

Vlaams
Parlement

stuk **2026** (2012-2013) – Nr. 1
ingediend op 30 april 2013 (2012-2013)

Nota van de Vlaamse Regering

Voortgangsrapport 2012-2013 Vlaams Actieplan Armoedebestrijding Actieprogramma Kinderarmoede

ingediend door mevrouw Ingrid Lieten,
viceminister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen,
Media en Armoedebestrijding

VOORTGANGSRAPPORT
Vlaams Actieplan Armoedebestrijding
2010 – 2014
2012

Met inbegrip van het
Actieprogramma Kinderarmoede

Inleiding.....	8
Mijlpalen in het gevoerde armoedebeleid anno 2012.....	9
Armoede in cijfers anno 2012	13
Hoofdstuk 1 – Prioritaire beleidsacties	19
Inleiding.....	19
1. De armoedetoets	22
2. De realisatie van de automatische toekenning van rechten	24
2.1. Ontwikkelen van een kader voor automatische rechtentoeckenning.....	24
2.2. Realisatie automatische toekenning studiefinanciering	27
2.3. Proactieve en preventieve dienstverlening	29
3. Aandacht voor gekleurde armoede.....	32
3.1. Project ‘Armoede Gekleurd’.....	32
3.2. Advies aan prestarters met aandacht voor doelgroepen.....	33
3.3. Geïntegreerd Actieplan voor het integratiebeleid	34
3.4. Vlaams Overlegplatform Midden- en Oost-Europese migranten (MOE).....	35
3.5. Nota Gekleurde Armoede	36
3.6. Diversiteit binnen de mediasector	37
3.7. Jaarboek OASeS.....	37
3.8. Vlaams Armoede Steunpunt en Gekleurde Armoede	38
4. Het stimuleren van netwerkvorming tussen de verschillende hulpverlenende diensten	39
4.1. Samenwerking Netwerk tegen armoede/CAW/SOW	39
4.2. Provinciale ronde kinderarmoede	39
4.3. Het ‘bredeschoolconcept’	40
4.4. Verbetering van de toegankelijkheid van de jeugdhulpverlening	41
4.5. Onderzoek naar de situatie van kwetsbare jongvolwassenen.....	41
4.6. Peer reviews rond Lokaal Clientoverleg en outreachend werken	43
5. Het bijsturen van kennis van armoede bij opleidingsverstrekkers.....	45
5.1. Versterking samenwerking vormingaanbieders	45
5.2. Praktijkgerichte armoedevorming voor culturele aanbieders	45
5.3. Sensibilisering, expertise-uitwisseling en competentieverhoging bij leerlingen en professionals in onderwijs	46
5.4. Oproep stimuleringsregeling mediawijsheid	47
5.5. Project ‘Media en Armoede’ van het Netwerk tegen armoede	48

6. Valoriseren van onderzoek over armoede: Oprichting Vlaams Steunpunt Armoede (VLAS).....	49
7. De realisatie van een voldoende kwalitatief toegankelijk aanbod van schuldhulpverlening	51
8. Het realiseren van een UiTPAS	53
9. Kostenbeheersing in het secundair onderwijs	54
10. De duurzame toeleiding tot de arbeidsmarkt.....	56
10.1. Arbeidszorg	56
10.2. Werk-welzijnstrajecten	58
10.3. Werk-welzijnstrajecten voor mensen met medische, mentale, psychische en/of psychiatrische problematiek (MMPP).....	60
10.4. Jobs in buurtontwikkelingsdiensten	61
11. De realisatie van een substantiële automatische huursubsidie voor mensen die te lang op de wachtlijst staan, en de laagste inkomensgroepen.....	63
12. De versterking en uitbreiding van wijkgezondheidscentra	65
Hoofdstuk 2 – Actieprogramma Kinderarmoede 2012	67
Inleidend.....	67
1. Voorafgaand: De Vlaamse overheid kiest ervoor een ‘Centre of excellence’ te zijn in de aanpak van kinderarmoede	69
1.1. Het creëren van een breed maatschappelijk draagvlak voor de strijd tegen kinderarmoede	69
2. De Vlaamse overheid waarborgt het recht op gezinsleven	70
2.1. Lokale diensten buurtgerichte opvang.....	70
2.2. Projecten ‘gezinsondersteuning met bruggen onderwijs/werk’	70
2.3. De uitbouw van prenatale zorg.....	72
2.4. Versterking preventieve gezinsondersteuning	72
2.5. Er wordt ingezet op een betaalbaar, kwaliteitsvol, toegankelijk en voldoende aanbod van kinderopvang voor kwetsbare jonge kinderen en hun ouders.....	75
2.6. De versterking en uitbreiding van het ambulante en mobiele aanbod van de Centra voor kinderezorg en gezinsondersteuning.....	76
2.7. Gezinsbegeleiding van ondernemers en landbouwers in moeilijkheden.	77
2.8. De beeldvorming rond jong ouderschap bij kwetsbare jongeren	79
3. De Vlaamse overheid zet in op evenwaardige onderwijs- en vormingskansen	80
3.1. Duurzame kleuterparticipatie.....	80
3.2. Betere omkadering voor het kleuteronderwijs	81

3.3. De betaalbaarheid van het onderwijs.....	81
3.4. Een betere communicatie tussen de school en de ouders.....	82
3.5. De warme overgang van kinderopvang/gezinsondersteuning naar kleuter- onderwijs.....	83
3.6. Het flankerend onderwijsbeleid	84
4. De Vlaamse overheid zet in op duurzame werkgelegenheid.....	86
4.1. Specifieke trajecten voor personen in armoede	86
5. De Vlaamse overheid waakt over een gezond woning- en energiebeleid.....	88
5.1. Rekening houden met de kinderen i.v.m. sociale huisvesting	88
5.2. Rekening houden met de kinderen i.v.m. minimumlevering aardgas.....	89
5.3. Bij de (her)aanleg van woonwagenterreinen zal een kindvriendelijke omgeving als aandachtspunt genomen worden.....	89
6. De Vlaamse overheid kiest voor duurzame participatie van mensen in armoede	91
6.1. Ruimte voor kinderarmoedeprogramma's in het Vlaamse Stedenfonds .	91
6.2. Ondersteuning van lokale initiatieven gericht op de aanpak van kinder- armoede	92
7. De Vlaamse overheid zet in op het verkleinen van de kloof inzake vrijetijds- participatie.....	93
7.1. Steun aan Sociaal Toeristische verenigingen volgens het decreet Toerisme voor Allen	93
7.2. Vakantieparticipatie voor kinderen uit gezinnen die niet georganiseerd zijn in het verenigingsleven	93
7.3. Steun aan 'Leesweb vzw'.....	94
7.4. Verhogen van de speelkansen van kinderen jonger dan 6 jaar.....	95
7.5. Het kortingssysteem van De Lijn.....	95
7.6. Sensibilisering en vorming in de media.	96
7.7. De strijd tegen kinderarmoede binnen sociale innovatie	96
7.8. Kunstendag voor Kinderen	97
7.9. Gevarieerd bewegingsaanbod voor alle jonge kinderen	98
Bijlage bij 3.5. Nota warme overgang opvang-onderwijs.....	99
Hoofdstuk 3 – Jaarverslag van de werking van het permanent armoede- overleg 2011	123
Horizontaal permanent armoedeoverleg.....	123
Verticaal permanent armoedeoverleg.....	124
Lexicon.....	127

Advies Netwerk tegen armoede.....	129
Schematisch overzicht actiefiches	139
Bijlagen.....	155

INLEIDING

Voor u ligt het voortgangsrapport 2012 van het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding.

Het armoededecreet van 21 maart 2003 verplicht de Vlaamse Regering binnen twaalf maanden na haar aantreden een Vlaams Actieplan Armoedebestrijding (VAPA) op te stellen dat over een periode van vijf jaar loopt. Op 9 juli 2010 heeft de Vlaamse Regering haar goedkeuring gegeven aan het huidige Vlaams Actieplan Armoedebestrijding. Het actieplan wordt jaarlijks opgevolgd via een voortgangsrapport. Het voorliggende rapport geeft een stand van zaken van het Vlaams armoedebestrijdingsbeleid eind 2012.

Het is belangrijk en de eigenheid van het Vlaams Armoedebestrijdingsbeleid dat mensen die in armoede leven participeren aan de opmaak van de beleidsplannen, via het Vlaams Netwerk tegen armoede. Dit gebeurde ook bij de opmaak van dit rapport. Het Vlaams Netwerk wordt betrokken bij het Vlaams armoedebestrijdingsbeleid via onder meer het verticaal armoedeoverleg (georganiseerd door de verschillende functioneel bevoegde ministers) en via het horizontaal armoedeoverleg (georganiseerd door de coördinerende minister). Dit voortgangsrapport bevat ook een verslag van dit permanent armoedeoverleg in 2012.

Het Vlaamse armoedebestrijdingsbeleid wordt geconfronteerd met heel wat uitdagingen: een socio-economische context die niet bevorderlijk is voor kwetsbare bevolkingsgroepen, ons sociaal systeem dat steeds meer onder druk komt te staan, een steeds meer globaliserende wereld die bijkomende uitdagingen stelt etc. De Vlaamse Regering heeft geanticipeerd op deze maatschappelijke uitdagingen door in 2011 armoedebestrijding op de voorgrond te plaatsen en te beslissen tot een intensifiëring en verdieping van het Vlaamse armoedebestrijdingsbeleid. Deze beslissing heeft ertoe geleid dat de aandacht voor deze problematiek toenam en met deze aandacht ook de investeringen die gemaakt worden om deze maatschappelijke problematiek terug te dringen. Er zijn het afgelopen jaar een aantal belangrijke beslissingen genomen die van groot belang zijn voor het armoedebestrijdingsbeleid.

De laatste jaren vond een belangrijke verschuiving plaats in het kijken naar armoede op beleidsniveau. De nadruk verschoof van een unidimensionele benadering van armoede, enkel gebaseerd op inkomen, naar een multidimensionele benadering, waarbij verschillende levensdomeinen in rekening worden gebracht. Armoede is een complexe problematiek waarbij het ene levensdomein (bijvoorbeeld slechte huisvesting) interfereert met het andere (bijvoorbeeld slechte gezondheidstoestand). In het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding geven we op verschillende plaatsen aan op welke wijze Vlaanderen wil samenwerken met andere beleidsniveaus, maar ook met andere actoren (middenveldorganisaties, hulp- en dienstverleners, bedrijfsleven, onderzoekers) en niet in het minst met mensen in armoede en hun organisaties zelf. Uiteraard zal het drukken van de armoedecijfers niet alleen een zaak van de Vlaamse Regering zijn. Ook op het federale vlak moeten belangrijke maatregelen genomen worden. Wij engageren ons uitdrukkelijk om de uitwerking van het federaal armoedeplan te faciliteren. Ook het belang van het lokale niveau werd het afgelopen jaar sterk onder de aandacht gebracht nav de gemeenteraadsverkiezingen en de opportuniteit die de installatie van nieuwe lokale besturen bood. Er werd dan ook meermaals een warme oproep gelanceerd om ook werk te maken van een sterk lokaal armoedebestrijdingsbeleid. Tenslotte is ook het Europees niveau van belang: vanuit Vlaanderen blijven we wegen op het uitvoeren van de armoededoelstellingen in EU2020, de implementatie van het Social Investment Package waar een aanbeveling rond kinderarmoede deel van uitmaakt en een continuering van het Europees voedselprogramma voor de minstbedeelden.

Mijlpalen in het gevoerde armoedebeloid anno 2012

Het is een feit dat de socio-economische toestand van Vlaanderen, en België en bij uitbreiding Europa, weinig rooskleurig is. De financiële en economische crisis heeft diepe wonden geslagen en blijft maar nazinderen. De sluiting van de Ford-fabriek en van vele andere (kleinere) bedrijven die het nationale nieuws niet haalden, liggen nog vers in ons geheugen. De analyses in het jongste Jaarboek Armoede en Sociale Uitsluiting onderstrepen dit eens te meer. Ondanks dit ongunstig klimaat is er in Vlaanderen geen sprake van een 'spectaculaire stijging' van de armoedecijfers. In 2004 bedroeg het armoederisico 11,3%, vandaag zitten we op 9,8% ondanks de crisis. Dit betekent een armoedecijfer dat de helft is van dat van Wallonië dat in 2011 op 19,2% lag. Uiteraard is dit geen reden om op onze lauweren te rusten, integendeel. Elke mens die moet leven in armoede, is erimmers een te veel. Op Vlaams niveau hebben we het afgelopen jaar dan ook onverminderd ingezet op de bestrijding van armoede. De prioriteiten die de Vlaamse Regering heeft vastgelegd, bieden een constante barometer wat betreft de uitvoering van het Vlaamse armoedebestrijdingsbeleid dat nu op kruissnelheid zit. In hoofdstuk 1 van dit rapport vindt u een uitgebreide stand van zaken van elke prioriteit. Hier vindt u alvast een overzicht van de belangrijke realisaties die het afgelopen jaar werden bereikt.

De acties rond de **automatische rechtentoeckenning** werden als sleutelproject binnen het Meerjarenprogramma Slagkrachtige Overheid opgenomen. Het sleutelproject formuleert een viertal mijlpalen:

- het inventariseren van het aanbod aan sociale rechten en de mogelijkheden en knelpunten op het vlak van automatische toekenning ervan – in 2012 werd de inventaris van Vlaamse sociale rechten geactualiseerd;
- het effectief realiseren van automatische toekenning in concrete dossiers;
- het systematisch toetsen van nieuwe regelgeving rond sociale rechten aan de mogelijkheid tot automatische toekenning ervan;
- het uitwerken van een ondersteunend instrumentarium. Na afstemming met de federale overheid is in 2012 een ontsluiting van fiscale gegevens van de FOD Financiën via het MAGDA-platform uitgewerkt. Diensten van de Vlaamse overheid zullen vanaf begin 2013 langs deze weg inkomensgegevens kunnen opvragen, voor zover zij hiervoor door de Privacycommissie gemachtigd werden.

Het principe van automatische toekenning lijkt een evidentie, de omzetting ervan in praktijk is dat al heel wat minder. Knelpunten situeren zich onder meer op het vlak van de beschikbaarheid van gegevens, de technische mogelijkheden, juridische beperkingen en budgettaire implicaties. In praktijk is een volledige automatische toekenning niet altijd haalbaar, maar laten verregaande administratieve vereenvoudiging en **proactieve dienstverlening** vaak wel toe om de effectiviteit van het gevoerde beleid te verhogen en het niet gebruik van rechten terug te dringen. Het afgelopen jaar werd op basis van de beleidsaanbevelingen die uit het project 'onderbescherming - lokaal proactief werken' voortkomen, werk gemaakt van de verdere inbedding van proactieve dienstverlening in gans Vlaanderen. Om deze actie nog meer kracht bij te zetten, werd onlangs een nota op de Vlaamse Regering gebracht waarin voor die rechten waarvoor automatische of proactieve toekenning mogelijk is, een plan van aanpak werd opgenomen. Op die manier kunnen significante stappen gezet worden in dit dossier.

De oprichting van het **Vlaams Armoedesteunpunt (VLAS)** betekent een absolute doorbraak en is onmiskenbaar een grote stap voorwaarts. Dit initiatief heeft als doel te komen tot een coördinatie en afstemming van de kennis en informatie over armoede en van de instrumenten die ter beschikking staan van het beleid, waaronder de armoede-indicatoren en armoedetoetsen. Enkele belangrijke verwezenlijkingen van het VLAS het afgelopen jaar zijn onder meer de opmaak van de businesscase/societyscase om de bestrijding van kinderarmoede van een zo breed mogelijk draagvlak

te voorzien, de organisatie van een kennisplatform inzake gekleurde armoede en de publicatie van een studie rond dak- en thuisloosheid.

In opvolging van het wetenschappelijk onderzoek in verband met de werking van de instellingen voor **schuldbemiddeling** zijn extra middelen ter beschikking gesteld met de bedoeling om samenwerkingsverbanden tussen de erkende instellingen voor schuldbemiddeling te stimuleren en te ondersteunen, om zo een aanpak ter realiseren die aansluit bij de reële noden van mensen met schulden met een belangrijke nadruk op preventie. Er werd hiervoor in een eerste fase 500.000 euro op ingezet. Dit werd uitgebreid naar 1.250.000 euro op jaarbasis.

Het Besluit rond het stelsel voor kandidaat-huurders voor een sociale huurwoning die langer dan 5 jaar op de wachtlijst staan, werd op 4 mei 2012 definitief goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Wie 5 jaar op de wachtlijst van een sociale woning staat, krijgt voortaan automatisch een **huurpremie**. Hiervoor wordt in 2012 een bedrag van 6.400.000 euro vrijgemaakt. Daarnaast heeft de Vlaamse regering in dit kader ook prioritair ingezet op sociale woningbouw, gratis dakisolatie voor huurders die het moeilijk hebben, een regeling met betrekking tot de huurgarantie, bevorderen betaalbaarheid sociaal wonen en een verstrengde aanpak van huisjesmelkerij.

In het kader van de realisatie van een duurzame toeleiding naar de **arbeidsmarkt** kwam er via het VESOC-akkoord over de alternatieven voor de job-korting een tastbare uitbreiding van het aantal projecten arbeidszorg en de trajecten voor mensen in armoede, alsook 5000 extra IBO's met bijzondere aandacht voor kansengroepen en honderden nieuwe curatieve IBO's. Hiervoor wordt op kruissnelheid jaarlijks 23 miljoen euro uitgetrokken. Het loopbaanakkoord voegt daar nog duizend werkervaringsprojecten voor ongekwalificeerde jongeren en duizenden plaatsen voor werkplekleren aan toe. Ondertussen werd ook al met de federale regering een overeenkomst bereikt omtrent de toepassing van de instapstages in Vlaanderen.

De recente beslissing van Europa i.v.m. de afbouw van de **voedselhulpprogramma's** leidde tot heel wat ongerustheid binnen het werkveld. De Vlaamse Regering pleitte bij Commissievoorzitter Barosso, bij Raadsvoorzitter Van Rompuy en bij Commissaris Andor voor het behoud van de voedselhulpprogramma's. Bovendien werd via verschillende kanalen werk gemaakt van een verhoogd aanbod aan voedingswaren. In eerste instantie is er in Limburg een proefproject opgestart dat heel succesvol bleek. Daarnaast is ook een brochure uitgegeven waarmee de sector van de warenhuizen werd opgeroepen om mee te werken aan een sociale herbestemming van voedseloverschotten. Tenslotte werd er een overleg georganiseerd met alle betrokken actoren om te komen tot betere afspraken. Dit heeft onder meer geleid tot een versoepeling van de regels m.b.t. traceerbaarheid voor de sector van de voedselbedeling. Doel is om binnen dit dossier nu verder in te zetten op een versterking van lokale en bovenlokale initiatieven om deze de kans te geven op structurele wijze te werken aan de sociale herbestemming van voedseloverschotten.

In de strijd tegen **dak- en thuisloosheid** is extra ingezet op het voorkomen van thuisloosheid: in 2012 en begin 2013 is in totaal 2.000.000 euro extra middelen (31,52 VTE) toegekend aan de centra voor algemeen welzijnswerk voor de uitbreiding van woonbegeleiding ter preventie van uithuiszetting. In de bestrijding van thuisloosheid hebben ook de lokale besturen een belangrijke rol te spelen. Lokaal en regionaal zijn er verschillende unieke voorbeelden en projecten die inzetten op de aanpak van deze problematiek. In dit kader is een Vlaamse stuurgroep opgericht waarin onder meer het Steunpunt Algemeen Welzijnswerk, de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten, het Netwerk tegen armoede, de Vlaamse provincies en de Vlaamse Gemeenschapscommissie vertegenwoordigd zijn. De stuurgroep verzamelt goede praktijken en gaat na welke praktijken overdraagbaar zijn naar andere regio's en op welke manier lokale actoren en besturen daarbij kunnen ondersteund worden. In dit kader is een extra subsidie toegekend aan de provinciebesturen, de VGC en de VVSG voor de ondersteuning van lokale strategieën tegen dak- en thuisloosheid. Bovendien heeft het VLAS een

onderzoek gevoerd naar bouwstenen voor een Vlaams actieplan tegen dak- en thuisloosheid. Dit onderzoek geeft aanbevelingen voor een Vlaamse strategie op basis van buitenlandse voorbeelden.

Omdat inzetten op lokaal niveau zeer belangrijk is, keurde de Vlaamse Regering de '**Sociale Innovatiefabriek**' goed. Heel wat vormen van creatieve, sociale ideeën ontstaan immers op lokaal niveau. De Sociale innovatiefabriek is een initiatief van een brede alliantie aan middenveldorganisaties - vertegenwoordigd door 'de Verenigde Verenigingen' - en het bedrijfsleven. De Sociale Innovatiefabriek zal sociaal ondernemerschap en sociale innovatie ondersteunen en promoten in functie van het oplossen van belangrijke maatschappelijke uitdagingen in Vlaanderen. De fabriek dient te zorgen voor een welverdiende doorbraak van sociale innovatie, complementair aan technologische innovatie, in Vlaanderen. Een belangrijke sociaal innovatief project dat reeds plaats heeft gevonden, is de STUDIO Kinderarmoede die ervoor gezorgd heeft dat we ons beleid op gebied van kinderarmoede significant hebben kunnen verdiepen.

De Vlaamse Regering heeft afgelopen jaar ook verder werk gemaakt van het **verkleinen van de kleuterklassen**. Kleuters uit lagere sociale klassen beginnen niet alleen later aan hun kleuteronderwijs dan andere kleuters daarenboven hebben ze ook problemen met regelmatige aanwezigheid in de klas. Zo is de kans dat leerlingen in het 1ste leerjaar reeds vertraging oplopen beduidend groter bij de groep kinderen uit lagere sociale klassen. Deze sociale ongelijkheid neemt zelfs toe doorheen het lager onderwijs. Daarom moet een regelmatige aanwezigheid en een vroege deelname aan het kleuteronderwijs niet alleen intensief worden gepromoot maar moet daar voor de scholen ook een volwaardige kleuteromkadering aan vasthangen. Met het nieuwe decreet wordt de omkadering van het kleuteronderwijs gelijk gelegd met deze van het lager onderwijs en verloopt deze ook gedifferentieerd volgens de leerlingenpopulatie. Met deze bijkomende omkadering, goed voor meer dan 20 miljoen euro in 2012, kan meer aandacht naar zorg gaan zonder dat het onderwijsaspect wordt verwaarloosd; kleinere klassen bieden meer mogelijkheden om in te zetten op kinderen uit meer kwetsbare gezinnen. Dit beleid moet ook bijdragen tot minder schoolse vertraging in het eerste leerjaar en zo veel mogelijk de leerachterstand terugdringen bij de kinderen van de lagere sociale klassen.

Er werd tevens verder werk gemaakt van bijkomende maatregelen ter ondersteuning van **energetische renovatie van huurwoningen**. Deze maatregelen hebben tot doel te komen tot dalende energiekosten en levenscomfortverhoging voor de huurders, in het bijzonder in het laagste segment van de huurmarkt. Met het decreet van 29 april 2011 werd het principe van minimale energetische prestaties in de Vlaamse Wooncode toegevoegd aan de lijst van elementaire veiligheids-, gezondheids- en woonkwaliteitsvereisten waaraan een woning moet voldoen. Afgelopen jaar werden de sociale dakisolatieprojecten opgestart. Bij deze projecten dient de netbeheerder voor een vastgelegde doelgroep van kwetsbare huurders in te staan voor de volledige trajectbegeleiding, inclusief (al dan niet gedeeltelijke) financiering van de isolatiewerkzaamheden.

Met bijzondere aandacht voor **kinderarmoede** werden volgende resultaten behaald:

In 2011 nam de Vlaamse Regering het eerste actieprogramma kinderarmoede op binnen het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding. In 2012 werd in eerste instantie verder gewerkt aan de vooropgestelde acties. Er werd echter ook nagegaan welke acties nog versterkt konden worden en waar er op korte termijn nog bijkomende maatregelen mogelijk waren. Het resultaat vindt u verder in dit rapport.

In uitvoering van een van de aanbevelingen van de STUDIO kinderarmoede van eind 2011 heeft minister Lieten binnen het VLAS de opdracht gegeven een business/societycase rond kinderarmoede uit te werken. Deze werd eind november voorgesteld aan een grote groep met stakeholders en

wordt nu verder gefinaliseerd. De case toont aan waarom inzetten op de strijd tegen kinderarmoede nodig en urgent is: *“The sooner we start, the further they go”*.

2012 was het jaar van de gemeenteraadsverkiezingen. Zoals ook in het witboek interne staathervorming opgenomen speelt het lokaal niveau een belangrijke rol in de bestrijding van (kinder)armoede. Er werden dan ook verschillende initiatieven naar lokale besturen en actoren ondernomen. Er was een tweede projectoproep lokale kinderarmoedebestrijding, waarmee 22 projecten een subsidie kregen. Samen met de 30 projecten die eind 2011 startten, kunnen deze projecten ons een schat aan informatie geven over een dynamische aanpak van kinderarmoede in de lokale realiteit, en hoe de Vlaamse overheid dit op een duurzame wijze kan blijven ondersteunen. Eind 2012 ging dan ook een evaluatieronde van start waarbij we in overleg gaan met de actoren betrokken bij de projecten. Dit zal in 2013 verdergezet worden en de bevindingen worden meegenomen in nieuwe initiatieven in dit kader.

De lopende en startende projecten werden ook voorgesteld op een projectenmarkt. Zowel de projecten zelf als andere lokale besturen en actoren konden hier van elkaar en van experts leren. De interesse was overweldigend. Tijdens de projectenmarkt werd bovendien het methodiekenhandboek ‘Elk kind telt’ voorgesteld, waarmee de nieuwe lokale besturen aan de slag kunnen gaan. Om dit verder te stimuleren, werd, in de omzendbrief van minister Vandeuren in het kader van het decreet betreffende het lokaal sociaal beleid, de strijd tegen (kinder)armoede als een van de Vlaamse beleidsprioriteiten vooropgesteld.

Maar er was meer. Zo kregen 11 projecten preventieve gezinsondersteuning (9 in Vlaanderen, 2 in Brussel) in 2012 een financiële ondersteuning. Deze ondersteuning wordt in 2013 gecontinueerd. Er wordt gewerkt aan een warme overgang tussen opvang en onderwijs. De samenwerking over grenzen van beleidsdomeinen en bevoegdheden van ministers heen in deze dossiers is noodzakelijk en bijzonder verrijkend. Het maakt integrale initiatieven mogelijk die maximaal ten goede komen aan de noden van kinderen en gezinnen in armoede. Daarnaast neemt ook elke minister binnen zijn of haar bevoegdheden initiatieven die bijdragen aan de strijd tegen kinderarmoede.

Omwille van de noodzaak tot een integrale en geïntegreerde aanpak heeft de Vlaamse Regering ook de nieuwe gemeentebesturen opgeroepen om hun regierol voor lokaal armoedebeleid op te nemen en één schepen de taak te geven om op lokaal niveau de strijd tegen armoede te coördineren, en dit in nauw overleg met de schepen van sociale zaken en de OCMW-voorzitter. De suggestie om een schepen van armoedebeleid aan te duiden moet gezien worden als een explicitering van de wil van het gemeentebestuur om werk van te maken van een doorgedreven armoedebeleid, niet alleen op het vlak van welzijn maar op alle beleidsdomeinen zoals huisvesting, onderwijs, ruimtelijke ordening, werk, cultuur, sport, ...

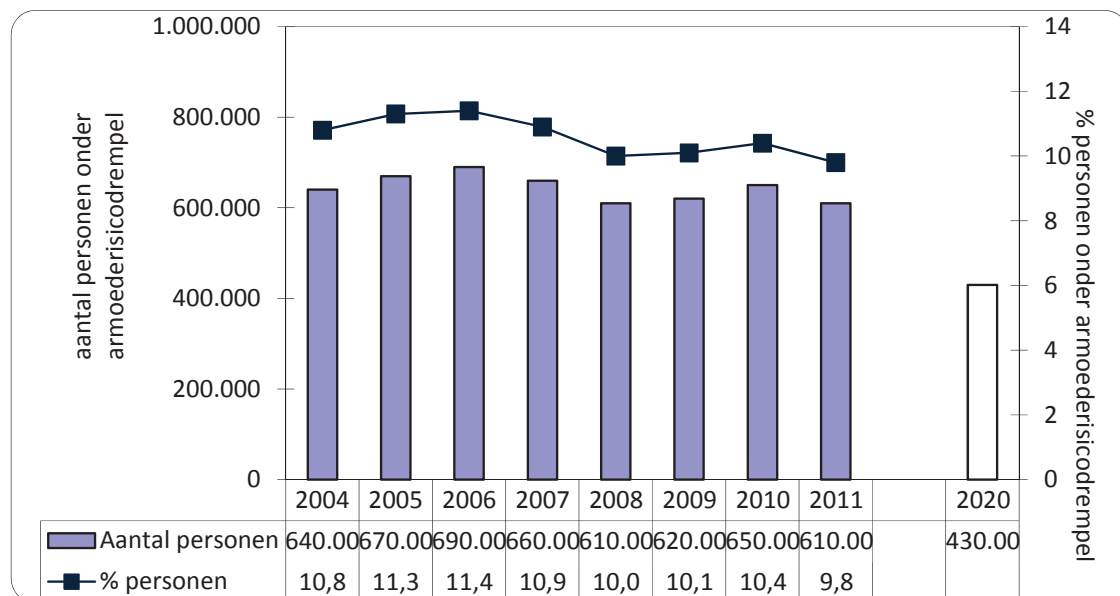
Op basis van de actietabel die u als bijlage bij dit rapport kunt consulteren, kunnen we vaststellen dat de Vlaamse Regering de afgelopen jaren zeer sterk heeft ingezet op armoedebestrijding. Reeds meer dan de helft van de 192 acties uit het actieplan zijn uitgevoerd. Reeds 102 initiatieven werden door de Vlaamse Regering gedragen in de strijd tegen armoede. Het andere grote deel van de acties, namelijk 83 acties, zitten momenteel in volle uitvoeringsfase. We mogen verwachten dat we hier op korte termijn ook resultaten van zullen zien. Slechts een zeer klein deel van de acties, namelijk 7, zitten momenteel nog niet op kruissnelheid. De Vlaamse Regering zal er op toe kijken dat ook deze acties snel op het juiste spoor komen.

Armoede in cijfers anno 2012

De cijfers die ons bereiken via de Vlaamse Armoedemonitor¹ leren ons dat de armoedeproblematiek niet significant verminderd. Ondanks de inspanningen van de Vlaamse Regering om armoede in Vlaanderen uit te bannen, weegt de impact van de huidige socio – economische crisis zwaar op onze samenleving. Dat kwetsbare burgers hierdoor het meest getroffen worden, behoeft geen betoog. De crisis heeft dan ook onvermijdelijk een negatieve invloed op de armoedecijfers in onze samenleving.

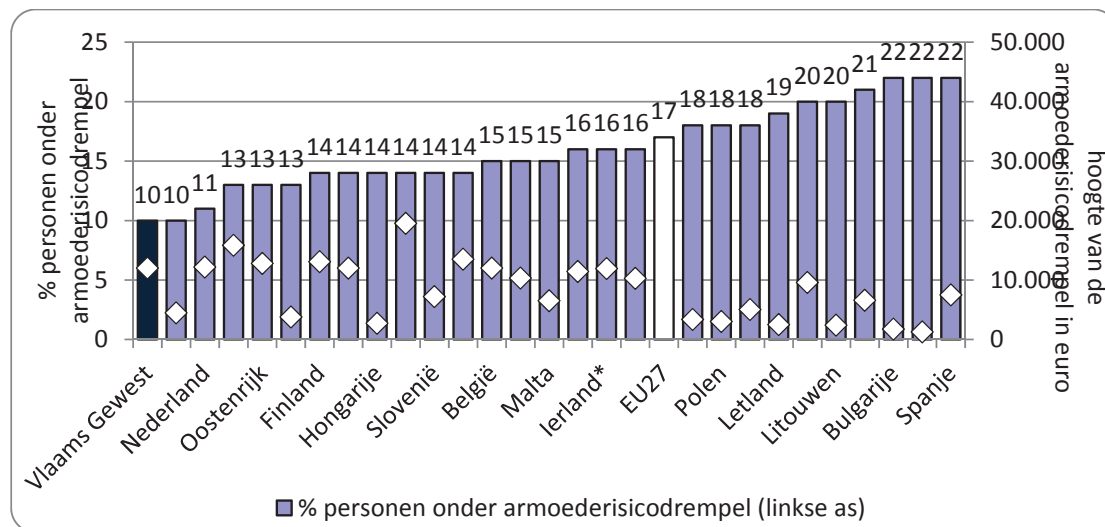
In 2011 (inkomens 2010) bedroeg het armoederisico in België 15,3%, in Vlaanderen 9,8% (zie figuur 1) en in Wallonië 19,2%. Dit betekent dat bijna een op tien Vlamingen moet zien rond te komen met een inkomen dat lager is dan een armoededrempel van € 1.000 voor een alleenstaande of € 2.101 voor een koppel met twee kinderen. Voor Vlaanderen komt dit neer op 610.000 personen die op basis van hun inkomen in armoede leven. Hiermee neemt Vlaanderen een gedeelde eerste plaats in bij een vergelijking van de situatie binnen de 27 EU-landen (zie figuur 2). We zien dus dat de armoedecijfers in Vlaanderen niet verder stijgen, ondanks de moeilijke economisch situatie.

Figuur 1: Bevolking onder de armoederisicodrempel: evolutie

¹De Vlaamse armoedemonitor brengt ter ondersteuning van het Vlaamse armoedebeleid op een bevattelijke en overzichtelijke manier de armoedesituatie en –evolutie in Vlaanderen in kaart

Figuur 2: Bevolking onder de armoederisicodrempel: Europese vergelijking

In het PACT2020 heeft de Vlaamse Regering zich als doel gesteld dat het aandeel inwoners in Vlaanderen dat in armoede leeft in 2020 laag moet liggen in vergelijking met de best presterende EU – 27 landen. Deze doelstelling is vandaag al gehaald. Dit mag echter geen reden zijn tot verminderde inzet op armoedebestrijding, want dit neemt niet weg dat in Vlaanderen toch nog 610.000 mensen in armoede leven.

Daarnaast heeft de Vlaamse Regering zich in het Vlaams Hervormingsprogramma voor de EU2020 – strategie ertoe verbonden om het aantal personen in armoede of sociale uitsluiting volgens de EU2020 definitie tegen 2020 met 30% te verminderen. Dit betekent een 30% reductie van het aantal personen met een huishoudinkomen onder de armoederisicodrempel, een 30% reductie van het aantal personen dat leeft in ernstige materiële deprivatie en een 30% reductie van het aantal personen in een huishouden met een zeer lage werkintensiteit. Ook op 2 van de 3 sub-indicatoren haalt het Vlaamse Gewest een score op het niveau van de best presterende EU-landen. Dat is het geval bij het aandeel van de bevolking dat moet rondkomen met een inkomen onder de armoederisicodrempel en bij het aandeel van de bevolking dat leeft in een gezin in ernstige materiële deprivatie. Bij de sub-indicator over zeer lage werkintensiteit zakt het Vlaamse Gewest met een gedeelde 12de plaats echter verder weg in de EU-rangschikking. We weten dat werk heel belangrijk is om uit de armoede te geraken, maar het is even belangrijk dat er voldoende kwalitatieve jobs zijn met een degelijke verloning, juiste werkomstandigheden en met voldoende coaching waar nodig. Een doorgedreven inzet en opvolging van onze trajecten inzake werk blijven dan ook broodnodig. Hiernaast mogen we echter ook niet vergeten dat activering maar een oplossing biedt voor 23% van de mensen in armoede tussen 18 en 65 jaar in Vlaanderen, want van deze groep is al 29% aan het werk, 4% is gepensioneerd en 44% is inactief omwille van ziekte, handicap, studies of zorg voor kinderen².

Derhalve blijven investeringen en initiatieven nodig die zich buiten het activeringsdiscours bevinden en die mensen in staat stellen een menswaardig bestaan te leiden.

² Jaarboek Armoede en Sociale Uitsluiting, editie 2012, p.53 e.v.

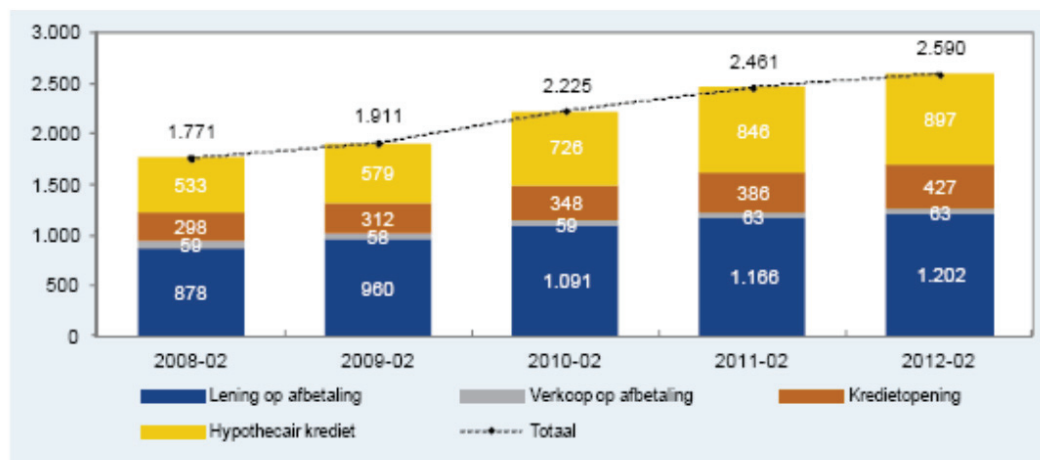
Deze cijfers roepen op om specifieke acties en maatregelen op touw te zetten om deze doelgroepen uit de armoede te halen. Ondanks het feit dat het Vlaamse armoedebestrijdingsbeleid een inclusief beleid³ is, gaat zij ook voor een maatgerichte aanpak waar nodig. Er zijn hefboomen nodig om alle doelgroepen toegang te verlenen tot de reguliere beleidsmaatregelen. Hiervoor moeten we de nodige middelen uittrekken. Via nauwgezette monitoring merken we binnen de doelgroep ‘mensen in armoede’ namelijk een toenemende diversiteit. In Vlaanderen hadden in 2011 (inkomens 2010) voornamelijk vrouwen (10,3%), alleenstaanden (14,5%), koppels waarbij minstens één persoon ouder is dan 65 jaar (20,6%), eenoudergezinnen (22,2%), werklozen (23,2%), andere inactieven (16,4%), laagopgeleiden (18,6%), 65-plussers (18,1%) en huurders (20,6%) het bijzonder moeilijk. Een aantal groepen kampen bovendien met meervoudige risico's, bijvoorbeeld vrouwen van etnisch-culturele herkomst in armoede.

Personen van etnisch-culturele afkomst hebben immers een veel grotere kans om in armoede terecht te komen. Zoals we in het Jaarboek Armoede en Sociale Uitsluiting 2011 konden lezen, zijn de armoedecijfers voor personen van niet-Europese herkomst onaanvaardbaar. Zo blijken personen van niet-Europese herkomst onderhevig te zijn aan een armoederisico dat 3 tot 4 maal hoger ligt dan de mensen van autochtone herkomst. De gekende hefboomen in de strijd tegen armoede, bijvoorbeeld het hebben van werk of een diploma, blijken minder effectief te werken voor personen van buitenlandse herkomst. Het is dan ook uitermate belangrijk om voldoende aandacht te besteden aan de oorzaken zoals discriminatie en op zoek te gaan naar oplossingen in de strijd tegen het verhoogd armoederisico waarmee deze bevolkingsgroep wordt geconfronteerd.

Ook ouderen vormen een bijzondere risicogroep. Ondanks het feit dat het aantal ouderen dat moet rondkomen met een inkomen onder de armoederisicodrempel de laatste jaren lichtjes lijkt af te nemen, leefden in 2011 (inkomens 2010) ongeveer 190.000 ouderen in armoede. Bovendien stellen we vast dat 75-plussers, alleenstaande oudere vrouwen en allochtone ouderen een nog hoger armoederisico lopen.

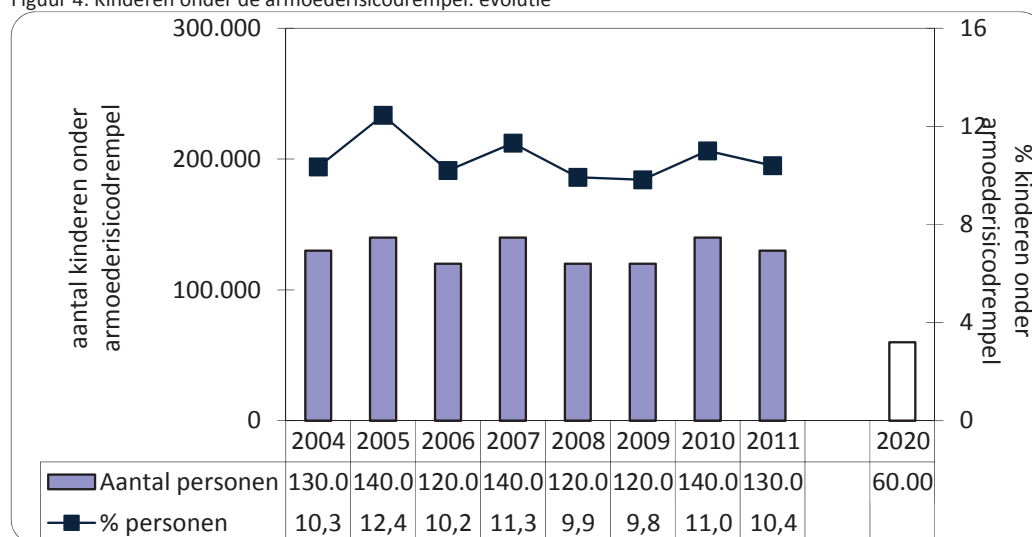
Ook de schuldenlast en schuldoverlast vormt een steeds groter probleem in Vlaanderen. Opnieuw rapporteert het instituut voor de Nationale Rekeningen in zijn jaarverslag over de stijgende consumptieprijzen voor energie, levensmiddelen, diensten en niet – energetische goederen. Steeds meer mensen kampen bijgevolg met betalingsproblemen en belanden in een situatie waarin ze hun schulden niet meer de baas kunnen (zie figuur 3).

³Een inclusief beleid is een beleid dat zoveel mogelijk probeert binnen de reguliere beleidsdomeinen geïntegreerde regels en normen te ontwerpen die rekening houden met de effecten op de diversiteit aan onderscheiden doelgroepen, zoals mensen in armoede

Figuur 3: Evolutie achterstallige bedragen (X 1.000.000), België 2008-2012⁴

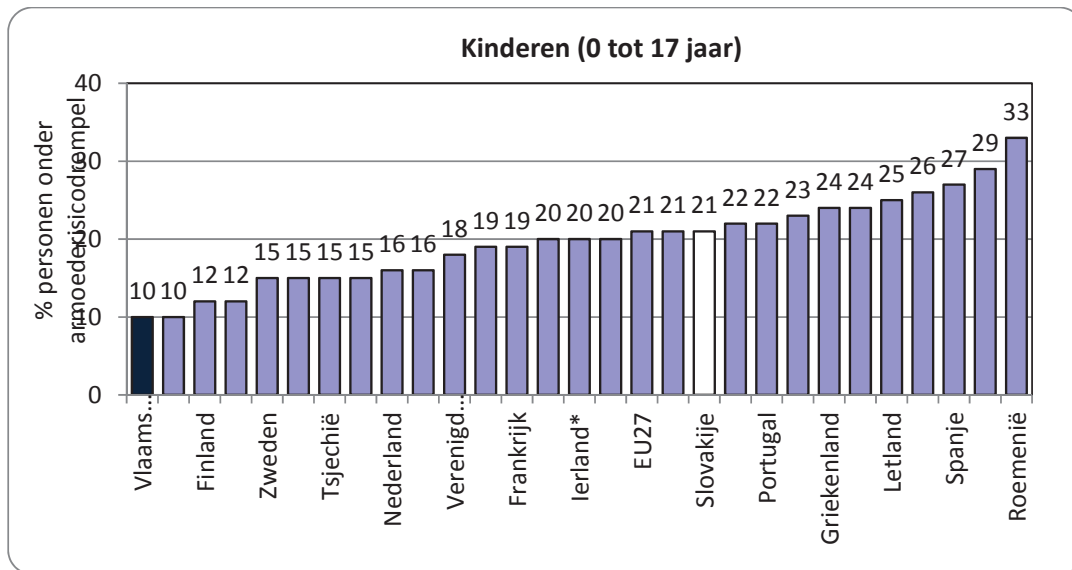
Tenslotte zien we dat als we het percentage en aantal personen van 0 tot 17 jaar met een inkomen onder de Belgische armoederisicodrempel er op naslaan, er in Vlaanderen 130.000 kinderen tussen 0 en 17 jaar in armoede leven (zie figuur 4). Ondanks het feit dat Vlaanderen samen met de Deense kinderen hiermee het beste scoren in de Europese Unie (zie figuur 5), mag dit ons echter niet blind maken voor het feit dat toch nog steeds 130.000 kinderen vandaag in Vlaanderen niet de kansen krijgen die ze verdienen.

Figuur 4: Kinderen onder de armoederisicodrempel: evolutie

⁴NBB, Centrale voor kredieten aan particulieren (2012) Kerncijfers

Figuur 5: Armoede bij kinderen en ouderen: Europese vergelijking

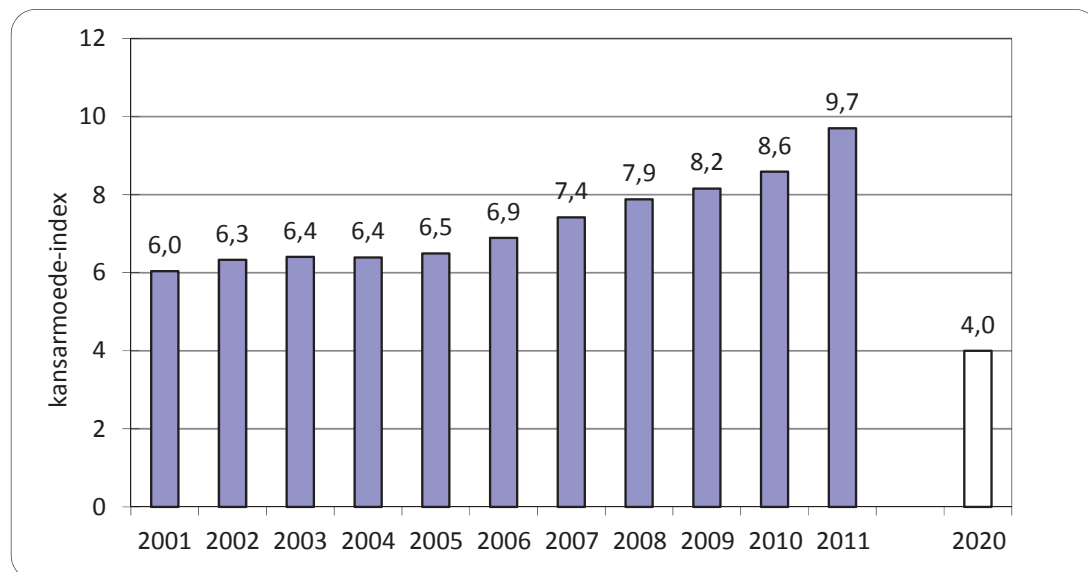

Dat we deze cijfers voorzichtig moeten interpreteren, bewijst de Kind en Gezin – indicator. Kind en Gezin ontwikkelde begin jaren 1990 een indicator die verschillende aspecten van de sociaal economische situatie van pasgeborenen en de gezinssituatie in rekening tracht te brengen. Een gezin wordt als kansarm gedefinieerd als het zelf aangeeft dat het zwak scoort op drie of meer van volgende criteria: het maandinkomen van het gezin, de opleiding van de ouders, de ontwikkelingskansen van de kinderen, de arbeidssituatie van de ouders, de huisvestingssituatie en de gezondheidssituatie. Om schommelingen te vermijden, berekent Kind en Gezin een gemiddelde op basis van de drie voorafgaande jaren. Sinds 2005 (6,5%) zien we dat dezekansarmoede – index sterk is toegenomen tot 9,7% in 2011 (zie figuur 6).

De bestrijding van kinderarmoede staat dan ook hoog op de beleidsagenda van de Vlaamse Regering. Zij onderstreept dit met het Vlaams Actieprogramma Kinderarmoede dat in 2011 werd voorgesteld en het afgelopen jaar onder meer op basis van de aanbevelingen van de STUDIO Kinderarmoede⁵ verder werd uitgewerkt.

⁵ Eind 2011 vond een STUDIO Kinderarmoede plaats, waarin deskundigen uit een aantal Europese landen het probleem Kinderarmoede bestudeerden en innovatieve oplossingen voorstelden.

Figuur 6: Kansarmoede-index van Kind en Gezin: evolutie

Als we tegen 2020 tot een halvering van het kinderarmoedecijfer willen komen, moeten we ons ten volle richten op de bestrijding van kinderarmoede. Ook onze economie zou hier wel bij varen. Hoe vroeger we kunnen ingrijpen op de armoedespiraal hoe meer menselijk kapitaal we ten volle kunnen benutten. Verschillen in cognitieve, taal- en sociaal-emotionele ontwikkeling ontstaan namelijk reeds op vroege leeftijd, reeds vóór de toegangspoort van het onderwijs. Menselijke vaardigheidsontwikkeling is immers een dynamisch proces. Op elk moment van de menselijke ontwikkeling vormen de reeds verworven vaardigheden niet alleen het startkapitaal voor de volgende periode, ze beïnvloeden ook de productiviteit van het leren in de volgende periode. Met andere woorden als we vroege kansen missen, ontstaan er langdurige effecten die later moeilijk te compenseren zijn. Vroegtijdige preventieve ontwikkelingsstimulering en opvoedingsondersteuning zijn sleutelementen in een beleid dat vecht tegen de intergenerationele overdracht van kansarmoede.

De kansarmoede – index van Kind en Gezin wordt ook op een lagere geografische schaal berekend. In de provincies Antwerpen (12,5%) en Limburg (10,8%) ligt dit percentage het hoogst, in Vlaams Brabant (5,9%) het laagst. In 2011 noteerden van de centrumsteden Antwerpen (24%), Oostende (21%), Genk (18,1%) en Gent (18,2%) de hoogste percentages kansarme geboorten. Cijfers waar we niet omheen kunnen. Cijfers die ons zeggen dat een doorgedreven inzet op de bestrijding van kinderarmoede, en in het bijzonder voor kinderen van 0 tot 3 jaar, geen keuze, maar een verplichting is.

De huidige cijfers tonen aan dat verdere blijvende inspanningen nodig zijn, niet alleen op lokaal niveau, maar ook op Vlaams en federaal niveau, en dit niet alleen met betrekking tot de prioriteiten maar voor de totaliteit van het VAPA. Het Vlaams regeerakkoord stelt dat intensieve armoedebestrijding een topprioriteit is van de Vlaamse Regering. De Vlaamse samenleving moet een solidaire samenleving zijn, ook wanneer de budgettaire middelen schaars zijn. Zo gaf minister – president Kris Peeters in de septemberverklaring opnieuw aan te willen investeren in de strijd tegen de armoede, in het bijzonder de kinderarmoede.

HOOFDSTUK 1 – Prioritaire beleidsacties

INLEIDING

Rekening houdende met de cijfers en op basis van de bevindingen uit rapportages zijn we in 2011 tot een versnelling en verdieping van het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding gekomen. In overleg met de SERV en het Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen, zijn uit de 194 acties prioriteiten gedistilleerd, die eveneens zijn goedgekeurd door de Vlaamse Regering. De prioriteiten bieden een constante barometer wat betreft de uitvoering van het Vlaamse armoedebestrijdingsbeleid.

In het kader van het Voortgangsrapport 2012 van het VAPA vindt u hierbij de nieuwe stand van zaken met betrekking tot de uitvoering van de prioriteiten.

Vooreerst vindt u hier een beknopt overzicht, daarna volgt een uitgebreide versie van de stand van zaken van de prioriteiten met stappenplan en budget. Hierbij wordt er eveneens gebruik gemaakt van een kleurduiding om aan te geven in welke fase de desbetreffende maatregel zich bevindt.

Donkergroen wijst op 'uitgevoerd' of een 'continue opdracht'

Lichtgroen wijst op 'in uitvoering'

Geel wijst op 'afgesproken' of 'in voorbereiding'

Beknopt overzicht van de stand van zaken van de prioriteiten van het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding:

1) De Vlaamse armoedetoets heeft proef gedraaid op 3 projecten, nl. de invoering van de kindpremie, de maximumfactuur in de thuiszorg en de regelgeving van toepassing op de sociale verhuurkantoren. Het implementatietraject rond de armoedetoets is in volle uitvoering. Via de beslissing omtrent de hervorming van de reguleringsimpactanalyse (RIA) werd alvast de 'quick-scan', de zogenaamde toegangspoort tot de eigenlijke armoedetoets, goedgekeurd door de Vlaamse Regering.

2) Automatische rechtentoekenning van Vlaamse rechten is opgenomen als een sleutelproject binnen het Meerjarenprogramma Slagkrachtige Overheid. Op de Vlaamse Regering werd een conceptnota goedgekeurd met een plan van aanpak wat betreft de automatische en/of proactieve toekenning van 14 rechten. Aan het VLAS werd gevraagd om een studie te maken omtrent de automatische toekenning van rechten op lokaal vlak.

3) De problematiek van gekleurde armoede werd sterker onder de aandacht gebracht. Het Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen wordt in samenwerking met het Minderhedenforum extra gesubsidieerd (108.000 euro) voor de interculturalisering van de armoedebestrijding. Het Jaarboek 2011 van OASeS werd gewijd aan gekleurde armoede en schreef hieromtrent een aantal beleidsaanbevelingen uit. Er werd ook een kennisplatform georganiseerd door het VLAS inzake gekleurde armoede. Tot slot werd een oproep gelanceerd voor projecten rond diversiteit in de mediasector met een budget van 684.000 euro. Ook het thema armoede komt hierbij aan bod.

4) In het kader van het stimuleren van netwerkvorming bij hulpverleners werd een peer review georganiseerd rond de coördinatie van gezinsondersteuning op basis van het model Lokaal Cliënt Overleg. De methodiek draait in essentie om de uitbouw van een netwerk van ruime sociale dienstverlening rond de betrokken cliënt waarin alle betrokken actoren zijn opgenomen. Met de oproep 'kinderarmoede bestrijden op lokaal niveau' wordt geïnvesteerd in projecten die samenwerking en netwerking tussen hulpverleners aanmoedigen.

5) Verschillende vormingsinitiatieven zoals Armoede-In-Zicht, De Link, CEDES, Bind-Kracht, TAO... werden in het kader van het versterken van armoedekennis bij opleidingsverstrekkers verder ondersteund om op het werkterrein vorming over armoede aan te bieden. Deorganisaties ontvangen jaarlijks 229.000 euro. Er is ook een specifiek initiatief genomen om culturele aanbieders meer inzicht te bieden in de complexe leefwereld van de armoedeproblematiek en mechanismen van sociale uitsluiting. Het Netwerk tegen armoede biedt deze vorming binnen haar huidige middelen verder aan, in samenwerking met Locus en Demos vzw.

6) Om het onderzoek over armoede te versterken werd het Vlaams Armoedesteunpunt (VLAS) opgericht. Een wetenschappelijke onderbouwing van het armoedebeloid is van groot belang. Daarom werd beslist om voor het eerst met betrekking tot armoede in Vlaanderen een Steunpunt Beleidsrelevant Onderzoek op te richten waarbinnen alle academische kennis die voorhanden is, gebundeld wordt. Dit betekent een absolute doorbraak en is onmiskenbaar een grote stap voorwaarts. Dit initiatief heeft als doel te komen tot een coördinatie en afstemming van de kennis en informatie over armoede en van de instrumenten die ter beschikking staan van het beleid, waaronder de armoede-indicatoren en armoedetoets. Het steunpunt ontvangt jaarlijks 600.000 euro om haar werking te verzekeren.

7) Midden 2011 is een wetenschappelijk onderzoek in verband met de werking van de instellingen voor schuldbemiddeling afgerond. In opvolging van dit onderzoek zijn extra middelen ter beschikking gesteld met de bedoeling om samenwerkingsverbanden tussen de erkende instellingen voor schuldbemiddeling te stimuleren, te ondersteunen en preventieve initiatieven te stimuleren om zo een aanpak te realiseren die aansluit bij de reële noden van mensen met schulden. Er werd hiervoor in een eerste fase 500.000 euro op ingezet. Dit werd uitgebreid naar 1.250.000 euro op jaarbasis.

8) De Vlaamse UitPAS garandeert mensen in armoede een niet-stigmatiserende toegang tot het vrijetijdsaanbod. Hier werd 540.000 euro in geïnvesteerd ter voorbereiding van de pas, de ontwikkeling van een technisch platform en een proefproject.

9) In het kader van kostenbeheersing in het secundair onderwijs wordt verder gewerkt aan de automatische toekenning van de schooltoelage. Naar mensen in armoede worden in dit kader specifieke initiatieven genomen vooral wat betreft financiële toegankelijkheid. Zo werd er een brochure 'Maak je sterk tegen armoede' opgemaakt door het Netwerk tegen armoede in opdracht van de minister van Onderwijs waarin tips werden gebundeld over het beperken van de schoolkosten alsook over het communiceren met kwetsbare ouders die men anders niet of maar zeer moeilijk bereikt.

10) In het kader van de realisatie van een duurzame toeleiding naar de arbeidsmarkt komt er via het VESOC-akkoord over de alternatieven voor de job-korting een tastbare uitbreiding van het aantal projecten arbeidszorg en de trajecten voor mensen in armoede, alsook 5000 extra IBO's met bijzondere aandacht voor kansengroepen en honderden nieuwe curatieve IBO's. Hiervoor wordt op kruissnelheid jaarlijks 23 miljoen euro uitgetrokken. Het loopbaanakkoord voegt daar nog duizend werkervaringsprojecten voor ongekwalificeerde jongeren en duizenden plaatsen voor werkplekleren aan toe.

11) Wie 5 jaar op de wachtlijst van een sociale woning staat, krijgt voortaan automatisch een huurpremie. Hiervoor wordt in 2012 een bedrag van 6.400.000 euro vrijgemaakt.

12) Tot slot werd er een eerste aanzet gemaakt tot de versterking van de wijkgezondheidscentra. Een aantal centra worden betrokken bij een uitbreiding van de eerstelijnspsychologische functie. Daarnaast werd een projectfinanciering van 40.000 euro toegekend aan de Vereniging van Wijkgezondheidscentra om de wijkgezondheidscentra aan te moedigen om initiatieven op te nemen rond het realiseren van de Vlaamse gezondheidsdoelstellingen inzake preventie (zoals borstkankeropsporing, preventie van tabac-, alcohol- en druggebruik, voeding en beweging, suïcidepreventie, valpreventie, gezondheid en milieu, preventie van baarmoederhalskanker, ...).

1. Het opstarten van de armoedetoets: vanuit een proefproject komen tot de inbouw in de regelgeving van deze toets

Verantwoordelijk: Minister Lieten

Regelgeving mag geen doelgroepen, zoals mensen in armoede, uitsluiten. Regelgeving mag ook geen nieuwe armoede creëren door bijvoorbeeld in te gaan tegen de uitgangspunten van het armoedebestrijdingsbeleid. We willen er voor zorgen dat nieuwe beleidsmaatregelen systematisch getoetst worden op hun gevolgen voor mensen in armoede.

De armoedetoets wordt uitgevoerd in twee fasen. Vooreerst als onderdeel van een ‘*quickscan duurzame ontwikkeling*’, om te zien of er een effect is voor mensen in armoede. Indien dit het geval is, wordt een grondige armoedetoets uitgevoerd als volledige screening van de mogelijke effecten van de beleidsmaatregelen, ter eventuele evaluatie en/of bijsturing. De armoedetoets wordt gekoppeld aan de verplichte Reguleringsimpactanalyse (RIA), om het draagvlak en de haalbaarheid te verhogen. De armoedetoets wordt altijd uitgevoerd voorafgaand aan de invoering van een maatregel, op een tijdstip vroegtijdig in de besluitvorming. Zo kan men mogelijke negatieve bijwerkingen identificeren en aanpakken, en positieve effecten, indien mogelijk, versterken.

Voor de armoedetoets zijn reeds drie proefprojecten afgerond, namelijk rond de kindpremie, de maximumfactuur thuiszorg en de regelgeving van de sociale verhuurkantoren (SVK's).

De resultaten van de armoedetoets op de kindpremie en de maximumfactuur voor de zorgverzekering zullen worden meegenomen in de voorbereidingen van een toekomstige inwerkingtreding.

De armoedetoets op de wijziging van regelgeving met betrekking tot de SVK's gaf weinig doorslaggevend resultaat. Het gaat om onrechtstreekse regelgeving (de wijze waarop de sector georganiseerd wordt) waardoor de rechtstreekse impact op mensen in armoede eerder beperkt is.

Voor deze drie projecten werd externe expertise ingehuurd en gefinancierd via het kabinet Lieten. Bedoeling is wel dat dit de eigenlijke armoedetoets eenmaal deze geïmplementeerd is, wordt uitgevoerd door de verschillende functionele entiteiten. Hiervoor kunnen ze wel een beroep doen op de entiteit Wetsmatiging, de aandachtsambtenaren armoede binnen de desbetreffende entiteiten alsook het Vlaams Steunpunt Armoede.

BUDGET & STAPPENPLAN

2011

- Ontwikkeling ontwerpsjabloon armoedetoets (wetenschappelijke bijdrage) 3000 euro
- Start proefprojecten armoedetoets (wetenschappelijke bijdrages) 9000 euro

2012

- Afronding en evaluatie proefprojecten 2011 en terugkoppeling naar het HPAO en het Vlaams Netwerk tegen Armoede.

2013

- Lancering van de quickscan.
- Uitwerking armoedetoets (als thematische toets gekoppeld aan RIA)
- *Opmaak definitieve documenten en nodige regelgeving en omkadering uitwerken voor de invoering van de*

armoedetoets

2014

- *Systematische uitvoering quickscan*
- *Systematische uitvoering armoedetoets*

2. De realisatie van de automatische toekenning van rechten

2.1. Ontwikkelen van een kader voor automatische rechtentoekenning

Verantwoordelijk: minister Lieten, alle functioneel bevoegde ministers en overheden

Rechten dienen maximaal gerealiseerd te worden. Toch maken veel burgers – en vaak de meest kwetsbare – niet ten volle gebruik van de diverse overheidsmaatregelen waar men beroep op kan doen. Mensen in armoede kennen hun rechten vaak niet, vragen ze om diverse redenen niet aan of ontvangen ze uiteindelijk niet. Een efficiëntere organisatie van onze sociale bescherming is dan ook essentieel in het kader van de armoedebestrijding.

Automatische rechtentoekenning, administratieve vereenvoudiging en proactieve dienstverlening zijn belangrijke instrumenten in de strijd tegen onderbescherming en de non-take-up van sociale rechten. Deze instrumenten kaderen bovendien volledig in het streven naar een verantwoordelijke overheid die op een klantgerichte, efficiënte en slagkrachtige wijze haar dienstverlening uitbouwt.

Het principe van automatische toekenning lijkt een evidentie, de omzetting ervan in praktijk is dat al heel wat minder. Knelpunten situeren zich onder meer op het vlak van de beschikbaarheid van gegevens, de technische mogelijkheden, juridische beperkingen en budgettaire implicaties. In praktijk is een volledige automatische toekenning niet altijd haalbaar, maar laten verregaande administratieve vereenvoudiging en proactieve dienstverlening vaak wel toe om de effectiviteit van het gevoerde beleid te verhogen en het niet gebruik van rechten terug te dringen. Sociale rechten zitten bovendien verspreid over verschillende overheden en verschillende beleidsdomeinen. Om resultaten te boeken dient de nodige coördinatie en afstemming tussen verschillende actoren voorzien te worden.

In 2012 voegde het College van Ambtenaren-Generaal een apart sleutelproject “3.2. Automatische toekenning van sociale rechten” toe aan het “Meerjarenprogramma Slagkrachtige overheid”. Dit sleutelproject kadert binnen strategische doelstelling 3 van het meerjarenprogramma: “De Vlaamse overheid zal door innovatie van werkwijze en instrumenten de dienstverlening verbeteren”. Het sleutelproject formuleert een viertal mijlpalen:

1. het inventariseren van het aanbod aan sociale rechten en de mogelijkheden en knelpunten op het vlak van automatische toekenning ervan;
2. het effectief realiseren van automatische toekenning in concrete dossiers;
3. het systematisch toetsen van nieuwe regelgeving rond sociale rechten aan de mogelijkheid tot automatische toekenning ervan;
4. het uitwerken van een ondersteunend instrumentarium (richtlijnen, modelbepalingen en standaarden in functie van automatische toekenning).

1. Inventarisatie en ervaringsuitwisseling:

Op Vlaams niveau zijn in augustus 2012 de verschillende entiteiten opnieuw bevestigd om de gegevens over dedoor hen toegekende rechten en de verdere planning inzake automatisering ervan te actualiseren. Op lokaal niveau is aan het Vlaams Armoedesteunpunt (VLAS) de opdracht gegeven goede praktijken rond automatische toekenning in kaart te brengen. De resultaten van dit onderzoek worden verwacht in het voorjaar 2013. Op federaal niveau maakt het steunpunt tot bestrijding van

armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting een inventaris die eveneens in het voorjaar 2013 wordt opgeleverd.

Op 27 november 2012 is een studiedag rond automatische rechtentoekenning en proactieve dienverlening georganiseerd. Hieraan namen een 220-tal mensen deel. Deelnemers uit de administratie, het middenveld en beleidsmakers wisselden ervaringen uit op basis van een aantal concrete casussen en opgedane expertise bij onder meer de KSZ en bestuurszaken.

2. Realisatie van automatische toekenning in concrete dossiers:

Uit de inventarisatie op Vlaams niveau blijkt dat ongeveer één derde van de rechten reeds automatisch wordt toegekend, één derde van de rechten niet geautomatiseerd kan worden en dat in één derde van de gevallen verder onderzocht moet worden. Op basis van een inschatting van de haalbaarheid en relevantie van automatisering van de geïnventariseerde rechten, zijn bijkomende acties voor de verdere legislatuur geselecteerd. Deze acties zijn opgenomen in een nota aan de Vlaamse Regering waarrond begrotingsadvies werd ingewonnen.

De lopende projecten inzake automatisering worden verder gezet. Voor een aantal belangrijke rechten op Vlaams niveau is de informatie opgenomen in een afzonderlijke rubriek in dit voorgangsrapport: de studiefinanciering onder punt 2.2, de Vlaamse huurpremie onder punt 11 en de vrijetijdspas onder punt 8.

Daarnaast is in 2012 met drie pilootprojecten gekeken welke verdere stappen mogelijk zijn in functie van een effectievere en efficiëntere toekenning van het recht.

De ouderbijdrage voor de gesubsidieerde kinderopvangvoorzieningen verkreeg een machtiging van het Sectoraal comité voor de Federale Overheid om de benodigde gegevens uit te wisselen met de FOD Financiën. De technische uitwerking wordt in 2012-2013 gerealiseerd. Vanaf het najaar 2013 moeten ouders hierdoor geen kopie van hun aanslagbiljet van de personenbelasting meer aanleveren voor de berekening van het opvangtarief. De mogelijkheden om een sociaal gecorrigeerd tarief optimaal (automatisch en/of door middel van proactieve acties) toe te kennen, worden verder onderzocht.

De vrijstelling van inschrijvingsgeld bij het volwassenenonderwijs kadert binnen een gefaseerde invoering van een nieuw datamodel DAVINCI. In 2012 kreeg de basisstructuur van deze nieuwe databank vorm (fase 1 DAVINCI). In een latere fase (voorzien tegen 2014) moet een koppeling met externe databanken toelaten om de vrijstellingen van het inschrijvingsgeld langs DAVINCI te ontsluiten. De technische, juridische en budgettaire implicaties hiervan worden in 2013 onderzocht.

De invoering van de MOBIB kaart bij De Lijn laat toe om de attesten die sommige klanten moeten voorleggen om van een kortingstarief of vrijstelling te genieten, te vervangen door een elektronische gegevensstroom. De MOBIB-kaart is in 2012 uitgetest in een proefproject. Een gefaseerde uitrol van de kaart moet van start gaan in 2013, waarbij 65-plussers de eerste doelgroep vormen. Ook wordt ingezet op een flankerend mobiliteitsbeleid, waarbij onder meer een proefproject 'Mobikansen' loopt dat mensen in armoede op maat ondersteunt in het gebruik van het openbaar vervoer.

In de goedgekeurde conceptnota werd voor 14 rechten een concreet stappenplan gemaakt. Belangrijke rechten hierbij zijn onder meer: de terugbetaling van de gemaakte kinderopvangkosten tijdens opleiding, de terugbetaling van inschrijvingsgeld en studiekosten bij een opleiding, het kortingstarief BLOSO-sportkampen, vakantieparticipatie, de huursubsidie, de automatische berekening van de gebruikersbijdrage en maximumfactuur in de thuiszorg,...

3. Armoedetoets en automatische rechtentoekenning:

Een armoedetoets moet toelaten de effecten van nieuwe regelgeving op mensen in armoede in kaart te brengen. Binnen de armoedetoets is standaard ook een toetsing voorzien van de haalbaarheid om het nieuwe recht automatisch toe te kennen. Een ontwerp van deze armoedetoets is in 2011 en 2012 uitgetest in een aantal proefprojecten. De armoedetoets is opgenomen in de hervorming van de Vlaamse reguleringsimpactanalyse, die werd goedgekeurd op de Vlaamse Regering.

4. Ondersteunend instrumentarium:

Na afstemming met de federale overheid is in 2012 een ontsluiting van fiscale gegevens van de FOD Financiën via het MAGDA-platform uitgewerkt. Diensten van de Vlaamse overheid zullen vanaf begin 2013 langs deze weg inkomensgegevens kunnen opvragen, voor zover zij hiervoor door de Privacycommissie gemachtigd werden. De functioneel bevoegde entiteiten moeten de nodige technische en juridische stappen zetten om effectieve implementatie te realiseren.

BUDGET & STAPPENPLAN

2011

- Aan de verschillende entiteiten binnen de Vlaamse overheid werd gevraagd informatie aan te leveren rond de sociale rechten die worden toegekend en welke de mogelijkheden en beperkingen zijn op het vlak van automatische rechtentoekenning. Deze inventaris is in het najaar 2011 afgerond. Een gelijkaardige oefening op federaal niveau wordt opgenomen door het Steunpunt tot bestrijding van de armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting.
- Aan het College van Ambtenaren-generaal is gevraagd om automatische rechtentoekenning toe te voegen aan het Meerjarenprogramma Slagkrachtige Overheid.

2012

- Aan het Meerjarenprogramma Slagkrachtige Overheid is een sleutelproject 3.2. rond de automatische toekenning van sociale rechten toegevoegd.
- De inventaris van Vlaamse sociale rechten is geactualiseerd. Na bilateraal overleg en een ikw is een conceptnota aan de Vlaamse Regering opgemaakt waarin bijkomende acties voor de verdere legislatuur zijn geselecteerd en een engagement tot implementatie werd opgenomen.
- Op 27 november 2012 is een studiedag rond automatische rechtentoekenning doorgegaan in het Vlaams Parlement.
- Het VLAS kreeg de opdracht om een aantal goede praktijken rond automatische rechtentoekenning bij lokale besturen in kaart.
- Het principe van automatische rechtentoekenning is ingeschreven in de armoedetoets. Deze toets voor nieuwe regelgeving wordt verder geïmplementeerd binnen de hervorming van de reguleringsimpactanalyse.

Budget: 3.676 euro (organisatie studiedag 27/11/2012)

2013

- Globale opvolging van deze prioriteit verloopt binnen de zesmaandelijks voortgangsrapportage rond het Meerjarenprogramma Slagkrachtige Overheid.
- De Vlaamse Regering legt vast welke accenten op het vlak van automatische rechtentoekenning, administratieve vereenvoudiging en proactieve dienstverlening de verdere legislatuur worden gelegd. Verdere opvolging van de geselecteerde projecten verloopt binnen de voortgangsrapportage van het meerjarenprogramma slagkrachtige overheid en het VAPA.
- Verspreiden van goede praktijken rond automatische rechtentoekenning bij lokale besturen op basis van de resultaten van het onderzoek van het Vlaams Armoedesteunpunt.
- Binnen de hervormde reguleringsimpactanalyse wordt nieuwe regelgeving onderworpen aan een “quickscan duurzame ontwikkeling” en – als hieruit een effect op mensen in armoede blijkt – een armoedetoets. Een toetsing van de mogelijkheid tot automatische toekenning van het nieuwe recht is opgenomen in deze

armoedetoets. In 2013 wordt prioritair ingezet op het uitwerken van een ondersteunend instrumentarium voor de uitrol van deze armoedetoets binnen de Vlaamse administratie.

- In overleg met de federale en andere overheden wordt ingezet op het optimaliseren van de randvoorwaarden inzake elektronische gegevensuitwisseling: het uitwerken van gemeenschappelijk begrippenkader en standaarden, samenwerkingsafspraken tussen dienstenintegratoren, een transparante kostenstructuur en dergelijke.

2014

- Prioriteiten voor 2014 worden vastgelegd in 2013.

2.2. Realisatie automatische toekenning studiefinanciering

Verantwoordelijk: minister Smet

Het stelsel van studiefinanciering ondersteunt en draagt bij tot de verdere democratisering van het onderwijs door het wegnemen van de financiële drempels voor minvermogende gezinnen en het stimuleren van participatie aan (hoger) onderwijs. Het stelsel kan als doelmatig worden beschouwd in zoverre studiefinanciering de beoogde doelgroep volledig bereikt en bestrijkt. In het huidige systeem dient de doelgroep zelf de nodige acties te ondernemen om in aanmerking te komen voor studiefinanciering door het indienen van een aanvraag. Er is echter een vermoeden dat dit voor de meest kwetsbare groep, niettegenstaande de reeds aanzienlijke administratieve lastenverlaging, nog een te hoge drempel is.

In het regeerakkoord werd het streven naar automatische toekenning van studiefinanciering dan ook opgenomen. De automatische toekenning van studiefinanciering zal het reële risico op non-take-up volledig uitsluiten zodat iedereen die recht heeft op een school- of studietoelage die ook effectief ontvangt.

Alle obstakels werden in kaart gebracht en de randvoorwaarden werden onderzocht tot automatische toekenning in overleg met o.a. interne en externe dataleveranciers, de privacycommissie, ...

Omwille van besparingsmaatregelen was het budget dat in 2012 voorzien was voor het project van de school- en studietoelagen, niet meer beschikbaar. Het einddoel blijft nog steeds de automatische toekenning van de studiefinanciering. In afwachting van de automatische toekenning van de school- en studietoelagen onderneemt de afdeling Studietoelagen wel een hele reeks ondersteunende acties om de school- en studietoelage proactief toe te kennen.

BUDGET & STAPPENPLAN

2010

Automatische toekenning

In kaart brengen van alle obstakels en randvoorwaarden bij het invoeren van de automatische toekenning.

Acties in afwachting van automatische toekenning

1. Digitaal aanvragen via intermediairs - Systemen zijn ontwikkeld, mandaten zijn verleend aan de betrokken partners, vorming is gegeven, helpdesk is geïnstalleerd op de afdeling STL en systeem en aangepaste applicatie is in werking.

Budget: 42.950,20 euro.

2. Uitschakelen manuele interventie afdeling Studietoelagen – automatisch toevoegen aanvraag ontbrekend schoolgaand kind gerealiseerd

Budget 29.458,26 + 49.438,74 voor de automatisatie van de e-mailkoppeling = 78.897 euro

3. Acties aanvraagformulieren/briefwisseling - Opstart project briefwisseling: prioritering van de brieven die zullen worden aangepakt – vorming intermediairs
Budget: 135.000 euro

2011

Automatische toekenning

Afloop van onderzoek naar randvoorwaarden

Indien vervolg: start ICT-analyse, overleg met beheerders van diverse databanken ...

Acties in afwachting van automatische toekenning

1. Digitaal aanvragen via intermediairs. Evaluatie door deelnemende intermediairs van het eerste jaar is positief. Er volgt een uitrol naar andere geïnteresseerde OCMW's en andere publieke partners.

2. Uitschakelen manuele interventie afdeling Studietoelagen – webformulier waardoor documenten automatisch worden gekoppeld aan de aanvraag, werd gerealiseerd.

3. Acties aanvraagformulieren/briefwisseling – aanvraagformulier werd aangepast in samenspraak met intermediairs (studentenvoorzieningen, infolijn) en interne gebruikers. De briefwisselingsmodule van de applicatie Studietoelagen onderging minder ingrijpende wijzigingen dan oorspronkelijk voorzien door de instabiliteit van de toepassing die zou worden gebruikt om de nieuwe briefwisseling te genereren. Bij elke nieuwe release van de toepassing werden wel telkens verbeteringen en wijzigingen aan de bestaande briefwisselingsmodule aangebracht.

2012

Automatische toekenning

Ten gevolge van besparingsmaatregelendiende de planning voor de realisatie het project van de school- en studietoelagen te worden bijgestuurd. De onderwijsadministratie heeft onderzocht welke elementen op een haalbare termijn kunnen gerealiseerd worden. Het einddoel blijft nog steeds de automatische toekenning van de studiefinanciering. Gelet op de omvang van het project en de implicaties van de budgetcontrole vraagt dit een langere weg met zowel korte termijn als lange termijn realisaties. Zo heeft de Privacycommissie op 14 maart al de cruciale machtiging gegeven inzake het opvragen van het gegeven afstamming. Verder werkt de afdeling Studietoelagen alvast aan een meer verfijnde dienstverlening vanaf school- en academiejaar 2013-2014 voor de potentiële hernieuwers. Hernieuwers zijn alle (ouders van) leerlingen of studenten met een toelage in het voorgaande school- of academiejaar. Alle leerlingen of studenten die in het vorige jaar een goedgekeurde aanvraag hadden maar waarvoor geen nieuwe aanvraag gebeurd is, krijgen een herinnering en vraag of de afdeling hun dossier mag opstarten en gegevens mag opvragen. Niet de burger (hernieuwer) start via een aanvraag het onderzoek naar het recht op studiefinanciering, maar de overheid. Verder blijft de afdeling Studietoelagen ook inzetten op verdere informatisering en zal door de stapsgewijze integratie van nieuwe interfaces de afdeling meer gegevens uit databanken kunnen halen.

Acties in afwachting van automatische toekenning

In opstap naar en in voorbereiding van de realisatie van de automatische toekenning van de school- en studietoelagen werden door de afdeling Studietoelagen al volgende acties ondernomen:

1. De aanvraag voor een school- of studietoelage kan zowel op papier als digitaal gebeuren. Het indienen en de registratie van een papieren aanvraag vergt veel werk zowel voor de burger als voor de administratie (een papieren aanvraag wordt namelijk manueel geregistreerd in de applicatie van de afdeling Studietoelagen). Hierdoor loopt de uiteindelijke behandeling van de aanvraag vaak ook vertraging op. Bij het indienen van een digitale aanvraag wordt er al informatie opgehaald uit databanken die enkel door de aanvrager nog dient geverifieerd te worden. De registratie van een digitale aanvraag door de administratie gebeurt daarenboven vanaf school- en academiejaar 2010-2011 automatisch.

2. We stellen vast dat het merendeel van de aanvragen tot '06-'07 op papier gebeurde. Sedert '07-'08 is het aantal digitale aanvragen steeds toegenomen tot ongeveer 1/3 van het totale aantal aanvragen. Onderzoek wees uit dat één van de drempels om een aanvraag digitaal in te dienen het kennen van de eigen pincode, verbonden aan de E-id, is. De afdeling STL heeft een systeem ontwikkeld waarbij een aanvraag digitaal kan gebeuren zonder de pincode te kennen. Hiervoor is er een samenwerking opgestart tussen OCMW's, de Infolijn en de afdeling. Uiteraard kan de afdeling Studietoelagen zelf een aanvraag digitaal doen. In opstap naar een totale automatisering zou een toename van de digitale aanvragen een snellere dossierbehandeling garanderen. 3. De aanvrager stuurt bijkomende informatie en documenten ter vervollediging van zijn dossier vaak ook via e-mail op. De registratie van deze documenten in het dossier van betrokkene gebeurde manueel, wat vertraging in de dossierbehandeling met zich brengt. De afdeling Studietoelagen ontwikkelde een webformulier dat door de burger niet enkel kan gebruikt worden om algemene vragen en stand van zaken van

zijn dossier op te vragen, maar ook om documenten op te sturen. Deze elektronisch ingestuurde documenten worden bovendien vanaf 2011 automatisch gekoppeld aan de aanvraag van betrokkene zonder manuele tussenkomst van een medewerker.

4. De afdeling Studietoelagen stelt ook vast dat er niet steeds voor elk schoolgaand kind in dezelfde leefeenheid een aanvraag wordt ingediend waardoor de burger niet krijgt waar hij recht op heeft. Bijkomend wordt er dan ook automatisch nagegaan of er nog een aanvraag ontbreekt voor een schoolgaand kind. Deze aanvraag wordt automatisch toegevoegd. Als alle gegevens compleet zijn, wordt het dossier verwerkt. Als er gegevens ontbreken, worden deze opgevraagd.

5. In opstap naar een totale automatisering leidt het uitschakelen van een manuele interventie door de afdeling Studietoelagen nu ook al tot een snellere dossierbehandeling (zie punt 2., 3. en 4.).

6. De afdeling zet niet alleen maximaal in op het digitaal indienen van een aanvraag. Zij herwerkte samen met intermediaire partners ook het papieren aanvraagformulier. Het papieren aanvraagformulier is immers een hele bundel en schrikt aanvragers die het moeilijk hebben met administratie vaak af. Ook wat de briefwisseling betreft, krijgt de afdeling Studietoelagen vaak te horen dat deze moeilijk te begrijpen is. De briefwisseling is en wordt steeds aangepast in samenspraak met onze partners. Duidelijkere papieren aanvraagformulieren en briefwisseling verlagen de drempel die mensen verhindert een aanvraag te doen, wat moet leiden tot meer aanvragen voor studiefinanciering. Begrijpelijker briefwisseling heeft tot gevolg dat aanvragers sneller de juiste documenten opsturen.

7. De afdeling voorziet ook in vorming van onze partners die zelf het meeste rechtstreeks contact hebben met de doelgroepen en werkt samen bij invulmomenten en zitdagen.

8. De afdeling blijft verder investeren in de optimalisatie van het aanvraagstelsel om zoveel mogelijk rechthebbenden in het stelsel van studiefinanciering te krijgen.

9. Nieuwe gegevensuitwisselingen/interfaces zijn ontwikkeld, zodat de burger zelf minder gegevens moet aanreiken.

2013

Nieuwe gegevensuitwisselingen

In opstap naar en in voorbereiding van de realisatie van de automatische toekenning van de school- en studietoelagen zal de afdeling Studietoelagen vanaf '13-'14 voor de potentiële hernieuwers het recht op studiefinanciering onderzoeken tenzij de burger gebruik maakt van zijn opt-outrecht.

Niet de burger (hernieuwer) zal via een aanvraag het onderzoek naar het recht op studiefinanciering starten, maar de overheid (in de plaats van de burger) zal hier zelf het proces starten voor de burger die hij al via zijn databanken kent omdat ze het voorbije school- of academiejaar een studiefinanciering hebben ontvangen. De afdeling Studietoelagen zal, weliswaar binnen een aanvraagstelsel, op deze manier al een eerste stap zetten naar automatische toekenning, maar dan naar een gekende groep, nl aanvragers die al in onze toepassing zitten.

Verdere uitbouw van gegevensuitwisseling via interfaces.

2014

Verdere uitbouw van gegevensuitwisseling via interfaces.

2.3 Proactieve en preventieve dienstverlening

Verantwoordelijk: minister Vandeurzen

De Vlaamse overheid stimuleert dat OCMW's en CAW's en anderen in hun maatschappelijke dienstverlening meer preventief werken en maatschappelijk kwetsbare groepen opsporen en benaderen in afwachting van een volwaardige automatische toekenning van rechten. Eén op 25 rechthebbenden op maatschappelijke dienstverlening krijgt deze steun om diverse redenen immers niet. Dit is onderbescherming: een vorm van sociale uitsluiting die zich o.a. sterk manifesteert op het platteland, bij eenpersoonshuishoudens en bij zelfstandigen.

In Zuid-Oost-Vlaanderen liep tot voor kort een pilootproject rond onderbescherming. Onder leiding van Samenlevingsopbouw Oost-Vlaanderen gingen verschillende OCMW's op zoek naar manieren om die doelgroepen te bereiken die voorsnog niet of moeilijk bereikt werden door het OCMW maar hier recht op hebben. Het HIVA zorgde voor een wetenschappelijke onderbouwing van het project.

De voorbije twee jaar werden 15 vernieuwende acties opgezet. Deze acties zijn gericht op preventie, opsporen, benaderen en nazorg van potentiële cliënten. Tijdens het slotmoment op 18 juni 2012 werden deze projecten aan het grote publiek voorgesteld. Dit gebeurde door middel van een globale voorstelling van de verschillende acties aan de hand van een film en een voorstellingsmarkt.

Tijdens de evaluatie van dit project kwam naar voren dat er bij de deelnemende organisaties een nieuwe dynamiek is ontstaan dankzij het project. Het maakte het ook gemakkelijker om mensen van de doelgroep te vinden en sleutelfiguren te betrekken. Algemene meerwaarde van het project is tevens het wetenschappelijk kader. De rechtencirkel zal blijvend gebruikt worden en kan ook uitgedragen worden. Aan de andere kant werd opgemerkt dat dergelijke werking een grotere personeelsinzet behoeft.

Minister Vandeuren besliste dit project uit te rollen over heel Vlaanderen. Als eerste aanzet hiertoe werd een draaiboek op basis van de ervaringen van het pilootproject opgemaakt. In dit draaiboek zijn de belangrijkste stappen beschreven die dienen te worden gezet in functie van de realisatie van het project. Er wordt in beeld gebracht op welke ondersteuning de deelnemende partners in de pilootgemeentes kunnen rekenen en waar er inspiratie kan worden gevonden. Vervolgens wordt onder leiding van Samenlevingsopbouw Vlaanderen samen met onder andere VVSG, VVP, het Steunpunt Algemeen Welzijnswerk, het Vlaams Netwerk van Verenigingen waar Armen het Woord Nemen, Uit de Marge, ... 'Onderbescherming – lokaal Proactief werken' geoperationaliseerd in een aantal pilootregio's. Er wordt voorzien in wetenschappelijke ondersteuning. Het HIVA neemt de wetenschappelijke ondersteuning van het actieonderzoek 'Lokaal proactief kader' op zich en zorgt voor de uitdieping, operationalisering en de valorisering van de resultaten uit de eerdere onderzoeken.

De wetenschappelijke ondersteuning omvat *vier kerntaken*:

- procesopvolging en evaluatie van de verschillende lokale pilootprojecten;
- verdere visieontwikkeling rond onderbescherming en proactief handelen met doorvertaling naar praktijk en beleid;
- uitwerken van een beleidskader voor onderbescherming en proactief handelen met concrete beleidsaanbevelingen;
- uitwerken van een methodisch kader voor de structurele implementatie van een lokale proactieve maatschappelijke dienstverlening.

De wetenschappelijke ondersteuning van de 6 geselecteerde pilootgemeentes is van start gegaan. De wetenschappelijke ondersteuning gebeurt binnen de budgetten van het Steunpunt Welzijn, Volksgezondheid en Gezin.

Er werden ook sectordoelstellingen uitgewerkt voor het algemeen welzijnswerk, onder andere voor preventie. In overleg met de sector worden deze doelstellingen gekoppeld aan duidelijke resultaatgerichte indicatoren, waarover elke voorziening jaarlijks rapporteert.

BUDGET & STAPPENPLAN

2011

In de nieuwe uitvoeringsbesluiten voor het algemeen welzijnswerk worden duidelijk de verwachtingen met betrekking tot preventie omschreven

2012

- In het beleidsplan en de jaarverslagen van de CAW worden de preventiedoelstellingen weergegeven.

- In overleg met Samenlevingsopbouw Zuid-Oost-Vlaanderen werden de resultaten van het pilootproject besproken. Er werd een slotmoment georganiseerd.
- Onder leiding van Samenlevingsopbouw Vlaanderen is het de bedoeling om de proactieve dienstverlening lokaal steviger in te bedden. Een partnerschap tussen onder andere samenlevingsopbouw, het algemeen welzijnswerk, het Vlaams netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen, VVSG, Uit de Marge, VVP staan in voor de implementatie van lokale pilootprojecten. Er werd hiertoe een draaiboek uitgewerkt.
- Er werden sectordoelstellingen 'preventie' uitgewerkt

2013

- In het beleidsplan en de jaarverslagen van de CAW worden de preventiedoelstellingen weergegeven.
- Stuurgroep Lokaal Proactief Werken + wetenschappelijke ondersteuning van de geselecteerde pilootgemeenten.
- Opmaak resultaatsgerichte indicatoren mbt preventie binnen de regelgeving Algemeen Welzijnswerk.

2014

- In het beleidsplan en de jaarverslagen van de CAW worden de preventiedoelstellingen weergegeven.

3. Aandacht voor gekleurde armoede

3.1 Project 'Armoede Gekleurd'

Verantwoordelijk: minister Vandeuren

De armoedecijfers bij etnisch-culturele minderheden zijn alarmerend hoog. Ook de uitdaging om werk te maken van de beleidsparticipatie van deze groepen blijft groot en complex. Er is nood aan experimenteerruimte om hieraan te werken.

Daarom ondersteunen we, in samenwerking met CERA, het Vlaams netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen en het Minderhedenforum het driejarig project 'Armoede Gekleurd'. De doelstellingen hiervoor zijn:

- de participatie stimuleren van mensen die behoren tot etnisch culturele minderheden, en in armoede leven, dit zowel participatie aan de activiteiten van de verenigingen als aan het beleidswerk;
- participanten (mensen in armoede, zowel zogenaamde 'autochtonen' als 'allochtonen') en hun verenigingen en (zelf)organisaties versterken en dichterbij elkaar brengen: empowerment op individueel en collectief niveau;
- methodieontwikkeling : het verwerven van know-how en het uitwerken van bruikbare instrumenten voor verenigingen die in de toekomst sterker en beleidsmatig willen werken met etnisch culturele minderheden;
- de stem van een mensen in armoede die tot etnisch culturele minderheden behoren meer aan bod laten komen in het beleidswerk van het Vlaams Netwerk, zodat ook het armoedebestrijdingsbeleid sterker en efficiënter wordt, in het bijzonder voor de bestrijding van armoede bij etnisch culturele minderheden.

Hiertoe zullen de verenigingen ondersteund worden, en het netwerk wordt uitgebreid door met nieuwe groepen die volgens de zelfde visie werken samen te werken. Er wordt vertrokken van bestaande tendensen en vragen, deze worden ondersteund, versterkt en gestimuleerd. De resultaten tracht men te bereiken zowel op vlak van participatief werken en methodieontwikkeling, als op beleidsvlak. In het verleden is reeds een verkennend project rond deze problematiek (met ondersteuning van Cera) uitgevoerd. In dat project is er vooral gefocust op het creëren van een breed draagvlak hiervoor, en het uitbouwen van het nodige netwerk. Het project 'Armoede Gekleurd' wil verder bouwen op die basis. Afstemming en samenwerking zal onderzocht worden met bestaande initiatieven en onderzoeken met betrekking tot de problematiek van gekleurde armoede.

BUDGET & STAPPENPLAN

2011

Vorbereidende fase project. Toezegging van middelen voor 2012 in overleg met de projectpartners.

2012

Er werd door de Vlaamse overheid een subsidie van 108.000 euro toegekend. Het project wordt opgevolgd door een stuurgroep en klankbordgroep. Verschillende verenigingen en zelforganisaties stappen actief mee in dit project.

2013

Uitvoerfase project

2014

Verspreiden van de projectresultaten

3.2 Advies aan prestarters met aandacht voor doelgroepen

Verantwoordelijk: minister Peeters

De generieke steunmaatregel voor prestarters zorgt ervoor dat prestarters, advies kunnen inwinnen over de haalbaarheid van hun project en de advieskosten grotendeels kunnen recupereren, ongeacht of er wordt opgestart of niet.

Naast een generieke maatregel voor prestarters is er volgens de SERV, het Steunpunt Werk en Sociale Economie en de doelstellingen van het Pact2020 bijkomend nood aan specifieke maatregelen voor volgende doelgroepen:

- personen met een achterstand inzake ondernemerschap in de maatschappij met volgende subdoelgroepen, namelijk allochtonen, personen met een arbeidshandicap, ouderen (50+) en vrouwen.
- starters met een hoog groeipotentieel

Deze oproep heeft betrekking op de specifieke maatregelen waarmee de Vlaamse overheid projecten wil steunen die trajectbegeleiding aanbieden en additioneel moeten zijn aan de generieke maatregel en het bestaande aanbod van tools, diensten en instrumenten dat al op de markt aanwezig is. Uit het project moet blijken dat er extra aandacht wordt besteed aan een aantal specifieke punten die bij de respectievelijke doelgroepen meer spelen dan bij de gemiddelde kandidaat-starters, rekening houdende met volgende activiteiten: sensibilisering, toeleiding en nazorg; informatieverstrekking over relevante instanties, overheidsinitiatieven, financiering,...; aandacht voor persoonlijkheidsontwikkeling i.f.v. ondernemerschap; begeleiden bij de uitvoering van het ondernemingsplan; ondersteuning bij managementskills; netwerking; opleiding.

Ter uitvoering van de oproep bedraagt de subsidie voor entiteiten maximaal per project en per subdoelgroep:

- voor personen met een arbeidshandicap 200.000 euro;
- voor allochtonen 250.000 euro;
- voor ouderen 250.000 euro;
- voor vrouwen 550.000 euro;
- voor starters met een hoog groeipotentieel 1.250.000 euro.

De subsidie per project bedraagt maximaal 200.000 euro (tweehonderdduizend euro) voor ondernemingen.

BUDGET & STAPPENPLAN

2011

lancering oproep 'Advies aan Prestarters', 31 maart 2011 werd de oproep afgesloten. Pilootproject operationeel vanaf september 2011. De projecten kunnen een maximale looptijd hebben van 3 jaar.

Budget: 2 miljoen euro voor de gehele projectperiode

2012

De projecten zijn lopende

2013

September 2013: einde pilootproject, mogelijkheid tot verlenging met 1 jaar

3.3 Geïntegreerd Actieplan voor het integratiebeleid

Verantwoordelijk: minister Bourgeois

De Vlaamse overheid staat in voor de voorbereiding, de uitvoering en de evaluatie van het integratiebeleid. Dat integratiebeleid is inclusief én gecoördineerd. Het is inclusief omdat al de bij het integratiebeleid betrokken ministers en hun agentschappen binnen de eigen beleidsdomeinen verantwoordelijk zijn voor het realiseren van de doelstellingen van het integratiebeleid. Het beleid is gecoördineerd om de coherentie van het geheel te bewaken en overlappings en contradicties te vermijden.

De Vlaamse overheid heeft twee instrumenten om hierover te waken: de minister 'functioneel bevoegd' voor Inburgering die het integratiebeleid coördineert en de Commissie Integratiebeleid waarin de verschillende beleidsdomeinen, de doelgroep en het middenveld vertegenwoordigd zijn. Het geïntegreerd actieplan Integratie dat per beleidsdomein doelstellingen en maatregelen vooropstelt, garandeert een inclusieve aanpak over beleidsdomeinen heen. De opmaak van dit actieplan en de coördinatie en evaluatie ervan gebeurde door de Commissie Integratiebeleid. Op 20 juli 2012 keurde de Vlaamse Regering het geïntegreerde actieplan goed.

Om over voldoende kennis te beschikken over de doelgroepen van het integratiebeleid, is een permanente en systematische gegevensverzameling en monitoring noodzakelijk. Daarom werd het Steunpunt Gelijkekansenbeleid gevraagd een 'integratiekaart' te ontwikkelen om zo de relatieve positie en de mate van integratie van etnisch-culturele integratiebeleid in de Vlaamse samenleving in kaart te brengen, op te volgen en te verklaren.

Om de uitvoering van het integratiebeleid op het terrein te ondersteunen, worden er integratiecentra en integratiediensten gesubsidieerd. Het integratiebeleid moet in de eerste plaats gevoerd worden op het lokale niveau, waar oude en nieuwe Vlamingen samenleven. Lokale besturen hebben een belangrijke rol als regisseur van het integratiebeleid op hun grondgebied. Lokale besturen kunnen een erkenning en subsidiëring aanvragen bij de Vlaamse overheid om een integratiedienst op te richten, van waaruit zij enerzijds zorgen voor de toegankelijkheid van de gemeentelijke diensten voor iedereen en in het bijzonder voor de specifieke doelgroepen van het integratiedecreet en anderzijds initiatieven nemen om het goed samenleven in diversiteit tussen alle burgers te bevorderen. Verder zijn er 5 provinciale integratiecentra, waarvan drie vzw's (in de provincies Antwerpen, Oost-Vlaanderen en West-Vlaanderen) en twee openbare provinciale integratiecentra (in de provincies Limburg en Vlaams Brabant), twee lokale integratiecentra (in Antwerpen en in Gent) en één hoofdstedelijk integratiecentrum (De Foyer).

Het netwerk van integratiecentra en integratiediensten wordt gecoördineerd door een Vlaams expertisecentrum Migratie en Integratie (Kruispunt Migratie en Integratie). Het Kruispunt Migratie en Integratie ondersteunt ook het inburgeringsbeleid en zorgt voor de link tussen inburgering en integratie.

In dit kader vermelden we tevens dat de Vlaamse Overheid zich ook over de specifieke problematiek van woonwagenbewoners buigt. Op vlak van onderwijs, werk, opleiding, integratie, emancipatie, welzijn en gezondheid en woonsituatie bevinden woonwagenbewoners zich dikwijls in een achtergestelde positie. Om een integrale aanpak van het woonwagenbeleid na te streven en een volwaardige participatie van woonwagenbewoners aan de samenleving te bekomen, ontwikkelde de Vlaamse overheid een strategisch plan woonwagenbewoners. Het plan werd op 20 juli 2012 door de Vlaamse regering goedgekeurd.

BUDGET & STAPPENPLAN:**2011**

Oprichting commissie Integratiebeleid

Op de Vlaamse begroting werd 51.124.000 EUR ingeschreven voor de uitvoering van het inburgering- en integratiebeleid en 4.767.000 EUR voor de Huizen van het Nederlands.

2012

Opstart werkgroep Gekleurde Armoede eind februari

Op de Vlaamse begroting werd 54.871.000 EUR ingeschreven voor de uitvoering van het inburgering – en integratiebeleid en 4.865.000 EUR voor de Huizen van het Nederlands.

Goedkeuring van actieplan door de Vlaamse Regering op 20 juli 2012. Er worden actiefiches opgemaakt.

2013

Uitvoering actieplan

2014

Uitvoering actieplan

3.4 Vlaams Overlegplatform Midden – en Oost - Europese migranten (MOE)

Verantwoordelijk: minister Bourgeois

Er werd een MOE werkgroep opgericht met als taak een plan op te maken omtrent de moeilijk beheersbare instroom van MOE (Roma) migranten. Het plan situeert zich op diverse beleidsdomeinen zoals onderwijs, huisvesting, inburgering, tewerkstelling en gezondheidszorg. Het bestrijden van armoede en kansarmoede vormt een rode draad doorheen het plan. Zeker voor de Roma-migratie is dit relevant omdat de migratie van deze groep rechtstreeks terug te brengen is naar een aantal achterstandscriteria.

Ook lokaal niveau heeft het MOE(Roma)-beleid nauwe link met het lokaal armoedebeluid, ingebed in het lokaal sociaal beleid. Een aantal acties uit dit plan zijn:

- De samenwerking met lokale welzijnsactoren zal versterkt worden.
- Er zijn aanspreekpunten MOE in de Vlaamse Overheid. Hierdoor krijgen lokale besturen en andere instanties en voorzieningen een adequaat antwoord op hun vragen met betrekking tot MOE.
- Er is aandacht voor de MOE-thematiek in het lokaal integratiebeleid met hierbij bijzondere aandacht voor acties om ouderbetrokkenheid bij het schoolgebeuren te verhogen; samenlevingsproblemen te detecteren en bespreekbaar te maken, oplossingen te formuleren en aan probleempreventie te doen.
- Er worden zoveel mogelijk MOE/Roma- OCMW cliënten naar inburgeringstrajecten toegeleid. EU-burgers zijn prioritair rechthebbend wanneer ze een leefloon ontvangen.
- De samenwerking tussen OCMW en Onthaalbureau wordt versterkt. Om het samenwerkingsprotocol tussen OCMW's en het onthaalbureau beter op te volgen is een goede elektronische gegevensuitwisseling noodzakelijk via de nieuwe Kruispuntbank inburgering (timing 2013).
- Scholen krijgen extra financiële middelen voor trekkende bevolking (o.a. Roma). Hierdoor is meer omkadering op maat op school.
- Aanstellen 'buurtstewards' in centrumsteden waar de concentratie van Roma-populatie hoog is (15 buurtstewards worden aangesteld in steden met hoge concentratie aan MOE/ROMA).

BUDGET & STAPPENPLAN**2011**

Concrete uitwerking coördinatie en opmaak actieplan (o.a. afstemming VAPA). Goedkeuring op de Vlaamse Regering.

2012

De verschillende acties in het MOE(Roma)-actieplan zijn in uitvoering.

Aanwerving buurtstewards voor 4 jaren – budget 200.000 euro

2013

Uitvoering Actieplan

Financiering buurtstewards – 200.000 euro

2014

Uitvoering Actieplan

Financiering buurtstewards – 200.000 euro

3.5. Nota Gekleurde Armoede

Verantwoordelijk: minister Bourgeois

Het jaarboek Armoede 2011 ging dieper in op armoede bij personen van vreemde herkomst. De hierin weergegeven cijfers bevestigen duidelijk het bestaan van gekleurde armoede, alsook de omvang van deze problematiek. Naast deze cijfers werd ook vastgesteld dat personen van vreemde herkomst in armoede te weinig gebruik maken van het aanbod van de armoedesector, en dat ook de integratiesector nog te weinig aandacht besteedt aan armoede. Beide sectoren kennen elkaar ook onvoldoende. Uiteraard zijn er binnen elke sector organisaties die de doelgroep wel bereiken, maar dat is nog teveel een vrijblijvend initiatief zodat hier nog sterker moet gezocht worden naar een structurele samenwerking hierbinnen.

Deze vaststellingen vormden de aanleiding tot de oprichting van een werkgroep “gekleurde armoede”. De werkgroep werd opgericht vanuit het Agentschap voor Binnenlands Bestuur, op basis van de bevoegdheid van Inburgering en Integratie. De oprichting van deze werkgroep staat als actie opgenomen in het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding. De werkgroep ressorteert als thematische denktank onder de werkzaamheden van de decretale horizontale commissie Integratiebeleid, en moet afstemming tussen de beleidsdomeinen armoede en integratie mogelijk maken. Ook binnen het beleidsdomein armoede staat gekleurde armoede immers hoog op de agenda.

De werkgroep kreeg de opdracht na te denken over beleidsaanbevelingen rond gekleurde armoede. Op basis van een overzicht van bestaande initiatieven en goede praktijken, de bestaande aanbevelingen van het seminarie “gekleurde armoede” van 28 februari 2008 in Overijse, het kennisplatform “Gekleurde armoede” georganiseerd door het VLAS en de vaststellingen uit het jaarboek van Oases, werd zo een traject gestart dat finaal zal uitmonden in een aantal beleidsaanbevelingen.

BUDGET&STAPPENPLAN**2012**

Er werd een analyse gemaakt van reeds ondernomen initiatieven rond gekleurde armoede. De werkgroep kwam tot een aantal concrete aanbevelingen. Deze aanbevelingen werden afgetoetst bij de verenigingen van personen van vreemde herkomst via het Minderhedenforum, besproken met het Netwerk tegen Armoede, en voorgelegd aan de commissie Integratiebeleid.

2013

De nota met aanbevelingen wordt aan de Vlaamse Regering voorgelegd.

3.6. Oproep ter bevordering van diversiteit binnen de mediasector

Verantwoordelijk: minister Lieten

Ook het voorbije jaar heeft de Vlaamse minister van Media sterk ingezet op diversiteit, met de ondersteuning van onderzoek omtrent etnisch-culturele diversiteit in de media op vlak van tewerkstelling, beeldvorming en bereik enerzijds en subsidiëring van projecten ter bevordering van diversiteit anderzijds.

Minister Lieten wil de actoren in het medialandschap stimuleren om een doeltreffend diversiteitsbeleid te ontwikkelen dat impact heeft op het vlak van programmatie, personeelsbeleid, bereik en beeldvorming en lanceerde daarom een oproep tot het indienen van projectvoorstellen ter bevordering van diversiteit binnen de mediasector. Diversiteit betekent behalve aandacht voor etnisch-culturele minderheden ook aandacht voor gender, seksuele identiteit, handicap, leeftijd en sociaal-economische status (armoede). Deze oproep heeft tot doel de mediasector te wijzen op zijn verantwoordelijkheid om te werken aan meer diversiteit op de werkvloer, in het aanbod en in het bereik. Een belangrijk aspect specifiek naar media toe is de beeldvorming omtrent diverse groepen, wat ook nauw samenhangt met diversiteit binnen het personeelsbestand. Een betere weerspiegeling van de maatschappij binnen de mediabedrijven, heeft gevolgen voor de manier waarop mensen “in beeld” komen. Wat betreft het bereik is het van groot belang ernaar te streven zo veel mogelijk mensen te bereiken met een herkenbaar aanbod.

BUDGET & STAPPENPLAN

2011

Lancering van de oproep ter bevordering van diversiteit binnen de mediasector, beoordeling & start projecten – budget: 684.000 euro

2012

Trefdag op 14 december 2012

3.7. Jaarboek Armoede en Sociale Uitsluiting - OASeS

Verantwoordelijk: minister Lieten

Het 21ste Jaarboek informeert de lezer over de recentste cijfers en het beleid tegen armoede en sociale uitsluiting. De complexiteit van armoede komt aan bod in hoofdstukken over werk, onderwijs, gezondheid en wonen. De kritische analyse van de armoedetoets biedt inzicht in de mogelijkheden van de overheden om de doelmatigheid van het beleid te verhogen. Daarnaast bespreekt deze editie twee manieren om armoede te meten, namelijk een maatstaf om het multidimensionale karakter van armoede te vatten en de referentiebudgetten.

Het Jaarboek wil bijdragen aan de bestrijding van armoede en sociale uitsluiting. Dat dit geen sinecure is, bewijst de jarenlange zoektocht naar manieren om dit zo efficiënt en effectief mogelijk te doen. In dit boek staan de schijnwerpers op sociale innovatie. Dat zijn creatieve, kleinschalige sociale acties die ontstaan vanuit geëngageerde burgers, het lokale middenveld of lokale overheden die inspelen op sociale noden die de markt of de overheid niet of niet voldoende lenigt. Het gaat niet altijd om ‘nieuwe’ acties, maar wel om acties die sociale relaties veranderen en mensen beter uitrusten om in hun noden te voorzien. Voorbeelden van sociale innovaties zijn voedselbanken, coöperaties en wijkgezondheidscentra, ruilwinkels, brede scholen en initiatieven om digitale inclusie te stimuleren. Voorbeelden uit de thuislozensector, de sportsector en de sector van het sociaal-

cultureel volwassenenwerk tonen dat ook daar creatieve wegen ingeslagen worden om armoede te bestrijden. Nieuw in dit Jaarboek is de publicatie van enkele internationale bijdragen. Loïc Wacquant waarschuwt ons dat sociale innovatie ook negatieve vormen kan aannemen en James DeFilippis houdt sociaal innovatieve acties rond huisvesting tegen het licht.

Als afsluiter geeft het Jaarboek een uitgebreid overzicht van de recentste statistieken inzake armoede en sociale uitsluiting.

BUDGET & STAPPENPLAN

2011

Opmaak Jaarboek OASeS rond gekleurde armoede (Budget: 75.000 euro).

Opvolging beleidsaanbevelingen geformuleerd in Jaarboek 2010

2012

Opmaak Jaarboek OASeS rond sociale innovatie (Budget: 75.000 euro)

Opvolging beleidsaanbevelingen geformuleerd in Jaarboek 2011

3.8. Vlaams Armoede Steunpunt en Gekleurde Armoede

Verantwoordelijk: minister Lieten

Zie ook Punt 6 voor nadere toelichting. Een apart werkingsprogramma rond gekleurde armoede wordt voorzien in het vierjaren-programma van het Vlaams Armoedesteunpunt (VLAS).

Op 7 juni 2012 organiseerde het VLAS een kennisplatform omtrent het thema 'Actieve inclusie van vrouwen van buitenlandse herkomst'. Hierbij werden mensen uit de overheid, het werkveld, de onderzoekswereld en ervaringsdeskundigen van buitenlandse herkomst samen gebracht. De deelnemers debatteerden rond drie deelthema's: de combinatie van werk en gezin, emanciperende arbeidsmarktinstrumenten en (drempels tot) capaciteitsopbouw. Hieruit werden beleidsaanbevelingen, uitdagingen voor de praktijk en nieuwe onderzoeksvragen gegenereerd. Deze werden verder uitgediept op het Horizontaal Permanent Armoedeoverleg (HPAO) van 6 september 2012. De resultaten werden tevens mee in rekening gebracht bij de uitwerking van de nota met Aanbevelingen rond Gekleurde Armoede. De ministers van armoedebestrijding en van integratie zijn samen gekomen om dit verder te bespreken. De resultaten van deze oefeningen moeten leiden tot een meer coherent en efficiënt geheel aanmaatregelen in de strijd tegen armoede bij personen van etnisch-culturele minderheden.

Daarnaast wordt in het meerjarenprogramma onderzoek voorzien rond overlevingsstrategieën van mensen in armoede van buitenlandse afkomst, de rol van de middenveldorganisaties en de relaties met de hulpverlening.

BUDGET & STAPPENPLAN

2012

Organisatie Kennisplatform gekleurde armoede

2012-2014

Uitvoering meerjarenprogramma gekleurde armoede binnen VLAS

4. Het stimuleren van netwerkvorming tussen de verschillende hulpverlenende diensten

4.1. In samenwerking met de verenigingen waar armen het woord nemen, ontwikkelen de CAW's en instituten voor samenlevingsopbouw concrete acties om de toegankelijkheid van hun aanbod naar kwetsbare mensen te verhogen.

Verantwoordelijk: minister Vandeuren

Tal van organisaties die aangestuurd worden door de afdeling Welzijn en Samenleving werken met en voor mensen in armoede. Ze werken op het terrein soms samen, soms ook naast elkaar. Door gezamenlijke acties te plannen en uit te voeren, kunnen deze versterkt worden. De samenwerking tussen de organisaties en afstemming op elkaar kan hun werking voor mensen in armoede optimaliseren. We stemden de richtlijnen voor de beleidsplanning van de betrokken sectoren af, waarbij ze gezamenlijke acties in het kader van armoedebestrijding moesten opnemen. Tijdens de rest van de planperiode voeren ze de gezamenlijke doelstellingen uit.

Het is de bedoeling om in de uitvoeringsbesluiten betreffende het algemeen welzijnswerk op te nemen dat het centrum voor algemeen welzijnswerk, met het oog op de algemene toegankelijkheid van haar hulp- en dienstverlening en de gerichtheid naar specifieke doelgroepen, samenwerkingsafspraken zal moeten maken met relevante actoren binnen en buiten zijn werkgebied, meer bepaald met de instituten voor samenlevingsopbouw, de verenigingen waar armen het woord nemen, de zorgactoren en de actoren die gebruikers toeleiden naar de zorg.

Ook het besluit betreffende de erkenning en subsidiering van het maatschappelijk opbouwwerk zal in dit opzicht aangepast worden.

De bovenlokale ondersteuningsopdracht van het Netwerk Tegen Armoede zal met ingang van 2013 uitgebreid worden met een regionale ondersteuning van de verschillende verenigingen. De samenwerking faciliteren en stimuleren met het algemeen welzijnswerk, samenlevingsopbouw en andere lokale of regionale actoren behoort tot het werkdomein van de regionale ondersteuners.

BUDGET & STAPPENPLAN

Reguliere werking – behoort tot decretaal bepaalde opdrachten

2013: de samenwerking tussen de verenigingen waar armen het woord nemen, de CAW's en de instituten voor samenlevingsopbouw wordt verankerd in de regelgeving.

4.2. Provinciale ronde kinderarmoede

Verantwoordelijk: minister Lieten

In samenwerking met de provinciebesturen organiseerde Vlaams minister Ingrid Lieten een provinciale overlegronde kinderarmoede met alle lokale actoren. De lokale besturen staan het

dichtst bij de mensen en kunnen de regierol opnemen van alle acties ter bestrijding van armoede op hun grondgebied, in samenwerking met alle relevante partners.

Tijdens deze dag lag de klemtoon op de uitwisseling van goede praktijkvoorbeelden in de strijd tegen kinderarmoede, met een focus op nul tot drie jaar. Het belang van samenwerken en netwerken werd benadrukt. Tijdens deze ronde werd ook de eerste projectoproep 'kinderarmoede bestrijden op lokaal niveau' officieel gelanceerd. Ondertussen vond reeds een tweede projectoproep plaats.

Eind 2012 ging er een evaluatieronde van start waarbij we in overleg gaan met de actoren betrokken bij de projecten. Dit zal in 2013 verdergezet worden en de bevindingen worden meegenomen in nieuwe initiatieven in dit kader.

Op 25 september 2012 werd het methodiekenboek "Elk kind telt. Informatie en inspiratie voor lokale actoren in hun strijd tegen kinderarmoede" voorgesteld. Deze publicatie ondersteunt organisaties en beleidsverantwoordelijken die op lokaal niveau werk (willen) maken van de aanpak van kinderarmoede. Het boekje biedt informatie en inspiratie voor die lokale actoren.

BUDGET & STAPPENPLAN

2011

- Lancering projectoproep kinderarmoede bestrijden op lokaal niveau - Er werden 30 projecten geselecteerd voor een totaal van 1.312.314,50 euro.

2012

- Methodiekenboek lokale aanpak kinderarmoede: 10.500 euro

- Tweede projectoproep kinderarmoede bestrijden op lokaal niveau – Er werden 22 projecten geselecteerd voor een totaal van 1.031.063,41 euro.

- Start evaluatie lokale kinderarmoedeprojecten in samenwerking met het Netwerk tegen Armoede

2013

- Verderzetting evaluatie lokale kinderarmoedeprojecten in samenwerking met het Netwerk tegen Armoede

- Op basis van een evaluatie van de projecten, met een focus op wat deze betekenen voor de lokale kinderarmoedebestrijding, wordt nagegaan hoe de Vlaamse overheid het lokaal kinderarmoebestrijdingsbeleid kan (blijven) ondersteunen. Op basis hiervan wordt de inhoud van een eventuele nieuwe oproep bepaald.

4.3. Het "bredeschool-concept" wordt concreet invulling gegeven

Verantwoordelijk: minister Smet

Brede school is een samenwerkingsverband, een netwerk van lokale organisaties (school, jeugdbeweging, cultuurcentrum, kinderopvang...) die samen hetzelfde doel voor ogen hebben. Kinderen en jongeren een brede leef- en leeromgeving aanbieden zodat elk kind zijn eigen talenten leert ontdekken en maximaal ontplooiën. Het concept Brede school richt zich tot alle kinderen en jongeren. Brede school is een methodiek die kan ingeschakeld worden bij armoedebestrijding. Mensen in armoede moeten in voldoende mate kunnen participeren in elk levensdomein en voldoende kansen krijgen op een volwaardige participatie aan het maatschappelijke en politieke leven. Zo blijkt uit de proeftuinen Brede School – JEUGD dat twee van de vier proeftuinen specifieke acties nemen naar deze doelgroep 'tieners die in armoede leven'. Alle projecten schakelen incentives in om de doelgroep tieners meer te laten participeren aan het georganiseerd vrijetijdsleven, de incentives richten zich vooral wat om meer financiële toegankelijkheid.

BUDGET & STAPPENPLAN

De proeftuinen brede school binnen het participatiedecreet liepen van 2010 -2012. Het gaat over drie projectjaren (verdeeld in schooljaren).

2011-2012

De vier lopende proeftuinen kregen een positieve beoordeling. Het saldo is in uitbetaling gesteld.

2012-2013

De vier lopende proeftuinen dienden een kwaliteitsvol jaarplan in en kregen een positieve beslissing voor het derde projectjaar (budget 95 812 €).

4.4. Verbetering van de toegankelijkheid van de jeugdhulpverlening via integrale jeugdhulp en de bekendmaking van de 'brede instap'

Verantwoordelijk: minister Vandeuren

We willen een betere bekendheid van de (organisaties van de) brede instap bij organisaties, diensten en voorzieningen die in contact komen met potentiële cliënten van de jeugdhulp. 'Bekendmaking van de brede instap' is een opdracht van de netwerken rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp. Die communiceren op geregelde tijdstippen over de brede instap in hoofdzaak t.a.v. intermediairen van de jeugdhulp. Rechtstreekse communicatie met (potentiële) cliënten over het hulpaanbod gebeurt in hoofdzaak door de sectoren jeugdhulp zelf. Integrale Jeugdhulp ontwierp uniforme communicatiedragers (affiches, kaartjes en een brochure) waarvan netwerken gebruik kunnen maken om hun aanbod te communiceren. In overleg met het Vlaams Netwerk willen we nagaan hoe integrale jeugdhulp kan bijdragen in een goede toegankelijkheid van jeugdhulpverlening voor mensen in armoede. Het Vlaams Netwerk blijft daarnaast in de Vlaamse adviesraad integrale jeugdhulp zetelen.

BUDGET & STAPPENPLAN**2010**

50.000 euro verdeeld over de 6 regio's Integrale Jeugdhulp (IJH)

2012

Het Vlaams Netwerk organiseerde een forumbijeenkomst rond opgroeien in armoede (incl. integrale jeugdhulp) op 8 november 2012. Op basis hiervan werd een VPAO georganiseerd op 18 december.

2013 - 2014

De regio's (de beleidsmedewerkers IJH) beschikken over een budget dat kan worden aangewend voor deze acties. Het is aan de regio om te bepalen hoe en op welke schaal de communicatie moet opgezet worden op basis van eerder opgedane ervaringen.

4.5 Onderzoek naar de situatie van kwetsbare jongvolwassenen

Verantwoordelijk: minister Vandeuren

Om het beleid voor jongvolwassenen verder vorm te geven, werd onder meer geput uit de resultaten van het vooronderzoek van Vettenburg, Roose en Hauspie. Vanuit het kader van het actieplan jongvolwassenen rondde het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin in 2011 volgende acties af:

- Binnen de centra voor algemeen welzijnswerk werd er een versterking van de rechtstreeks toegankelijke hulp voor plus 15-jarigen gerealiseerd.

- Om jongeren te behoeden voor schuldoverlast kreeg het Vlaams Centrum Schuldbemiddeling de opdracht om binnen een meerjarig preventieplan specifieke acties voor jongvolwassenen uit te werken.
- Er werd een analyse gemaakt van regelgevende en andere knelpunten die hulp op maat van jongvolwassenen in de weg staan.
- Er werd verder gezocht naar hulpverleningsmodellen die moeten bijdragen aan het realiseren van continue en gecoördineerde ondersteuning op maat van kwetsbare jongvolwassenen.
- het aanbod begeleid zelfstandig wonen (bijzondere jeugdbijstand) kende een uitbreiding.

Een gerichte aanpak van de problematiek van maatschappelijk kwetsbare jongvolwassenen vraagt vooral ook samenwerking tussen alle bevoegde overheden. Dit werd gerealiseerd via volgende acties:

- binnen de projecten wonen-welzijn zijn er een aantal samenwerkingsprojecten voor kwetsbare jongvolwassenen opgenomen.

Het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin verleende haar medewerking aan de analyse die het Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting maakte over het bestaande verband tussen dakloosheid en een instellingsverleden in de bijzondere jeugdzorg. Binnen deze oefening formuleerde het beleidsdomein WVG een reeks aandachtspunten die buiten de bevoegdheden van het eigen beleidsdomein liggen.

Binnen het VAPH heeft een taskforce ‘jong-volwassenen’ concrete verbeteracties opgesteld zodat een betere overgang gerealiseerd kan worden tussen jongeren- en volwassenenhulpverlening binnen het VAPH. De verbeteracties worden in de komende jaren uitgevoerd.

In 2012 heeft het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin in samenwerking met Cachet vzw en Nevermind – twee participatiegroepen die een stem geven aan jongeren met jeugdhulpverlening - vooral ingezet op de organisatie van een doe-dag “participatie”, een dag waarop beleidsmensen, directies, hulpverleners en jongeren werden gestimuleerd om mee te bouwen aan een hulpverlening waar participatief met jongeren en jongvolwassenen gewerkt wordt. Inhoudelijk werd expliciet gekozen voor het thema participatie, omdat het een essentiële basishouding is om jongeren te versterken in hun positie. Participatie is cruciaal om jongeren te stimuleren om mee te zoeken naar oplossingen voor de moeilijkheden waarmee ze kampen. Via een participatieve basishouding krijgen jongeren inzicht in hun hulpverleningsdoelen, wat hulp meer aanvaardbaar maakt. Maar bovenal, jongeren uitnodigen om deel te hebben en mee te doen aan de hulpverlening is een onderdeel van een groeiproces naar zelfstandigheid en assertiviteit. Ook voor de hulpverlening werpt een participatieve basishouding zijn vruchten af. Wie op een participatieve wijze met jongeren werkt, zal met meer gemotiveerde jongeren te maken krijgen. Participatie is ook het middel bij uitstek om bij jongeren een positieve betrokkenheid te creëren, en op die manier verdere problemen te voorkomen. Tot slot is participatie een voorwaarde voor het kunnen realiseren van een vraaggestuurd aanbod. Kortom, participatie is een basishouding waarmee we heel wat gesignaleerde knelpunten in het werken met jongvolwassenen kunnen opvangen.

Wat in 2012 ontwikkeld werd en in 2013 verspreid zal worden is een digitale brochure gericht aan alle organisaties die hulp bieden aan jongvolwassenen. Met deze brochure worden de organisaties verzocht om oog te blijven hebben voor de specifieke noden van jongvolwassen cliënten. De brochure stuurt er op aan om tijdig die jongvolwassenen te detecteren voor wie ingeschat wordt dat ze moeilijkheden zullen ondervinden in de overgang van minder- naar meerderjarigheid, in de uitstroom uit de jeugdhulp naar een zelfstandige leefsituatie of meer in het algemeen in het beantwoorden aan de verwachtingen die aan een volwassene gesteld worden. Vervolgens wordt in

de brochure verzocht om de sterktes, moeilijkheden en noden van de jongvolwassene zorgvuldig te screenen. Om in een laatste stap een individueel toekomstplan op te stellen waarin duidelijk bepaald wordt op welke gebieden en wanneer actie ondernomen moet worden, met wie hiervoor best samengewerkt wordt en hoe voorzien wordt in coördinatie, continuïteit en opvolging van het individueel toekomstplan. Ter inspiratie van al deze processtappen bevat de digitale brochure informatiebronnen die behulpzaam kunnen zijn. Het gaat om probleemanalyses, oplossingsvoorstellen, handelingskaders, projecten, wegwijzers,...

Minister Vandeuren voorziet in 2013 het hulpaanbod aan begeleid wonen (binnen de centra voor algemeen welzijnswerk) voor jongvolwassenen met een handicap uit te breiden (500.000 euro)

BUDGET & STAPPENPLAN

2012

Dit jaar stond in het teken van volgende acties:

De verschillende jeugdhulpsectoren zullen op basis van de analyse van regelgevende en andere knelpunten verder werken aan gerichte acties om jongeren beter voor te bereiden op de overstap naar meerderjarigheid.

Een werkgroep zal beleidsadviezen formuleren over de verdere afstemming van de werkvorm Begeleid Zelfstandig Wonen binnen de bijzondere jeugdzorg, het algemeen welzijnswerk en de sector voor personen met een beperking.

2013

De doe-dag zal plaatsvinden op woensdag 10 april 2013

Verspreiding digitale brochure

Uitbreiding hulpaanbod begeleiding wonen voor jongvolwassenen met een handicap (500.000 euro)

4.6 Peer reviews rond Lokaal Clientoverleg en outreachend werken

Verantwoordelijk: minister Lieten

In het najaar 2011 starten we met de voorbereiding van de organisatie van een peer review rond coördinatie van gezinsondersteuning op basis van het model Lokaal CliëntOverleg, uitgevoerd in diverse gemeenten in Vlaanderen, aangevuld met vergelijkbare praktijken uit Nederland. Sommige cliënten hebben te kampen met een zware en gediversifieerde problematiek en zijn gekend bij vele verschillende hulpverleners. In het belang van de cliënt is het noodzakelijk dat deze op de hoogte zijn van elkaars acties. Het werken vanuit een gedeelde analyse van het probleem laat toe om een omvattend hulpverleningsaanbod te ontwikkelen, waarin duidelijke taken en verantwoordelijkheden worden afgesproken. Deze methodiek draait in essentie om de uitbouw van een netwerk van ruime sociale dienstverlening rond de betrokken cliënt waarin alle betrokken actoren als sociale werkers, poetshulp, iedereen die aan huis komt, in opgenomen zijn. Kernbegrippen hierbij zijn outreachend werken en een proactieve dienstverlening. Dit model wordt ook in een proefproject wetenschappelijk begeleid.

In het kader van methodiekvernieuwing willen we bekijken via peer review of en hoe we, in overleg met de Vlaamse minister bevoegd voor Welzijn, het lokaal cliëntoverleg kunnen verankeren in het armoedebestrijdingsbeleid. Daarnaast liep ook een onderzoeksproject rond Thuiscompagnie

BUDGET & STAPPENPLAN**2012**

- Na evaluatie wordt onderzocht in welke mate de werkingen kunnen geïmplementeerd worden in de reguliere werking.

- De peerreview ging door op 21 februari 2012.

2013

- Bekendmaking resultaten onderzoek Thuiscompagnie

5. Het bijsturen van kennis van armoede bij opleidingsverstrekkers

5.1. We ondersteunen vormingsinitiatieven en stimuleren hun onderlinge samenwerking en afstemming van hun aanbod, zodat ze een zo breed mogelijke waaier van publieke en private organisaties, bedrijven en verenigingen bereiken.

Verantwoordelijk: minister Vandeuren

Er zijn heel wat organisaties die op het terrein vorming over armoede aanbieden en hiertoe een subsidie vanuit het beleidsdomein WVG krijgen. Elk vormingsinitiatief heeft zijn eigen specificiteit en meerwaarde. Door de verschillende initiatieven wordt een waaier van diensten aangeboden, die vaak complementair zijn aan elkaar: vorming, training, coaching, advies, consult, ondersteuning, supervisie, begeleiding, ... Ongetwijfeld zijn er ook overlappingen en elementen die beter op elkaar afgestemd kunnen worden.

Welzijnszorg voor het project Armoede In-Zicht (in samenwerking met het Vlaams Netwerk van Verenigingen waar Armen het woord nemen), de Karel De Grote-Hogeschool voor het initiatief Bind-Kracht, De Link voor het project Teams voor Advies en Ondersteuning en CEDES voor haar werking rond WVG-thema's hebben op vraag van de bevoegde ministers een samenwerkingsovereenkomst opgesteld waarin overleg-, samenwerkings- en profileringsafspraken gemaakt worden. Deze samenwerking realiseert zowel een efficiëntere inzet van middelen als een duidelijkere positionering van de werking en het overzichtelijker maken van het aanbod voor geïnteresseerde organisaties op het terrein.

BUDGET & STAPPENPLAN

2011

Ondersteuning vormingsaanbieders: 229.000 euro

2012

Ondersteuning vormingsaanbieders: 232.000 euro

2013

Ondersteuning vormingsaanbieders: 232.000 euro

5.2. Praktijkgerichte armoedevorming voor culturele aanbieders

Verantwoordelijk: minister Schauvliege

De praktijkgerichte armoedevorming wil culturele aanbieders meer inzicht bieden in de complexe leefwereld van de armoedeproblematiek en mechanismen van sociale uitsluiting. In een vormings- en intervisietraject wil het organisaties stimuleren om een draagvlak te creëren binnen de organisatie, om de drempels aan te pakken waar mensen in armoede mee geconfronteerd worden en cultuur op maat aan te bieden. Het materiaal dat voortvloeit uit dit traject krijgt vorm in een praktijkgericht vormingspakket waar andere culturele actoren mee aan de slag kunnen gaan.

BUDGET & STAPPENPLAN

2011

25.000 euro

Najaar 2011 voorstelling op VPAO

2012

Vlaams netwerk tegen armoede biedt deze vorming binnen haar huidige middelen verder aan, in samenwerking met Locus en Demos vzw.

5.3. Initiatieven gericht op sensibilisering, expertise-uitwisseling en competentieverhoging bij leerlingen en professionals in onderwijs

Verantwoordelijk: minister Smet

- 1) Poverty Is Not a Game of PING, een serious game voor secundaire scholen, is een initiatief van de Koning Boudewijnstichting en het Interdisciplinair Instituut voor Breedbandtechnologie. PING wil bewustmaking creëren rond het gebruik van serious games in het onderwijs, zeer specifiek rond het gebruik van games om complexe, sociale problemen - met name de armoedeproblematiek - te bespreken met leerlingen.

De Vlaamse overheid co-financierde het project en stond in voor de verspreiding en promotie van de game in Vlaamse scholen, de ontwikkeling van de didactische handleiding enz.

- 2) Tijdens het Belgische Voorzitterschap van de Europese Unie organiseerde minister Smet een grote onderwijs- en vormingsconferentie, "De cirkel van ongelijkheid doorbreken: sociale inclusie in en door onderwijs" (28-29/09/2010 te Gent). Deze conferentie bracht Europees, nationaal en regionaal beleid en modellen van goede praktijk onder de aandacht, waarbij gelijkheid en inclusie worden bevorderd op alle onderwijsniveaus (voorschools, leerplicht-, hoger en volwassenenonderwijs. Terugdringen van ongelijkheid en exclusie vormt nog altijd een belangrijke uitdaging. Dat terugdringen doelt zowel op structurele veranderingen als op extra ondersteuning voor leerlingen of studenten die meer kans op uitsluiting lopen.
- 3) Student tutoring wordt als praktijk verankerd in hoger onderwijs en in de lerarenopleidingen. Leerlingen (uit de kansarme doelgroep) worden door studenten regelmatig begeleid in competentie-ontwikkeling inzake 'leren leren'. Studenten leren van dichtbij hoe kinderen uit kwetsbare gezinnen school ervaren en welke hun noden zijn. Maar ook de betrokken schoolteams hebben hier voordeel bij. Voorzien budget: 115.000 euro
- 4) Scholen en CLB's worden aangemoedigd om laagdrempelig te communiceren via:
 - tips en praktijkvoorbeelden verspreiden: bijv. XTR-strong, Klasse voor Leraren, Edulex, Schooldirect/lerarendirect...
 - laagdrempelig communicatiemateriaal ter beschikking stellen: bijv. brochure CLB in 15 vragen, affiches van Klasse voor Ouders...
 - kennis over armoede verspreiden: bijv. Eerste Lijn Kansarmoede
 - een netwerk uitbouwen van intermediairs waarmee scholen kunnen samenwerken: opbouwwerkers, verenigingen, sociale werkers, zorgleraren, GOK-leraren... Dit netwerk onderhouden we actief via een nieuwsbrief voor intermediairs Klasse XTR Strong
- 5) Vanaf het schooljaar 2012-2013 start het project Innoveren en Excelleren in Onderwijs (pI.E.O), met vijf jaar looptijd. 13 scholen met een hoog GOK-percentages (3 in Brussel, 3 in Antwerpen, 3 in Gent, 4 in de Limburgse mijnstreek) zoeken onder intensieve coaching naar innoverende vormen van onderwijs met het oog op het maximaliseren van de leerwinst, leerprestaties en welbevinden van de leerlingen. Het project wordt wetenschappelijk gemonitord.
- 6) De oproep voor het zgn. Innovatiefonds voor de lerarenopleidingen 2012, waarmee de Vlaamse Regering projecten financiert die de kwaliteit van de lerarenopleidingen ten goede komen (cf.

artikel 55ter, §3 van het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen en artikel 17 van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs), nam het thema competentieontwikkeling inzake diversiteit en sociaal-culturele ongelijkheid in 'earlychildhoodeducation' op. Daarmee kunnen de geselecteerde instellingen voor hun 'bachelor in het onderwijs: kleuteronderwijs' werken aan vernieuwende acties om o.a. deze competenties in het reguliere curriculum te integreren en zich verder te professionaliseren wat effectieve praktijken en ideeën betreft (i.s.m. Koning Boudewijnstichting). Dat moet lectoren én (toekomstige) leerkrachten meer beslagen maken in het omgaan met leerlingen uit kwetsbare gezinnen.

BUDGET & STAPPENPLAN

2010

-Game PING verspreiden en promoten in de Vlaamse scholen via Klasse e.a. onderwijsmedia, de ontwikkeling van een didactische handleiding bij het game financieren en de game lanceren tijdens een conferentie op 20/10/2010 – totaal 25.000 euro

- Europese conferentie op 28 en 29 september 2011 – totaal 160.000 euro

2011

- Goedkeuring regelgevend kader ivm student tutoring (verzameldecreet juli 2011, Besluit van de Vlaamse regering september 2011), toekenning subsidie aan projecten (oktober 2011 – budget 115.000 euro)

2012

- Toekenning subsidie aan projecten (voorjaar 2012 – budget 115.000 euro) tot verderzetting student-tutoring

- Opstart project pI.E.O met aanwerving procesmanager en innovatiecoaches – budget 165.000 euro

- Oproep en selectie van projecten Innovatiefonds voor de lerarenopleidingen (najaar 2012 – budget 117.380 euro)

2013

- Uitrol project pI.E.O - 849.000 euro

- Realisatie van de goedgekeurde projecten Innovatiefonds voor de lerarenopleidingen (januari 2013-december 2013)

2014

- Uitrol project pI.E.O - 849.000 euro

5.4 Oproep stimuleringsregeling mediawijsheid

Verantwoordelijk: minister Lieten

De Vlaamse minister, bevoegd voor het mediabeleid, wil de actoren actief op het vlak van mediawijsheid stimuleren om doeltreffende activiteiten op te zetten die op Vlaams niveau impact hebben op het vlak van opleiding, methodieken, veilig en verantwoord mediagebruik en beeldvorming. Met deze oproep wil de Vlaamse minister bevoegd voor het mediabeleid kandidaten aanmoedigen om hierop in te zetten. Deze oproep past in het beleid dat de Vlaamse minister, bevoegd voor het mediabeleid, ontwikkelt inzake mediawijsheid (cf. de Beleidsnota Media 2009-2014 en de Beleidsbrief Media 2010-2011). De missie van het beleid inzake mediawijsheid is alle burgers vandaag en morgen in staat stellen om zich bewust, kritisch en actief te kunnen bewegen in een steeds meer gemediatiseerde samenleving. Dit moet de positie van burgers in de maatschappij versterken en/of bijdragen aan hun persoonlijk welbevinden.

Om deze missie te bereiken legt het beleid de focus op het verhogen van de competenties inzake mediawijsheid van burgers, waarbij deze competenties moeten worden gezien als een samenspel van kennis, vaardigheden en attitudes. De steun kan worden verleend aan projecten die zich richten op volgende doelgroepen: vormingsverstrekkers, kinderen, jongeren, mensen met een handicap, mensen met een etnisch-culturele diverse achtergrond, mensen in armoede en senioren, en zich daarenboven focussen op een aantal beleidsdoelstellingen. Mensen in armoede genieten prioritaire aandacht in het kader van deze stimuleringsregeling.

Budget en stappenplan**2011**

Lancering van de oproep, beoordeling van de projecten in najaar 2011.

2012

Operationalisering projecten 2012-2013.

Budget oproep: 650.000 euro

5.5 Project 'Media en Armoede' van Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen

Verantwoordelijk: minister Lieten

Media spelen een belangrijke rol inzake de beeldvorming over armoede en mensen in armoede. Zoals wordt gesteld in het Vlaams Actieplan voor Armoedebestrijding, wordt de schuld van armoede al te vaak bij de mensen zelf gelegd, omdat men de diepere oorzaak, armoede, niet (her)kent. Deze doelgroep heeft daarnaast specifieke behoeften inzake mediawijsheid. Gebrek aan mediavaardigheden en –bewustzijn zijn immers eveneens al te vaak (extra) drempels voor mensen in armoede. Om aan deze noden tegemoet te komen wordt aan het Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen de opdracht gegeven om op vier terreinen actie te ondernemen: het opzetten van een overlegplatform '*Media en armoede*'; het inrichten van een vormingsaanbod rond beeldvorming over armoede voor mediamakers; het inrichten van een vormingsaanbod inzake mediawijsheid voor mensen in armoede en het bekendmaken van de expertendatabank van de Vlaamse overheid bij ervaringsdeskundigen in de armoede en bij armoedeverenigingen.

Dit project liep af in 2012

Budget en stappenplan**2011**

Toekenning opdracht in najaar 2011

2012

Operationalisering project

Budget 65.000 euro

6. Valoriseren van onderzoek over armoede: Oprichting Vlaams Steunpunt Armoede (VLAS)

Verantwoordelijk: minister Lieten

Omdat armoede een complexe problematiek is, blijft het belangrijk om kennis over armoede blijvend te verzamelen. De oprichting van het Vlaams Armoedesteunpunt (VLAS) is dan ook een goede zaak. Dit consortium van verschillende academische instellingen, namelijk de Katholieke Hogeschool Antwerpen, de Katholieke Universiteit Leuven, de Universiteit Antwerpen en de Karel de Grote Hogeschool, onderzoekt armoede en sociale uitsluiting in Vlaanderen. Ook de vakgroep sociale agogiek van de Universiteit Gent levert een cruciale bijdrage aan het onderzoek inzake armoede, meer bepaald kinderarmoede. Deze vakgroep beschikt immers over een grote expertise omtrent gezins- en opvoedingsondersteuning en de positie en onderlinge relatie tussen kinderen en ouders.

Door de unieke samenwerking binnen het VLAS kan armoede en sociale uitsluiting vanuit een multidimensionale invalshoek onderzocht worden. Dit initiatief heeft eveneens als doel te komen tot een coördinatie en afstemming van de kennis en informatie over armoede en van de instrumenten die ter beschikking staan van het beleid, waaronder de armoede-indicatoren en armoedetoets. Ook onderling tussen de verschillende Steunpunten die worden opgericht, kan er tot een geïntegreerde benadering gekomen worden van de armoedeproblematiek. Belangrijk is dat het Netwerk tegen Armoede mee in de stuurgroep zit en dat er ruimte is voor actie-onderzoeken met inbreng van mensen in armoede zelf. Het steunpunt ontvangt jaarlijks 600.000 euro om haar werking te verzekeren.

Volgende onderzoeksthema's staan gedurende de komende jaren op het programma:

1) Om vast te stellen hoeveel inkomen een gezin minimaal nodig heeft om op een menswaardige manier te kunnen deelnemen aan de samenleving, worden sinds enkele jaren referentiebudgetten vastgelegd. Rekening houdend met het type huishouden kan zo een minimaal inkomen worden vastgesteld. Zowel in het wetenschappelijk onderzoek naar de meting van armoede, als in het onderzoek naar de doeltreffendheid van het minimabeleid zijn referentiebudgetten waardevolle vergelijkingsmaatstaven. Het onderzoek dat zal plaatsvinden binnen het VLAS rond referentiebudgetten heeft als doel gerichte uitspraken te doen over de doeltreffendheid van het inkomensbeschermings- en armoedebestrijdingsbeleid.

2) Het VLAS zal kinderarmoede op vier manieren onderzoeken:

Eenzijds wordt aangesloten bij een bestaande longitudinale dataverzameling (de JOnG!-data). Deze dataverzameling wordt uitgebreid met een sample van kansarme gezinnen.

Een tweede deel gaat dieper in op de dynamische theorie over de menselijke vaardigheidsontwikkelingen. Men wil ook de rol nagaan van investeringen op school en ouderlijke hulpbronnen op de cognitieve en socio-emotionele ontwikkeling van kinderen.

In een derde deel worden interventieprogramma's onder de loep genomen. In de opvolging van de rondetafel kinderarmoede is beslist om een uitrol te doen van projecten 'Versterking en uitbreiding van de preventieve gezinsondersteuning met bruggen naar onderwijs en activering'. Men wil bijdragen tot een succesvolle uitrol van deze projecten door de opvolging van de effecten op lange termijn.

Tenslotte zal men in een vierde deel de trajecten die ouders en kinderen volgen onderzoeken, vooraleer ze terechtkomen in een Centrum voor Kinderzorg en Gezinsondersteuning (CKG).

- 3) Het onderzoek inzake sociale innovatie analyseert acties en beleidsinterventies die gericht zijn op arme en sociaal uitgesloten groepen in de samenleving. Sociaal innovatieve acties en beleidsinterventies worden hierbij gezien als een bron van inspiratie om de welvaartstaat aan te passen aan hedendaagse uitdagingen zoals migratie en de multidimensionaliteit van armoede.
- 4) Inzake empowerment en participatie wil men komen tot een integratie van het empowermentperspectief in het sociaal beleid en sociale interventiebenaderingen. In een eerste fase maakt men werk van een inventaris van bestaande instrumenten voor het meten van empowerment. De tweede fase omvat een actieonderzoek onder de vorm van een 'Empowerende Academische Werkplaats'.
- 5) In een volgende onderzoekslijn worden trends op EU-niveau opgevolgd en geduid vanuit de invalshoek van sociale inclusie.
- 6) Ook de lange termijn ontwikkelingen die een impact hebben op armoede en sociale uitsluiting worden door het VLAS opgevolgd. Het gaat om de verouderende bevolking, immigratie en uitsluiting op de arbeidsmarkt, de verkleining van de huishoudens, de financiële crisis en haargevolgen en de veranderende visies op sociale bescherming en herverdeling binnen de welvaartsstaat.
- 7) Het VLAS biedt ook ondersteuning inzake armoede-effectmeting. In dit kader biedt ze een cruciale bijdrage in de implementatie van de armoedetoets. Een methodologische gids en vorming zullen terzake ter beschikking worden gesteld.
- 8) Tot slot voert het VLAS onderzoek naar de linkjes tussen armoede, migratie en de welvaartsstaat. Op microniveau beoogt men inzicht te verkrijgen in de overlevingsstrategieën en hulpvraagtrajecten van personen van buitenlandse herkomst in armoede in België en in Vlaanderen. Op mesoniveau richt men de aandacht op formele hulpverlening: de rol van middenveldorganisaties in armoedebestrijding en de interactie met personen van buitenlandse herkomst in armoede. Op macroniveau bekijkt men onder andere welke impact globalisering en neoliberalisering hebben in dit onderzoeksveld en hoe overheidsbeleid hierop kan inspelen.

Tot slot vermelden we nog dat het VLAS, waarvan OASes één van de partners is, de uitwerking van het jaarboek Armoede en Sociale Uitsluiting voor haar rekening neemt.

BUDGET & STAPPENPLAN

Jaarlijks

600.000 euro

2012

Opmaak meerjarenplan

Extra budget 62.327,21 euro

2013

Opmaak jaarplan

Extra budget 62.327,21 euro

2014

Opmaak jaarplan

Extra budget 62.327,21 euro

7. De realisatie van een voldoende kwalitatief toegankelijk aanbod van schuldhulpverlening

Verantwoordelijk: minister Vandeurzen

Zoals in de inleiding te lezen valt, groeit de problematiek van overmatige schuldenlast in Vlaanderen.

De erkende instellingen voor schuldbemiddeling worden dan ook geconfronteerd met steeds meer aanvragen. Zij kunnen deze dossiers niet allemaal op een kwaliteitsvolle manier behandelen binnen hun huidige beschikbaar budget.

In 2011 werd een onderzoek afgerond naar de werking en de organisatie van erkende instellingen voor schuldbemiddeling met het oog op een mogelijke subsidiëring en stimulering van kwaliteit. Minister Vandeurzen maakte reeds in 2011 middelen vrij om via projectsubsidies samenwerkingsverbanden van erkende instellingen voor schuldbemiddeling te financieren om de toegang tot kwaliteitsvolle schuldhulpverlening te bevorderen en de aandacht voor preventie, nazorg om (hervul in) schuldoverlast te voorkomen.

Naast het realiseren van een voldoende toegankelijk, bereikbaar en beschikbaar aanbod van budget- en schuldhulpverlening, zullen de regionale samenwerkingsverbanden inzetten op het aanleren van vaardigheden die nodig zijn om goed om te gaan met een budget en met het beheren van schulden.

Een belangrijk criterium voor het verkrijgen van subsidies is het realiseren van een brede samenwerking met organisaties die met maatschappelijk kwetsbare groepen werken, zoals de verenigingen waar armen het woord nemen.

2013 is een belangrijk overgangsjaar op weg naar structurele financiering van de samenwerkingsverbanden. Het uitvoeringsbesluit met betrekking tot de financiering van de samenwerkingsverbanden wordt voorbereid in samenwerking met de VVSG, de CAW-Federatie en het Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen. Het is de bedoeling om de structurele financiering van de samenwerkingsverbanden van instellingen voor schuldbemiddeling in te laten gaan op 1 januari 2014.

BUDGET & STAPPENPLAN

2010

Personeelsleden van erkende instellingen voor schuldbemiddeling kunnen goedkoper vorming volgen bij het Vlaams Centrum Schuldbemiddeling.

Onderzoek naar de organisatie van erkende instellingen voor schuldbemiddeling is opgestart op 1 mei 2010. Stuurgroep ging door op 2/6/2010 en 13/10/2010.

Budget: 131.906,70 euro (vorming, 01/12/2009 – 31/12/2011) / 77.894 euro (onderzoek)

2011

Personeelsleden van erkende instellingen voor schuldbemiddeling kunnen goedkoper vorming volgen bij het Vlaams Centrum Schuldbemiddeling.

Tussentijds onderzoeksrapport opgeleverd op 31 januari 2011, eindrapport beschikbaar juli 2011. Op basis van rapport werd een financieringskader uitgewerkt en voorgesteld aan de betrokken partners (VVSG, het Vlaams netwerk VAWN en SAW/FACAW)

Budget: 131.906,70 euro (vorming, 01/12/2009 – 31/12/2011); 500.000 euro (projectsubsidies)

2012

Evaluatie van de projectsubsidies en overleg met Federatie CAW's, VVSG en het Vlaams Netwerk van Verenigingen waar Armen het Woord Nemen omtrent de structurele financiering van regionale samenwerkingsverbanden.

Recurrente subsidiëring van de samenwerking en het waarborgen en het stimuleren van de kwaliteit van de schuldbemiddeling.

Budget: 677.083 euro

2013 en 2014

Van zodra het mozaïekdecreet wordt goedgekeurd komt er een recurrentesubsidiëring van de samenwerking en het waarborgen en het stimuleren van de kwaliteit van de schuldbemiddeling.

Budget voor 2013: 1.250.000 euro.

8. Het realiseren van een UiTPAS

Verantwoordelijk: minister Schauvliege

Zoals reeds eerder gezegd is armoede niet enkel een kwestie van inkomen. Het is een netwerk van sociale uitsluitingen dat speelt op alle levensdomeinen. Daarom plaatst de Vlaamse Regering het recht op vrijetijdsbesteding eveneens permanent op de agenda. Om participatie aan sociaal-culturele, artistieke, sport- of jeugdactiviteiten te verhogen ijveren we voor een groter toegankelijk aanbod en voor acties die de kloof tussen mensen in armoede en dat aanbod verkleinen.

Het proefproject in de regio Aalst rond de UiTPASpast in dit plaatje. Het project streeft er naar meer mensen te stimuleren om deel te nemen aan het brede vrijetijdsaanbod en heeft specifieke aandacht voor de drempels die mensen in armoede daarbij ondervinden. De pas wil mensen in armoede in contact brengen (individueel of in groep) met het vrijetijdsaanbod in hun regio en daarbuiten, en vervolgens stimuleren om de kennismaking om te zetten in herhaald gedrag. Om dit te bereiken is toeleiding naar het bestaande aanbod in samenwerking met de doelgroep-partner essentieel. Het proefproject start met de opbouw van de technische onderbouw, de zogenaamde demonstrator die vervolgens wordt getest en geïmplementeerd in de pilootregio. Het proefproject zal uitwijzen of een algemene UiTPAS op Vlaams niveau wenselijk en haalbaar is.

De UiTPAS beslaat het volledige vrijetijdsdomein. Daarom is er, naast een werkgroep met alle cultuursteenpunten en –fondsen, ook een werkgroep opgericht met een aantal actoren uit het bredere vrijetijdsveld (VSF, ISB, Uit de Marge, Steunpunt Jeugd, BLOSO, CJP, Steunpunt Vakantieparticipatie, Afdeling Jeugd, Departement CISM-Afdeling Sport, VVSG, SVS, VVJ) en uit de armoedesector (Demos vzw, Fonds Vrijetijdsparticipatie en Netwerk tegen armoede). Deze werkgroep heeft bovenal als doel te informeren en sensibiliseren over alle ontwikkelingen omtrent de UiTPAS en fungeert als klankbordgroep wat vrijetijdsparticipatie van mensen in armoede betreft.

BUDGET & STAPPENPLAN

2011

445.000 euro (voorbereiding, ontwikkeling & testing van de technologische onderbouw, integratie kansenas en voorbereiding implementatie)

Opstart van een werkgroep die zich buigt over de daadwerkelijke toeleiding van mensen in armoede naar het aanbod

2012

540.000 euro (implementatie fase I vrijetijdspas in pilootregio)

Kabinet start in samenwerking met de sector aan het creëren van een draagvlak voor de geplande uitrol.

2013

540.000 euro (implementatie fase II vrijetijdspas in pilootregio) - Evaluatie proefproject en participatiedoelstellingen in functie van de keuze voor al dan niet uitbreiding op Vlaamse schaal

2014

Na positieve evaluatie van het proefproject: uitrol in Vlaanderen

9. Kostenbeheersing in het secundair onderwijs

Verantwoordelijk: minister Smet

De schoolrekening voor ouders met leerlingen in het secundair onderwijs kan aanzienlijk oplopen. Scholen signaleren dat steeds meer ouders moeite hebben om de schoolrekening te betalen. Daarom vroeg de Vlaamse minister van onderwijs in 2008 aan de Koning Boudewijnstichting een sensibiliseringscampagne voor secundaire scholen op te starten. De campagne "Onderwijs, dagelijkse kost?" wil scholen aanzetten tot een structureel beleid. Dat wil zeggen: op beleidsvlak die maatregelen nemen die de kosten voor ouders structureel kunnen doen dalen, en die genomen worden in samenspraak met alle betrokken partijen (leerkrachten, leerlingen, ouders). Een structureel beleid houdt voor ogen dat kostenbeheersing samengaat met duurzaamheid en kwaliteit.

In het voorjaar van 2010 werden via vijf provinciale denk – en doe-dagen ervaringen verzameld over de beheersing van de kostprijs van het middelbaar onderwijs. Het publiek bestond uit verschillende geïnteresseerden uit het onderwijsveld (leerkrachten, directie, financiële medewerkers, CLB's, LOP's,...). Deze resultaten zijn terug te vinden op een website⁶, die in het voorjaar van 2011 werd gelanceerd. Deze website bundelt de aanbevelingen, ervaringen, getuigenissen, ideeën en tips uit de provinciale dagen en stelt ze ter beschikking van iedere school, ouder, oudervereniging, leerling en leerlingenraad. Alle onderdelen van de site zijn de aspecten van een coherent beleid. De ervaring leert dat 'de neuzen in dezelfde richting krijgen' een noodzakelijke voorwaarde is om het structureel opgezette beleid te doen slagen.

In het najaar 2011 werd ook een online bevraging van ouders door de cel ouderbetrokkenheid georganiseerd. Hieruit blijkt dat de leerkracht een belangrijke rol speelt als communicator wat betreft de visie van de school op het drukken van schoolkosten voor opdrachten. Daarnaast is er voor hem/haar ook nog een belangrijke rol weggelegd om in zijn/haar eigen klaspraktijk bewust de kosten voor opdrachten te beperken. Aan de hand van de bevindingen uit het onderzoek werd vastgesteld dat dit zeer leerkrachtafhankelijk is.

We maken er werk van dat scholen en individuele leerkrachten deze website blijven raadplegen.

Op deze website werd ook een link geplaatst naar de brochure "Maak je sterk tegen armoede op school" die met steun van Vlaams minister van Onderwijs werd opgemaakt door het Netwerk tegen Armoede. De voorstelling vond plaats in november 2012, traditioneel het jaarlijks moment waarop scholen geconfronteerd worden met de eerste onbetaalde facturen. De brochure is een concrete handleiding voor scholen, directies en leerkrachten geworden om de kosten binnen de perken te houden en om op een evenwichtige en respectvolle manier met kwetsbare gezinnen te communiceren. De handleiding werd uitgewerkt door mensen in armoede en grijpt terug naar hun concrete ervaringen. Enkele voorbeelden van maatregelen die scholen kunnen nemen:

- Vermijd inschakeling van incassobureaus, dat brengt onherstelbare schade toe aan de vertrouwensrelatie tussen ouders en kind enerzijds en de school anderzijds
- Geef de mogelijkheid om facturen gespreid te betalen
- Bied de mogelijkheid om cash te betalen
- Werk aan een vertrouwensband, tussen school, financieel team en ouders. Werken aan vertrouwen begint al van bij het inschrijvingsmoment. Ook informele contacten zoals bv. aan de schoolpoort werpen hun vruchten af. Een vertrouwensband moet kunnen groeien in de loop van het schooljaar.

⁶<http://www.ond.vlaanderen.be/schoolkosten/so/>

- Blijvende sensibilisering over armoede van leerkrachten en administratief personeel
- Mogelijkheid van huisbezoeken, weliswaar in overleg met de ouders

Bovendien bevat ze enkele concrete beleidsaanbevelingen voor de Vlaamse Regering:

- Uitbreiding van de maximumfactuur naar de eerste graad secundair onderwijs
- Hogere schooltoelagen, zeker voor de laagste inkomens
- Automatische toekenning van schooltoelagen

Minister Smet heeft zich er in december alvast toe geëngageerd om na te denken over hoe het beleid ertoe kan bijdragen om onbetaalde facturen en onmenselijke invorderingspraktijken terug te dringen.

Ook in de nieuwe beheersovereenkomst met de Koepel van de Ouderverenigingen is het werken rond kostenbeheersing een aandachtspunt. In 2011 steeg het budget voor de ouderkoepelverenigingen wegens een integratie van financiële middelen vanuit vzw's waarvan de werking geïntegreerd werd in de drie ouderkoepelverenigingen. Naast de basiswerking en de engagementsverklaring, vroegen we de drie ouderkoepels ook werk te maken van een bevraging rond 1) de maximumfactuur basisonderwijs, 2) het dossier kostenbeheersing secundair onderwijs en 3) het persoonlijk leerlingendossier. Bij de bevraging gaat er specifiek aandacht uit naar het bereiken van autochtone en allochtone kansarme ouders, hiervoor werken de drie ouderkoepels samen met o.a. het Vlaams netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen, het Minderhedenforum en het Kruispunt Migratie-Integratie.

Na de hervorming van het secundair onderwijs (gepland eind 2014), wil men proberen zicht te krijgen op de kosten per studierichting. Dan kan nagegaan worden of bv. de toelage aangepast kan worden aan de studierichting, en of een maximumfactuur voor de eerste graad van het secundair onderwijs een mogelijkheid zou kunnen zijn.

BUDGET & STAPPENPLAN**2011**

Budget voor de Koepel van ouderverenigingen basiswerking + engagementsverklaring + bevraging maximumfactuur basisonderwijs, kostenbeheersing secundair onderwijs en persoonlijk leerlingendossier = 1.332.392,06 euro

2012

Idem

10. Het realiseren van een duurzame toeleiding tot de arbeidsmarkt via bijvoorbeeld geïntegreerde werk - welzijnstrajecten, maar ook arbeidszorg en het wegwerken van werkloosheidsvallen

10.1. Arbeidszorg

Verantwoordelijk: minister Van den Bossche, Muyters en Vandeurzen

Arbeidszorg realiseert voor ieder mens het recht op arbeid onder begeleiding en biedt hem/haar de kans te genieten van de latente functies van arbeid zonder de nadelen of de risico's die verbonden zijn aan een arbeidsovereenkomst. Het verhoogt zo het algemene welzijn en de maatschappelijke integratie van de arbeidszorgmedewerker. De tijdsinvestering van arbeidszorg dient gewogen te worden in functie van de wensen, behoeften en mogelijkheden van de betrokkene. De individueel maatgerichte aanpak van de deelaspecten zorg- en arbeidstraject bepaalt in de eerste plaats de tijdsinvestering van arbeidszorg. Mogelijkheden moeten daarom gecreëerd worden dat arbeidszorg gradueel kan opgebouwd worden in functie van de onvoorspelbaarheid en variabel patroon van de problemen waar mensen mee kampen.

Op dit moment gaat men er echter van uit dat deze graduele opbouw van arbeidsvaardigheden en werktijd een 'natuurlijk proces' is dat voortkomt uit positieve ervaringen met de werkvloer. We zien echter dat de arbeidszorgmedewerker er vaak wel in slaagt om enkele uren per week binnen arbeidszorg actief te zijn, maar dat er onvoldoende ondersteuning kan geboden worden om de resterende drempels te remediëren zodat doorstroom naar betaalde arbeid kan gerealiseerd worden. Gezien de multipale problematieken van de arbeidszorgmedewerker en de zeer partiële werktijd, gaat de begeleidingstijd van de werkvloerbegeleider vooral naar het draaiende houden van de werkomgeving. Het arbeidszorginitiatief heeft dus vaak niet de tijd maar soms ook niet de juiste vaardigheden (vb. begeleiding van een psychiatrische stoornis) om de complexe problematieken te begeleiden en arbeidsvaardigheden te verbeteren. Een samenwerking of integratie in de trajectwerking is hierdoor noodzakelijk.

Door experimenteel de module 'zorgbegeleiding' (aanpak van medische, fysieke, psychische drempels en randvoorwaarden) aan te bieden aan personen binnen arbeidszorg, kan onderzocht worden of meer personen doorstromen naar betaalde arbeid, zowel op de reguliere arbeidsmarkt of in de sociale economie.

Tevens stellen we vast dat een deel van de personen die na screening het advies arbeidszorg krijgen niet terecht kunnen bij de huidige arbeidszorginitiatieven. De aangeboden werkvloeren zijn onvoldoende afgestemd op de behoeften en aspiraties van de betrokkenen. Voor deze groep wensen we te experimenteren met individuele arbeidszorg. Voor personen in een doorstromingstraject kan het eveneens een opstap zijn.

Met dit voorstel zetten we een stap in de richting van een meer geïntegreerd kader van arbeidszorg en de begeleiding die we nu via de tender activeringsbegeleiding bieden. De opdeling die momenteel gemaakt wordt tussen arbeidszorg en activeringsbegeleiding is vaak te rigide. Dit voorstel heeft bovendien de ambitie om de lage uitstroomresultaten naar werk die momenteel in de huidige arbeidszorgtrajecten worden gerealiseerd, te verhogen binnen de contouren van het geïntegreerde kader W².

Achtergrond

Bij de activeringsscreening bij de start van het MMPP-traject wordt een advies gegeven (1ste kolom): dit voorstel richt zich zowel op de groep die bij de start een advies arbeidszorg krijgt (dus 24% na screening) en de groep die na de activeringsbegeleiding een advies arbeidszorg krijgt (de 34% in de tweede kolom).

	Adviezen na activeringsscreening	Eindresultaat, na screening en begeleiding
Normaal Economisch Circuit	8%	16%
Beschermd Circuit	7%	14%
Arbeidszorg	24%	34%
Activeringsbegeleiding	45%	
Niet-Toeleidbaar	16%	36%

Om toegeleid te kunnen worden tot arbeidszorg gaat men er van uit dat de werkzoekende op regelmatige basis ingeschakeld kan worden in een arbeidszorginitiatief (cf. bestek activeringsbegeleiding). Op regelmatige basis' wil zeggen dat de klant minimum 2 dagdelen (8u) aanwezig moet kunnen zijn op wekelijkse basis en met een minimaal rendement. Dit sluit echter niet uit dat betrokkene omwille van zijn persoonlijke MMPP-problematiek 'af en toe' en/of voor 'kortere aaneensluitende periodes' (maximaal 2 maanden) geen twee dagdelen op wekelijkse basis kan halen.

Bij de groep die toegeleid wordt tot activeringsbegeleiding is dit niet het geval, zij kunnen met andere woorden niet op regelmatige basis in een arbeidszorg-initiatief ingeschakeld worden. Via de activeringsbegeleiding probeert men de drempels hiertoe weg te werken.

Op basis van de huidige activeringsbegeleiding stellen we vast dat de activeringsbegeleiding vaak voorwaardenscheppend is voor deelname aan arbeidszorg. De mogelijkheid tot een activeringsstage is vaak te kort (max. 300u bepaald door werkloosheidsreglementering), zeker omdat deze ingezet kan worden in verschillende fasen van activering (assessment, attitudetraining, voorstelling op tewerkstelling, etc.). Er is een noodzaak om gedurende het volledige proces een werkvloer te kunnen inschakelen als methodiek. Steeds meer activeringsstages lopen via het normaal economisch circuit waarbij een job-finder een plaats zoekt bij een regulier bedrijf en de job-coach instaat voor de begeleiding op de werkvloer. Enerzijds heeft dit te maken met capaciteitsproblemen bij arbeidszorginitiatieven, anderzijds met het aanbod van de initiatieven dat te weinig aansluit bij de keuze en motivatie van de werkzoekende of de regionale spreiding.

In 2010 werden 2.362 gespecialiseerde screeningen en 1.213 screeningen door de psychologische dienst van de VDAB uitgevoerd. 702 personen kregen het advies arbeidszorg (in 2009: 750). In de loop van 2010 bereikten de arbeidszorginitiatieven 1.513 unieke personen, 282 personen stroomden uit (2,9%). Via de tender activeringsbegeleiding voorzien we op jaarbasis zorgbegeleiding en empowerment voor 1100 personen.

Operationalisering

We organiseren een oproep voor de bestaande arbeidszorginitiatieven. We streven hierbij een spreiding over de 5 provincies na, maar opteren in de eerste plaats voor kwaliteitsvolle projecten. Om individuele arbeidszorg mogelijk te maken moeten we nog afspraken met de RVA maken zodat de stageperiode voor deze doelgroep opgetrokken kan worden tot maximaal 800u voor de periode van de zorgbegeleiding (18 maanden) en de uitbreiding van de activeringsstages.

Het objectief is de uitstroom uit arbeidszorg naar betaalde arbeid te verhogen. Momenteel bedraagt dit 2.9%.

Wat de opstart van deze 400 trajecten betreft moeten we rekening houden met het systeem van openbare aanbesteding. We onderzoeken of we deze extra begeleidingen kunnen toevoegen aan de bestaande partnerschappen. Indien dit wel zou kunnen, kan sneller opgestart worden. Indien dit niet kan, moeten we rekening houden met een opstartperiode van 6-9 maanden.

BUDGET & STAPPENPLAN

2011

De conceptnota werd goedgekeurd door de Vlaamse Regering op **1 juli 2011**

2012

In het kader van de alternatieven voor de jobkorting worden 400 extra trajecten voorzien om de doorstroming vanuit arbeidszorg naar de reguliere arbeidsmarkt te verhogen

Budget: 1.567.200 euro

10.2. Werk – welzijnstrajecten voor mensen in armoede

Verantwoordelijk: minister Muyters

Werkzoekenden in armoede krijgen een geïntegreerd werk-welzijnstraject aangeboden waarbij de werk-welzijnsconsulent naast de focus op tewerkstelling of opleiding, ook welzijn (heel breed) meeneemt. In het kader van het werk- en investeringsplan focust de VDAB op uitkeringsgerechtigde werklozen, zijnde gezinshoofden categorie A al dan niet met kinderlast. In deze categorie van werkzoekenden zitten ook alleenstaande ouders. Ook leefloners en werkzoekende in budgetbegeleiding kunnen participeren aan deze werk-welzijnstrajecten.

Werkzoekenden die participeren aan deze trajecten hebben geen uitgesproken medische, mentale, psychische of psychiatrische problematiek en hebben voldoende arbeidsmotivatie. Werkzoekenden geven voldoende aan dat het verwerven van een inkomen een mogelijkheid is om uit de armoede te geraken en waarvan vermoed wordt dat zij binnen een periode van 1 à 24 maanden, kunnen doorstromen naar een opleiding en/of tewerkstellingstraject.

De werk-welzijnsconsulent van de VDAB neemt het individueel luik ter harte. Omdat we weten dat groepswerking versterkende en emancipatorisch kan werken voor de doelgroep is er ook een participatief groepsluik op touw gezet. Dit groepsluik wordt opgenomen door partners. Hiervoor werd een algemeen offerte gelanceerd. Niet alle werkzoekenden in armoede zullen toegeleid worden naar een groepsluik.

De werk-welzijnsconsulent vertrekt vanuit volgende handelingsprincipes:

- Een ankerfiguur (vertrouwenspersoon) die de werkzoekende opvolgt en ondersteunt, zowel op de welzijnsgebieden (heel breed gedefinieerd) als het in kaart brengen van dromen, verwachtingen, en competenties in functie van een tewerkstelling.
- Een op-maat-aanpak- in functie van het individu en de gezinscontext.
- Een positieve aanpak: vanuit een positieve invulling op activering en welzijn, die de keuze mogelijkheden van de werkzoekende respecteert.
- Een integrale en gestructureerde aanpak, over de verschillende levensdomeinen heen waarbij de werk-welzijnsconsulent gaat ankeren, schakelen naar de correcte hulp-en/of dienstverlening, en daar waar nodig, eerstelijnswork opneemt. In dit luik onderschrijven we het belang van een

goede samenwerking en dienstoverschrijdende aanpak en afstemming vertrekkend vanuit ieders expertise, kennis en krachten.

- Een gecoördineerde aanpak(inclusief arbeid), in overleg met verschillende hulp- en/of dienstverlening naar aanleiding van het in kaart gebrachte welzijnsnetwerk dat zich rond de werkzoekende in armoede heeft uitgetekend.
- Een krachtgerichte, participatieve aanpak waarbij ingespeeld wordt op de mogelijkheden, interesse en competenties van de werkzoekende, maar met de ultieme focus op tewerkstelling-en/of competentieversterking.

Willen we armoede het hoofd bieden, dan moeten we uitdagende wegen durven bewandelen en geïntegreerd, krachtgericht samenwerken. De synergie tussen verschillende organisaties en actoren is een noodzakelijke stap in het verbeteren van de leefomstandigheden van de gekwetste burger levend in armoede. Om de samenwerking tussen de verschillende diensten te faciliteren werden er stuurgroepen opgericht waarin verschillende (welzijns)actoren, maar ook arbeidsmarktactoren participeren. De studie naar de duurzame tewerkstelling van mensen in armoede (HIVA – Vlaams Netwerk) zal ongetwijfeld nog bijkomende inzichten en kennis aanleveren.

Het loopbaanakkoord en de alternatieven job-korting vormen in dit kader een versterking van het bestaande beleid en in beide akkoorden werden heel wat maatregelen afgesproken die uitvoering geven aan engagementen die werden opgenomen in het kader van het VAPA.

BUDGET & STAPPENPLAN

2010

360.000 euro voor de werk-welzijnstrajecten in het kader van armoede

2011

1.100.000 euro voor de werk-welzijnstrajecten in het kader van armoede

De proeftuinen OCMW/VDAB worden geëvalueerd. We komen tot een meer systematische samenwerking tussen VDAB en OCMW. Voor de proeftuinen VDAB – OCMW zijn er geen bijkomende budgetten voorzien. De structurele verankering van integrale trajectwerking naar werk voor mensen in armoede binnen de reguliere werking van de VDAB en/of haar bevoorrechte partners wordt onderzocht

2012

In 2012 zijn er bijkomende middelen vrij gemaakt om bijkomende nieuwe 500 werk-welzijnstrajecten op te starten voor werkzoekenden in armoede. De werk-welzijnsconsulent van de VDAB volgt de werkzoekenden gedurende de verschillende trajectfasen verder op (trajectbepaling, uitvoering en daar waar de werkzoekenden aan het werk gaan is er opvolging en ondersteuning op de werkvloer). Ook het groepsluit lopende in 2011 werd grondig geëvalueerd in 2012 en bijgestuurd. Er werd een nieuw bestek geschreven in het kader van het groepsluit en gegund. Het groepsgebeuren vertrekt vanuit de ervaringswereld van mensen in armoede met een krachtige empowerment inslag, en integreert hierbij tevens het aspect oriëntering (jobdoelwitbepaling), versterking op het niveau van welzijn binnen de groepsaanpak.

Finale doelstelling: een versterkte werkzoekende die gewerkt heeft rond een persoonlijk ontwikkelingsplan zowel op het niveau van werk als welzijn. De VDAB opteert ervoor om de opdracht uit te besteden in 5 provinciale percelen. Er zullen gemiddeld een 10 tal groepen opstarten per provincie vanaf 01/10/2012 tot 31/12/2013.

Eind augustus 2012 zijn er in het totaal 891 w²-trajecten opgestart voor werkzoekenden in armoede.

In het kader van de samenwerking tussen de VDAB en de OCMW's is er een samenwerkingsakkoord in de maak met het VVSG.

De proeftuinen OCMW VDAB is lopend.

Budget: 2.806.300 euro

2013

Er is tevens een groeipad voorzien tot 2013 voor de werk-welzijnstrajecten in het kader van armoede. Er zullen minimaal 750 nieuwe werk-welzijnstrajecten in 2013 opstarten

Budget 4.155.000

2014

Budget 4.155.000

10.3 Uitbreiding van de integrale werk-welzijnstrajecten voor mensen met medische, mentale, psychische en/of psychiatrische problematiek (MMPP)

Verantwoordelijk: minister Muyters, Van den Bossche en Vandeuren

In uitvoering van het werkgelegenheid- en investeringsplan wordt het aantal activeringstrajecten voor de werkzoekenden met medische, mentale, psychische en psychiatrische problemen (MMPP) uitgebreid. De VDAB heeft de opdracht gekregen om op zoek te gaan naar geschikte partners in het domein van welzijn om deze personen met een medisch, mentale, psychische en/of psychiatrische problematiek (MMPP) niet in de kou te laten staan. Via de tender activeringszorg kwam binnen elke provincie een partnerschap tot stand met partners uit Welzijn en Werk, met als doel personen met een MMP problematiek dichterbij de arbeidsmarkt te brengen.

Momenteel werken de drie kabinetten (Werk, Sociale Economie en Welzijn) samen aan een juridisch kader voor werk-welzijnstrajecten of W² trajecten.

De activeringstrajecten die in het W² kader worden uitgewerkt, zijn gericht op personen van wie is vastgesteld dat arbeidsdeelname in het reguliere of beschermde circuit momenteel niet mogelijk is door belemmeringen van medische, mentale, psychische, psychiatrische of sociale aard, maar voor wie arbeidsdeelname binnen een redelijke periode als haalbaar wordt ingeschat, mits de nodige ondersteuning. Het gaat om tijdelijke trajecten waarbij mensen zowel ondersteund worden op het vlak van werk als op het vlak van welzijn en/of zorg. De trajecten zijn erop gericht om mensen (opnieuw) toe te leiden naar betaald werk, indien mogelijk in het normaal economisch circuit.

Het W² kader wordt opgenomen in een decreet. Het W² decreet wordt een aanbouwdecreet. De kabinetten werken eerst aan de decretale verankering van de activeringstrajecten en trajecten maatschappelijke oriëntatie. Daarna kan het decreet worden aangevuld met een juridisch kader voor een aanbod van arbeidsmatige activiteiten onder begeleiding in combinatie met de nodige welzijns- en zorgbegeleiding.

Het referentiekader voor de uitwerking van de W² trajecten is de participatieladder.

BUDGET & STAPPENPLAN

2010

De tender activeringszorg (TAZ) ving aan op 1 september 2009. Via deze tender werden in 2010 op Vlaams niveau 1100 activeringsbegeleidingen uitgevoerd. Naar aanleiding van het werkgelegenheids- en investeringsplan werd de capaciteit activeringsbegeleidingen uitgebreid met 115 plaatsen (bovenop de 1100 begeleidingen) zodat specifieke aandacht kan besteed worden aan 2 MMPP-doelgroepen die op dit moment niet of onvoldoende gebruik kunnen maken van het bestaande aanbod van activeringszorg, nl. 65 werkzoekenden met een ZIV-statut en 50 werkzoekenden met een OCMW-statut.

2011

De tender activeringszorg werd verlengd in 2011. Op Vlaams niveau is opnieuw een contingent van 1100 activeringsbegeleidingen beschikbaar, aangevuld met 115 activeringsbegeleiding voor de twee specifieke doelgroepen wz met een ZIV-statut en een OCMW-statut. Er werd een MMPP-evaluatierapport opgemaakt dat opgevraagd kan worden bij VDAB.

2012

De tender activeringszorg loopt tot eind 2012. Op Vlaams niveau is opnieuw een contingent van 1100 activeringsbegeleidingen beschikbaar, aangevuld met 115 activeringsbegeleiding voor de twee specifieke doelgroepen wz met een ZIV-statut en een OCMW-statut.

Er werd een nieuwe tender uitgeschreven voor partnerschappen om 1100 activeringsbegeleidingen uit te voeren vanaf 1/1/13. De doelgroep RIZIV en OCMW zijn hierbij opgenomen.

2013

Na de goedkeuring van de conceptnota werd in 2012 gewerkt aan de uitrol van het w²-beleidskader. De bedoeling is om een w²-decreet in te dienen eind 2013-begin 2014. De werkzaamheden hieromtrent worden aangestuurd door de drie kabinetten, diverse werkgroepen werken concrete thema's uit. Het platform

zorgbegeleiding is één van de klankbordgroepen. Ook andere stakeholders zijn nauw betrokken bij deze oefening.

10.4. Creatie van kwalitatieve duurzame jobs op maat voor mensen in armoede, onder andere een sterke stijging van de jobs in buurtontwikkelingsdiensten

Verantwoordelijk: minister Van den Bossche

Bij de start van de legislatuur werden voor het beleidsdomein sociale economie enkele doelstellingen vooropgesteld die de sociale economie in Vlaanderen grondig zouden hervormen, nl. de creatie van de 2 pijlers 'maatwerk' en 'lokale diensteneconomie', de 'hervorming van de ondersteuningsinstrumenten' en een nieuw 'geïntegreerd kader arbeidszorg'. Naar aantal beperkt, naar impact een fundamentele en ingrijpende hervorming. We zijn bijna halverwege deze legislatuur en we mogen stellen dat de eerste resultaten concreet worden. De voorbije maanden werden enkele belangrijke stappen gezet:

1. De hervorming van de invoegbedrijven, sociale en beschutte werkplaatsen tot het nieuwe decreet 'maatwerken bij collectieve inschakeling'. Samen met de hervorming van de ondersteuningsinstrumenten is dit een fundamentele en zeer belangrijke wijziging van het landschap van de sociale economie. Op 21 oktober 2011 werd de conceptnota 'maatwerk' goedgekeurd door de Vlaamse Regering. De conceptnota vormt de basis voor het nieuwe decreet dat we in 2012 aan het Parlement willen voorleggen ter goedkeuring.
2. De bijsturing van het decreet lokale diensteneconomie. De beleidsaanbevelingen zijn klaar. We streven naar de goedkeuring van het decreet in 2012.
3. De hervorming van de ondersteuningsinstrumenten door een nieuw decreet ondersteuning in de sociale economie. Het nieuwe decreet ter ondersteuning van sociaal ondernemerschap werd op 8 februari 2012 goedgekeurd door het Vlaams Parlement.

In kader van het decreet Lokale diensteneconomie creëren we heel wat lokale diensten jobs voor en diensten naar mensen in armoede. Momenteel zijn er 284 VTE toegekend aan lokale diensten die specifieke activiteiten opzetten naar mensen in armoede (vb. buurtdiensten, sociale restaurants, samenlevingsopbouw, sociale toerisme,...). Dit komt neer op 12,8% van het totaal aantal toegekende VTE in de lokale diensteneconomie. Daarnaast zijn er nog heel wat andere lokale diensten die zich niet specifiek richten naar mensen in armoede, maar het aanbod wel openstellen naar mensen in armoede zoals de buurtgerichte opvang, lokale mobiliteit- en klusdiensten, ... Uitgaande van de beoogde doelgroep die deze diensten vooropstellen, worden er tot 740 VTE doelgroepwerknemers ingezet. Globaal gezien kan men stellen dat een groot deel van de lokale diensten, de vroegere buurtontwikkelingsdiensten of buurt- en nabijheidsdiensten, een individuele dienstverlening opzetten voor en naar de zwakste doelgroepen. Het groeipad voor de lokale diensteneconomie voor de periode 2011-2012 bedraagt 100VTE. Dit groeipad werd in februari 2012 toegekend. Het groeipad voor de periode 2013-2014 omvat nog eens extra 110 VTE. Binnen dit groeipad worden ook de lokale diensten die zich specifiek richten naar mensen in armoede opgenomen.

BUDGET & STAPPENPLAN

2011

De conceptnota 'maatwerk bij collectieve inschakeling' werd goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 21 oktober 2011. De conceptnota vormt de basis voor het nieuwe decreet dat in 2012 aan het Parlement zal voorgelegd worden.

Beleidsaanbevelingen m.b.t. de bijsturing van het decreet lokale diensteneconomie werden afgerond.
Het ontwerpdecreet ondersteuning werd op vrijdag 15 juli 11 goedgekeurd door de Vlaamse Regering en bekrachtigd door het Vlaams Parlement op 8 februari 2011

2012

Goedkeuring ontwerpdecreet 'maatwerk' op 21/12/12

Goedkeuring bijsturing decreet lokale diensteneconomie staat gepland in januari 2013.

Goedkeuring uitvoeringsbesluiten ondersteuningsdecreet + implementatie => gerealiseerd

Groeipad 2011 – 2012 met 100 VTE

2013

Definitieve goedkeuring decreet 'maatwerk'

Definitieve goedkeuring decreet lokale diensteneconomie

Goedkeuring uitvoeringsbesluiten ondersteuningsdecreet m.b.t. individuele ondersteuning aan ondernemingen
+ verdere implementatieGroeipad 2013 – 2014 met 110 VTE

11. De realisatie van een substantiële automatische huursubsidie voor mensen die te lang op de wachtlijst staan, en de laagste inkomensgroepen

Verantwoordelijk: minister Vandenbossche

Door het beperkte aanbod sociale huurwoningen kunnen veel woonbehoeftige huishoudens niet binnen de sociale huisvesting terecht. De huurprijs van een kwaliteitsvolle woning op de private huurwoningmarkt is evenwel voor veel huishoudens met een beperkt of laag inkomen moeilijk of niet betaalbaar. Door de huursubsidie verkrijgen meer huishoudens met een laag inkomen toegang tot kwaliteitsvolle en betaalbare woningen, via het huren van woningen op de private huurmarkt en/of via het huren van een woning van een sociaal verhuurkantoor (SVK).

In 2011 werd een verruiming van het huursubsidiestelsel voorbereid. Dit initiatief vormt onderdeel van het Vlaamse huisvestingsbeleid met een aantal pijlers die nieuw zijn, uitgebreid worden of geëvalueerd worden:

- De Vlaamse huurpremie voor mensen die 5 jaar of langer wachten is inderdaad een eerste concrete stap.
- Huursubsidies voor svk (sociaal verhuurkantoor)-huurders: aangezien het aantal svk-woningen volgens het decreet grond- en pandenbeleid met enorm moet stijgen tegen 2020, zal dit ook het aantal huursubsidies doen stijgen
- Huursubsidies voor mensen die verhuizen van een slechte naar een goede woning: dit systeem wordt geëvalueerd
- Huurgarantiefonds

Het stelsel voor kandidaat-huurders voor een sociale huurwoning die langer dan 5 jaar op de wachtlijst staan werd op 27 mei 2011 principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Het Besluit werd op 4 mei 2012 definitief goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Er werd een ICT-applicatie gebouwd om de informatiestromen over de potentieel rechthebbenden, via VMSW naar Wonen-Vlaanderen te organiseren, waarna de huurpremie kan worden behandeld door het agentschap. De applicatie moet het mogelijk maken om zover mogelijk tot een automatische toekenning van rechten te komen. Vanaf mei 2012 werd aan personen / gezinnen die vijf jaar of langer op de wachtlijst staan voor een sociale woning een aanvraagformulier gestuurd voor de huurpremie. De startgroep ontving de aanvraagformulieren vanaf de maand mei en in oktober gebeurde de eerste uitbetalingen voor de maanden augustus en september. De informaticatoepassing, die zorgt voor een semi-automatische rechtentoekenning, is nog in opbouw.

In de loop van 2013 zullen we een eerste stand van zaken kunnen opmaken over de mate waarin de doelgroep bereikt wordt. Het doelgroep-bereik zal worden geëvalueerd in overleg met het Netwerk tegen armoede en de verenigingen waar armen het woord nemen. De verschillende huursubsidiestelsels worden geëvalueerd en afgestemd.

Daarnaast zet de Vlaamse Regering ook ondermeer prioritair in op sociale woningbouw, gratis dakisolatie voor huurders die het moeilijk hebben, een regeling met betrekking tot de huurgarantie, bevorderen betaalbaarheid sociaal wonen en een verstrengde aanpak van huisjesmelkerij.

BUDGET & STAPPENPLAN**2013**

De verwachte budgettaire impact voor begrotingsjaar 2013 bedraagt 8.971.762 euro.

2014

De verwachte budgettaire impact voor begrotingsjaar 2014 bedraagt 8.668.999 euro

12. De versterking en uitbreiding van wijkgezondheidscentra

Verantwoordelijk: minister Vandeuren

Lokale entiteiten zijn de meest betrokkenen bij de armoedebelieving. Hun capaciteit verdient voldoende ondersteuning. Niet overal zijn wijkgezondheidscentra en moet dus ook aandacht gegeven worden aan het versterken van lokale capaciteiten waar geen centrum is.

Een ontwerp besluit van de Vlaamse Regering wordt voorbereid betreffende samenwerkingsverbanden op niveau van de praktijkvoering in de eerstelijnsgezondheidszorg door de opmaak van een reguleringssimpactanalyse. In dit kader werd in 2012 een werkgroep opgericht die werkt aan kwaliteit en samenwerking op de eerste lijn en dit in opvolging van de Conferentie Eerstelijnsgezondheidszorg van eind 2010. Men zal hier kwaliteitscriteria opstellen die later kunnen evolueren naar erkenningscriteria. De wijkgezondheidscentra worden hierin opgenomen als samenwerkingsverband met als specifieke doelgroep mensen in armoede.

De rol van de wijkgezondheidscentra in kansarme buurten wordt versterkt en uitgebreid, met het oog op het dichten van de gezondheidskloof voor mensen met een laag inkomen. De toegankelijkheid van het aanbod van geestelijke gezondheidszorg wordt verbeterd. Evaluatie en ondersteuning van de werking met de Logo's en met het lokaal beleid. Het blijft belangrijk om voor ogen te houden dat de ondersteuning en financiering van de wijkgezondheidscentra een verantwoordelijkheid is van het RIZIV. Vanuit Vlaanderen willen we de wijkgezondheidscentra versterken door te werken, samen met vertegenwoordigers, aan kwaliteitscriteria voor de wijkgezondheidscentra. Daarnaast hebben ze toegang tot de VIPA-financiering en willen we de wijkgezondheidscentra versterken door hen te betrekken in het project 'eerstelijnspsychologen'.

De pilootprojecten rond eerstelijnspsychologische functie ontwikkelen een laagdrempelig en nabije geestelijke gezondheidszorg-aanbod. Bij de opstartende projecten binnen deze projectoproep zijn er 3 projecten waarbij wijkgezondheidscentra betrokken zijn. In het project van zorgregio Aalst vormt het wijkgezondheidscentrum de ankerplaats.

Er wordt een projectfinanciering van 40.000 euro voorzien voor de Vereniging van Wijkgezondheidscentra voor volgende opdrachten:

- aanmoedigen van de wijkgezondheidscentra om initiatieven rond het realiseren van de Vlaamse gezondheidsdoelstellingen inzake preventie op te nemen in hun werking (bijvoorbeeld rond volgende beleidsthema's: bortschankeropsporing, tabak, alcohol en drugs, voeding en beweging, suïcidepreventie, volpreventie, gezondheid en milieu, baarmoederhalskanker, ...);
- deelnemen aan overleg met VIGEZ en het Netwerk van Verenigingen waar Armen het Woord nemen, en andere relevante organisaties om mekaar, en dit wederzijds, op de hoogte te houden van de planning en de uitvoering van initiatieven die betrekking hebben op groepen met lagere sociaaleconomische status;
- advies verlenen vanuit de praktijk van een wijkgezondheidscentrum over het initiatief van VIGEZ in samenwerking met Riso Vlaams-Brabant en het Netwerk van Verenigingen waar Armen het Woord Nemen 'bewegen op voorschrift';
- binnen het thema voeding en beweging meewerken aan de communicatiecampagne door input van lokale projecten in de campagnewebsite aan te leveren. Dit kan een meerwaarde zijn voor zowel het wijkgezondheidscentrum als voor het beleid;
- meewerken aan de opdracht van VIGEZ om een discussietekst met betrekking tot een visie op het werken naar de setting kansarmen op te maken.

De regeling derdebetaler is een federale bevoegdheid maar Vlaanderen promoot deze regeling ondermeer via de lopende borstkankerscreening. Een uitbreiding van de toepassing van deze derdebetalersregeling wordt voorbereid voor de baarmoederhalskankerscreening en darmkankerscreening.

In het Vipa-sectorbesluit voor de wijkgezondheidscentra worden de maximaal subsidiabele oppervlaktes aangepast.

BUDGET & STAPPENPLAN**2011**

Projecten eerstelijnspsychologische functie: 195.000 gespreid over **drie jaren**

2012

Uitwerking Erkenningskader: budgetneutraal

In april werd een overleg opgestart met de grote steden om via de techniek van klaverbladfinanciering te onderzoeken of preventiewerkers kunnen toegevoegd worden aan de wijkgezondheidscentra met als opdracht om een gezonde leefstijl via aangepaste methodieken aan te brengen bij de ingeschreven patiënten van het WGC en – in overleg met de stad – bij de populatie van een geografisch afgelijnd deel van de stad.

2013

De nieuwe erkenningen van samenwerkingsverbanden op niveau van de praktijkvoering in de eerstelijnsgezondheidszorg worden toegekend.

2014

De erkenningen van samenwerkingsverbanden op niveau van de praktijkvoering in de eerstelijnsgezondheidszorg worden opgevolgd.

HOOFDSTUK 2 – Actieprogramma Kinderarmoede 2012

Inleidend

De hier vermelde acties zijn belangrijk in de aanpak van kinderarmoede in Vlaanderen en moet nog verder versterkt worden zoals ook uit de business/society-case (zie verder) blijkt. De acties kaderen dan ook in een langetermijnproces richting een Vlaanderen waar alle kinderen, ongeacht hun socio-economische achtergrond, alle kansen moeten krijgen om zich te ontplooien, zoals vooropgesteld in het kader van Vlaanderen in Actie en Pact2020.

“De kinderarmoede is gestegen en de meest recente cijfers tonen vooralsnog geen knik in deze trend. In de periode 2005-2009 is de kinderarmoede in België significant gestegen van 15,3 tot 18,1% (Vandenbroucke, 2012). De meest recente cijfers voor 2010 tonen vooralsnog geen knik in deze trend. Vlaanderen doet het als regio beter dan België in zijn geheel, maar ook hier staat de barometer op stormweer. Niet alleen noteren we een (weliswaar nog niet-significante) stijging van het armoederisico voor kinderen van 10,2 tot 10,8%, de kansarmoede-index van Kind en Gezin (op basis van een andere methodologie) is meer dan verdubbeld in de periode van 1997 tot 2011, van 4 tot 9,7%. De bevolkingsprognoses tonen een verwachte stijging van het aantal geboorten, vooral in de armere wijken van steden en gemeenten. (...)”⁷

Ook tal van andere indicatoren omtrent kinderarmoede, onder meer in onze Vlaamse Armoedemonitor vertonen geen gunstige evolutie.

Als we in Vlaanderen willen evolueren tot een warme samenleving, die de nodige kansen biedt aan alle kinderen zodat hun potentieel tot ontplooiing kan komen, ongeacht hun sociale achtergrond, zullen we onze aanpak dus grondig moeten bijsturen. De business/societycase formuleert dit in het kernidee als volgt:

“In de aanpak van sociale ongelijkheid/armoede is er een paradigmaverschuiving nodig van overwegend inzetten op curatieve maatregelen naar meer preventieve acties. Deze paradigmawissel wordt onderbouwd niet alleen vanuit sociale rechtvaardigheid maar ook vanuit efficiëntieoverwegingen. Voorkomen is niet alleen beter dan genezen, het is ook goedkoper. Zo vergen maatregelen om kinderarmoede te bestrijden vroeger investeringen die langdurig renderen niet alleen vanuit het perspectief van het kind (of zijn familie) maar ook voor de maatschappij als geheel. Vroege directe of indirecte investeringen leiden immers niet alleen tot baten bij betrokkenen maar ook tot baten in termen van besparingen op latere uitgaven (in verschillende beleidsdomeinen). Meer concreet leidt het document naar de aanbeveling om beleidsmatig méér aandacht te geven aan de voorschoolse periode. Hierbij kan integrale preventieve gezinsondersteuning gezien worden als een voorbeeld van een twee generatiestrategie waarin zowel directe investeringen gebeuren in de ontwikkeling van het kind (cognitief, socio-emotioneel, gezondheid, ...) als indirecte investeringen in zijn omgeving (familie, opvang, school) die deze ontwikkeling ten goede komen.”⁸

De Vlaamse Regering ondersteunt deze visie en besliste dan ook dat Vlaanderen in Actie kinderarmoedebestrijding, net zoals 12 andere grote thema's, zal aanpakken door middel van

⁷ Society Case versie december 2012, onuitgegeven, p. 4

⁸ Business Case versie december 2012, onuitgegeven, p. 1.

‘transitiemanagement’⁹. Transitiemanagement is een nieuwe aanpak waarbij men probeert om op **lange termijn** het huidige systeem te transformeren naar een volledig **nieuwsysteem**. We merken immers dat kinderarmoede een **hardnekkig probleem is waarbij hethuidige systeem nog niet genoeg antwoorden om deze problemen op te lossen**.

Belangrijk bij transitiemanagement:

- er moet een dynamische **langetermijnvisie** zijn;
- er moeten zowel nieuwe **nichespelers** meewerken als spelers uit het **heersende regime** die bereid zijn om het systeem te veranderen;
- alle relevante spelers moeten **inspraak** hebben;
- er moet ruimte zijn voor **experimenten**.

In 2012 is dit transitieproces gestart. De business/society case, het STUDIO-verslag en andere documenten rond kinderarmoede leveren de bouwstenen voor de langetermijnvisie, die we in het voorjaar van 2013, in overleg met de doelgroep en maatschappelijke actoren, zullen finaliseren. Deze zal richting en invulling geven aan onze transitie.

Op 30 november werden heel wat belangrijke maatschappelijke actoren samengebracht rond de societycase en werd er samen nagedacht over de verdere aanpak van kinderarmoede binnen alle geledingen van de samenleving. Het belang van de ervaringskennis van mensen in armoede en hun organisaties is hierin een cruciaal element om te slagen. Zij moeten dan ook de nodige ruimte krijgen om in dit proces een volwaardige inbreng te kunnen doen.

In 2013 willen we het transitieproces versnellen en tot echte doorbraken komen die een verschil maken voor kinderen en gezinnen in armoede. In aanloop naar het ViA-forum in het voorjaar, zullen we rond kinderarmoede een intensief traject laten lopen waarbij we met gekende en nieuwe stakeholders tot concrete engagementen en een stappenplan komen rond een belangrijk deelthema. We gaan hierbij dus participatief te werk, met de doelgroep, met onze gekende middenveldactoren maar we willen ook de bedrijfswereld en financiers mee eigenaar maken van de transitie: want (kinder)armoedebestrijding is een zaak van iedereen. Een zaak ook waar eenieder van ons enkel bij te winnen heeft. En een zaak waartoe we moreel verplicht zijn, of met de woorden van Dr. P. Adriaenssens: “**Niet handelen tegen armoede is een vorm van institutionele kindermishandeling**”.

Vervolgens vindt u hier een uitgebreide verslag van de stand van zaken van het Actieprogramma Kinderarmoede met stappenplan en budget. Hierbij wordt er eveneens gebruik gemaakt van een kleurduiding om aan te geven in welke fase de desbetreffende maatregel zich bevindt.

Donkergroen wijst op ‘uitgevoerd’ of een ‘continue opdracht’

Lichtgroen wijst op ‘in uitvoering’

Geel wijst op ‘afgesproken’ of ‘in voorbereiding’

⁹<http://vlaandereninactie.be/nieuws/nieuwe-maatregelen-voor-uitvoering-via-2/>
<http://vlaandereninactie.be/nieuws/raad-van-wijzen-buigt-zich-over-transitiemanagement/>

1. Voorafgaand: DE VLAAMSE OVERHEID Kiest ERVOOR EEN 'CENTRE OF EXCELLENCE' TE ZIJN IN DE AANPAK VAN KINDERARMOEDE

1.1. Er wordt werk gemaakt van het creëren van een breed maatschappelijk draagvlak voor de strijd tegen kinderarmoede, onder andere door (sterkere) vorming en sensibilisering van beleidsmakers, professionals en de hele bevolking onder andere door het uitwerken van een business/societycase.

Verantwoordelijke: minister Lieten

Willen we daadwerkelijk onze ambitieuze doelstelling van de halvering kinderarmoede tegen 2020 bereiken, is een brede mobilisatie van de gehele samenleving nodig.

Op Vlaams vlak werd een Taskforce kinderarmoede opgericht met academici en vertegenwoordigers van het middenveld. Zij ondersteunen het proces waarbinnen de aanpak van kinderarmoede centraal staat en staan de binnen de Vlaamse Overheid aangeduide Transitie-manager Kinderarmoede bij. De Taskforce en de Transitie-manager ondersteunen de IKW Kinderarmoede, zowel wat betreft strategische visie als wat betreft concrete beleidsinitiatieven.

Om het Actieplan een zo breed mogelijk draagvlak te geven, werd met de hulp van het VLAS een businesscase/societycase uitgewerkt. Deze case werd gelegitimeerd, zowel met empirische evidentie als met praktijkervaring. Het gaat hierbij niet alleen om een financiële kosten/baten analyse maar ook over de maatschappelijke return van 'earlyintervention'. Het beleidsmatige kernidee is dat er een paradigmaverschuiving nodig is van overwegend inzetten op curatieve maatregelen naar meer preventieve acties. Voorkomen is niet alleen beter dan genezen. Het is ook goedkoper. Het bestrijden van kinderarmoede is immers niet enkel vanuit sociale beweegredenen noodzakelijk maar er is ook een belangrijk economisch voordeel aan verbonden. Het terugdringen van kinderarmoede brengt onvermijdelijk kosten met zich mee maar deze moeten gezien worden als een investering in de toekomst. Het probleem niet aanpakken zal uiteindelijk een veel hogere kost met zich meebrengen. De business/society case zou ook rekening moeten houden met mogelijke obstakels (zoals politieke en financiële weerstanden bij bepaalde stakeholders), en bijdragen aan het mobiliseren van een draagvlak bij de belastingbetaler en de publieke opinie.

Het uitbouwen van een excellent bestuur vereist een samenwerking van verschillende stakeholders uit beleid en praktijk. Dit is iets wat moet uitgewerkt worden voor en door heel Vlaanderen en dit doorheen alle beleidsniveau's, van Vlaams over provinciaal naar lokaal. De input vanuit de lokale besturen door middel van de lokale plannen kinderarmoede zal gebruikt worden ter versterking van onze societycase.

BUDGET & STAPPENPLAN

2012

- Samenbrengen Taskforce Kinderarmoede
- Opstellen planning & werkwijze IKW Kinderarmoede
- Analyse Studio-aanbevelingen door IKW Kinderarmoede
- Uitwerken business/society case door VLAS
- 30 november 2012 bespreking society case

2013

Verdieping transitieproces

2. DE VLAAMSE OVERHEID WAARBORGT HET RECHT OP GEZINSLEVEN

2.1. Lokale diensten buurtgerichte opvang worden verder ondersteund. Dit kan voor heel wat gezinnen in armoede een welgekomen oplossing zijn voor hun opvangprobleem.

Verantwoordelijk: minister Vandeurzen en minister Van den Bossche

Lokale diensten buurtgerichte opvang zijn van groot belang voor gezinnen in armoede met jonge kinderen. Immers op deze manier voorziet men deze gezinnen van de mogelijkheid om de kinderen naar de opvang te brengen wanneer de ouders een sollicitatiegesprek hebben of opleiding volgen. Kleinschalige, buurtgerichte opvang levert extra inspanningen om voor iedereen toegankelijk te zijn, ook voor kwetsbare gezinnen. Ze betreft de ouders op een actieve manier en werkt samen met andere organisaties uit de buurt. Daarnaast kan deze opvang ook gezien worden als een sociale ontmoetingsplaats waar de betrokken ouders kunnen aangesproken worden, waar ze even kunnen uitblazen, waar een vertrouwensband kan opgebouwd worden of even geluisterd worden naar de ouders. Voor de jonge kinderen zelf vormt dit een uitgelezen kans om kennis te leren maken met leeftijdsgenoten of om werk te maken van de cognitieve, emotionele en sociale ontwikkeling van het kind.

De lokale diensten buurtgerichte opvang werd opgenomen in de uitwerking van het nieuwe kaderdecreet kinderopvang en geïntegreerd in het decreet lokale diensteneconomie. De Vlaamse Regering heeft ervoor gekozen om in eerste instantie het decreet Kinderopvang van Baby's en Peuters op de sporen te zetten. Nu het decreet goedgekeurd is, wordt in 2013 ook gestart met de denkoefening inzake een reorganisatie van de kinderopvang voor schoolgaande kinderen.

BUDGET & STAPPENPLAN

2012

Goedkeuring kaderdecreet

2013

Opmaak uitvoeringsbesluiten

2014

Inwerkingtreding decreet

2.2. Er worden over heel Vlaanderen projecten 'versterking of uitbreiding van de integrale en laagdrempelige preventieve gezinsondersteuning met bruggen naar onderwijs en activering' uitgerold. Deze projecten hebben als doel om kansarme kinderen kansrijker te maken, ouders te betrekken bij het schoolgebeuren als partners in het opvoedingsproject, het vroegste opvoedingsgebeuren tussen ouder en kind te stimuleren en te ondersteunen en ouders te ondersteunen bij de eerste stappen in een traject naar activering.

Verantwoordelijk: ministers Vandeurzen, Lieten, Smet en Van den Bossche

De oproep 'versterking of uitbreiding van de integrale en laagdrempelige preventieve gezinsondersteuning' kadert binnen een samenwerking tussen 4 beleidsdomeinen, zijnde 'Werk en Sociale Economie' 'Welzijn, Volksgezondheid en Gezin', 'Armoedebestrijding' en 'Onderwijs'. De oproep richt zich tot laagdrempelige initiatieven die werken rond preventieve gezinsondersteuning. Zij kunnen erkend worden als initiatief lokale diensteneconomie waarvan waardoor men doelgroepmedewerkers kan aanwerven om de werking te versterken. Organisaties die reeds erkend zijn, kunnen naar aanleiding van deze oproep een aanvraag tot uitbreiding indienen.

De aanvrager:

- werkt rond integrale en laagdrempelige preventieve gezinsondersteuning;
- biedt bij voorkeur een combinatie van verschillende functies betreffende gezinsondersteuning aan (individuele gezinsondersteuning, ontmoetingsmomenten, groepswerk, activiteiten gericht op het uitbreiden van het sociaal netwerk van ouders, themabijeenkomsten, ...);
- richt zich tot maatschappelijk kwetsbare gezinnen;
- focust zich op ouders met kinderen van 0 tot 6 jaar;
- werkt samen met andere lokale organisaties die werken rond gezinsondersteuning en zich richten tot maatschappelijk kwetsbare gezinnen.
- engageert zich om zijn aanbod, in de toekomst, af te stemmen binnen het aanbod van de Huizen van het Kind (cfr. supra).
- biedt de dienstverlening in Vlaanderen aan, dit gezien Sociale Economie een gewestbevoegdheid betreft.

Volgende parameters zijn van groot belang:

- Laagdrempelig karakter: dit heeft te maken met de bereikbaarheid en de financiële, fysische en culturele toegankelijkheid en vertaalt zich onder meer in het feit dat de ondersteuning wordt georganiseerd in de nabijheid van kansarme gezinnen en op plaatsen waar zij reeds komen.
- Empowerment: het is belangrijk om de ontplooiing en zelfredzaamheid van kansarme (aanstaande) ouders te vergroten en zo hun zelfbeeld en gevoel van zelfwaarde te stimuleren.
- Integraal: verschillende functies van gezinsondersteuning komen aan bod binnen de werking (individuele gezinsondersteuning, groepswerk, ontmoetingsmomenten, themabijeenkomsten, ...).
- Vraaggericht en participatief werken: de actieve participatie van gezinnen is wezenlijk binnen de werking. De ondersteuning is afgestemd op de vraag van het gezin en de verantwoordelijkheid blijft bij hen liggen.
- Werken vanuit een theoretische/wetenschappelijk onderbouw: de methodieken die gehanteerd worden binnen de organisatie zijn gestoeld op (wetenschappelijke) theoretische kennis.
- Samenwerking met relevante actoren (integraal kader).
- De manier waarop de activiteiten zullen leiden tot de verbetering van de onderwijskansen van kinderen in een situatie van maatschappelijke kwetsbaarheid.

In het kader van deze oproep is het m.b.t. armoedebestrijding van belang dat de kandidaten kunnen aantonen dat zij samenwerken met organisaties en verenigingen die expertise hebben rond kansarmoede en het bereiken van kansarme doelgroepen. M.a.w. moeten de kandidaten kunnen aantonen dat zij voldoende netwerken en openstaan t.a.v. andere actoren binnen de bestrijding van kansarmoede.

Voor Werk en Sociale Economie is het o.a. van belang dat de meerwaarde van het inzetten van de doelgroepmedewerkers binnen de werking duidelijk aangetoond kan worden en dat er voldoende voorzien wordt in omkadering en opleidingskansen.

BUDGET & STAPPENPLAN

2011

Begin oktober 2011: verspreiden oproep

Midden november 2011: ontvangst en analyse van de kandidaturen

Toekenning vanaf 1 januari 2012

2012

Budget:

Vlaams Subsidieagentschap voor Werk en Sociale Economie: 280.000 euro

Welzijn, Volksgezondheid en Gezin: 200.000 euro (min. 10.000 en max. 25.000 euro per project)

Armoedebestrijding: 200.000 euro (min. 10.000 en max. 25.000 euro per project)

Onderwijs: 200.000 euro (min. 10.000 en max. 25.000 euro per project)

2013

Budget:

Vlaams Subsidieagentschap voor Werk en Sociale Economie: 280.000 euro (max 28.000 euro per project: loonsubsidie 2 VTE doelgroepmedewerkers (2x 8.000 euro) + omkaderingspremie (12.000 euro)

Armoedebestrijding: 220.000 euro

Welzijn, Volksgezondheid en Gezin: 200.000 euro

Onderwijs: 200.000 euro

2014

De pistes voor een structurele verankering van de projecten via de nieuwe regelgeving omtrent de preventieve gezinsondersteuning worden onderzocht en uitgewerkt.

2.3. De prenatale zorg wordt verder uitgebouwd, waarbij in stedelijke gebieden de zorgcoördinatie en psychosociale begeleiding voor kwetsbare zwangere prioriteit krijgt.

Verantwoordelijk: minister Vandeuren

Kinderen die in een kansarm gezin opgroeien, hebben een grotere kans op een achterstand op het vlak van sociaal-emotionele ontwikkeling, taalontwikkeling en motoriek. Het is de bedoeling de vroegtijdige inzet van gezinsondersteuners binnen de preventieve gezinsondersteuning van Kind en Gezin te versterken zodat al tijdens de zwangerschap de effecten van kansarmoede voor de toekomstige kinderen worden voorkomen door een gepaste en toereikende ondersteuning voor kansarme zwangere vrouwen en hun gezin.

Deze actie wordt mee opgenomen onder punt 4 'Huizen van het Kind'.

2.4. De preventieve gezinsondersteuning wordt op inhoudelijk, organisatorisch en institutioneel vlak hertekend met bijzondere aandacht voor gezinnen in armoede. Er is een versterkte preventieve gezinsondersteuning, met Huizen van het Kind als belangrijke hefboom.

Verantwoordelijk: minister Vandeuren

Het huidige model van preventieve gezinsondersteuning slaagt er niet in om een adequaat antwoord te bieden op enkele ingrijpende maatschappelijke evoluties: de aanhoudende toename van het aantal geboorten, de stijging van het aantal kinderen in maatschappelijk kwetsbare gezinnen, de verschuiving in medische problematieken, de stijgende nood aan opvoedingsondersteuning en psychosociale ondersteuning en het groeiend artsentekort.

In een gezamenlijk traject met de voornaamste actoren wordt geëvolueerd naar een nieuw model voor preventieve gezinsondersteuning, waarin de **Huizen van het Kind** (naast de vernieuwde samenwerking met huisartsen(kringen)) een belangrijke hefboom zijn. Deze Huizen van het Kind worden vormgegeven rond het breed toegankelijke en laagdrempelige consultatiebureau en bundelen het preventieve aanbod naar (aanstaande) gezinnen met jonge kinderen, waardoor dit aanbod op haar beurt weer toegankelijker wordt. Het versterken van deze toegankelijkheid en het verder uitbouwen van het aanbod zijn de krachtlijnen in de strijd tegen kinderarmoede. Deze laten zich vatten in volgende concrete acties die vorm krijgen in de relatie tot de Huizen van het Kind:

- om de laagdrempelige instroom via de consultatiebureauwerking te blijven garanderen en het aanbod rondom te verzekeren wordt het aanbod van de preventieve gezinsondersteuning aangepast aan de **nataliteitsevolutie**;
- de **prenatale zorg** wordt verder uitgebouwd, met vroegtijdige inzet van gezinsondersteuners in stedelijke gebieden waardoor de psychosociale begeleiding voor kwetsbare zwangeren versterkt wordt.

Binnen deze Huizen van het Kind is er heel specifieke aandacht voor profilering op het vlak van **opvoedingsondersteuning**, dit aanbod moet dan ook verder uitgebouwd worden, en dit door:

- de **adviesfunctie opvoedingsondersteuning** (spreekuur opvoedingsondersteuning) nog sterker uit te bouwen binnen dit kader, mogelijks met een groepsgericht aanbod;
- samenwerking met de **inloopteams** zodat aanbod voldoende aanspreekt ten aanzien van de hele groep van maatschappelijk kwetsbare gezinnen, dit impliceert dat er voldoende en slagkrachtige inloopteams zijn;
- **opvoedingsondersteuning in het kerntraject** van de regioteamleden van K&G verder methodisch uit te bouwen;
- het laten aansluiten van ander **particulier initiatief** rond opvoedingsondersteuning op de Huizen van het Kind waardoor dit toegankelijker wordt voor alle ouders.

Het **vrijwilligerswerk** krijgt binnen de sector een duidelijke plaats. Hieraan gekoppeld moeten deze ook financieel verder ondersteund worden.

Met betrekking tot de inhoud van de dienstverlening wordt er ingezet op het **taalkapitaal** van jonge kinderen als belangrijke driver voor hun latere maatschappelijke kansen. Daartoe worden ouders en professionals ondersteund met eenduidige adviezen rond taalstimulering en meertaligheid die toegankelijk en bruikbaar zijn voor de meest kwetsbare ouders.

BUDGET&STAPPENPLAN

2010

Algemeen

Er is een (politiek en met de partners afgestemd) model dat de grote strategische opties beschrijft voor de organisatie en uitvoering van de preventieve gezinsondersteuning

Het model is voorgesteld op de eerstelijnsconferentie.

De processtappen voor de concretisering van het model zijn uitgetekend

Prenatale zorg

Uitwerken actieplan

Opvoedingsondersteuning

Pedagogische adviesfunctie: Het decreet opvoedingsondersteuning is geëvalueerd

Inloopteams: aansluiting op proces rond Huizen van het Kind

Kerntraject K&G: binnen Kind en Gezin is het proefproject Antwerpen positief geëvalueerd en is beslist om het dossier bij de bevoegde minister in te dienen

Taalstimulering

Studieopdracht om eenduidige inhoud en adviezen mbt taalstimulering en meertaligheid op te maken voor ouders en professionals

2011-2012

Algemeen

Er zijn pilootprojecten waar het geheel aan versterking van de preventieve gezinsondersteuning gepilot wordt.

Er wordt een regelgevend kader opgebouwd.

Er wordt een nieuw organisatie-model ontwikkeld.

Prenatale zorg

Verzameling goodpractices +uitwerken voorstel versterking gezinsondersteuners (programmatievoorstel).

Opvoedingsondersteuning

Pedagogische adviesfunctie: afhankelijk evaluatie decreet opvoedingsondersteuning.

Inloopteams: afhankelijk van proces Huizen van het Kind en budgettaire ruimte.

Kerntraject K&G: Kind en Gezin regio Oostende sloot samen met andere partners aan begin 2011 bij het Triple P-project, geïnitieerd door het OCMW Oostende met middelen van vanuit het Federaal Staatssecretariaat Armoede.

Aandacht voor de ontmoetingsfunctie

Vrijwilligerswerk

Zie opbouw regelgevend kader preventieve gezinsondersteuning.

Oproep voor bijkomende ondersteuning voor projecten opvoedingsondersteuning door vrijwilligers

Taalstimulering

Verdere afstemming met partners waaronder kinderopvang en de sector opvoedingsondersteuning.

Verspreiding rapport 'Taalstimulering en meertaligheid bij kinderen van 0 tot 6 jaar'.

Integratie rapport in bestaande informatiedragers Kind en Gezin (website, brochures,).

Integratie inhoud en adviezen in de bestaande dienstverlening van Kind en Gezin, zowel in contacten met artsen als met regioteamleden.

Analyse van de adviezen uit het rapport: aangepaste formulering ikv het bereiken van een zo ruim mogelijke doelgroep (oadm project KBS en Lessius omtrent communicatie naar sociaal zwakkere groepen).

Projectoproep voor de versterking of uitbreiding van de integrale en laagdrempelige preventieve gezinsondersteuning met bruggen naar onderwijs en activering. De doelstelling van het project is om peuters tijdig en goed voorbereid te laten doorstromen naar het kleuteronderwijs, ouders te versterken in hun ouderrol en hen op weg te helpen naar activering. Vooral kwetsbare groepen krijgen hierbij verhoogde aandacht (projectlooptijd 1 december 2011 – 31 november 2012).

2013

Algemeen

De pilootprojecten zijn geëvalueerd

Initiatieven die lokaal vorm geven aan een Huis van het Kind worden ondersteund

Het decreet houdende de organisatie van de preventieve gezinsondersteuning is goedgekeurd

Prenatale zorg

De prenatale zorg wordt via de Huizen van het Kind versterkt

Opvoedingsondersteuning

opvoedingswinkels: worden opgenomen en regelgevend verankerd in het decreet' houdende de organisatie van de preventieve gezinsondersteuning'

inloopteams: worden opgenomen en regelgevend verankerd in het decreet' houdende de organisatie van de preventieve gezinsondersteuning'

Ontmoeting: op basis van een projectoproep in 2012 worden initiatieven ontmoeting verder versterkt gelinkt aan de Huizen van het Kind.

Kerntraject K&G: wordt verder hervormd

Vrijwilligerswerk

Cfr. opbouw regelgeving.

Op basis van een projectoproep in 2012 wordt de vrijwilligerswerking in het kader van de Huizen van het Kind versterkt

Taalstimulering

Verspreiding van de adviezen en inhouden aan de hand van geschikte dragers en via geschikte kanalen, ook voor maatschappelijk kwetsbare groepen.

Ontwikkeling van gepaste ondersteuning voor professionals in verschillende settings.

De initiatieven die gesubsidieerd worden in het kader van de oproep 'integrale en laagdrempelige preventieve gezinsondersteuning met bruggen naar onderwijs en activering' worden gecontinueerd.

2014

Evaluatie projectoproep

Onderzoek naar mogelijkheden tot structurele verankering

2.5. Er wordt ingezet op een betaalbaar, kwaliteitsvol, toegankelijk en voldoende aanbod van kinderopvang voor kwetsbare jonge kinderen en hun ouders.

Verantwoordelijk: minister Vandeuren

Hierbij worden met betrekking tot kinderen in armoede een aantal aspecten extra onder de aandacht gebracht zoals daar zijn: het belang van taal en taalstimulering, de voorrangregels IKG en de sociale functie van kinderopvang. Met betrekking tot het aspect van de taal: taalvaardige kinderen hebben het op sociaal vlak vaak gemakkelijker, en hebben vaak een meer succesvolle schoolloopbaan en later een betere job. Op de leeftijd van 3 jaar ziet men al grote verschillen tussen kinderen qua taalvaardigheid. Die ongelijke start moet de overheid met alle middelen bestrijden. Wat de nataliteit betreft: Het geboortecijfer evolueert per jaar. Om het aanbod te laten evolueren in relatie tot het geboortecijfer dient jaarlijks een budgettaire aanpassing te gebeuren. Ook de voorrangregels IKG worden strikter: Om op die manier een antwoord te bieden op de ondervertegenwoordiging van maatschappelijk kwetsbare gezinnen in de kinderopvang.

BUDGET & STAPPENPLAN

2010

Taal: studieopdracht om eenduidige inhouden en adviezen mbt taalstimulering en meertaligheid op te maken voor ouders en professionals.

Nataliteit: ontwikkeling van het behoefteramingsinstrument dat raamt wat de volledige behoefte inzake kinderopvang is. Eén van de parameters is het aantal kinderen tot 3 jaar. Dit instrument voorziet een jaarlijkse update van de (evolutie inzake) nataliteit en noodzakelijke middelen.

IKG: nieuwe plaatsen toegekend, zowel IKG-plaatsen als erkende opvang, dus steeds plaatsen waar gezinnen naar inkomen betalen.

Kaderdecreet: goedkeuring visienota door Vlaamse Regering.

Sociale functie kinderopvang: evaluatie ondersteuningstraject en verderzetting met de groep van de pedagogische ondersteuners van opvangvoorzieningen o.l.v. van VBJK.

2011

Taal: verdere afstemming met partners (kinderopvang). Verspreiding rapport 'Taalstimulering en meertaligheid bij kinderen van 0 tot 6 jaar'. Integratie rapport in bestaande informatiedragers Kind en Gezin (website, brochures,...). Integratie adviezen in de bestaande dienstverlening van Kind en Gezin. Analyse van de adviezen uit het rapport: aangepaste formulering ikv het bereiken van een zo ruim mogelijke doelgroep (oadmv project KBS en Lessius omtrent communicatie naar sociaal zwakkere groepen).

Nataliteit: jaarlijkse update van de (evolutie inzake) nataliteit.

IKG: nieuwe plaatsen toegekend, zowel IKG-plaatsen als erkende opvang, dus steeds plaatsen waar gezinnen naar inkomen betalen. Voor 2011 wordt daarbij voor nieuwe IKG-opvang gefocust op regio's en gemeenten waar er een onderaanbod aan IKG-plaatsen is, voor uitbreiding van erkende opvang op de 3 grootsteden en op aantal gemeenten die inzake kansarmoede het hoogste scoren in Vlaanderen. Kaderdecreet: goedkeuring door de Vlaams regering.

Sociale functie kinderopvang: er wordt nagedacht over uitbreiding van deze ondersteuningstrajecten naar de ganse sector

2012

Bijkomende investering van 22 miljoen euro

Taal: verspreiding van de adviezen via geschikte dragers en via geschikte kanalen, ook voor maatschappelijk kwetsbare groepen. Ontwikkeling van gepaste ondersteuning voor professionals.

Nataliteit: jaarlijkse update van de (evolutie inzake) nataliteit.

IKG: nieuwe plaatsen toegekend, IKG-plaatsen Voor 2012 wordt daarbij voor nieuwe IKG-opvang gefocust op regio's en gemeenten waar er een onderaanbod aan plaatsen is waarouders betalen op basis van het inkomen. in kader van decreet en uitvoeringsbesluiten wordt verder nagedacht over een hervorming van de voorrangsregels in opvang die wordt gesubsidieerd om met een ouderbijdrage naar inkomen te werken. En wel op die wijze dat deze opvangplaatsen beter en zeker toegankelijk worden voor de meest kwetsbare gezinnen. Kaderdecreet: goedkeuring door het Vlaams parlement.

Sociale functie kinderopvang: er wordt een tweede ondersteuningstraject opgestart waarbij opnieuw de ganse sector wordt uitgenodigd,

2013

Taal: verspreiding methodieken, materialen, ondersteuning naar professionals.

Nataliteit: jaarlijkse update van de (evolutie inzake) nataliteit.

IKG: middelen beschikbaar voor uitbreiding van aantal plaatsen waar ouders betalen op basis van het inkomen. wijze van verdeling wordt uitgewerkt.. in kader van decreet en uitvoeringsbesluiten wordt de hervorming van de voorrangsregels in opvang die wordt gesubsidieerd om met een ouderbijdrage naar inkomen te werken afgewerkt. En wel op die wijze dat deze opvangplaatsen beter en zeker toegankelijk worden voor de meest kwetsbare gezinnen. Kaderdecreet: goedkeuring van de belangrijkste uitvoeringsbesluiten.

Sociale functie kinderopvang: de twee ondersteuningstrajecten worden verdergezet

2014

Nataliteit: jaarlijkse update van de (evolutie inzake) nataliteit.

Implementatie van het decreet wordt voorzien

Sociale functie kinderopvang: evaluatie en bijsturing van de aanpak in kader van de implementatie van het decreet kinderopvang

2.6. Het ambulante en mobiele aanbod van de Centra voor kindercare en gezinsondersteuning wordt versterkt en uitgebreid om opvang en begeleiding van kleinere kinderen in crisis- of risicosituaties te bieden. Opvoedings- en gedragsproblemen worden vroegtijdig aangepakt, in het bijzonder naar kansengroepen.

Verantwoordelijk: minister Vandeurzen

Om te voorkomen dat bij gezinnen met risico's op ernstige opvoedingsproblemen of gezinnen in crisis de situatie verder zou escaleren, is het van groot belang dat deze gezinnen al vroegtijdig ergens terecht kunnen voor intensieve ondersteuning. Op die manier bestaat de mogelijkheid om vroeg in het leven van die kinderen iets te veranderen waardoor meer hardnekkige problemen en gedragingen op latere leeftijd kunnen worden voorkomen. Deze aanpak komt ook het welzijn van gezinnen ten goede. De centra voor kinderzorg en gezinsondersteuning hebben de laatste jaren geëxperimenteerd met het aanbod van vroegtijdige intensieve gezinsbegeleiding en ambulante training van ouders samen met hun kind. Binnen dit aanbod wordt heel uitdrukkelijk gewerkt aan het opbouwen van een sociaal netwerk (informeel en formeel) rondom het gezin. Dit maakt dat gezinnen na de begeleiding kunnen terugvallen op een sociaal netwerk en minder terecht komen in langdurige residentiële opvang. Het zelfwaarde-gevoel van ouders blijkt toe te nemen, aangezien binnen deze methodieken heel sterk appel wordt gedaan aan het verantwoordelijkheidsgevoel van de gezinnen. Momenteel is dit intensieve preventieve aanbod voor de 0- tot 6-jarigen niet in verhouding tot hun aandeel in de Vlaamse populatie. Uitbreiding is derhalve noodzakelijk.

BUDGET & STAPPENPLAN

2010

Uitbreiding ten bedrage van 1.100.000 euro

2011

Uitbreiding ten bedrage van 600.000 euro

2012

Goedkeuring van de nieuwe regelgeving

2013

Implementatie van nieuwe regelgeving:

- versterking van ambulant en mobiel aanbod: kernopdracht van sector en van elk CKG
- focusmodules / Amber – en Tuimelmethode worden structureel verankerd (kunnen vanaf 1 januari 2013 door alle CKG's aangeboden worden)
- Opmaak van een programmatie.

2014

Implementatie van de nieuwe regelgeving:

Intersectorale afstemming en programmatie met Jongerenwelzijn in functie van het uitbreidingsbeleid.

2.7. 'Boeren op een Kruispunt' en 'Tussenstap' zetten in op gezinsbegeleiding van ondernemers in moeilijkheden. De mensen die daar terecht komen met problemen worden in de totale gezinssituatie begeleid met verhoogde aandacht is voor de specifieke situatie van de jonge kinderen in deze gezinnen.

Verantwoordelijk: minister Peeters

Tussenstap vzw is een individuele dienstverlening aan ondernemers in moeilijkheden en na een falen, gekoppeld aan een maatschappelijk streven naar meer aandacht voor de menselijke aspecten van het ondernemerschap. Hier spelen vrijwilligers een belangrijke rol. Ook in crisissituaties blijft de waardigheid van de ondernemer en zijn gezin het leidmotief. Hierbij is er dan ook aandacht voor de aanwezigheid van jonge kinderen in de gezinssituatie. Via Boeren op een kruispunt is er aandacht voor landbouwbedrijven en de moeilijke context waarin zij dienen te opereren. Dit leidt vaak tot verschillende problemen waarmee deze bedrijven en de ondernemers geconfronteerd worden. Deze

problemen veruitwendigen zich op gezinsniveau en kunnen leiden tot problematische situaties. Ook de jonge kinderen die deel uitmaken van deze gezinnen worden geconfronteerd met de problemen.

In 2011 zijn er 187 hulpvragen ingediend bij de vzw Boeren op een Kruispunt (Bo/ek). De vzw heeft een rapport opgemaakt over haar 5 jaar werking. De voornaamste conclusies zijn:

- 86% van de aanmeldingen komen binnen via het gratis nummer. De overige aanvragen komen binnen via e-mail en een minderheid via brief.
- 14,3% van de hulpvragers zijn alleenstaand. Hier valt vooral de schrijnende eenzaamheid op.
- De meldingen zijn vooral afkomstig van de bedrijfstypes veehouderij, glastuinbouw en buitenteelten.
- Minder dan 3% van de aanmelders was 65 of ouder. Velen van hen kenden hun pensioenrechten niet, of wisten niet hoe ze, zonder verlies van grond, hun pensioen konden aanvragen. Bijna evenveel adviesvragers waren bij de aanmelding jonger dan 30. Sommigen waren net gestart of waren actief bezig met het opzetten van hun overnameplan. Bij de jongeren zijn er meer psychosociale problemen dan financiële problemen: vooral relatie- en generatieproblemen. Zowel de mediaan als de gewogen gemiddelde leeftijd van de aanmelder ligt op 48 jaar. De grootste groep adviesvragers is tussen 40 en 55 jaar oud. Dit is een cruciale leeftijd om te beslissen hoe het met het bedrijf of met de eigen carrière verder moet.
- 20% van de hulpvragers zijn gestopt met hun activiteit als boer/tuinder in hoofdberoep.

Op basis van de evaluatie van 5 jaar, wil Boeren op een kruispunt nieuwe dienstverlening ontwikkelen, namelijk:

- Tevredenheidonderzoek bij cliënten ter verbetering van de kwaliteit.
- Meer overleg met de andere hulporganisaties voor zelfstandigen in nood: Efrem vzw en Tussenstap vzw. Projecten om eenzaamheid bij de onderstaande doelgroepen te doorbreken.
 - Alleenstaande boeren
 - Gefailleerde boeren (die tijdens de procedure niet begeleid zijn geweest).
 - Kinderen van bedrijven in nood.
- Projecten om de solidariteit en coöperatie te verhogen. Vrijwilligersorganisatie voor luisterend oor.
- Samenwerkingsverbanden met OCMW en sociale huizen als antenne om sociaal geïsoleerden beter te detecteren.
- Nieuwe ideeën ontwikkelen op vraag van de raad van bestuur.

BUDGET & STAPPENPLAN

2010

Budget Bo/ek 300.000 euro

Budget Tussenstap 200.000 euro

2011

Evaluatie werking

Budget Bo/ek 300.000 euro

Budget Tussenstap 200.000 euro

2012

Opvang, begeleiding en advies aan land- en tuinbouwers

Sensibilisering over armoede en crisissituaties in land- en tuinbouw

Geven van preventie- en voorlichtingsvergaderingen.

Leveren van beleidsinformatie.

Directe, nauwe en kwalitatieve samenwerking met de psychologen om de psychosociale begeleiding van adviesvragers zo effectief en efficiënt mogelijk te laten verlopen.

Budget Bo/eK 300.000 euro

Budget Tussenstap 200.000 euro

2013

Budget Bo/eK 400.000 euro

Budget Tussenstap 300.000 euro in samenwerking met Efrem (voorbereiding fusie)

2.8. Onderzoek naar de beeldvorming rond jong ouderschap bij kwetsbare jongeren

Verantwoordelijk: minister Lieten

De Studio Kinderarmoede wees op het tienerouderschap als een bijkomende risicofactor voor armoede bij ouders en kinderen. De media kunnen hierbij ingezet worden om jongeren te sensibiliseren. Gezien er onvoldoende kennis is over hoe media momenteel met ouderschapscompetenties en jong ouderschap en de beeldvorming van kwetsbare jongeren omgaan, wordt er een onderzoek uitbesteed dat de kenmerken van de beeldvorming van tienerouders zal beschrijven, hoe kwetsbare jongeren deze beeldvorming ervaren en hoe de media en andere actoren hierin een sensibiliserende en empowerende rol kunnen opnemen.

BUDGET&STAPPENPLAN

2012

Gunning onderzoeksopdracht: eind 2012.

Budget: 60.000 euro

2013

Oplevering onderzoeksopdracht: 31 mei 2013.

3. DE VLAAMSE OVERHEID ZET IN OP EVENWAARDIGE ONDERWIJS – EN FORMINGSKANSSEN

3.1. Een duurzame kleuterparticipatie is een van de speerpunten binnen het onderwijsbeleid. Er worden gerichte inspanningen ondernomen om kwetsbare ouders van jonge kinderen goed te informeren over het (belang van) kleuteronderwijs.

Verantwoordelijk: minister Smet

Sinds 2007-2008 (het 'Jaar van de Kleuter') is kleuterparticipatie een prioritair aandachtspunt binnen het onderwijsbeleid. Vermits er elk jaar nieuwe kinderen zijn voor wie het belangrijk is dat ze vroeg in het kleuteronderwijs instromen, blijft deze focus behouden. Kleuteronderwijs is des te belangrijker voor die kinderen die thuis niet veel stimulansen krijgen. We blijven kleuterparticipatie ook de komende jaren als een prioritair thema binnen het onderwijsbeleid naar voor schuiven. Ook de samenwerking tussen Kind & Gezin en Onderwijs wordt verdergezet. In Vlaanderen gaan meer dan 97% van de kleuters naar school – wat een hoge participatiegraad is. Het betekent evenwel niet dat we op onze lauweren moeten rusten maar het betekent wel dat hier een goed beleid rond gevoerd wordt en dat we toch moeten blijven proberen om iedereen te overtuigen van het belang van een duurzame kleuterparticipatie.

Voor kansarme ouders is het belang van kleuterparticipatie niet altijd duidelijk. Men heeft ook niet altijd een goed beeld van het huidige kleuteronderwijs (men baseert zich op eigen – niet altijd positieve – ervaringen).

Het bevorderen van kleuterparticipatie gebeurt via verschillende actiepunten:

- sensibiliseren van ouders, in het bijzonder van kansarme ouders over het belang van kleuterparticipatie, dit door campagnes vanuit Onderwijs, door samenwerking met Kind en Gezin;
- zorgen voor een betere omkadering van het kleuteronderwijs (grote kleuterklassen schrikken ouders af en geven ook weinig pedagogisch comfort) (hierover meer in punt 2);
- beperken van de financiële kosten van het kleuteronderwijs die vooral minderbegoede ouders ervan kunnen weerhouden om hun kind naar school te sturen (zie hiervoor de fiche over wegwerken van financiële drempels).
- Project preventieve gezinsondersteuning – Versterking en uitbreiding van de integrale en laagdrempelige preventieve gezinsondersteuning met bruggen naar onderwijs en activering. De doelstelling van deze initiatieven is om peuters tijdig en goed voor te bereiden en te laten doorstromen naar het kleuteronderwijs, ouders te versterken in hun rol en hen op weg te helpen naar activering. Vooral kwetsbare groepen krijgen hierbij verhoogde aandacht.

BUDGET & STAPPENPLAN

2011

Campagne met specifieke aandacht voor kansarmen in samenwerking met de Koning Boudewijnstichting (folders, brochures, website, affiches) – 56.000 euro

2012

Herhaling campagne na evaluatie – 56.000 euro

Bijdrage in de klaverbladfinanciering voor de projecten preventieve gezinsondersteuning – 200.000 euro

2013

Bijdrage in de klaverbladfinanciering voor de projecten preventieve gezinsondersteuning – 200.000 euro

3.2. Er wordt een nieuwe regeling uitgewerkt waardoor het kleuteronderwijs nog beter omkaderd moeten worden.

Verantwoordelijk: minister Smet

Kleuters uit lagere sociale klassen beginnen niet alleen later aan hun kleuteronderwijs dan andere kleuters. Daarenboven hebben ze ook problemen met regelmatige aanwezigheid in de klas. Zo is de kans dat leerlingen in het 1ste leerjaar reeds vertraging oplopen beduidend groter bij de groep kinderen uit lagere sociale klassen. Deze sociale ongelijkheid neemt zelfs toe doorheen het lager onderwijs.

Daarom moet een regelmatige aanwezigheid en een vroege deelname aan het kleuteronderwijs niet alleen intensief worden gepromoot maar moet daar voor de scholen ook een volwaardige kleuteromkadering aan vasthangen. De nieuwe omkadering van het kleuteronderwijs wordt gelijk gelegd met deze van het lager onderwijs en verloopt ook gedifferentieerd volgens de leerlingenpopulatie.

Met deze bijkomende omkadering kan meer aandacht naar zorg gaan zonder dat het onderwijsaspect wordt verwaarloosd; kleinere klassen geven meer mogelijkheden om in te zetten op kinderen uit kwetsbaarder gezinnen. Dit beleid moet ook bijdragen tot minder schoolse vertraging in het eerste leerjaar en zo veel mogelijk de leerachterstand terugdringen bij de kinderen van de lagere sociale klassen.

BUDGET & STAPPENPLAN

2012

Het decreet moet definitief worden goedgekeurd door het Vlaams parlement en starten op 1/9/2012. Budget voor 2012 17,3 miljoen euro + kost overgangsmaatregel (2,9 miljoen euro). Totaal: 20,2 miljoen euro.

2013

52,8 + 7,7 (overgangsmaatregel) = 60,5 miljoen euro.

2014

52,8 + 4,8 (overgangsmaatregel) = 57,6 miljoen euro.

3.3. De betaalbaarheid van het onderwijs wordt beter gegarandeerd door in te zetten op een betere communicatie van de bestaande en nieuwe maatregelen

Verantwoordelijk: minister Smet

Voor kansarme ouders kan het financiële aspect een drempel vormen om hun kind naar school te laten gaan. Door de maximumfactuur in het kleuteronderwijs en de schooltoelage zijn de financiële lasten voor ouders reeds verminderd. Ouders zijn hier misschien niet altijd van op de hoogte. Daarom worden een aantal maatregelen genomen:

- In de communicatie naar kansarme ouders wordt het aspect van de betaalbaarheid van het kleuteronderwijs meegenomen.
- In het stelsel van de studiefinanciering wordt tegen 2014 gezorgd voor een automatische toekenning alsook een bijkomende verhoging van de schooltoelagen.
- Chronisch zieke kleuters die onvoldoende aanwezig zijn geweest tijdens het schooljaar verliezen hun schooltoelage niet (mits voorlegging van een standaardattest, ondertekend door een arts, paramedicus of houder van een diploma kinesithérapie).

- De implementatie van de maximumfactuur en de dubbele maximumfactuur wordt geëvalueerd. Daarbij gebeurt ook een bevraging door ouderkoepels bij ouders over de maximumfactuur en het dossier kostenbeheersing secundair onderwijs (1e trimester 2011-2012).
- Er wordt nagegaan hoe op onbetaalde facturen in scholen wordt gereageerd en hoe ouders en scholen daarmee omgaan.
- Ook de nieuwe financiering van het leerplichtonderwijs en de maximumfacturen in het basisonderwijs worden geëvalueerd.

BUDGET & STAPPENPLAN

2011

Het steunpunt studie- en schoolloopbanen voert een aanvullend onderzoek uit

In september 2011 organiseerden de ouderkoepelverenigingen focusgroepen, met bijzondere aandacht voor kansengroepen (budget +/-50.000)

Er wordt 100.000 euro uitgetrokken voor onderzoek i.v.m. evaluatie nieuw financieringsdecreet.

3.4. Er wordt werk gemaakt van een betere communicatie tussen de school en de ouders. Scholen zullen hiervoor bijzondere inspanningen doen naar de ouders toe. Ouderkoepels kunnen hierover ook een werking ontplooiën.

Verantwoordelijk: minister Smet

Voor kansarme ouders is de school vaak een 'andere wereld' en vice versa; de communicatie tussen de school en de ouder(s) loopt niet altijd vlot. Dit kan de indruk wekken dat deze ouders zich weinig betrokken voelen bij het onderwijs van hun kind. Een voldoende betrokkenheid van ouders bij het schoolleven is essentieel voor de leerkansen van kinderen. Van ouders verwachten we dat ze geïnteresseerd zijn in wat hun kinderen meemaken op school, positief staan t.o.v. school en schoolwerk, voor een rustige omgeving zorgen waarin het kind huistaken kan maken, ervoor zorgen dat hun kinderen tijdig aanwezig zijn op school, ... Kansarme ouders zijn wat die aspecten betreft vaak minder bij de school betrokken. Wanneer de leerkansen van een leerling precair zijn, maken dergelijke engagementen nochtans des te meer het verschil.

De school maakt duidelijk welke inspanningen en initiatieven zij neemt om de dialoog met ouders vlot te laten verlopen enerzijds, en ouders engageren zich tot betrokkenheid anderzijds. De wederzijdsheid, de wisselwerking tussen school en ouders, is in de engagementsverklaring een zeer belangrijk element.

De ouderkoepelverenigingen overleggen o.a. met het Vlaams netwerk tegen armoede en het Minderhedenforum op welke wijze zij deze engagementsverklaring kunnen communiceren naar de moeilijk bereikbare ouders.

BUDGET & STAPPENPLAN

2010

budget voor basiswerking + engagementsverklaring: 698.999 euro

2011

In 2011 steeg het budget voor de ouderkoepelverenigingen wegens een integratie van financiële middelen vanuit vzw's waarvan de werking geïntegreerd werd in de drie ouderkoepelverenigingen. Naast de basiswerking en de engagementsverklaring, vroegen we de drie ouderkoepels ook werk te maken van een bevraging rond 1) de maximumfactuur basisonderwijs, 2) het dossier kostenbeheersing secundair onderwijs en 3) het persoonlijk leerlingendossier. Bij de bevraging gaat er specifiek aandacht uit naar het bereiken van autochtone en allochtone kansarme ouders, hiervoor werken de drie ouderkoepels samen met o.a. het Vlaams netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen, het Minderhedenforum en het Kruispunt Migratie-Integratie.

Budget voor basiswerking + engagementsverklaring + bevraging maximumfactuur basisonderwijs, kostenbeheersing secundair onderwijs en persoonlijk leerlingendossier: 1.332.392,06 euro

2012

In 2012 start een nieuwe driejarige periode. De engagementsverklaring wordt opgenomen in de basiswerking van de drie ouderkoepelverenigingen. Daarnaast worden nieuwe kernthema's naar voor geschoven voor de periode 2012-2014. Ook wordt opnieuw expliciet aandacht gevraagd voor het betrekken van kansarme ouders bij het schoolgebeuren. Naast hun hogere betrokkenheid moet dit ook ervoor zorgen dat de stem van de specifieke doelgroepouder meer en beter gehoord en vertegenwoordigd wordt in de verschillende overlegorganen. Dat spoort ook met het minidecreet dat wordt voorbereid, waarmee in het participatiedecreet garanties worden ingebouwd om de participatie op school van ondervertegenwoordigde groepen te realiseren.

Budget voor basiswerking + engagementsverklaring + bevraging maximumfactuur basisonderwijs, kostenbeheersing secundair onderwijs en persoonlijk leerlingendossier: 1.332.392,06 euro

2013

Op basis van een 'actieplan diversiteit' zullen de ouderkoepels de ouderbetrokkenheid van kansarme ouders bij het schoolgebeuren trachten te verhogen.

Er zal een evaluatie plaatsvinden van de engagemenstverklaring waarbij gekeken zal worden of al dan niet een goed instrument vormt om ouderbetrokkenheid te verhogen.

3.5. Onderwijs en Kind&Gezin werken samen aan de warme overgang van kinderopvang/gezinsondersteuning naar kleuteronderwijs

Verantwoordelijke: minster Vandeuren en Smet

De overgang van de opvang van baby's en peuters naar de kleuterschool is ingrijpend en de stap is des te groter voor kinderen uit kwetsbare gezinnen. Om de diverse uitdagingen die deze overgang betekent voor deze groepen te verzachten, onderzoeken Kind en Gezin en Departement Onderwijs en Vorming samen op welke vlakken een samenwerking daartoe kan bijdragen. De beleidsinitiatieven zullen zich moeten richten op verschillende facetten:

- De toegang voor kwetsbare gezinnen;
- de sociale functie van opvang en onderwijs, met name het bevorderen van maatschappelijke integratie en het tegengaan van uitsluitingmechanismen;
- Afstemming tussen preventieve gezinsondersteuning/opvang en onderwijs;
- Gegevensuitwisseling;
- Vaardigheidsontwikkeling en zorg;
- Competentieontwikkeling binnen de betrokken sectoren.

BUDGET&STAPPENPLAN

2011

Studio Kinderarmoede (najaar 2011)

2012

Uitwerken gezamenlijke nota (zie bijlage Actieprogramma) Kind & Gezin en departement Onderwijs op basis van de STUDIO-aanbevelingen (zomer 2012)

Afbakenen te realiseren acties en fasering

2013

Formaliseren structurele ambtelijke samenwerking K&G-DOV

3.6. Binnen het flankerend onderwijsbeleid worden al een groot aantal projecten gesubsidieerd die ook werken rond de aanpak van kinderarmoede. Deze projecten zijn zeer divers en richten zich onder meer op opvoedingsondersteuning en gezinsondersteuning.

Verantwoordelijkheid: minister Smet

Het gaat hierbij om een hele waaier van projecten die hiermede worden gefinancierd over heel Vlaanderen en die zich situeren op het vlak van studie- en opvoedingsondersteuning, taal, communicatie en ouderbetrokkenheid, gelijkere opstapkansen, taalstimulansen voor gelijke kansen, huiswerkondersteuning, enz.

We denken hierbij onder meer aan volgende actiepunten:

- Sensibiliseren van ouders, in het bijzonder van kansarme ouders over het belang van kleuterparticipatie, dit door campagnes vanuit Onderwijs, door samenwerking met Kind en Gezin.
- Zorgen voor een betere omkadering van het kleuteronderwijs (grote kleuterklassen schrikken ouders af en geven ook weinig pedagogisch comfort).
- Beperken van de financiële kosten van het onderwijs die vooral minderbegoede ouders ervan kunnen weerhouden om hun kind naar school te sturen.
- Project preventieve gezinsondersteuning – Versterking en uitbreiding van de integrale en laagdrempelige preventieve gezinsondersteuning met bruggen naar onderwijs en activering. De doelstelling van deze initiatieven is om peuters tijdig en goed voor te bereiden en te laten doorstromen naar het kleuteronderwijs, ouders te versterken in hun rol en hen op weg te helpen naar activering. Vooral kwetsbare groepen krijgen hierbij verhoogde aandacht.
- Via de ouderkoepelverenigingen een engagementsverklaring opmaken om de ouderbetrokkenheid bij het schoolgebeuren te vergroten, zodat de leerkansen van de kinderen vergroten.
- Project Innoveren en Excelleren in Onderwijs (pIE.O). 13 scholen met een hoog GOK-percentage (3 in Brussel, 3 in Antwerpen, 3 in Gent, 4 in de Limburgse mijnstreek) zoeken onder intensieve coaching naar innoverende vormen van onderwijs met het oog op het maximaliseren van de leerwinst, leerprestaties en welbevinden van de leerlingen. Het project wordt wetenschappelijk gemonitord.

BUDGET&STAPPENPLAN

2010

- Voorbereiding decreet nieuwe omkadering, waardoor kleuterscholen beter omkaderd worden.
- Sensibilisering rond belang van kleuterparticipatie
- Verspreiden verzamelen van goede praktijkvoorbeelden, communicatie inzake ouderwerking
- Budget ouderkoepelverenigingen 698.999 euro

2011

- Eerste evaluatie nieuwe toelatingsvoorwaarde gewoon lager onderwijs (voorjaar 2011)
- Voorontwerp van decreet nieuwe omkaderingssysteem
- Verdere sensibilisering van ouders over belang van kleuteronderwijs, rechtstreeks en via intermediairs (nieuwe campagne vanaf september 2011)
- Budget ouderkoepelverenigingen 1.332.392,06 euro

2012

- Inwerkingtreding decreet nieuwe omkadering
- Verdere sensibilisering van ouders over belang van kleuteronderwijs
- Project Preventieve Gezinsondersteuning - budget: 200.000 euro

- Budget Ouderkoepelverenigingen 1.332.392,06 euro
 - Opstart project pIE.0 met aanwerving procesmanager en innovatiecoaches – budget 165.000 euro
- 2013**
- Verdere sensibilisering van ouders over belang van kleuteronderwijs
 - Project Preventieve Gezinsondersteuning budget: 200.000 euro
 - In 2013 zal er een evaluatie plaatsvinden van de engagemenstverklaring waarbij gekeken zal worden of al dan niet een goed instrument vormt om ouderbetrokkenheid te verhogen.
 - Uitrol project pIE.0 - budget 849.000 euro
- 2014**
- Verdere sensibilisering van ouders over belang van kleuteronderwijs
 - Uitrol project pIE.0 - budget 849.000 euro

4. DE VLAAMSE OVERHEID ZET IN OP DUURZAME WERKGELEGENHEID

4.1. In het kader van het Werk- en Investeringsplan en de alternatieven voor de jobkorting zetten we in op specifieke trajecten voor personen in armoede en dit vanuit de visie van een sluitend maatpak.

Verantwoordelijkheid: minister Muyters

Werk vormt onomwonden een van de beste garanties om uit de armoede te raken en heeft derhalve ook een significante impact op kinderarmoede. Met het sluitend maatpak voor werkzoekenden willen we werkzoekenden ondersteunen in hun zoektocht naar werk. Wanneer men het verhoogd armoederisico bekijkt van huishoudens met kinderen waar niemand werkt (cfr. 72% van gezinnen met kinderen waar niemand werkt worden geconfronteerd met een armoederisico) is het duidelijk dat werk de belangrijkste hefboom is tegen armoede. In het kader van het Werk- en Investeringsplan en de alternatieven voor de jobkorting zetten we in op specifieke trajecten voor personen in armoede. De Vlaamse Regering heeft haar goedkeuring gegeven voor een uitrol voor een nieuw beleidskader waarin geïntegreerde werk - welzijnstrajecten vorm moeten krijgen. Het is belangrijk te duiden dat werk steeds naar voren geschoven wordt als belangrijkste hefboom tegen armoede.

Werkzoekenden in armoede krijgen een geïntegreerd werk - welzijnstraject aangeboden waarbij de werk-welzijnsconsulent naast de focus op tewerkstelling of opleiding, ook welzijn (heel breed) meeneemt. In het kader van het werk- en investeringsplan focust de VDAB op uitkeringsgerechtigde werklozen, zijnde gezinshoofden categorie A al dan niet met kinderlast. In deze categorie van werkzoekenden zitten ook alleenstaande ouders. Ook leefloners en werkzoekende in budgetbegeleiding kunnen participeren aan deze werk-welzijnstrajecten.

Zie deel rond 'prioritaire beleidsacties' voor verdere uitleg.

In het loopbaanakkoord afgesloten tussen de regering en de sociale partners is een engagement genomen naar het bestrijden van ongekwalificeerde uitstroom, dit zijn jongeren die zonder diploma de arbeidsmarkt betreden. Vanuit de kant van onderwijs wordt ingezet op preventie, vanuit de kant van werk gaat het om remediëring. De VDAB moet een sluitend bereik realiseren van ongekwalificeerde schoolverlaters zodat deze jongeren een kwalificatie dan wel een werkervaring opdoen en zo hun kansen op de arbeidsmarkt verhogen. Dit engagement start bij de schoolverlaters van 2012. Het akkoord voorziet een stapsgewijze uitvoering: via regulier beleid door aanpassing van jeugdwerkplan en IBO's, via specifieke acties naar ongekwalificeerde jongeren in de centrumsteden waar de jeugdwerkloosheid hoger is. Om deze specifieke acties te realiseren werd een ESF-oproep gelanceerd (WIJ – Werkinleving voor jongeren). Vanaf 1/2/13 kunnen de projecten opstarten in 11 centrumsteden. In Antwerpen en Gent waar gewerkt wordt met een addendum aan het samenwerkingsakkoord is de opstart voorzien voor 1/3/13.

Werkpleklers is een belangrijk instrument om de transitie tussen school en arbeidsmarkt vlot te laten verlopen en de kansen op duurzame tewerkstelling te verhogen. Verschillende instrumenten kunnen hiertoe ingezet worden. Binnen de beroepsopleidingen worden werkpleklers en stages steeds vaker benut. In het werkgelegenheidsakkoord 'Alternatieven jobkorting' werd een groeipad voor IBO uitgetekend (17.000 in 2014) waarbij het bereik van en de toegankelijkheid van kansengroepen als een bijkomende doelstelling naar voren werd geschoven. Met het loopbaanakkoord werd een duidelijk engagement naar ongekwalificeerde schoolverlaters genomen.

De toegankelijkheid van IBO voor deze doelgroep werd hierbij expliciet vermeld. Ook de inpassing van de federale instapstages in het Vlaamse werkgelegenheidsbeleid sluit hierbij aan.

BUDGET&STAPPENPLAN

Zie hoofdstuk 1 rond 'prioritaire beleidsacties'

5. DE VLAAMSE OVERHEID WAAKT OVER EEN GEZOND WONING – EN ENERGIEBELEID

5.1. In het kader van het recht op (sociale) huisvesting wordt er expliciet rekening gehouden met de aanwezigheid van kinderen in het gezin. Dit is onder meer het geval bij programmering sociale huisvesting, huurprijsberekening sociale huur, huurpremie, renovatiepremie en verbeterings- en aanpassingspremie.

Verantwoordelijk: minister Van den Bossche

Hoewel deze maatregel geen directe impact heeft op de aanpak van kinderarmoede, is deze toch een belangrijke hefboom in het verhaal van de focus op kinderarmoede. In het verslag van de STUDIO Kinderarmoede kunnen we lezen dat huisvestingen een belangrijke hefboom is om kinderarmoede te bestrijden: de woonsituatie heeft een invloed op de gezondheid en veiligheid, speelruimte, en op de toegang tot kwaliteitsvolle diensten zoals kinderopvang, vervoer, onderwijs, ... De aanpak van kinderarmoede betekent dus ook een optimalisering van de omstandigheden waarin kinderen opgroeien. Door rekening te houden met hun aanwezigheid hebben gezinnen met kinderen een betere garantie op een degelijke huisvesting. Op die manier wordt rechtstreeks ingegrepen in het wooncomfort van alle gezinnen met een laag inkomen, en meer in het bijzonder van gezinnen met kinderen.

Verschillende maatregelen die in dit kader genomen worden:

- Er wordt ingezet op de betaalbaarheid van een sociale huurwoning voor elke sociale huurder. Volledige inwerkingtreding van de nieuwe huurprijsberekening is voorzien vanaf 1 januari 2012.
- Door het beperkte aanbod sociale huurwoningen kunnen veel woonbehoeftige huishoudens niet binnen de sociale huisvesting terecht. De huurprijs van een kwaliteitsvolle woning op de private huurwoningmarkt is evenwel voor veel huishoudens met een beperkt of laag inkomen moeilijk of niet betaalbaar. Door de huursubsidie verkrijgen meer huishoudens met een laag inkomen toegang tot kwaliteitsvolle en betaalbare woningen, via het huren van woningen op de private huurmarkt en/of via het huren van een woning van een sociaal verhuurkantoor. Een verruiming van het huursubsidiestelsel wordt voorbereid. In het voorjaar van 2012 vond de implementatie van het nieuwe stelsel plaats.
- Voor elke gemeente is een bindend sociaal objectief vastgesteld en een sociale last, onder de vorm van een bepaald aandeel sociale en bescheiden woningen in het kader van nieuwe verkaveling- en woningbouwprojecten van zekere omvang, opgelegd. De verkavelaar of bouwheer wordt verplicht een sociaal en bescheiden woonaanbod te verwezenlijken dat in lijn ligt met het verkaveling- of het bouwproject toepasselijk percentage.

BUDGET & STAPPENPLAN

- Voor de financiering van het bindend sociaal objectief werden met art. 7.2.17 in het decreet van 27 maart 2009 betreffende het grond- en pandenbeleid de volgende bedragen ingeschreven:
 - Een jaarlijks investeringsvolume van 420.065.000 euro betreffende de sociale huurwoningen
 - Een jaarlijks investeringsvolume van 171.323.000 euro betreffende de sociale koopwoningen
 - Een jaarlijks investeringsvolume van 36.516.000 en 15.000.000 euro betreffende respectievelijk de aanleg van wooninfrastructuur en verrichtingen in het kader van het grond- en pandenbeleid
 - De verwachte budgettaire impact voor de verruiming van het huursubsidiestelsel
- 2012**

8.768.454 euro.

2013

8.971.762 euro.

2014

8.668.999 euro.

5.2. Bij het sociaal onderzoek in het kader van de minimumlevering aardgas door het OCMW wordt er expliciet rekening gehouden met de aanwezigheid van kinderen.

Verantwoordelijk: minister Van den Bossche en minister Vandeurzen

Gezinnen bij wie een budgetmeter aardgas werd geïnstalleerd kunnen vanaf december 2010 rekenen op een minimumlevering aardgas na sociaal onderzoek en toekenning door het OCMW. Hoewel deze maatregel geen directe impact heeft op kinderarmoede, is deze toch een belangrijke hefboom in het verhaal van de focus op kinderarmoede. Zoals reeds geponeerd, betekent de aanpak van kinderarmoede ook een optimalisering van de omstandigheden waarin kinderen opgroeien. Door hen mee te nemen in het sociaal onderzoek en expliciet rekening te houden met hun aanwezigheid, hebben gezinnen met kinderen een betere garantie op het recht op energie.

BUDGET & STAPPENPLAN

Reguliere werking

5.3. Bij de (her)aanleg van woonwagenterreinen zal een kindvriendelijke omgeving als aandachtspunt meegenomen worden.

Verantwoordelijk: minister Bourgeois

Woonwagengewoners behoren tot de doelgroep van het integratiebeleid. Bij de aanleg, uitbereiding en renovatie van woonwagenterreinen is het engagement opgenomen dat er specifiek rekening zal gehouden worden met de aanwezigheid van jonge kinderen. Hier zal men dan inspanningen doen om deze woonwagenterreinen zo kindvriendelijk mogelijk te maken en om hier een omgeving van te maken die kinderen de nodige kansen geven om te spelen, zich te ontplooien en te ontwikkelen.

Bij de aanleg, renovatie, uitbreiding en inrichting van woonwagenterreinen wordt de handleiding Wonen op Wielen¹⁰ aangeboden aan de initiatiefnemer. Deze handleiding vormt het richtsnoer voor de aanleg van woonwagenterreinen die in aanmerking komen voor subsidie van de Vlaamse Overheid. In deze handleiding wordt aandacht besteed aan een kindvriendelijke inrichting van het terrein en worden ook goede voorbeelden kenbaar gemaakt.

De gemeente Meeuwen - Gruitrodekondigde aan in de heraanleg van het terrein een speelveldje / speelruimte te integreren. Het terrein is momenteel in aanleg, het richtsnoer dat beschreven wordt

¹⁰De publicatie is een praktische handleiding voor wie een woonwagenterrein wil aanleggen en beheren. Ze is gericht op lokale en provinciale besturen en sociale huisvestingsmaatschappijen. Maar ook voor woonwagengewoners of andere geïnteresseerden bevat ze nuttige informatie.<http://www.vlaanderen.be/nl/publicaties/detail/wonen-op-wielen-woonwagenterreinen-aanleggen-en-beheren-een-handleiding>

in Wonen op Wielen wordt hier toegepast. Er gaat dus aandacht uit naar de leefomgeving en kindvriendelijkheid van het terrein.

Concreet beschikken een aantal bestaande terreinen over een specifieke kindvriendelijke omgevingen.

- Speelterrein: Mortsel, Sint-Truiden, Kortrijk (doortrekkersterrein), Leuven, Mechelen;
- Gebouw/container voor activiteiten met kinderen: Wilrijk, Hasselt, Leuven;
- Regeling mobiele speelwerking: Antwerpen (doortrekkersterrein), Genk.

6. DE VLAAMSE OVERHEID KIEST VOOR DUURZAME PARTICIPATIE VAN MENSEN IN ARMOEDE

6.1. Het Vlaamse Stedenfonds biedt de nodige ruimte om programma's of acties voor de aanpak van kinderarmoede te implementeren. Voorbeelden hiervan kunnen zijn projecten gericht op gezinsbegeleidingen, sociaal artistieke projecten met kinderen, speelstraten etc.

Verantwoordelijk: minister Van den Bossche

Een van de drie hoofdstellingen van het Vlaamse stedenfonds is de dualisering tegengaan. Verschillende steden zetten met middelen van dit fonds allerlei programma's of acties op voor de aanpak van kinderarmoede in hun stad. Voorbeelden zijn o.a. inloophuizen, noodopvang, gezinsbegeleidingen, brugfiguren in scholen, sociale restaurants, wijkgezondheidscentra, sociaal artistieke projecten met kinderen, speelstraten. Tijdens de Visitatie over de werking van het stedenfonds in het voorjaar van 2011 hebben zeven van de dertien centrumsteden het thema armoede naar voren geschoven als een werkpunt. Eind 2011 werd het rapport van de Visitatie aangeleverd.

Eén van de uitdagingen die tijdens de ronde werden geformuleerd is dat "ondanks beleidsinitiatieven op Vlaams en lokaal niveau de kansarmoede toeneemt, in het bijzonder in de centrumsteden. De commissie ervaart hier een belangrijk knelpunt temeer daar de stadsbesturen aangeven dat zij 'verzadigd' zijn. Daarmee bedoelen ze dat hun capaciteit niet onbeperkt is. Met 'capaciteit' verwijzen ze niet alleen naar hun personele en financiële capaciteit, maar evenzeer naar het absorptievermogen van het stedelijke weefsel. De stadsbesturen willen hun verantwoordelijkheid nemen op sociaal vlak, maar benadrukken dat wijken en buurten maar een bepaald aandeel van kansarmen kunnen opnemen. Er zijn immers ook voldoende middenklassegezinnen nodig om de leefbaarheid binnen de stad te verzekeren en kansarmen mee te nemen in een positieve spiraal. Gezien de stadsbesturen maar een beperkte impact hebben op de vraagzijde (de instroom van kansarmen), gaan een aantal besturen sturen op de aanbodzijde, met name op het aanbod van voorzieningen en sociale dienstverlening. Men plafonneert daarbij het aanbod, wetende dat een ruim en genereus aanbod van sociale hulp en dienstverlening een aanzuigeffect genereert. Dit beleid heeft een belangrijke keerzijde. Het is niet denkbeeldig dat de kansarmoede zich verplaatst naar de meest sociale stad en verder doorgedacht, zullen alle stadsbesturen een rem moeten plaatsen op hun sociale dienstverlening. Immers ook 'de meest sociale stad' kan niet alle sociale problemen in Vlaanderen oplossen. Deze problematiek is sterk gelinkt aan het dossier asiel en migratie. Een interbestuurlijke visie en aanpak dringen zich op."

Andere thema's die tijdens de visitaties herhaaldelijk terug kwamen zijn: aantrekkelijk en betaalbaar wonen, wijk- en gebiedswerking, participatie van burgers en stedelijke organisatie.

BUDGET & STAPPENPLAN

Reguliere werking

6.2. Er wordt ingezet op een ondersteuning van lokale initiatieven gericht op de aanpak van kinderarmoede. Vanuit Vlaanderen wordt er zo bijgedragen tot de oprichting en verderzetting van lokale projecten die transversaal inzetten op de bestrijding van kinderarmoede.

Verantwoordelijk: minister Lieten

Door hun dichte band met de burgers en hun omvang kunnen lokale initiatieven een belangrijke rol spelen in de aanpak van kinderarmoede. Als Vlaamse overheid zijn wij hiervan overtuigd en zijn wij tevens van mening dat, teneinde de kinderarmoede daadwerkelijk terug te dringen, we op alle beleidsniveaus moeten inzetten op initiatieven gericht op de aanpak van kinderarmoede. Hierbij willen we lokale initiatieven de ruimte geven om hun eigen werking vorm te geven maar dit steeds vanuit een methodiek die inclusief, integraal en globaal is. Derhalve zullen een aantal randvoorwaarden gekoppeld worden aan de ondersteuning. In het najaar 2011 werd een projectoproep hiervoor gelanceerd (budget: 1 miljoen euro). Belangrijk accent daarbij is samenwerking over domeinen, organisaties en gemeentegrenzen heen. In 2012 werd deze oproep herhaald met bijzondere aandacht voor gekleurde armoede en de Brusselse context. In 2013 wordt de evaluatie van de lopende projecten afgerond. De evaluatie vormt de basis voor de uittekening van een nieuwe projectoproep inzake de lokale bestrijding van kinderarmoede.

BUDGET & STAPPENPLAN

2011

Tijdens de voorgenoemd provinciale rondes werd de projectoproep 'kinderarmoede bestrijden op lokaal niveau' officieel gelanceerd. Met deze oproep wil de Vlaamse overheid een impuls geven aan initiatieven ter versterking van het lokale kinderarmoedebestrijdingsbeleid, gericht op kinderen van 0 tot 3 jaar. Er werden 30 projecten geselecteerd voor een totaal van 1.312.314,50 euro.

2012

De projectoproep werd herhaald. Er werden 22 projecten geselecteerd voor een totaal van 1.031.063,41 euro. Eind 2012 startte een evaluatie van de eerste projecten.

2013

Op basis van een evaluatie van de projecten, met een focus op wat deze betekenen voor de lokale kinderarmoedebestrijding, wordt nagegaan hoe de Vlaamse overheid het lokaal kinderarmoebestrijdingsbeleid kan (blijven) ondersteunen.

Op basis hiervan wordt de inhoud van een eventuele nieuwe oproep bepaald.

2014

Verderzetting afhankelijk van evaluatie 2013

7. DE VLAAMSE OVERHEID ZET IN OP HET VERKLEINEN VAN DE KLOOF INZAKE VRIJETIJDSPARTICIPATIE

7.1. Toerisme Vlaanderen subsidieert en ondersteunt Sociaal Toeristische verenigingen volgens het decreet Toerisme voor Allen. Op deze manier kunnen gezinnen zonder vakantie-ervaring bij deze organisaties terecht voor de juiste omkadering en ondersteuning.

Verantwoordelijk: minister Bourgeois

Ook de socio-culturele participatie van kinderen in armoede verdient de nodige aandacht. Het is daarom belangrijk om ook in te zetten op vakantieparticipatie van kinderen in armoede. Toerisme Vlaanderen subsidieert en ondersteunt Sociaal Toeristische verenigingen volgens het decreet Toerisme voor Allen. Het aanbod is ruim en zeer divers (kinderkampen, gezinsvakanties,...). Ter ondersteuning van deze organisaties werd een “lerend netwerk voor aanbieders georganiseerde vakanties” opgericht. Gezinnen zonder vakantie-ervaring kunnen zo bij deze organisaties terecht voor de juiste omkadering en ondersteuning.

Het aantal personen die op deze manier van een vakantie (zowel daguitstappen als meerdaagse reizen) konden genieten, steeg van 50.980 in 2007 naar 104.931 in 2012.

BUDGET & STAPPENPLAN

2010

503.874 euro

2011

538.000 euro

2012

612.000 euro

7.2. Ook kinderen uit gezinnen die niet georganiseerd zijn in het verenigingsleven moeten kunnen genieten van vakantieparticipatie. Hierbij zet men versterkt in op een versterking van de begeleiding op maat en een beter en breder bereik van mensen in armoede.

Verantwoordelijk: minister Bourgeois

In 2011 ondertekende Horizont vzw en Toerisme Vlaanderen een samenwerkingsovereenkomst om de doelgroep van het Steunpunt Vakantieparticipatie te verbreden. Het doel van het project is de uitvoering van de beleidsdoelstelling “Alle Vlamingen moeten op een volwaardige en door hen gekozen manier kunnen participeren aan toerisme.” (cfr. Beleidsnota toerisme, Vlaams actieplan armoede (9 juli 2010)). De expertise van beide partners wordt samengevoegd in de uitvoering van het project: “Vakantiebemiddeling op maat zonder lidmaatschap, een nieuwe weg in het bereiken van mensen in armoede.” Het is de wens van beide partners om het model ‘rap op stap’ in heel Vlaanderen ingang te doen vinden. Zonder direct in te zetten op kinderarmoede, dragen deze initiatieven indirect bij tot het verhogen van de kwaliteit van ondersteuning, toeleiding en begeleiding van gezinnen in armoede.

In 2011 werd het project 'rap op stap in Vlaanderen' ism vzw Horizont opgestart en werden hiervoor extra middelen ingezet. Dit project wil laagdrempelige begeleiding op maat en zonder lidmaatschap via lokale 'reispunten' uitbouwen. In de eerste helft van 2013 starten de eerste 'rap op stap' kantoren buiten Limburg in leper, Lokeren en Beerse.

BUDGET & STAPPENPLAN

2010

164.000 euro

2011

294.000 euro en projectbudget 125.000 euro Opstart project 'rap op stap Vlaanderen'. Ontwikkeling tools en netwerk

2012

294.000 euro en projectbudget 125.000 euro 'opstart lokale proefprojecten'

2013

294.000 euro en projectbudget 125.000 euro

2014

294.000 euro

7.3. Door 'Leesweb vzw' te ondersteunen proberen we in te zetten op het wegwerken van laaggeletterdheid. Dit fenomeen zorgt nog voor heel wat drempels in onze samenleving en doet zich sterk voor bij kansengroepen (cfr. kinderen in armoede, etnisch-culturele minderheden).

Verantwoordelijk: minister Schauvliege

Dit project probeert kansarme gezinnen zonder voorleestrategie te bereiken en probeert via voorleessessies in kinderdagverblijven, bibliotheken, kleuterscholen bij te dragen tot het wegwerken van laaggeletterdheid (o.a. bij jonge kansarme kinderen). Leesweb vzw doet dit via specifieke initiatieven zoals het voorleesproject De Boekenkaravaan, de workshop "Vertellen en Voorlezen" en verschillende leesgroepen. Laaggeletterdheid werpt in onze samenleving immers nog steeds heel wat drempels op. Vooral kansengroepen (personen en kinderen in armoede, etnisch-culturele minderheden) hebben met dit fenomeen te kampen. Via begeleiding van leesgroepen en voorleesprojecten wil de organisatie het leesklimaat en de leescultuur van kansengroepen bevorderen (o.a. jonge kansarme kinderen). Zij wil bijdragen tot het wegwerken van laaggeletterdheid (o.a. bij jonge kansarme kinderen). Kansarme gezinnen zonder voorleestrategie kregen in het Antwerpse een voorlezer thuis (in 2009: 275 gezinnen), gedurende het hele jaar wordt er in kinderdagverblijven, bibliotheken, kleuterscholen ook voorgelezen voor kansarme, kinderen met veelal een etnisch diverse achtergrond.

BUDGET & STAPPENPLAN

2010

een gedeelte van de jaarlijkse subsidie van 45 000,00 euro

2011

45 478,89 euro

2012

een gedeelte van de jaarlijkse subsidie van 45 000,00 euro

2013

een gedeelte van de jaarlijkse subsidie van 45 000,00 euro

7.4. De speelkansen van kinderen jonger dan 6 jaar en specifiek kinderen in armoede worden vergroot.

Verantwoordelijk: minister Smet

Zo focust het thema van de buitenspeeldag 2012 op de jongste leeftijdsgroepen (peuters en kleuters), in het bijzonder voor maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren. Daarnaast wordt in publicaties rond speelbeleid en speelruimte in opdracht van de Afdeling Jeugd aandacht geschonken aan de speelkansen van kinderen in armoede. Dit wordt ook nog bewerkstelligd via het toezicht op het Vlaamse Jeugdbeleidsplan hetgeen zorgt voor groene en uitdagende speelruimte op school en in de kinderopvang.

BUDGET & STAPPENPLAN

2010

Vooraf aandacht voor het aanbieden van speelmogelijkheden in de onmiddellijke woonomgeving van kinderen en jongeren.

2011

In 2011 was opnieuw de onmiddellijke woonomgeving een belangrijk aandachtspunt. Er werd ook ingezet op activiteiten in 'moeilijkere' stadswijken

2012

Voor de editie van 2012 werd extra aandacht besteed aan het betrekken van ouders & kinderopvang zodat ook de jongste leeftijdsgroepen kunnen deelnemen. Dit gebeurde met bijzondere aandacht voor maatschappelijk kwetsbare jongeren

2013

Evaluatie editie 2012 en indien nog een volgende editie bijsturing.

7.5. Er wordt nagegaan hoe het kortingssysteem van De Lijn op termijn kan geautomatiseerd worden. Daarnaast wordt nagegaan op welke manier het kortingssysteem meer transparant kan worden gemaakt.

Verantwoordelijk: minister Crevits

Met betrekking tot het gebruik van het openbaar vervoer van De Lijn reizen kinderen van min 6 reizen gratis, kinderen tot 12 jaar uit grote gezinnen genieten een gratis buzzy-pass. De overige 6 tot 12-jarigen kunnen net als hun ouders een WIGW-Omnio-abonnement aankopen. Daarbovenop reizen alle kinderen van 6 tot 11 in gezelschap van een abonnee van 12 jaar of ouder eveneens gratis (met een maximum van vier kinderen per abonnee). Kinderen kunnen dus gratis gebruik maken van het openbaar vervoer maar gezinnen in armoede zijn hier niet altijd van op de hoogte. Het is daarom belangrijk om in te zetten op een betere informatieverbreiding en het leren gebruik maken van het openbaar vervoer. Daarnaast zou een automatische toekenning van de kortingen ook een significante verbetering teweeg te brengen. Op deze manier worden alle cognitieve drempels uit de weg geholpen en kunnen gezinnen daadwerkelijk gebruik maken van de kortingen waar ze recht op hebben.

BUDGET & STAPPENPLAN

2010

24.817.414 euro. Eindtotaal afgeleverde abonnementen kan pas worden opgemaakt als het jaar ten einde is. Zoals de voorbije jaren het geval was, zal dit eindtotaal in maart 2012 (na formele jaarafsluiting) wereldkundig worden gemaakt. We kregen geen bemerkingen of vragen om aan deze afspraken of manier van werken verandering te brengen. Ook de komende jaren blijft dit dus mogelijk.

7.6. Met betrekking tot media zal er ingezet worden op een sensibilisering en vorming van alle betrokken actoren rond armoede en specifiek rond kinderarmoede.

Verantwoordelijk: minister Lieten

Media spelen een belangrijke rol op het gebied van de beeldvorming over armoede en mensen in armoede. Zij kunnen helpen de situatie van mensen in armoede te duiden en de solidariteit te verhogen. Ook voor het brede mediaveld zullen we acties opzetten om hen te sensibiliseren; door middel van een sensibiliseringspakket en het opzetten van een dialoog met de verenigingen waar armen het woord nemen. Er zal een specifieke module rond kinderarmoede ontwikkeld worden. Er wordt ook een expertisecentrum mediawijsheid opgericht dat expliciet oog zal hebben voor kwetsbare groepen zoals mensen in armoede. Hierbij zullen kinderen in armoede kunnen rekenen op een verhoogde aandacht.

BUDGET & STAPPENPLAN

2011

650.000 euro

7.7. De strijd tegen kinderarmoede zal een onderdeel worden van het programma rond sociale innovatie.

Verantwoordelijk: minister Lieten

Nieuwe wegen verkennen om kinderarmoede te bestrijden zal belangrijk zijn indien we willen dat in de toekomst generatiearmoede definitief tot het verleden behoort. Sociale innovatie kan er voor zorgen dat we ook op dit terrein nieuwe wegen en methodieken aanboren waarbij maximaal gebruik gemaakt wordt van de inventiviteit van het maatschappelijk middenveld.

In het najaar 2011 vond er een STUDIO Kinderarmoede plaats. Het resultaat van deze STUDIO vormt de basis voor de verdere uitdieping en versterking van dit Vlaams Actieprogramma Kinderarmoede.

Op 7 december 2012 keurde de Vlaamse Regering de sociale innovatiefabriek goed. Dit is een initiatief van een brede alliantie aan middenveldorganisaties (waaronder het Netwerk tegen Armoede) - vertegenwoordigd door 'de Verenigde Verenigingen' - en het bedrijfsleven. De Sociale Innovatiefabriek zal sociaal ondernemerschap en sociale innovatie ondersteunen en promoten in functie van het oplossen van belangrijke maatschappelijke uitdagingen in Vlaanderen. Het Netwerk tegen Armoede is er van overtuigd dat er binnen armoedebestrijding veel kan gebeuren via de weg van sociale innovatie en zal actief meewerken aan de uitbouw van deze fabriek. Het wordt vooral een zoektocht naar innovatietrajecten die een echte omslag voor de problemen van mensen in armoede betekenen.

Om te toetsen wat de voedingsbodem voor sociaal innovatieve ideeën in Vlaanderen is, wordt er een éénmalige open oproep rond sociale innovatie gelanceerd voor een bedrag van één miljoen euro. Hierbij kunnen verschillende actoren uit het brede middenveld (verenigingen, bedrijven, onderzoekscentra, enz.) een project indienen. De geselecteerde projecten worden getest op haalbaarheid met een financiering van 50.000 euro per project. Projecten die de haalbaarheidstest doorstaan en doeltreffend en duurzaam blijken, worden daarna doorverwezen naar de 'Sociale

Innovatiefabriek'. De open oproep wordt éénmalig georganiseerd om sociale innovatie met een vliegende start sterk in de markt te zetten. Het is de bedoeling dat verdere haalbaarheidstesten in de toekomst ook door de 'Sociale Innovatiefabriek' worden georganiseerd en dat vanuit de fabriek sociaal innovatieve ideeën uit het middenveld gecapteerd worden. De oproep zou eind januari 2013 gelanceerd worden.

In dit kader willen we ook nog melding maken van de opmaak van een draaiboek 'voedselproblematiek op lokaal niveau'. Directe aanleiding was het Europese debacle rond het voedselprogramma en het tanend aanbod aan voedselwaren waarmee de sector werd geconfronteerd. Als reactie hierop werd via verschillende kanalen werk gemaakt van een verhoogd aanbod aan voedingswaren. In eerste instantie werd er in Limburg een proefproject opgestart dat heel succesvol bleek. Daarnaast werd ook een brochure uitgegeven waarmee de sector van de warenhuizen werd opgeroepen om mee te werken aan een sociale herbestemming van voedseloverschotten. Tenslotte werd er ook een overleg georganiseerd met alle betrokken actoren om te komen tot betere afspraken. Dit heeft onder meer geleid tot een versoepeling van de regels m.b.t. traceerbaarheid voor de sector van de voedselbedeling.

Er werden in dit kader een proefproject opgestart in Limburg dat erg succesvol bleek maar ook in West-Vlaanderen, Vlaams Brabant en Brussel bestaan er erg goede praktijken wat betreft een betere voedselbedeling op lokaal niveau. Het is belangrijk er nu voor te zorgen dat de ervaringen en expertise die in deze projecten worden opgedaan, ook gedeeld worden met andere lokale actoren en besturen in Vlaanderen zodat er hier kennisverspreiding en –uitwisseling kan plaatsvinden.

De opmaak van het draaiboek moet in nauwe aansluiting gebeuren met de andere initiatieven die op het gebied van de voedselproblematiek momenteel lopen.

BUDGET & STAPPENPLAN**2011**

STUDIO Kinderarmoede 150.000 euro

2012

Goedkeuring opstart sociale innovatiefabriek

Projectoproep sociale innovatie - 1 miljoen euro

Opmaak draaiboek 'voedselproblematiek op lokaal niveau' - Budget

7.8. Kunstendag voor Kinderen*Verantwoordelijk: minister Schauvliege*

Op de Kunstendag voor Kinderen geven kunstorganisaties en cultuurcentra in Vlaanderen en Brussel aan iedereen tot 12 jaar (en ouders, grootouders, vrienden, broers en zussen) de gelegenheid om kennis te maken met kunst van allerlei aard: muziek, beeldende kunst, dans, theater, architectuur... Deze brede, sensibiliserende actie richt de aandacht van het ruime publiek op het belang van cultureel leren in het algemeen en van de ontwikkeling van de culturele competentie van jongs af aan in het bijzonder. Om kinderen in armoede ook de kans te bieden aan dit brede aanbod te participeren, werkt het Agentschap Kunsten & Erfgoed samen met het Fonds Vrijetijdsparticipatie. De Kunstendag voor Kinderen werd opgenomen in het bovenlokale aanbod van het Fonds waardoor mensen in armoede via hun lid-organisaties 80% tussenkomsten kunnen krijgen in vervoer &

inkomprijs. Daarnaast werd er ook overleg gepleegd met en beroep gedaan op het Fonds wat de gerichte communicatie naar de doelgroep betreft.

BUDGET&STAPPENPLAN**2012**

Binnen reguliere budget Fonds Vrijetijds participatie, 18/11/2012

2013

Binnen reguliere budget Fonds Vrijetijds participatie, 17/11/2013

2014

Binnen reguliere budget Fonds Vrijetijds participatie, 16/11/2014

7.9. Gevarieerd bewegingsaanbod voor alle jonge kinderen

Verantwoordelijk: minister Muyters

Vlaams minister van Sport Philippe Muyters startte het project Multimove¹¹, een gevarieerd bewegingsaanbod voor alle jonge kinderen. En dit om het belang van een brede motorische ontwikkeling voor jonge kinderen (3-8 jaar) te benadrukken. Uit recent onderzoek is immers gebleken dat kinderen in Vlaanderen te weinig bewegen en daardoor niet alleen vaak met overgewicht te kampen hebben, maar ook een motorische achterstand oplopen.

Vanaf september 2013 krijgen opnieuw 17 lokale besturen en 50 sportclubs de kans om in te stappen in het project 'Multimove voor kinderen', in navolging van 13 lokale besturen en 24 sportclubs die nu al actief zijn. De concrete uitvoering van dit tweede deel van het project loopt van maart 2013 tot en met augustus 2014.

Het Vlaams Instituut voor Sportbeheer en Recreatiebeleid vzw (ISB) verzorgt het projectluik m.b.t. productontwikkeling bij de lokale overheden, waarbij samenwerking tussen verschillende lokale diensten en organisaties cruciaal is en de sportdienst een trekkersrol opneemt. De Vlaamse Sportfederatie vzw verzorgt het projectluik m.b.t. productontwikkeling bij de sportfederaties en sportclubs als directe betrokkenen.

BUDGET&STAPPENPLAN

¹¹<http://www.multimove.be/>

BIJLAGE bij 3.5.**NOTABESTRIJDING KINDERARMOEDE - WARME OVERGANG OPVANG/ONDERWIJS****Van peuter naar kleuter: een straffe stap****Kader**

De stap van peuter naar kleuter betekent een belangrijke en ongetwijfeld ingrijpende stap voor elk kind en zijn ouders. Het houdt een levensmoment in: voor het eerst naar school. Voor alle kinderen betekent dit het doorbreken van een vertrouwde dagelijkse ritme en context. Het nieuwe en het vreemde bieden zich (opnieuw) aan. Met welke voorbereiding en zorg kunnen we deze overgang warm en naadloos maken, zodat kinderen en ouders zich in deze nieuwe omgeving en dit nieuw ritme zo snel als mogelijk thuis voelen? We willen ons niet uitspreken over het feit of deze verandering voor ouders en kinderen die leven in armoede en uitsluiting per definitie zwaarder is, maar we weten wel dat in deze verandering tal van drempels en kloven spelen die ons dwingen tot de nodige zorg voor deze verandering. Een verandering waarin we alle partijen, ouders – kinderen – school, gericht moeten ondersteunen.

Naadloze overgang opvang/onderwijs kan je op twee manieren bekijken. Het kan gezien worden als de overgang van de opvang van baby's en peuters naar de kleuterschool. Maar het kan ook begrepen worden als de overgang van onderwijs naar opvang (en omgekeerd), m.a.w. de buitenschoolse opvang van kleuters en kinderen uit de lagere school vóór en na schooltijd, tijdens vakantieperiodes....

*De hiernavolgende tekst vertrekt van de eerste betekenis, m.n. **de naadloze overgang van de opvang van baby's en peuters naar de kleuterschool**. Een eerste belangrijke stap in de naadloze overgang van opvang van baby's en peuters naar de kleuterschool is kwetsbare gezinnen de weg wijzen naar kinderopvang. Het vergroten van de toegankelijkheid van de kinderopvang voor kwetsbare groepen is in het (in maart 2012 goedgekeurde) decreet kinderopvang van baby's en peuters een belangrijk aandachtspunt. Die maatregel heeft ook in onderwijs zijn pendant in de recente initiatieven inzake kleuterparticipatie en het decreet inschrijvingsrecht. In de acties die hierna aangehaald worden voor de warme overgang van kinderopvang en onderwijs, worden ook de acties om de toegang voor kwetsbare gezinnen te vergroten meegenomen.*

Bijkomend hebben kinderopvang en kleuteronderwijs ook een sociale functie, met name het bevorderen van maatschappelijke integratie en het tegengaan van uitsluitingmechanismen. Ook acties in dit verband worden hierna mee opgenomen.

Tegelijk ligt de problematiek ook breder, in die zin dat de overgang van het thuismilieu naar de school niet over het hoofd mag gezien worden. Ook deze dimensie komt in de hiernavolgende tekst aan bod.

Voor de opbouw van de tekst werd vertrokken van de vier accenten in de beleidsaanbevelingen uit de STUDIO Kinderarmoede om de warme overgang van thuis/kinderopvang naar onderwijs te faciliteren.

Deze vier accenten zijn:

- Afstemming tussen preventieve gezinsondersteuning/kinderopvang en onderwijs*
- Gegevensuitwisseling*
- Aandacht voor vaardigheidsontwikkeling en zorg*
- Competentieontwikkeling binnen de betrokken sectoren*

Naast de voornoemde accenten wordt eerst ingegaan op de mogelijkheden van kinderopvang en ontmoeting en de initiatieven rond kleuterparticipatie.

Deze zesaspecten worden in de voorsteltekst verder uitgewerkt aan de hand van een aantal acties, waarvan een aantal reeds lopen en een aantal in de nabije toekomst concreter vorm zullen krijgen. Per actie wordt deze status vermeld evenals de grond voor het uitwerken van deze actie.

Vooraf

Aandacht in de internationale literatuur voor de naadloze overgang

OESO-rapport Starting Strong II

Reeds uit de OESO-doorlichting *Early Childhood Education and Care* van 1999 is gebleken dat Vlaanderen beschikt over een uitzonderlijk groot aanbod van (gesubsidieerde of kosteloze) opvang- en onderwijsvoorzieningen voor het jonge kind. Zowel in opvang als in onderwijs werden de kwaliteitscontrole en het wetenschappelijk onderzoek door de OESO als van een zeer hoog niveau ervaren.

Het rapport *Starting Strong II* van de OESO (2006) gaat uitvoerig in op het bevorderen van de overgang van kinderopvang naar kleuteronderwijs. Er staan volgende belangrijke achterliggende ideeën in die bruikbaar zijn voor de Vlaamse context:

1. Bij elke overgangsperiode spelen de ouders een sleutelrol. Zij zijn de constante in de veranderende omgeving van kinderen. De uitwisseling tussen ouders en begeleiders/kleuterleiders is primordiaal om de continuïteit tussen thuismilieu en opvang of schoolmilieu te vrijwaren. Een grote participatie van ouders aan kinderopvang en onderwijs komt de doorstroming van expertise over het kind ten goede.
2. Er is een duidelijke nood aan een gemeenschappelijk curriculum (= pedagogisch raamwerk) *binnen* de kinderopvang. Het is noodzakelijk dat er gewerkt wordt aan een afstemming tussen de zelfstandige en de erkende kinderopvang qua pedagogisch raamwerk. Ook is het aangewezen om in een uitwisseling over curricula te voorzien *tussen de kinderopvang en het kleuteronderwijs*. Zo zouden kleuterleid/st/ers kennis kunnen nemen van het pedagogisch raamwerk dat zal gebruikt worden in de kinderopvang en omgekeerd.
3. Het is aangewezen om voldoende informatie over de kinderen uit te wisselen tussen kleuteronderwijs en kinderopvang. De eerdere ervaringen van het jonge kind in de kinderopvang zouden als item kunnen worden opgenomen in het curriculum van het onderwijs.
4. Tussen de opleiding/training van de begeleiders in kinderopvang en de opleidingen voor het onderwijs zouden er meer verbanden moeten zijn.

2012 Oslo - OESO-conferentie

In een werkgroep van de OESO-conferentie 2012 in Oslo werd deze integratie/afstemming tussen opvang en onderwijs evenzeer benadrukt. Voor kinderopvang is het belangrijk dat het pedagogisch raamwerk (=curriculum) als noodzakelijke kennis in het kader van de competenties van de kinderbegeleider opgenomen wordt. De kinderbegeleiders in de kinderopvang moeten dit pedagogisch raamwerk kennen. Als het pedagogisch raamwerk gekende materie is voor de kinderbegeleiders, kan onderzocht worden of en hoe de brug kan gemaakt worden naar de opleiding kleuteronderwijs.

Zowel vanuit het Vlaamse onderwijsbeleid als vanuit welzijn (Kind & Gezin) zijn we actief binnen het internationale OESO-netwerk Early Childhood Educationand Care.

Deelname Kind en Gezin en Onderwijs aan Project Europese Commissie 2012-2014

In mei 2011 verspreidde de Europese Commissie een mededeling over 'earlychildhoodeducationand care' (ECEC) met als titel *Opvang en Onderwijs voor Jonge Kinderen: de beste voorbereiding van al onze kinderen op de wereld van morgen*. De mededeling bevatte een aantal beleidsaanbevelingen. Eén van de thema's is de overgang van kinderopvang naar kleuteronderwijs.

Sinds maart 2012 loopt er bij het Strategisch Raamwerk voor Europese Samenwerking in Educationand Care een Europees project (Thematische werkgroep) voor 2 jaar. Doel van dit project is tot een zo concreet mogelijke output te komen waar elk land (ongeacht zijn achtergrond, ongeacht of kinderopvang en onderwijs onder eenzelfde bevoegdheid vallen) informatie kan putten om opvang en onderwijs op elkaar af te stemmen op het vlak van de verschillende kwaliteitscomponenten.²⁴ Europese landen zijn in dit project vertegenwoordigd. Ook hier geldt dat Kind en Gezin en Onderwijs beiden vertegenwoordigd zijn in en betrokken bij dit project.

Het thema naadloze overgang wordt binnen het beleid inzake deVlaamse kinderopvang en het onderwijs als een belangrijk onderwerp gezien.

Acties om de warme/naadloze overgang tussen thuismilieu/kinderopvang en onderwijs te faciliteren

1 Kansen op kinderopvang en ontmoeting

Actie 1: Toegankelijkheid kinderopvang

-Lokaal loket kinderopvang

Status: in ontwikkeling – decreet opvang baby's en peuters - actie VAPA

Binnen de sector Kinderopvang wordt op diverse vlakken netwerkontwikkeling gestimuleerd, met als doel de toegankelijkheid van de kinderopvang te vergroten.

Er wordt een registratiesysteem (de kinderopvangzoeker) ontwikkeld om de vraag naar kinderopvang te registreren en de zoektocht naar een beschikbare plaats te faciliteren. Door dit systeem moeten ouders hun vraag naar opvang maar één keer stellen.

Lokale loketten kunnen ouders helpen in hun zoektocht naar een opvangplaats. Vooral voor gezinnen die uit zichzelf moeilijk de weg naar de kinderopvang vinden, zal dit loket een groot verschil maken. Het loket draagt hierdoor bij tot het verhogen van de toegankelijkheid van de kinderopvang.

De Kinderopvangzoeker, de Vlaamse databank waarin alle opvangvragen en -antwoorden geregistreerd zullen worden, wordt ter ondersteuning van de lokale loketten ontwikkeld.

- decreet

Status: in ontwikkeling – decreet opvang baby's en peuters - actie VAPA

Het doel is om de toegankelijkheid van de kinderopvang te vergroten met verschillende acties. Deze zijn in ontwikkeling en worden meegenomen in de uitvoeringsbesluiten bij het decreet kinderopvang van baby's en peuters.

Het doel is om op termijn het aanbod aan inkomensgerelateerde kinderopvang uit te breiden. Dit vergroot de toegankelijkheid en betaalbaarheid van de kinderopvang. Gezinnen zullen meer in de mogelijkheid zijn om volgens hun inkomen te betalen.

Bijkomend zijn er voorrangsregels uitgewerkt worden voor o.a. kwetsbare gezinnen.

- brede school

In de overgang van de peutertijd thuis naar het kleuteronderwijs speelt de voorschoolse kinderopvang voor vele kinderen een belangrijke rol. Wanneer de kinderen aan hun schoolcarrière beginnen, vormt de buitenschoolse kinderopvang dan weer een belangrijke factor in de overgang van de thuissituatie naar de klasgroep en omgekeerd.

Het is dan ook niet verwonderlijk dat deze aansluiting een essentieel doel is in heel wat brede scholen in Vlaanderen en Brussel. Tijdens deze regeerperiode werkte een projectgroep op vraag van Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel Pascal Smet een voorstel voor één coherent bredeschoolbeleid voor de Vlaamse Overheid uit. Het is de bedoeling dat de

Vlaamse Regering na verdere politieke afstemming haar visie en plannen bekendmaakt. De aansluiting kinderopvang-onderwijs is hoedanook een logische samenwerking met het oog op het creëren van een brede leer- en leefomgeving voor alle kinderen en jongeren.

Actie 2: kansen op ontmoeting

Status: in ontwikkeling

Ontmoetingsplaatsen voor ouders en kinderen zijn plaatsen waar kinderen met een ouder of een andere opvoedingsverantwoordelijke enkele uren kunnen doorbrengen. Het is een veilige en prikkelende plaats waar jonge kinderen in de nabijheid van een volwassene kunnen spelen en andere volwassenen en kinderen kunnen ontmoeten.

Ontmoetingsplaatsen vormen, net als kinderopvang, plaatsen op maat van kinderen en ouders waar kinderen de stap van thuis naar de wereld kunnen zetten. Het is ook de plaats waar burgerschap binnen de samenleving vorm krijgt. Ouders en kinderen kunnen er verbondenheid ervaren en het “sociale” krijgt er vorm.

Ontmoeting kan op die manier gezien worden als een vorm van sociale steun: ouders wisselen tips uit, stellen vragen aan elkaar, vinden herkenning bij elkaar of kunnen samen een aangename tijd doorbrengen.

Inzetten op ontmoetingsplaatsen is ook in het bestrijden van armoede en uitsluiting een efficiënte werkvorm, onder meer door de kans op het doorbreken van sociaal isolement en het versterken van sociale netwerken. In Vlaanderen bestaan ondertussen tal van initiatieven en bestaat sedert 2008 het Netwerk ontmoetingsplaatsen voor ouders en kinderen.

Met het inzetten op ontmoetingsplaatsen wordt ook tegemoet gekomen aan de aanbeveling van het Netwerk tegen armoede.

Op dit ogenblik bekijken we hoe we dit kunnen inbedden in de nieuwe Huizen van het Kind. Dit aspect is eveneens reeds opgenomen in het nieuwe decreet betreffende de preventieve gezinsondersteuning.

2 Kleuterparticipatie

- Inschrijvingsrecht

Status: nieuwe regels inschrijvingsrecht

Op 1 september 2012 tradende nieuwe inschrijvingsregels in werking. Ze verhogen de transparantie van het aanbod en de inschrijvingen, wat ten goede komt aan zowel de leerlingen als de scholen. Eén van de uitgangspunten van de nieuwe inschrijvingsregels is sociale mix én sociale cohesie. De sociale mix in de buurt waar de school is gelegen, zou weerspiegeld moeten worden in de school. Dit kan worden gerealiseerd door te streven naar een evenredige verdeling in scholen van leerlingen die voldoen (aan minstens één) en niet voldoen aan voorrangscriteria. De voorrangscriteria zijn: de moeder heeft geen opleiding secundair onderwijs, het gezin heeft recht op een studietoelage van de Vlaamse Gemeenschap, de leerling behoort tot de trekkende bevolking, het kind is een thuisloze.

Scholen die gelegen zijn in het werkingsgebied van een Lokaal Overleg Platform (LOP) moeten streven naar een evenredige verdeling. De scholen die gelegen zijn buiten een LOP-werkingsgebied kunnen deze evenredige verdeling nastreven. De voorrangperiode voor de leerlingen die al dan niet voldoen aan de voorrangsindicatoren duurt minstens twee weken. Dat moet alle ouders voldoende tijd geven om hun kind in te schrijven. In een aanmeldingsprocedure wordt eveneens een onderscheid gemaakt tussen leerlingen die al dan niet voldoen aan voorrangsindicatoren.

Zowel de inschrijvingsperiodes als de aanmeldingsprocedures moeten vooraf worden gecommuniceerd aan belanghebbenden. Scholen die gelegen zijn in een LOP-werkingsgebied doen dit ook op het niveau van het LOP. De vertegenwoordigers van kansengroepen zijn in het LOP vertegenwoordigd en kunnen de belangen van de kansengroepen ten aanzien van het inschrijvingsrecht daar dan ook verdedigen en input geven over de communicatie aan belanghebbenden waaronder ouders.

- Inspanningen op vlak van capaciteit

Status: in ontwikkeling

In Antwerpen is het aantal ingeschreven kleuters opgelopen van 20.308 kleuters in 2008 tot 22.077 kleuters in 2010 en 23.512 kleuters in 2012. Daarmee zijn de grenzen van de beschikbare capaciteit bereikt in Antwerpen. Maar ook in een aantal andere steden en in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zijn heel wat basisscholen de laatste schooljaren volzet. De demografische evolutie leidt naast de verhoogde behoefte aan infrastructuur ook tot een grotere behoefte aan inzetbare leraren.

Antwerpen wordt bijvoorbeeld na vele jaren stadsvlucht en een voortschrijdende vergrijzing van de bevolking steeds duidelijker een thuishaven voor jonge gezinnen. Deze vergroening is zeker niet alleen een verhaal van migratie, ook de dynamiek waarbij jonge gezinnen de stad ontvluchtten is voorzichtig gekeerd. Bovendien zien we dat ook bij de autochtone bevolking de kinderwens toeneemt. We zien opnieuw heel veel gezinnen met drie kinderen. Ook de leeftijd waarop vrouwen hun eerste kind krijgen, daalt opnieuw. Die fenomenen overlappen en dat weerspiegelt zich in een sterke groei van het aantal nieuwe peuters en kleuters.

De bevolkingsprojecties van de Studiedienst van de Vlaamse regering voorspellen een voortzetting van de recente demografische evoluties, meer bepaald een stijging van de bevolking tot 2018 waarna zich een daling zou inzetten. Vlaanderen-breed zou het aantal 3-jarigen in 2018 een piek bereiken.

Ook wat betreft de participatiegraden aan het onderwijs zien we over de periode 2002-2011 eerst een daling bij de 3-6 jarigen tot het schooljaar 2007-2008, nadien zien we een sterke stijging waarbij de participatiegraden in 2010-2011 deze van het schooljaar 2001-2002 overstijgen. Om aan de toenemende druk op de basisscholen tegemoet te komen is er de voorbije jaren een structureel overleguitgebouwd met de betrokken gemeenten en onderwijsverstrekkers, met onder meer lokale taskforces capaciteit in de gemeenten Antwerpen, Gent, Halle, Vilvoorde, Mechelen, Roeselare, Leuven, Sint-Niklaas, Asse, Grimbergen, Denderleeuw en Sint-Truiden. Om de acute problemen te kunnen aanpakken, wordt gezocht naar evenwichtige capaciteitsuitbreidingen in overleg met de betrokken gemeenten. Volgende extra infrastructuurmiddelen werden ingezet om aan de capaciteitsnood te verhelpen:

- In 2010 werd in 12 miljoen euro aan machtigingskredieten voorzien, die verdeeld werden over de netten à ratio van realiseerbare projecten: 6 miljoen voor het gemeenschapsonderwijs, 3 miljoen voor het vrij gesubsidieerd onderwijs en 3 miljoen voor het officieel gesubsidieerd onderwijs.
- In 2011 werd een budget van 26,2 miljoen euro uitgetrokken waarvan ongeveer 18 miljoen voor bijkomende capaciteit in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.
- In 2012 is een budget van 32,6 miljoen euro voorzien waarvan ongeveer 15 miljoen voor bijkomende capaciteit in Antwerpen.

Daarnaast werd een hertelling doorgevoerd in scholen van het gewoon lager onderwijs in regio's met een sterk stijgende demografische evolutie. Op die manier kon de omkadering voor het gewoon lager onderwijs bij de start van elk schooljaar worden aangepast aan het effectieve leerlingenaantal. In dichtbevolkte gebieden kunnen scholen voor gewoon basisonderwijs van dezelfde groep op minder dan 2 km van elkaar worden opgericht.

- Kleuterschool als perspectief

Status: lopende – geïntegreerd in preventieve programma preventieve gezinsondersteuning

De preventieve gezinsondersteuning neemt de volledige ontwikkeling en finaal de volwaardige deelname van onder andere het jonge kind en zijn ouders aan de maatschappij als doel voor ogen. Daarbij wordt onder andere gestreefd naar een vlotte instap in de kleuterschool.

In dat perspectief krijgt de ondersteuning van het ouderschap in de algemene ontwikkeling van baby over peuter tot kleuter een evidente betekenis. Soms richt de ondersteuning ook doelgericht de focus op de instap en wordt er – samen met ouders – gewerkt aan het bespreekbaar maken en wegwerken van ervaren drempels.

Alle inhouden, adviezen en ondersteuning m.b.t. tot de ontwikkeling van het kind kunnen hierbij geplaatst worden (zie hoger).

Aanvullend op de aandacht voor de ontwikkeling is een vlotte toeleiding naar de kinderopvang een belangrijk aspect in dit geheel.

- Participatie van Roma-leerlingen verhogen

Het Vlaams actieplan MOE(Roma)-migranten streeft ernaar om de instroom van migranten uit Midden- en Oost-Europa, waaronder Roma, via een inclusieve aanpak op te vangen, om tegemoet te komen aan de urgente problemen van deze doelgroep. In het kader hiervan wil het beleidsdomein onderwijs en vorming zoveel als mogelijk Romaleerlingen naar school toeleiden en ze ook zo lang mogelijk op school houden.

- Kleuterschool als thema

Status: lopende – samenwerkingsovereenkomst Kind en Gezin – Onderwijs

Kind en Gezin ontwikkelt preventieve acties om de participatiegraad van eerstejaarskleuters in de kleuterschool te verhogen met als doel de leerachterstand op latere leeftijd maximaal te beperken.

- Alle ouders, en in het bijzonder maatschappelijk kwetsbare ouders, informeren en sensibiliseren over het belang van het (kleuter)onderwijs, individueel of in groep.
- Maatschappelijk kwetsbare ouders ondersteunen in de stap naar de kleuterschool, het eerste contact faciliteren.
- Alle ouders, en in het bijzonder maatschappelijk kwetsbare ouders, informeren en sensibiliseren over de instap in het kleuteronderwijs, de naadloze overgang en de regelmatige deelname, individueel of in groep.

In het interne dienstverleningsaanbod preventieve gezinsondersteuning zitten de acties verankerd in het bestaande dienstverleningsproces van het Agentschap Kind en Gezin. Zo kan de vertrouwensrelatie met de ouders aangesproken worden. Dit biedt bovendien ook de mogelijkheid om een naadloze overgang tussen de voorschoolse opvang en de kleuterschool te bevorderen, rekening houdend met de draagkracht en het ontwikkelingspsychologische functioneren van het kind.

De acties worden sterk geënt op de lokale situatie, wat betekent dat de concrete invulling lokaal gebeurt rekening houdend met de lokale noden en met de mogelijkheden van de betrokken lokale actoren. Het gaat onder meer om de organisatie van ouderbijeenkomsten, in het bijzonder voor maatschappelijk kwetsbare ouders, door de provinciale medewerker kleuterparticipatie en inloopteams i.s.m. relevante andere actoren (o.a. CLB, Scholen, kinderopvang, opvoedingswinkel, buurthuis...), of de individuele ondersteuning bij het online registreren en het realiseren van de inschrijving in het kleuteronderwijs, binnen het lokale inschrijvingsbeleid.

- **Zorg voor kleuterparticipatie**

Status: bestaand

In het schooljaar 2007-2008 werd aan alle scholengemeenschappen in Vlaanderen een extra puntenenveloppe zorg toegekend (Zorg+). Deze aparte zorg-enveloppe is ondertussen geïntegreerd in de volledige zorg-enveloppe. Het blijft evenwel de bedoeling dat scholengemeenschappen een actief en geïntegreerd beleid uitwerken in het kader van kleuterparticipatie en dat er binnen de scholengemeenschap één aanspreekpunt is rond dit thema. Een geïntegreerd beleid inzake kleuterparticipatie omvat meerdere aspecten:

- alert zijn voor (veelvuldige) afwezigheid van kleuters;
- acties plannen om kleuters die onregelmatig schoollopen beter te kunnen opvolgen en begeleiden;
- contacten leggen met ouders van (veelvuldig) afwezige kleuters;
- creatieve initiatieven ontwikkelen om de kleuterparticipatie te verhogen en de ouderbetrokkenheid te versterken;
- informatie verzamelen over de doelgroep;
- expertise uitwisselen binnen de scholengemeenschap en de leerkrachtenteams;
- contacten leggen met de ouders, het CLB, en eventueel met het LOP en externe organisaties zoals het lokaal bestuur of Kind en Gezin met het oog op een lokale samenwerking gericht op niet-ingeschreven kleuters.

Belangrijk voor het kleuteronderwijs is dat er ook nog voldoende aandacht is voor het verzorgende aspect waardoor kleuters in een warme omgeving terechtkomen. De introductie van kinderverzorgers was op dat punt een belangrijke stap in de goede richting. Kleinere klassen (cfr. het nieuwe omkaderingssysteem), een goed evenwicht tussen klasactiviteit, rust en eetmomenten zijn voor kleuters belangrijk. Welbevinden is één van de elementen van output van het kleuteronderwijs. Ook in het project innoveren en excelleren in onderwijs (het pIE.O-project) wordt het welbevinden van de kleuters en leerlingen in de deelnemende scholen opgenomen als outputelement.

- Niet-ingeschreven kleuters

Status: lopende – samenwerkingsovereenkomst Kind en Gezin - Onderwijs

Ondanks de grote preventieve inspanningen, zijn er elk jaar toch nog een 1000-tal 3-jarigen die niet zijn ingeschreven in het kleuteronderwijs. In samenwerking met het Agentschap voor Onderwijsdiensten (AgODi) gaat Kind en Gezin langs bij deze kinderen. Het bezoek heeft tot doel na te gaan of de informatie klopt, wat mogelijke drempels zijn voor de niet-inschrijving en of verdere ondersteuning mogelijk en gewenst is.

Uit de voorbije acties is duidelijk wat de top 3 resultaten zijn van deze actie. Heel wat kinderen zijn of wensen te worden ingeschreven in een kleuterschool o.a. ook in privéscholen of een school in het buitenland. Bij heel wat andere contacten wordt een verhuis naar of verblijf in het buitenland bevestigd. Ten slotte zijn er ook heel wat pogingen tot contact door Kind en Gezin die niet beantwoord worden. Op deze adressen wordt info achtergelaten zodat ouders – indien nodig en wenselijk – zelf beroep kunnen doen op Kind en Gezin.

- Een betere reguliere omkadering van het kleuteronderwijs

Status: in ontwikkeling

Op 1 september 2012 trad in het basisonderwijs een nieuw omkaderingssysteem in voege. Naast een omkadering die voortaan mee gebaseerd is op sociaaleconomische leerlingkenmerken, is een belangrijk elementde evenwaardige omkadering van het kleuteronderwijs, gelijk aan de omkadering van het lager onderwijs. Dit was een vraag die sinds lang vanuit het kleuteronderwijs gesteld is. Om dit nieuwe omkaderingssysteem te realiseren wordt er 52,7 miljoen euro extra in het basisonderwijs geïnvesteerd. Deze bijkomende investering komt vooral het kleuteronderwijs ten goede: de omkadering stijgt er met 8,8 %.

- Wegwerken van financiële drempels bij ouders

Status: bestaande

Scholen die gesubsidieerd of gefinancierd worden door de Vlaamse overheid mogen geen inschrijvingsgeld vragen aan ouders. Toch kunnen de beperkte kosten die betaald moeten worden voor extra's zoals uitstapjes voor sommige ouders nog doorwegen en een drempel zijn om hun kind naar school te sturen.

Twee maatregelen moeten ervoor zorgen dat het kleuteronderwijs ook voor deze ouders betaalbaar blijft: de maximumfactuur enerzijds en de schooltoelage (gekoppeld aan aanwezigheid in het kleuteronderwijs) anderzijds.

- **Communicatie-acties rond sensibilisering**

a) Starterspakket: naar de kleuterklas

Het eerste contact tussen ouder en school is belangrijk. Het moet meteen een positieve ervaring zijn. Daarom ontwikkelde het Ministerie van Onderwijs en Vorming een 'Starterspakket: naar de kleuterklas'. Het is een welkomstpakket. De school doet het cadeau aan ouders die hun kindje komen inschrijven. Het starterspakket staat boordevol informatie en plezierige tips. Het stimuleert contact tussen school en ouder. Het toont dat ouderbetrokkenheid belangrijk is.

Het pakket maakt ouders wegwijs en geeft hen een reeks tips. In het pakket zitten:

- een informatieboekje in toegankelijke taal;
- een vertelplaat om met hun kind te praten over de kleuterklas;
- een kijklijst voor het oudercontact;
- stickers met boodschappen voor de leraar.

Niet alleen scholen, ook sociale diensten kunnen pakketten aanvragen en verdelen. Op voorwaarde dat ze werken met kansarme, laaggeschoolde of allochtone ouders. En op voorwaarde dat ze er een hulpverleningsgesprek of groepsgesprek aan wijden. Kind en Gezin bijvoorbeeld neemt de pakketten mee op huisbezoek bij kinderen die niet ingeschreven werden. Ook leraren in de basiseducatie bestellen er regelmatig voor een laagdrempelige les over onderwijs of een klasgesprek over opvoeding.

Het pakket is een groot succes. Scholen verdelen jaarlijks 35.000 pakketten. Uit onderzoek blijkt dat ouders er heel tevreden mee zijn. Naast het pakket is er ook de site: www.kleuterparticipatie.be, waar leraren en ouders permanent informatie vinden en materiaal kunnen downloaden.

b) *Klasse voor ouders*

Vanaf de onthaalklas tot en met de eerste graad van het secundair onderwijs krijgen ouders, via de school, het tijdschrift *Klasse voor Ouders* (700.000 exemplaren per maand). Dat ondersteunt hen in opvoeding en onderwijs. Met sterke campagnes slaat *Klasse voor Ouders* de brug tussen thuis- en schoolcultuur. Klasse durft thema's aansnijden als vooroordelen, partnergeweld, brandwonden, schulden op school, consumentengedrag enz. Vaders tekenen enthousiast de papaverklaring om zich ook met de opvoeding van de kinderen bezig te houden. Sportouders en trainers steunen de postercampagne voor sportief gedrag aan de zijlijn en tekenen massaal de gedragscode. Op de nieuwe website krijgen ouders het belangrijkste onderwijsnieuws, printklare hulplijstjes, opvoedingsadvies, honderden uit- en doe-tips (vooral populair tijdens de schoolvakanties) en er is discussie op het forum. *Ouders.xtr* is de ondersteunende e-brief voor ouders. En vier keer per jaar hangen speciale posters aan de schoolpoort over positief ouderschap. De instapbrief in negen verschillende talen wordt nu elke maand 650 keer gedownload om te kopiëren voor allochtone ouders die zo de korte inhoud van het blad krijgen en gestimuleerd worden om het in het Nederlands te lezen.

c) Campagne derde kleuterklas: Kijk wat ik al kan

Kleuters moeten eerst een jaar regelmatig aanwezig zijn in de kleuterklas, dan pas mogen ze inschrijven in het lager onderwijs. Met de campagne 'Kijk wat ik al kan' tonen we aan ouders het belang van de kleuterklas. Via een spelletje ervaren ze wat hun kind al kan, dankzij de kleuterschool. Ouders die hun kind helemaal niet ingeschreven hebben, ontvangen een brief en een folder met informatie over de kleuterklas. De campagne ondersteunt ook leraren. Ze krijgen tips voor een motiverend gesprek met ouders die hun kind onregelmatig sturen. Een rekenschema helpt om te weten welke kinderen (on)voldoende aanwezig zijn. En online staan filmpjes, een PowerPoint en spelletjes als download.

- **Voorbereiden overstap naar kleuteronderwijs**

Status: in ontwikkeling – decreet opvang baby's en peuters - actie VAPA

Een kind kan in de startperiode op de kleuterschool tijdelijk nog een terugvalbasis nodig hebben in de voorschoolse kinderopvang. Deze kleuters situeren zich in een overgangperiode en kunnen worden opgevangen in zowel de buitenschoolse opvang als in de opvang voor baby's en peuters.

In de uitvoeringsbesluiten die verbonden zijn aan het decreet kinderopvang voor baby's en peuters zal worden voorzien dat kleuters in de overgangperiode op dezelfde wijze als baby's en peuters kunnen meetellen in de subsidieberekening van kinderopvang van baby's en peuters.

- **Opdracht voor de Lokale Overlegplatforms**

De Lokale Overlegplatforms zijn bij uitstek het forum om met alle betrokkenen rond de tafel gelijke kansen in het onderwijs te borgen, dus ook inzake kleuterparticipatie. Naast directies zijn ook kansarmen, allochtonenorganisaties, CLB's... bij de LOP's betrokken. Een aantal LOP's hebben al spontaan acties rond kleuterparticipatie opgezet. Deze zijn vaak zeer vergaand. Het gaat daarbij om:

- sensibilisering van scholen en ouders;
- gegevensverzameling over inschrijvingen en aanwezigheden;
- ontwikkeling van materiaal waarmee in de school aan de slag gegaan kan worden;
- afspraken met Kind en Gezin;
- afspraken met schoolopbouwwerk, ...

Deze initiatieven tonen aan dat men met lokale samenwerking veel kan bereiken. Sinds het schooljaar 2007-2008 hebben alle LOP's deze opdracht op zich genomen. Zij hebben een centrale rol gekregen in de informatiedoorstroming rond kleuterparticipatie.

3 Vaardigheidsontwikkeling en zorg

Actie 1: Visieteksten over taalstimulering en omgaan met meertaligheid

- **Visietekst Kind en Gezin**

Status: lopende

De eerste 3 levensjaren zijn cruciaal voor de taalverwerving van een kind. Investeren in taalstimulering is een belangrijke opdracht. Kind en Gezin zal de 4 beleidskeuzes, zoals opgenomen in de visietekst over taalstimulering en omgaan met meertaligheid, verder bekend maken in de

sectoren onder haar toezicht. Zo zullen in het najaar van 2012 regionale uitwisselingssessies over dit thema worden georganiseerd voor de sectoren kinderopvang, centra voor kinderzorg en gezinsondersteuning, inloopteams. Doel is om goede praktijken en tips uit te wisselen om de taalverwerving van elk kind te stimuleren en om ouders te kunnen ondersteunen bij hun vragen o.a. over meertaligheid.

Kernachtig zijn de 4 beleidskeuzes als volgt:

- a) Een rijk taalaanbod voor elk kind (ongeacht zijn taal) staat voorop
- b) Aandacht gaat naar het stimuleren van de thuistaal en het Nederlands van het kind
- c) Er wordt ruimer gekeken dan de taal, er is ook zorg voor het ondersteunen van de sociaal-economische positie van het kind
- d) Er is een positieve benadering van de taalstimulering, het uitgangspunt is wat het kind al kan, niet wat het nog niet kan

- **Conceptnota *Samen taalgrenzen verleggen***

Status: lopende

De conceptnota, goedgekeurd in juli 2011 door de Vlaamse Regering, heeft aandacht voor taalontwikkeling in zowel opvang als onderwijs. De onderwijsminister zet daarin de grondlijnen uit voor een vernieuwd talenbeleid. Die talennota sluit goed aan bij de visietekst van Kind en Gezin over het omgaan met taal en meertaligheid bij heel jonge kinderen. Dat kinderen geboren worden in een gezin waar geen Nederlands gesproken wordt, hoeft geen probleem te zijn. Belangrijk is dat kinderen met een rijke taal opgroeien, welke die taal ook is. Beter een rijke thuistaal dan een arm Nederlands dus. Een belangrijk accent in deze nota is dan ook de waarde die aan de thuistaal van het kind gegeven wordt. Dat uitgangspunt en de groeiende taaldiversiteit vragen van kinderverzorgers en kleuterleiders een aantal basiscompetenties die in de opleiding opgenomen worden. Die vaardigheden zijn dubbel: ze moeten positief met een meertalige omgeving omgaan – hoe meer taal, hoe beter – en ze moeten zelf zoveel mogelijk en zo goed mogelijk Nederlands in hun omgang met de kinderen gebruiken. Vanuit Onderwijs zullen goede voorbeelden worden verzameld en verspreid en geschikt materiaal worden ontwikkeld. Ook zullen projecten over voorlezen, in de thuistaal én in het Nederlands, worden gestimuleerd.

Verdere samenwerking:

De afstemming tussen Kind en Gezin en Onderwijs wat talenbeleid betreft, zal leiden tot een protocol dat een structurele dialoog en samenwerking tussen beide beleidsdomeinen bezegelt. Op 3 mei vond daarover een eerste bilateraal werkoverleg plaats: in een eerste fase zal een inventaris worden gemaakt van alle initiatieven en activiteiten die al bestaan rond talenbeleid in de voorschoolse sector en die zaken te identificeren waar samenwerking tussen beide beleidsdomeinen tot een duidelijke meerwaarde kan leiden. Daarbij wordt in het bijzonder, maar niet uitsluitend, gedacht aan acties rond taalstimulering, initiatieven naar ouders – zowel wat betreft de kennis van het Standaardnederlands als het belang van taalrijk opvoeden –, en de uitwisseling van goede praktijken op het vlak van talenbeleid.

Actie 2: Voorwaarde om talenbeleid te voeren waar Nederlands en thuistaal een plaats krijgt in de kinderopvang

Status: in ontwikkeling – decreet opvang baby's en peuters - actie VAPA

De sociale functie van de kinderopvang de maatschappelijke integratie bevorderen, onder andere betekent dit het ondersteunen bij het verwerven van de taal van de samenleving, het Nederlands. Naast het hanteren van het Nederlands als de omgangstaal met de kinderen, is het nodig dat er in de kinderopvang (in het kader van de identiteitsontwikkeling) aandacht is voor de thuistaal van het kind indien dit geen Nederlands is. Dit wil zeggen dat we het spreken van deze taal niet mogen negeren of afstraffen. Het zorgt ervoor dat kinderen zich veilig en goed kunnen voelen. Bovendien is aandacht voor de thuistaal een belangrijke hefboom om de betrokkenheid en de participatie van kinderen en hun gezin bij de opvang te versterken.

In die zin is in het voorstel van uitvoeringsbesluit met de vergunningsvoorwaarden voor de kinderopvang van baby's en peuters een bepaling opgenomen dat de organisator een talenbeleid moet voeren waar het Nederlands en de thuistaal een plaats krijgen.

Actie 3: Pedagogisch beleid dat de gehele ontwikkeling van de kinderen stimuleert

Status: in ontwikkeling – decreet opvang baby's en peuters - actie VAPA

In het decreet kinderopvang baby's en peuters is het stimuleren van de gehele ontwikkeling van elk kind opgenomen. Rekening houdend met wetenschappelijke inzichten, is er sprake van pedagogisch verantwoorde kinderopvang als:

- de kinderopvang een pedagogisch beleid voert dat het welbevinden en de betrokkenheid van elk kind bevordert en nagaat of dit effectief het geval is en waar nodig verbeteracties onderneemt.
- elk kind op zijn mogelijkheden wordt aangesproken en gestimuleerd wordt in zijn sociaalemotionele, lichamelijke, cognitieve, communicatieve, creatieve en morele ontwikkeling;
- de kinderopvang zorgt voor regelmaat in de dagindeling en dit doet met aandacht voor het eigen ritme en de eigenheid van elk kind;
- er een gevarieerd spel- en activiteiten aanbod is waar kinderen aan kunnen deelnemen. Er is verschillend spelmateriaal in functie van de ontwikkeling van het kind en aangepast aan het ontwikkelingsniveau, de interesses en het aantal kinderen;
- de kinderopvang een respectvolle houding naar elkaar toe bevordert.

Om dit te kunnen waarborgen is het nodig dat de organisator zorgt voor een pedagogisch beleid. De pedagogische ondersteuning is ingebed in het decreet.

Actie 4: Pedagogisch meetinstrument

Status: in ontwikkeling – decreet opvang baby's en peuters – actie VAPA

Een van de kerntaken van het agentschap Kind en Gezin behelst 'het bevorderen van de kwaliteit van kinderopvangvoorzieningen'. Om deze taak naar behoren te kunnen uitvoeren is het –net zoals dat gebeurt in tal van andere landen en gezien de evolutie naar één vergunde opvangsector voor

baby's en peuters – noodzakelijk om op een eenduidige manier de kwaliteit in de hele kinderopvang te kunnen meten, monitoren en bevorderen.

Uit een vooronderzoek dat hierover werd verricht eind 2010 blijkt dat er hiervoor verschillende maar met elkaar verbonden instrumenten nodig zijn, evenals een overkoepelend curriculum of pedagogisch raamwerk.

Het voorstel is om in het pedagogisch raamwerk de naadloze overgang als thema op te nemen en om hiervoor expliciet een doelstelling te formuleren. Dit pedagogisch raamwerk zal ontwikkeld worden op basis van een uitgebreid wetenschappelijk onderzoek.

Actie 5: Sociale functie en extra opdrachten

Status: in ontwikkeling – decreet opvang baby's en peuters – actie VAPA

Kinderopvang kan een bijdrage leveren aan het ondersteunen van kwetsbare gezinnen, het bestrijden van armoede in gezinnen en het bevorderen van gelijke kansen voor elk kind, het inschakelen van kansengroepen in het arbeidscircuit. Het subsidiesysteem in het decreet kinderopvang van baby's en peuters voorziet bijkomende subsidie om specifieke kinderopvangopdrachten te realiseren in functie van ondersteuning van kwetsbare gezinnen, waaronder de bestrijding van armoede in gezinnen met jonge kinderen, en voor de realisatie van toegang voor die gezinnen tot kinderopvang. Bovendien is het een opdracht voor kinderopvang om een diversiteitsbeleid te voeren waaruit blijkt dat de kinderopvang kan omgaan met verschillen tussen kinderen, gezinnen, externen en teamleden.

Actie 6: Ouderbetrokkenheid

- Kinderopvang

Status: in ontwikkeling – decreet opvang baby's en peuters - actie VAPA

Ouders zijn de sleutelfiguren om een naadloze overgang van kinderopvang naar kleuterschool mogelijk te maken. Een goede ouderbetrokkenheid is aangewezen. Gezinnen zijn en blijven het eerste opvoedingsmilieu van het kind. Gezinnen en kinderopvang zijn partners in de opvoeding. Ouders zijn experts in hun kind en de kinderopvangvoorziening is expert in het opvangen van meerdere kinderen. Vóór de start van de kinderopvang de tijd en ruimte nemen om de gewoontes van het kind en zijn gezin te leren kennen, zal de overgang van thuis naar de kinderopvang voor het kind gemakkelijker maken.

Kinderopvang is ook een ontmoetingsplaats voor alle gezinnen, met respect voor diversiteit tussen gezinnen en tussen kinderen.

Een partnerschap met gezinnen uitbouwen impliceert voor de kinderopvang werken aan gelijkwaardigheid en wederkerigheid, en het mogelijk maken van een actieve participatie aan de kinderopvang voor gezinnen. Kind en Gezin zal de kinderopvang hiervoor sensibiliseren.

- **Kleuteronderwijs**

Status: lopende – actie VAPA

Het is bekend dat een voldoende betrokkenheid van ouders bij het schoolleven essentieel is voor de leerkansen van kinderen. Om de gedeelde betrokkenheid van school en ouders bij het schoolleven van het kind te expliciteren werd de engagementsverklaring ingevoerd. Met de engagementsverklaring maakt de school duidelijk welke inspanningen en initiatieven ze neemt om de dialoog met ouders vlot te laten verlopen enerzijds, en ouders engageren zich tot betrokkenheid anderzijds. De wederzijdsheid, de wisselwerking tussen school en ouders is in de engagementsverklaring een zeer belangrijk element. Ouders kunnen de school aanspreken op de daarin gemaakte afspraken en vice versa. Zo verwacht de school van ouders dat ze geïnteresseerd zijn in wat hun kinderen er meemaken, positief staan t.o.v. school en schoolwerk, voor een rustige omgeving zorgen waarin het kind huistaken kan maken, ervoor zorgen dat hun kinderen tijdig aanwezig zijn op school... Wanneer de leerkansen van een leerling precair zijn, zijn dergelijke engagementen des te meer nodig.

Status: te onderzoeken

Ouders kunnen op verschillende manieren betrokken zijn bij het schoolleven. Daarvan zijn de traditionele kanalen slechts één mogelijkheid. Een ouder die vaak zijn kind aan de school opwacht, kan bijvoorbeeld ook als betrokken erkend worden. Het is zaak dat leerkrachten op dergelijke informele gelegenheden in pikken om korte gesprekjes aan te knopen over het kind en zelfs niet-schoolse thema's. Zowel kleuterleid/st/ers als kansarme gezinnen ervaren daarbij drempels. Daarom besteden de basiscompetenties voor leraren aandacht aan het omgaan met ouders. De basiscompetenties zijn opgedeeld in 10 functionele gehelen, waaronder 'de leraar als partner van ouders'. Deze cluster focust op specifieke competenties over het omgaan met ouders. De lerarenopleidingen moeten ervoor zorgen dat de studenten deze competenties bezitten als ze afstuderen. Dat veronderstelt dat het onderwerp aan bod komt in de lerarenopleiding, maar dat ook oefenkansen ingebouwd zitten. Veel scholen staan weigerachtig ten aanzien van contacten tussen stagiairs en ouders, wat het werken aan deze competenties bemoeilijkt. Een mogelijke oplossing zou kunnen zijn dat een aantal van de basiscompetenties verder ontwikkeld kunnen worden tijdens een periode van aanvangsbegeleiding. Tijdens deze periode, die na de lerarenopleiding valt, zou de nieuwe leraar al aan het werk zijn, maar ook nog een deel tijd krijgen om verder opgeleid te worden door een lerarenopleiding en begeleid worden door de mentor van de school of de pedagogische begeleiding.

Daarnaast kan onderwijs goede praktijken en expertise inzake competenties ontwikkelen in omgaan met diversiteit, zoals de Koning Boudewijnstichting momenteel verzamelt, onder de aandacht brengen.

Status: lopende – actie VAPA

De drie ouderkoepelverenigingen hadden in 2009-2011 als kernopdracht de doelstellingen van de engagementsverklaring toe te lichten aan externe partners en alle ouders met nadrukkelijke aandacht voor ouders van die doelgroepen die op dit moment laag betrokken zijn bij de school. De ouderkoepelverenigingen werken samen o.a. met het Netwerk tegen armoede en het Minderhedenforum over hoe zij deze engagementsverklaring kunnen communiceren naar de

moeilijk bereikbare ouders. Ook voor 2012-2014 maakt deze opdracht deel uit van de basiswerking van de drie ouderkoepelverenigingen. Opnieuw gaat expliciet aandacht naar het betrekken van kansarme ouders bij het schoolgebeuren. Naast hun hogere betrokkenheid moet dit ook ervoor zorgen dat de stem van de specifieke doelgroepouder meer en beter gehoord en vertegenwoordigd wordt in de verschillende overlegorganen.

4 Afstemming tussen de betrokken actoren: preventieve gezinsondersteuning, kinderopvang en onderwijs

Actie 1: Huizen van het Kind

Status: in ontwikkeling – ontwerpdecreet organisatie van de preventieve gezinsondersteuning in de huizen van het kind – actie VAPA

Het Huis van het Kind brengt het bestaande aanbod van preventieve gezinsondersteuning samen zodat ouders makkelijker hun weg vinden in het aanbod.

(zie <http://www.huizenvanhetkind.be/hk/index.html>)

Geen enkel Huis van het Kind zal identiek zijn. Het aanbod kan sterk verschillen van gemeente tot gemeente. Zo krijgen we een mooie wisselwerking tussen professionals, vrijwilligers, ouders en kinderen. Elk Huis van het Kind zal minimaal een consultatiebureau bevatten en er wordt gestreefd naar maximale samenwerking met lokale actoren.

Op dit ogenblik lopen drie pilootprojecten (Boom, Oostende en Genk). Een proces van voorlopige labeling van bestaande initiatieven als Huis van het Kind en het regelgevend werk zijn lopende.

Actie 2: Samenwerking tussen kinderopvang, onderwijs en andere voorzieningen

Status: bestaand

Het Lokaal Overleg Kinderopvang (LOK) is een gemeentelijke adviesraad kinderopvang. Kinderopvangvoorzieningen, scholen, vertegenwoordigers van ouders en ander actoren met een aanbod naar kinderen (bv. het jeugdwerk) komen er samen en adviseren het gemeentelijk beleid rond kinderopvang. Het LOK omvat zowel de opvang van baby's en peuters als de buitenschoolse opvang en zoekt naar oplossingen voor knelpunten in aanbod en kwaliteit van het aanbod. Een aantal LOK-groepen werken of werkten rond de opvang van middagslapers en dragen op deze manier bij tot een geleidelijke overgang van de kinderopvang naar de kleuterschool (zie ook verder 'voorbereiden overstap').

Voor onderwijs zijn de Lokale Overlegplatforms (LOP's) het platform bij uitstek om alle betrokkenen rond de tafel te brengen rond gelijke onderwijskansen. Naast directies zetelen ook armoedeverenigingen, allochtonenorganisaties, ouderkoepels, CLB's... in de LOP's.

Kind en Gezin heeft zopas samen met de beleidsdomeinen 'Werk en Sociale Economie', 'Armoedebestrijding' en 'Onderwijs' projecten opgestart betreffende de 'versterking of uitbreiding van de integrale en laagdrempelige preventieve gezinsondersteuning met bruggen naar onderwijs en activering'. Daarmee beogen de vier beleidsdomeinen de opstart of versterking van initiatieven die een aanbod doen van integrale en laagdrempelige gezinsondersteuning met als doel peuters tijdig en goed voorbereid te laten doorstromen naar het kleuteronderwijs, ouders te versterken in hun

ouderrol en hen op weg te helpen naar activering. Vooral kwetsbare groepen krijgen hierbij verhoogde aandacht. Aangezien de warme overgang hierin eveneens een plaats heeft, kunnen deze projecten als eerste experimenten terzake beschouwd worden. Als het element van warme overgang ook geëvalueerd wordt kunnen de bevindingen input bieden voor goede praktijken.

Mogelijk thema voor verdere samenwerking:

Kind en Gezin en Onderwijs kunnen nagaan of het zinvol is om over gezamenlijke thema's tussen de beide fora LOK en LOP af te stemmen of samen te werken.

Kind en Gezin en Onderwijs kunnen de pas opgestarte projecten preventieve gezinsondersteuning evalueren op het vlak van warme overgang opvang/thuissituatie-onderwijs om modellen van goede praktijk te distilleren.

Actie 3: Synergie preventieve gezinsondersteuning/kinderopvang

Status: lopend – interne organisatieontwikkeling en evolutie Huizen van het kind

Kind en Gezin wil zowel in haar beleid naar de preventieve gezinsondersteuning als dat naar de kinderopvang aandacht voor de positie van kwetsbare gezinnen.

Mogelijk thema voor verdere samenwerking:

Kind en Gezin en Onderwijs kunnen werken aan afstemming om één kijk op maatschappelijk kwetsbare gezinnen binnen de drie actoren te ontwikkelen.

5 Gegevensuitwisseling

Actie 1: Gegevensuitwisseling preventieve gezinsondersteuning – centra voor leerlingenbegeleiding

Status: lopende

In het kader van de continuïteit van zorg, zijn er regionale en provinciale afspraken tussen de dienstverleners van Kind en gezin en het CLB. Daar waar nodig voor de ouders en in het belang van de veiligheid van het kind, worden er medische en psychosociale gegevens uitgewisseld. Het gaat om doorgeven van gegevens over het gezin, de opvoedingssituatie, het psychisch en sociaal functioneren, dit vooral voor die gezinnen waarvan Kind en Gezin denkt dat er zeker opvolging nodig is omdat er problemen zijn in het functioneren van het gezin of omdat er mogelijks problemen te verwachten zijn. Dit gebeurt steeds met medeweten van de ouders en in overeenstemming met de wet op de privacy en het beroepsgeheim.

Van elk kind – dat gekend is bij Kind en Gezin – is er een (papieren) medisch dossier, dat tijdens de dienstverlening wordt opgevolgd en aangevuld door de consultatiebureau-arts. Dit dossier kan overgedragen worden aan het CLB van zodra het kind ingeschreven is in het kleuteronderwijs. Deze overdracht gebeurt met toestemming van de ouders en volgens gemaakte provinciale en regionale afspraken.

Mogelijk thema voor verdere samenwerking:

Meer samenwerking tussen CLB's en de consultatiebureaus zou ook kunnen worden bekeken voor de medische functie. Welzijn legt tenslotte ook op welke acties CLB's uitvoeren voor de preventieve gezondheidszorg. Kind en Gezin ontwikkelde in functie van de consultatiebureaus een nieuwe vorm van samenwerking met de huisartsen. Onderwijs zal nagaan of die werkwijze inspirerend kan zijn voor de CLB's.

Actie 2: Gegevensuitwisseling en terugkoppeling van de resultaten m.b.t. de niet-ingeschreven kinderen in het kleuteronderwijs

Status: lopende – samenwerkingsovereenkomst Kind en Gezin – Onderwijs

Tot enkele jaren geleden waren er geen (volledige en correcte) cijfers beschikbaar inzake de exacte graad van kleuterparticipatie. Op macro-niveau waren er benaderende cijfers beschikbaar, maar er was geen zicht op welke individuele kleuters niet ingeschreven waren. Nochtans is een nominatieve lijst een vereiste om gerichte acties naar de betrokken ouders en kinderen te kunnen ondernemen. Jaarlijks wordt deze nominatieve lijst bekomen door een vergelijking tussen het aantal niet-leerplichtige kleuters van 2,5 jaar tot 6 jaar oud, woonachtig in het Vlaamse Gewest, en het aantal ingeschreven kleuters die de scholen doorgeven. Op basis van de resultaten komt het Agentschap voor Onderwijsdiensten (AgODi) tot een lijst van niet-ingeschreven kinderen waarmee Kind en Gezin aan de slag kan gaan om de betrokken ouders te contacteren.

Kind en Gezin geeft feedback aan AgODi over de door haar uitgevoerde acties. Daarbij geeft K&G het resultaat van de acties aan per kind, gedetailleerde informatie die wordt bezorgd aan de LOP-deskundigen voor die regio's waar er een LOP is.

Deze afspraken zijn opgenomen in de engagementsverklaring tussen onderwijs en welzijn (AgODi en Kind en Gezin) en worden opgevolgd en geëvalueerd tijdens het structureel overleg dat jaarlijks plaatsvindt.

Actie 3: Gegevensuitwisseling – kindboekje

Status: lopende

Elk kind krijgt bij de start van de dienstverlening een gezondheidsboekje. Tijdens huisbezoeken en consulten worden de gegevens over het kindje en de volgende afspraken erin genoteerd. (zie <http://www.kindengezin.be/brochures-en-rapporten/brochures/ouders/>)

Ouders kunnen hun eventuele vragen noteren die ze op hun volgende contact met Kind en Gezin willen stellen. Zij kunnen dit boekje ook meenemen naar de huisarts, de kinderopvang, het inloopteam... en andere diensten om belangrijke gegevens over het kind te (laten) noteren en te delen.

Mogelijk thema voor verdere samenwerking:

Kind en Gezin en Onderwijs kunnen onderzoeken of het kindboekje ook kan meegenomen worden naar het CLB.

6 Competentieontwikkeling binnen de betrokken sectoren

Investeren in opleiding en professionalisering van personeel en het waarborgen van diversiteit (naar geslacht, taal...) binnen het personeel zijn factoren die sterk kunnen bijdragen tot de kwaliteit. Een voldoende personeelsomkadering is uiteraard essentieel, zowel in de kinderopvang als in het kleuteronderwijs.

Actie 1: Competentie kinderbegeleider in de kinderopvang versterken

Status: in ontwikkeling – decreet opvang baby's en peuters – actie VAPA

In het decreet kinderopvang van baby's en peuters staat dat de competenties van de kinderbegeleider zullen opgenomen worden in de uitvoeringsbesluiten. Deze kunnen als input gebruikt worden voor het opleidingsprofiel van de opleidingen die leiden naar tewerkstelling in de kinderopvang.

Actie 2: Kwalificerende trajecten

Status: in ontwikkeling – decreet opvang baby's en peuters- actie VAPA

Op dit ogenblik worden er nog niet voor alle sectoren in de kinderopvang kwalificaties vereist. Met het nieuwe decreet kinderopvang baby's en peuters worden er voor elke verantwoordelijke en elke kinderbegeleider kwalificaties vereist.

De kwalificaties voor begeleider in de kinderopvang zullen via meerdere wegen kunnen behaald worden, zoals via dagonderwijs of volwassenenonderwijs, na een specifieke basisopleiding, via de EVC-procedure, het ervaringsbewijs en dergelijke. Er wordt ook gedacht aan trajecten voor begeleiders-in-opleiding, door middel van een combinatie van begeleid leren op de werkvloer en een te volgen basisopleiding. Er zullen hoe dan ook specifieke overgangsmodaliteiten en termijnen voorzien worden.

Actie 3: Opleiding pedagogie van het jonge kind

Status: lopende

Het nieuwe decreet kinderopvang baby's en peuters introduceert voor elke vergunde kinderopvang pedagogische ondersteuning. De professionele bachelor pedagogie van het jonge kind die in 2011 van start ging, is specifiek gericht op het coachen van o.a. kinderbegeleiders in de kinderopvang van baby's en peuters.

Ook in deze opleiding zal het pedagogisch raamwerk voor de kinderopvang een belangrijk kennisonderdeel vormen.

Actie 4: Afstemming opleidingsprofielen resp. beroepscompetenties in kleuteronderwijs

Status: lopende

Momenteel maken de vereiste en de voldoende geachte bekwaamheidsbewijzen van kinderverzorger deel uit van de groep "andere" bekwaamheidsbewijzen voor kleuteronderwijzer. Gedurende een paar jaar werden de opleidingen gescreend op kwaliteit en met nadruk op de link met het jonge kind. Hierdoor zijn er enerzijds een paar opleidingen stopgezet, anderzijds werden een paar TSO-opleidingen toegevoegd.

Actie 5: Informeren, sensibiliseren van eigen dienstverleners en partners tijdens overleg, intervisie, casusbespreking...

Status: lopende

Aanbieden van ondersteunend communicatiemateriaal ('Bronnenboek' voor de organisatie van ouderbijeenkomsten, 'Schoolkieswijzer' voor ouders, Kind in Beeld Ontwikkeling en DVD 'Kijk, ik groei' (aandacht voor gehele ontwikkeling van 0-3 jaar tot en met de instap in de kleuterschool),...

Actie 6: Gezinsondersteuners en brugfiguren

Gezinsondersteuners bij Kind en Gezin

Status: lopende

K&G zet gezinsondersteuners in die verbindend werken vanuit hun ervaringskennis en -deskundigheid. Inzetten van gezinsondersteuners die verbindend werken vanuit hun levenservaring. Zij zorgen voor een warme overdracht naar andere diensten zoals o.a. de kinderopvang en de kleuterschool in de individuele dienstverlening van gezinnen. Zij brengen tevens het perspectief van sociale uitsluiting omwille van migratie en/of kansarmoede in tijdens casusbesprekingen, overleg met dienstverleners, intervisie... In vele gevallen vormen zij voor gezinnen in armoede en uitsluiting een ankerfiguur. Er kan onderzocht worden op welke manier de functie van gezinsondersteuner versterkt kan worden opdat die nauwer aansluit bij de idee van gezinscoaches.

- Brugfiguren, vertrouwensfiguren binnen onderwijs

Status: lopende

Binnen de CLB's werd de mogelijkheid gecreëerd om ervaringsdeskundigen in de armoede aan te werven. Dat veronderstelt dat centra hun middelenenveloppe (basisomkadering) herschikken alsook in een tandemwerking voorzien, waarbij een CLB-collega de ervaringsdeskundige moet ondersteunen. Dusver maakten de CLB's nauwelijks gebruik van deze mogelijkheid, hoewel het

model een meerwaarde binnen de dienstverlening van een CLB kan betekenen mits een aantal randvoorwaarden vervuld zijn. Ook voor scholen kunnen ervaringsdeskundigen van betekenis zijn. Zo maken een aantal Limburgse scholen (o.m. basisscholen in LOP Genk) gebruik van het Team voor Advies en Ondersteuning (TAO) en ook een CLB heeft dit plan opgevat. Zij hebben dan wel geen ervaringsdeskundige in dienst maar willen opgeleide ervaringsdeskundigen wel inzetten bij welbepaalde taken. Scholen of scholengemeenschappen die daarvoor zouden kiezen, kunnen gebruik maken van hun werkingsmiddelen om een ervaringsdeskundige tewerk te stellen. Er zijn ook een aantal lokale overheden die scholen een stuk tegemoet komen in hun behoefte aan brugfiguren zoals ervaringsdeskundigen en intercultureel medewerkers. Steden en gemeenten hebben binnen de projectsubsidies flankerend onderwijsbeleid alleszins de mogelijkheid om dergelijke projecten in te dienen, waarvan ook Lokeren, Zele en Turnhout gebruik gemaakt. Ook andere financiële kanalen kunnen aangesproken worden. Zo wendt de stad Gent middelen uit het Stedenfonds aan om brugfiguren in te schakelen bij een aantal welgekozen scholen uit de verschillende netten.

Verdere samenwerking:

In gezamenlijk overleg willen K&G en onderwijs nagaan hoe de rol van gezinsondersteuners in de warme overgang opvang/thuismilieu en onderwijs kan versterkt worden.

Actie 7: Tegengaan personeelstekort kleuteronderwijs

Status: in ontwikkeling – omkadering kleuteronderwijs en verhogen aantrekkelijkheid lerarenberoep kleuteronderwijs

In de kleuterklas ligt een sleutel voor kinderarmoedebestrijding bij de omkadering en de grootte van de klassen. De Vlaamse Regering keurde een nieuwe omkadering voor het basisonderwijs goed. Die zal vooral in de kleuterscholen voelbaar zijn. Er komen 1300 extra leraren in het basisonderwijs. Om het tekort aan leraren tegen te gaan wil minister Smet de opleiding én de job aantrekkelijker maken, en voor zoveel mogelijk mensen openstellen die daar zin in hebben. In hun opleiding, of in hun navorming of bijscholing, zal o.m. taalstimulering Nederlands, zowel voor taalarme kinderen als voor een groeiend aantal anderstalige kinderen, voorop staan.

Om de extra vacatures in het kleuteronderwijs kwaliteitsvol in te vullen, worden innoverende maatregelen voorgesteld om andere gekwalificeerden aan te trekken. Het accent ligt op het streven naar excellente leraren in de basisschool en voldoende ondersteuning op vlak van competentieontwikkeling.

Tussen het ambt van kleuteronderwijzer en kinderverzorger bestaat al een zekere vorm van “warme” overgang. De vereiste en de voldoende geachte bekwaamheidsbewijzen van kinderverzorger maken deel uit van de groep “andere” voor kleuteronderwijzer. Afstemming van het salaris is nog een aandachtspunt. Recent werden de VE en VO kinderverzorger nog gescreend op kwaliteit met nadruk op de link met het jonge kind. Hierdoor werden enerzijds een paar bekwaamheidsbewijzen niet meer in aanmerking genomen voor het ambt van kinderverzorger, anderzijds werden een paar TSO-opleidingen toegevoegd.

Actie 8: Tweedelijnsondersteuning kleuterparticipatie

Status: lopende

Met deze maatregel wordt geïnvesteerd in begeleiding van kleuteronderwijzers die meer dan anderen geconfronteerd worden met niet-Nederlandstalige kleuters. Zij krijgen in grote mate te maken met de problematieken rond anderstaligheid en taalvaardigheid Nederlands. Kleuteronderwijzers van scholen die gelegen zijn in LOP-gemeenten met minimum 25% GOK-leerlingen kunnen gebruik maken van deze ondersteuning omdat zij geconfronteerd worden met een grote concentratie doelgroepkinderen.

Vermits er een duidelijk verband bestaat tussen het niet gebruiken van de Nederlandse taal thuis en de leerachterstand en schoolse vertraging, is het van het grootste belang om de taalvaardigheid van de kleuters te verhogen via de meest geschikte onderwijskundige aanpak. De tweedelijns-ondersteuning bestaat vooral uit een intensieve begeleiding van de kleuteronderwijzers en is gericht op hun pedagogisch didactisch handelen.

Mogelijk thema voor verdere samenwerking:

Voor een echt **samengaan van kinderopvang en kleuteronderwijs** stellen zich op dit moment nog een aantal drempels, zoals personeelsbeleid, voorwaarden tot uitbating, inschrijvingsrecht in de kleuterschool:

- op vlak van personeelsbeleid: de statuten en de arbeidsvoorwaarden van kinderverzorgers in de kinderopvang en het kleuteronderwijs zijn verschillend. Dat maakt de inzet van personeel over kinderopvang en kleuteronderwijs heen quasi onmogelijk. (zie verder)
- op vlak van de specifieke uitbatingvoorwaarden: de normen mbt. de brandveiligheid van de gebouwen en de akoestische normen verschillen.
- op vlak van inschrijvingsrecht: kinderopvang kan geen inschrijvingsrecht garanderen op basis van de inschrijvingsvoorwaarden in de kleuterschool die op dezelfde campus is gelegen

Zowel de onderwijs- als de opvangsector streven naar een beter **genderevenwicht**. Ze kunnen elkaar inspireren wat effectieve strategieën betreft. Zo onderstreept Jan Peeters dat verschillende campagnes nodig zijn om effect te genereren en pleit hij voor een Europees netwerk van mannen in de kinderopvang. In het OCM-Actieplan gender, seksuele identiteit en toegankelijkheid (2010-2012) engageerde minister Smet zich ertoe acties te ontwikkelen die een evenwichtiger participatie van (diverse) mannen en vrouwen in de opleidingen en in het kleuteronderwijs proberen te bewerkstelligen, met o.m. een campagne over werken in het basisonderwijs.

Tot slot

Vanuit de optiek dat een gerichtere samenwerking tussen O&V en Kind en Gezin ongetwijfeld bijdraagt tot een meer naadloze en warmere overgang tussen opvang/thuismilieu en onderwijs, ligt een meer structureel overleg tussen beide beleidsdomeinen voor de hand.

Daarom formuleren we het voorstel voor een structureel ambtelijk overleg tussen beide domeinen zodat, op basis van voorliggend document, actiegerichte initiatieven binnen het bereik liggen. De uitdagingen waarvoor we samen staan zijn immers niet gering: de studiedienst van de Vlaamse Regering verwacht tussen 2008 en 2017 een groei van 25.000 baby's en peuters voor de leeftijdscategorie tussen 0 en 2 jaar. Het capaciteitsprobleem qua plaatsen in de opvang en in het kleuteronderwijs is een uitdaging die initiatieven vereist, niet in het minste omdat het een randvoorwaarde is

om de dienstverlening toegankelijk en laagdrempelig voor de hele bevolking te garanderen. Toegankelijkheid is onmiskenbaar een kwantitatief verhaal en een kwalitatief verhaal van een open, inclusieve organisatiecultuur met competente professionals. Kwalitatieve opvang en kleuteronderwijs komt alle kinderen ten goede en legt de soliede basis voor hun sociale ontwikkeling en leermogelijkheden. Daartegenoverstaat dat, in de bewoordingen van NESSE-experts, "Poor quality ECEC may do more harm than good, especially to children from poorer backgrounds" (NESSE, 2009. *EARLY CHILDHOOD EDUCATION AND CARE. Key lessons from research for policy makers*. Brussel: Europese Commissie). Zoals Odile Quintin onderstreept in haar inleiding bij dat rapport:

A key message emerging from this report is that quality ECEC services can enhance children's subsequent school performance. A second lesson is that ECEC services, however good, are important but not sufficient on their own to redress the effects of child poverty and disadvantage and to change life chances; investments should be made in a spectrum of policies that affect young children's lives. A third message from the research reviewed here is that ECEC policy development and implementation is a complex issue and crosses traditional administrative barriers. It requires an integrated approach with cooperation and coordination across sectors and policy fields.

HOOFDSTUK 3 – Jaarverslag van de werking van het permanent armoedeoverleg 2011

HORIZONTAAL PERMANENT ARMOEDEOVERLEG

“Het permanent armoedeoverleg bezorgt voor de opmaak van het geactualiseerde actieplan aan de coördinerende minister een jaarverslag van het voorafgaande jaar. Het jaarverslag geeft een overzicht van de werking en een beknopte samenvatting van de behandelde thema’s en de behaalde resultaten.”

Het Permanent Armoedeoverleg (PAO) dat met de goedkeuring van het armoededecreet van 21 maart 2003 zijn decretale basis kreeg, bestaat uit een horizontaal en een verticaal overleg. Een rapport uit december 2008 van het Experten comité van de Raad van Europa over de autonomisering van personen die geconfronteerd worden met grote armoede heeft het PAO geciteerd als een voorbeeld van een structuur die de participatie van mensen in armoede – via het Vlaams Netwerk – aan de uitwerking van het armoedebeleid toelaat.

In het horizontaal PAO komen de aandachtsambtenaren uit de verschillende departementen en agentschappen van de Vlaamse administratie samen met medewerkers van het Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen en enkele bijkomende experts. Zij vertegenwoordigen de verschillende beleidsdomeinen waarin armoedebestrijding belangrijk is. Ook het Interfederaal Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting en de vzw De Link, die de opleiding en de tewerkstelling van ervaringsdeskundigen in de armoede en sociale uitsluiting coördineert, nemen deel aan het overleg.

Een volledig overzicht van de leden van het PAO is te vinden op <http://wvg.vlaanderen.be/armoede>.

De opdrachten van het horizontale overleg zijn:

1. acties voorbereiden in de verschillende beleidsdomeinen die voortvloeien uit het actieplan;
2. de impact en de effecten van die acties analyseren;
3. de acties coördineren en de acties van de verschillende beleidsdomeinen op elkaar afstemmen;
4. de voorwaarden bepalen voor het organiseren van het overleg;
5. kennisnemen van de voorstellen van het verticale overleg in elk van de beleidsdomeinen;
6. het actieplan evalueren;
7. de opdrachten van de Vlaamse Regering uitvoeren, op voorstel van de coördinerende minister, ingevolge beslissingen van de Interministeriële Conferentie in het kader van het samenwerkingsakkoord.

Binnen het kader van de bestrijding van de armoede, zullen we voortdurend de vinger aan de pols moeten houden. Ook het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding is een momentactie waarbij we weten dat we niet volledig (kunnen) zijn in de aanpak en bestrijding. Onze maatschappij is voortdurend in ontwikkeling en zal dus ten alle tijden antwoorden moeten zoeken. Dit horizontaal armoedeoverleg moet er toe leiden dat er voor omschreven armoedeproblemen fora met diverse actoren plaatsvinden. Deze fora moeten leiden tot een grotere kennis van de problematiek en voorstellen formuleren tot een adequate bestrijding van de armoede.

In 2012 werd er 5 maal een Horizontaal overleg georganiseerd, namelijk op 9 februari, 30 maart, 10 mei, 26 juni, 6 september en 6 november.

Inhoudelijk waren vooral de informatie- en ervaringsuitwisseling het belangrijkste, waarbij onder meer volgende thema's – in willekeurige volgorde – aan bod kwamen:

- Voortgangsrapport 2011 Vlaamse Actieplan Armoedebestrijding
- Bijsturing Vlaams Actieplan Armoedebestrijding
- Automatische Rechtentoekenning
- Armoedetoets en quickscan
- STUDIO Kinderarmoede
- Advies netwerk voortgangsrapport 2011
- 2jaarlijks verslag Interfederaal Steunpunt Armoedebestrijding
- Voorstelling van de UiTPAS
- Voorstelling project 'Droomjob – tussen droom en werkelijkheid' door VWAWN Wieder
- Armoede bij ouderen
- Sociale innovatie

In het kader van dit overleg werd in samenwerking met de Vlaamse Ouderenraad een denkdag gehouden over initiatieven die de aanpak van armoede en sociale uitsluiting bij ouderen kunnen versterken. Vanuit de optiek dat armoede niet enkel een financieel probleem is, maar ook vaak te maken heeft met een probleem van wonen, een zwakkere gezondheid, een beperkte deelname aan het sociale leven en ontoereikende informatie, werden hier rond verschillende werkgroepen opgericht. Vanuit de werkgroepen werden aanbevelingen geformuleerd, die werden meegenomen in de projectoproep rond intergenerationele solidariteit.

Ook in 2013 zal het Horizontaal PAO regelmatig samenkomen. Op de agenda staat alvast het transitietraject kinderarmoede, uitrol TAO-werking, rol van de aandachtsambtenaren inzake de armoedetoets, voortgangsrapport VAPA 2013 en een themadag rond automatische rechtentoekenning. Wij verwachten ook Frank Vandenbroucke die een toelichting komt geven over zijn paper 'The Active Welfare State Revisited' waarin hij tot een aantal interessante vaststellingen komt aangaande de armoedeproblematiek.

De verslagen kunnen opgevraagd worden.

VERTICAAL PERMANENT ARMOEDEOVERLEG

Het verticaal overleg is het overleg dat per beleidsdomein wordt georganiseerd met als taak de specifieke beleidsinitiatieven van het betreffende beleidsdomein te toetsen aan de visie en de ervaring van de doelgroep en voorstellen tot bijsturing te formuleren. Het decreet bepaalt dat het de verantwoordelijkheid is van iedere Vlaamse minister om dit overleg te organiseren en in overleg met het Vlaams Netwerk van Verenigingen waar armen het woord nemen de nadere regels van de werking van dit overleg binnen het eigen beleidsdomein vast te leggen. Het verticaal overleg vindt voor elk beleidsdomein minstens twee keer per jaar plaats. De aandachtsambtenaren nemen deel aan dit verticaal overleg binnen hun beleidsdomein.

Het Vlaams Netwerk organiseert overlegtafels waar zij samen met de verenigingen waar armen het woord nemen, de problemen identificeren en nadenken over mogelijke oplossingen. Het Vlaams Netwerk vertolkt, in samenwerking met de verenigingen, de resultaten van hun overlegtafels in het verticaal overleg. Op deze manier garanderen we dat de stem van mensen in armoede gehoord wordt en vertaald wordt in concrete beleidsmaatregelen. Ook biedt dit overleg de mogelijkheid om nieuwe beleidsinitiatieven af te toetsen. Het Vlaams Netwerk vervult hierbij een brugfunctie en zorgt

voor een vlotte terugkoppeling naar de verenigingen zodat deze inzicht krijgen in het verloop en de resultaten van hun beleidsdialoog.

Het is wenselijk bij het verticaal overleg een sterke betrokkenheid te hebben van zowel kabinet als administratie via minstens de aandachtsambtenaren. Er kan ook verticaal overleg georganiseerd worden met verschillende beleidsdomeinen, in het kader van beleidsdomeinoverschrijdende problemen en maatregelen.

In 2012 vonden volgende VPAO's plaats:

2 februari_VPAO Welzijn - Kabinet Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

Agenda:

- overleg over stand van zaken van een aantal concrete thema's;
- decreet preventieve gezinsondersteuning;
- projecten schuldbemiddeling;
- gezondheidspromotie en ziektepreventie.

9 februari_VPAO Gezondheid (dit was een uitgesteld vpao van 2011) - Kabinet Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

Agendapunten:

- het gebruik van spoeddiensten;
- ziekenhuizen

14 februari_VPAO Onderwijs - Kabinet Onderwijs

Agenda: Dossier Basiseducatie van Recht-Op.

28 februari_VPAO Welzijn - Kabinet Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

Agenda: stand van zaken en planning van

- integrale jeugdhulp;
- pleegzorg;
- hospitalisatieverzekering;
- automatische rechtentoekenning;
- kindpremie;
- decreet preventieve gezinsondersteuning;
- schuldhulpverlening;
- wijkgezondheidscentra;
- gezondheidspromotie en ziektepreventie.

17 april _VPAO Dak- en thuisloosheid - Kabinetten Wonen, Welzijn, Volksgezondheid en Gezin en armoedebestrijding

Agenda: globale aanpak dak- en thuisloosheid

9 mei_VPAO Uitzendwerk - Kabinet Werk

Agenda: dossier uitzendwerk

8 juni_VPAO Water - Kabinet Leefmilieu/water

Agenda: bespreking potentiële sociale openbare dienstverplichting voor waterleveranciers

15 juni_VPAO Stedenfonds - Kabinet Stedenbeleid

Agenda: armoede als thema binnen het stedenfonds

15 juni_VPAO Cultuur - Kabinet Cultuur

Agenda: groeien in cultuur (cultuur op school)

6 juli_VPAO Onderwijs - Kabinet Onderwijs

Agenda : stand van zaken van

- brochure kosten/comm,
- ontmoeting koepels,
- communicatie,
- ervaringsdeskundigen,
- kosten (maximumfactuur SO, schooltoelagen, incassobureaus)

22 oktober _ VPAO Energie - Kabinet Energie

Agenda: “de energiemarkt”, “een goed sociaal onderzoek binnen de LAC”, “commentaar op idee niet-afsluiting bij aanwezigheid kinderen”

24 november_VPAO Jongeren - Kabinet Onderwijs en Jeugd

Agenda: jongeren over onderwijs, integrale jeugdzorg, werk

29 november_VPAO Sport - Kabinet Sport

Agenda: evaluatie participatiedecreet & sportprojecten, reactie op beleidsbrieven en actieplan sport voor allen, samenwerking met sportdiensten, vorming ...

4 december _ VPAO Wonen - Kabinet Wonen

Agenda: huurgarantiefonds

14 juni_VPAO Gezondheid - Kabinet Gezondheid

Agenda:

- algemene knelpunten mbt gezondheidspromotie en ziektepreventie;
- rookpreventie
- afspraken

18 december_VPAO Welzijn - Kabinet Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

Agenda:

- forum ‘opgroeien in armoede’
- project ‘jonge ouders in armoede’ van Recht-Op Jongeren
- integrale jeugdhulp

Voor het thema werk zijn ook het stakeholdersforum bij de VDAB en de werkgroep armoede integraal onderdeel van het VPAO. Zowel het forum als de werkgroep kwamen regelmatig samen. Een VPAO cultuur in het onderwijs met het kabinet onderwijs is uitgesteld naar 2013.

De verslagen kunnen opgevraagd worden.

Lexicon

Bo/eK	Boeren op een Kruispunt
CAW	Centrum voor Algemeen Welzijnswerk
CKG	Centrum Kind en Gezin
CLB	Centrum Leerlingenbegeleiding
CORVE	Coördinatiecel Vlaams e- government
DO	Duurzame Ontwikkeling
EU	Europese Unie
EVC	Erkenning van Verworven Competenties
HBO	Hoger Beroepsonderwijs
HPAO	Horizontaal Permanent Armoedeoverleg
IBO	Individuele Beroepsopleidingen in de Onderneming
IKG	Inkomensgerelateerde Kinderopvang
JoKER	Kind- en Jongereneffectrapportage
LAC	Lokale Adviescommissie
LOP	Lokaal OverlegPlatform
MMPP	Medische , mentale, psychische en of psychiatrische problematiek
MOE	Midden Oost Europees
OASeS	Onderzoekscentrum Ongelijkheid, Armoede, Sociale Uitsluiting en de Stad
OCMW	Openbaar Centrum Maatschappelijk Welzijnswerk
PAO	Permanent Armoedeoverleg
PDPO	Programmeringsdocument voor Plattelandsontwikkeling
POD MI	POD Maatschappelijke Integratie
RIA	Reguleringsimpactanalyse
SO	Secundair Onderwijs
TAO	Teams voor Advies en Ondersteuning
TKO	Tweedekansonderwijs
VCS	Vlaams Centrum Schuldbemiddeling
VGC	Vlaamse Gemeenschapscommissie
VAPA	Vlaams Actieplan Armoedebestrijding
VDAB	Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding
ViA	Vlaanderen in Actie
VPAO	Verticaal Permanent Armoedeoverleg
VWAWN	Verenigingen Waar Armen het Woord Nemen
WVG	Welzijn, Volksgezondheid en Gezin
ZORO	Dorpsnetwerken voor zorg in een rurale omgeving

Netwerk tegen Armoede

Vooruitgangstraat 323 bus 6 - 1030 Brussel / tel. 02-204 06 50 / fax : 02-204 06 59
info@netwerktegenarmoede.be / www.netwerktegenarmoede.be

Advies voortgangsrapport VAPA 2012
18 februari 2013

Vooraf:

In 2012 gaf het Netwerk tegen Armoede in haar advies aan dat veel te weinig de topprioriteit armoedebestrijding van deze Vlaamse Regering blijkt uit de stand van zaken van de prioriteiten van het VAPA.

Enerzijds zaten een aantal zaken op schema: VLAS en Uitpas. Voor deze zaken werd budget vrijgemaakt en is een duidelijk doel en tijdspad uitgestippeld. Daarnaast was ook de voortgang van de automatisering van de schooltoelage een heel goede zaak. Het bleef echter wachten op de dossiers van deze Vlaamse Regering inzake automatisering van rechten. Tot slot gaven we aan dat indien de armoedetoets in 2012 effectief in de regelgeving, via de RIA, kan verankerd worden, dat deze ook als een topprioriteit op schema gezien kon worden.

Anderzijds bleef het in 2011 rond de fundamentele terreinen, de terreinen die mensen in armoede rechtstreeks voelen (wonen/water/energie, verankering van de schuldbemiddeling, eerstelijnsgezondheidszorg), wachten op duidelijkheid en vooral budget. Ook waren er bezorgdheden over nakende besparingen (schooltoelage, mobiliteit, ...) en de gevolgen hiervan voor mensen in armoede.

Tot slot waren er naar aanleiding van de voortgangsrapportering in 2011 een aantal dossiers die niet weerhouden zijn tot deze prioriteiten, maar wel heel belangrijk en dringend zijn: de globale aanpak van dakloosheid, de Vlaamse sociale bescherming (gericht op de meest kwetsbaren) en een structurele minimale levering op vlak van water en energie (geen afsluitingen of mensen die zichzelf afsluiten doordat ze niet meer kunnen opladen). In het advies werd gevraagd om deze dossiers ook prioritair aan te pakken.

Advies 2013

We bekijken de voortgang in 2012 in 5 grote delen:

- 1) De voortgang op basis van de door de Vlaamse Regering geformuleerde prioriteiten
- 2) De voortgang inzake de aanpak van kinderarmoede
- 3) De voortgang inzake de dossiers die het Netwerk tegen Armoede in het advies over de voortgang in 2011 als extra prioritair aangaf
- 4) De voortgang van enkele andere acties
- 5) Advies over de terreinen waar de Vlaamse Regering de focus op wil leggen in 2013

Deel 1: De voortgang op basis van de door de Vlaamse Regering geformuleerde prioriteiten
--

Op 29 april 2011 besliste de Vlaamse Regering om haar armoedebestrijdingsbeleid te intensifiëren. Dit door vooral te focussen op volgende prioriteiten (op basis adviezen van de SERV, het Vlaams Parlement en het Netwerk tegen Armoede):

- het opstarten van de armoedetoets: vanuit een proefproject komen tot inbouw in de regelgeving van deze toets;
- de realisatie van de automatische toekenning van rechten;
- de versterking en uitbreiding van wijkgezondheidscentra
- het stimuleren van netwerkvorming tussen de verschillende hulpverlenende diensten;
- kostenbeheersing in het secundair onderwijs;
- het bijsturen van kennis van armoede bij opleidingsverstrekkers;
- valoriseren van onderzoek over armoede;
- de realisatie van een voldoende kwalitatief toegankelijk aanbod van schuldhulpverlening;
- de realisatie van een substantiële automatische huursubsidie voor mensen die te lang op de wachtlijst staan, en de laagste inkomensgroepen;
- het realiseren van een duurzame toeleiding tot de arbeidsmarkt via bijvoorbeeld geïntegreerde welzijnstrajecten, maar ook arbeidszorg;
- het wegwerken van werkloosheidsvallen;
- het realiseren van een Vlaamse vrijetijdskaart;
- uitbreiding en structurele verankering van de integrale trajecten naar werk;
- creatie van kwalitatieve duurzame jobs op maat voor mensen in armoede, onder andere een sterke stijging van de jobs in buurtontwikkelingsdiensten;
- aandacht voor gekleurde armoede.

We doorlopen deze prioriteiten één voor één (we hanteren de volgorde van de voortgangsrapportering) en bekijken de voortgang:

1) Het opstarten van de armoedetoets: vanuit een proefproject komen tot inbouw in de regelgeving van deze toets;

Het Netwerk tegen Armoede vindt het een goede zaak dat er een stap vooruit gezet is in het creëren van een armoedetoets, dit door middel van een quick scan.

Toch stellen zich een aantal vragen op vlak van deze quickscan:

- Wie bepaalt wanneer er een quickscan (en straks de volwaardige armoedetoets) gebeurt? Op welke manier kunnen wij vanuit de stem van mensen in armoede de vraag stellen om zeker een quick scan/armoedetoets te doen?
Het Netwerk tegen Armoede gaf al voor twee actuele dossiers aan dat een quick scan/armoedetoets wenselijk is, meer bepaald de w²-trajecten en het ontwerpdecreet Integrale Jeugdhulp. In welke mate kan dit verzekerd worden?
- In welke mate zijn de drie vaste onderdelen van een armoedetoets (een wetenschappelijke inbreng, een inbreng vanuit ervaringen van mensen in armoede via het Netwerk tegen Armoede en een ambtelijke inbreng (die ook alle inbrengen verzamelt)), in de quick scan (en straks de volwaardige armoedetoets) verzekerd? In welke mate is ruimte en tijd voorzien zodat de drie onderdelen op een gedegen manier tot stand kunnen komen?
- Is er reeds een plaats gecreëerd waar de armoedetoetsen/quick scans openbaar geconsulteerd kunnen worden?

Op vlak van de proefprojecten armoedetoets wil het Netwerk tegen Armoede volgende zaken meegeven:

- In 2012 ging er normaal gezien ook een proefproject lopen rond een werkgelegenheidsdossier. Dit gebeurde niet.

- Het is meer dan noodzakelijk dat er rekening gehouden wordt met de resultaten van het proefproject van de armoedetoets op de kindpremie. Deze gaf immers duidelijk aan dat een Vlaamse kindpremie, duidelijk gefocust moet worden op de meest kwetsbare gezinnen.

Op vlak van deze prioriteit werden dus stappen vooruit gezet, het moet echter de bedoeling zijn om in 2013 de volledige armoedetoets, verankerd in de RIA, rond te hebben. De antwoorden op de vragen hierboven (openbaarheid, investering in de drie onderdelen van armoedetoets, ...) zijn daarin ook van cruciaal belang. Ook moeten een aantal belangrijke dossiers in 2013 reeds onderhevig zijn aan de armoedetoets.

2) De realisatie van de automatische toekenning van rechten;

Het is een goede zaak dat dit als speerpunt toegevoegd werd aan het meerjarenprogramma slagkrachtige overheid en dat er eindelijk een nota overgemaakt werd aan de Vlaamse Regering .

Toch zijn er een aantal belangrijke bedenkingen te maken:

- De automatisch toekenning van de schooltoelage ging operationeel zijn in het schooljaar 2013-2014. Dit werd helaas uitgesteld omwille van budgettaire redenen.
- Het Netwerk tegen Armoede vindt het niet kunnen dat de Vlaamse Regering budgettaire implicaties als knelpunt aangeeft voor de automatisering van rechten. Indien men regelgeving uitwerkt, gaat men er toch van uit dat iedere rechthebbende ervan gebruik maakt.
- Er wordt aangegeven dat 1/3^e van de rechten reeds door de Vlaamse Regering automatisch wordt toegekend, 1/3^e van de rechten niet automatisch kan toegekend worden en er dus 1/3^e rechten overblijft die onderzocht kunnen worden. Op basis van relevantie en haalbaarheid werd voor 14 rechten een concreet stappenplan gemaakt en begin 2013 aan de Vlaamse Regering voorgelegd. Het Netwerk tegen Armoede zit hier met volgende vragen/bemerkingen:
 - o Er zou transparantie moeten komen over alle rechten, de redenen waarom sommige niet automatisch kunnen toegekend worden, de redenen waarom de selectie van 14 gemaakt is. De automatisering van de schooltoelage liep over 2 legislaturen, onhaalbaarheid binnen deze legislatuur kan dus geen reden zijn om aan bepaalde automatiseringsprocessen niet te beginnen. Over de volledige oplijsting dient dus transparantie te komen.
 - o Binnen de selectie van 14 rechten stellen we vast dat heel wat zaken over niet over automatisering gaan maar wel over administratieve vereenvoudiging gaan (bv. elektronisch ontvangen van korting voor aanvraag treinticket bij sollicitatie; bv. vakantieparticipatie via Uitpas), over verder onderzoek (bv. over de non-take up van de stimulanspremie tijdens de opleiding; bv. of de terugbetaling van opleidingskosten niet direct door de opleider kunnen betaald worden), bekendmaking van aanbod dat niet geautomatiseerd kan worden (bv. verblijfsvergoeding tijdens opleiding), over andere projecten (bv. Mobikansen), ...
 - o De nota heeft de kans gemist om direct een aantal beslissingen te nemen, ook al neemt de uitvoering daar nog een aantal jaren van in beslag:
 - Een algemene derdebetalersregeling voor kinderopvangkosten tijdens de opleiding
 - De stimulanspremie tijdens de opleiding automatisch gaan toekennen aan

- leefloners/personen met een handicap, ook al zijn deze aantallen laag.
 - De terugbetaling van opleidingskosten voor bepaalde groepen automatisch door de opleider laten betalen.
 - De vrijstelling van het inschrijvingsgeld in het volwassenenonderwijs voor bepaalde groepen.
- De dossiers rond wonen (huursubsidie en verzekering gewaarborgd wonen) en ook de dossiers omtrent de zorgverzekering en thuiszorg zijn heel vaag over hoe snel de zaken vooruit kunnen gaan.
- Opnieuw worden budgettaire implicaties als mogelijke reden aangegeven om niet te gaan automatiseren, bijv. bij de korting van Bloso-kampen; bijv. schooltoelage. Het Netwerk tegen Armoede vindt dit onaanvaardbaar, rechthebbenden moeten hun recht toegekend krijgen.
- Bij de MOBIB-kaart stelt men dat de administratieve kost voor de aanschaf van deze kaart zeker een drempel zal zijn voor kwetsbare groepen en voor automatisering. Het is jammer dat men niet onderzoekt of men niet aan bepaalde groepen automatisch en gratis een MOBIB-kaart kan bezorgen. Deze groepen zouden op Vlaams niveau kunnen vastgelegd worden (leefloners, mensen in schuldbemiddeling, mensen met een OMNIO-statuu, ...). Het zou goed zijn om het voorbeeld van de Uitpas te volgen.
- De automatisering inzake ouderbijdrage kinderopvang is een goede vooruitgang, zeker gezien het de doelstelling is om kinderopvang toegankelijker te maken voor kwetsbare groepen.

Het Netwerk verwacht meer van deze prioriteit rond automatisering van rechten. We rekenen er op dat de zaken in 2013 stevig bijgestuurd kunnen worden. Vooral op vlak van mobiliteit liggen er dan via de MOBIB-kaart een aantal grote kansen. Daarnaast moet ook bekeken worden of een aantal dossiers niet reeds in uitvoering kunnen gezet worden richting volgende legislatuur (cfr. Schooltoelage in de vorige legislatuur). Mits een aantal duidelijke beslissingen kan deze prioriteit dus op schema komen.

Wat betreft proactieve dienstverlening herhalen we ons advies van vorig jaar: er kan hier heel snel winst gemaakt worden. De Vlaamse overheid kan van de toekenning van rechten, we denken in de eerste plaats het OMNIO-statuu, een prioriteit maken voor bepaalde dienst- en hulpverleners zoals CAW's, OCMW's, VDAB, ... Het eigenlijke werk van deze dienst- en hulpverleners zal er op termijn enkel maar door vergemakkelijken. We vragen van de Vlaamse Regering dan ook om hierrond beslissingen te nemen. Daarnaast kan men bekijken of er uit de vele projecten onderbescherming in Vlaanderen zaken mee te nemen zijn.

3) Aandacht voor gekleurde armoede.

De steun aan projecten (bv. Armoede Gekleurd) is goed en belangrijk, maar de realisatie van deze prioriteit hangt af van de mate waarin het integratiebeleid focust op kwetsbare groepen migranten. De tekst brengt nu dit volledige integratiebeleid in beeld. Zowel wat betreft het geïntegreerd actieplan voor integratiebeleid als het MOE-overleg blijft het onduidelijk wat deze maatregelen echt op het terrein betekenen voor mensen in armoede en hun leefsituatie. Algemeen ligt nogal te stevig de nadruk op inburgeren, terwijl armoedebestrijding de invalshoek moet zijn. Het is nodig dat de inspanningen rond gekleurde armoede hier specifiek beschreven worden: de uitvoering en evaluatie

van het strategisch plan woonwagengewoners, de extra middelen voor 'trekkende bevolking (o.a. Roma) in het onderwijs, de evaluatie van het systeem van buurtstewards,...

De realisatie van deze prioriteit hangt vooral af van de mate waarin de Vlaamse overheid verder aan de slag gaat/beslissingen neemt op basis van de nota gekleurde armoede die in 2012 tot stand kwam.

4) Het stimuleren van netwerkvorming tussen de verschillende hulpverlenende diensten;

In deze prioriteit wordt vooral regulier beleid beschreven, het is onduidelijk hoe men binnen deze strijd de prioriteit geïntensifieerd heeft.

Enkele opmerkingen:

- De gezamenlijke acties waarvan sprake in 4.1 houden kunnen ondermeer acties op vlak van toegankelijkheid inhouden
- Wat betreft de voortzetting van de lokale projecten kinderarmoede betreuen we dat goede projecten uit de eerste toekenningsperiode niet verlengd werden. De strijd tegen kinderarmoede moet op een duurzame manier verdergezet worden. Het Netwerk tegen Armoede is dan ook van mening dat de middelen die momenteel naar de projecten gaan in de toekomst moeten toegekend worden aan structurele initiatieven. De voorbije en lopende projecten dienen hier als inspiratie, maar een duidelijke focus met dit budget is noodzakelijk. Die keuze dient in 2013 gemaakt te worden.
- Rond Brede School blijft het onduidelijk hoe deze initiatieven de komende jaren voortgezet worden en hoe de domein welzijn hierin betrokken is.
- Op vlak van de jeugdhulpverlening is een communicatiecampagne absoluut niet de prioriteit die moet gekozen worden. De werkelijke problematiek gaat over goede en kwaliteitsvolle hulp op maat en preventie, namelijk niet in de gedwongen hulpverlening terechtkomen!
- Het spoor van Lokaal Cliëntoverleg lijkt ons een goed spoor, alleen ontbreekt in het stappenplan hoe men dit wil verankeren in het armoedebestrijdingsbeleid/welzijnsbeleid.

Het Netwerk tegen Armoede herhaalt de vraag uit vorige adviezen om te investeren in concepten als MODEM (integrale dienstverlening over verschillende sectoren heen).

5) Kostenbeheersing in het secundair onderwijs;

In het voortgangsrapport over 2011 werd aangegeven dat er in februari 2012 een conceptnota zou zijn. Op basis daarvan zou bekeken worden welke inspanningen men zou kunnen leveren op basis van kostenbeheersing in het secundair onderwijs. In de huidige voortgangsrapportering verlegt men het denkproces hierover tot na eind 2014. Dit betekent dus dat men deze prioriteit deze legislatuur niet aanpakt.

Het is positief dat onze brochure 'maak je sterk tegen armoede op school' een plaats krijgt in de voortgangsrapportering.

6) Het bijsturen van kennis van armoede bij opleidingsverstrekkers

De groeiende vraag naar vorming over armoede is sterk aanwezig bij alle partners die vorming geven rond armoede. Deze partners hebben een goede basis gelegd om samen te werken. Er moet nu bekeken worden op welke manier de groeiende vraag naar vorming (en dus ook de nood aan meer

inzicht van armoede bij onder meer hulp- en dienstverleners op het terrein) kan beantwoord worden. Dit dient aangevuld te worden in de prioriteit.

De praktijkgericht vorming rond armoede voor cultuuraanbieders werd in 2013 opgenomen in de reguliere werking van het Netwerk tegen Armoede. Dit loopt in samenwerking met Locus. Voor de komende jaren wordt best bekeken hoe dit vanuit beleidskant ondersteund kan worden.

Het project mediawijsheid gaf een positieve impuls inzake het ontwikkelen van vormingen aan journalisten en programmamakers.

7) Valoriseren van onderzoek over armoede

Dit blijft een prioriteit die op schema zit en waar een duidelijk budget tegenover staat. Graag benadrukken we nog even het belang van een continue goede participatie van het Netwerk tegen Armoede aan deze stuurgroep om voldoende aandacht te hebben voor actie-onderzoek en onderzoek op basis van de noden van mensen in armoede.

8) De realisatie van een voldoende kwalitatief toegankelijk aanbod van schuldhulpverlening

De gecreëerde reguliere subsidies voor de samenwerkingsverbanden zijn goed, maar zijn een druppel op een hete plaat op vlak van de problematiek. Er is nood aan een duidelijke financiering van de erkende instellingen zodat meer tijd gespendeerd kan worden aan dossiers, de kwaliteit van begeleiding kan verhoogd worden en wachtlijsten weggewerkt kunnen worden. Om deze prioriteit waar te maken is dus een duidelijke investering noodzakelijk, het onderzoek uit 2011, waarvan sprake, gaf dit ook duidelijk aan. De tekst doet vermoeden dat deze prioriteit deze legislatuur niet verwezenlijkt zal worden.

9) Het realiseren van een duurzame toeleiding tot de arbeidsmarkt via bijvoorbeeld geïntegreerde welzijnstrajecten, maar ook arbeidszorg

Het Netwerk tegen Armoede gaf zowel rond arbeidszorg als rond de w²-trajecten reeds advies. Het is nu vooral de vraag in welke mate er met onze opmerkingen rekening kan gehouden worden. Op vlak van w²-trajecten stelden wij reeds de vraag om hier toch een armoedetoetsing rond te doen.

10) Het wegwerken van werkloosheidsvallen

Deze prioriteit werd toegevoegd aan de titel van bovenstaande prioriteit, maar eigenlijk vinden we hier in het voortgangsrapport niks meer over terug.

11) Het realiseren van een Vlaamse vrijetijdskaart

Deze prioriteit zit op schema, in 2013 moeten de beslissingen genomen worden inzake de stapsgewijze uitrol naar de rest van Vlaanderen. We rekenen op de start van de Uitpas in minstens andere 2 regio's in Vlaanderen tijdens deze legislatuur. In 2013 dienen hiervoor reeds de nodige voorbereidingen getroffen te worden.

12) Uitbreiding en structurele verankering van de integrale trajecten naar werk

Het Netwerk tegen Armoede vindt in de voortgang niet terug hoe deze trajecten, voorzien van zowel een individueel luik als een groepsluik, deze legislatuur structureel verankerd zullen worden naar de toekomst. Hiermee staat of valt de realisatie van deze prioriteit.

Het Netwerk betreurt bovendien het feit dat de evaluatie van de trajecten in 2012 ook niet voor het individuele luik gebeurde. We hebben dit herhaaldelijk aangekaart tijdens het jaar. We hopen dat dit in 2013 wel voorzien wordt.

13) Creatie van kwalitatieve duurzame jobs op maat voor mensen in armoede, onder andere een sterke stijging van de jobs in buurtontwikkelingsdiensten

Het groeipad van jobs in de lokale diensteneconomie wordt beschreven voor de jaren 2011-2012 (100 VTE) en 2013-2014 (110 VTE extra). Binnen dit groeipad vallen ook de buurtontwikkelingsdiensten. Deze prioriteit spreekt van een sterke stijging van jobs in de buurtontwikkelingsdiensten: het zou goed zijn om dus het aantal VTE voor de periode 2011-2012 al mee te geven en het geplande aantal binnen de 110 VTE extra voor 2013-2014. Vermits dit om belangrijke dienstverlening en ook jobs gaat, hopen we dat dit een stevig aandeel is van het beschreven groeipad.

Wat betreft het decreet maatwerk zal het Netwerk tegen Armoede, zoals afgesproken, nog adviseren voor de definitieve goedkeuring van het decreet.

14) De realisatie van een substantiële automatische huursubsidie voor mensen die te lang op de wachtlijst staan, en de laagste inkomensgroepen

Het Netwerk tegen Armoede is uiteraard tevreden dat de huurpremie voor 5 jaar wachtenden op 4 mei 2012 eindelijk definitief werd goedgekeurd. Ook over het overleg dat in 2013 zal plaatsvinden over de non-take up. Dit geeft goed aan dat de premie niet automatisch toegekend wordt.

Over een uitbreiding van het systeem naar andere wachtenden (bijvoorbeeld mensen die al 3 of 4 jaar wachten) of naar de laagste inkomensgroepen, wordt in de voortgang of planning niet gesproken. Deze prioriteit zal dus deze legislatuur niet waargemaakt worden. Dit is extra pijnlijk vermits de wachtlijst voor sociale woningen blijft aangroeien en de deadline voor bijkomende sociale woningen naar later verschoven werd.

15) De versterking en uitbreiding van wijkgezondheidscentra

We merken hier eigenlijk geen enkele vooruitgang in de richting van echte versterking en uitbreiding van de wijkgezondheidscentra. De geplande erkenning van wijkgezondheidscentra, in het kader van samenwerkingsverbanden eerstelijnsgezondheidszorg, is ons inzien absoluut onvoldoende in afweging met de prioriteit die gedefinieerd werd in het regeerakkoord. Projectmatige ondersteuning op vlak van psychologen was er al tijdens de vorige legislatuur.

We herhalen hier ons advies van vorig jaar: "Om de wijkgezondheidscentra te versterken en uit te breiden zijn we ervan overtuigd dat het versterken van de vereniging voor wijkgezondheidscentra beter gebeurt op basis van een ondersteuningstaak om nieuwe initiatieven te stimuleren en te ondersteunen. En dus niet als een soort expertisecentrum. Deze prioriteit moet op het terrein meer wijkgezondheidscentra (zeker in kansarme buurten) creëren, zodat goede en brede gezondheidszorg voor meer mensen een feit wordt. Een structurele versterking van de koepel van

wijkgezondheidscentra om ondersteuning te geven aan nieuwe initiatieven lijkt ons hierin een valabele piste.”

We vrezen dus dat deze prioriteit deze legislatuur niet waargemaakt zal worden.

Deel 2: De voortgang inzake de aanpak van kinderarmoede

Op vlak van kinderarmoede zijn er de afgelopen jaren heel wat initiatieven op vlak van overleg, projecten en onderzoek genomen. Het Netwerk tegen Armoede wil de Vlaamse Regering adviseren om in 2013 op basis van al dit werk duidelijke structurele maatregelen te kiezen en daar minstens het huidige budget (maar dus best een hoger bedrag gezien de topprioriteit) van de strijd tegen kinderarmoede tegenover te plaatsen:

Enerzijds wordt in alle onderzoeken en rapporten verwezen naar de inkomenssituaties van kwetsbare gezinnen met kinderen. Stappen vooruit (zie advies hierboven) op vlak van wijkgezondheidscentra, uitbreiding huurpremie, toegankelijkheid schuldhulpverlening, het structureel maken van de integrale trajecten, ... zijn dus heel belangrijk in de strijd tegen kinderarmoede.

Anderzijds kan op basis van de voorbije en huidige projecten kinderarmoede 1 heel goed werkend spoor structureel gemaakt worden.

Kortom, het Netwerk tegen Armoede wil gerust verder meedenken, overleggen en onderzoeken in 2013 over de toekomstige strategie. Maar er dient wel al duidelijke actie nu te gebeuren op basis van het werk van de voorbije jaren. Het budget dat nu ter beschikking is, en best dus nog iets meer gezien de topprioriteit van dit, wordt best in deze 1 of 2 structurele acties geconcentreerd. Eventueel wordt overwogen om dit eerst in de regio's/steden met de hoogste cijfers te doen.

Andere:

-Met betrekking tot de nota zachte overgang kinderopvang naar onderwijs heft het Netwerk tegen Armoede de finale nota nog niet gezien. Vraag is in hoeverre rekening gehouden werd met onze ingebrachte bedenkingen en hoe de kloof tussen onderwijs en welzijn overwonnen werd in de finale versie.

- Participatie van ouders is vergeten als pijler binnen de op te richten Huizen van het Kind. Deze participatie lijkt ons essentieel!

Deel 3: De voortgang inzake de dossiers die het Netwerk tegen Armoede in het advies over de voortgang in 2011 als extra prioritair aangaf

- Op vlak van een globale aanpak dak- en thuisloosheid is er wel degelijk een vooruitgang mee te geven. Deze wordt best mee genomen in het rapport. Er is een akkoord en engagement dat er tegen eind 2013 een globale Vlaamse strategie dak- en thuisloosheid is.
- Op vlak van een minimumlevering gas is het vernieuwende dat er nu met de aanwezigheid van kinderen rekening gehouden wordt door het OCMW. Helaas blijft het fundamentele probleem bestaan, zijnde dat er een gegarandeerde minimumlevering gas moet zijn. Vele gezinnen, ook met kinderen, zitten tijdens de winter in de koude, of creëren problemen op andere fundamentele terreinen om zich te kunnen verwarmen. Dit zal blijven zolang men met een oplaadsysteem werkt en er dus geen gegarandeerde levering is. Bovendien wordt dit probleem nog erger

gemaakt doordat schuldafbouw in het systeem ingebouwd is. Met deze manier van handelen wordt de problematiek op het terrein erger gemaakt.

Deel 4: De voortgang van enkele andere acties

We geven hier een aantal acties weer die volgens ons specifieke aandacht vragen:

- De extra ondersteuning (500.000 euro in totaal) voor verenigingen waar armen het woord nemen vindt het Netwerk tegen Armoede een goede stap voorwaarts.
- Sociale innovatiefabriek: het Netwerk tegen Armoede juicht dit initiatief toe en zal zelf een actieve rol opnemen in het opzetten van deze fabriek. Belangrijk en essentieel is echter dat alle trajecten gericht zijn op een echte transformatie inzake een maatschappelijke problematiek.
- De goedkeuring en opstart van het Actieprogramma Mobikansen biedt een aantal perspectieven voor de toekomst.
- Het afdwingen van een verplichte algemene derdebetalers voor de screeningprogramma's die de Vlaamse overheid uitschrijft lijkt ons een heel goede methodiek. Het zou een goede zaak zijn als de Vlaamse Regering dit als algemeen principe goedkeurt voor alle toekomstige initiatieven. Hopelijk kan deze beslissing in 2013 genomen worden.
- We juichen het initiatief van minister Smet toe om, rond incasso's en onmenselijke invorderingspraktijken in het onderwijs, actie te ondernemen.
- Over de invoering van studietoelagen HBO en TKO wordt niks gezegd. Dit staat nochtans in het regeerakkoord.
- Op vlak van de promotie van leertijd wordt gesteld dat er geen respons was van onze kant. We zijn hier niet op ingegaan omdat we vragen hadden of de leertijd via Syntra op maat van jongeren in armoede is. Er was daarop geen initiatief om deze bekommernissen te ontkrachten of zaken aan te passen, vandaar.
- Op vlak van werkgelegenheid zou de m.b.t. armoedebestrijding voor 2013 & 2014 liggen op C-IBO, curatieve IBO's voor 50+, langdurig werklozen... Wat hier precies mee wordt bedoeld, is onduidelijk.

Deel 5: Advies over de gekozen terreinen waar de Vlaamse Regering de focus op zal leggen in 2013

In de nota worden de belangrijkste pijlers voor de intensifiëring van de strijd tegen armoede voor 2013 opgesomd. Er worden hier uiteraard zinvolle zaken opgesomd, maar de opmerkingen hierboven tonen aan dat vele van de door de Vlaamse Regering gekozen prioriteiten niet op spoor zitten. Hier

zou de klemtoon in 2013 moeten op liggen. Zoals hierboven aangegeven vrezen we dat een aantal prioriteiten geen uitvoering zullen krijgen in deze legislatuur. Dit kan toch niet de bedoeling zijn.

Besluit: De focus moet blijven liggen op de uitvoering van de in 2011 gekozen prioriteiten. Hierrond moeten snel budgettaire keuzes gemaakt worden. Binnen de prioriteiten moet er echt vooruitgang geboekt worden op vlak van uitbreiding huurpremie, het stimuleren van de totstandkoming van nieuwe wijkgezondheidscentra, het structureel inbedden van de integrale trajecten naar werk voor mensen in armoede, kostenbeheersing in het secundair onderwijs en meer middelen voor de toegang tot schuldhulpverlening. Ook in de strijd tegen kinderarmoede zijn dit fundamentele zaken.

Schematisch overzicht actiefiches

SD	OD	Actie	Kabinet	Status
SD1 De Vlaamse overheid kiest expliciet voor de bestrijding van armoede	OD1.1 Er wordt versterkt ingezet op de coördinatie van het Vlaamse armoedebestrijdingsbeleid	actie 1 Oprichting Coördinatiecomité armoede	Lieten	Uitgevoerd
		actie 3 Beter bekend maken van het netwerk van aandachtsambtenaren	Lieten	Uitgevoerd
		actie 4 Uitwerking HPAO	Lieten	Uitgevoerd
	OD1.2 De participatie van mensen in armoede aan het Vlaamse beleid en in de sectoren die Vlaanderen aanstuurt, wordt ondersteund	actie 6 Organisatie VPAO	Allen	Continu
		actie 6/8/104 Organisatie van verticaal permanent armoede-overleg in het kader van 'toegankelijkheid van informatie' waarbij rechtstreekse dialoog van mensen in armoede met het beleid centraal staat en waarbij een analyse gemaakt wordt van beleidsmaatregelen die maatschappelijke uitsluiting includeren. Samenwerking met andere beleidsdomeinen.	Smet	Continu
		actie 6/185 Organisatie van verticaal permanent armoede-overleg waarbij samenwerkingsafspraken worden vastgelegd met woon, gezondheids en welzijnsactoren en de lokale besturen	Vandeuren	Uitgevoerd
		actie 7 Kwaliteit VPAO	Lieten	Uitgevoerd
		actie 8 Analyse van includerende en uitsluitende beleidsmaatregelen	Allen	Continu
		actie 9/57/113 Verenigingen waar armen het woord nemen die voldoen aan de criteria, worden erkend en gesubsidieerd, binnen de beschikbare begrotingskredieten. De (sinds 2010) nieuwe erkennings- en subsidiecriteria worden in 2011 geëvalueerd. Het Vlaams Netwerk van Verenigingen waar armen het woord nemen ontvangt een jaarlijkse subsidie.	Vandeuren	Uitgevoerd
		actie 10/12 Stimuleren inschakeling opgeleide ervaringsdeskundigen / Uitbouw pool ervaringsdeskundigen / TAO	Lieten	Uitgevoerd

			actie 12 Uitbouw pool ervaringsdeskundigen / TAO	Van den Bossche / Vandeurzen / Muylers	In uitvoering
			actie 11 Initiatieven betreffende betrokkenheid van opgeleide ervaringsdeskundigen	Allen	In Uitvoering
		OD1.3 We voeren een inclusief beleid waarbij armoedebestrijding een prioriteitspunt is voor elke minister doorheen het hele beleid	actie 13 Armoedetoeets	Lieten	Continu
			actie 14 In alle beleidsnota's en beleidsbrieven wordt een armoedebestrijding beschreven	Allen	Continu
			actie 15 In beheersovereenkomsten wordt waar relevant de link met armoede opgenomen	Allen	Continu
			actie 16 Organisaties die een aanzienlijke subsidie ontvangen of omvangrijke Vlaamse overheidsopdrachten uitvoeren, moeten een diversiteitsbeleid ontwikkelen	Van den Bossche / Muylers	In uitvoering
		OD1.4 We zetten versterkt in op de strijd tegen gekleurde armoede	nieuwe actie Aandacht voor gekleurde armoede binnen de verenigingen waar armen het woord nemen	Vandeurzen	Uitgevoerd
			actie 191 In het geïntegreerd actieplan voor het integratiebeleid is er – waar relevant – systematisch aandacht voor het armoederisico bij nieuwe Vlamingen en wordt de link gelegd naar dit Vlaams Actieplan Armoede.	Bourgeois	In uitvoering
			actie 192 Er wordt een werkgroep 'interculturaliseren participatie armoedebestrijding' opgericht (= Werkgroep gekleurde armoede).	Bourgeois	Continu
			actie 193 Er wordt een Vlaams Overlegplatform Midden – en Oost - Europese migranten (MOE) opgericht waarin armoedebestrijding ook aan bod komt.	Bourgeois	Continu
SD2 De Vlaamse overheid zet in op het verzamelen en combineren van verschillende soorten kennis over armoede en sociale uitsluiting		OD2.1 De wetenschappelijke kennis over armoede wordt vergroot	actie 17 Armoede indicatoren	Lieten	Uitgevoerd
			actie 18 /29 Peer reviews	Lieten	Uitgevoerd

		actie 19 Onderzoek naar de effecten van jeugdwerk op sociale inclusie. Zoeken naar betere kennis rond de leefwereld van kinderen en jongeren	Smet	In uitvoering
		actie 20 Onderzoek naar vrijetijdsbesteding van kinderen in armoede met als doel om de effecten van beleidsstrategieën in beeld te brengen	Smet	Uitgevoerd
		actie 23/95 Onderzoek kwetsbare jongvolwassenen	Vandeuren	Uitgevoerd
		actie 24 Onderzoek naar link tussen armoede en handicap	Vandeuren	In uitvoering
		actie 25 Onderzoek naar beleving van kinderen in armoede	Vandeuren	Uitgevoerd
		actie 26 Onderzoek naar duurzame tewerkstelling van mensen in armoede	Muyters	Uitgevoerd
		nieuwe actie Studio Kinderarmoede	Lieten	Uitgevoerd
	OD2.2 De kennis over armoede wordt verder verspreid op het werkveld	actie 2 Oprichting Kennisplatform / Steunpunt Armoede	Lieten	Continu
		actie 5 Organisatie regionale armoedeoverlegfora	Lieten	Uitgevoerd
SD3 De Vlaamse overheid ondersteunt beleidsnetwerken	OD3.1 Binnen Vlaanderen zal gekeken worden hoe een kader kan gecreëerd worden waarbij lokale besturen een regierol kunnen opnemen ter bestrijding van de armoede op hun grondgebied	actie 31 /190 Evaluatie Vlaams Stedenfonds	Van den Bossche	In uitvoering
		actie 32 Opstarten plattelandsfonds	Peeters	In uitvoering
		actie 33 Financiering ZORO project	Peeters	Uitgevoerd
		nieuwe actie De mogelijkheden van het Programmeringsdocument voor Plattelandsontwikkeling (PDPO) worden optimaal benut	Peeters	In uitvoering
	OD3.2 Een goede federale en Interfederaal samenwerking zorgt voor een meer integraal armoedebestrijdingsbeleid	actie 34 Evaluatie Samenwerkingsakkoord	Lieten	Continu
		actie 35/36 IMC en permanente werkgroep Armoede	Lieten	Continu
		actie 28 Voorleggen tweejaarlijks verslag en adviezen van het Steunpunt aan het Vlaamse Parlement, de Vlaamse Regering en de verschillende adviesraden	Lieten	Continu

	OD3.3 Vlaanderen zal bij het uittekenen en uitvoeren van het Europese beleid steeds de strijd tegen armoede en sociale uitsluiting naar voor blijven schuiven	actie 37 Opstarten gesprekken met Vlaamse en Europese partners	Lieten	Continu
	OD3.4 De Vlaamse Regering wil maximaal investeren in de bestrijding van armoede in Brussel binnen haar gemeenschapsbevoegdheden	actie 38 In overleg met de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) en alle andere betrokken actoren onderzoeken van de mogelijkheden om een permanent overleg armoede op te starten	Lieten	Uitgevoerd
SD4 De Vlaamse overheid zet in op kennisverspreiding, sensibilisering en vorming over armoede	OD4.1 De Vlaamse overheid communiceert tijdig, eerlijk en duidelijk. De communicatie gaat zo min mogelijk uit van veronderstelde kennis. Aparte communicatie op maat van de doelgroep wordt vermeden waar mogelijk, en verzorgd waar noodzakelijk	actie 39 Opstarten project om tot structureel verbeterde communicatie van de Vlaamse overheid met mensen in armoede te komen	Lieten	Continu
		actie 40 Beter bekend maken van de dienstverlening van 1700	Lieten	In uitvoering
		actie 41 Onderzoek naar de nood van toegang tot jeugdinformatie	Smet	Uitgevoerd
	OD4.2 De Vlaamse overheid moet de verzamelde kennis en ervaringsdeskundigheid over armoede en sociale uitsluiting bij een ruim publiek verspreiden om op die manier te komen tot meer respect, solidariteit en sociale insluiting	actie 44 De Vlaamse overheid stimuleert de verspreiding van kennis over armoede en sociale uitsluiting voor iedereen, ingezonderd sensibiliseert zij haar eigen medewerkers.	Lieten	Continu
		actie 44 Organisatie infosessie	Peeters	Uitgevoerd
		actie 45 Oprichting kenniscentrum mediawijsheid	Lieten / Smet	In uitvoering
		nieuwe actie Stimuleringsregeling Mediawijsheid	Lieten	In uitvoering
		actie 49 Ontwikkelen ondersteuningspakket voor bedrijfsleiders betreffende mensen in armoede op de werkvloer	Muyters / Van den Bossche	Uitgevoerd

		actie 50/51/52 Nagaan hoe kennis over armoede aan bod kan komen in opleidingen, stages en nascholingen die leiden tot jobs waar mensen in contact komen met mensen in armoede en Informeren van leerkrachten, medewerkers CLB en andere actoren die betrokken zijn bij de studie - en beroepskeuzebegeleiding over de armoedeproblematiek	Muyters	In uitvoering
		actie 47/53 Ondersteunen van vormingsinitiatieven en stimuleren van hun onderlinge samenwerking en afstemming van hun aanbod.	Vandeurzen	Uitgevoerd
		Ondersteunen lokale initiatieven kinderarmoedebestrijding	Lieten	Uitgevoerd
		Oproep tot het indienen van projectvoorstellen ter bevordering van diversiteit binnen de mediasector	Lieten	Uitgevoerd
		Onderzoek naar de beeldvorming rond jong ouderschap bij kwetsbare jongeren	Lieten	In uitvoering
SD5 De Vlaamse overheid kiest voor duurzame participatie van mensen in armoede	OD5.1 De Vlaamse overheid erkent het belang van diverse groepen, verenigingen en organisaties van mensen in armoede	actie 43/48/54/68/92 Verbetering van de toegankelijkheid van de jeugdhulpverlening via integrale jeugdhulp en de bekendmaking van de 'brede instap'	Vandeurzen	In uitvoering
		actie 55 Betrekken van het Vlaams Netwerk VWAWN bij de opmaak van het Nationaal Plan ter bestrijding van de digitale kloof	Lieten	Uitgevoerd
		nieuwe actie Oproep tot het indienen van projectvoorstellen ter bevordering van diversiteit binnen de mediasector	Lieten	In uitvoering
	OD5.2 De toegankelijkheid van het verschillende vormen van vervoer wordt verhoogd	actie 58 Verleggen van de focus naar het netmanagement om het aanbod bij de Lijn meer vraaggestuurd te laten verlopen	Crevits	In uitvoering
		actie 59 Er wordt bijzondere aandacht geschonken aan de toegankelijkheid van het openbaar vervoer voor personen met een handicap	Crevits	Continu
		actie 60 In samenwerking met de Lijn worden op maat van mensen in armoede vormingsinitiatieven georganiseerd over 'hoe neem ik het openbaar vervoer'	Crevits	Continu
		actie 61 Uitbreiding van de werking van het Fietspunt met specifieke aandacht voor mensen in armoede	Van den Bossche	Uitgevoerd
SD6 De Vlaamse overheid zet in op de toegankelijkheid van de maatschappelijke dienstverlening	OD6.1 De Vlaamse overheid maakt werk van de automatische rechtentoekenning	actie 63/64/65 In samenwerking met de Federale overheid oplijsten en wegwerken van knelpunten die automatische rechtentoekenning in de weg staan	Lieten	In uitvoering

		actie 62/123 Automatisch toekennen van de schooltoelage/studiefinanciering	Smet	In uitvoering
	OD6.2 Het gebruik van de Rechtenverkenner wordt geoptimaliseerd	actie 66/67 Permanent actualiseren en promoten van de Rechtenverkenner	Vandeurzen	Continu
	OD6.3 De Vlaamse overheid zet maximaal in op preventief werken	actie 69 De Vlaamse overheid stimuleert dat OCMW's en CAW's en andere in hun maatschappelijke dienstverlening meer preventief werken en maatschappelijk kwetsbare groepen opsporen en te benaderen	Vandeurzen	In uitvoering
		actie 71 De CAW's voorzien in een integraal psychosociaal begeleidingsaanbod	Vandeurzen	In uitvoering
		actie 72/169 Afstemmen van de richtlijnen voor de beleidsplanning van de betrokken sectoren, waarbij ze gezamenlijke acties in het kader van armoedebestrijding moeten opnemen.	Vandeurzen	In uitvoering
		actie 171 Problemen in het functioneren van de maatschappelijke basisvoorzieningen worden gesignaleerd en aangepakt	Vandeurzen	In uitvoering
SD7 De Vlaamse overheid maakt werk van een leefbaar inkomen voor mensen in armoede	OD7.1 De toekenning van financiële tegemoetkomingen wordt geoptimaliseerd	actie 73 Administratief vereenvoudigen van het inkomensgerelateerd maken van bijdragen	Bourgeois	In vertraging
Lieten		actie 74 Inkomensgerelateerd maken van bijdragen en prijzen	Allen	In uitvoering
	In vertraging	actie 76 Harmonisering OCMW steun		In uitvoering
		actie 74 De inkomensgerelateerde bijdrage in de gezinszorg wordt behouden maar de berekening wordt vereenvoudigd en geautomatiseerd. De bijdrage voor aanvullende thuiszorg wordt eveneens inkomensgerelateerd	Vandeurzen	In uitvoering
	OD7.2 De Vlaamse overheid zet in op het voorkomen van of bemiddelen in schuldoverlast	actie 77 Integraal en preventief aanpakken van schuldoverlast	Vandeurzen	Uitgevoerd
		actie 22/78 Onderzoek naar de werking en organisatie van erkende instellingen voor schuldbemiddeling met het oog op een mogelijke subsidiëring, verhoging van de toegankelijkheid en stimulering van kwaliteit van de schuldhulpverlening.	Vandeurzen	Uitgevoerd
		actie 79 Uitwerken budgetstandaard	Lieten	In uitvoering

		actie 80 Maken van een uitvoeringsbesluit inzake het decreet subsidiëring Vlaams Centrum Schuldbemiddeling	Vandeuren	Uitgevoerd
SD8 De Vlaamse overheid waarborgt het recht op gezinsleven	OD8.1 De preventieve gezinsondersteuning wordt op inhoudelijk, organisatorisch en institutioneel vlak hertekend met bijzondere aandacht voor gezinnen in armoede.	actie 81/82/83/94 Er is een versterkte preventieve gezinsondersteuning, met Huizen van het Kind als belangrijke hefboom.	Vandeuren	In uitvoering
		nieuwe actie Ondersteuning initiatieven gezinsondersteuning	Lieten, Vandeuren, Smet en Van den Bossche	Uitgevoerd
	OD8.2 Er is een betaalbaar, kwaliteitsvol, toegankelijk en voldoende aanbod van kinderopvang voor kwetsbare jonge kinderen en hun ouders.	actie 82/85/86/87/88/89/90 Taal: extra stimulering van het aanbod inzake taalstimulering en taalontwikkeling in de kinderopvang. Nieuw kaderdecreet voorschouwe kinderopvang competentiebeleid, groeipad aanbod volgt nataliteit, uitbreiding IKG, sociale functie kinderopvang. Voorrangsregels IKG: prioritaire doelgroep; mensen in armoede.	Vandeuren	In uitvoering
	OD8.3 Opvoedings- en gedragsproblemen worden vroegtijdig aangepakt, in het bijzonder naar kansengroepen.	actie 84 Er wordt een beleid voor jongeren boven de 12 jaar die geconfronteerd worden met een complexe armoedeproblematiek uitgewerkt en uitgevoerd.	Vandeuren	In uitvoering
	OD8.4 De prenatale zorg wordt verder uitgebouwd, waarbij in stedelijke gebieden de zorgcoördinatie en psychosociale begeleiding voor kwetsbare zwangeren prioriteit krijgt.	actie 91/93 Het ambulante en mobiele aanbod van de CKG's wordt versterkt om opvang en begeleiding van kleine kinderen in crisis- of risicosituaties te bieden.	Vandeuren	In uitvoering
SD9 De Vlaamse overheid zet in op het verkleinen van de kloof inzake vrijetijdsparticipatie	OD9.1 De participatie in het cultuur-, jeugd- en sportbeleid wordt verder ondersteund, verrijkt en versterkt in het kader van het participatiedecreet	actie 96 Het participatiedecreet wordt geëvalueerd, met bijzondere aandacht voor de deelname van kansengroepen	Schauvliege, Smet, Muylers	Uitgevoerd
		Het Fonds Vrijetijdsparticipatie stimuleert de participatie van mensen in armoede aan cultuur, jeugd en sport	Schauvliege	In Uitvoering

	OD9.2 Een algemene Vlaamse vrijetijdspas beoogt een verhoging van de vrijetijdsparticipatie, met als prioritaire doelgroep mensen in armoede die op een niet-stigmatiserende en voordelige wijze aan het vrijetijdsaanbod kunnen deelnemen	actie 98 Voorstudie van een proefproject rond de Vlaamse UITPAS	Schauvliege	Uitgevoerd
		actie De opbouw van een demonstrator (proefproject in Aalst)	Schauvliege	Uitgevoerd
		actie 97 Proefproject algemene Vlaamse vrijetijdspas in de regio Aalst	Schauvliege	In uitvoering
	OD9.3 De cultuursector levert een actieve inspanning naar diversiteit in publiek, programmatie en personeel	actie De Vlaamse overheid ondersteunt Leesweb vzw onder andere voor haar voorleesproject De Boeken-karavaan, haar workshop Vertellen en voorlezen en haar leesgroepen	Schauvliege	Uitgevoerd
		actie Demos vzw zal in haar meerjarig strategisch beleidsplan aandacht hebben voor het sensibiliseren en stimuleren van de cultuursector in een zo divers mogelijke personeelsbezetting, programmatie en publiek	Schauvliege	Uitgevoerd
		actie 99 Erfgoeddag 2011: Armoe Troef	Schauvliege	Uitgevoerd
		actie 99/100 Er wordt een werkgroep opgericht met de cultuursteeppunten en enkele actoren uit de armoedese sector om na te gaan welke actieve inspanningen er kunnen worden genomen in het kader van diversiteit in publiek en programmatie naar mensen in armoede toe, gelinkt aan de UITPAS	Schauvliege	In uitvoering
		actie 99 Praktijkgerichte armoedevorming voor culturele aanbieders	Schauvliege	Uitgevoerd
		actie 99/112 Sensibiliseren van de sector	Schauvliege	Continu
		Kunstendag voor Kinderen – samenwerking Fonds Vrijtijds participatie	Schauvliege	In uitvoering
		99/112 Aandacht voor de samenstelling van de beoordelingscommissie sociaal-artistiek in het kader van het Kunstendecreet	Schauvliege	Uitgevoerd
	OD9.4 Mensen in armoede krijgen alle kansen om actief aan cultuurcreatie te doen	actie 99 In het kader van de landchapstekening sociaal-artistieke projecten binnen de professionele kunstensector worden sociaal-artistieke projecten onderzocht op bereik, betrokkenheid en effect op mensen in armoede.	Schauvliege	Uitgevoerd

	OD9.5 Door jeugdwerkorganisaties verder te ondersteunen in het herkennen en wegwerken van drempels wordt de toegankelijkheid van het bestaande aanbod jeugdwerk vergroot, specifiek voor kinderen en jongeren in armoede	actie 103 Jongeren uit kansengroepen stromen door naar leiding: actieve projecten rond leiderschapsvorming bij kansengroepen stimuleren en goodpractices verspreiden	Smet	Continu
		actie 101 Het jeugdwerk wordt gestimuleerd en gemotiveerd om in te zetten op toegankelijkheid; het jeugdbeleid engageert zich in het kader van het gelijkenkansendecreet om specifieke initiatieven te nemen om ongelijke kansen op valk van gebrek aan toegankelijkheid te voorkomen of te bestrijden.	Smet	Uitgevoerd
		actie 96/102/121 Openheid en toegankelijkheid van het jeugdwerk, in het bijzonder voor laaggeschoolde en armste jongeren, versterken door stimuleren van recht op zelforganisatie in functie van emancipatie en stimuleren inclusie via uitwisseling van praktijkervaringen, vorming van jeugdconsulenten en jeugdwerkers. Uitwerken breschool concept	Smet	Uitgevoerd
	OD9.6 De lokale overheden worden bijkomend ondersteund in het verbreden en ondersteunen van het bestaande jeugdwerk aanbod dat aandacht heeft voor kinderen en jongeren in armoede	actie 101 In uitvoering van het nieuwe decreet lokaal worden maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren als prioritaire thema naar voor geschoven.	Smet	Uitgevoerd
		Flankerend praktijkonderzoek toegankelijkheid jeugdwerk verhogen	Smet	Afgesproken
		41/46. Lokale overheden verder vormen, sensibiliseren en ondersteunen in hun opdracht om toegankelijk en bruikbaar jeugdwerk te voorzien voor kinderen en jongeren in armoede door cijfers kennis en praktijkervaringen te delen en vorming voor jeugdconsulenten en jeugdwerkers.	Smet	Uitgevoerd
	OD9.7 De jeugdwerksector wordt ondersteund in het opstarten en ondersteunen van aanvullend aanbod voor kinderen en jongeren in armoede dat op korte of middellange termijn aansluiting vindt binnen de bestaande beleidsinstrumenten	actie 101 We werken mee aan de EU-resolutie rond toegankelijkheid van het jeugdwerk en jeugdactiviteiten voor armste kinderen en jongeren	Smet	Uitgevoerd

	OD9.8 De speelkansen van kinderen jonger dan 6 jaar en specifiek kinderen in armoede worden vergroot	nieuwe actie In de publicatie rond speelbeleid en speelruimte in opdracht van de Afdeling Jeugd gaat aandacht naar de speelkansen voor kinderen in armoede.	Smet	In vertraging
	OD9.9 Door het nemen van drempelverlagende maatregelen op het vlak van diversiteit en gelijke kansen moet het sportaanbod toegankelijker worden voor kansengroepen.	actie 107 Ontwikkelen van een flexibel en kwalitatief sport- en beweegaanbod met aandacht voor anders georganiseerde en niet-georganiseerde sport- en bewegingsvormen.	Muyters	In uitvoering
		actie 105 Sportdiensten en sportfunctionarissen worden gesensibiliseerd door middel van vorming en intervisies	Muyters	Continu
		actie 105 In de opleiding Initiator van de Vlaamse Trainersschool krijgen de sportbegeleiders inzicht in de diversiteit van de sportbeoefenaars waaronder ook mensen in armoede	Muyters	Uitgevoerd
		actie 107 Via de BelgianHomeless Cup worden dak- en thuislozen uit verschillende steden toegeleid naar duurzame sportbeoefening	Muyters	Continu
		actie 105 In het kader van het Belgisch EU-voorzitterschap sport is het thema 'maatschappelijke rol van sport' één van de drie hoofdthema's. Hierbij wordt de focus op sociale inclusie gelegd met een duidelijk accent naar armoede (2010).	Muyters	Uitgevoerd
		actie 105 Het Vlaams Instituut voor Sportbeheer en Recreatiebeleid ontwikkelt samen met het Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen en Demos een publicatie over sport en armoede. Deze publicatie dient als motivatie en inspiratie voor iedereen die betrokken is bij het lokale beleid en initiatieven rond sport en armoede.	Muyters	Uitgevoerd
		actie 106 Sportfederaties worden gestimuleerd om initiatieven te nemen die de deelname van kansengroepen aan sportkampen verhoogt.	Muyters	Uitgevoerd
		actie 106 BLOSO sportkampen worden toegankelijk gemaakt voor mensen in armoede	Muyters	Uitgevoerd
	OD9.10 Mensen in armoede kunnen op een volwaardige en door henzelf gekozen wijze participeren aan het toerisme.	actie 111 Sociaal – Toeristische verenigingen die vakanties voor gezinnen en kampen voor kinderen en jongeren organiseren, worden gesubsidieerd	Bourgeois	Continu
		actie 108/109/110 Het Steunpunt Vakantieparticipatie wordt verder uitgebouwd en speelt in op actuele noden	Bourgeois	Continu

	OD9.11 Vlaanderen ondersteunt en versterkt de actieve participatie aan het verenigingsleven in zijn brede betekenis en het vrijwilligerswerk.	actie 57 Subsidiëren van Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen voor hun werking rond Cultuur	Schauvliege	Uitgevoerd
		actie 15 In de nieuwe beheersovereenkomst met Socius vzw wordt het ondersteunen van verenigingen om op actieve wijze o.a. mensen in armoede in hun werking te betrekken, een aandachtspunt.	Schauvliege	Uitgevoerd
		actie 115 Beleidsprojecten om de sector te ondersteunen in het zichtbaar maken van competenties & een draagvlak creëren rond dit thema	Schauvliege	Uitgevoerd
SD10 De Vlaamse overheid zet in op evenwaardige onderwijs - en vormingskansen	OD10.1 De kleuterparticipatie bij kwetsbare gezinnen wordt verder verhoogd	actie 117 Bewerkstelligen volwaardige omkadering en financiering van het kleuteronderwijs	Smet	Uitgevoerd
		actie 116/118 Bewerkstelligen van een zachtere overgang tussen opvang en onderwijs	Smet	In uitvoering
		actie 119/120 Ondersteunen en verstevigen van het pedagogisch partnerschap tussen ouders en school	Smet	Continu
	OD10.2 De financiële drempels in het onderwijs worden verder aangepakt	actie 128 Verder inzetten van de middelen van het aanmoedigingsfonds	Smet	In uitvoering
		actie 129 Hervormen sociale voorzieningen	Smet	In uitvoering
		actie 130 Mogelijk maken van studentenmobiliteit ongeacht herkomst	Smet	In uitvoering
		actie 123 Verhogen schooltoelage	Smet	In vertraging
		actie 123 Evaluatie van de nieuwe financiering van het leerplichtonderwijs en de maximumfactuur	Smet	In uitvoering
		actie 127 Uitbreiding studiefinanciering naar cursisten die een opleiding volgen binnen HBO en TKO + afstemming bestaande incentives	Smet	In vertraging
	OD10.3 Er komt meer leerlinggerichte ondersteuning op maat	actie 122 Verbetering van oriëntatie van leerlingen door kennis armoedeproblematiek	Smet	In uitvoering
		actie 124 Terugdringen vroegtijdig schoolverlaten / hervormen SO	Smet	In uitvoering
		actie 125/126 decreet leerlingenbegeleiding	Smet	In uitvoering
		actie 132 Verder vorm geven aan geïntegreerde opleidingstrajecten	Muyters	In uitvoering
		nieuwe actie promotie leertijd	Muyters	In uitvoering

		Onderwijs en Kind&Gezin werken samen aan de zachte overgang van kinderopvang/gezinsondersteuning naar kleuteronderwijs	Smet, Vandeuren	In uitvoering
	OD10.4 Er zijn minder laaggeletterden	actie 114/131 Geletterdheidsproblemen bij mensen in armoede aanpakken via het Strategisch Plan Geletterdheid Verhogen	Smet	In uitvoering
		actie 133 Versterken van het beleid inzake Nederlandstalige laaggeletterdheid	Muyters	Uitgevoerd
		actie 56 Europees Congres over E-inclusie: naar een digitaal Europa met openbare bibliotheken	Schauvliege	Uitgevoerd
		actie 56 Veldtekening mediawijsheid	Lieten	Uitgevoerd
		Kenniscentrum mediawijsheid	Lieten	In uitvoering
SD11 De Vlaamse overheid zet in op duurzame werkgelegenheid	OD11.1 Kwetsbare mensen krijgen maximale kansen aangeboden om in te zetten op zinvol werk	actie 138 Streven naar een betere afstemming tussen arbeid en privé	Muyters	In uitvoering
		actie 150 Extra inzetten op laagdrempelige en toegankelijke dienstverlening	Van den Bossche	In uitvoering
		actie 148 Initiatieven nemen om organisaties aan de slag te laten gaan rond Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen	Van den Bossche	Uitgevoerd
		actie 149 Creëren van duurzaam werk voor kansengroepen binnen Sociale Economie	Van den Bossche	In uitvoering
	OD11.2 De verdere uitwerking van trajecten op maat wordt prioritair opgenomen	actie 27/70/139 Verder inzetten op de integrale trajecten werk - welzijn	Muyters	Continu
		actie 30 Verder inzetten op de integrale trajecten werk - welzijn OCMW	Muyters	Continu
		nieuwe actie Verder inzetten op de integrale trajecten werk - welzijn MMPP	Muyters	Continu
		actie 140 Ruimte geven aan wie (tijdelijk) niet geactiveerd kan worden	Muyters	Continu
		actie 141 Ontwikkelen van een nieuw perspectief voor arbeidszorg	Muyters	In uitvoering
		actie 135 Inzetten op duurzame tewerkstelling in het reguliere circuit via een sluitend maatpak	Muyters	Continu
		actie 136 Bijzondere aandacht schenken aan jonge werkzoekenden	Muyters	Continu
		actie 137 Bijzondere aandacht schenken aan langdurig werklozen	Muyters	Continu

	OD11.3 Vorming en werk worden maximaal op elkaar afgesteld	actie 142 Ontwikkelen van specifieke trajecten voor traaglerende of analfabete cursisten	Muyters	In uitvoering
		actie 145 Investeren in kansen voor anderstalige met het oog op een vlotte doorstroom naar werk	Muyters	Continu
		actie 143 Maximaal toeleiden tot Individuele Beroepsopleidingen in de Onderneming	Muyters	Continu
		actie 144 Differentiëren van het systeem van de opleidingscheques	Muyters	Uitgevoerd
	OD11.4 Competenties van mensen worden maximaal in rekening gebracht	actie 146 Er wordt ingezet op het Erkennen van Verworven Competenties	Muyters	In uitvoering
		actie 147 Verder gelijkgeschakelen van het statuut van werknemers op basis van competenties, niet op basis van diploma's	Muyters / Van den Bossche	In uitvoering
		actie 146 Visieontwikkeling erkenning van verworven competenties en lifelongguidance	Smet	In uitvoering
	OD11.5 De kracht van het ondernemerschap wordt verder ondersteund	actie 151 Bijstaan van gefailleerden	Peeters	Continu
		actie 152 Efficiënt organiseren van dienstverlening aan ondernemers in moeilijkheden	Peeters	Continu
		actie 152 Begeleiding aan ondernemers in moeilijkheden – subsidie aan Tussenstap	Peeters	Uitgevoerd
		actie 151/152 Gefailleerden bijstaan en armoede bij zelfstandigen verhelpen	Muyters	In uitvoering
		actie 152 Efficiënt organiseren van dienstverlening aan ondernemers in moeilijkheden - BOEK en VDAB	Peeters	Uitgevoerd
		actie 152 Efficiënt organiseren van dienstverlening aan ondernemers in moeilijkheden - BOEK	Peeters	Uitgevoerd
		actie 153 Verhogen van de vertegenwoordiging van kansengroepen in het ondernemerschap	Peeters	Uitgevoerd
		actie 153 Verhogen van de vertegenwoordiging van kansengroepen in het ondernemerschap	Peeters	Uitgevoerd
		nieuwe actie Maatregel “steun voor advies aan prestarters” in uitvoering van het Werkgelegenheids- en Investeringsplan van de Vlaamse Regering	Muyters	In uitvoering
			Peeters	In uitvoering

		nieuwe actie Oproep steun voor advies aan prestarters met aandacht voor doelgroepen	Peeters	Afgesproken
SD12 De Vlaamse overheid waakt over een gezond woning - en energiebeleid	OD12.1 De toegang tot betaalbaar wonen wordt bevorderd, zodat ook de meest kwetsbare groepen op de woonmarkt terecht kunnen in een betaalbare woning	actie 154 Het decreet grond- en pandenbeleid voorziet 43.000 extra sociale huurwoningen, 21.000 extra sociale koopwoningen en 1.000 extra sociale kavels tegen 2020. Tegen 2014 zal een representatief deel hiervan gerealiseerd zijn en wordt er een voortgangsrapportage opgemaakt.	Van den Bossche	In uitvoering
		actie 155 Het aanbod woningen verhuurd door sociale verhuurkantoren en de gebiedsdekking van de sociale verhuurkantoren wordt uitgebreid.	Van den Bossche	In uitvoering
		actie 156 De betaalbaarheid van sociaal wonen wordt bevorderd.	Van den Bossche	In uitvoering
		actie 157 De betaalbaarheid van privaat wonen wordt bevorderd door een verruiming van de huursubsidie.	Van den Bossche	In uitvoering
		actie 158 De toegang tot een betaalbare woning wordt verbeterd.	Van den Bossche	In uitvoering
		actie 42 Het beleidsveld wonen, zal een doordacht communicatiebeleid voeren met onder meer een doelgroepsspecifieke aanpak.	Van den Bossche	In uitvoering
	OD12.2 De woonkwaliteit verbeteren, zodat ook de meest kwetsbare groepen op de woonmarkt terecht kunnen in een woning van goede kwaliteit.	actie 159 Het samenspel van stimulerende en sanctionerende initiatieven ter verbetering van de woningkwaliteit zal worden versterkt met aandacht voor de bewoner.	Van den Bossche	In uitvoering
	OD12.3 De woonzekerheid voor de meest kwetsbare mensen wordt verhoogd.	actie 160 De woonzekerheid van de sociale huurder wordt gegarandeerd.	Van den Bossche	In uitvoering
		actie 161 Woonzekerheid van de private huurder wordt gegarandeerd.	Van den Bossche	In uitvoering
		actie 162 Er zijn in 2014 in Vlaanderen minder daklozen dan in 2011	Vandeuren	In uitvoering
		actie 21 Ontwikkeling van een applicatie thuislozenzorg	Vandeuren	In uitvoering
		actie 182/183 Er wordt een globale strategie voor de aanpak van thuisloosheid in Vlaanderen uitgewerkt	Vandeuren	In uitvoering
		actie 184 Opvang en begeleiding van mensen zonder papieren	Vandeuren	Continu
		nieuwe actie Bij de (her)aanleg van woonwagenterreinen zal een kindvriendelijke omgeving als aandachtspunt meegenomen worden	Bourgeois	In uitvoering

	OD12.4 Iedereen is voldoende geïnformeerd over de mogelijke keuzes op de energiemarkt en de ondersteuningsmaatregelen op vlak van energiebesparing. Deze informatie leidt in belangrijke mate tot het gewenste gedrag.	actie165 Energieloket	Van den Bossche	In uitvoering
		actie 165 Project rond energieconsulenten verder zetten	Van den Bossche	Uitgevoerd
		actie 165 Vlaamse burgers informeren met betrekking tot werking en kansen voor de Vlaamse energiemarkt en hen aansporen een bewuste keuze te maken voor een leverancier.	Van den Bossche	Continu
	OD12.5 Via openbare dienstverplichtingen kwaliteitsvolle dienstverlening door leveranciers garanderen in samenwerking met een sterke regulator om hierop toe te zien.	actie 164 Neutrale monitoring van de dienstverlening van de leveranciers	Van den Bossche	Uitgevoerd
		actie 164 Met de federale ombudsdienst Energie worden afspraken gemaakt rond samenwerking met betrekking tot geschillen	Van den Bossche	Uitgevoerd
		actie 164 Evaluatie van de sociale openbare dienstverplichtingen (waaronder werking LAC) en de Vlaamse regeling rond gratis kwh in overleg met mensen in armoede	Van den Bossche	In uitvoering
	OD12.6 Energiebesparende maatregelen houden de energiekosten in toom, zowel bij eigenaars als bij huurders in de private en sociale huursector.	actie 163 Minimale energieprestaties opleggen aan alle verhuurde woningen	Van den Bossche	In uitvoering
	OD12.7 De Vlaamse overheid engageert zich om een betere sociale bescherming te garanderen van de klant op het vlak van de sociale openbare dienstverleningen voor de watersector.	actie 166 Actualisering van de regelgeving voor de watersector cfr energiesector / beter afstemmen van de openbare dienstverplichtingen van water- en energiesector	Schauvliege	In uitvoering

SD13 De Vlaamse overheid voert een effectief welzijns- en gezondheidsbeleid	OD13.1 De toegang van mensen in armoede tot een gepast en toereikend aanbod van preventie, hulp en zorg wordt bevorderd.	actie 168/170 In elke kleinstedelijke regio is er een aanbod van laagdrempelige hulpverlening voor personen met persoonlijke en psychische problemen. We ondersteunen laagdrempelige initiatieven op vlak van geestelijke gezondheidszorg en armoede in heel Vlaanderen.	Vandeuren	In uitvoering
		actie 176 De werking van de wijkgezondheidscentra wordt versterkt	Vandeuren	In uitvoering
		actie 194 Conferentie eerstelijnsgezondheidszorg. Hierop komt de problematiek van toegankelijkheid van de eerstelijnsgezondheidszorg voor mensen in armoede aan bod. Opvolging van de conferentie.	Vandeuren	Continu
	OD13.2 Participatieve campagnes en lokale acties voor gezond leven zijn op maat gemaakt van en uitgevoerd met mensen in armoede	actie 75 Om een krachtig en vernieuwd sociaal beleid gestalte te geven zal een basisdecreet met betrekking tot de Vlaamse Sociale Bescherming worden gerealiseerd, met aandacht voor betaalbaarheid en toegankelijkheid.	Vandeuren	In uitvoering
		actie 173/174/175/177/180 Toegankelijke methodieken	Vandeuren	In uitvoering
		actie 167/178/179/181 Preventieve maatregelen stimuleren die leven in een gezonde omgeving realiseren voor mensen in armoede in combinatie met fiche 'Lokaal beleid en Logo's'	Vandeuren	In uitvoering
		actie 172/174/175. Mensen in armoede worden op gepaste wijze gesensibiliseerd tot deelname aan zinvolle preventieve onderzoeken, zoals Vlaamse bevolkingsonderzoeken. Het beleid concentreert zich sterker op risicogroepen (in het kader van dit plan: mensen in armoede). Participatieve ontwikkeling van methodieken.	Vandeuren	Continu
	OD13.3 Het aanbod aan woonzorgvoorzieningen bereikt ook ouderen in (stille) armoede	actie 188 Op basis van de evaluatie van de projecten in de thuiszorg (2008-2009) in verband met zorg op maat met (kans)armen worden de aangeleverde beleidsadviezen getoetst op good-practice en haalbaarheid om daarna geïmplementeerd te worden in de sector.	Vandeuren	In uitvoering
		actie 186/187. Implementatie van het basisdecreet Vlaamse sociale bescherming moet de betaalbaarheid van het aanbod aan woonzorg meer haalbaar maken. Volgende werkingsprincipes uit het woonzorgdecreet (4 maart 2009) worden in overleg met de sector gerealiseerd.	Vandeuren	In uitvoering

Bijlagen

ACTIE	15. In de beheersovereenkomsten van de Vlaamse overheid wordt waar relevant de link met armoede opgenomen.	fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD1 De Vlaamse overheid kiest expliciet voor de bestrijding van armoede	status	Kies een item.
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD3 We voeren een inclusief beleid waarbij armoedebestrijding een prioritair aandachtspunt is voor elke minister doorheen het hele beleid	indicator	
verantwoordelijken	kabinet administratie	evaluatie	
betrokkenen	kabinet administratie	mensen in armoede andere actoren	
korte inhoud actie	Armoedebestrijdingsbeleid moet een integraal beleid zijn, dat doorheen alle beleidsdomeinen van de Vlaamse overheid gevoerd wordt. Het is de opdracht van elke minister en elk beleidsdomein en elke entiteit van de administratie om aandacht te hebben voor armoedebestrijding en maatregelen te nemen om de armoede terug te dringen. Een beheersovereenkomst is een overeenkomst van bepaalde duur, waarin de wederzijdse engagementen tussen de politieke overheid (de functioneel bevoegde minister(s) namens de Vlaamse Regering) en de ambtelijke beleidsuitvoerders (de leidend ambtenaar van een intern verzelfstandigd agentschap of de Raad van Bestuur bij een publiek of privaatrechterlijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap) worden vastgelegd. Door in de beheersovereenkomsten aan te geven op welke manier het armoedebestrijdingsbeleid binnen het beleidsdomein gevoerd wordt, is hier permanente aandacht voor.		
Stappenplan en Budget	2010		
	2011		
	2012		
	2013		
	2014		

ACTIE	14. In de beleidsnota's en de jaarlijkse beleidsbrieven, van de leden van de Vlaamse Regering wordt aangeduid op welke manier het armoedebestrijdingsbeleid gevoerd wordt						fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD1 De Vlaamse overheid kiest expliciet voor de bestrijding van armoede						status	Kies een item.
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD3 We voeren een inclusief beleid waarbij armoedebestrijding een prioritair aandachtspunt is voor elke minister doorheen het hele beleid						indicator	Er is aandacht voor armoede in de beleidsnota / beleidsbrief
verantwoordelijken	kabinet	Kies een item.				evaluatie	Tijdens de opmaak van de documenten	
	administratie							
betrokkenen	kabinet					mensen in armoede		
	administratie					andere actoren		
korte inhoud actie	Armoedebestrijdingsbeleid moet een integraal beleid zijn, dat doorheen alle beleidsdomeinen van de Vlaamse overheid gevoerd wordt. Het is de opdracht van elke minister en elk beleidsdomein aandacht te hebben voor armoedebestrijding en maatregelen te nemen om de armoede terug te dringen. Door in de beleidsnota en beleidsbrieven aan te geven op welke manier het armoedebestrijdingsbeleid binnen het beleidsdomein gevoerd wordt, is hier permanente aandacht voor.							
Stappenplan en Budget	2010							
	2011							
	2012							
	2013							
	2014							

ACTIE	8. Analyse van includerende en uitsluitende beleidsmaatregelen binnen het Verticaal Permanent Armoedeoverleg							fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD1 De Vlaamse overheid kiest expliciet voor de bestrijding van armoede							status	Kies een item.
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD2 De participatie van mensen in armoede aan het Vlaamse beleid en in de sectoren die Vlaanderen aanstuurt, wordt ondersteund							indicator	Notulen van de vergaderingen
verantwoordelijken	kabinet		Kies een item.				evaluatie	Voortgangsrapport VAPA	
	administratie								
betrokkenen	kabinet	Indien relevant naargelang het thema			mensen in armoede		Vlaams Netwerk waar armen het woord nemen		
	administratie	Indien relevant naargelang het thema			andere actoren		Indien relevant naargelang het thema		
korte inhoud actie	De maatschappelijke structuur en reglementeringen zorgen ervoor dat armoede zichzelf reproduceert en handhaaft. Binnen het verticaal PAO kunnen we een analyse maken van includerende en uitsluitende beleidsmaatregelen. Volgende vragen zullen we analyseren:								
	-welke bestaande beleidsmaatregelen includeren maatschappelijke uitsluiting?								
	-welke beleidsmaatregelen binnen het eigen domein kunnen maatschappelijke uitsluiting creëren binnen een ander domein?								
	Indien we op deze vragen een antwoord vinden, kunnen we het beleid aanpassen waardoor maatschappelijke uitsluiting niet meer ingebed is in de reglementeringen.								
Stappenplan en Budget	2010								
	2011								
	2012								
	2013								
	2014								

ACTIE	11. Initiatieven(structurele tewerkstelling waar mogelijk) inzake de betrokkenheid van opgeleide ervaringsdeskundigen in de armoede en sociale uitsluiting.					fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING		SD1 De Vlaamse overheid kiest expliciet voor de bestrijding van armoede				status	Kies een item.
OPERATIONELE DOELSTELLING		OD2 De participatie van mensen in armoede aan het Vlaamse beleid en in de sectoren die Vlaanderen aanstuurt, wordt ondersteund				indicator	Aantal tewerkgestelde opgeleide ervaringsdeskundigen
verantwoordelijken		kabinet	Kies een item.			evaluatie	Permanente evaluatie
		administratie					
betrokkenen		kabinet				mensen in armoede	Vlaams Netwerk waar armen het woord nemen
		administratie				andere actoren	
korte inhoud actie		Naast de (eerder) wetenschappelijke kennis is er ook nood aan de ervaringskennis. In de eerste plaats bezitten mensen in armoede zelf heel wat kennis, zowel over de problemen waarmee zij geconfronteerd worden als over mogelijke oplossingen. Opgeleide ervaringsdeskundigen bezitten deze kennis en hebben geleerd deze in te zetten om de kloof te overbruggen. Het inschakelen van ervaringsdeskundigen armoede kan bijdragen tot een beleid dat meer oog heeft voor de problemen van mensen in armoede en effectief hiermee rekening houdt bij het uitwerken van nieuwe maatregelen.					
Stappenplan en Budget		2010					
		2011					
		2012					
		2013					
		2014					

ACTIE	74. Waar wenselijk en mogelijk gebeurt de berekening van de bijdragen en prijzen door toekenning van financiële steun inkomensgerelateerd.					fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING		SD7 De Vlaamse overheid maakt werk van een leefbaar inkomen voor mensen in armoede				status	Kies een item.
OPERATIONELE DOELSTELLING		Kies een item.				indicator	
verantwoordelijken		kabinet				mensen in armoede	
		administratie					
betrokkenen		kabinet				andere actoren	
		administratie					
korte inhoud actie		Pact 2020 vermeldt de ambitieuze doelstelling dat tegen 2020 geen enkel gezin, ongeacht de samenstelling, nog een inkomen mag hebben dat onder de Europese armoederisicodrempel ligt. Het besteedbaar inkomen van mensen moet hen toelaten om op alle levensdomeinen volwaardig te participeren aan de maatschappij. Dan wordt het ook belangrijk om in te grijpen op de uitgavenposten die mensen hebben en moet ook de problematiek van overmatige schuldenlast worden aangepakt. Hoewel inkomen en schulden grotendeels federale bevoegdheden zijn, denken we bijvoorbeeld aan de hoogte van de uitkeringen, kan Vlaanderen zeker ook een rol spelen om de financiële slagkracht van mensen en gezinnen met lage inkomens te verhogen. Ingrijpen op de uitgavenposten die mensen hebben op verschillende levensdomeinen kan zowel door de prijs die mensen betalen te beheersen, als door inkomenssteun gericht op een bepaald levensdomein, bijvoorbeeld door substantiële huursubsidies, betaalbare sociale woningen, ontwikkelingskrediet, premie voor jonge kinderen, ... Gezien elk beleidsdomein hier haar verantwoordelijkheid heeft, worden prijsbeheersende of inkomensondersteunende maatregelen per beleidsdomein behandeld.					
Stappenplan en Budget		2010					
		2011					
		2012					
		2013					
		2014					

ACTIE	6. Organisatie Verticaal Permanent Armoedeoverleg							
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD1 De Vlaamse overheid kiest expliciet voor de bestrijding van armoede							
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD2 De participatie van mensen in armoede aan het Vlaamse beleid en in de sectoren die Vlaanderen aanstuurt, wordt ondersteund							
verantwoordelijken	kabinet	Kies een item.					fiche	bijgestuurd
	administratie						status	In uitvoering
betrokkenen	kabinet						mensen in armoede	Vlaams Network waar armen het woord nemen
	administratie							andere actoren
korte inhoud actie	Naast de (eerder) wetenschappelijke kennis is er in het beleid ook nood aan de ervaringskennis. In de eerste plaats bezitten mensen in armoede zelf heel wat kennis, zowel over de problemen waarmee zij geconfronteerd worden als over mogelijke oplossingen. Deze informatie moet bij het beleid geraken. Door het betrekken van de doelgroep via dialoogmomenten kunnen zij hun ervaringen inbrengen in het beleid. Op die manier kunnen de beleidsmaatregelen beter afgestemd worden op mensen in armoede en hun problemen.							
	Binnen het beleidsdomein wordt hiertoe een verticaal overleg opgericht. De minister bepaalt in overleg met het Vlaams Network de nadere regels en thema's voor de werking van dat verticale overleg binnen zijn beleidsdomein. Het verticale overleg vindt minstens tweemaal per jaar plaats. Het verticale overleg heeft tot taak de specifieke beleidsinitiatieven te toetsen aan de visie en de ervaring van de doelgroep en voorstellen tot bijsturing te formuleren.							
Stappenplan en Budget	2010							
	2011							
	2012							
	2013							
	2014							

ACTIE	11. Acties inzake de betrokkenheid van ervaringsdeskundigen in de armoede en sociale uitsluiting				fiche	bijgestuurd	
STRATEGISCHE DOELSTELLING		SD1 De Vlaamse Overheid kiest expliciet voor de bestrijding van armoede				status	In uitvoering
OPERATIONELE DOELSTELLING		OD11: Elke Vlaamse minister neemt binnen zijn beleidsdomein initiatieven inzake de betrokkenheid van opgeleide ervaringsdeskundigen in de armoede en sociale uitsluiting. De Vlaamse regering streeft hierbij naar structurele tewerkstelling waar dat zinvol is. Start: begin 2012				indicator	Aantal samenwerkingsverbanden
verantwoordelijken		kabinet	Kabinet Bourgeois			evaluatie	VAPA
		administratie	Dept BZ + agentschap Binnenlands Bestuur				
betrokkenen		kabinet	Kabinet Van den Bossche(Stedenbeleid)				
		administratie					
korte inhoud actie		Voor de (tijdelijke?) samenwerking en opname van opgeleide ervaringsdeskundigen is vooreerst budget voorzien. Welke ervaringsdeskundigen? in welke sectoren kunnen ze het best worden ingezet? 2011: intern overleg en overleg met de voormelde kabinetten (intenties van de ministers)					
Stappenplan en Budget		2010	intern overleg en overleg met de voormelde kabinetten. Vervolgens overleg met Netwerk Armen				
		2011	Nog geen specifieke actie (wachten op resultaat creatie van een pool met ervaringsdeskundigen door minister bevoegd voor de armoedebestrijding)				
		2012	In afwachting van resultaten creatie pool ervaringsdeskundigen (kab Lieten), verder onderzoek (inzetbaarheid binnen beleidsdomein BZ, budget, ...) en uitwerking van deze samenwerking, na afstemming met kabinet BZ				
		2013					
		2014					

ACTIE	14. In de beleidsnota's en de jaarlijkse beleidsbrieven van de leden van de Vlaamse Regering wordt aangeduid op welke manier het armoedebestrijdingsbeleid binnen ieders bevoegdheden gevoerd wordt.					fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING		SD1 De Vlaamse Overheid kiest expliciet voor de bestrijding van armoede				status	Continu
OPERATIONELE DOELSTELLING		OD14: In de beleidsnota's en de jaarlijkse beleidsbrieven van de leden van de Vlaamse Regering wordt aangeduid op welke manier het armoedebestrijdingsbeleid binnen ieders bevoegdheden gevoerd wordt. Uitvoering: vanaf de beleidsbrieven 2011					
verantwoordelijken	betrokkenen	kabinet	Kabinet Bourgeois			evaluatie	VAPA
		administratie	Dept BZ				
		kabinet					
korte inhoud actie		administratie				CORVE, Dienst Wetsmatiging	
		Sensibilisering beleidsdomein(en)					
		Beleidsbrief BZ 2010-2011 goedgekeurd en in werking: opname passages in beleidsbrief BZ 2011, rond:					
Stappenplan en Budget	2010	- 1° openstelling authentieke gegevensbronnen met inkomensgegevens, waarbij samen met de minister bevoegd voor de Coördinatie van de Armoedebestrijding, wordt onderzocht hoe met CORVE en de betrokken administraties de automatische toekenning van de rechten kunnen worden toegekend; - 2° hervorming van de reguleringsimpactanalyse (RIA), waarbij ruimte wordt gecreëerd voor de integratie van nieuwe sectorale wetgevingstoetsen, zoals 'armoede'					
	2011	Implementatie van de passages in de beleidsbrief BZ 2010-2011(cf. hoger, pt.1° en 2°)					
	2012	De beleidsbrief BZ 2012 vermeldt expliciet de werkzaamheden(bv. ontsluiting van de inkomensgegevens, inventaris van de regelgeving verwijzend naar het inkomen) met betrekking tot het inkomensbegrip' (cf. OD 73 en OD 74). De beleidsbrief 'Stedenbeleid 2012' verwijst expliciet naar het VAPA, waarin verder wordt geïnvesteerd.					
	2013						
	2014						

ACTIE	15. Opname(indien relevant) van een link met armoede in de nieuwe beheersovereenkomst, vanaf 1/1/2011				fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD1 De Vlaamse Overheid kiest expliciet voor de bestrijding van armoede				status	Continu
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD15: In de nieuwe beheersovereenkomsten wordt waar relevant de link met armoede opgenomen				indicator	Opname van het luik armoede in de respectievelijke beheersovereenkomsten van kracht binnen BZ
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Bourgeois			evaluatie	
	administratie	Dept BZ				
	kabinet			mensen in armoede		
betrokkenen	administratie			andere actoren		
	Waar relevant, moet de link met armoede ingeschreven in de beheersovereenkomst vanaf 01/01/2011					
korte inhoud actie	Onderzoek naar de opportuniteit van de opname van een luik 'armoede' in de nieuwe beheersovereenkomsten van kracht in het beleidsdomein BZ, van kracht vanaf 01/01/2011					
	2010	De managementovereenkomst (DBZ) bepaalt haar ondersteunende rol bij de organisatie van twee overlegondes jaarlijks inzake verticaal armoedeoverleg (VAPA).				
	2011	De beheersovereenkomst van het agentschap Binnenlands Bestuur bevat een luik over de opmaak van een prioriteitenlijst (o.a. armoede) voor 2011, onder het luik 'Horizontaal Vlaams stedenbeleid'.				
	2012	Uitvoering				
	2013					
	2014					

ACTIE	6. Organisatie van een verticaal armoedeoverleg										fiche	bijgestuurd		
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD1 De Vlaamse Overheid kiest expliciet voor de bestrijding van armoede										status	Continu		
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD6 Organisatie verticaal PAO										indicator	Plaatsvinden van het overleg		
verantwoordelijken	kabinet		Kabinet Bourgeois								evaluatie	Voortgangsrapport VAPA		
	administratie		Dept BZ + agentschap Binnenlands Bestuur											
betrokkenen	kabinet		Kabinet Van den Bossche								mensen in armoede			
	administratie		ABB, afd Beleid Binnenland, afd Stedenbeleid								andere actoren			
korte inhoud actie	Organisatie van 2 verticale PAO jaarlijks, met vertegenwoordiging van de doelgroepen 'armoede' verbonden met de bevoegdheden van het beleidsdomein BZ + Stedenbeleid													
Stappenplan en Budget	2010	Dec: voorbereiding van de aanpak van deze actie												
	2011	Juni: voorbereiding van een eerste kennismakingsoverleg, dat doorging in september 2011. Juni: overleg met de kabinetten Van den Bossche en Bourgeois, voor afstemming Sept: organisatie van een eerste kennismakingsoverleg Dec: opvolgingsmoment												
		2012	Organisatie van 2 verticale PAO (permanent armoedeoverleg) in 2012											
		2013												
	2014													

ACTIE	Waar wenselijk en mogelijk gebeurt de berekening van bijdragen en prijzen en de toekenning van financiële steun inkomensgerelateerd.			fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD7 De Vlaamse Overheid maakt werk van een leefbaar inkomen voor mensen in armoede			status	In vertraging
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD73: De Vlaamse Regering zal in alle administratieve processen waarin een inkomensvoets is opgenomen, inkomensgegevens digitaal consulteren in beschikbare authentieke gegevensbronnen. Dit maakt in de toekomst het inkomensgerelateerd maken van bijdragen administratief eenvoudiger. De correcte ontsluiting van inkomensgegevens door de FOD financiën naar de Vlaamse overheid is hierin een cruciale factor.			indicator	Uitvoering van beide acties
verantwoordelijken	kabinet administratie	Kabinet Bourgeois Dept BZ		evaluatie	VAPA
betrokkenen	kabinet		mensen in armoede		
	administratie	Dienst Wetsmatiging PIB (processen in formatiebeleid) Dept WVG	andere actoren		
korte inhoud actie	In de huidige regelgeving worden de inkomstenstoetsen op verschillende wijze gedefinieerd, en zijn vaak (maar niet exclusief) gebaseerd op papieren kopieën van de belastingaanslag. Dit heeft enerzijds een zwaardere administratieve last tot gevolg, maar vaak ook dat gerechtigden niet in orde zijn met hun dossier en daardoor hun recht missen. Door de digitalisering van de stroom, en eengemaakte definitie voor het inkomensbegrip, kunnen de betrokken administraties hun administratief proces vereenvoudigen en versnellen en kan de doelgroep van een maatregel gemakkelijker geïdentificeerd worden. In de geest van het e-governementdecreet van 2008 worden burgers niet meer gevraagd zelf hun inkomensinformatie te leveren, maar wordt dit aan de bron opgevraagd.				

Stappenplan en Budget		
2010	Beslissing van 12 februari 2010 : - het principe om in alle administratieve processen waarin een inkomenstoets is opgenomen, inkomensgegevens digitaal te consulteren in beschikbare authentieke gegevensbronnen; - de Vlaamse ministers te gelasten hun betrokken administraties op te dragen om, met het oog op de implementatie van voornoemd principe, waar nodig en mogelijk voorstellen tot aanpassing van de regelgeving uit te werken, in afstemming met de onderliggende ICT-processen; - de Vlaamse minister, bevoegd voor het e-government, te gelasten, met het oog op de ontwikkeling van een ondersteuningsaanbod; - de entiteit EIB/CORVE op te dragen alle nodige voorbereidingen te nemen voor het ontsluiten van de authentieke bronnen met inkomensgegevens, waar nodig in overleg met het federale niveau met betrekking tot de gegevens van de FOD Financiën - de entiteit Wetsmatiging op te dragen om, in samenspraak met de cellenwetskwatiteit, de huidige regelgeving te screenen om, waar nodig en mogelijk, te komen tot afstemming, vereenvoudiging, verfijning en/of standaardisering van het inkomensbegrip. Waar nuttig wordt de afdeling Welzijn en Samenleving van het departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin bij deze opdracht betrokken; Wat de opdracht aan Corve betreft is er een tijdelijke oplossing in de maak door een koppeling via de Kruispuntbank Sociale Zekerheid. Een rechtstreekse koppeling met Fod Financiën blijft momenteel nog niet mogelijk te zijn.	
2011	- Deze onrechtstreekse ontsluiting kan vanaf 2011 ter beschikking gesteld worden van de Vlaamse administraties voor zover deze een machtiging bekomen hebben van de Commissie voor de Bescherming van de Persoonlijke Levenssfeer. - De dienst Wetsmatiging heeft de inventaris van gehanteerde inkomensbegrippen in verschillende inkomensgerelateerde processen gefinaliseerd	
2012	Verdere progressie naar uitvoering van de maatregel.	
2013		
2014		

ACTIE	74. Waar wenselijk en mogelijk gebeurt de berekening van bijdragen en prijzen en de toekenning van financiële steun inkomensgerelateerd.						fiche	bijgestuurd	
STRATEGISCHE DOELSTELLING		SD7 De Vlaamse Overheid maakt werk van een leefbaar inkomen voor mensen in armoede						status	In uitvoering
OPERATIONELE DOELSTELLING		OD74: Waar wenselijk en mogelijk gebeurt de berekening van bijdragen en prijzen en de toekenning van financiële steun inkomensgerelateerd.						indicator	Uitvoering van beide acties
verantwoordelijken		kabinet	Kabinet Bourgeois				evaluatie	VAPA	
		administratie	Dept BZ						
		kabinet					mensen in armoede		
betrokkenen		administratie					andere actoren	CORVE, Dienst Wetsmatiging	
		Opname passages in beleidsbrief BZ 2011, rond							
		- 1° openstelling authentieke gegevensbronnen met inkomensgegevens, waarbij samen met de minister bevoegd voor de Coördinatie van de Armoedebestrijding, wordt onderzocht hoe met CORVE en de betrokken administraties de automatische toekenning van de rechten kunnen worden toegekend; - 2° hervorming van de reguleringsimpactanalyse (RIA), waarbij ruimte wordt gecreëerd voor de integratie van nieuwe sectorale wetgevingstoetsen, zoals 'armoede'							
Stappenplan en Budget		2010	- 1° ontsluiting authentieke gegevensbronnen met inkomensgegevens via KSZ: de bestelling voor het bouwen van de ontsluiting wordt nog geplaatst in 2010. - 2° onderzoek rond de invoering van de armoedetoets in de regelgeving, door de Dienst Wetsmatiging, is volop aan de gang.						
		2011	- 1° ontsluiting authentieke gegevensbronnen met inkomensgegevens via KSZ wordt verder uitgevoerd - 2° afstemming van het inkomensbegrip door Dienst Wetsmatiging						
		2012	- 1° ontsluiting authentieke gegevensbronnen met inkomensgegevens via KSZ wordt verder uitgevoerd - 2° Afstemming van het inkomensbegrip door Dienst Wetsmatiging is een opdracht vastgelegd in de beleidsbrief BZ 2011-2012, en momenteel in onderzoek (finalisatie van de inventaris van de regelgeving m.b.t. het inkomensbegrip).						
		2013							
		2014							

ACTIE	8. Analyse van beleidsmaatregelen die maatschappelijke uitsluiting includeren					fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD1 De Vlaamse Overheid kiest expliciet voor de bestrijding van armoede					status	Continu
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD8: In 2011 wordt binnen het verticaal permanent armoedeverleg gestart met de analyse van includerende en uitsluitende beleidsmaatregelen					indicator	Resultaten analyse Aantal genomen maatregelen
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Bourgeois				evaluatie	VAPA
	administratie	DBZ (ondersteuner)					
	kabinet	Van den Bossche (luik Stedenbeleid)			mensen in armoede		Vlaams netwerk Armen
	administratie	ABB - Stedenbeleid			andere actoren		Andere beleidsdomeinen waarvan blijkt dat eigen beleidsmaatregelen maatschappelijke uitsluiting veroorzaken bij de uitvoering van de beleidsmaatregelen van deze domeinen.
betrokkenen							
korte inhoud actie	- Een overzicht van de maatschappelijk includerende en uitsluitende beleidsmaatregelen, doch met focus op de uitsluitende maatregelen. - Wegwerken / neutraliseren van de voornoemde beleidsmaatregelen, zodat de maatschappelijke uitsluiting toch langs deze weg kan worden verminderd / weggewerkt.						
Stappenplan en Budget	2010						
	2011	- oplijsting van beleidssectoren binnen BZ wiens beleidsmaatregelen impact zouden kunnen hebben op maatschappelijke uitsluiting (begin 2011) - oplijsting beleidsmaatregelen binnen beleidssectoren, met impact (september 2011?); zowel wat betreft eigen beleidsmaatregelen als beleidsmaatregelen die een maatschappelijke uitsluiting betekenen voor de bevoegdheden van andere beleidsdomeinen (begin 2011) - analyse van de betrokken beleidsmaatregelen + mogelijke pistes voor oplossing reeds zoeken - aftoetsing van deze pistes met betrokken beleidsdomein, indien impact op dit beleidsdomein -> uitzuivering van de lijst - overleg van bekomen voorstellen, op het 2^e VAPA (eind 2011)					
	2012	Herneming van de oefening van 2011 (betere afbakening en verfijning), voor het jaar 2012, i.s.m. betrokken actoren (Stedenbeleid).					
	2013						
	2014						

ACTIE	3. Netwerk aandachtsambtenaren beter bekend maken				fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD1 De Vlaamse overheid kiest expliciet voor de bestrijding van armoede				status	Uitgevoerd
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD1 Er wordt versterkt ingezet op de coördinatie van het Vlaamse Armoedebestrijdingsbeleid				indicator	Aantal aandachtsambtenaren
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Lieten		evaluatie	Evaluatie zal door de leden van het HPAO worden opgevolgd.	
	administratie	Welzijn en Samenleving				
	kabinet	Allen				
betrokkenen	administratie	Allen		mensen in armoede		
	Belangrijk voor een integraal beleid is dat in elk beleidsdomein, vertegenwoordigd in het horizontaal permanent armoedeoverleg, een of meerdere aandachtsambtenaren inzake armoedebestrijding actief zijn. Zij hebben onder meer als taak de voorbereiding en voortgangscntrole van het actieplan. In welke mate de functie wordt ingevuld is uiteraard mede afhankelijk van de andere opdrachten die de aandachtsambtenaar in de eigen entiteit opneemt en de accenten die de functioneel bevoegde minister legt in het kader van armoedebestrijding. Zeker in de voor armoedebestrijding meest relevante beleidsdomeinen, is een voltijdse aandachtsambtenaar binnen het departement aangewezen. De rol die de aandachtsambtenaar moet opnemen is echter niet bij iedereen bekend, daarom moet er gewerkt worden aan de (h)erkenning van de rol van de aandachtsambtenaar als aanspreekpunt. De aandachtsambtenaar kan immers een heel belangrijke en doorslaggevende rol spelen.					
korte inhoud actie	2010	Opmaak stappenplan				
	2011	Samen met de leden van het Horizontaal PAO werd het functieprofiel van de aandachtsambtenaar bijgewerkt. Dit profiel werd op 8 juli 2011 door de Vlaamse Regering goedgekeurd. En door minister Lieten naar de leidinggevende van alle beleidsdomeinen verstuurd. Hierbij werd het belang van de inzet van aandachtsambtenaren onderstreept.				
	2012	Aan deze actie werd geen specifiek budget gekoppeld. Zij valt terug op de reguliere werking.				
	2013	Continue aandacht voor de rol en inzet van aandachtsambtenaren.				
	2014	Continue aandacht voor de rol en inzet van aandachtsambtenaren.				
Stappenplan en Budget	2010	Opmaak stappenplan				
	2011	Samen met de leden van het Horizontaal PAO werd het functieprofiel van de aandachtsambtenaar bijgewerkt. Dit profiel werd op 8 juli 2011 door de Vlaamse Regering goedgekeurd. En door minister Lieten naar de leidinggevende van alle beleidsdomeinen verstuurd. Hierbij werd het belang van de inzet van aandachtsambtenaren onderstreept.				
Stappenplan en Budget	2012	Aan deze actie werd geen specifiek budget gekoppeld. Zij valt terug op de reguliere werking.				
	2013	Continue aandacht voor de rol en inzet van aandachtsambtenaren.				
	2014	Continue aandacht voor de rol en inzet van aandachtsambtenaren.				

ACTIE	17. Opstart werkgroep Vlaamse armoede indicatoren om een Vlaamse armoedemonitor te realiseren					fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING		SD2 De Vlaamse overheid zet in op het verzamelen en combineren verschillende soorten van kennis over armoede en sociale uitsluiting				status	Uitgevoerd
OPERATIONELE DOELSTELLING		OD2.1 De wetenschappelijke kennis omtrent armoede wordt vergroot				indicator	
verantwoordelijken		kabinet	Kabinet Lieten			evaluatie	
		administratie	Departement WVG – Afdeling Welzijn en Samenleving / Studiedienst van de Vlaamse Regering				
betrokkenen		kabinet		mensen in armoede			
		administratie		andere actoren			
korte inhoud actie		Kernindicatoren zijn cruciaal om het effect van het armoedebestrijdingsbeleid te evalueren en eventueel bij te sturen of aan te passen. We willen goede indicatoren die een volledig beeld schetsen van de armoedeproblematiek in Vlaanderen en die zoveel mogelijk facetten van armoede in kaart brengen.					
Stappenplan en Budget		2010	Opstart gesprekken kabinet-administratie-Studiedienst van de Vlaamse Regering over armoede-indicatoren				
		2011	Lancering Vlaamse armoedemonitor, te consulteren via www.vlaanderen.be/svr .				
		2012	Jaarlijkse actualisatie armoedemonitor				
		2013	Jaarlijkse actualisatie armoedemonitor				
		2014	Jaarlijkse actualisatie armoedemonitor				

ACTIE	2. Oprichting Kennisplatform				fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD2 De Vlaamse overheid zet in op het verzamelen en combineren verschillende soorten van kennis over armoede en sociale uitsluiting				status	Continu
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD1 Wetenschappelijke Kennis omtrent armoede wordt vergroot				indicator	Oprichting Steunpunt Armoede
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Lieten		evaluatie	Nog te bepalen	
	administratie	Welzijn en Samenleving				
betrokkenen	kabinet	Allen		mensen in armoede		
	administratie	Allen		andere actoren		
korte inhoud actie	Om de horizontale doorbraken (het verhogen van de financiële slagkracht van de laagste inkomensstrekkers, verschillende soorten van kennis over armoede en sociale uitsluiting blijven verzamelen, kennis over armoede breed verspreiden, expliciete keuze om armoede te bestrijden en een duurzame coördinatie van de armoedebestrijding via beleidsnetwerken) te realiseren, is een krachtige en kritische onderbouwing en opvolging noodzakelijk. Dit initiatief heeft als doel te komen tot een coördinatie en afstemming van de kennis en informatie over armoede en van de instrumenten die ter beschikking staan van het beleid, waaronder de armoede-indicatoren en armoedetoeets, het onderzoek.					
Stappenplan en Budget	2010	Er werden gesprekken gevoerd over de concrete uitwerking van een Kennisplatform Armoede				
	2011	Er werd een call uitgeschreven voor de oprichting van een Steunpunt Armoede.				
	2012	Steunpunt Armoede wordt geoperationaliseerd Budget: 600.000 euro Organisatie kennisplatform rond gekleurde armoede				
	2013	Verdere verdieping werking Steunpunt Armoede Budget: 600.000 euro Organisatie kennisplatform rond ouderen in armoede				
	2014	Verdere verdieping werking Steunpunt Armoede Budget: 600.000 euro				

ACTIE	13. Ten laatste in 2014 worden nieuwe beleidsmaatregelen systematisch getoetst op hun gevolgen voor mensen in armoede				
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD1 De Vlaamse overheid kiest expliciet voor de bestrijding van armoede				
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD1.3 We voeren een inclusief beleid waarbij armoedebestrijding een prioritaire aandachtspunt is voor elke minister doorheen het hele beleid				
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Lieten			fiche
	administratie	Welzijn en Samenleving			status
	kabinet	Vandeuren, Vandenbossche, op termijn alle ministers			Armoedetoets operationeel
	administratie	Departement WVG, afdeling Welzijn en Samenleving, DAR, Dienst wetsmatiging, Team Duurzame Ontwikkeling, Departement Wonen Op termijn alle			evaluatie
betrokkenen				mensen in armoede	Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen
				andere actoren	academici
korte inhoud actie	Regelgeving mag geen doelgroepen, zoals mensen in armoede, uitsluiten. Regelgeving mag ook geen nieuwe armoede creëren door bijvoorbeeld in te gaan tegen de uitgangspunten van het armoedebestrijdingsbeleid. De armoedetoets wordt verplicht uitgevoerd op alle voorgenomen beleidsmaatregelen en dit in twee fasen, voor eerst als onderdeel van een 'quickscan duurzame ontwikkeling' om te zien of er een effect is voor mensen in armoede (a) en zo ja, als volledige screening van de mogelijke effecten van de beleidsmaatregelen (b), ter eventuele evaluatie en/of bijsturing. Daarom wordt de armoedetoets altijd uitgevoerd voorafgaand aan de invoering van de maatregel, op een tijdstip vroegtijdig in de besluitvorming. Zo kan men mogelijke negatieve bijwerkingen identificeren en aanpakken, en positieve effecten indien mogelijk versterken. De armoedetoets wordt gekoppeld aan de verplichte Reguleringseffectanalyse (RIA).				
Stappenplan en Budget	2010	Voorbereiding ontwikkeling van een sectorale armoedetoets: overleg met kabinetten en administraties armoede, welzijn en gelijke kansen, cel wetsmatiging, OASes			
	2011	a) quickscan: werkgroep gestart om tot een quickscan duurzame ontwikkeling te komen, waar armoede een onderdeel van vormt. Steunpunt DO maakte ism de werkgroep een ontwerp van quickscan b) ontwikkeling ontwerpjabloon armoedetoets (wetenschappelijke bijdrage: 3000 euro). Start proefprojecten armoedetoets: sociale verhuurkantoren en decreet sociale bescherming (9000 euro wetenschappelijke bijdrages aan proefprojecten)			
	2012	a) implementatie quickscan b) de implementatie van de armoedetoets kan pas gebeuren na de goedkeuring van de quickscan op de Vlaamse Regering. Doordat deze goedkeuring op zich laat wachten, heeft dit vertraging opgelopen.			
	2013	a) systematische uitvoering quickscan b) evaluatie proefprojecten. Opmaak definitieve documenten en nodige regelgeving en omkadering uitwerken			
	2014	a) systematische uitvoering quickscan b) systematische uitvoering armoedetoets			

ACTIE	63/64/65. Er wordt opgesteld welke (andere) Vlaamse rechten in aanmerking komen voor automatische toekenning tegen het voorjaar van 2011. Daarnaast bekijken we in overleg met de Federale overheid hoe het OMNIO statuut beter bekend kan raken en welke rechten aan dit statuut verbonden kunnen worden						fiche	geclusterd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD6 De Vlaamse Overheid zet in op de toegankelijkheid van de maatschappelijke dienstverlening						status	In uitvoering
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD6.1 De Vlaamse overheid maakt werk van de automatische rechtentoekenning						indicator	Oplijsting
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Lieten				evaluatie	Permanent	
	administratie	Beleidsdomein WVG – afdeling welzijn en samenleving						
	kabinet	Alle kabinetten				mensen in armoede	Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting	
administratie	Alle administraties				andere actoren			
korte inhoud actie	Mensen in armoede zijn vaak niet op de hoogte van hun rechten, waardoor ze geen voordeel hebben bij aan aantal maatregelen die hun leven kunnen verbeteren. Rechten moeten waar technisch mogelijk automatisch toegekend worden en dit in alle levensdomeinen. Daartoe wordt een plan van aanpak voor een stapsgewijze ontsluiting van gegevens en databanken uitgewerkt en opgestart. Dit gebeurt in overleg met mensen in armoede. Waar nodig (vb. kruispuntbank, data FOD Financiën) zijn hierover afspraken gemaakt met de federale overheid.							
Stappenplan en Budget	2010							
	2011	Aan de verschillende entiteiten binnen de Vlaamse overheid werd gevraagd informatie aan te leveren rond de sociale rechten die worden toegekend en welke de mogelijkheden en beperkingen op het vlak van automatische toekenning zijn. Deze inventaris is in het najaar 2011 afgerond. Een gelijkaardige oefening op federaal niveau wordt opgenomen door het steunpunt tot bestrijding van de armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting. Aan het College van Amtenaren-generaal is gevraagd om automatische rechtentoekenning toe te voegen aan het meerjarenprogramma slagkrachtige overheid. Budget:						
	2012	- Aan het Meerjarenprogramma Slagkrachtige Overheid is een sleutelproject 3.2. rond de automatische toekenning van sociale rechten toegevoegd.						
		- De inventaris van Vlaamse sociale rechten is geactualiseerd. Na bilateraal overleg en een ikw is een nota aan de Vlaamse Regering opgemaakt waarin bijkomende acties voor de verdere legislatuur zijn geselecteerd.						
		- Op 27 november 2012 is een studiedag rond automatische rechtentoekenning doorgegaan in het Vlaams Parlement.						
- Het VLAS kreeg de opdracht om een aantal goede praktijken rond automatische rechtentoekenning bij lokale besturen in kaart.								
- Het principe van automatische rechtentoekenning is ingeschreven in de armoedetoets. Deze toets voor nieuwe regelgeving wordt verder geïmplementeerd binnen de hervorming van de reguleringsimpactanalyse.								
- Rond een aantal pilootprojecten is via bilateraal overleg het verdere stappenplan in kaart gebracht (ouderbijdrage kinderopvang / inschrijvingsgeld volwassenenonderwijs / MOBIB-kaart (De Lijn)). Budget: 3.676 euro (organisatie studiedag 27/11/2012)								

	2013	- Globale opvolging van deze prioriteit verloopt binnen de zesmaandelijke voortgangsrapportage rond het Meerjarenprogramma Slagkrachtige Overheid. - De Vlaamse Regering legt vast welke accenten op het vlak van automatische rechtentoekenning, administratieve vereenvoudiging en proactieve dienstverlening de verdere legislatuur worden gelegd. Verdere opvolging van de geselecteerde projecten verloopt binnen de voortgangsrapportage van het meerjarenprogramma slagkrachtige overheid en het VAPA. - Verspreiden van goede praktijken rond automatische rechtentoekenning bij lokale besturen op basis van de resultaten van het onderzoek van het Vlaams Armoedesteunpunt. - Binnen de hervormde reguleringsimpactanalyse wordt nieuw regelgeving onderworpen aan een "quickscan duurzame ontwikkeling" en – als hieruit een effect op mensen in armoede blijkt - een armoedetoets. Een toetsing van de mogelijkheid tot automatische toekenning van het nieuwe recht is opgenomen in deze armoedetoets. In 2013 wordt prioritair ingezet op het uitwerken van een ondersteunend instrumentarium voor de uitrol van deze armoedetoets binnen de Vlaamse administratie. - In overleg met de federale en andere overheden wordt ingezet op het optimaliseren van de randvoorwaarden inzake elektronische gegevensuitwisseling: het uitwerken van gemeenschappelijk begrippenkader en standaarden, samenwerkingsafspraken tussen dienstenintegratoren, een transparante kostenstructuur en dergelijke. Budget: nog te bepalen
	2014	- Globale opvolging van deze prioriteit verloopt binnen de zesmaandelijke voortgangsrapportage rond het Meerjarenprogramma Slagkrachtige Overheid. - Prioriteiten voor 2014 worden vastgelegd in 2013 Budget: nog te bepalen

ACTIE	55. Betrekken van het Vlaams Netwerk VWAWN bij de opmaak van het Nationaal Plan ter bestrijding van de digitale kloof					fiche	bijgestuurd	
STRATEGISCHE DOELSTELLING		SD5 De Vlaamse overheid kiest voor duurzame participatie van mensen in armoede					status	Uitgevoerd
OPERATIONELE DOELSTELLING		OD5.1De Vlaamse overheid erkent het belang van diverse groepen, verenigingen en organisaties van mensen in armoede					indicator	Participatie van mensen in armoede aan de opmaak van het plan
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Lieten					evaluatie	De Verenigingen beluisteren of zij voldoende gehoord worden
	administratie	Welzijn en Samenleving						
	kabinet	Kabinet Vandeuren						
betrokkenen	administratie	Dep. WVG – afdeling Welzijn en Samenleving					mensen in armoede	Netwerk VWAWN
							andere actoren	De Link
korte inhoud actie		Mensen in armoede worden vaak geconfronteerd met de digitale kloof die zich via twee aspecten uit: enerzijds het ontbreken van een computer en anderzijds het gebrek aan kennis over de werking van de computer en internet. Het noodzakelijk deze opleidingsnetwerken te versterken, ze te coördineren en de opgedane ervaringen uit te wisselen, zodat er met name een coherent antwoord kan worden geboden op de digitale kloof van de tweede graad, de kloof die bestaat op het vlak van het soort gebruik en de niveaus van bekwaamheid. De Vlaamse gemeenschap benadrukt de betrokkenheid van de verenigingen waar armen het woord nemen, die een bijzondere expertise hebben opgebouwd met betrekking tot opleidingen voor mensen die in armoede leven. Niet enkel de opleiding op zich is belangrijk, maar ook de omkadering, de lage drempel en andere ondersteunende maatregelen (bv. kinderopvang).						
Stappenplan en Budget	2010	De verenigingen werden geconsulteerd bij de opmaak van het plan.						
	2011	De verenigingen werden betrokken worden bij de uitvoering van het plan. Het project “Wie Online?” van BLM vzw wordt geïmplementeerd in Vlaanderen: in 2011 is de implementatie gestart op 7 nieuwe locaties verspreid over Vlaanderen. De reeds bestaande projecten blijven opgevolgd worden. Budget 64.150 euro						
	2012	De verenigingen zullen blijvend betrokken worden bij de uitvoering van het plan. Het project “Wie Online?” van BLM vzw wordt geïmplementeerd in Vlaanderen: in 2012 is de implementatie gestart op 7 nieuwe locaties verspreid over Vlaanderen. De reeds bestaande projecten blijven opgevolgd worden. Budget 92.500 euro						
	2013	De verenigingen zullen blijvend betrokken worden bij de uitvoering van het plan Het project “Wie Online?” van BLM vzw wordt geïmplementeerd in Vlaanderen: in 2013 is de implementatie gestart op 6 nieuwe locaties verspreid over Vlaanderen. De reeds bestaande projecten blijven opgevolgd worden. Budget 112.750 euro						
	2014	De verenigingen zullen blijvend betrokken worden bij de uitvoering van het plan Het project “Wie Online?” van BLM vzw wordt geïmplementeerd in Vlaanderen: in 2014 is de implementatie gestart op 5 nieuwe locaties verspreid over Vlaanderen. De reeds bestaande projecten blijven opgevolgd worden. Budget 120.850 euro						

ACTIE	38. In overleg met de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) en alle andere betrokken actoren onderzoeken van de mogelijkheden om een permanent overleg armoede op te starten	fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD3 De Vlaamse overheid ondersteunt beleidsnetwerken	status	Uitgevoerd
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD3.4 De Vlaamse Regering wil maximaal investeren in de bestrijding van armoede in Brussel binnen haar gemeenschapsbevoegdheden	indicator	Oprichting permanente overlegstructuur
verantwoordelijken	kabinet Kabinet Lieten	evaluatie	
betrokkenen	administratie	Welzijn en Samenleving	
	kabinet	Kabinet Smet	Netwerk VAWWN
betrokkenen	administratie	mensen in armoede	VGC, Steunpunt armoedebestrijding
	kabinet	andere actoren	
korte inhoud actie	De aanpak van armoede in Brussel stoot onvermijdelijk op de institutionele versnippering, zowel in de interne structuren van Brussel als in de relatie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest tot de andere regio's. De Vlaamse Regering wil maximaal investeren in de bestrijding van armoede in haar hoofdstad. Ook zal hier de bestrijding van de structurele armoede voorop staan met de extra accenten naar kinderen en ouders inbegrepen. De Vlaamse Regering zal dit doen binnen haar gemeenschapsbevoegdheden. In overleg met de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) en alle andere betrokken actoren, zullen we de mogelijkheden onderzoeken om een permanent overleg armoede op te starten. Een betere samenwerking tussen Vlaanderen en Brussel om tot een gezamenlijke aanpak te komen met betrekking tot het armoedebestrijdingsbeleid in Brussel.		
Stappenplan en Budget	2010	Op 13 oktober 2010 vond er een debat in Vlaams Parlement over armoede in Brussel plaats	
	2011	Het permanent armoedeoverleg Brussel is opgestart en samengekomen op 10 mei en 5 juli 2011. Minister Lieten vertegenwoordigt de Vlaamse Regering op dit overleg. Op de agenda stond onder meer de samenstelling van het armoedeoverleg, de opvolging van het Brusselse actieplan armoedebestrijding 2010 en de voorbereiding van het Brusselse actieplan armoedebestrijding 2012.	
	2012		
	2013		
	2014		

ACTIE	79. Uitwerken budgetstandaard	fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD7 De Vlaamse overheid maakt werk van een leefbaar inkomen voor mensen in armoede	status	In uitvoering
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD7.2 De Vlaamse overheid zet in op het voorkomen van of bemiddelen in schuldoverlast	indicator	
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Lieten	
	administratie	Dep. WVG, afdeling Welzijn en Samenleving	
	kabinet	mensen in armoede	
betrokkenen	administratie	andere actoren	Thomas More Kempen Stuurgroep betrokken actoren (VVSG, Netwerk tegen armoede, OCMW's, onderzoekers, VLAS)
korte inhoud actie	De budgetstandaard brengt in kaart wat mensen minimaal nodig hebben om waardig te kunnen leven. Het bedrag dat bekomen wordt ligt voor verschillende categorieën (onder andere op basis van gezinssamenstelling) een stuk hoger dan de armoede risico drempel. De budgetstandaard laat vandaag nog een aantal zaken buiten beschouwing, zoals bijvoorbeeld de gezondheidskosten, gezondheidssituatie van mensen in armoede. Het dient verder geoperationaliseerd, maar is het indicatief een goed instrument om het bedrag te bepalen dat minimaal nodig is om waardig te kunnen leven. Het besteedbaar inkomen van mensen moet hen toelaten om op alle levensdomeinen volwaardig te participeren aan de maatschappij. Dan wordt het ook belangrijk om in te grijpen op de uitgavenposten die mensen hebben en moet ook de problematiek van overmatige schuldenlast worden aangepakt. De Vlaamse wetenschappelijke budgetstandaard is inspirerend ter bewaking van een menswaardig inkomen van de schuldenaar en zijn familie. We willen komen tot een geoptimaliseerde budgetstandaard.		
Stappenplan en Budget	2010	Een belangrijke stap in de harmonisering van de (aanvullende) OCMW-steun betreft het instrument voor de berekening van de financiële steun dat door de VVSG werd ontwikkeld.	
	2011	In 2009 verscheen het onderzoeksrapport “Wat heeft een gezin nodig om rond te komen? Een budgetstandaard voor Vlaanderen”. Hierop werd een vervolgtrajact opgezet in opdracht van de federale overheid wat resulteerde in het rapport “Minibudget: wat hebben gezinnen nodig om menswaardig te leven in België”. Eind 2011 wordt bekeken hoe we deze uitgewerkte budgetstandaard kunnen optimaliseren. We treden hiervoor in contact met de onderzoekers die de budgetstandaard hebben uitgewerkt. Het in 2010 ontwikkelde instrument voor de berekening van de financiële steun wordt verder uitgewerkt. De VVSG organiseert hierover een vormingsaanbod voor lokale besturen.	
	2012	De Katholieke Hogeschool Kempen (nu: Thomas More Kempen) voert een onderzoek “OCMW steun en menselijke waardigheid” uit om na te gaan wat de impact is van het hanteren van referentiebudgetten (al dan niet in combinatie met competentieverhogende workshops) bij het toekennen van aanvullende financiële steun op enerzijds het empoweren van de cliënten en anderzijds het ondersteunen van beleidsvoerders en hulpverleners in het beslissingsproces. De hiervoor ontwikkelde webapplicatie REMI wordt verder aangepast om deze voor alle OCMW's in Vlaanderen gratis, aanvaardbaar en gemakkelijk hanteerbaar te maken.	

		Binnen het VLAS is een werkpakket rond referentiebudgetten opgenomen waarin onderzocht wordt hoe de gehanteerde referentiebudgetten best geactualiseerd worden. Een aantal korven worden bijgestuurd (wonen, energie) of nieuw ontwikkeld (levenslang leren). In functie van het maatschappelijk draagvlak wordt onderzocht of de focusgroepen (die nu voornamelijk uit mensen in armoede zijn samengesteld) niet meer een weerspiegeling van de samenleving (en de verschillende inkomensklassen) moeten vormen. Ook worden sociale beschermingsmaatregelen getoetst aan de referentiebudgetten om na te gaan hoe doeltreffend het gevoerde beleid is. Budget: - OCMW steun en menselijke waardigheid: subsidie 148.229 euro (15/12/2011 – 30/09/2013) - VLAS: pro memori (vervat in budget VLAS) – werkpakket referentiebudgetten begroot op 214.979 euro (excl. BTW, 2012-2015))
	2013	Project OCMW-steun en menselijke waardigheid: - experimentele veldstudie en opleveren eindverslag tegen einde 2013; - voorbereiden van de bekendmaking / uitrol van de referentiebudgetten en de bijhorende webapplicatie bij de OCMW's: zie fiche 76 - Harmonisering OCMW steun. VLAS – werkpakket referentiebudgetten: - actualisatie van de referentiebudgetten; - uitbreiding van de korven wonen, energie, levenslang leren. Budget: zie 2012
	2014	VLAS – werkpakket referentiebudgetten: - onderzoek naar equivalentieschalen voor uitbreiding van de referentiebudgetten naar andere typegezinnen; - extrapolatie van het benodigde bruto inkomens voor de netto referentiebudgetten - toetsen van de (normatieve) referentiebudgetten aan de reële leefomstandigheden van Vlaamse (kwetsbare) burgers. Budget: zie 2012

ACTIE	1. Oprichten Coördinatiecomité Armoede					
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD1 De Vlaamse overheid kiest expliciet voor de bestrijding van armoede					
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD1 Er wordt versterkt ingezet op de coördinatie van het Vlaamse Armoedebestrijdingsbeleid					
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Lieten				fiche
	administratie	Welzijn en Samenleving				status
	kabinet	Allen				indicator
betrokkenen	administratie	Allen				evaluatie
	mensen in armoede					Nog te bepalen
korte inhoud actie	andere actoren					
	Om versnippering van het armoedebestrijdingsbeleid te voorkomen, wordt een coördinatiecomité opgericht. Het comité heeft als taak in te staan voor de organisatie, de ondersteuning en de coördinatie van het Vlaamse armoedebestrijdingsbeleid. De leden van het comité worden afgevaardigd uit de verschillende kabinetten.					
Stappenplan en Budget	2010	Op 5 februari 2010 beslist de Vlaamse Regering tot de oprichting van een coördinatiecomité armoedebestrijding. Het coördinatiecomité kwam een eerste keer samen op 16 maart 2010. Er werd een stand van zaken gegeven met betrekking tot het Europese jaar voor de bestrijding van armoede en sociale uitsluiting, evenals van het permanent armoedeverleg en de opmaak van het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding. Specifiek inzake het Europese Armoedejaar werd gevraagd de inventaris van activiteiten van het Steunpunt Armoedebestrijding aan te vullen en de coördinerend minister op de hoogte te houden van initiatieven inzake armoedebestrijding. Intussen kwam het coördinatiecomité nog een aantal keer samen om zijn taak en rol voort te zetten. In overleg met alle gemeenschappen werden er onder meer vier Belgische prioriteiten voor het Europese Armoedejaar bepaald, namelijk de bestrijding van kinderarmoede, de bestrijding van dak- en thuisloosheid, het optrekken van de laagste inkomens en een laatste, maar niet minder belangrijke prioriteit is het stimuleren en verspreiden van de beleidsparticipatie van mensen in armoede. Budget: reguliere werking.				
		De voortgang van het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding werd verder opgevolgd door het comité. Het actieprogramma Kinderarmoede, dat op 15 juli 2011 aan de Vlaamse Regering werd medegegeeld, werd mede door het comité vorm gegeven. Zij zal ook de verdere opvolging van dit plan voor haar rekening nemen.				
		De werking van het Coördinatiecomité wordt verdergezet				
		De werking van het Coördinatiecomité wordt verdergezet				
		De werking van het Coördinatiecomité wordt verdergezet				

ACTIE	37. Opstarten gesprekken met Vlaamse en Europese partners	fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD3 De Vlaamse overheid ondersteunt beleidsnetwerken	status	In uitvoering
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD3.3 Vlaanderen zal bij het uittekenen en uitvoeren van het Europese beleid steeds de strijd tegen armoede en sociale uitsluiting naar voor blijven schuiven	indicator	Nota's
verantwoordelijken	kabinet administratie	evaluatie	Nog te bepalen
betrokkenen	kabinet	mensen in armoede	
	administratie	andere actoren	
korte inhoud actie	Betera samenwerking en een meer actieve inbreng van Vlaanderen bij de discussies over onder meer de Europese armoede-indicatoren.		
Stappenplan en Budget	2010	Deelname van Vlaanderen aan het technisch comité en de werkgroep acties en indicatoren van POD maatschappelijk integratie. Vlaanderen verdedigde onder meer de toevoeging van de indicator Kinderarmoede aan het Europese plan	
	2011	Deelname van Vlaanderen aan het technisch comité en de werkgroep acties en indicatoren van POD maatschappelijk integratie. Vlaanderen werkte mee aan de opmaak van een nota rond de toevoeging van de indicator Kinderarmoede aan het Europese plan en aan een nota rond de inbedding van de werkgroep in het Europees armoedepplatform De Vlaamse overheid stelde als onderdeel van het Nationaal Hervormingsprogramma een Vlaams Hervormingsprogramma op met daarin een uitgebreid luik over armoedebestrijding.	
	2012	Deelname van Vlaanderen aan het technisch comité en de werkgroep acties en indicatoren van POD maatschappelijk integratie. Opvolging van het Europees Platform tegen armoede, onder meer door deelname van Vlaanderen aan de Belgische delegatie in het Platform.	
	2013	Deelname van Vlaanderen aan het technisch comité en de werkgroep acties en indicatoren van POD maatschappelijk integratie. Opvolging van het Europees Platform tegen armoede, onder meer door deelname van Vlaanderen aan de Belgische delegatie in het Platform.	
	2014	Deelname van Vlaanderen aan het technisch comité en de werkgroep acties en indicatoren van POD maatschappelijk integratie. Opvolging van het Europees Platform tegen armoede, onder meer door deelname van Vlaanderen aan de Belgische delegatie in het Platform.	

ACTIE	34. Evaluatie Samenwerkingsakkoord Steunpunt Armoedebestrijding	fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD3 De Vlaamse overheid ondersteunt beleidsnetwerken	status	Continu
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD3.2 Een goede federale en interfederale samenwerking zorgt voor een meer integraal armoedebestrijdingsbeleid	indicator	Evaluatie zelf
verantwoordelijken	kabinet administratie	evaluatie	
betrokkenen	kabinet administratie	mensen in armoede andere actoren	Netwerk VVAWN Steunpunt Armoedebestrijding, academici
korte inhoud actie	Vlaanderen moet meer betrokken worden bij het beheer en de uitbouw van het Steunpunt. We willen dat het Steunpunt zich in eerste instantie richt tot die domeinen waar de verschillende bevoegdheidsniveaus gezamenlijk de strijd tegen armoede moeten voeren. * Met betrekking tot het Samenwerkingsakkoord: Op de verschillende bestuursniveaus werd gevraagd om het Samenwerkingsakkoord te evalueren. In het Federaal Armoedepan, zoals goedgekeurd door de Ministerraad van 4 juli 2008, werd beslist om het Samenwerkingsakkoord te evalueren, samen met de werking van het Steunpunt, en dit laatste indien nodig te versterken. Op de Interministeriële Conferentie Integratie in de Samenleving van 15 december 2008 werd een visienota over de evaluatie van het Samenwerkingsakkoord betreffende de besteding van het Armoedebestrijdingsbeleid goedgekeurd. De IMC gaf de opdracht aan een Werkgroep, bestaande uit alle direct betrokken ministers van de verschillende beleidsniveaus en gecoördineerd door de Staatssecretaris voor Armoedebestrijding, de heer Delizée, om een ontwerp van wijziging van het Samenwerkingsakkoord voor te leggen aan de IMC in maart 2009, waarop het werd goedgekeurd. * Met betrekking tot de werking van het Steunpunt: - Er is voor de eerste maal een strategisch driejarenplan opgemaakt, met name voor 2011-2013. Dit plan werd goedgekeurd op 27 september 2010 door het Beheerscomité (met nog enkele laatste wijzigingen achteraf, goedgekeurd via schriftelijke procedure) ; dit Beheerscomité bestaat uit vertegenwoordigers van de federale Staat, de gewesten en gemeenschappen. In het strategisch plan staan keuzecriteria gepreciseerd in verband met de thema's die binnen het Steunpunt worden uitgediept, waaronder "raakvlakken hebben met verschillende bevoegdheden om de werkzaamheden van de interministeriële conferentie te voeden en het interfederaal karakter van het Steunpunt te valoriseren, maar ook om de uitwisseling van praktijken te stimuleren", evenals "complementariteit met de werkzaamheden binnen de gewesten en gemeenschappen". De thema's die worden uitgediept in functie van het tweejaarlijkse Verslag 2010-2011 werden in de Begeleidingscommissie van het Steunpunt (waarvan ook de leden van het Beheerscomité deel uitmaken) goedgekeurd. - Medewerkers van het Steunpunt nemen deel aan het horizontaal overleg en aantal verticale overleggen (werk, energie, water, LAC). Er werd actief meegewerkt aan de opmaak van het Vlaams Actieplan en het Voortgangsrapport. - Het Steunpunt is betrokken bij het Interbestuurlijk Plattelandsoverleg (IPO), en zit de werkgroep 'Kwaliteit en bereikbaarheid van voorzieningen in landelijke gebieden: gezondheidszorg' voor. Het advies van de werkgroep werd op 21/09/10 door het Bestuurlijk Overleg goedgekeurd. - Het Steunpunt organiseert een informele uitwisseling tussen de contactpersonen van de POD Maatschappelijke Integratie en van de administraties van de gewesten en gemeenschappen.		
Stappenplan en Budget	2010		

	2011	* Met betrekking tot het Samenwerkingsakkoord: Op vraag van een aantal verenigingen heeft het Begeleidingscomité van 12 januari 2011 het door de IMC goedgekeurde ontwerp besproken. Die verenigingen hadden hun bezorgdheid geuit over twee punten in het bijzonder: de evolutie van het Steunpunt naar een "expertisecentrum", die de organisatie van het overleg en de grote plaats die aan de netwerken is toegekend dreigt te benadelen, wat het risico inhoudt dat er slechts één enkele stem van de armen meer gehoord zal worden. Er zijn dan ook amendementen op drie artikels van het ontwerp van wijziging (2, 5 en 8) voorgesteld aan en goedgekeurd door de Begeleidingscommissie (waarin ook de leden van het Beheerscomité zitting hebben) van 31 januari 2011. Belangrijkste wijzigingen die tijdens die twee fasen zijn aangebracht aan de tekst die vandaag de dag van kracht is: (1) De opdrachten van het Steunpunt en het budget blijven ongewijzigd. Het gaat veel meer om een actualisering – aanpassing aan de context die sinds 1998 veranderd is – dan om een wijziging van de tekst. (2) Sommige artikels werden geherformuleerd, ofwel omdat werd vastgesteld dat hun toepassing niet optimaal was en dus moest worden verbeterd, ofwel omdat de initiële formulering onvolledig was (2). Tot slot zijn er ook twee nieuwe elementen (3). Alle wijzigingen beogen de versterking van het Steunpunt. * Met betrekking tot de werking van het Steunpunt: - Het Steunpunt heeft het tweejaarlijkse Verslag 2008-2009 (2 delen) verspreid. Het werd voorgesteld en besproken op het Vlaams Economisch Sociaal Overlegcomité van 17 juni en het horizontaal PAO van 28 juni. De analyses en aanbevelingen rond studieoriëntering, energie, water, thuis- en dakloosheid, ... kunnen dienen als input voor het Vlaamse beleid. - Op vraag van zijn Begeleidingscommissie (en meer specifiek de vertegenwoordiger van Vlaanderen) maakt het Steunpunt een lijst op van al bestaande en wenselijke initiatieven rond automatische opening van een recht op federaal vlak. In het kader van deze opdracht wordt samengewerkt en afgestemd met de administratie Welzijn. - Op vraag van de Permanente Armoedewerkgroep van de Interministeriële Conferentie Integratie in de Samenleving (en meer specifiek van de vertegenwoordiger van Vlaanderen) heeft het Steunpunt een inventaris gemaakt van initiatieven die actief zijn in de strijd tegen kinderarmoede (meer specifiek 0 tot 3 jaar). Deze inventaris werd overhandigd aan de Permanente Armoedewerkgroep op 8 september. Deze informatie werd ook gedeeld met de verantwoordelijken voor de provinciale bijeenkomsten rond kinderarmoede (welke plaatsvonden in september). - In functie van de thema's die in het tweejaarlijkse Verslag 2010-2011 aan bod komen (huisvestingsproblematiek, inroepbaar recht op wonen, alternatieve woonvormen, overgang onderwijs – arbeidsmarkt (deeltijds werken en leren) en toekomstperspectieven van jongvolwassenen die een instelling bijzondere jeugdbijstand verlaten) worden zowel organisaties als de betrokken administraties bij de analyse en informatieverzameling betrokken. - Overleg en input met de Vlaamse Milieumaatschappij rond een brochure betreffende het waterverkoopreglement. - Medewerkers van het Steunpunt nemen deel aan het horizontaal overleg en aantal verticale overleggen (werk, energie, water, LAC). - Het Steunpunt organiseert een informele uitwisseling tussen de contactpersonen van de POD Maatschappelijke Integratie en van de administraties van de gewesten en gemeenschappen. - Op vraag van het Steunpunt loopt een onderzoek, binnen het Agora-programma van het Federaal Wetenschapsbeleid, met als doel socio-economische indicatoren te kunnen ontsluiten volgens de graad van stedelijkheid/ruraliteit. Zowel de Studiedienst van de Vlaamse Regering als de Vlaamse Landsmaatschappij werden door het Steunpunt bij dit onderzoek betrokken (deelname aan Technisch Comité en Begeleidingscomité).
--	------	---

	2012	* Met betrekking tot de werking van het Steunpunt: - Het tweemaaljaarlijkse Verslag 2010-2011 zal actief verspreid worden en ter advies voorgelegd worden aan het parlement en de verschillende adviesraden. De analyses en aanbevelingen (rond de huisvestingsproblematiek, inroepbaar recht op wonen, alternatieve woonvormen, overgang onderwijs – arbeidsmarkt (deeltijds werken en leren) en toekomstperspectieven van jongvolwassenen die een instelling bijzondere jeugdbijstand verlaten) kunnen dienen als input voor het Vlaamse beleid. - Medewerkers van het Steunpunt nemen deel aan het horizontaal overleg en aantal verticale overleggen (werk, energie, water, LAC en andere relevante thematieken). - Het Steunpunt organiseert een informele uitwisseling tussen de contactpersonen van de POD Maatschappelijke Integratie en van de administraties van de gewesten en gemeenschappen. - Het samenwerkingsakkoord bepaalt dat er een permanente en structurele samenwerking moet zijn tussen de bevoegde administraties van gemeenschappen en gewesten en het Steunpunt. In 2012 zal het Steunpunt aan de gewesten en gemeenschappen een ontwerp van overeenkomst, waarin deze permanente en structurele samenwerking voor de volgende jaren wordt geconcretiseerd, voorleggen.
	2013	
	2014	

ACTIE	76. Harmonisering OCMW steun					fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD7 De Vlaamse overheid maakt werk van een leefbaar inkomen voor mensen in armoede					status	In uitvoering
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD7.1 De toekenning van financiële tegemoetkomingen wordt geoptimaliseerd					indicator	Harmonisering OCMW steun
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Lieten			evaluatie	Werkgroep	
	administratie	Welzijn en Samenleving / Beleidsontwikkeling					
betrokkenen	kabinet	Kabinet Vandeuren			mensen in armoede	Netwerk VVAWN	
	administratie				andere actoren	OCMW, VVSG, SLO, Steunpunt AWW, VLAS, Thomas More Kempen, POD MI, Kabinet De Block	
korte inhoud actie	OCMW's beschikken over een breed pallet van mogelijkheden voor het toekennen van bijkomende steun (toelagen voor medische kosten, energie, huisvesting,...). Er zijn grote praktijkverschillen tussen de verschillende OCMW's. Mensen in armoede wensen een grotere harmonisering van de verschillende lokale tussenkomsten. Een werkgroep, samengesteld uit VVSG, Vlaams Netwerk van Verenigingen waar Armen het Woord Nemen en andere relevante actoren actief op het terrein van de armoedebestrijding, inventariseren de verschillende instrumenten waarvoor een harmonisering van de tussenkomsten aangewezen is. De werkgroep werkt een voorstel van richtlijnen voor OCMW uit. Een gemeenschappelijk voorstel wordt voorgelegd aan de (nieuwe) (staatssecretaris) federale beleidsverantwoordelijke voor maatschappelijke integratie en armoedebestrijding of wordt via het VWSG als richtlijn / voorstel meegedeeld aan de Vlaamse OCMW's						
Stappenplan en Budget	2010						
	2011	Opstart werkgroep					
	2012	In het kader van het onderzoek naar de referentiebudgetten (fiche 79) is een stuurgroep met vertegenwoordigers van onder meer VVSG, Netwerk tegen Armoede en academische wereld samengesteld. Ondertussen wordt er ook via het VVSG gewerkt aan de harmonisering door het aanbieden van profielschetsen aan de OCMW's waar men kan zien hoe men zich verhoudt tot andere OCMW's binnen eenzelfde cluster.					
	2013	Overleg met VVSG, Thomas More Kempen / VLAS in functie van het inventariseren van de beschikbare methodieken ter ondersteuning van de OCMW's bij het bepalen van aanvullende steun (onder meer benchmarking, referentiebudgetten) en de wijze waarop deze instrumenten aan de OCMW's worden ter beschikking gesteld (inclusief bekendmaking en vorming).					
	2014	Bekendmaking aangeboden instrumenten in het kader van aanvullende steun bij de OCMW's / Uittol van een vormingsaanbod; Afstemming met federale en lokale overheden in functie voor het afbakenen van algemene richtlijnen rond aanvullende steun.					

ACTIE	4. Uitbouw werking Horizontaal Permanent Armoedeoverleg				fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD1 De Vlaamse overheid kiest expliciet voor de bestrijding van armoede				status	Continu
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD1 Er wordt versterkt ingezet op de coördinatie van het Vlaamse armoedebestrijdingsbeleid				indicator	Het plaatsvinden van het HPAO
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Lieten			evaluatie	Voortgangsrapport VAPA
	administratie	Beleidsdomein WVG – afdeling welzijn en samenleving				
betrokkenen	kabinet	Allen	mensen in armoede	Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen		
	administratie	Allen	andere actoren	Interfederaal Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting, vzw De Link en experts (naargelang het thema)		
korte inhoud actie	In het horizontaal overleg komen de aandachtsambtenaren uit de verschillende departementen en agentschappen van de Vlaamse administratie samen met medewerkers van het Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen en enkele bijkomende experts. Zij vertegenwoordigen de verschillende beleidsdomeinen waarin armoedebestrijding belangrijk is. Ook het interfederale Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting en de vzw De Link, die de opleiding en de tewerkstelling van ervaringsdeskundigen in de armoede en sociale uitsluiting coördineert, nemen deel aan het overleg. Het horizontaal PAO speelt een actieve rol in het kader van een integraal armoedebelid. Zij vormt het kruispunt waar informatie vanuit de verschillende beleidsdomeinen en – niveaus samenkomen. Het Horizontaal PAO is een denktank waar innovatieve ideeën worden ontwikkeld om armoede uit te sluiten.					
Stappenplan en Budget	2010	Het HPAO is 4 maal samen gekomen. Budget: 200 euro				
	2011	Het HPAO is 6 maal samen gekomen. Het overleg werd versterkt door het toepassen van participatieve overlegmethoden, veelvuldige deelname van experts ter zake en het gezamenlijk bezoeken van initiatieven armoedebestrijding. Budget: 500 euro				
	2012	Het HPAO zal minimaal vier maal per jaar samenkomen. Een agenda zal bij het begin van het jaar opgemaakt worden. De opvolging van het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding vormt de basislijn van het overleg. Er wordt hiervoor een budget van 500 euro voorzien.				
	2013	Het HPAO zal minimaal vier maal per jaar samenkomen. Een agenda zal bij het begin van het jaar opgemaakt worden. De opvolging van het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding vormt de basislijn van het overleg. Er wordt hiervoor een budget van 500 euro voorzien.				
	2014	Het HPAO zal minimaal vier maal per jaar samenkomen. Een agenda zal bij het begin van het jaar opgemaakt worden. De opvolging van het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding vormt de basislijn van het overleg. Er wordt hiervoor een budget van 500 euro voorzien.				

ACTIE	35 /36	Agenderen van relevante thema's voor overleg met de federale overheid	fiche	geclusterd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD3 De Vlaamse overheid ondersteunt beleidsnetwerken		status	Continu
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD3.2 Een goede federale en interfederale samenwerking zorgt voor een meer integraal armoedebestrijdingsbeleid		indicator	Agenda
betrokkenen	kabinet	Kabinet Lieten	evaluatie	Nog te bepalen
	administratie	Welzijn en Samenleving	Netwerk VVAWN	
	kabinet	Allen		
korte inhoud actie	administratie		mensen in armoede	andere actoren
	De Interministeriële Conferentie Sociale Integratie en Sociale Economie is een permanente samenwerkingsstructuur tussen de federale Staat en de Gemeenschappen en Gewesten, die tot doel heeft de coherentie van de maatregelen inzake armoedebestrijding te waarborgen. Om overleg tussen de verschillende Regeringen te waarborgen, bepaalt het samenwerkingsakkoord eveneens dat de Interministeriële Conferentie Sociale Integratie minstens tweemaal per jaar bijeen dient te komen. Deze conferentie heeft tot taak te zorgen voor een globale, geïntegreerde en gecoördineerde benadering van het armoedebestrijdingsbeleid. Via dit kanaal wordt ook de gemaakte afspraken om te komen tot een permanent overleg met de nieuwe federale regering terug opgenomen met het oog op een constante afstemming en bestrijding van de armoede.			
Stappenplan en Budget	2010	De Interministeriële Conferentie is samengekomen op 21 maart 2011. Op vraag van Vlaanderen is binnen de Interministeriële Conferentie een permanente werkgroep armoede opgericht. Deze werkgroep maakt het mogelijk op frequentere basis bijeen te komen rond het dossier armoedebestrijding. In 2011 is deze werkgroep enkele malen samengekomen. Het uitblijven van de federale regeringsvorming heeft evenwel een sterk afremmend effect. Daarnaast werden ook IMC-werkgroepen over dakloosheid, digitale kloof, schuld en ROMA opgericht. Deze zijn allen opgestart.		
	2011	De werksaamheden binnen de werkgroep armoede leiden ertoe dat thema's rond armoedebestrijding worden afgestemd, onder meer met de nieuwe federale regering. De prioritaire thema's van dit overleg zijn de bestrijding van kinderarmoede en de inkomensproblematiek van mensen in armoede.		
	2012			
	2013			
	2014			

ACTIE	Ondersteuning initiatieven preventieve gezinsondersteuning		fiche	nieuw
	STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD8 De Vlaamse overheid waarborgt het recht op gezinsleven	status	Uitgevoerd
OPERATIONELE DOELSTELLING	Organisaties die werken rond preventieve gezinsondersteuning versterken/uitbreiden door de inzet van doelgroepmedewerkers en het toekennen van personeels- en werkmiddelen.		indicator	In uitvoering
verantwoordelijken	kabinet	Vandeurzen	evaluatie	In uitvoering
	administratie	Agentschap Kind en Gezin		
betrokkenen	Kabinet	- Lieten - Van den Bossche - Smet	mensen in armoede	
	administratie	- Vlaams Subsidieagentschap voor Werk en Sociale Economie - Afdeling Welzijn en Samenleving (WVG) - Afdeling Strategische beleidsondersteuning Onderwijs	andere actoren	
korte inhoud actie	De oproep 'versterking of uitbreiding van de integrale en laagdrempelige preventieve gezinsondersteuning' kadert binnen een samenwerking tussen 4 beleidsdomeinen, zijnde 'Werk en Sociale Economie' 'Welzijn, Volksgezondheid en Gezin', 'Armoedebestrijding' en 'Onderwijs'. De oproep richt zich tot laagdrempelige initiatieven die werken rond preventieve gezinsondersteuning. Zij kunnen erkend worden als initiatief lokale diensteneconomie waarvan waardoor men doelgroepmedewerkers kan aanwerven om de werking te versterken. Organisaties die reeds erkend zijn, kunnen naar aanleiding van deze oproep een aanvraag tot uitbreiding indienen.			
	De aanvrager: - werkt rond integrale en laagdrempelige preventieve gezinsondersteuning; - biedt bij voorkeur een combinatie van verschillende functies betreffende gezinsondersteuning aan (individuele gezinsondersteuning, ontmoetingsmomenten, groepswerk, activiteiten gericht op het uitbreiden van het sociaal netwerk van ouders, themabijeenkomsten, ...); - richt zich tot maatschappelijk kwetsbare gezinnen; - focust zich op ouders met kinderen van 0 tot 6 jaar; - werkt samen met andere lokale organisaties die werken rond gezinsondersteuning en zich richten tot maatschappelijk kwetsbare gezinnen. - engageert zich om zijn aanbod, in de toekomst, af te stemmen binnen het aanbod van de Huizen van het Kind (cfr. supra). - biedt de dienstverlening in Vlaanderen aan, dit gezien Sociale Economie een gewestbevoegdheid betreft.			

Volgende parameters zijn van groot belang: - Laagdrempelig karakter: dit heeft te maken met de bereikbaarheid en de financiële, fysieke en culturele toegankelijkheid en vertaalt zich onder meer in het feit dat de ondersteuning wordt georganiseerd in de nabijheid van kansarme gezinnen en op plaatsen waar zij reeds komen. - Empowerment: het is belangrijk om de ontplooiing en zelfredzaamheid van kansarme (aanstaande) ouders te vergroten en zo hun zelfbeeld en gevoel van zelfwaarde te stimuleren. - Integraal: verschillende functies van gezinsondersteuning komen aan bod binnen de werking (individuele gezinsondersteuning, groepswerk, ontmoetingsmomenten, themabijeenkomsten, ...). - Vraaggericht en participatief werken: de actieve participatie van gezinnen is wezenlijk binnen de werking. De ondersteuning is afgestemd op de vraag van het gezin en de verantwoordelijkheid blijft bij hen liggen. - Werken vanuit een theoretische/wetenschappelijk onderbouw: de methodieken die gehanteerd worden binnen de organisatie zijn gestoeld op (wetenschappelijke) theoretische kennis. - Samenwerking met relevante actoren (integraal kader). - De manier waarop de activiteiten zullen leiden tot de verbetering van de onderwijskansen van kinderen in een situatie van maatschappelijke kwetsbaarheid. In het kader van deze oproep is het m.b.t. armoedebestrijding van belang dat de kandidaten kunnen aantonen dat zij samenwerken met organisaties en verenigingen die expertise hebben rond kansarmoede en het bereiken van kansarme doelgroepen. M.a.w. moeten de kandidaten kunnen aantonen dat zij voldoende netwerken en openstaan t.a.v. andere actoren binnen de bestrijding van kansarmoede. Voor Werk en Sociale Economie is het o.a. van belang dat de meerwaarde van het inzetten van de doelgroepmedewerkers binnen de werking duidelijk aangetoond kan worden en dat er voldoende voorzien wordt in omkadering en opleidingskansen. Negen projecten dienden een aanvraag in, die alle goedgekeurd werden: - Fed. Marokkaanse verenigingen – Eerste Stappen - Het Verschil - OCMW HErentals – Peuters en zo - Thuishulp – Reddie Teddy - In-Z	
--	--

	- Wigwam - Buurtwerk 't Lampeke - Stadbestuur Genk – Instapje - Stad Turnhout - Peuterspeelplaatsen
2010	/
2011	Begin oktober 2011: verspreiden oproep Midden november 2011: ontvangst en analyse van de kandidaturen Toekenning vanaf 1 januari 2012
2012	Budget: - Vlaams Subsidieagentschap voor Werk en Sociale Economie: 280.000 euro - Welzijn, Volksgezondheid en Gezin: 200.000 euro (min. 10.000 en max. 25.000 euro per project) - Armoedebestrijding: 200.000 euro (min. 10.000 en max. 25.000 euro per project) - Onderwijs: 200.000 euro (min. 10.000 en max. 25.000 euro per project)
2013	Budget: - Vlaams Subsidieagentschap voor Werk en Sociale Economie: 280.000 euro (max 28.000 euro per project: loonsubsidie 2 VTE doelgroepmedewerkers (2x 8.000 euro) + omkaderingspremie (12.000 euro)) - Armoedebestrijding: 200.000 euro - Welzijn, Volksgezondheid en Gezin: 200.000 euro - Onderwijs: 200.000 euro
2014	Budget: - Vlaams Subsidieagentschap voor Werk en Sociale Economie: 280.000 euro (max 28.000 euro per project: loonsubsidie 2 VTE doelgroepmedewerkers (2x 8.000 euro) + omkaderingspremie (12.000 euro)) - Armoedebestrijding: 200.000 euro - Welzijn, Volksgezondheid en Gezin: ? - Onderwijs: ?

ACTIE	Ondersteunen lokale initiatieven kinderarmoedebestrijding					fiche	nieuw	
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD4 De Vlaamse overheid zet in op kennisverspreiding, sensibilisering en vorming over armoede					status	Uitgevoerd	
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD4.2 De Vlaamse overheid moet de verzamelde kennis en ervaringsdeskundigheid over armoede en sociale uitsluiting bij een ruim publiek verspreiden om op die manier te komen tot meer respect, solidariteit en sociale insluiting					indicator	Aantal gesubsidieerde projecten.	
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Lieten				evaluatie	Na afloop van de projecten worden deze geëvalueerd met het oog op een mogelijke verlenging van de ondersteuning.	
	administratie	Welzijn en Samenleving						
	kabinet		mensen in armoede					
betrokkenen	administratie						andere actoren	Lokale besturen, vzw's die een projectaanvraag indienen
korte inhoud actie	De Vlaamse Regering onderkende de urgentie van de aanpak van de armoedeproblematiek. In het kader daarvan werden een aantal prioriteiten naar voor geschoven in de strijd tegen armoede. Meteen werd ook kinderarmoede prioritair op de agenda geplaatst, en dan vooral in de aanpak van de armoede bij kinderen tussen 0 en 3 jaar. Kinderarmoede is immers een hypotheek op de toekomst. Kinderen die kansen krijgen, zullen later ook bijdragen aan de welvaart van onze samenleving. Nu in hen investeren betekent een besparing in de toekomst, én een eerlijke kans voor alle kinderen. In samenwerking met de provinciebesturen organiseerde minister Lieten een provinciale overlegronde met alle lokale actoren. In het witboek interne staatsvorming onderschrijft de Vlaamse overheid immers het belang van het lokale niveau, ook op het vlak van armoedebestrijding. Als alle betrokken actoren lokaal samenwerken, kan dit een belangrijke meerwaarde zijn in de aanpak van de kinderarmoede. De lokale besturen staan het dichtst bij de mensen en kunnen de regierol opnemen van alle acties ter bestrijding van armoede op hun grondgebied, in samenwerking met alle relevante partners.							
	2010	Niet van toepassing						
	2011	Tijdens de voorgenoemd provinciale rondes werd de projectoproep 'kinderarmoede bestrijden op lokaal niveau' officieel gelanceerd. Met deze oproep wil de Vlaamse overheid een impuls geven aan initiatieven ter versterking van het lokale kinderarmoedebestrijdingsbeleid, gericht op kinderen van 0 tot 3 jaar. Er werden 30 projecten geselecteerd voor een totaal van 1.312.314,50 euro.						
	2012	De projectoproep werd herhaald. Er werden 22 projecten geselecteerd voor een totaal van 1.031.063,41 euro. Eind 2012 start een evaluatie van de eerste projecten.						
	2013	Op basis van een evaluatie van de projecten, met een focus op wat deze betekenen voor de lokale kinderarmoedebestrijding, wordt nagegaan hoe de Vlaamse overheid het lokaal kinderarmoebestrijdingsbeleid kan (blijven) ondersteunen.						
2014	Op basis hiervan wordt de inhoud van een eventuele nieuwe oproep bepaald.							
Stappenplan en Budget								
Verderzetting afhankelijk van evaluatie 2013								

ACTIE	10/12. Realisatie van een team van opgeleide ervaringsdeskundigen in Vlaanderen.					fiche	geclusterd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD1 De Vlaamse overheid kiest expliciet voor de bestrijding van armoede					status	Uitgevoerd
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD2 De participatie van mensen in armoede aan het Vlaamse beleid en in de sectoren die Vlaanderen aanstuurt, wordt ondersteund					indicator	Werking team van opgeleide ervaringsdeskundigen
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Lieten				evaluatie	permanent
	administratie	Departement WVG, afdeling Welzijn en Samenleving					
	kabinet	Vandeuren, Vandenbossche en eventuele andere kabinetten die mee willen investeren in deze pool				mensen in armoede	Opgeleide ervaringsdeskundigen via vzw De Link
	administratie	andere administraties van beleidsdomeinen die mee willen investeren in deze pool (oa WSE)				andere actoren	
betrokkenen	Naast de (eerder) wetenschappelijke kennis is er ook nood aan de ervaringskennis. In de eerste plaats bezitten mensen in armoede zelf heel wat kennis, zowel over de problemen waarmee zij geconfronteerd worden als over mogelijke oplossingen. Opgeleide ervaringsdeskundigen bezitten deze kennis en hebben geleerd deze in te zetten om de kloof te overbruggen. Het inschakelen van ervaringsdeskundigen armoede kan bijdragen tot een beleid dat meer oog heeft voor de problemen van mensen in armoede en effectief hiermee rekening houdt bij het uitwerken van nieuwe maatregelen.						
	Het structureel aanwerven van opgeleide ervaringsdeskundigen in de armoede en sociale uitsluiting is echter niet voor alle sectoren en organisaties haalbaar. De oprichting van een team van opgeleide ervaringsdeskundigen, waarop beroep gedaan kan worden voor kleinere, tijdelijke opdrachten (vorming, adviesverlening, coaching en consultancy), maar steeds op maat van de aanvrager, heeft verschillende voordelen:						
korte inhoud actie	- de inzet van ervaringsdeskundigen wordt hierdoor haalbaar voor heel wat meer organisaties;						
	- de ervaringsdeskundigen hebben zo meer werkzekerheid en krijgen goede ondersteuning binnen het kader van De Link;						
Stappenplan en Budget	- een aantal organisaties gaan op basis van de inzet van TAO wellicht ook nadenken over een permanente aanwerving;						
	- de hele methodiek wordt bovendien sneller verspreid in het werkveld.						
	2010	overleg om TAO-Limburg project te verbreden naar heel Vlaanderen vanaf 2011					
	2011	overleg om TAO-Limburg project te verbreden naar heel Vlaanderen vanaf 2012 en mogelijke uitbreiding te bespreken – ondersteuning coördinator Vlaanderen 5432 euro					
	2012	Bijdrage aan de klaverbladfinanciering van TAO Vlaanderen via de regelgeving lokale diensteneconomie - 35.000 euro					
	2013	Bijdrage aan de klaverbladfinanciering van TAO Vlaanderen via de regelgeving lokale diensteneconomie – 75.000 euro					
	2014	Bijdrage aan de klaverbladfinanciering van TAO Vlaanderen via de regelgeving lokale diensteneconomie - 75.000 euro					

ACTIE	7. Komen tot een kwaliteitsvol en resultaatgericht Verticaal PAO				
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD1 De Vlaamse overheid kiest expliciet voor de bestrijding van armoede				
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD2 De participatie van mensen in armoede aan het Vlaamse beleid en in de sectoren die Vlaanderen aanstuurt, wordt ondersteund				
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Lieten		fiche	bijgestuurd
	administratie	Welzijn en Samenleving		status	Uitgevoerd
betrokkenen	kabinet	Allen	mensen in armoede	indicator	Nota organisatie VPAO
	administratie	Allen	andere actoren	evaluatie	Nog te bepalen
korte inhoud actie	Nog niet in alle beleidsdomeinen wordt momenteel een verticaal PAO georganiseerd. De coördinerend minister zal een overleg organiseren met alle collega-ministers en de actoren van het verticaal PAO om te komen tot een gemeenschappelijk gedragen kader waarbinnen de krijtlijnen worden uitgezet van een kwaliteitsvol en resultaatgericht overleg.				
	Aan het voortgangsrapport van het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding werd een samenvatting toegevoegd van de Verticale PAO's die het afgelopen jaar hebben plaatsgevonden.				
Stappenplan en Budget	2010	Er werd in samenwerking met de leden van het Horizontaal PAO, in het bijzonder met het Netwerk VWAWN, een nota opgemaakt die aangeeft hoe het Verticaal PAO optimaal kan worden georganiseerd. Deze nota werd op 8 juli 2011 goedgekeurd door de leden van de Vlaamse Regering. Budget: Reguliere werking Aan het voortgangsrapport van het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding werd een samenvatting toegevoegd van de Verticale PAO's die het afgelopen jaar hebben plaatsgevonden.			
	2011	Aan het voortgangsrapport van het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding zal een samenvatting worden toegevoegd van de Verticale PAO's die hebben plaatsgevonden.			
	2012	Aan het voortgangsrapport van het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding zal een samenvatting worden toegevoegd van de Verticale PAO's die hebben plaatsgevonden.			
	2013	Aan het voortgangsrapport van het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding zal een samenvatting worden toegevoegd van de Verticale PAO's die hebben plaatsgevonden.			
	2014	Aan het voortgangsrapport van het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding zal een samenvatting worden toegevoegd van de Verticale PAO's die hebben plaatsgevonden.			

ACTIE	18 / 29 Opstart Peer Reviews begeleidingsvormen armoedebestrijding	fiche	geclusterd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD2 De Vlaamse overheid zet in op het verzamelen en combineren verschillende soorten van kennis over armoede en sociale uitsluiting	status	Uitgevoerd
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD2.1 De wetenschappelijke kennis omtrent armoede wordt vergroot	indicator	
verantwoordelijken	kabinet		
	Kabinet Lieten		
betrokkenen	administratie	mensen in armoede	Netwerk VVAWN
	kabinet	andere actoren	Steunpunt Armoedebestrijding, academici
korte inhoud actie	In alle regio's zijn geëngageerde mensen bezig om mensen uit armoede te ondersteunen. Soms met verrassend goede resultaten. Wat werkt en wat werkt niet? Via "Peer reviews", dialoog onder gelijken, kan je de „goede praktijken” ontdekken. Succesvolle praktijken kunnen de basis vormen van nieuwe en efficiënte beleidsmaatregelen. Europa voert, in het kader van territoriale aspecten van armoedebestrijding, sectorale „peer reviews” uit. Indien bepaalde acties of vormen van aanpak aantoonbaar gunstige resultaten opleveren, vormen zij de ideale voedingsbodem om Vlaams, provinciaal of lokaal beleid op te enten. Zo zorgen we voor een positief „oliveleffect”, een implementatie van die goede praktijken.		
Stappenplan en Budget	2010	Organisatie van een peer review rond coördinatie van gezinsondersteuning op basis van het model Lokaal CliëntOverleg, uitgevoerd in diverse gemeenten van de provincie Limburg, aangevuld door vergelijkbare praktijken uit Nederland. Sommige cliënten hebben te kampen met een zware en gediversifieerde problematiek en zijn gekend bij vele verschillende hulpverleners. In het belang van de cliënt is het noodzakelijk dat deze op de hoogte zijn van elkaars acties. Het werken vanuit een gedeelde analyse van het probleem laat toe om een omvattend hulpverleningsaanbod te ontwikkelen, waarin duidelijke taken en verantwoordelijkheden worden afgesproken. Coördinatie op cliëntniveau is dus coördinatie van individuele hulp- en dienstverlening en behoort aldus tot de coördinatieopdracht die het OCMW is toegemeten. Wij stellen voor om de 3 methodieken die nu voornamelijk experimenteel gebruikt worden te evalueren, namelijk het lokaal cliëntoverleg, de eigen kracht conferenties en ModeM. Na evaluatie wordt onderzocht in welke mate de werkingen kunnen geïmplementeerd worden in de reguliere werking.	
	2011	Verspreiding van de best practice bij geïnteresseerde OCMWs in andere regio's in Vlaanderen. Timing: najaar 2011	
	2012		
	2013		
	2014		

ACTIE	5. Organiseren van regionale Horizontale PAO						
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD2 De Vlaamse overheid zet in op het verzamelen en combineren verschillende soorten van kennis over armoede en sociale uitsluiting			fiche	bijgestuurd		
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD4 Het werkveld wordt betrokken bij het verzamelen en combineren van verschillende soorten kennis over armoede en sociale uitsluiting			status	In uitvoering		
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Lieten		indicator	Aantal horizontale armoede-overleggen op regionaal vlak		
	administratie	Welzijn en Samenleving		evaluatie	Nog te bepalen		
	kabinet	Allen		mensen in armoede	Netwerk van Verenigingen Waar Armen het Woord Nemen		
betrokkenen	administratie	Allen		andere actoren	Provinciebesturen		
	Binnen het kader van de bestrijding van de armoede, zullen we voortdurend de vinger aan de pols moeten houden. Ook het Vlaams Actieplan is een momentactie waarbij we weten dat we niet volledig (kunnen) zijn in de aanpak en bestrijding. Onze maatschappij is voortdurend in ontwikkeling en zal dus ten alle tijden antwoorden moeten zoeken. Om hier pro - actief op te interveniëren, zal de coördinerend minister, waar nodig, samen met de functioneel bevoegde minister(s) op regionaal vlak een horizontaal armoedeoverleg organiseren. Er zal dus een horizontaal armoede overleg met de verschillende provincies georganiseerd worden. Dit horizontaal armoedeoverleg moet er toe leiden dat er voor omschreven armoedeproblemen fora met diverse actoren plaatsvinden. Deze fora moeten leiden tot een grotere kennis van de problematiek en voorstellen formuleren tot een adequate bestrijding van de armoede.						
	2010						
Stappenplan en Budget	2011	Als vervolg op de Ronde Tafelconferentie Kinderarmoede en op basis van het Actieprogramma Kinderarmoede werd in elke provincie een Provinciale Ronde Kinderarmoede georganiseerd. Het uitwisselen van goede praktijken inzake de bestrijding van kinderarmoede vormde de basislijn van de overleg rondes. Budget: 274,23 euro					
	2012	De goede praktijken inzake de bestrijding van kinderarmoede die tijdens de provinciale rondes aan bod gekomen zijn, aangevuld met goede praktijken de schriftelijk werden aangeleverd, zullen in boekvorm uitgebracht worden. Het handboek dient ter inspiratie van alle lokale diensten die inzetten op de bestrijding van kinderarmoede. Voorzien budget: 3000 euro					
	2013						
	2014						

ACTIE	28. Conform art. 4 van het samenwerkingsakkoord, zullen het Tweejaarlijks Verslag en de adviezen van het Steunpunt voorgelegd worden aan het Vlaams Parlement, de Vlaamse Regering en de verschillende adviesraden die hierover een inhoudelijk debat kunnen voeren.		fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD3 De Vlaamse overheid ondersteunt beleidsnetwerken		status	Uitgevoerd
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD3.2 Een goede federale en interfederale samenwerking zorgt voor een meer integraal armoedebestrijdingsbeleid		indicator	Voorlegging rapport aan de verschillende instanties
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Lieten	evaluatie	
	administratie	Welzijn en Samenleving		
betrokkenen	kabinet	Allen	mensen in armoede	Netwerk VWAWN
	administratie		andere actoren	Steunpunt Armoedebestrijding
korte inhoud actie	Het Steunpunt organiseert structureel overleg met de verschillende actoren die in de strijd tegen armoede actief zijn, in thematische groepen. De analyses, inzichten en aanbevelingen, opge maakt in deze thematische overleggroepen, worden opgenomen in een tweejaarlijks Verslag dat aan de verschillende regeringen, parlementen en adviesraden wordt overhandigd als bijdrage in het politieke debat. Het tweejaarlijks Verslag kan een inspiratiebron zijn voor de beleidsteksten.			
Stappenplan en Budget	2010			
	2011	Het tweejaarlijks verslag 2008-2009 werd op 25 maart 2011 besproken op de Vlaamse Regering, op 17 juni 2011 op het Vlaams Economisch Sociaal Overlegcomité (VESOC) en op 28 juni 2011 op het Horizontaal Permanent Armoedeoverleg. Het werd tevens in april 2011 bezorgd aan het Vlaams Parlement.		
	2012	Het tweejaarlijks verslag 2010-2011 word voorgelegd aan de Vlaamse Regering, het Vlaamse Parlement, het HPAO en het VESOC. Hieraan is geen budget verbonden.		
	2013			
	2014			

ACTIE	40. Beter bekend maken van de dienstverlening van 1700					fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD4 De Vlaamse overheid zet in op kennisverspreiding, sensibilisering en vorming over armoede					status	In uitvoering
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD4.1 De Vlaamse overheid communiceert tijdig, eerlijk en duidelijk. De communicatie gaat zo min mogelijk uit van veronderstelde kennis. Aparte communicatie op maat van de doelgroep wordt vermeden waar mogelijk, en verzorgd waar noodzakelijk					indicator	Kennis en gebruik dienstverlening 1700 bij kansengroepen
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Lieten			evaluatie		
	administratie	DAR – afdeling Communicatie + afdeling Vlaamse Infolijn					
betrokkenen	kabinet		mensen in armoede				
	administratie		andere actoren			Contactpunt Vlaamse Infolijn	
korte inhoud actie	De dienstverlening van de Vlaamse Infolijn, en in het bijzonder die van het call centre 1700, kan heel nuttig zijn voor mensen in armoede. Zo kunnen ze de weg worden gewezen naar services waar ze recht op hebben of hoe ze het best een beroep kunnen doen op andere dienstverlening die hen kan helpen. 1700 biedt immers de mogelijkheid tot gratis één-op-één contact op mensenmaat. De operatoren van 1700 worden opgeleid in de omgang met klanten die hun vraag niet goed weten te verwoorden, en klanttevredenheidsonderzoeken en mystery shopping hebben ook aangetoond dat wie klant wordt van 1700, tevreden is over de dienstverlening. Desondanks was (en is) het palet aan dienstverlening van het Contactpunt Vlaamse Infolijn onvoldoende bekend. Zeker bij kwetsbare doelgroepen, wordt hierdoor het zgn. Mattheuseffect versterkt, en dat mag niet de bedoeling zijn. Vraag is dus hoe de dienstverlening beter bekend kan worden gemaakt. Na vooronderzoek en allerhande afwegingen, en een aantal uitgestelde projecten (o.a. wegens ontslag vorige Vlaamse Ombudsman) werd ervoor gekozen om aan het middenveld dat mensen in armoede helpt goed uit te leggen wat 1700 voor mensen in armoede kan betekenen, en om daarbij gebruik te maken van een filmpje dat net zo goed kan worden getoond tijdens bijeenkomsten of informatiesessies als op websites en sociale media. In dat filmpje zal dan worden getoond hoe nuttig een gesprek met 1700 kan zijn en wat er bij een gesprek met 1700 steevast komt kijken (bv. de fases van het gesprek of mogelijke topics maar ook dat een gesprek altijd privé blijft en dergelijke meer). Dat laatste om mogelijke drempels te verlagen als gevolg van de slechte ervaringen die mensen kunnen hebben in de omgang met andere infolijnen en call centers.						
	2010	Voorbereiding, tournage en ruwe montage filmpje. Eerste strategiebepaling en draft mailing ter bekendmaking en bijhorende "manual". Alle nog te lang.					
	2011	Project uitgesteld bij gebrek aan tijd en mankracht, en andere prioriteiten.					
	2012	Abortering dan wel herprioriterisering. Idealiter : koppeling aan relevant project tgo. kansengroepen, of aan hernieuwde bekendmaking van services tgo. middenveldorganisaties. Attributie van personeel om adressen te inventariseren en mailings te organiseren.					
	2013						
2014							
Stappenplan en Budget							

ACTIE	39. Opstarten project om tot structureel verbeterde communicatie van de Vlaamse overheid met mensen in armoede te komen					fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING		SD4 De Vlaamse overheid zet in op kennisverspreiding, sensibilisering en vorming over armoede				status	Continu
OPERATIONELE DOELSTELLING		OD4.1 De Vlaamse overheid communiceert tijdig, eerlijk en duidelijk. De communicatie gaat zo min mogelijk uit van veronderstelde kennis. Aparte communicatie op maat van de doelgroep wordt vermeden waar mogelijk, en verzorgd waar noodzakelijk				indicator	Gebruik van het draaiboek voor toegankelijke communicatie door de Vlaamse overheid
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Lieten				evaluatie	Door de stuurgroep en de begeleidingscommissie tijdens de projectfase, nadien permanent door de afdeling Communicatie (DAR)
	administratie	DAR – afdeling Communicatie					
	kabinet	Kabinet Vandeurzen, Kabinet Bourgeois					
betrokkenen	administratie	alle communicatie- en aandachtsambtenaren, HPAO		mensen in armoede		andere actoren	
	Mensen in armoede krijgen nog steeds moeilijk toegang tot informatie die hen aanbelangt en de communicatie met de verschillende (overheids)diensten verloopt vaak moeizaam en stroef. Mensen in armoede zijn evenwaardige klanten die recht hebben op klantgerichtheid, klachtenbehandeling en wettelijke bescherming. Dit project wordt gerealiseerd door de Koning Boudewijnstichting (KBS) in samenwerking met het Vlaams Network en de coördinerend minister voor armoedebestrijding. De kabinetten van de minister-president en de minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin en de afdeling Communicatie van de DAR worden actief betrokken en ook het kabinet van de minister van Bestuurszaken is mee via de begeleidingscommissie voor het project. Dat bestaat uit twee pijlers: - uitwerken van een "lakmoesproef" waarmee beter en tijdiger wordt geïdentificeerd in welke projecten bijzondere aandacht nodig is voor doelgroepencommunicatie; - uitwerken van praktische draaiboeken (met bv. aanbevelingen i.v.m. de projectorganisatie, praktische checklists wat betreft communicatiekanalen of -producten, aanbevelingen i.v.m. efficiënte pretesting bij de doelgroep en dergelijke meer). Het is de bedoeling zich daarbij niet enkel te baseren op theoretische inzichten maar vooral ook op ervaringen opgedaan tijdens een aantal proefprojecten.						
korte inhoud actie							
Stappenplan en Budget	2010	Opstart project door de Koning Boudewijnstichting: - Betrekken Memori voor de uitwerking van het project - Samenstellen stuurgroep, bestaande uit KBS, Memori, Vlaams Network, kabinet Lieten en de afdeling Communicatie (DAR) - Samenstellen en eerste bijeenkomst begeleidingscommissie					

	2011	In de periode januari – maart 2011 werden verschillende verkennende gesprekken gevoerd met initiatiefnemers van mogelijke plootprojecten. Einde februari was duidelijk dat "Verplichte kleuterparticipatie" (Onderwijs) en 'De Rechtenverkenner' (WVG) plootprojecten werden. Medio maart besliste Kind & Gezin in te stappen in het KBS-project met de case "Taalstimulering en meertaligheid bij kinderen van 0 tot 6 jaar". 29 april werd het project voorgesteld op het Horizontaal Armoede-Overleg (HPAO), op 26 mei 2011 in de begeleidingscommissie. Augustus-september wordt het draaiboek (inclusief lakmoesproef) wordt en voorgesteld. De finale versie wordt daarna overgemaakt aan de afdeling Communicatie (DAR), die eigenaar wordt van het document om dat vervolgens ook in de organisatie te introduceren (bekendmaken, aanvullende infosessie, eventueel ook faciliteren van vorming ...) en in de toekomst te actualiseren.
	2012	Het draaiboek wordt structureel gebruikt binnen de Vlaamse overheid. Er wordt geleerd uit de ervaringen in het gebruik.
	2013	Het draaiboek wordt structureel gebruikt binnen de Vlaamse overheid. Er wordt geleerd uit de ervaringen in het gebruik.
	2014	Het draaiboek wordt structureel gebruikt binnen de Vlaamse overheid. Er wordt geleerd uit de ervaringen in het gebruik.

ACTIE	44. De Vlaamse overheid stimuleert de verspreiding van kennis over armoede en sociale uitsluiting voor iedereen, ingezonderd sensibiliseert zij haar eigen medewerkers.	fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD4 De Vlaamse overheid zet in op kennisverspreiding, sensibilisering en vorming over armoede	status	Continu
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD4.2 De Vlaamse overheid moet de verzamelde kennis en ervaringsdeskundigheid over armoede en sociale uitsluiting bij een ruim publiek verspreiden om op die manier te komen tot meer respect, solidariteit en sociale insluiting	indicator	De kennisverspreiding zelf
verantwoordelijken	kabinet Kabinet Lieten administratie Departement WVG afdeling Welzijn en Samenleving	evaluatie	Nog te bepalen
betrokkenen	kabinet Allen administratie Aandachtsambtenaren armoede	mensen in armoede andere actoren	Netwerk VWAWN Interfederaal Steunpunt Armoedebestrijding, VZW De Link
korte inhoud actie	Armoede bestaat in alle conjuncturen en welvaartsregimes, ook in hooggeïndustrialiseerde en welvarende samenlevingen. De vraag waarom dat zo is, blijft meestal onbeantwoord. Het individueel schuldmodel legt de schuld van armoede bij de mensen zelf omdat men de diepere oorzaak, armoede, niet (her)kent. Mensen in armoede zouden lui, spijluchtig, drankzuchtig, onverantwoord zijn. Een dergelijke verklaring doet het vaak goed bij de publieke opinie maar zet weinig zoden aan de dijk. Ze is immers sterk beschuldigend, gaat voorbij aan de maatschappelijke processen die armoede veroorzaken en belemmert daarmee een doeltreffend armoedebestrijdingsbeleid. Dit gebrek aan kennis ligt (mee) aan de basis van de drempels waar mensen in armoede op verschillende levensdomeinen mee geconfronteerd worden. De ware draagwijdte van armoede kan men pas inschatten wanneer men weet hoezeer armoede ingrijpt op het zelfwaardegevoel van het individu en hoe belemmerend een geschiedenis van armoede-ervaring is. We vragen aandacht voor de binnenkant van armoede en wat dat met een mens, zijn keuzemogelijkheden en perspectieven doet. Hieronder volgt een (niet-limitatieve) oplijsting van alle actoren die belang hebben bij vorming rond armoede: - beleidsmakers: kabinetten en administraties, onder meer de aandachtsambtenaren; - andere beleidsactoren; - het middenveld; - de geschreven en de audiovisuele pers; - iedereen die instaat voor dienst-, hulp- en zorgverlening die essentieel is voor een menswaardig bestaan. De overheid moet de verzamelde kennis en ervaringsdeskundigheid over armoede en sociale uitsluiting in Vlaanderen bij een ruim publiek verspreiden om op die manier te komen tot meer respect, solidariteit en sociale insluiting.		
Stappen plan en Budget	2010	De concrete uitwerking van deze actie werd besproken op het Horizontaal PAO op 29 april 2011.	
	2011	De aandachtsambtenaren / leden van het horizontaal PAO zijn het er over eens dat een heel groot deel van de collega's het armoedeverhaal nog niet kennen. Ze zien de nood aan een integrale aanpak ervan niet in. Enige vorming hier rond kan voor sommige collega's nuttig zijn. De bestaande vormen werden kort	

		aan de collega's voorgesteld. Samenvattend wordt opgemerkt dat een basispakket (dat iedereen kan aanvullen met functiespecifieke punten) met informatie rond de armoedeproblematiek (belang armoedebeleid, good practices, ...) voor iedereen een meerwaarde zou kunnen betekenen. In dit basispakket is de link met ervaringsdeskundigen onontbeerlijk. Het Vlaams Netwerk VWAWN, Bindkracht, TAO, de Link, Cedex en Welzijnzorg maken werk van een ophijsting van het bestaande vormingsaanbod inzake de armoedeproblematiek. Het resultaat zal onder meer op het Horizontaal PAO worden teruggekoppeld.
	2012	
	2013	
	2014	

ACTIE	15. In de beheersovereenkomsten van de Vlaamse overheid wordt waar relevant de link met armoede opgenomen.	fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD1 De Vlaamse overheid kiest expliciet voor de bestrijding van armoede	status	Continu
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD3 We voeren een inclusief beleid waarbij armoedebestrijding een prioritair aandachtspunt is voor elke minister doorheen het hele beleid	indicator	Beheersovereenkomsten
verantwoordelijken	kabinet Kabinet Schauvliege	evaluatie	
betrokkenen	administratie Departement CJSW, ASCW J&V, ASCW K&E		
	kabinet Bart De Boiserie	mensen in armoede	
	administratie Elien Gillaerts, Katia De Vos, Jasmine Choua	andere actoren	
korte inhoud actie	Armoedebestrijdingsbeleid moet een integraal beleid zijn, dat doorheen alle beleidsdomeinen van de Vlaamse overheid gevoerd wordt. Het is de opdracht van elke minister en elk beleidsdomein en elke entiteit van de administratie om aandacht te hebben voor armoedebestrijding en maatregelen te nemen om de armoede terug te dringen. Een beheersovereenkomst is een overeenkomst van bepaalde duur, waarin de wederzijdse engagementen tussen de politieke overheid (de functioneel bevoegde minister(s) namens de Vlaamse Regering) en de ambtelijke beleidsuitvoerders (de leidend ambtenaar van een intern verzelfstandigd agentschap of de Raad van Bestuur bij een publiek of privaatrechterlijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap) worden vastgelegd. Door in de beheersovereenkomsten aan te geven op welke manier het armoedebestrijdingsbeleid binnen het beleidsdomein gevoerd wordt, is hier permanente aandacht voor.		
Stappenplan en Budget	2010		
	2011	Beheersovereenkomst ASCW J&V, A K&E budget: binnen de reguliere werking	
	2012	Beheersovereenkomst ASCW J&V, A K&E budget: binnen de reguliere werking	
	2013	Beheersovereenkomst ASCW J&V, A K&E budget: binnen de reguliere werking	
	2014	Beheersovereenkomst ASCW J&V, A K&E budget: binnen de reguliere werking	

ACTIE	14. In de beleidsnota's en de jaarlijkse beleidsbrieven, van de leden van de Vlaamse Regering wordt aangeduid op welke manier het armoedebestrijdingsbeleid gevoerd wordt					fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD1 De Vlaamse overheid kiest expliciet voor de bestrijding van armoede					status	Continu
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD3 We voeren een inclusief beleid waarbij armoedebestrijding een prioritair aandachtspunt is voor elke minister doorheen het hele beleid					indicator	Er is aandacht voor armoede in de beleidsnota / beleidsbrief
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Schauvliege			evaluatie	Tijdens de opmaak van de documenten	
	administratie	Departement CJSM, ASCW J&V, A K&E					
betrokkenen	kabinet	Bart De Boiserie			mensen in armoede		
	administratie	Elien Gillaerts			andere actoren		
korte inhoud actie	Armoedebestrijdingsbeleid moet een integraal beleid zijn, dat doorheen alle beleidsdomeinen van de Vlaamse overheid gevoerd wordt. Het is de opdracht van elke minister en elk beleidsdomein aandacht te hebben voor armoedebestrijding en maatregelen te nemen om de armoede terug te dringen. Door in de beleidsnota en beleidsbrieven aan te geven op welke manier het armoedebestrijdingsbeleid binnen het beleidsdomein gevoerd wordt, is hier permanente aandacht voor.						
Stappenplan en Budget	2010	Beleidsbrief 2011 budget: binnen de reguliere werking					
	2011	Beleidsbrief 2012 budget: binnen de reguliere werking					
	2012	Beleidsbrief 2013 budget: binnen de reguliere werking					
	2013	Beleidsbrief 2014 budget: binnen de reguliere werking					
	2014						

ACTIE	15. In de nieuwe beheersovereenkomst met Socius vzw wordt het ondersteunen van verenigingen om op actieve wijze o.a. mensen in armoede in hun werking te betrekken, een aandachtspunt.				fiche	bijgestuurd	
STRATEGISCHE DOELSTELLING		SD9 De Vlaamse overheid zet in op het verkleinen van de kloof inzake vrijetijdsparticipatie				status	Continu
OPERATIONELE DOELSTELLING		SD9-OD11 Vlaanderen ondersteunt en versterkt de actieve participatie aan het verenigingsleven in zijn brede betekenis en het vrijwilligerswerk				indicator	jaarlijks actieplan
verantwoordelijken	kabinet		Kabinet Schauvliege		evaluatie	bij jaarlijkse voorstelling van jaarplannen	
	administratie		Agentschap Sociaal-Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen, Afdeling VOLC				
	betrokkenen		kabinet	Bart De Boiserie	mensen in armoede andere actoren		
		administratie	Katia De Vos		Socius vzw		
korte inhoud actie		Mensen in armoede nemen nauwelijks deel aan de werking van verenigingen. Socius onderzoekt de mogelijkheden om via vorming, sensibilisatie, toelidings- en samenwerkingsprojecten de verenigingen te ondersteunen om mensen in armoede op actieve wijze in hun werking te betrekken.					
Stappenplan en Budget	2010	voorbereiding beheersovereenkomst budget: /					
	2011	uitvoering beheersovereenkomst: jaarlijks actieplan budget: binnen de bestaande subsidie					
	2012	uitvoering beheersovereenkomst: jaarlijks actieplan budget: binnen de bestaande subsidie					
	2013	uitvoering beheersovereenkomst: jaarlijks actieplan budget: binnen de bestaande subsidie					
	2014	uitvoering beheersovereenkomst: jaarlijks actieplan budget: binnen de bestaande subsidie					

ACTIE	115. Beleidsprojecten om de sector te ondersteunen in het zichtbaar maken van competenties & een draagvlak creëren rond dit thema						fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD9 De Vlaamse overheid zet in op het verkleinen van de kloof inzake vrijetijdsparticipatie						status	In uitvoering
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD9.12 Levenslang en levensbreed leren wordt gestimuleerd						indicator	VKS: verslagen overleg, ontwerpbesluit, definitief uitvoeringsbesluit EVC: verslagen projectteam, discussienota, conceptnota
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Schauvliege				evaluatie		
	administratie	Departement CJSM						
	kabinet	Bart De Boiserie						
betrokkenen	administratie	Elien Gillaerts				mensen in armoede	ASCW J&V, A K&E, Departement Onderwijs&Vorming, Agentschap voor Kwaliteitszorg in Onderwijs, Syntra Vlaanderen, VDAB, Departement Werk&Sociale Economie	
						andere actoren		
korte inhoud actie	Speciale aandacht moet gaan naar kansengroepen, waaronder mensen in armoede en de begeleiding en ondersteuning van individuen en organisaties. We willen hen optimaal oriënteren in hun levensloopbaan en maximale erkenningsmogelijkheden bieden voor verworven competenties, zodat zij deze kunnen inzetten in verschillende contexten.							
	- Beleidsproject VKS: de Vlaamse Kwalificatiestructuur is een belangrijk instrument voor het erkennen van competenties via formeel, niet-formeel of informeel leren. Het beleidsproject regelt de uitvoering van het decreet voor het erkennen van beroepskwalificaties en onderwijskwalificaties - Beleidsproject EVC: het creëren van een gemeenschappelijk kader en langetermijnvisie over de sectoren onderwijs, werk, cultuur, jeugd en sport heen. In de conceptnota 'Een geïntegreerd EVC-beleid' is er aandacht voor de maximale toegankelijkheid van EVC-procedures. Deze aandacht vertaalt zich onder andere in de opzet van informatie- en begeleidingspunten die extra aandacht hebben voor het toeleiden en begeleiden van kwetsbare doelgroepen in de samenleving naar en in EVC-procedures.							
Stappenplan en Budget	2010	VKS: de timing is gewijzigd omdat de onderhandelingen met de SERV moeizaam verliepen. Ondertussen is er beslist om het overleg over het uitvoeringsbesluit niet opnieuw op te nemen en om het decreet deels te herdenken en hertekenen. Voor dit proces zal er wel opnieuw overleg plaatsvinden tussen AKOV, Departement O&V, Departement CJSM, Agentschap SCW J&V en BLOSO						
	2011	EVC: opstart projectteam, voorbereidende werkzaamheden werkgroep, voorstel nota bespreken						
	2012	EVC: discussienota (juni 2011), conceptnota (maart 2012)						
	2013	EVC: decretaal initiatief (juli 2013)						
2014	Budget: binnen de reguliere werking							

ACTIE	99/112 Aandacht voor de samenstelling van de beoordelingscommissie sociaal-artistiek in het kader van het Kunstendecreet		fiche	nieuw
STRATEGISCHE DOELSTELLING		SD9 De Vlaamse overheid zet in op het verkleinen van de kloof inzake vrijetijdsparticipatie	status	Uitgevoerd
OPERATIONELE DOELSTELLING		SD9-OD3 De cultuursector levert een actieve inspanning naar diversiteit in publiek, programmatie en personeel	indicator	Het subsidiëren van projecten waarbij er aandacht gaat voor/betrokkenheid met mensen in armoede
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Schauvliege	evaluatie	Bij de beslissing van de toekenning van projectsubsidies en structurele subsidies
	administratie	Agentschap Kunsten en Erfgoed		
	kabinet	Bart De Boiserie	mensen in armoede	
betrokkenen	administratie	Jasmine Choua	andere actoren	
	In het verleden werd er meermaals de vraag gesteld om bij de samenstelling van de beoordelingscommissie oog te hebben voor participanten uit de welzijnssector, of andere ervaringsdeskundigen op het vlak van diversiteit (o.a. armoede). Bij de huidige samenstelling werd hier uitdrukkelijk rekening mee gehouden, zo zijn er personen betrokken die ervaring hebben met de armoedeproblematiek. Het inbrengen van expertise over armoede binnen de beoordelingscommissie, zonder afbreuk te doen aan de eigenlijke opdracht van de commissie, maar vooral aandacht te hebben voor sensibilisering, kan er toe bijdragen dat de participatiegraad en/of bekendheid rond sociaal-artistieke projecten verhoogt.			
Stappenplan en Budget	2010	/		
	2011	/		
	2012	Nieuwe samenstelling van beoordelingscommissie. Budget: n.v.t.		
	2013	/		
	2014	/		

ACTIE	De opbouw van een demonstrator (proefproject in Aalst)				fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD9 De Vlaamse overheid zet in op het verkleinen van de kloof inzake vrijetijdsparticipatie				status	Uitgevoerd
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD9.2 Een algemene Vlaamse vrijetijdskaart schept een niet-stigmatiserend en aantrekkelijk kader voor de vrijetijdsbesteding van elke Vlaming				indicator	Demonstrator
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Schauvliege			evaluatie	In 2014 wordt het proefproject geëvalueerd in functie van al dan niet uitbreiding op Vlaamse schaal
		administratie	Departement CJSM			
betrokkenen	kabinet	Bart De Boiserie		mensen in armoede	Netwerk tegen armoede	
	administratie	Elien Gillaerts		andere actoren	CultuurNet Vlaanderen	
korte inhoud actie	Ter voorbereiding van het proefproject en een eventuele uitbreiding op Vlaamse schaal wordt de technische onderbouw, de zogenaamde demonstrator ontwikkeld door CultuurNet Vlaanderen. De bouw van een onderliggende infrastructuur met actuele en kostenefficiënte technologie maakt een professionele aanbodscommunicatie en vlotte transactionele en financiële afhandeling mogelijk. In het kader hiervan werd er overleg gepleegd met het Netwerk tegen armoede.					
Stappenplan en Budget	2010					
	2011	Opbouw demonstrator, 145.000 euro				
	2012					
	2013					
	2014					

ACTIE	Dēmos vzw zal in haar meerjarig strategisch beleidsplan aandacht hebben voor het sensibiliseren en stimuleren van de cultuursector in een zo divers mogelijke personeelsbezetting, programmatie en publiek			fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING					
		SD9 De Vlaamse overheid zet in op het verkleinen van de kloof inzake vrijetijdsparticipatie			
OPERATIONELE DOELSTELLING					
		OD9.3 De cultuursector levert een actieve inspanning naar diversiteit in publiek, programmatie en personeel			
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Schauvliege			Jaarlijkse evaluatie aan de hand van jaarverslag
	administratie	Departement CJSM			
betrokkenen	kabinet	Bart De Boiserie			Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen, armoedeverenigingen
	administratie	Elien Gillaerts			Steunpunten, culturele sector, Fonds Vrijetijdsparticipatie
korte inhoud actie		Dēmos vzw vervult haar rol als participatie-instelling & kenniscentrum in het stimuleren en bewust maken van de culturele sector in het streven naar een zo divers mogelijke personeelsbezetting op alle echelons, een divers aanbod en divers publiek. Ze bieden zowel praktijkondersteuning als onderzoek aan en fungeren als aanspreekpunt & gangmaker in het stofferen, oriënteren en intensifiëren van zowel actie als reflectie rond participatie van kansengroepen. Hiervoor bieden ze de gepaste methodieken aan (o.a. tools voor zelfevaluatie, workshops, databank, gerichte communicatiekanalen, projecten, ...).			
Stappenplan en Budget	2010	/			
	2011	/			
	2012	Meerjarig Strategisch Beleidsplan, binnen de bestaande werkmiddelen Dēmos vzw			
	2013	Meerjarig Strategisch Beleidsplan, binnen de bestaande werkmiddelen Dēmos vzw			
	2014	Meerjarig Strategisch Beleidsplan, binnen de bestaande werkmiddelen Dēmos vzw			

ACTIE	99. Erfgoeddag 2011: Armoee Troef					fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD9 De Vlaamse overheid zet in op het verkleinen van de kloof inzake vrijetijdsparticipatie					status	Uitgevoerd
OPERATIONELE DOELSTELLING	De cultuursector levert een actieve inspanning naar diversiteit in publiek, programmatie en personeel					indicator	Het aantal kwalitatieve initiatieven op Erfgoeddag
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Schauvliege			evaluatie	Evaluatie van Erfgoeddag door organisatoren (FARO) en deelnemers.	
	administratie	Kunsten en Erfgoed Bart De Boiserie			mensen in armoede	Vlaams Network van verenigingen waar armen het woord nemen	
	administratie	Wouter Brauns + Jasmine Choua			andere actoren	Commissieleden van de beoordelingscommissie sociaal-artistieke projecten	
betrokkenen	'Armoede' wordt meestal enkel in verband gebracht met een tekort aan financiële middelen, maar eigenlijk bepalen een hele reeks sociale, culturele én economische factoren dat mensen in armoede belanden. Het oplossen van armoedeproblemen betreft dan ook meer dan alleen het oplossen van financiële problemen.						
	Om een beter inzicht te krijgen in deze factoren wil Erfgoeddag aan de hand van het cultureel erfgoed tonen hoe armoede in het verleden geconstrueerd, beleefd en afgebeeld werd en hoe en waarom dit doorheen de tijd veranderde. Paralleel hiermee wil Erfgoeddag de drempel van de culturele erfgoedinstellingen verlagen voor mensen in armoede door samenwerking met organisaties voor mensen in armoede en door kennisuitwisseling tussen de deelnemende organisaties.						
korte inhoud actie	Erfgoeddag wil met de editie 2011 het publiek een duidelijk beeld geven van de historische evolutie en constructie van 'armoede' en organisaties helpen om drempelverlagend te werken naar deze doelgroep.						
Stappenplan en Budget	2010	Voorbereiding van de Erfgoeddag dmv het geven van infosessies, een inspiratiebrochure, kwaliteitscomités om activiteiten te selecteren,... (Budget: 240.000 euro (voor Erfgoeddag 2010 en 2011))					
	2011	Op 1 mei vond de Erfgoeddag plaats. (Budget: 227.000 euro (voor Erfgoeddag 2011 en 2012))					
	2012	Bij de organisatie van Erfgoeddag Armoee Troef werd de samenwerking met het Vlaams Network als zeer positief ervaren, ook in 2012 werd dit traject verdergezet.					
	2013	Voor de organisatie van de Erfgoeddag in 2013 werd hen het draaiboek voor communiceren met mensen in armoede bezorgd, zodat zij hier specifieke aandacht voor kunnen hebben tijdens hun promotiecampagne.					
	2014						

ACTIE	56. Europees Congres over E-inclusie: naar een digitaal Europa met openbare bibliotheken					fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD10 De Vlaamse overheid zet in op evenwaardige onderwijs - en vormingskansen					status	Uitgevoerd
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD10.4 Er zijn minder laaggeletterden					indicator	Conferentie, verslag, brochure, presentaties
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Schauvliege				evaluatie	
	administratie	Departement CJSM					
betrokkenen	kabinet	Lien Verwaeren				mensen in armoede	Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen, Locus, Demos, Socius
	administratie	Evy Kempenaers				andere actoren	250 betrokkenen van de 27 EU-lidstaten uit de NGO, privé- en academische sector, experts, beleidsmakers
korte inhoud actie	Dit congres wordt georganiseerd in het kader van het EU Jaar voor de strijd tegen armoede en sociale exclusie, en in de context van de nieuwe digitale agenda voor Europa en wil het debat voeren over de rol van de openbare bibliotheken in het overbruggen van de digitale kloof, in de verbetering van de toegankelijkheid van diensten en informatie en in het ondersteunen van programma's voor digitale geletterdheid.						
Stappenplan en Budget	2010	20 en 21 september 2010, 60.000 euro					
	2011						
	2012						
	2013						
	2014						

ACTIE	96. Evaluatie Participatiedecreet	fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD9 De Vlaamse overheid zet in op het verkleinen van de kloof inzake vrijetijdsparticipatie	status	Uitgevoerd
OPERATIONELE DOELSTELLING	SD9-OD1 De participatie in het cultuur-, jeugd- en sportbeleid wordt verder ondersteund, verrijkt en versterkt in het kader van het participatiedecreet	indicator	evaluatie rapport, aangepaste wetgeving
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Schauvliege	evaluatie
	administratie	Agentschap Sociaal-Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen, Agentschap Kunsten en Erfgoed, Departement Cultuur, Jeugd, Sport en Media	
betrokkenen	kabinet	Bart De Boiserie	mensen in armoede
	administratie	Katia De Vos	andere actoren
korte inhoud actie	Het Participatiedecreet heeft o.a. als doelstelling de participatie van kansengroepen (waaronder personen in armoede) aan cultuur, jeugdwerk en sport te verhogen. Volgens het Participatiedecreet is voor bepaalde onderdelen een evaluatie vereist in 2011. Het ganse decreet wordt echter geëvalueerd. Deze evaluatie zal uitwijzen of het decreet een geschikt instrument is en/of waar het moet worden bijgestuurd.		
Stappenplan en Budget	2010	Samenstelling stuurgroep en werkgroepen, dataverzameling en data-analyse per werkgroep budget: / (ambtelijk proces)	
	2011	Opmaak evaluatierapport met aanbevelingen (afgerond eind april): specifieke aandacht voor mensen in armoede (Fonds Vrijetijdsparticipatie, Demos vzw, projecten ter bevordering van de participatie van kansengroepen, lokale netwerken) budget: / (ambtelijk proces)	
	2012	/	
	2013	/	
	2014	/	

ACTIE	Het Fonds Vrijetijdsparticipatie stimuleert de participatie van mensen in armoede aan cultuur, jeugd en sport		fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD9 De Vlaamse overheid zet in op het verkleinen van de kloof inzake vrijetijdsparticipatie		status	In uitvoering
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD9.1 De participatie in het cultuur-, jeugd- en sportbeleid wordt verder ondersteund, verrijkt en versterkt in het kader van het participatiedecreet		indicator	aantal tussenkomsten Fonds
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Schauvliege	evaluatie	jaarverslag Fonds Vrijetijdsparticipatie
	administratie	Agentschap Sociaal-cultureel werk voor Jeugd en Volwassenen, VOLC		
betrokkenen	kabinet	Bart De Boiserie	mensen in armoede	Welzijnschakels vzw, Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen, Samenlevingsopbouw Vlaanderen en Federatie Centra voor Basiseducatie
	administratie	Katia De Vos	andere actoren	Dēmos vzw, Departement CJSM
korte inhoud actie	In het kader van de overeenkomst tussen Dēmos vzw en het Fonds Vrijetijdsparticipatie betaalt het Fonds gedeeltelijk de kosten voor deelname (zowel ticket-, babysit- als vervoerskosten) aan cultuur, jeugdwerk en sport aan verenigingen van mensen in armoede terug. Op die manier wil het Fonds Vrijetijdsparticipatie de deelname van mensen in armoede aan culturele, sportieve en jeugdwerkactiviteiten stimuleren. Daarnaast onderhandelen ze ook met aanbieders van de vrijetijdsindustrie en het bovenlokale aanbod opdat mensen in armoede op een betaalbare manier kunnen deelnemen en verlenen ze ondersteuning aan de vrijetijdswerking van lokale organisaties van en met mensen in armoede.			
Stappenplan en Budget	2010	Gedeeltelijke terugbetaling aan verenigingen van mensen in armoede van hun participatie aan cultuur, jeugd en sport. budget: 300 061,50 euro		
	2011	cf. 2010 budget: 408 400,00 euro		
	2012	cf. 2010 budget: 400 000,00 euro + 16 000,00 euro projectsubsidies		

	2013	cf. 2010 budget: wordt jaarlijks bepaald (cf. art. 11 samenwerkingsovereenkomst Dēmos-Fonds)
	2014	cf. 2010 budget: wordt jaarlijks bepaald (cf. art. 11 samenwerkingsovereenkomst Dēmos-Fonds)

ACTIE	8. Analyse van includerende en uitsluitende beleidsmaatregelen binnen het Verticaal Permanent Armoedeoverleg					fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD1 De Vlaamse overheid kiest expliciet voor de bestrijding van armoede					status	CONTINU
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD2 De participatie van mensen in armoede aan het Vlaamse beleid en in de sectoren die Vlaanderen aanstuurt, wordt ondersteund					indicator	Notulen van de vergaderingen
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Schauvliege			evaluatie	Voortgangsrapport VAPA	
	administratie	Departement CISM, ASCW J&V, A K&E					
betrokkenen	kabinet	Indien relevant naargelang het thema			mensen in armoede	Vlaams Netwerk waar armen het woord nemen	
	administratie	Indien relevant naargelang het thema			andere actoren	Indien relevant naargelang het thema	
korte inhoud actie	De maatschappelijke structuur en reglementeringen zorgen ervoor dat armoede zichzelf reproduceert en handhaaft. Binnen het verticaal PAO kunnen we een analyse maken van includerende en uitsluitende beleidsmaatregelen. Volgende vragen zullen we analyseren:						
	-welke bestaande beleidsmaatregelen includeren maatschappelijke uitsluiting?						
	-welke beleidsmaatregelen binnen het eigen domein kunnen maatschappelijke uitsluiting creëren binnen een ander domein?						
	Indien we op deze vragen een antwoord vinden, kunnen we het beleid aanpassen waardoor maatschappelijke uitsluiting niet meer ingebed is in de reglementeringen.						
Stappenplan en Budget	2010						
	2011	VPAO's indien relevant naargelang het thema budget: binnen de reguliere werking					
	2012	VPAO's indien relevant naargelang het thema budget: binnen de reguliere werking					
	2013	VPAO's indien relevant naargelang het thema budget: binnen de reguliere werking					
	2014	VPAO's indien relevant naargelang het thema budget: binnen de reguliere werking					

ACTIE	11. Initiatieven(structurele tewerkstelling waar mogelijk) inzake de betrokkenheid van opgeleide ervaringsdeskundigen in de armoede en sociale uitsluiting.					fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING		SD1 De Vlaamse overheid kiest expliciet voor de bestrijding van armoede				status	Afgesproken
OPERATIONELE DOELSTELLING		OD1.2 De participatie van mensen in armoede aan het Vlaamse beleid en in de sectoren die Vlaanderen aanstuurt, wordt ondersteund				indicator	Aantal tewerkgestelde opgeleide ervaringsdeskundigen
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Schauvliege				evaluatie	Permanente evaluatie
	administratie	Departement CJSI, Agentschap SCW J&V, K&E					
	kabinet	Bart De Boiserie				mensen in armoede	Vlaams Netwerk waar armen het woord nemen, vzw De Link
betrokkenen	administratie	Elien Gillaerts, Katia De Vos, Jasmine Choua				andere actoren	
	Naast de (eerder) wetenschappelijke kennis is er ook nood aan de ervaringskennis. In de eerste plaats bezitten mensen in armoede zelf heel wat kennis, zowel over de problemen waarmee zij geconfronteerd worden als over mogelijke oplossingen. Opgeleide ervaringsdeskundigen bezitten deze kennis en hebben geleerd deze in te zetten om de kloof te overbruggen. Het inschakelen van ervaringsdeskundigen armoede kan bijdragen tot een beleid dat meer oog heeft voor de problemen van mensen in armoede en effectief hiermee rekening houdt bij het uitwerken van nieuwe maatregelen.						
Stappenplan en Budget		2010					
		2011	HPAO (informatiesessie vzw De Link), mogelijkheden van de inzet van ervaringsdeskundigen in het beleidsdomein Cultuur onderzoeken (TAO)				
		2012	budget: binnen de reguliere werking				
		2013					
		2014					

ACTIE	74. Waar wenselijk en mogelijk gebeurt de berekening van de bijdragen en prijzen door toekenning van financiële steun inkomensgerelateerd.					fiche	bijgestuurd	
STRATEGISCHE DOELSTELLING		SD7 De Vlaamse overheid maakt werk van een leefbaar inkomen voor mensen in armoede					status	Vervallen
OPERATIONELE DOELSTELLING		OD7.1 De toekenning van financiële tegemoetkomingen wordt geoptimaliseerd					indicator	
verantwoordelijken		kabinet			Kabinet Schauvliege		evaluatie	
		administratie						
		kabinet						
betrokkenen		administratie					mensen in armoede	
							andere actoren	
korte inhoud actie		Pact 2020 vermeldt de ambitieuze doelstelling dat tegen 2020 geen enkel gezin, ongeacht de samenstelling, nog een inkomen mag hebben dat onder de Europese armoederisicodrempel ligt. Het besteedbaar inkomen van mensen moet hen toelaten om op alle levensdomeinen volwaardig te participeren aan de maatschappij. Dan wordt het ook belangrijk om in te grijpen op de uitgavenposten die mensen hebben en moet ook de problematiek van overmatige schuldenlast worden aangepakt. Hoewel inkomen en schulden grotendeels federale bevoegdheden zijn, denken we bijvoorbeeld aan de hoogte van de uitkeringen, kan Vlaanderen zeker ook een rol spelen om de financiële slagkracht van mensen en gezinnen met lage inkomens te verhogen. Ingrijpen op de uitgavenposten die mensen hebben op verschillende levensdomeinen kan zowel door de prijs die mensen betalen te beheersen, als door inkomenssteun gericht op een bepaald levensdomein, bijvoorbeeld door substantiële huursubsidies, betaalbare sociale woningen, ontwikkelingskrediet, premie voor jonge kinderen, ... Gezien elk beleidsdomein hier haar verantwoordelijkheid heeft, worden prijsbeheersende of inkomensondersteunende maatregelen per beleidsdomein behandeld.						
		In het beleidsdomein Cultuur worden er enkel subsidies gegeven aan publieke overheden en private instellingen en niet aan privépersonen. Bijgevolg is het niet mogelijk om financiële steun inkomensgerelateerd toe te kennen. Bovendien moet er rekening worden gehouden met het subsidiariteitsbeginsel, dat lokale overheden de mogelijkheid biedt om zelf subsidies te verdelen.						
Stappenplan en Budget		2010						
		2011						
		2012						
		2013						
		2014						

ACTIE	Kunstendag voor Kinderen – samenwerking Fonds Vrijetijdsparticipatie					fiche	nieuw
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD9 De Vlaamse overheid zet in op het verkleinen van de kloof inzake vrijetijdsparticipatie					status	In uitvoering
OPERATIONELE DOELSTELLING	SD9-OD3 De cultuursector levert een actieve inspanning naar diversiteit in publiek, programmatie en personeel					indicator	Aantal participaties aan de hand van registratiebestand Fonds Vrijetijdsparticipatie
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Schauvliege				evaluatie	Interne evaluatie project met betrokkenheid Fonds Vrijetijdsparticipatie
	administratie	Agentschap Kunsten & Erfgoed					
	kabinet	Bart De Boiserie				mensen in armoede	Fonds Vrijetijdsparticipatie
betrokkenen	administratie	Veerle Keuppens				andere actoren	
	Op de Kunstendag voor Kinderen geven kunstenuitvoeringsorganisaties en cultuurcentra in Vlaanderen en Brussel aan iedereen tot 12 jaar (en ouders, grootouders, vrienden, broers en zussen) de gelegenheid om kennis te maken met kunst van allerlei aard: muziek, beeldende kunst, dans, theater, architectuur... Deze brede, sensibiliserende actie richt de aandacht van het ruime publiek op het belang van cultureel leren in het algemeen en van de ontwikkeling van de culturele competentie van jongeren af aan in het bijzonder. Om kinderen in armoede ook de kans te bieden aan dit brede aanbod te participeren, werkt het Agentschap Kunsten & Erfgoed samen met het Fonds Vrijetijdsparticipatie. De Kunstendag voor Kinderen werd opgenomen in het bovenlokale aanbod van het Fonds waardoor mensen in armoede via hun lidorganisaties 80% tussenkomsten kunnen krijgen in vervoer & inkomingsprijs. Daarnaast werd er ook overleg gepleegd met en beroep gedaan op het Fonds wat de gerichte communicatie naar de doelgroep betreft.						
korte inhoud actie	2010	/					
	2011	/					
	2012	Binnen reguliere budget Fonds Vrijetijdsparticipatie, 18/11/2012					
	2013	Binnen reguliere budget Fonds Vrijetijdsparticipatie, 17/11/2013					
	2014	Binnen reguliere budget Fonds Vrijetijdsparticipatie, 16/11/2014					
Stappenplan en Budget							

ACTIE	De Vlaamse overheid ondersteunt Leesweb vzw onder andere voor haar voorleesproject De Boeken-karavaan, haar workshop Vertellen en voorlezen en haar leesgroepen				fiche	nieuw
STRATEGISCHE DOELSTELLING		SD9 De Vlaamse overheid zet in op het verkleinen van de kloof inzake vrijetijdsparticipatie			status	Uitgevoerd
OPERATIONELE DOELSTELLING		SD9-OD3 De cultuursector levert een actieve inspanning naar diversiteit in publiek, programmatie en personeel			indicator	aantal kansarme gezinnen waar een voorlezer aan huis komt (cf. jaarlijks werkingsverslag Leesweb vzw)
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Schauvliege			evaluatie	jaarlijks werkingsverslag Leesweb vzw
	administratie	Agentschap Sociaal-Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen, Afdeling VOLC				
betrokkenen	kabinet	Bart De Boiserie			mensen in armoede	deelnemers aan vermelde activiteiten van Leesweb vzw
	administratie	Katia De Vos			andere actoren	Leesweb vzw
korte inhoud actie	Onze maatschappij kampt met een probleem van laaggeletterdheid (o.a. van personen en kinderen in armoede). Via begeleiding van leesgroepen en voorleesprojecten wil Leesweb vzw het leesklimaat en de leescultuur van kansengroepen (o.a. jonge kansarme kinderen) bevorderen.					
Stappenplan en Budget	2010	Kansarme gezinnen zonder voorleestrategie kregen in het Antwerpse een voorlezer thuis (in 2009: 275 gezinnen). Gedurende het hele jaar wordt er in kinderdagverblijven, bibliotheken, kleuterscholen ook voorgelezen aan kansarme, veelal allochtone kinderen. Budget: een gedeelte van de jaarlijkse subsidie van 45 000,00 euro				
	2011	idem 2010 Budget: een gedeelte van de jaarlijkse subsidie 45 478,89 euro + een bijkomende subsidie van 25 000,00 euro				
	2012	idem 2010 Budget: een gedeelte van de jaarlijkse subsidie 46 582,89 euro				
	2013	idem 2010 Budget: een gedeelte van de jaarlijkse subsidie 46 582,89 euro (voorlopig bedrag)				
	2014	/				

ACTIE	99. In het kader van de landschapstekening sociaal-artistieke projecten binnen de professionele kunstensector worden sociaal-artistieke projecten onderzocht op bereik, betrokkenheid en effect op mensen in armoede.					fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD9 De Vlaamse overheid zet in op het verkleinen van de kloof inzake vrijetijdsparticipatie					status	Uitgevoerd
OPERATIONELE DOELSTELLING	De cultuursector levert een actieve inspanning naar diversiteit in publiek, programmatie en personeel					indicator	Jaarlijks kan er in het jaarverslag opgenomen worden welke projecten, organisaties, ... een subsidie gekregen hebben die kaderen binnen het thema armoede.
verantwoordelijken	kabinet administratie	kabinet	Kabinet Schauvliege Kunsten en Erfgoed			evaluatie	
betrokkenen	kabinet administratie	kabinet	Bart de Boiserie			mensen in armoede	Commissieleden van de beoordelingscommissie sociaal-artistieke projecten
			Peter Hinoul + Jasmine Choua			andere actoren	
korte inhoud actie	In het kader van het Kunstendecreet kunnen organisaties subsidies aanvragen voor sociaal-artistieke projecten of voor organisaties actief binnen die sector. Bij de beoordeling van dossiers wordt er rekening gehouden met het betrekken van kansarme groepen. De gesubsidieerde projecten hebben niet enkel artistieke kwaliteiten maar kunnen ook een middel zijn in de strijd tegen elke vorm van sociale uitsluiting. In een kwaliteitsvol sociaalartistiek project bestuiven het sociale en het artistieke elkaar en staat de emancipatie van de deelnemers centraal.						
	Voor de start van een nieuwe aanvraagronde wordt er een landschapstekening opgemaakt om een beeld te krijgen van de sociaal-artistieke sector binnen het professionele kunstenlandschap. Bij deze tekening kan er aandacht gaan naar de effecten van de subsidiëring van deze sector op bereik en betrokkenheid van mensen in armoede.						
	Om een beter inzicht te krijgen of er een positief verband is tussen subsidiëring binnen de professionele sociaal-artistieke sector en het effect ervan op het bereik en de betrokkenheid van mensen in armoede kan deze vraagstelling mee opgenomen worden in de landschapstekening.						

Stappenplan en Budget		2010	De landschapstekening werd gefinaliseerd eind december 2010
		2011	- 4/04: Voorstelling landschapstekening kunstendecreet, 7/04: Hoorzitting Sociaal-artistieke projecten, Vlaams Parlement – Commissie Cultuur - Om meer afstemming te hebben tussen de projecten die gesubsidieerd worden binnen het Kunstendecreet en binnen het Participatiedecreet hebben de voorzitters van de betrokken beoordelingscommissies samengezeten om te kijken waar er opportuniteiten zitten binnen welke decreten. - Tijdens het verticaal overleg met de sector werd ook aangemoedigd dat zij de sector warm maken/informeren over de nieuwe structurele ronde voor organisaties om subsidies aan te vragen.
		2012	/
		2013	/
		2014	/

ACTIE	99. Praktijkgerichte armoedevorming voor culturele aanbieders					fiche	bijgestuurd	
STRATEGISCHE DOELSTELLING		SD9 De Vlaamse overheid zet in op het verkleinen van de kloof inzake vrijetijdsparticipatie					status	Uitgevoerd
OPERATIONELE DOELSTELLING		SD9-OD3 De cultuursector levert een actieve inspanning naar diversiteit in publiek, programmeratie en personeel					indicator	Vormingspakket, bijeenkomsten stuurgroep, verslagen stuurgroep
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Schauwliege					evaluatie	Via de stuurgroep wordt het project gedurende het hele traject gemonitord.
	administratie	Departement CISM						
betrokkenen	kabinet	Bart De Boiserie					mensen in armoede	Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen
	administratie	Elien Gillaerts					andere actoren	ASCW, Dēmos vzw, Locus, Fonds Vrijetijdsparticipatie
korte inhoud actie		De praktijkgerichte armoedevorming wil culturele aanbieders meer inzicht bieden in de complexe leefwereld van de armoedeproblematiek en mechanismen van sociale uitsluiting. In een vormings- en intervisietraject wil het organisaties stimuleren om een draagvlak te creëren binnen de organisatie, om de drempels aan te pakken waar mensen in armoede mee geconfronteerd worden en cultuur op maat aan te bieden. Het materiaal dat voortvloeit uit dit traject krijgt vorm in een praktijkgericht vormingspakket waar andere culturele actoren mee aan de slag kunnen gaan.						
Stappenplan en Budget		2010						
		2011	Februari 2011 – september 2011, 25.000 euro					
		2012	Najaar 2011: presentatie van het vormingspakket op het VPAO					
		2013	Vlaams netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen biedt deze vorming binnen haar huidige middelen verder aan, in samenwerking met Locus en Dēmos vzw.					
		2014						

ACTIE	97. Proefproject algemene Vlaamse vrijetijdspas, de UITPAS, in de regio Aalst					fiche	bijgestuurd	
STRATEGISCHE DOELSTELLING		SD9 De Vlaamse overheid zet in op het verkleinen van de kloof inzake vrijetijdsparticipatie				status	In uitvoering	
OPERATIONELE DOELSTELLING		SD9-OD2 Een algemene Vlaamse vrijetijdskaar schept een niet-stigmatiserend en aantrekkelijk kader voor de vrijetijdsbesteding van elke Vlaming				indicator	Testing demonstrator, implementatie	
verantwoordelijken	kabinet		Kabinet Schauvliege				evaluatie	In 2014 zal het proefproject grondig geëvalueerd worden in functie van al dan niet uitbreiding op Vlaamse schaal.
	administratie	Departement CISM						
	kabinet	Bart De Boiserie						
betrokkenen	administratie	Elien Gillaerts		mensen in armoede		andere actoren	Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen, armoedeverenigingen regio Aalst, Dēmos vzw, Fonds Vrijetijdsparticipatie	
	Het proefproject in de regio Aalst wil meer mensen stimuleren om deel te nemen aan het brede vrijetijdsaanbod en heeft specifieke aandacht voor de drempels die mensen in armoede daarbij ondervinden. De pas wil mensen in armoede in contact brengen (individueel of in groep) met het vrijetijdsaanbod in hun regio en daarbuiten, en vervolgens stimuleren om de kennismaking om te zetten in herhaaldgedrag. Om dit te bereiken is toeleiding naar het bestaande aanbod in samenwerking met de doelgroeppartner essentieel. Het proefproject start met de opbouw van de technische onderbouw, de zogenaamde demonstrator die vervolgens wordt getest en geïmplementeerd in de pilootregio. Het proefproject zal uitwijzen of een algemene vrijetijdspas op Vlaams niveau wenselijk en haalbaar is.							
korte inhoud actie		De UITPAS beslaat het volledige vrijetijdsgedomein. Daarom is er, naast een werkgroep met alle cultuursteeunpunten en –fondsen (zie fiche 99-100), ook een werkgroep opgericht met een aantal actoren uit het bredere vrijetijdsveld (VSF, ISB, Uit de Marge, Steunpunt Jeugd, BLOSO, CJP, Steunpunt Vakantieparticipatie, Afdeling Jeugd, Departement CISM-Afdeling Sport, VVSG, SVS, VWJ) en uit de armoedesector (Dēmos vzw, Fonds Vrijetijdsparticipatie en Netwerk tegen armoede). Deze werkgroep heeft bovendien als doel te informeren en sensibiliseren over alle ontwikkelingen omtrent de UITPAS en fungeert als klankbordgroep wat vrijetijdsparticipatie van mensen in armoede betreft.						
Stappenplan en Budget		2010						
		2011	445.000 euro (voorbereiding, ontwikkeling & testing van de technologische onderbouw, integratie kansenplan en voorbereiding implementatie)					
		2012	Opstart van een werkgroep die zich buigt over de daadwerkelijke toeleiding van mensen in armoede naar het aanbod.					
		2013	540.000 euro implementatie fase I UITPAS in pilootregio					
		2014	540.000 euro implementatie fase II UITPAS in pilootregio - evaluatie proefproject en participatiedoelstellingen in functie van de keuze voor al dan niet uitbreiding op Vlaamse schaal					
		2014	Na positieve evaluatie van het proefproject: uitrol in Vlaanderen					

ACTIE	99/112 Sensibilisering van de sector				fiche	geclusterd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD9 De Vlaamse overheid zet in op het verkleinen van de kloof inzake vrijetijdsparticipatie				status	Continu
OPERATIONELE DOELSTELLING	SD9-OD3 De cultuursector levert een actieve inspanning naar diversiteit in publiek, programmatie en personeel				indicator	Aantal subsidies toegekend worden aan organisaties, projecten, ...die werken rond het thema armoede. (Jaarverslag) Een aspect rond armoedebestrijding is opgenomen in de afgesloten beheersovereenkomsten.
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Schauvliege			evaluatie	Evaluatie van de beheersovereenkomst
	administratie	Kunsten en Erfgoed Bart De Boiserie				
betrokkenen	kabinet				mensen in armoede	Organisaties die gesubsidieerd worden en/of een kwaliteitslabel krijgen, potentiële aanvragers van organisaties waar er samengewerkt wordt met mensen in armoede; organisaties met als doelpubliek mensen in armoede,...
	administratie	Jasmine Choua			andere actoren	Commissieleden, steunpunten
korte inhoud actie	De sector sensibiliseren dat armoede ook een aspect is dat valt onder diversiteit en dat er aandacht moet gaan naar mensen uit deze kansengroep zowel naar publiekswerking toe als naar programmatie en samenstelling van het personeelsbestand.					
	De sector dient zich bewust te worden van deze specifieke kansengroep en dient hiervoor aandacht te hebben zodat ook zij toegang krijgen tot cultuur. Dit kan door drempelverlagend te werken (lagere inkomprizen, aangepaste programmatie, betrekken van organisaties/mensen uit de kansengroepen bij de programmatie). Organisaties worden door de administratie hier op aangesproken tijdens de visitaties. Mensen in armoede worden toegevoegd als een aandachtspunt bij het luikje diversiteit. Mogelijke voorstellen zijn:					

	• Armoede opnemen als een aparte beleidsprioriteit bij de beoordeling van projectaanvragen, of als een onderdeel van het luikje diversiteit dat nu ook al mee opgenomen wordt • Aandacht voor armoede formuleren in de beheersovereenkomsten die afgesloten worden met de instellingen of in de cultureel-erfgoedconvenants met gemeenten en intergemeentelijke samenwerkingsverbanden. De passage wordt als volgt omschreven: X engageert zich om proactief mee te werken aan de acties die vervat zitten in het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding en die betrekking hebben op hun doelstellingen. Hier kan aan worden toegevoegd: "Zo zal er waar nodig overleg gepland worden met het Vlaams Netwerk waar Armen het woord nemen en andere relevante stakeholders zoals vormingsinstellingen."	
	2010	/
	2011	Aandacht voor het aspect "armoede" bij de beoordeling van aanvragen voor project- en structurele subsidies. Hier is geen extra budget voor voorzien dit valt onder de reguliere werking.
	2012	Armoede beschouwen als een onderdeel bij het luikje diversiteit en opnemen bij de visitaties van de organisaties. Hier is geen extra budget voor voorzien dit valt onder de reguliere werking. Bij de beheersovereenkomsten die gestart zijn in 2012 en lopen tot 2016 is er een passage rond armoede opgenomen.
	2013	Bij de opmaak van de nieuwe beheersovereenkomsten een passage opnemen rond de uitvoering van het VAPA. Hier is geen extra budget voor voorzien dit valt onder de reguliere werking. De evaluatie kan gebeuren via het doornemen van jaarverslagen en nagaan of er concrete acties gerealiseerd zijn.
	2014	Diverse beheersovereenkomsten zijn lopende, de acties kunnen geëvalueerd worden.

ACTIE	98. Voorstudie van een proefproject rond de Vlaamse vrijetijdspas					fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD9 De Vlaamse overheid zet in op het verkleinen van de kloof inzake vrijetijdsparticipatie					status	Uitgevoerd
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD9.2 Een algemene Vlaamse vrijetijdskaart schept een niet-stigmatiserend en aantrekkelijk kader voor de vrijetijdsbesteding van elke Vlaming					indicator	Eindrapport, stuurgroep bijeenkomsten, verslagen stuurgroep
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Schauvliege			evaluatie		
	administratie	Departement CJSI					
betrokkenen	kabinet	Bart De Boiserie			mensen in armoede	Vlaamse Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen, Demos vzw, Fonds Vrijtijdsparticipatie	
	administratie	Elien Gillaerts			andere actoren	CultuurNet Vlaanderen	
korte inhoud actie	De voorstudie van een proefproject in de regio Aalst door CultuurNet Vlaanderen wil de verdieping van het bestaande draagvlak bij enkele sleutelpartners nagaan en geeft een gedetailleerde becijfering, een identificatie van geschikte pilootpartners en de opmaak van een projectplan met realistische timing en fasering over de opzet van een proefproject in de regio Aalst.						
Stappenplan en Budget	2010	Eindrapport (15 december 2010), budget: 14.750 euro					
	2011						
	2012						
	2013						
	2014						

ACTIE	6. Organisatie Verticaal Permanent Armoedeoverleg						fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD1 De Vlaamse overheid kiest expliciet voor de bestrijding van armoede						status	Continu
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD2 De participatie van mensen in armoede aan het Vlaamse beleid en in de sectoren die Vlaanderen aanstuurt, wordt ondersteund						indicator	Aantal VPAO's dat jaarlijks plaatsvinden
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Schauvliege					evaluatie	Voortgangsrapport VAPA
	administratie	Departement CISM						
	administratie							
betrokkenen	kabinet	Bart De Boiserie					mensen in armoede	Vlaams Netwerk waar armen het woord nemen
	administratie	Elien Gillaerts					andere actoren	Indien relevant naargelang het thema
korte inhoud actie	Naast de (eerder) wetenschappelijke kennis is er in het beleid ook nood aan de ervaringskennis. In de eerste plaats bezitten mensen in armoede zelf heel wat kennis, zowel over de problemen waarmee zij geconfronteerd worden als over mogelijke oplossingen. Deze informatie moet bij het beleid geraken. Door het betrekken van de doelgroep via dialoogmomenten kunnen zij hun ervaringen inbrengen in het beleid. Op die manier kunnen de beleidsmaatregelen beter afgestemd worden op mensen in armoede en hun problemen.							
	Binnen het beleidsdomein wordt hiertoe een verticaal overleg opgericht. De minister bepaalt in overleg met het Vlaams Netwerk de nadere regels en thema's voor de werking van dat verticale overleg binnen zijn beleidsdomein. Het verticale overleg vindt minstens tweemaal per jaar plaats. Het verticale overleg heeft tot taak de specifieke beleidsinitiatieven te toetsen aan de visie en de ervaring van de doelgroep en voorstellen tot bijsturing te formuleren.							
Stappenplan en Budget	2010	23/04, 26/11 budget: binnen de reguliere werking						
	2011	29/04, 16/12 budget: binnen de reguliere werking						
	2012	15/06, op vraag van het VNA wordt er geen 2 ^{de} VPAO georganiseerd in 2012 budget: binnen de reguliere werking						
	2013	Min. 2 x per jaar budget: binnen de reguliere werking						
	2014	Min. 2 x per jaar budget: binnen de reguliere werking						

ACTIE	57Subsidieren van Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen	fiche	bijgestuurd	
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD4 De Vlaamse overheid zet in op kennisverspreiding, sensibilisering en vorming over armoede	status	Uitgevoerd	
OPERATIONELE DOELSTELLING	57. Verenigingen die werken met mensen in armoede worden maximaal ondersteund, ook in hun basiswerking. Het belang van diverse groepen verenigingen, organisaties van mensen in armoede wordt erkend.	indicator	jaarverslag en afrekening	
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Schauvliege	evaluatie	Een evaluatie van de maatregel is voorzien in het kader van de globale evaluatie van het Participatiedecreet.
	administratie	Agentschap Sociaal-Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen, afdeling VOLC		
betrokkenen	kabinet	Bart De Boiserie	mensen in armoede	Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen
	administratie	Katia De Vos	andere actoren	
korte inhoud actie	Kennis over de problemen van mensen in armoede is niet overal in de cultuur-, jeugd- en sportsector aanwezig. De Vlaamse overheid kan verenigingen subsidiëren om hun expertise te ontsluiten en ter beschikking te stellen. Hiermee wil de Vlaamse overheid het cultuur-, jeugd- en sportverenigingsleven kwalitatief ondersteunen en de slagkracht van de sectoren vergroten. Daarom werd met het Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen een overeenkomst afgesloten tot eind 2012.			
Stappenplan en Budget	2010	- Afleveren van kwalitatief beleidsbeïnvloedend werk in het kader van armoedebestrijding met betrekking tot cultuur, sport en vrije tijd (via eigen verenigingen en overleggroepen, via dossiers of eindproducten van eigen verenigingen en via contacten met andere actoren) - Ontsluiten en overbrengen van haar expertise aan de Vlaamse overheid via het VPAO - Publiekelijke ontsluiting van haar expertise, in het bijzonder naar cultuur, jeugdwerk- en sportsector via overleg en publieksmomenten - Brengen, versterken en opvolgen van vragen en signalen vanuit het beleid en de sectoren cultuur, jeugdwerk en sport naar de verenigingen waar armen het woord nemen budget: 60 000,00 euro		
	2011	cf. 2010 budget: 60 638,52 euro		
	2012	cf. 2010 budget: 62 087,52 euro		
	2013	Nog niet beslist.		
	2014	/		

ACTIE	99/100 Er wordt een werkgroep opgericht met de cultuursteenpunten (Locus, Socius, Forum voor Amateurkunsten, Circuscentrum, CultuurNet Vlaanderen, Vlaams Theater Instituut, Vlaams Audiovisueel Fonds, Vlaams Fonds der Letteren, Muziekcentrum, FARO, BAM, BibNet) en enkele actoren uit de armoedesector (Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen, Dēmos en Fonds Vrijetijds participatie) om na te gaan welke actieve inspanningen er kunnen worden genomen in het kader van diversiteit in publiek en programmatie naar mensen in armoede toe, gelinkt aan de UiTPAS.					fiche	bijgestuurd
	STRATEGISCHE DOELSTELLING		SD9 De Vlaamse overheid zet in op het verkleinen van de kloof inzake vrijetijds participatie			status	In uitvoering
OPERATIONELE DOELSTELLING		SD9-OD3 De cultuursector levert een actieve inspanning naar diversiteit in publiek, programmatie en personeel			indicator	Uitwerking en uitvoering stappenplan	
verantwoordelijken		kabinet	Kabinet Schauvliege			evaluatie	
		administratie	Departement CISM, Agentschap Sociaal-Cultureel Werk voor Jeugd & Volwassenen, Agentschap Kunsten & Erfgoed				
betrokkenen		kabinet	Bart De Boiserie			mensen in armoede	Vlaams Netwerk, Fonds Vrijetijds participatie, Dēmos vzw
		administratie	Elien Gillaerts			andere actoren	Alle cultuursteenpunten
korte inhoud actie		Mensen in armoede participeren nog steeds opvallend minder aan culturele activiteiten. De UiTPAS wil meer mensen stimuleren om deel te nemen aan het brede vrijetijds aanbod en heeft specifieke aandacht voor de drempels die mensen in armoede daarbij ondervinden. Maar het ontwikkelen van de UiTPAS mag niet los gezien worden van het ontwikkelen en ondersteunen van toeleiding. De werkgroep volgt de ontwikkelingen van het proefproject van de UiTPAS van nabij op en fungeert als klankbordgroep voor aspecten m.b.t. de prioritaire doelgroep, mensen in armoede. Daarnaast onderzoekt de werkgroep welke handvaten er binnen de culturele instellingen en organisaties zijn om toeleiding effectief te realiseren en op welke manier participatie- en cultuursteenpunten hierin een ondersteunende rol vervullen.					
Stappen plan en Budget	2010	Er is een tweede werkgroep opgericht wat het bredere vrijetijdsveld betreft (zie fiche 97).					
	2011	/					
		inventariseren van bestaande acties steunpunten VOLC: tegen eind februari 2012 een overzicht van bestaande en toekomstige initiatieven ter verhoging van de participatie van mensen in armoede					

		<i>budget: binnen de bestaande middelen</i>
	2012	<i>Uitbreiden werkgroep met kunstensteunpunten Inventariseren van bestaande acties binnen de verschillende subsectoren Organiseren werkgroep 4 x budget: binnen de bestaande middelen</i>
	2013	<i>Organiseren werkgroep 4 x budget: binnen de bestaande middelen</i>
	2014	<i>/</i>

ACTIE	Maatregel "steun voor advies aan prestarters" in uitvoering van het Werkgelegenheids- en Investeringsplan van de Vlaamse Regering					fiche	nieuw
STRATEGISCHE DOELSTELLING		SD11 De Vlaamse Overheid zet in op duurzame werkgelegenheid				status	Afgesproken
OPERATIONELE DOELSTELLING		OD11.5 De kracht van het ondernemerschap wordt verder ondersteund				indicator	2500 haalbaarheidsstudies in 2 jaar
verantwoordelijken		kabinet	Kabinet Peeters			evaluatie	Aan het einde van de looptijd van het project.
		administratie	Agentschap Ondernemen				
betrokkenen		kabinet		mensen in armoede			
		administratie		andere actoren			
korte inhoud actie		Via een overheidsopdracht wordt een pilootproject met een looptijd van 2 jaar opgestart voor het realiseren van een gebruiksvriendelijke maatregel die tegemoet komt aan de kosten voor advies voor prestarters. De maatregel heeft als doel de kwaliteit van de startende ondernemingen in het Vlaamse Gewest te verhogen en op die manier hun overlevingskansen op te trekken. De actie speelt niet rechtstreeks in op doelstelling 151 van het VAPA maar doordat via deze maatregel bijgedragen wordt aan het verhogen van de overlevingskansen van starters, kan de maatregel preventief werken t.a.v. faillissementen en armoede bij zelfstandigen.					
		Het pilootproject omvat advies over en begeleiding bij de opmaak van de haalbaarheidsstudie van prestarters (= elke kandidaat-ondernemer nog niet ingeschreven in de Kruispuntbank van Ondernemingen). De toegepaste methodieken worden door het Agentschap Ondernemen op hun kwaliteit en validiteit getest en goedgekeurd. De uitvoering van de maatregel zal worden verricht door dienstverleners die ervaring hebben met adviesverlening aan prestarters. De dienstverlener ontvangt forfaitair 900 euro incl. BTW per volledige haalbaarheidsstudie (800 euro incl. BTW van het Agentschap Ondernemen en 100 euro incl. BTW eigen inbreng van de kandidaat-starter).					
Stappenplan en Budget		2010					
		2011	Bekendmaking bestek begin 2011; Pilootproject operationeel vanaf september 2011. 2 miljoen euro voor de gehele projectperiode				
		2012	Pilootproject is lopende				
		2013	September 2013: einde pilootproject, mogelijkheid tot verlenging met 1 jaar				
		2014					

ACTIE	Oproep steun voor advies aan prestarters met aandacht voor doelgroepen					fiche	nieuw
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD11 De Vlaamse Overheid zet in op duurzame werkgelegenheid					status	Afgesproken
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD11.5 De kracht van het ondernemerschap wordt verder ondersteund					indicator	Nog te bepalen
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Peeters				evaluatie	
	administratie	Agentschap Ondernemen					
betrokkenen	kabinet		mensen in armoede				
	administratie		andere actoren				
korte inhoud actie	De generieke steunmaatregel voor prestarters (zie voorgaande fiche) zorgt ervoor dat prestarters, advies kunnen inwinnen over de haalbaarheid van hun project en de advieskosten grotendeels kunnen recupereren, ongeacht of er wordt opgestart of niet.						
	Naast een generieke maatregel voor prestarters is er volgens de SERV, het Steunpunt Werk en Sociale Economie en de doelstellingen van het Pact2020 bijkomend nood aan specifieke maatregelen voor volgende doelgroepen:						
	- personen met een achterstand inzake ondernemerschap in de maatschappij met volgende subdoelgroepen, namelijk allochtonen, personen met een arbeidshandicap, ouderen (50+) en vrouwen.						
	- starters met een hoog groeipotentieel						
	Deze oproep heeft betrekking op de specifieke maatregelen waarmee de Vlaamse Overheid projecten wil steunen die trajectbegeleiding aanbieden en additioneel moeten zijn aan de generieke maatregel en het bestaande aanbod van tools, diensten en instrumenten dat al op de markt aanwezig is. Uit het project moet blijken dat er extra aandacht wordt besteed aan een aantal specifieke punten die bij de respectievelijke doelgroepen meer spelen dan bij de gemiddelde kandidaat-starters, rekening houdende met volgende activiteiten:						
	- sensibilisering, toeleiding en nazorg;						
	- informatieverstrekking over relevante instanties, overheidsinitiatieven, financiering,...;						
	- aandacht voor persoonlijkheidsontwikkeling t.f.v. ondernemerschap;						
	- begeleiden bij de uitvoering van het ondernemingsplan;						
	- ondersteuning bij managementskills;						
	- netwerking;						
	- opleiding.						
Ter uitvoering van de oproep bedraagt de subsidie voor entiteiten maximaal per project en per subdoelgroep:							
- voor personen met een arbeidshandicap 200.000 euro;							
- voor allochtonen 250.000 euro;							
- voor ouderen 250.000 euro;							
- voor vrouwen 550.000 euro;							
- voor starters met een hoog groeipotentieel 1.250.000 euro.							
De subsidie per project bedraagt maximaal 200.000 euro (tweehonderdduizend euro) voor ondernemingen.							

Stappen plan en Budget	2010	
	2011	Begin 2011 :lancering oproep; 31 maart 2011 werd de oproep afgesloten. De projecten kunnen een maximale looptijd hebben van 3 jaar.
	2012	De projecten zijn lopende
	2013	
	2014	

ACTIE	152. Begeleiding aan ondernemers in moeilijkheden – subsidie aan Tussenstap	fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD11 De Vlaamse Overheid zet in op duurzame werkgelegenheid	status	In uitvoering
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD11.5 De kracht van het ondernemerschap wordt verder ondersteund	indicator	Aantal hulpvragen: 500/jaar Aantal lokale organisaties die deelnemen aan gerichte infosessies: 10/jaar Aantal actieve vrijwilligers bij Tussenstap: 40 Aantal bezoeken door vrijwilligers: 100/jaar
verantwoordelijken	Kabinet Peeters	evaluatie	Evaluatiemoment in 2011: evaluatie opgebouwde capaciteit voor de opvang van gefailleerden en ondernemers in moeilijkheden.
betrokkenen	administratie	Agentschap Ondernemen	
	kabinet	mensen in armoede	Sommige hulpverleners binnen Tussenstap hebben zelf reeds een faillissement achter de rug.
	administratie	andere actoren	
	Door een werkingssubsidie voor 2010 en 2011 aan de vzw Zenitor toe te kennen voor de uitbouw van het contact- en informatiepunt Tussenstap wordt concreet antwoord geboden op de behoeften tot ondersteuning, begeleiding en hulp die gefailleerde ondernemers ervaren. Vlaamse ondernemers in nood kunnen kosteloos een beroep doen op Tussenstap voor vragen in verband met: bedreigingen voor het voortbestaan van hun zaak; een gedwongen stopzetting van hun onderneming; knelpunten die specifiek zijn voor tweedekansondernemers. Zenitor zal een oplossing voor de hulpvragers trachten te vinden door het verstrekken van eerstelijnsadvies en -informatie. Zenitor maakt hiervoor gebruik van vrijwilligers die vaak zelf een faillissement achter de rug hebben en dus goed kunnen inschatten waaraan de ondernemer nood heeft en wat hij op dat moment aankan. Zenitor zal ook evalueren of zelfhulpgroepen een bijkomende meerwaarde kunnen betekenen voor ondernemers in nood. Hiertoe zal een eerste zelfhulpgroep worden opgericht. Tussenstap zal via haar loopbaancentrum Zenitor ook de her-activering van ondernemers na een gedwongen stopzetting ondersteunen. Daarnaast zal Zenitor via het informeren van welzijnswerkers zoals OCMW's en andere de hulpverlening aan de ondernemers verbeteren. De welzijnswerkers worden slechts in geringe mate met armoedesituaties van ondernemers geconfronteerd waardoor ze onvoldoende kennis hebben en kennis opbouwen over deze problematiek. Door de hulpverleners en adviesverstrekkers te ondersteunen met opleidingen en persoonlijke adviezen wilde Zenitor hieraan iets verhelpen. Hierdoor zal de hoeveelheid aan capaciteit voor de opvang van gefailleerden en ondernemers in moeilijkheden ook verder worden ontwikkeld. Tussenstap zal haar opgebouwde kennis en verworven expertise betreffende de ruime faillissementsproblematiek, het préfaillissement, het postfaillissement systematisch bundelen in haar kenniscentrum en op een laagdrempelige manier aan alle actoren (ondernemers in moeilijkheden en/of in armoede, hulpvragers, intermediairen, middenveldorganisaties, beleidsverantwoordelijken,...) aanbieden.		
Stappenplan en Budget	2010	Werkingssubsidie van 199.316 euro voor 2010 en 2011 voor uitbouw contact- en informatiepunt Tussenstap	
	2011	Werkingssubsidie van 199.316 euro voor 2010 en 2011 voor uitbouw contact- en informatiepunt Tussenstap	
	2012	Voor EFREM en Tussenstap samen 300.000 euro subsidie (100.000 euro en 200.000 euro)	
	2013		
	2014		

ACTIE	151. Gefailleerden bijstaan en armoede bij zelfstandigen verhelpen.				fiche	Bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD11 De Vlaamse overheid zet in op duurzame werkgelegenheid				status	In uitvoering
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD11.5 De kracht van het ondernemerschap wordt verder ondersteund				indicator	Regelmatig overleg SVL – Zenitor is gepland
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Peeters SE: Soetkin Kesteloot - W: Gregory Verhaeghe				Deze fiche mag geclusterd worden met actiefiches 152.
	administratie	WSE: Els De Leeuw				
betrokkenen	kabinet					
	administratie	mensen in armoede andere actoren				VDAB, ESF en SYNTRA Vlaanderen (niet: SYNTRA) (Bart De Geeter)
korte inhoud actie	(2)	ESF-project 'Begeleiding van gefailleerden' – looptijd: 1/11/2010 – 30/04/2012.				
	(3)	SVL heeft samen met VDAB Zenitor-project ingediend in het kader van voormeld ESF-project. Eind oktober 2010 zullen we vernemen of het goedgekeurd is.				
Stappenplan en Budget	2010	(2) Openstelling oproep tot 31/08/2010; start op 1/11/2010. SVL zal 100 kandidaten ontvangen: gefailleerden die momenteel werken, maar de ambitie hebben om opnieuw te starten als ondernemer. SVL staat in voor de begeleiding van deze kandidaten naar een heropstart. Hiervoor voorzien we een traject dat bestaat uit individuele coaching (max 4x2u) en uit een menu van modules, waaruit elke kandidaat 3 gratis modules kan volgen, afhankelijk van eigen noden.				
	2011	Actie(s) (wat, wie): (2) Eén promotor realiseert begeleiding van 600 gefailleerden (500 niet werkende werkzoekenden, 100 werkende wz); VDAB en Syntra Vlaanderen zijn partners, alsook de promotor van het ESF-project "Ondernemen Werkt III". De promotor staat in voor de uitvoering van de WIP-fiche 'sluitend maatpak gefailleerden'. Doel(en): (2) Opzetten van een oriënterend traject voor de loopbaanverandering van zelfstandige over gefailleerde naar zelfstandige al dan niet via eerst een werknemersstatuut, met een doorstroompercentage van 100% naar VDAB/Syntra Vlaanderen. Te realiseren (kwantitatief vs. kwalitatief): (2) Zie minimum mijlpalen en activiteiten ESF-oproep 187. Meting (wat, wie, hoe, wanneer): (2)) SVL: regelmatig overleg met ZENITOR is gepland. SVL zal 100 kandidaten ontvangen: gefailleerden die momenteel werken, maar de ambitie hebben om opnieuw te starten als ondernemer. SVL staat in voor de begeleiding van deze kandidaten naar een heropstart. Hiervoor voorzien we een traject dat bestaat uit individuele coaching (max 4x2u) en uit een menu van				

	modules, waaruit elke kandidaat 3 gratis modules kan volgen, afhankelijk van eigen noden.		
	(2) Oproepbudget: 700.000 (waarvan 400.000 euro WIP-middelen).		
	2012	2013	2014

ACTIE	152. Dienstverlening die tegemoet komt aan de belangrijkste noden van de ondernemers in moeilijkheden op een efficiënte wijze te organiseren.						fiche	Bijgestuurd	
STRATEGISCHE DOELSTELLING		SD11 De Vlaamse overheid zet in op duurzame werkgelegenheid						status	In uitvoering
OPERATIONELE DOELSTELLING		OD11.5 De kracht van het ondernemerschap wordt verder ondersteund						indicator	Nog te bepalen.
verantwoordelijken	kabinet	SE: Soetkin Kesteloot - W: Gregory Verhaeghe				evaluatie	Deze fiche mag geclusterd worden met actiefiches 151.		
	administratie	WSE: Els De Leeuw							
betrokkenen	kabinet					mensen in armoede	VDAB, ESF en SYNTRA Vlaanderen (niet: SYNTRA) (Bart De Geeter)		
	administratie					andere actoren			
korte inhoud actie	Het sluitend maatpak en de betere vertegenwoordiging van de kansengroepen moet ook doorgetrokken worden naar ondernemerschap met aandacht voor sluitende aanpak naar werkzoekenden, verhogen van de ondernemerscompetenties en een verhoogde participatie van kansengroepen onder meer via een drempelverlagend aanbod voor werkzoekenden rekening houdend met de Activiteitencoöperaties en het doelgroepenbeleid van SYNTRA Vlaanderen.								
Stappenplan en Budget	2010	In februari 2011 heeft de SERV een Rondetafel 'ondernemerschap en kansengroepen' georganiseerd, hierop was ook de VDAB uitgenodigd. Naar aanleiding daarvan zijn een aantal aanbevelingen geformuleerd. Verder is er begin 2011 gewerkt aan een Ontwerpfoto DWSE ism Syntra Vlaanderen, VDAB en VSAWSE 'Evaluatie trajecten ondernemerschap voor werkzoekenden'. Daarin worden een aantal aanbevelingen geformuleerd om de vertegenwoordiging van de kansengroepen in het ondernemerschap te optimaliseren, deze wordt in september besproken op de beleidsraad Werk en Sociale Economie.							
	2011								
	2012								
	2013								
	2014								

ACTIE	153. Betere vertegenwoordiging van de kansengroepen in het ondernemerschap.	fiche	Bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD11 De Vlaamse overheid zet in op duurzame werkgelegenheid	status	Uitgevoerd
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD11.5 De kracht van het ondernemerschap wordt verder ondersteund	indicator	Nog te bepalen.
verantwoordelijken	kabinet SE: Soetkin Kesteloot - W: Gregory Verhaeghe	evaluatie	Nog te bepalen.
betrokkenen	administratie kabinet administratie	mensen in armoede andere actoren	ESF en SYNTRA Vlaanderen (niet: SYNTRA) (Bart De Geeter)
korte inhoud actie	(1) doortrekken van het sluitend maatpak naar ondernemerschap; (2) binnen Syntra speciale acties in opleidingen en bijscholing naar ondernemerschap. Tal van projecten (meestal samenwerkingsverbanden) binnen het doel- en klansengroepenbeleid van SVL zijn (en blijven) lopende (indien daarvoor financiële middelen ter beschikking gesteld worden): (1) ESF-project 'Ondernemen Werkt II' loopt + samenwerking met Activiteitencoöperaties; toeleiding en screening door VDAB-consulenten zelfstandig ondernemen. (2) UNIZO diende het project "Ondernemen Werkt III" in, dat zou gaan lopen van 1 oktober 2010 tot en met 30 september 2013, samen met SVL. In november 2010 gaat het van start indien het goedgekeurd wordt. (3) projecten naar allochtonen en laaggeletterden toe: TLC-netwerk (intensief traject naar ondernemerschap met schakelcursussen Nederlands), NT2-cursussen, etc. (4) we onderzoeken met de SYNTRA naar mogelijkheden om in te tekenen op nieuwe ESF-projecten: 50+ers en personen met een arbeidshandicap – nog onzeker wegens budgettaire beperkingen. Tal van projecten (meestal samenwerkingsverbanden) binnen het doel- en klansengroepenbeleid van SVL zijn (en blijven) lopende (indien daarvoor financiële middelen ter beschikking gesteld worden).		
Stappenplan en Budget	2010	Actie(s) (wat, wie): (1) verlenging 'Ondernemen Werkt', met promotor Unizo in consortium met Syntra Vlaanderen; verderzetting samenwerking Activiteitencoöperaties; beleidsevaluatie door wse. (2) (3) en (4) idem	
	2011	Doel(en): (1) werkzoekenden met interesse in ondernemerschap een sluitend traject naar ondernemerschap aanbieden (2)	

		<i>Te realiseren (kwantitatief vs. kwalitatief):</i> <i>(1) Unizo: zie ESF-oproep; Activiteitencoöperaties: zie subsidiebesluit Vlaamse Regering (inspanningsverbintenissen)</i> <i>(2)</i> <i>Meting (wat, wie, hoe, wanneer):</i> <i>(1) uitstroom (werk/zelfstandig) wordt gemeten door VDAB</i> <i>(2) nog niets specifiek gepland</i>
	2012	<i>Tal van projecten (meestal samenwerkingsverbanden) binnen het doel - en klansengroepenbeleid van SVL zijn (en blijven) lopende (indien daarvoor financiële middelen ter beschikking gesteld worden).</i>
	2013	<i>Tal van projecten (meestal samenwerkingsverbanden) binnen het doel - en klansengroepenbeleid van SVL zijn (en blijven) lopende (indien daarvoor financiële middelen ter beschikking gesteld worden).</i>
	2014	<i>Tal van projecten (meestal samenwerkingsverbanden) binnen het doel - en klansengroepenbeleid van SVL zijn (en blijven) lopende (indien daarvoor financiële middelen ter beschikking gesteld worden).</i>

ACTIE	165. Vlaamse burgers informeren met betrekking tot werking en kansen voor de Vlaamse energiemarkt en hen aansporen een bewuste keuze te maken voor een leverancier.	fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD12 De Vlaamse overheid waakt over een gezond woning – en energiebeleid	status	Continu
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD12.4 Iedereen is voldoende geïnformeerd over de mogelijke keuzes op de energiemarkt en de ondersteuningsmaatregelen op vlak van energiebesparing. Deze informatie leidt in belangrijke mate tot het gewenste gedrag.	indicator	Meeting voor eind 2010 Aangepast communicatieplan 2011 Opvolging door VREG en Samenlevingsopbouw Provinciale infosessies doorverwijzers + doelgroepencampagne in 2013
verantwoordelijken	kabinet	evaluatie	Jaarlijkse evaluatie (intern, met Samenlevingsopbouw en stakeholders) en eventuele aanpassing aanpak en methodiek
	administratie		
betrokkenen	kabinet	mensen in armoede	Meeting rond laagdrempelige communicatie naar doelgroep met Ellen Dries Samenlevingsopbouw naar aanleiding van ons aanbod omwille van kritiek stakeholdersenquête
	administratie	andere actoren	Leveranciers en netbeheerders: ook zij moeten aangespoord worden om laagdrempelig te communiceren met al hun doelgroepen
korte inhoud actie	Bewust omgaan met de energiefactuur is ook voor mensen in armoede heel belangrijk omdat zij op die manier kunnen besparen. Het is heel belangrijk dat ook zij de weg kennen naar de leveranciersvergelijking en op een objectieve manier geholpen worden om de 'beste' leverancier te kiezen. Zij moeten ook informatie op maat krijgen over verhuis zodat zij weten wat ze moeten doen als ze verhuizen. Verhuizingen leiden nog altijd tot problemen op de markt. Het is belangrijk dat alle verhuizers een correcte slotfactuur krijgen en dat de voorschotfacturatie op basis van de juiste meterstanden wordt opgestart. Voor sociaal zwakkeren is dat zeker belangrijk omdat te hoge of late afrekeningen hun situatie nog moeilijker kunnen maken. Door beknopte, duidelijke en eenvoudige informatie op maat wil de VREG iedereen in Vlaanderen bereiken. Niet enkel via een toegankelijke website (voor burgers en hulpverleners) maar ook via affiches, folders en brochures in eenvoudige taal.		
Stappenplan en Budget	2010	Meeting met Samenlevingsopbouw en nadenken over aangepast communicatieplan voor 2011	
	2011	In het Communicatieplan 2011 wordt gefocust op communicatie naar allochtonen	
	2012	In het Communicatieplan 2012 wordt gefocust op voorbereiding van laagdrempelige communicatie specifiek naar de doelgroep ifv een gerichte campagne in 2013	
	2013	Provinciale infosessies voor doorverwijzers door VREG en VEA rond switch leverancier, scans, sociale dakisolatieprojecten + doelgroepencampagne zowel vanuit VEA als VREG (ca. 100.000 euro). Inhoudelijke aanpassing huishoudelijke energiescans voor kwetsbare doelgroepen zodat ook problematiek van energiearmoede direct verholpen wordt via een dienstverlening van het principe laagdrempelig loket aan huis. Er zullen grote inspanningen gebeuren om zoveel mogelijk kwetsbare gezinnen te bereiken met de gratis huishoudelijke scan als opstap naar gerichte dienstverlening op maat.	
	2014	Jaarlijkse evaluatie en eventuele aanpassing aanpak en methodiek - werkingsbudget VREG te bepalen	

ACTIE	163. Minimale energieprestaties opleggen aan alle verhuurde woningen			
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD12 De Vlaamse overheid waakt over een gezond woning – en energiebeleid		fiche	bijgestuurd
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD12.6 Energiebesparende maatregelen houden de energiekosten in toom, zowel bij eigenaars als bij huurders in de private en sociale huursector.		status	in uitvoering
			indicator	Aanpassingen in de regelgeving Aangepast technisch woningonderzoek Uitgewerkte ondersteuningsmaatregelen tbv eigenaars van huurwoningen Tijdsplan invoering Vlaamse minimale energieprestaties huurwoningen
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Van den Bossche	evaluatie	Jaarlijkse evaluatie (intern en met stakeholders) en eventueel bijsturing
	administratie	Vlaams Energieagentschap (VEA)		
betrokkenen	kabinet	Kabinet van Vlaams minister van Energie Van den Bossche Kabinet van Vlaams minister van Wonen Van den Bossche	mensen in armoede	Samenlevingsopbouw, Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen, Steunpunt Armoedebestrijding, VPAO Energie
	administratie	VEA Agentschap Wonen-Vlaanderen	andere actoren	Huurdersbond, Eigenaarssyndicaat
korte inhoud actie	Het blijft erg moeilijk om eigenaars aan te sporen tot het energiezuiniger maken van woningen die ze verhuren. De woningen in het laagste segment van de huurmarkt worden doorgaans bewoond door mensen die het financieel lastig hebben en weinig mogelijkheden hebben om de hoge energiekosten te drukken. We onderzoeken daarom om via de Vlaamse Wooncode minimale energieprestaties op te leggen aan alle huurwoningen. Om te vermijden dat door het opleggen van eisen het aantal huurwoningen zou dalen, moet dit gepaard gaan met (te ontwikkelen) maatregelen ter ondersteuning van energetische renovatie. Einddoel: dalende energiekosten en levenscomfortverhoging voor de huurders, in het bijzonder in het laagste segment van de huurmarkt.			
Stappenplan en Budget	2010	Wijziging Vlaamse Wooncode werd voorbereid		
		Met het decreet van 29 april 2011 werd het principe van minimale energetische prestaties in de Vlaamse Wooncode toegevoegd aan de lijst van elementaire veiligheids-, gezondheids- en woonkwaliteitsvereisten waaraan een woning moet voldoen. Huurwoningen zonder dakisolatie mogen vanaf 2020 niet langer worden verhuurd. Die maatregel zal vanaf 2015 geleidelijk worden ingevoerd. Intussen blijft een premie beschikbaar als stimulans. Een ontwerp van uitvoeringsbesluit dat de minimale energieprestatie-eis voor dakisolatie vaststelt, werd in het najaar van 2011 definitief goedgekeurd. Op 23 september 2011 gaf de Vlaamse Regering haar definitieve goedkeuring aan het Besluit waarmee openbaardienstverplichtingen die aan de netbeheerders worden opgelegd aangaande het rationeel energiegebruik worden aangepast. Vanaf 2012 zullen zij ook de actieverplichting opgelegd krijgen om sociale dakisolatieprojecten uit te voeren. Van een aantal proefprojecten wordt dus overgestapt naar een structurele aanpak. Bij de sociale dakisolatieprojecten dient de netbeheerder voor een vastgelegde doelgroep van kwetsbare huurders in te staan voor de volledige trajectbegeleiding, inclusief (al dan niet gedeeltelijke) financiering van de isolatiewerkzaamheden. Er wordt uitgegaan van de uitvoering van 3000 sociale dakisolatieprojecten per jaar (jaarbudget van 6 miljoen euro). Er is ook 28.500.000 euro vrijgemaakt om de sociale huurmarkt energiezuiniger te maken. Vanaf 2012 worden de energiescans voorbehouden voor sociaal kwetsbare groepen.		
	2012	Uitwerken bijkomende maatregelen ter ondersteuning van energetische renovatie van huurwoningen: sociale dakisolatieprojecten (6.000.000 euro op jaarbasis)		

		<i>Uitwerken tijdspad geleidelijke invoering prestatie-eisen Regulier budget</i>
	2013	<i>Bijsturing en implementatie van bijkomende maatregelen ter ondersteuning van energetische renovatie van huurwoningen Implementatie tijdspad geleidelijke invoering prestatie-eisen voor Vlaamse huurwoningen sociale dakisolatieprojecten gratis huishoudelijke energiescans kwetsbare groepen</i>
	2014	<i>Bijsturing en implementatie van bijkomende maatregelen ter ondersteuning van energetische renovatie van huurwoningen Implementatie tijdspad geleidelijke invoering prestatie-eisen voor Vlaamse huurwoningen Regulier budget</i>

ACTIE	165. Project rond energieconsulenten verder zetten				fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD12 De Vlaamse overheid waakt over een gezond woning – en energiebeleid				status	uitgevoerd
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD12.4 Iedereen is voldoende geïnformeerd over de mogelijke keuzes op de energiemarkt en de ondersteuningsmaatregelen op vlak van energiebesparing. Deze informatie leidt in belangrijke mate tot het gewenste gedrag.				indicator	Lopende projecten met energieconsulenten
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Van den Bossche			evaluatie	Periodieke projectevaluatie / beleidsadvies
	administratie	Vlaams Energieagentschap (VEA)				
	betrokkenen	kabinet	Kabinet van Vlaams minister van Energie Van den Bossche			mensen in armoede
administratie		VEA			andere actoren	Uitvoerders van een project met energieconsulenten
korte inhoud actie	Sinds enkele jaren kent de minister voor Energie facultatieve subsidies voor energieconsulenten tot voor de doelgroepen bedrijven, bouwprofessionals en huishoudens. Na evaluatie werd in 2010 een nieuwe werkwijze voorbereid die moet toelaten om de projectinhouden meer te sturen, langere projectperiodes te realiseren en de doelgroepen maximaal te bereiken. Energieconsulenten zijn bij voorkeur actief binnen bestaande organisaties met groot bereik en expertise naar de doelgroep. Energieconsulenten voor de doelgroep huishoudens zullen deze op maat informeren, sensibiliseren en activeren tot energiebesparing. Ook gezinnen uit lage inkomensgroepen kunnen beroep doen op gepaste dienstverlening. Sinds 2007 gebeurt dit gericht via de inzet van sociale energieconsulenten die actief zijn binnen Samenlevingsopbouw. Algemene doelstelling: zo ruim mogelijk bereik van de doelgroep huishoudens via de inzet van een aantal energieconsulenten die informeren, sensibiliseren en activeren tot energiebesparing. Bestaande instrumenten en ondersteuningen worden daarbij maximaal benut. Het is ook belangrijk dat de energieconsulenten ook de VREG-materie en de sociale beschermingsmaatregelen kennen zodat zij kunnen inspelen op informatiebehoeften (verhuis, leveranciersvergelijking, energiecontract, meterstanden, energiefactuur, ...) en betalingsproblemen.					
	2010	Het Besluit van de Vlaamse Regering tot toekenning van steun aan energieconsulentenprojecten is goedgekeurd. Een oproep tot het indienen van projectvoorstellen is gelanceerd op 1 december 2010. Budget voor energieconsulenten voor de doelgroep huishoudens: 1.325.000 euro (voor 3 jaar).				
2011	Gunning aan volgende promotoren: Bond Beter Leefmilieu, Neos (ouderen), Samenlevingsopbouw provincie Antwerpen (kansarmen) en de Gezinsbond. Looptijd van 01/01/2011 – 31/12/2013. Het project van Samenlevingsopbouw richt zich exclusief op de maatschappelijk kwetsbare groepen. Doorverwijsfunctie naar energiescans installeren. Budget 2011-2013: 1.325.000 euro					
2012	Uitvoering projecten + opvolging door begeleidingscomité. Budget 2011-2013: 1.325.000 euro					
2013	Uitvoering projecten – evaluatie – planning volgende werkingsperiode – nieuwe oproep. Budget 2011-2013: 1.325.000 euro. Budget eventuele nieuwe oproep vast te leggen.					
2014	In functie van evaluatie en budget eventuele nieuwe projecten					
Stappenplan en Budget						

165. Gemeenten of intergemeentelijke samenwerkingsverbanden stimuleren en ondersteunen om een laagdrempelig energieloket te integreren in het woonloket waar kwetsbare (kandidaat-)huurders en eigenaars terecht kunnen voor informatie, ondersteuning en begeleiding op maat rond energiebesparing, energierenovatie en energiezuinig bouwen en verbouwen en de bestaande ondersteuningsmechanismen (energiebesparing en woonkwaliteit) en rechten en plichten op de energiemarkt (keuze energieleverancier, sociale openbaardienstverplichtingen)			fiche	bijgestuurd	
STRATEGISCHE DOELSTELLING		kabinet	SD12 De Vlaamse overheid waakt over een gezond woning – en energiebeleid	status	in uitvoering
OPERATIONELE DOELSTELLING		administratie	OD12.4 Iedereen is voldoende geïnformeerd over de mogelijke keuzes op de energiemarkt en de ondersteuningsmaatregelen op vlak van energiebesparing. Deze informatie leidt in belangrijke mate tot het gewenste gedrag.	indicator	Rapport CEDUBO-studie december 2010 ok Proefprojecten in 2011
verantwoordelijken		kabinet	Kabinet Van den Bossche	evaluatie	
		administratie	Vlaams Energieagentschap (VEA)		
betrokkenen		kabinet	Kabinet van Vlaams minister van Energie Van den Bossche Kabinet van Vlaams minister van Wonen Van den Bossche	mensen in armoede	Samenlevingsopbouw, Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen, Steunpunt Armoedebestrijding, VPAO Energie
		administratie	Agentschap Wonen-Vlaanderen (trekker) VEA	andere actoren	Centrum Duurzaam Bouwen CeDuBo (onderzoeksproject 06/2010 – 12/2010), relevante bestaande woonloketten met dienstverlening rond energie
korte inhoud actie		Ondanks intensieve communicatie en (nieuwe) premies voor energiebesparende investeringen, worden sommige doelgroepen niet bereikt noch geactiveerd tot energetische renovatie. Er blijkt met name voor de doelgroep van sociaal-economische achtergestelde gezinnen hoge nood aan informatieverstrekking en begeleiding op maat. Over het Vlaamse gewest uit te bouwen loketten bieden integrale informatie en begeleiding met betrekking tot energie in de woning. Er wordt gestreefd naar een uniek loketsysteem voor de aanvraag van alle tussenkomsten voor woningrenovatie. De gehanteerde methodiek laat toe om ook lage inkomensgroepen op maat verder te helpen. In eerste instantie worden bestaande initiatieven in kaart gebracht en wordt gezocht naar een gepaste methodiek. Vervolgens worden enkele proefprojecten opgestart om de methodiek uit te testen zodat die op termijn breed toegepast kan worden. Belangrijke onderdelen in de dienstverlening zijn: sensibilisering en informatieverstrekking rond energiebesparende woningrenovatie, begeleiding bij het bekomen van tussenkomsten, het informeren van de kwetsbare (kandidaat-)huurders en eigenaars over het aanvragen van een aansluiting, vragen over het energiecontract, over hun energiefactuur en hoe zij kunnen besparen door een juiste leverancier te kiezen, vragen over verhuizen, over de budgetmeter, ...			
en	2010	CeDuBo leverde een rapport af met inventaris initiatieven en advies verdere uitwerking in een tweetal proefprojecten.			
	Stappenplan	Het idee van de proefprojecten werd verlaten ten voordele van het verder uitbouwen van de dienstverlening rond rationeel energiegebruik via de (inter)gemeentelijke projecten rond lokaal woonbeleid. Werkingsbudget bestaande projecten + open oproep 2011 voor intergemeentelijke projecten lokaal woonbeleid.			
		2011	In het kader van het door minister Van den Bossche gesubsidieerde energieconsulentenproject dat Samenlevingsopbouw Provincie Antwerpen in 2010 uitvoerde, werd een beleidsadvies afgeleverd met bijzondere aandacht voor het bereik van maatschappelijk kwetsbare groepen in een integraal concept voor een “lokale woon-, water en energiewinkel”. Samenlevingsopbouw onderzoekt de mogelijkheid (en financiering) om een proefproject op te zetten in de stadsregio Turnhout. Sinds de Vlaamse Regering zich garant stelt in het kader van de FRGE-werking, is het aantal lokale entiteiten dat goedkope leningen voor		

	energieinnovatie aanbiedt, spectaculair gestegen. Verdere afstemming rond het concept van een woon-, water- en energieloket is aangewezen. Energiescans, vanaf 2012 voorbehouden voor kwetsbare doelgroep, intens promoten. Nagaan of het aspect water(besparing) verder ontwikkeld kan worden.
2012	Geleidelijke verruiming van de dienstverlening rond energiebesparing, energienovatie en energiezuinig bouwen en verbouwen en de bestaande ondersteuningsmechanismen – budget te bepalen
2013	Geleidelijke verruiming van de dienstverlening rond energiebesparing, energienovatie en energiezuinig bouwen en verbouwen en de bestaande ondersteuningsmechanismen – budget te bepalen. Bij gebrek aan verdere uitbreiding intergemeentelijke samenwerkingsverbanden (woonwinkels), meer inzetten op loketfunctie aan huis (energiearmoede + energieefficiëntie) via gratis huishoudelijke energiescans voor kwetsbare gezinnen. Samen met middenveld de toeleiding naar dit instrument maximaliseren.
2014	Geleidelijke verruiming van de dienstverlening rond energiebesparing, energienovatie en energiezuinig bouwen en verbouwen en de bestaande ondersteuningsmechanismen – budget te bepalen

ACTIE	164. Neutrale monitoring van de dienstverlening van de leveranciers				fiche	bijgestuurd	
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD12 De Vlaamse overheid waakt over een gezond woning – en energiebeleid				status	Uitgevoerd	
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD12.5 Via openbare dienstverplichtingen kwaliteitsvolle dienstverlening door leveranciers garanderen in samenwerking met een sterke regulator om hierop toe te zien.				indicator	Het monitoringsysteem is beschikbaar	
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Van den Bossche				evaluatie	Jaarlijkse evaluatie (intern en met stakeholders) en eventueel bijsturing
	administratie	Vlaamse Regulator voor Elektriciteit en Gas (VREG) + Vlaams Energieagentschap (VEA)					
	kabinet	Kabinet van Vlaams minister van Energie Van den Bossche				mensen in armoede	Samenlevingsopbouw – project energie / Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen: het voorstel kan via het verticaal PAO vooraf met hen afgestemd worden. Nadien krijgen ze informatie op maat met betrekking tot de werking en interpretatie van de ontwikkelde methodiek.
betrokken en		Uitwerking en uitvoering vooral door VREG.				andere actoren	Leveranciers: afstemming methodiek + aanlevering gegevens Consumentenorganisaties: afstemming methodiek Andere regulatoren: De Waalse regulator CWaPE heeft al een methodiek uitgewerkt. De VREG zal deze methodiek bestuderen. Met CREG + CWaPE + Brugel zal ook afgestemd worden met het oog op rapportering aan de Europese Commissie.
	administratie						
korte inhoud actie	De VREG heeft al een leveranciersvergelijking die zich focust op de prijzen, op het groengehalte en op de contractmodaliteiten. Uit enquête van de VREG blijkt dat afnemers bij de keuze van een leverancier ook de dienstverlening belangrijk vinden. Hierover bestaat geen objectieve informatie. Door een neutrale monitoring krijgt de klant objectieve informatie over de dienstverlening en worden tegelijkertijd de leveranciers aangezet om een betere dienstverlening te verzekeren. Doelstelling: een transparant neutraal monitoringsysteem op de website van de VREG dat afnemers informatie geeft over de dienstverlening van leveranciers en dat regelmatig geactualiseerd wordt. Ook telefonisch via 1700 kan een afdruk van de monitoringresultaten verkregen worden.						
Stappenplan en Budget	2010	Interne visienota met voorstel voor monitoring uitgewerkt - binnen werkbudget VREG					
	2011	Eerste rapportering opgevraagd bij leveranciers, deze wordt nu verwerkt en geanalyseerd. Aftoetsing op VPAO Energie 06/09/11. Afstemming met leveranciers en uitwerking methodiek + desgevallend aanbesteding voor informatica-technische ondersteuning - binnen werkbudget VREG					
	2012	Monitoring van de dienstverlening is beschikbaar!					
	2013	Jaarlijkse evaluatie en eventuele verfijning methodiek - binnen werkbudget VREG					
	2014	Jaarlijkse evaluatie en eventuele verfijning methodiek - binnen werkbudget VREG					

ACTIE	164. Met de federale ombudsdienst Energie worden afspraken gemaakt rond samenwerking met betrekking tot geschillen			fiche	Bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING		kabinet	Kabinet Van den Bossche	status	uitgevoerd
OPERATIONELE DOELSTELLING		administratie	Vlaamse Regulator voor Elektriciteit en Gas (VREG) + Vlaams Energieagentschap (VEA)	indicator	Afspraken vastgelegd eind 2010
verantwoordelijken	betrokkenen	kabinet	Kabinet van Vlaams minister van Energie Van den Bossche	evaluatie	Jaarlijkse evaluatie (intern en met stakeholders) en eventueel bijsturing
		administratie	Uitwerking en uitvoering door VREG.	mensen in armoede	Samenlevingsopbouw – project energie / Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen: er is geen voorafgaande afstemming. De methode van samenwerking en hoe deze verloopt wordt toegelicht.
		andere actoren	Federale ombudsdienst Leveranciers en netbeheerders: zij zijn de partijen tegen wie klachten worden ingediend Andere regulatoren: zij ondertekenen ook de samenwerkingsovereenkomst		
korte inhoud actie		Klachten van Vlaamse afnemers over Vlaamse bevoegdheden werden voor de komst van de federale ombudsman door de VREG behandeld. Klagers weten niet altijd goed waar ze precies met hun klacht terecht kunnen. Zij sturen daarom hun klacht naar verschillende instanties in de hoop een antwoord te krijgen.. Er zijn verschillende instanties die kunnen aangesproken worden en die klachten kunnen behandelen. De federale ombudsman wil een uniek aanspreekpunt zijn (= 1 loket). Er moeten echter afspraken gemaakt worden om te verzekeren dat klachten die zowel bij VREG als ombudsman binnenkomen één uniform antwoord krijgen en correct geregistreerd worden. Een overeenkomst met de federale ombudsdienst zorgt ervoor dat de VREG niet zelf een aparte ombudsdienst moet opzetten. Er is één uniek aanspreekpunt waardoor de klant niet meer moet nadenken of hij nu bij de VREG of bij de federale ombudsdienst terecht kan. De overeenkomst bepaalt dat er op regelmatige tijdstippen overleg is en bepaalt welke informatie en hoe die wordt uitgewisseld. Op die manier blijft de VREG een vinger aan de pols houden. De VREG ontvangt op regelmatige tijdstippen informatie over het aantal klachten, de onderwerpen, ... De federale ombudsdienst kan ook altijd bij de VREG terecht voor input over complexe klachten en om afstemming te krijgen over specifieke onderwerpen. Afspraken tussen de energieregulatoren en federale ombudsman die de afhandeling van vragen en klachten in België onderling regelen. De overeenkomst bevat ook de praktische afspraken die ervoor zorgen dat de VREG betrokken blijft bij de problemen op de Vlaamse markt. De federale ombudsman is het uniek aanspreekpunt zodat vragen en klacht efficiënt behandeld worden en een uniform en duidelijk antwoord krijgen.			

Stappenplan en Budget	2010	Er werd overlegd met federale Ombudsdienst rond samenwerking, maar dit leidde in 2010 niet tot definitieve afspraken
	2011	Definitieve afspraken werden vastgelegd eind maart 2011 en geformaliseerd via goedkeuring VREG in juni 2011. Toelichting door de VREG op VPAO Energie 06/09/11. Binnen regulier budget
	2012	Jaarlijkse evaluatie en eventuele verfijning methodiek - binnen werkingsbudget VREG
	2013	Jaarlijkse evaluatie en eventuele verfijning methodiek - binnen werkingsbudget VREG
	2014	Jaarlijkse evaluatie en eventuele verfijning methodiek - binnen werkingsbudget VREG

ACTIE	164. Evaluatie van de sociale openbaardienstverplichtingen (waaronder werking LAC) en de Vlaamse regeling rond gratis kWh in overleg met mensen in armoede	fiche	Bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD12 De Vlaamse overheid waakt over een gezond woning – en energiebeleid	status	uitgevoerd
	OPERATIONELE DOELSTELLING	indicator	Evaluatienota afgeleverd aan het kabinet Energie Wijzigingsbesluit s-ODV gepubliceerd
betrokkenen	kabinet	evaluatie	o.a. feedback op evaluatienota
	administratie	Via het verticaal PAO worden mensen in armoede betrokken bij de besluitvorming : startevent 26/11/10), bevestigd via enquêtes (met medewerking OCMW's, mei-juni 2011),...	
	kabinet	mensen in armoede	
	administratie	andere actoren	De groep stakeholders voor evaluatie wordt zeer breed gehouden, zowel leveranciers en netbeheerders, VVSG, SERV, academici, Gezinsbond, CAW's, vakbonden, federale ombudsdienst enz worden betrokken
korte inhoud actie	Op 13/3/2009 werd het aangepaste besluit van de Vlaamse Regering met betrekking tot de sociale openbaardienstverplichtingen goedgekeurd. In deze legislatuur wordt dit aangepaste besluit (inmiddels opgenomen in het Energiebesluit, geëvalueerd. Ondermeer de invoering van aardgasbudgetmeters moet opgevolgd en waar nodig bijgesteld worden. Een grondige evaluatie van het sociale energiebeleid moet de effectiviteit en de efficiëntie hiervan bestuderen en indien nodig aanpassingen suggereren. Alle belanghebbenden worden hierbij betrokken. Een nota met conclusies en aanbevelingen voor Vlaams minister van Energie wordt afgerond tegen 30/09/2011 en zal aanleiding vormen tot het optimaliseren van de regelgeving. Thema's die zeker aan bod komen: statuut beschermde afnemer, budgetmeters, automatische schuldafbouw, minimale levering van aardgas.		
Stappenplan en Budget	2010	Formele start van de evaluatie vond plaats tijdens een studiedag op vrijdag 26/11/2010. Voorbereiding voor de diverse stappen in de evaluatie worden getroffen - Regulier budget	
	2011	Uitvoering plan evaluatie met enquêtes, praktijkbezoeken, rondetafels, benchmark enz Nota met conclusies en aanbevelingen voor Vlaams Minister van Energie. Het tijdens de winter van 2010-2011 ingevoerde systeem voor tussenkomsten voor minimale levering van aardgas wordt geoptimaliseerd i/v verhoging bereik doelgroep en vermindering administratieve lasten voor de ondersteunende OCMW's. In het kader van het sociaal onderzoek kan aan de OCMW's gevraagd worden rekening te houden met de aanwezigheid van kinderen (cfr Actieplan Kinderarmoede).	

		In de schoot van het VPAO Energie werd een VPAO LAC opgestart (netbeheerders, VSG, OCMW's, armoedeverenigingen, kabinet Welzijn, Armoedebestrijding en Energie) dat oa goede praktijken verzamelt en verspreidt ifv maximale bescherming van de rechten van de klant. – Beperkt werkbudget voor een aantal dagen ondersteuning bij verwerking enquête bij klanten met een budgetmeter, rest regulier budget
	2012	In september goedkeuring BVR dat sociale bescherming energieklient uitbreidt.
	2013	Implementatie nieuwe maatregelen Sociale Openbaredienstverplichtingen (oa sensibilisering van gedropte klanten om zo snel als mogelijk terug te keren naar de commerciële markt waar gevoelig lagere tarieven te vinden zijn dan dat van de netbeheerder. Update brochures.
	2014	Regelgevende initiatieven om de sociale bescherming van energieklienten verder te verbeteren + continue evaluatie - regulier budget

ACTIE	13. Ten laatste in 2014 worden nieuwe beleidsmaatregelen systematisch getoetst op hun effecten inzake bevordering van gelijke kansen en bestrijding van armoede. Hierbij staat voorop dat de armoede- en gelijkekansentoets geïntegreerd wordt in de bestaande reguleringsimpactanalyse. En hiertoe werken medewerkers van Gelijke Kansen in Vlaanderen samen met medewerkers van armoedebestrijding.				fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD1 De Vlaamse overheid kiest expliciet voor de bestrijding van armoede				status	Continu
OPERATIONELE DOELSTELLING	Het gelijkekansenbeleid kiest expliciet voor de bestrijding van armoede				indicator	Aantal uitgevoerde toetsen
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Peeters		evaluatie	Nog te bepalen	
	administratie	Duurzame Ontwikkeling				
betrokkenen	kabinet	Smet, Lieten, Vandeurzen		mensen in armoede	VNA	
	administratie	Gelijke Kansen in Vlaanderen, Jeugd, Brussel, Armoede, Ouderen (Welzijn)		andere actoren		
korte inhoud actie	Ontwerpen en implementatie van een quick scan en van een effectieve toets zodat elk beleidsdomein sleutelteksten in het beleidsproces systematisch screent m.b.t. effecten inzake armoede en gelijke kansen					
Stappenplan en Budget	2010	Overleg met medewerkers Armoede en Gelijke Kansen over doelstelling en concept				
	2011	Ontwerp quick-scan				
	2012	Finaliseren ontwerp quick-scan				
	2013	Start implementatie quick-scan en ontwerp handleiding bij gelijkekansenluik van quick-scan				
	2014	Quick-scan wordt systematisch toegepast				

ACTIE	15. In de nieuwe beheersovereenkomsten van de Vlaamse overheid, wordt waar relevant de link met armoede opgenomen. Voor Gelijke Kansen in Vlaanderen betreft dit de beheersovereenkomst met het Steunpunt Gelijkekansenbeleid.			fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD1 De Vlaamse overheid kiest expliciet voor de bestrijding van armoede			status	Continu
OPERATIONELE DOELSTELLING	Het gelijkekansenbeleid kiest expliciet voor de bestrijding van armoede			indicator	Opname van de link met armoede in het meerjarenplan van het SGK
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Smet		evaluatie	
betrokkenen	administratie	Gelijke Kansen in Vlaanderen			
	kabinet	Wetenschapsbeleid	mensen in armoede		
	administratie	Wetenschapsbeleid	andere actoren		
korte inhoud actie	In het meerjarenplan dat integraal deel uitmaakt van de beheersovereenkomst, wordt waar relevant de link met armoede opgenomen.				
Stappenplan en Budget	2010				
	2011				
	2012	Moment waarop nieuwe beheersovereenkomsten voor de Steunpunten Beleidsrelevant Wetenschappelijk Onderzoek ingaan (waaronder het SGK).			
	2013				
	2014				

ACTIE	14. In de beleidsnota en de jaarlijkse beleidsbrieven van de minister van Gelijke kansen wordt aangeduid op welke manier het armoedebestrijdingsbeleid binnen deze bevoegdheid gevoerd wordt	fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD1 De Vlaamse overheid kiest expliciet voor de bestrijding van armoede	status	Continu
OPERATIONELE DOELSTELLING	Het gelijkekansenbeleid kiest expliciet voor de bestrijding van armoede.	indicator	-Aanwezigheid van doelstellingen en acties die betrekking hebben op deelgroepen van het gelijkekansenbeleid. -Inspraak vanuit (onder meer) het armoede-middenveld bij doelstellingen van het gelijkekansenbeleid die betrekking hebben op iedereen.
verantwoordelijken	kabinet administratie	evaluatie	
betrokkenen	kabinet administratie	mensen in armoede andere actoren	
korte inhoud actie	Doelstellingen die hetzij rechtstreeks geformuleerd zijn in functie van deelgroepen van het gelijkekansenbeleid met een verhoogd armoederisico, hetzij geformuleerd zijn in functie van globalere groepen of de hele samenleving moeten bij hun uitwerking rekening houden met zowel de belangen van mensen in armoede als waar mogelijk met de preventie van armoede.		
Stappenplan en Budget	2010	Beleidsbrief 2010-2011	
	2011	Beleidsbrief 2011-2012	
	2012	Beleidsbrief 2012-2013	
	2013	Beleidsbrief 2013-2014	
	2014		

ACTIE	45. Oprichting kenniscentrum mediawijsheid, meer specifiek dat deel dat gericht is naar journalisten en programmamakers: hen informeren over de werking van stereotypen van kansengroepen en armen en hen good-practices, tips en middelen aanreiken voor een genuanceerde beeldvorming.					fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING		SD4 De Vlaamse overheid zet in op kennisverspreiding, sensibilisering en vorming over armoede		status		In uitvoering	
OPERATIONELE DOELSTELLING		Het gelijkemansbeleid zet in op kennisverspreiding, sensibilisering en vorming over armoede.		indicator		-in 2011 verschijnt in De Journalist een artikel van 2 pagina's over beeldvorming van 'armoede' -in 2011 verschijnt in de brochure over beeldvorming van kansengroepen een artikel over beeldvorming van armoede -ervaringsdeskundigen in armoedebestrijding die vanuit hun werkveld specifieke expertise hebben opgebouwd, worden opgenomen in de expertendatabank in de loop van 2012 in overleg met VNA...	
verantwoordelijken		kabinet	Kabinet Smet		evaluatie		Het artikel over beeldvorming van armoede werd voorgelegd voor feedback aan het VNA, voor het gepubliceerd werd.
		administratie	Gelijke Kansen in Vlaanderen				
		kabinet	Kabinet Media; Kabinet Armoedebestrijding	mensen in armoede	VNA, De Link		
betrokkenen		administratie	Armoedebestrijding en Media		andere actoren		
		-Via een sensibiliserende artikelreeks in De Journalist, het maandblad van de VVJ, over beeldvorming van kansengroepen, ook van armen (afgerond in 2011) -Via een sensibiliserende brochure over beeldvorming van kansengroepen, ook armen voor journalisten en programmamakers (afgerond in 2011) -Via de Expertendatabank, die in samenwerking met de minister van Armoedebestrijding zal uitgebreid worden met ervaringsdeskundigen in armoedebestrijding die vanuit hun werkveld specifieke expertise hebben opgebouwd (uitgevoerd in 2012; continue opvolging nadien).					
Stappenplan en Budget		2010					
		2011	- Artikelreeks in De Journalist is gefinaliseerd. - Sensibiliserende brochure is klaar en verspreid.				
		2012	- Expertendatabank is uitgebreid met ervaringsdeskundigen in armoedebestrijding die vanuit hun werkveld specifieke expertise hebben opgebouwd				
		2013					
		2014					

ACTIE	6/8/104 Organisatie van verticaal permanent armoede-overleg in het kader van 'toegankelijkheid van informatie' waarbij rechtstreekse dialoog van mensen in armoede met het beleid centraal staat en waarbij een analyse gemaakt wordt van inkluderende en uitsluitende maatregelen.Samenwerking met andere beleidsdomeinen.			fiche	geclusterd
STRATEGISCHE DOELSTELLING		SD5 De Vlaamse overheid kiest voor duurzame participatie van mensen in armoede		status	Continu
OPERATIONELE DOELSTELLING		Het gelijkekansenbeleid kiest voor duurzame participatie van mensen in armoede waar zinvol en wenselijk voor de doelgroep zelf.		indicator	Zie verslagen
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Smet		evaluatie	Zie verslagen
	administratie	Gelijke Kansen in Vlaanderen			
betrokkenen	kabinet		mensen in armoede		VNA
	administratie		andere actoren		
korte inhoud actie		Een beleid van 'Toegankelijke informatie' op maat van de beoogde doelgroepen			
Stappenplan en Budget	2010	Realisatie van pilootproject. In samenwerking met TOEMEKA werden toegankelijke versies gemaakt van de beleidsnota's van Gelijke Kansen, Onderwijs, Jeugd en Brussel. De methodiek die TOEMEKA hanteert, zorgt ervoor dat rekening gehouden wordt met onder meer de feedback van mensen in armoede, zodat nog eens aparte VAO hierover in 2010 nodig, noch wenselijk is. De toegankelijke beleidsnota's werden onder meer verspreid naar lidorganisaties van het VNA.			
	2011	1 PAO om enerzijds de 'Toegankelijke Beleidsnota's' te evalueren, anderzijds in kaart te brengen welke andere relevante sleutelteksten prioritair toegankelijk dienen te zijn.			
	2012	Toelichting 'expertendatabank' aan VNA en aan navormingen van de Link voor opgeleide ervaringsdeskundigen			
	2013				
	2014				

ACTIE	191. In het geïntegreerd actieplan voor het integratiebeleid is er – waar relevant – systematisch aandacht voor het armoederisico bij nieuwe Vlamingen en wordt de link gelegd naar dit Vlaams Actieplan Armoede.				fiche	Kies een item.
STRATEGISCHE DOELSTELLING		kabinet	Kabinet Bourgeois		status	In uitvoering
OPERATIONELE DOELSTELLING		administratie	BZ – ABB – Inburgering en Integratie		indicator	Indicatoren en opvolging worden bepaald in het actieplan.
verantwoordelijken		kabinet	Relevante beleidsdomeinen om het horizontaal integratiebeleid mee vorm te geven		evaluatie	Evaluatie van het actieplan tegen eind 2014.
		administratie	Relevante beleidsdomeinen werken mee aan het opstellen van het plan		mensen in armoede	
betrokkenen		kabinet	Relevante beleidsdomeinen werken mee aan het opstellen van het plan		andere actoren	Kruispunt Migratie-Integratie, Minderhedenforum, VGC, VVP, VVSG werken mee aan het opstellen van het actieplan (vanuit een waarnemende functie)
korte inhoud actie		Inburgerings- en integratiebeleid is een horizontaal beleidsdomein, dat binnen de verschillende beleidsdomeinen moet worden opgenomen. In samenwerking met andere relevante beleidsdomeinen zal daarom een geïntegreerd actieplan worden opgemaakt. Dit plan wil het thema integratie op een inclusieve maar expliciete manier benaderen. Vanuit elk beleidsdomein wordt expertise aangebracht en worden acties vooropgesteld die een plaats krijgen in het plan. In de commissie Integratiebeleid, die het actieplan opmaakt, zetelen ook vertegenwoordigers van het departement WVG.				
Stappenplan en Budget		2010	Besluit ter uitvoering van het decreet van 30 april 2009, waarin de bepalingen rond het geïntegreerd actieplan zijn opgenomen.			
		2011	Oprichting commissie Integratiebeleid. Goedkeuring van actieplan door de Vlaamse Regering (najaar).			
		2012	Opstellen actiefiches + uitvoering actieplan.			
		2013	Uitvoering actieplan.			
		2014	Uitvoering actieplan.			

ACTIE	Bij de (her)aanleg van woonwagenterreinen zal een kindvriendelijke omgeving als aandachtspunt meegenomen worden				fiche	nieuw	
STRATEGISCHE DOELSTELLING		SD12 De Vlaamse overheid waakt over een gezond woning - en energiebeleid				status	In uitvoering
OPERATIONELE DOELSTELLING		OD12.3 De woonzekerheid voor de meest kwetsbare mensen wordt verhoogd.				indicator	
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Bourgeois			evaluatie		
	administratie						
betrokkenen	kabinet				mensen in armoede		
	administratie				andere actoren		
korte inhoud actie		Woonwagenterbouders behoren tot de doelgroep van het integratiebeleid. Bij de aanleg, uitbreiding en renovatie van woonwagenterreinen is het engagement opgenomen dat er specifiek rekening zal gehouden worden met de aanwezigheid van jonge kinderen. Hier zal men dan inspanningen doen om deze woonwagenterreinen zo kindvriendelijk mogelijk te maken en om hier een omgeving van te maken die kinderen de nodige kansen geven om te spelen, zich te ontplooiën en te ontwikkelen.					
Stappenplan en Budget	2010	Niet van toepassing					
	2011	Opstart gesprekken bevoegde instanties Aankondiging dat de gemeente Meeuwen - Gruitrode in de aanleg van het woonwagenterrein heeft voorgesteld een speelveldje / speelruimte te integreren. De aanleg van dit terrein, inclusief kindvriendelijke constructies, komt in aanmerking voor 90% subsidiëring volgens het besluit van de Vlaamse regering houdende de subsidiëring van de verwerving, de inrichting, de renovatie en de uitbreiding van woonwagenterreinen voor woonwagenterbouders.					
	2012	Zowel bij de voorbereiding als de beoordeling van nieuwe aanvragen tot subsidiëring van de verwerving, uitbreiding, renovatie en inrichting van woonwagenterreinen zal het Kruispunt M-I en de administratie SII aandacht besteden aan een kindvriendelijke omgeving.					
	2013						
	2014						

ACTIE	193. Er wordt een Vlaams Overlegplatform Midden – en Oost - Europese migranten (MOE) opgericht waarin armoedebestrijding ook aan bod komt.				fiche	Kies een item.
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD1 De Vlaamse overheid kiest expliciet voor de bestrijding van armoede				status	In uitvoering
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD1.4 We zetten versterkt in op de strijd tegen gekleurde armoede				indicator	
verantwoordelijken	kabinet	administratie	kabinet			
				mensen in armoede		
betrokkenen						
		administratie	kabinet	andere actoren		Kruispunt Migratie-Integratie: inbreng expertise. Lokale besturen: coördinatie en uitvoering van lokaal integratiebeleid (o.m. voor Roma), aanleveren van knelpunten.
korte inhoud actie	Er wordt een MOE werkgroep opgericht met als taak een plan op te maken omtrent de moeilijk beheersbare instroom van MOE (Roma) migranten . Het plan situeert zich op diverse beleidsdomeinen zoals onderwijs, huisvesting, inburgering, tewerkstelling en gezondheidszorg. Het bestrijden van armoede en kansarmoede vormt een rode draad doorheen het plan. Zeker voor de Roma-migratie is dit relevant omdat de migratie van deze groep rechtstreeks terug te brengen is naar een aantal achterstandscriteria.					
	Ook lokaal niveau heeft het MOE(Roma)-beleid nauwe linken met het lokaal armoedebeleid, ingebed in het lokaal sociaal beleid. Lokale besturen vervullen immers ook een cruciale rol in de aanpak van een inclusief en integraal armoedebeleid. Ze kunnen ter zake de regio's opnemen van alle acties ter bestrijding van armoede op hun grondgebied op de verschillende beleidsdomeinen (tewerkstelling, scholing, huisvesting, gezondheid, gezinsbeleid, vrijetijdsaanbod,...) en kunnen op dit terrein ook intergemeentelijke samenwerkingsverbanden aangaan. Het bestrijden van kinderarmoede en de aanpak van de problematiek rond de Midden – en Oost – Europese migranten zijn terreinen waarop steden en gemeenten actief kunnen zijn. Gemeenten, OCMW's en de armoedeverenigingen zijn de belangrijkste partners in dit verhaal en moeten dus vanaf het begin betrokken worden bij de implementatie ervan, en dit samen met een breed spectrum aan lokale actoren. Het Vlaamse armoedebeleid ondersteunt het lokaal armoedebeleid door de nodige tools aan te reiken zoals lokale armoedecijfers, een methodiekboek en een verzameling van 'good practices'.					
Stappenplan en Budget	2010	Oprichting overlegplatform (werkgroep Midden- en Oost Europese (Roma) Migratie).				
	2011	Concrete uitwerking coördinatie en opmaak actieplan (o.a. afstemming VAPA).				
	2012	Uitvoering actieplan.				
	2013	Uitvoering actieplan.				
	2014	Uitvoering actieplan.				

ACTIE	192. Er wordt een werkgroep 'Gekleurde armoede' opgericht.										fiche	Kies een item.
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD1 De Vlaamse overheid kiest expliciet voor de bestrijding van armoede										status	In uitvoering
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD1.4 We zetten versterkt in op de strijd tegen gekleurde armoede										indicator	
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Bourgeois									evaluatie	
	administratie	BZ – ABB – Inburgering en Integratie										
	kabinet											
betrokkenen	administratie	WVG, K&G, VDAB									mensen in armoede	Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen, Minderhedenforum, VMC, De Link, Steunpunt Armoedebestrijding, Oases, KBS, VGC
											andere actoren	
korte inhoud actie	Inkleuring van de armoede onder de aandacht brengen en nagaan hoe nieuwe Vlamingen die in armoede leven nauwer kunnen betrokken worden bij het armoedebestrijdingsbeleid en bij de verenigingen waar armen het woord nemen. De werkgroep wil inspelen op de link tussen het inburgerings- en integratiebeleid en het armoedebestrijdingsbeleid.											
Stappenplan en Budget	2010	Oprichting werkgroep.										
	2011	Opmaak eerste aanbevelingen.										
	2012	Aanbevelingen worden voorgelegd										
	2013	Een groep experts vanuit VDAB, VVSG, inburgering en onderwijs hebben samen met kabinet Lieten en Bourgeois de aanbevelingen van de werkgroep besproken. Tegen de zomer van 2013 zullen een aantal activerende maatregelen worden uitgerold.										
	2014											

ACTIE	Studio Kinderarmoede		fiche	nieuw
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD2 De Vlaamse overheid zet in op het verzamelen en combineren verschillende soorten van kennis over armoede en sociale uitsluiting		status	Uitgevoerd
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD2.1 De wetenschappelijke kennis omtrent armoede wordt vergroot		indicator	Lijst van 10 mogelijke en haalbare voorstellen
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Lieten	evaluatie	Nog te bepalen
betrokkenen	administratie	EWI	Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen	
	kabinet		mensen in armoede	
korte inhoud actie	administratie	WVG	andere actoren	Koning Boudewijnstichting en Flanders DC
	In het kader van de focus op kinderarmoede en sociale innovatie plannen wij ook de organisatie van een 'Studio' eind 2011. Het gaat om een strategisch instrument om maatschappelijke problemen op een 'out of the box'-manier aan te pakken. Door een intensieve samenwerking tussen wetenschap en praktijk kan kennisaccumulatie plaats vinden over wat in de praktijk werkt en over wat mogelijke valkuilen zijn. Het Studio-concept, dat wordt geïmporteerd vanuit Finland en waarvoor binnen Europa ook grote belangstelling bestaat, hanteert een vernieuwende methodiek doordat men 8 mensen tezamen brengt uit verschillende disciplines en met andere culturele achtergronden vanuit Europa om hun expertise toe te passen op een maatschappelijk probleem, in dit geval kinderarmoede met een focus op 0-3 jaar. Het gaat zowel om een manier van werken, een fysieke plaats als om een efficiënt team. Het unieke van dit concept is dat men mensen tezamen brengt die rond een bepaalde problematiek brainstormen vanuit hun eigen expertise. Het gaat zowel over wetenschappers als over mensen die werkzaam zijn op het terrein. De inbreng van mensen in armoede zelf wordt extra bewaakt. Na 5 dagen intensieve samenwerking moet het Studio-team naar buiten komen met een lijst van 10 mogelijke en haalbare voorstellen.			
Stappenplan en Budget	2010	Niet van toepassing.		
	2011	Voorbereiding Studio .		
	2012	Studio heeft plaats tussen 30 november en 4 december 2011. Budget 150.000 euro.		
	2013			
	2014			

ACTIE	101. We werken mee aan de EU-resolutie rond toegankelijkheid van het jeugdwerk en jeugdactiviteiten voor armste kinderen en jongeren				fiche	bijgestuurd	
STRATEGISCHE DOELSTELLING		SD9 De Vlaamse Overheid zet in op de toegankelijkheid van vrijetijdsbesteding				status	Uitgevoerd
OPERATIONELE DOELSTELLING		De jeugdwerksector wordt ondersteund in het opstarten en ondersteunen van aanvullend aanbod voor kinderen en jongeren in armoede dat op korte of middellange termijn aansluiting vindt binnen de bestaande beleidsinstrumenten.				indicator	resolutie
verantwoordelijken	kabinet		Kabinet Smet			evaluatie	resolutie
	administratie	Agentschap Sociaal Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen, Afdeling Jeugd					
betrokkenen	kabinet		Kabinet Smet			mensen in armoede	
	administratie	Agentschap Sociaal Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen, Afdeling Jeugd			andere actoren		
korte inhoud actie		Het Belgisch EU-voorzitterschap Jeugd zorgt ervoor dat tijdens het voorzitterschap de resolutie rond de toegankelijkheid van jeugdwerk voor de armste kinderen en jongeren wordt aanvaard op de Raad van Ministers bevoegd voor jeugdbeleid van november 2010. Deze resolutie kadert in het Europees Jaar 2010 en heeft een link met de prioriteit jeugdwerk van het Belgisch EU Voorzitterschap Jeugd. Op de agenda van dezelfde raad staan ook 'conclusions' rond de toegankelijkheid van cultuur voor jongeren. De Europese Commissie heeft een studie hierover laten uitvoeren en verzamelt reacties van de lidstaten.					
Stappenplan en Budget		2010	Resolutie				
		2011					
		2012					
		2013					
		2014					

ACTIE	96. Evaluatie Participatiedecreet					fiche	nieuw
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD9 De Vlaamse overheid zet in op het verkleinen van de kloof inzake vrijetijdsparticipatie					status	Uitgevoerd
OPERATIONELE DOELSTELLING	SD9-OD1 De participatie in het cultuur-, jeugd- en sportbeleid wordt verder ondersteund, verrijkt en versterkt in het kader van het participatiedecreet					indicator	Evaluatierapport, aangepaste wetgeving
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Smet			evaluatie		
	administratie	Agentschap Sociaal-Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen, Departement Cultuur, Jeugd, Sport en Media					
betrokkenen	kabinet	Suzy Bleys			mensen in armoede	Vlaams Netwerk (consultatie, betrokkenheid afhankelijk van het te evalueren hoofdstuk)	
	administratie	Jill Everaert			andere actoren	Demos vzw, gesubsidieerde actoren, steunpunten ,... (consultatie, betrokkenheid afhankelijk van het te evalueren hoofdstuk)	
korte inhoud actie	Het Participatiedecreet heeft o.a. als doelstelling de participatie van kansengroepen (waaronder personen in armoede) aan cultuur, jeugdwerk en sport te verhogen. Volgens het Participatiedecreet is voor bepaalde onderdelen een evaluatie vereist in 2011. Het ganse decreet wordt echter geëvalueerd. Deze evaluatie zal uitwijzen of het decreet een geschikt instrument is en/of waar het moet worden bijgestuurd. Specifieke aandacht voor mensen in armoede: Fonds Vrijetijdsparticipatie, Demos vzw, projecten ter bevordering van de participatie van kansengroepen, proeftuinen Jeugd en lokale netwerken.						
Stappenplan en Budget	2010	Voorbereiding van plan van aanpak en tijdslijn (ambtelijk proces)					
	2011	Opmaak van het evaluatierapport met de aanbevelingen tegen eind 2011 (ambtelijk proces) De proeftuinen Jeugd worden geëvalueerd. De afdeling Jeugd evalueert de brede schoolprojecten en de proeftuinen die kansengroepen stimuleren tot en begeleiden bij het ontwikkelen van jeugdverenigingen. De Artesis Hogeschool Antwerpen kreeg de opdracht om de realisaties van de proeftuinen te onderzoeken (luik: verenigingen die zich richten op de ondersteuning van jeugdverenigingen die werken met jongeren met een etnisch-culturele diverse achtergrond & lokale verenigingen die werken met jongeren die leven in armoede en die zorgen voor toeleiding naar het reguliere jeugdwerk). Tevens evalueren zij het instrument 'proeftuin' beleidsmatig. Het onderzoek wordt in oktober 2011 afgerond en moet leiden tot concrete voorstellen en beleidsaanbevelingen. - 24.717 € (HG100)					
	2012	/					
	2013	/					
	2014	/					

ACTIE	Flankerend praktijkonderzoek toegankelijkheid jeugdwerk verhogen					fiche	nieuw
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD9 De Vlaamse Overheid zet in op de toegankelijkheid van vrijetijdsbesteding					status	Afgesproken
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD9.6 De lokale overheden worden bijkomend ondersteund in het verbreden en ondersteunen van het bestaande jeugdwerkeraanbod dat aandacht heeft voor kinderen en jongeren in armoede					indicator	Opdracht tot onderzoek
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Smet			evaluatie	publicatie	
	administratie	Agentschap Sociaal Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen, Afdeling Jeugd					
	kabinet	Kabinet Smet			mensen in armoede		
betrokkenen	administratie	Agentschap Sociaal Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen, Afdeling Jeugd			andere actoren		
	In 2011 werd een onderzoek gevoerd naar de vrijetijdsbesteding van kinderen in armoede in drie steden. Daarin werden een aantal pijnpunten voor het lokale beleid vastgelegd. Bedoeling is via een praktijkonderzoek/begeleidingsopdracht een hogeschool expertise laten ontwikkelen hoe men vanuit het lokaal beleid de toegankelijkheid van het jeugdwerk van kinderen en jongeren in armoede te optimaliseren. Dit moet leiden tot een aantal specifieke richtlijnen en aanbevelingen die kunnen gebruikt worden door lokale (jeugd)diensten.						
korte inhoud actie	2010						
	2011						
	2012						
	Opdracht praktijkonderzoek Het onderzoek met een begeleidingsopdracht en het opmaken van een publicatie op basis van de resultaten is uitbesteedt aan Demos vzw en VVJ. Zij voeren deze opdracht uit gedurende 2013 en zullen in het voorjaar van 2014 een publicatie voorzien. Budget: 30.000 euro						
	2013						
2014							
Stappenplan en Budget							

ACTIE	101. In uitvoering van het nieuwe decreet lokaal jeugd(werk)beleid worden maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren als priorittair thema naar voor geschoven.						fiche	bijgestuurd	
STRATEGISCHE DOELSTELLING		SD9 De Vlaamse Overheid zet in op de toegankelijkheid van vrijetijdsbesteding						status	Uitgevoerd
OPERATIONELE DOELSTELLING		OD 9.6 De lokale overheden worden bijkomend ondersteund in het verbreden en ondersteunen van het bestaande jeugdwerkeraanbod dat aandacht heeft voor kinderen en jongeren in armoede						indicator	Nieuw decreet lokaal jeugd(werk)beleid
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Smet						evaluatie	Nieuw decreet lokaal jeugd(werk)beleid
	administratie	Agentschap Sociaal Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen, Afdeling Jeugd							
	kabinet	Kabinet Smet							
betrokkenen	administratie	Agentschap Sociaal Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen, Afdeling Jeugd						Uit de marge, steunpunt jeugd, VVI, VDS, structureel gesubsidieerde verenigingen.	
	Voorheen was de actie opgenomen 'lokale trekkingsrechten voor jeugdwerk met maatschappelijk kwetsbare doelgroepen wordt verhoogd'. Naar aanleiding van het traject planlastvermindering wijzigt het decreet lokaal. In de opmaak van het nieuw decreet lokaal jeugd(werk)beleid wordt gezocht naar een manier om aandacht voor maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren in het lokale jeugd(werk)beleid te verankeren en verder (versterkt) financieel te ondersteunen vanuit de Vlaamse overheid								
Stappenplan en Budget	2010								
	2011	nieuw decreet							
	2012	Uitvoeringsbesluiten Het decreet van 6 juli 2012 houdende de ondersteuning en stimulering van het lokaal jeugdbeleid en de bepaling van het provinciaal jeugdbeleid stelt dat een van de beleidsprioriteiten binnen jeugd het ondersteunen van jeugdwerk gericht op maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren is. Het besluit van de Vlaamse Regering van 9 november 2012 houdende de bepaling van de Vlaamse beleidsprioriteiten voor het gemeentelijk jeugdbeleid legt vast op welke basis dit gebeurt: door een bovengemiddelde aanwezigheid van maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren worden gemeenten geselecteerd die in aanmerking komen voor de prioriteit. Kinderarmoede (volgens typologie Kind en Gezin) is hier een van de indicatoren die mee in rekening wordt genomen.							
	2013	Prioriteit MKKJ in decreet lokaal: budget 3346520,32 euro							
	2014	Prioriteit MKKJ in decreet lokaal: budget 7 159 040 euro							

ACTIE	41/46. Lokale overheden verder vormen, sensibiliseren en ondersteunen in hun opdracht om toegankelijk en bruikbaar jeugdwerk te voorzien voor kinderen en jongeren in armoede door cijfers kennis en praktijkervaringen te delen en vorming voor jeugdconsulenten en jeugdwerkers.		fiche	geclusterd
STRATEGISCHE DOELSTELLING		SD9 De Vlaamse Overheid zet in op de toegankelijkheid van vrijetijdsbesteding	status	Doorlopend
OPERATIONELE DOELSTELLING		OD9.6 De lokale overheden worden bijkomend ondersteund in het verbreden en ondersteunen van het bestaande jeugdwerkeraanbod dat aandacht heeft voor kinderen en jongeren in armoede	indicator	Streefcijfers vorming VVJ
verantwoordelijken		kabinet Kabinet Smet	evaluatie	
		administratie Agentschap Sociaal Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen, Afdeling Jeugd		
betrokkenen		kabinet Kabinet Smet	mensen in armoede	
		administratie Agentschap Sociaal Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen, Afdeling Jeugd	andere actoren	Uit de marge, steunpunt jeugd, VVJ, VDS, structureel gesubsidieerde verenigingen.
korte inhoud actie	De lokale besturen staan het dichtst bij de mensen en kunnen de regionaal opnemen van alle acties ter bestrijding van armoede op hun grondgebied, in samenwerking met alle relevante partners. Lokale overheden moeten dan ook verder gevormd, gesensibiliseerd en ondersteund worden in hun opdracht om een toegankelijk en bruikbaar jeugdwerk te voorzien voor kinderen en jongeren in armoede.			
Stappenplan en Budget	2010	-Op basis van het decreet van 14 februari 2003 ontvangen een 40tal gemeenten extra middelen ter ondersteuning en ontwikkeling van jeugdwerk voor en door maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren. De selectie van deze gemeenten gebeurt op basis van 8 indicatoren. In april werd in samenwerking met de VVJ en Uit de Marge een vormingsavond georganiseerd voor de geselecteerde gemeentebesturen. Ook binnen de vormingsdagen voor ambtenaren (Plankuren, georganiseerd door de afdeling jeugd en de VVJ) wordt specifieke aandacht besteed aan het werken met en voor maatschappelijk kwetsbare doelgroepen. Het inclusief werken is hier een van de mogelijke pistes. Hier worden niet enkel de geselecteerde gemeenten bereikt. -Het Netwerk Kindvriendelijke steden werkt in 2010 een project uit rond kinderen die leven in armoede. Ze verzamelen momenteel goede praktijkvoorbeelden vanuit lokale besturen.		
	2011	-Opstarten actie lkv Vlaams Jeugdbeleidsplan over toegankelijk maken jeugdwerk -Bij vormingen van lokale besturen en lokaal jeugdwerk blijvend aandacht hebben voor inclusief werken (wekerende actie over de verschillende jaren) -Verspreiden van goede voorbeelden verzameld door het Netwerk kindvriendelijke steden, verder ondersteunen van de acties van het Netwerk Kind vriendelijke steden. - Studiedag "vrijetijdsbeleving kinderen in armoede" met aandacht voor de proeftuinen die zich richten tot kinderen en jongeren in verenigingen waar armen het woord nemen - Verspreiding van de resultaten van de evaluatie van proeftuinen die zich richten tot kinderen en jongeren in verenigingen waar armen het woord nemen (binnen de werkmiddelen)		
	2012	Op vormingsmomenten wordt er telkens aandacht besteedt aan de prioriteit jeugdwerk voor maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren (Plankuren, Triplokaal)		

	2013	Infosessie over prioriteit, schepenvorming, Plankuren. Organisatie 'jong in de stad' waarin jongeren in armoede in stedelijke context als een van de rode draden loopt doorheen de conferentie. Presentatie onderzoek jeugdwerk voor maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren
	2014	Plankuren, presentatie onderzoek jeugthuizen (met aandacht voor laaggeschoolden en kansarmoede in niet-stedelijke context)

ACTIE	19. Er zal kwantitatief en kwalitatief onderzoek gebeuren naar de effecten van jeugdwerk op sociale inclusie. Tevens wordt geïnvesteerd in een betere kennis rond de leefwereld van kinderen en jongeren.	fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD2 De Vlaamse overheid zet in op het verzamelen en combineren verschillende soorten van kennis over armoede en sociale uitsluiting	status	In uitvoering
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD2.1 De wetenschappelijke kennis omtrent armoede wordt verhoogd	indicator	onderzoeksopdracht en rapport
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Smet	Via stuurgroep
	administratie	Agentschap Sociaal Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen, Afdeling Jeugd	
betrokkenen	kabinet	mensen in armoede	Stuurgroep: Vlaams Network, Minderhedenforum, Uit De marge
	administratie	andere actoren	Uitgeschreven onderzoeksopdracht uit te voeren door wetenschappelijk onderzoekers
korte inhoud actie	Het verenigingsleven wordt dikwijls als derde socialiserende omgeving naar voor geschoven (na thuis en school). Uit onderzoek blijkt dat kinderen en jongeren die deelnemen aan het jeugdwerk andere waarden hebben en zowel persoonlijke als groepsgebonden competenties verwerven. Deze effecten zouden een rol kunnen spelen op de sociale inclusie van diverse kinderen en jongeren in andere leefwerelden (school, buurt, werk). Daarnaast kan kennis over de leefwereld thuis van kinderen en jongeren ook helpen om in het jeugdwerk meer inclusief aan de slag te gaan. Door het opzetten van een onderzoeksopdracht proberen we meer inzicht te verwerven in de functie van het jeugdwerk op sociale inclusie, dit zowel op maatschappelijk als op individueel niveau, met specifieke aandacht voor kinderen en jongeren in armoede.		
Stappenplan en Budget	2010	Afronden Jeugdbewegingsonderzoek, afronden onderzoek vrijetijdsbesteding kinderen in armoede	
	2011	Kritische lezing resultaten jeugdbewegingsonderzoek met oog op deze doelstelling Verder uitdenken onderzoeksvraag. Onderzoeksopdracht (à 80.000 euro). Er werd beslist om een onderzoek te doen naar het jeugdwerk dat zich richt op maatschappelijk kwetsbare jongeren.	
	2012	Onderzoek loopt. Het onderzoek werd gegund aan KATHO en UGent die in de loop van 2013 deelnemers, begeleiding (vrijwilligers en professionals) en coördinatoren bevestigd hebben.	
	2013	Afwerking onderzoek: in het voorjaar worden nog een aantal focusgroepen georganiseerd om de resultaten verder te verdiepen. De resultaten zullen in de loop van de zomer /begin najaar bekend gemaakt worden. Verspreiding resultaten (7000 euro)	
	2014	nvt	

ACTIE	41. Er loopt een onderzoek om de nood aan toegang tot jeugdinformatie in kaart te brengen vanuit een bevraging van de doelgroep zelf, vooral jongeren die minder toegang hebben tot bestaande kanalen						fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD4 De Vlaamse overheid zet in op kennisverspreiding, sensibilisering en vorming over armoede						status	Uitgevoerd
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD4.1 De Vlaamse overheid communiceert tijdig, eerlijk en duidelijk. De communicatie gaat zo min mogelijk uit van veronderstelde kennis. Aparte communicatie op maat van de doelgroep wordt vermeden waar mogelijk, en verzorgd waar noodzakelijk						indicator	Onderzoekresultaten beschikbaar Publicatie aantal deelnemers studiedag/vorming
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Smet				evaluatie	Midden 2011	
	administratie	Agentschap Sociaal Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen, Afdeling Jeugd						
	betrokkenen	kabinet		mensen in armoede				
	administratie		andere actoren		Vlaams Informatiepunt Jeugd			
korte inhoud actie	Er is heel wat materiaal ontwikkeld o.a. door het VIP, maar ook binnen andere sectoren om jongeren te informeren. Toch merken we dat deze informatie kinderen en jongeren in armoede niet altijd bereikt. Het VIP liet daarom een studie uitvoeren die in kaart moet brengen wat hiervan de oorzaken zijn en hoe we dat in de toekomst kunnen remediëren. Eind 2009 werd de opdracht gegund aan Ruth Soenen (antropologe KULeuven) voor het voeren van een etnografisch onderzoek naar de alledaagse praktijken van jongeren uit minderheden met bijzondere aandacht voor hun informatietactieken en –behoeften. Het onderzoek richt zich niet specifiek op kinderen en jongeren in armoede, maar er is ongetwijfeld een zeer grote overlap. De resultaten van deze studie zullen leiden tot aangepaste communicatiestrategieën mbt tot informatie aan kinderen en jongeren in armoede. Dit materiaal wordt ook ontsloten voor andere beleidsdomeinen binnen de Vlaamse overheid.							
Stappenplan en Budget	2010	Het onderzoeksrapport wordt afgerond tegen eind 2010 (86.000 euro budget 2009)						
	2011	Publicatie onderzoeksrapport; VIP-Vormingsmoment waar de onderzoeksresultaten en beleidsaanbevelingen worden voorgesteld aan een breed publiek. (10.000 euro)						
	2012	Te bepalen obv beleidsaanbevelingen onderzoek o.a. ontwikkelen competenties informatieverstrekters in functie van beter bereiken bijzondere doelgroepen						
	2013	Vorming wordt aangeboden op vraag						
	2014	Vorming wordt aangeboden op vraag						

ACTIE	20. Er loopt een onderzoek naar de vrijetijdsbesteding van kinderen in armoede. Bedoeling is om de effecten van de beleidsstrategieën in kaart te brengen						fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD2 De Vlaamse overheid zet in op het verzamelen en combineren verschillende soorten van kennis over armoede en sociale uitsluiting						status	Uitgevoerd
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD2.1 De wetenschappelijke kennis omtrent armoede wordt verhoogd						indicator	- Onderzoekresultaten beschikbaar - Publicatie - aantal deelnemers studiedag/vorming
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Smet				evaluatie	Via stuurgroep	
	administratie	Departement CISM & Agentschap Sociaal-Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen, Afdeling Jeugd					In stuurgroep: Uit de marge vzw, Demos vzw	
	kabinet	Kabinet Lieten (stuurgroep)						
betrokkenen	administratie					andere actoren	Onderzoekers (Ugent, Vakgroep Sociale Pedagogie) In stuurgroep: VWJ, jeugddienst steden Oostende, Ronse en Leuven, steunpunt jeugd	
korte inhoud actie	Er is weinig kennis over hoe kinderen in armoede hun vrije tijd beleven, welke wensen, noden en behoeften zij hebben op het vlak van vrije tijd en in welke mate het aanbod daarin een antwoord vormt. Door een kwalitatief onderzoek in drie steden (Oostende, Leuven, Ronse) worden de netwerken van actoren in de vrije tijd van kinderen in armoede blootgelegd. Daarnaast worden kinderen in armoede en hun ouders bevroegd over hoe zij hun vrije tijd beleven, over hun deelname en evaluatie van het aanbod. Bedoeling is om na te gaan welke beleidsstrategieën wenselijk zijn om een goede vrijetijdsaanbod te creëren voor kinderen in armoede. Zo krijgen we meer kennis over de wijze waarop Vlaamse overheid en lokale overheden kunnen inspelen op het faciliteren van een vrijetijdsaanbod voor kinderen.							
Stappenplan en Budget	2010	Onderzoek wordt afgerond eind 2010 (30.000 euro departement CISM)						
	2011	Verspreiden resultaten via studiedag (28 juni 2010), presentaties en verslagen gepubliceerd op website www.sociaalcultureel.be (7000 euro afdeling Jeugd)						
	2012	nvt						
	2013	Het actieonderzoek wordt opnieuw in de kijker gesteld naar aanleiding van de selectie van 55 gemeenten die meer middelen krijgen voor MKKI.						
	2014	nvt						

ACTIE	In de publicaties rond speelbeleid en speelruimte in opdracht van de Afdeling Jeugd gaat aandacht naar de speelkansen voor kinderen in armoede.			fiche	nieuw	
STRATEGISCHE DOELSTELLING		SD9 De Vlaamse Overheid zet in op de toegankelijkheid van vrijetijdsbesteding			status	In vertraging
OPERATIONELE DOELSTELLING		OD 8 De speelkansen van kinderen en jongeren dan 6 jaar en specifiek kinderen in armoede worden vergroot			indicator	Opdracht tot onderzoek/aanmaak publicatie
verantwoordelijken		kabinet	Kabinet Smet		evaluatie	publicatie
		administratie	Agentschap Sociaal Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen, Afdeling Jeugd			
betrokkenen		kabinet	Kabinet Smet	mensen in armoede		
		administratie	Agentschap Sociaal Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen, Afdeling Jeugd		andere actoren	
korte inhoud actie		Het opzet is om lokale overheden concreet te informeren over het thema speelbeleid en speelruimte voor kinderen in armoede.				
Stappenplan en Budget	2010					
	2011	Prospectie om de noden in kaart te brengen (binnen de werkmiddelen)				
	2012					
	2013					
	2014					

ACTIE	103. Jongeren uit kansengroepen stromen door naar leiding: actieve projecten rond leiderschapsvorming bij kansengroepen stimuleren en good practices verspreiden				fiche	bijgestuurd	
STRATEGISCHE DOELSTELLING		SD9 De Vlaamse Overheid zet in op de toegankelijkheid van vrijetijdsbesteding				status	In vertraging
OPERATIONELE DOELSTELLING		OD9.5 Door jeugdorganisaties verder te ondersteunen in het herkennen en wegwerken van drempels wordt de toegankelijkheid van het bestaande aanbod jeugdwerk vergroot, specifiek voor kinderen en jongeren in armoede				indicator	Meer jongeren in armoede aanwezig in de leidingsploegen niet te meten – geen persoonlijke gegevens opgevraagd bij uitreiken attesten
verantwoordelijken		kabinet	Kabinet Smet		evaluatie	Nog te bepalen	
		administratie	Agentschap Sociaal Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen, Afdeling Jeugd				
		kabinet	Kabinet Smet		mensen in armoede		
betrokkenen		administratie	Agentschap Sociaal Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen, Afdeling Jeugd		andere actoren	Verenigingen die kadervorming organiseren, Steunpunt Jeugd, Uit de Marge, Platform allochtone jongeren, SAMV, netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen	
		Hoewel verschillende kinderen en jongeren in armoede deelnemen aan het vrijetijdsaanbod, bv kinderwerk, speelpleinwerk, jeugdbewegingen,... zijn er weinig die doorstromen naar leiding. Buiten de misgelopen kansen voor individuele jongeren, heeft dit eveneens als gevolg dat er weinig kennis is over de leefwereld van kinderen in armoede binnen leidingsploegen. Bij het herzien van de criteria voor het uitreiken van attesten aan jeugdwerkers wordt erover gewaakt dat er geen drempels behouden blijven of insluipen die de instap voor jongeren uit kansengroepen bemoeilijken. Deze nieuwe criteria zullen breed en naar verschillende doelgroepen aangepast gecommuniceerd worden.					
Stappenplan en Budget		2010					
		2011	Ontwikkelen nieuw kader attestering en vorming binnen het jeugdwerk. Er wordt hiervoor een budget voorzien binnen de werkmiddelen.				
		2012	Ontwikkelen nieuw kader attestering en vorming binnen het jeugdwerk.				
		2013	informatiecampagnes, waarbij rekening gehouden wordt met het bereiken van maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren.				
		2014					

ACTIE	101. Het jeugdwerk wordt gestimuleerd en gemotiveerd om in te zetten op toegankelijkheid; het jeugdbeleid engageert zich in het kader van het gelijkheidsdecreet om specifieke initiatieven te nemen om ongelijke kansen op valk van gebrek aan toegankelijkheid te voorkomen of te bestrijden.		fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD9 De Vlaamse Overheid zet in op de toegankelijkheid van vrijetijdsbesteding		status	Uitgevoerd
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD 9.5 Door jeugdwerkorganisaties verder te ondersteunen in het herkennen en wegwerken van drempels wordt de toegankelijkheid van het bestaande aanbod jeugdwerk vergroot, specifiek voor kinderen en jongeren in armoede		indicator	Doelstellingen en acties rond inclusief werken opgenomen in de gemeentelijke jeugdbeleidsplannen 2011-2013 Bepaling is opgenomen in decreet Vlaams jeugd- en kinderrechtenbeleid
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Smet	evaluatie	Bij indienen jaarverslagen, beleidsnota's etc.
betrokkenen	administratie	Agentschap Sociaal Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen, Afdeling Jeugd	mensen in armoede	
	administratie	Kabinet Smet Agentschap Sociaal Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen, Afdeling Jeugd		
korte inhoud actie	Via de verschillende kanalen die de afdeling jeugd ter beschikking heeft, zet ze in op het vergroten van de toegankelijkheid van het jeugdwerk en jeugdactiviteiten voor armste kinderen en jongeren. • Mee te werken aan de EU resolutie rond toegankelijkheid van het jeugdwerk en jeugdactiviteiten voor armste kinderen en jongeren. • Jeugdwerk stimuleren en motiveren om in te zetten op toegankelijkheid en diversiteit • Cultuureducatieve aanbod verder toegankelijk te maken • Voor de ondersteuning van de participatie in het cultuur-, jeugd- en sportbeleid, dient er geïnvesteerd te worden in toeleiding		andere actoren	Uit de marge, steunpunt jeugd, VVJ, VDS, structureel gesubsidieerde verenigingen.

Stappenplan en Budget	2010	- <u>Verenigingen participatie</u> die specifiek acties formuleerden rond inzetten op toegankelijkheid en diversiteit' (houdt niet enkel kinderen en jongeren in armoede in) Use it brengt jaarlijks één publicatie uit voor jongeren uit kansengroepen In petto brengt één publicatie in de loop 2010- 2012 die zich richt naar jongeren van 'doelgroepen' ism de organisaties voor bijzondere doelgroepen Jeugd en seksualiteit organiseert een rondetafel rond diversiteit jongeren en seksualiteit (informatiedossier is resultaat) vanaf 2011 is er samenwerking met drie relevante doelgroeporganisaties (in planning waren dit jongeren met handicap) en vanaf 2012 is er een checklist om de inclusiviteit van hun aanbod te controleren. Kind en Samenleving heeft in 2010 een onderzoek lopen rond kansarmoede en kinderen (cofinanciering bij Welzijn) (resultaat - onderzoek via een studiedag uitdragen naar lokale besturen) Kinderrechtencolitie werkt in 2010 rond het jaarthema armoede en organiseert een rondetafel, open fora wat leidt naar een publicatie over kinderen en armoede - <u>Cultuureducatieve verenigingen</u> (maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren, dus niet enkel k&j in armoede) Ambrosia's Tafel vzw realiseert jaarlijks 5 multimediale trajecten met de buurtbewoners (voornamelijk kinderen en jongeren) van een wijk waarin veel maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren wonen. AmuseeVous investeert jaarlijks in minstens 1 project voor moeilijk bereikbare (minderheids-)groepen. Villa Basta coacht jaarlijks 5 werkingen die starten met een sociaal-artistiek project of die de methodieken/media van de vzw willen inschakelen bij het verlagen van de drempels naar hun werking. (Dit gaat zowel over werkingen met gehandicapten, buurtwerkingen als welzijnswerkingen.)
	2011	- <u>Verenigingen participatie</u> die specifiek acties formuleerden rond inzetten op toegankelijkheid en diversiteit' (houdt niet - enkel kinderen en jongeren in armoede in) - Concretiseren actie ikv Vlaams Jeugdbeleidsplan over toegankelijk maken jeugdwerk - Bij de opmaak van het nieuwe decreet op het Vlaamse Jeugd- en kinderrechtenbeleid wordt (aandacht voor) "doelgroepen" behouden als beoordelingscriterium voor beleidsnota's en wordt het criterium "aandacht voor interculturaliteit" vervangen door het ruimere criterium "diversiteitsbeleid". Budget: - Decreet lokaal jeugdbeleid: 3 386 887,68 euro (na aftrek van 6% voor Brussel, is er 20% gericht op maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren) - Verenigingen participatie en cultuureducatie: moeilijk af te bakenen hoeveel budget gaat naar werken met kinderen en jongeren in armoede
	2012	Idem + voorbereiding inwerkingtreding nieuwe regelgeving.
	2013	Idem (subsidieëring gegarandeerd op basis van decreet van 14 februari 2003) / voorbereiding
	2014	

ACTIE	96/102/121. Openheid en toegankelijkheid van het jeugdwerk, in het bijzonder voor laaggeschoole en armste jongeren, versterken door stimuleren van recht op zelforganisatie in functie van emancipatie en stimuleren inclusie via uitwisseling van praktijkervaringen, vorming van jeugdconsulenten en jeugdwerkers. Het bredeschoolconcept wordt concreet invulling gegeven					fiche	geclusterd
STRATEGISCHE DOELSTELLING		SD9 De Vlaamse Overheid zet in op de toegankelijkheid van vrijetijdsbesteding				status	Uitgevoerd
OPERATIONELE DOELSTELLING		OD 5 Door jeugdwerkorganisaties verder te ondersteunen in het herkennen en wegwerken van drempels wordt de toegankelijkheid van het bestaande aanbod jeugdwerk vergroot, specifiek voor kinderen en jongeren in armoede				indicator	- aantal doelgroep specifieke werkingen binnen het gemeentelijk jeugdwerk aanbod - Integratie werkingen kinderen en jongeren in armoede in lokale beleidsplannen
verantwoordelijken		kabinet	Kabinet Smet			evaluatie	Evaluatie proeftuinen participatiedecreet in 2011 - 3 jaarlijkse cijferboeken
		administratie	Agentschap Sociaal Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen, Afdeling Jeugd			Lokale verenigingen die werken met kinderen en jongeren in armoede en die een proeftuin realiseren	
		kabinet	Kabinet Smet				
betrokkenen		administratie	Agentschap Sociaal Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen, Afdeling Jeugd			andere actoren	
		Bepaalde doelgroepen, in het bijzonder de mensen die in armoede leven, krijgen onvoldoende kansen om volwaardig deel te nemen aan het maatschappelijke en politieke leven. Participatie van mensen in armoede op elk levensdomein moet gegarandeerd worden. Op school kan dat gerealiseerd worden door bredeschoolconcepten op te zetten waar alle leerlingen aan bod komen en waar alle leerlingen hun eigen talenten kunnen ontplooiën en ze sociale en culturele vaardigheden kunnen ontwikkelen. Het concept Brede school moet concreet ingevuld worden door aan talentontplooiing te doen bij elk kind, ook de kinderen die in armoede leven. Zeker deze kinderen moeten de kans krijgen om via het bredeschoolconcept sociale en culturele vaardigheden te ontwikkelen die ze van thuis uit niet meekrijgen en waardoor ze kunnen participeren aan het maatschappelijke leven. Niet alle kinderen en jongeren komen aan hun trekken in het reguliere jeugdwerk. Hoewel we er naar streven zoveel mogelijk inclusief te werken, is het soms nodig om aanvullend doelgroepspecifieke organisaties te ondersteunen die specifieke aansluiten bij de noden en behoeften van kinderen in armoede. In het kader van het participatiedecreet worden lokale proeftuinen gerealiseerd. Deze worden geëvalueerd en waar mogelijk ingebed in de reguliere werkingen. Deze proeftuinen sluiten specifiek aan bij de noden en behoeften van kinderen in armoede en kunnen zo een brugfunctie vervullen in de toeleiding naar het reguliere aanbod					
korte inhoud actie							
Stappenplan en Budget		2010	Binnen het participatiedecreet werden in 2010 oproepen gelanceerd voor proeftuinen. Deze hebben als expliciete bedoeling 'Om een diverse, duurzame en actieve participatie van kansengroepen aan cultuur, jeugdwerk en sport te bevorderen'. Een van de proeftuinen richt zich uitsluitend naar lokale verenigingen die werken met kinderen en jongeren die leven in armoede. Projecten krijgen de kans om gedurende drie jaar te werken aan vernieuwende concepten die kinderen en jongeren toeleiden naar jeugdwerk. 2de jaar van de proeftuinen gestart, voorbereiding evaluatie proeftuinen. - Subsidiering proeftuinen (231.000 €)				
		2011	Binnen het participatiedecreet werden terug oproepen gelanceerd voor proeftuinen. Deze hebben als expliciete bedoeling 'Om een diverse, duurzame en				

		actieve participatie van kansengroepen aan cultuur, jeugdwerk en sport te bevorderen'. Een van de proeftuinen richt zich uitsluitend naar lokale verenigingen die werken met kinderen en jongeren die leven in armoede. Projecten krijgen de kans om hun project te verlengen. - Subsidiëring proeftuinen (200.000€) - In overleg met de lokale besturen wordt een beleidsdomeinoverschrijdende strategie voor nieuwe financiering werkingen met maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren uitgewerkt (cf. middelen DAC's, MKJ lokaal, kruispuntorganisaties, proeftuinen). Een aantal van de proeftuinen zijn voor hun hoofdzakelijke financiering immers afhankelijk van een lokaal bestuur. Het is dan ook logisch dat deze besturen de werkingen met arme kinderen en jongeren een plaats geven in hun jeugdbeleidsplan. (in het kader van decreetswijziging lokaal jeugdbeleid binnen de werkingsmiddelen) - Evaluatie participatiedecreet en proeftuinen. We gaan na in hoeverre de proeftuinen kunnen geïntegreerd worden in de bestaande werkingen van verenigingen die werken met mensen in armoede of op welke wijze ze kunnen gecontinueerd worden. Onderzoek uitgevoerd door Artesis Hogeschool Antwerpen (24.717 €)
	2012	Uitwerking Brede Schoolkader Vlaamse Overheid. Bredeschoolgedachte promoten via sensibilisering en communicatie. In 2012 is er op het budget van het participatiedecreet (proeftuinen Jeugd) 100.000 € voorzien. Hiermee worden de 4 lopende proeftuinen Brede school gesubsidieerd.
	2013	/
	2014	/

ACTIE	152. Dienstverlening die tegemoet komt aan de belangrijkste noden van de ondernemers in moeilijkheden op een efficiënte wijze organiseren		fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING				
OPERATIONELE DOELSTELLING		SD11 De Vlaamse overheid zet in op duurzame werkgelegenheid	status	Uitgevoerd
		OD11.5 De kracht van het ondernemerschap wordt verder ondersteund	indicator	Boeren en tuinders in moeilijkheden zijn opgevangen, begeleid en geadviseerd door Boeren op een Kruispunt
		evaluatie	Jaarlijkse evaluatie van de werking	
verantwoordelijken		kabinet	Kabinet Peeters	
		administratie	Departement Landbouw en Visserij	
betrokkenen		kabinet	Kabinet Peeters	Land- en tuinbouwers
		administratie	Departement Landbouw en Visserij, Afdeling Duurzame Landbouwoontwikkeling (ADLO)	Boeren op een Kruispunt vzw
		De Vlaamse overheid wenst een duurzame ontwikkeling van de land- en tuinbouw te ondersteunen en geeft sociale aspecten van de sector een volwaardige plaats binnen het beleid. De concurrentie met de grotere Europese markt is heel hard, en sommigen moeten zich aanpassen om hun toekomst te beveiligen door een extra toegevoegde waarde te realiseren op het bedrijf zelf. Maar niet alle boeren en tuinders slagen erin om hun bedrijfsvoering tijdig aan te passen. Sommigen dienen, al dan niet noodgedwongen, te stoppen en over te stappen naar een andere beroeps categorie.		
		Het is niet voldoende dat de overheid mogelijkheden schept om bedrijven te helpen uit te groeien tot competitieve bedrijven. Er moet ook begeleiding zijn voor bedrijven die extra hulp nodig hebben, of waarvan de bedrijfsleider wenst over te stappen naar een ander beroep. De vzw Boeren op een Kruispunt dient boeren en tuinders in die situatie te begeleiden en de specifieke deskundigheid die nodig is voor elke individueel geval, samenbrengen.		
korte inhoud actie		Het begeleiden van Boeren en tuinders in moeilijkheden aan de hand van bedrijfstechnische steun , een luisterend oor en psychosociale hulp. Contacten leggen als vertrouwenspersoon met verschillende diensten met het oog op een samenwerking die erop gericht is de bestaande situatie te verbeteren.		
		Vorming geven en sensibiliseren over de problematiek aan de bredere land- en tuinbouwbevolking via bestaande structuren.		
		Organiseren van groepsgerichte samenkomsten van adviesvragers in moeilijkheden.		
		De vzw Boeren op een Kruispunt wil zich vooral focussen op bedrijven/personen in crisis en ze proberen zelfredzaam te maken, met de nodige steunpunten en hefboomen. De vzw wil investeren in een zo breed mogelijk netwerk binnen de sector, de agribusiness en de sociale sector, om zoveel mogelijk kennis en ervaring uit te wisselen.		

Stappenplan en Budget	2010	Elke nieuwe adviesvrager wordt persoonlijk op het bedrijf bezocht. Elk gezin wordt geholpen om zijn eigen mogelijkheden, te (her)ontdekken en optimaal te benutten. Waar de vaste medewerkers merken dat voor de psychologische steun een therapeutische begeleiding moet worden opgestart, wordt een ervaren psycholoog ingeschakeld. Veel boeren en tuinders zien hun toekomst allen in het verder zetten van hun activiteiten. De vzw probeert de haalbaarheid van hun plannen te onderzoeken. Hiervoor maakt men een bedrijfseconomische analyse. Bovendien wordt er rekening gehouden met de psychosociale draagkracht. In 2010 zijn er in totaal 200 aanmeldingen geweest: o.a. 60 van melkveebedrijven, 54 van vleesvarkenbedrijven, 46 van zeugenbedrijven en 13 van glastuinbouwbedrijven. In vier jaar tijd heeft de vzw, tijdens preventievergaderingen, minstens 7000 land- en tuinbouwers geïnformeerd over de ervaringen en gevonden oplossingen. Subsidie Vlaamse overheid: 300.000 euro
	2011	In 2011 zijn er 187 hulpvragen ingediend bij de vzw Boeren op een Kruispunt. De vzw heeft een rapport opgemaakt over haar 5 jaar werking. De voornaamste conclusies zijn: - 86% van de aanmeldingen komen binnen via het gratis nummer. De overige aanvragen komen binnen via e-mail en een minderheid via brief. - 14,3% van de hulpvragers zijn alleenstaand. Hier valt vooral de schrijnende eenzaamheid op. - De meldingen zijn vooral afkomstig van de bedrijfstypes veehouderij, glastuinbouw en buitenteelten. - Minder dan 3% van de aanmelders was 65 of ouder. Velen van hen kenden hun pensioenrechten niet, of wisten niet hoe ze, zonder verlies van grond, hun pensioen konden aanvragen. Bijna evenveel adviesvragers waren bij de aanmelding jonger dan 30. Sommigen waren net gestart of waren actief bezig met het opzetten van hun overnameplan. Bij de jongeren zijn er meer psychosociale problemen dan financiële problemen: vooral relatie- en generatieproblemen. Zowel de mediaan als de gewogen gemiddelde leeftijd van de aanmelder ligt op 48 jaar. De grootste groep adviesvragers is tussen 40 en 55 jaar oud. Dit is een cruciale leeftijd om te beslissen hoe het met het bedrijf of met de eigen carrière verder moet. - 20% van de hulpvragers zijn gestopt met hun activiteit als boer/tuinder in hoofdberoep. Op basis van de evaluatie van 5 jaar, wil Boeren op een kruispunt nieuwe dienstverlening ontwikkelen, namelijk: - Tevredenheidonderzoek bij cliënten ter verbetering van de kwaliteit. - Meer overleg met de andere hulporganisaties voor zelfstandigen in nood: Efram vzw en Tussenstap vzw. Projecten om eenzaamheid bij de onderstaande doelgroepen te doorbreken. - o Alleenstaande boeren - o Gefailleerde boeren (die tijdens de procedure niet begeleid zijn geweest). - o Kinderen van bedrijven in nood.

		- Projecten om de solidariteit en coöperatie te verhogen. Vrijwilligersorganisatie voor luisterend oor. - Samenwerkingsverbanden met OCMW en sociale huizen als antenne om sociaal geïsoleerden beter te detecteren. - Nieuwe ideeën ontwikkelen op vraag van de raad van bestuur.
		Werkingsubsidie Vlaamse overheid: 300.000 euro
	2012	Opvang, begeleiding en advies aan land- en tuinbouwers Sensibilisering over armoede en crisissituaties in land- en tuinbouw Geven van preventie- en voorlichtingsvergaderingen. Leveren van beleidsinformatie. Directe, nauwe en kwalitatieve samenwerking met de psychologen om de psychosociale begeleiding van adviesvragers zo effectief en efficiënt mogelijk te laten verlopen.
	2013	Budget: werkingsubsidie van 300.000 euro
	2014	

ACTIE	152. Dienstverlening die tegemoet komt aan de belangrijkste noden van de ondernemers in mogelijkheden op een efficiënte wijze organiseren	fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD11 De Vlaamse overheid zet in op duurzame werkgelegenheid	status	Uitgevoerd
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD11.5 De kracht van het ondernemerschap wordt verder ondersteund	indicator	Samenwerking tussen Boeren op een Kruispunt en VDAB tot stand brengen – opvolging door ADLO Informatie-uitwisseling tussen Boeren op een Kruispunt en VDAB – opvolging door Boeren op een Kruispunt en VDAB
verantwoordelijken	kabinet administratie	evaluatie	
	Kabinet Peeters Departement Landbouw en Visserij		
betrokkenen	kabinet administratie	mensen in armoede andere actoren	Land- en tuinbouwers Vzw Boeren op een Kruispunt en VDAB
korte inhoud actie	Een aantal ondernemers in de land- en tuinbouw kunnen moeilijkheden niet uit de weg gaan en hebben weliswaar gedwongen of niet, de activiteiten stop gezet door een faillissement. Sinds 1/11/2010 is het ESF-project 'begeleiding gefailleerden' gestart, in het kader van het Werk- en Investeringsplan (WIP) van de Vlaamse Regering. In het kader van dit project wordt beroep gedaan op een externe partner, met name Tussenstap (afdeling van vzw Zenitor), projectpartners zijn Syntra Vlaanderen en VDAB. Eén van de opdrachten van Tussenstap is het voeren van een gerichte informatiecampagne om de doelgroep van de gefailleerden in contact te brengen met het aanbod aan oriënterende trajecten van het project. Boeren op een Kruispunt is één van de partners die kan toeleiden naar Tussenstap, in de zin dat zij gefailleerden uit de land- en tuinbouwsector gericht kunnen doorverwijzen. Ook VDAB heeft als opdracht werkzoekenden uit deze doelgroep toe te leiden. Er werden infosessies, sitebezoeken en bilaterale ontmoetingen georganiseerd tussen de VDAB en Boeren op een Kruispunt vzw om het dienstenaanbod van VDAB toe te lichten en te zien of en hoe Boeren op een Kruispunt zijn leden zou kunnen doorverwijzen. De doelgroep van de vzw Boeren op een Kruispunt heeft veelal het zelfstandige statuut maar kan van de VDAB-dienstverlening genieten via inschrijving als vrije werkzoekende. Er zijn bilaterale contacten geweest over projecten als "Werkende Armen". Boeren op een Kruispunt heeft de opgedane informatie verwerkt in zijn Nieuwsbrieven en op zijn website. Budget: geen		
Stappenplan en Budget	2010	Het dienstenaanbod dat in 2010 geïnitieerd werd, is verdergezet. De vzw Boeren op een Kruispunt heeft meegewerkt aan de Jobbeurs Agriflanders.	
	2011	Na het oriënterend traject worden gefailleerden met een perspectief richting loondienst verder door VDAB bemiddeld/begeleid naar werk. Een groot deel van de VDAB-consulenten zijn begin 2011 door Tussenstap opgeleid inzake de problematiek van faling zodat VDAB-medewerkers gesensibiliseerd zijn. Budget: geïntegreerd in de werkingssubsidie van de Vlaamse overheid aan Boeren op een Kruispunt vzw (300.000)	

	2012	Continuering dienstenaanbod – idem 2011
	2013	Continuering dienstenaanbod – idem 2011
	2014	Continuering dienstenaanbod – idem 2011

ACTIE	44. De Vlaamse overheid stimuleert de verspreiding van kennis over armoede en sociale uitsluiting voor iedereen, ingezonderd sensibiliseert zij haar eigen medewerkers.				fiche	nieuw	
STRATEGISCHE DOELSTELLING		SD6 De Vlaamse overheid zet in op de toegankelijkheid van de maatschappelijke dienstverlening				status	Uitgevoerd
OPERATIONELE DOELSTELLING		OD6.3				indicator	Personeelsleden zijn geïnformeerd over armoede bij de boeren en tuinders
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Peeters				evaluatie	Éénmalige evaluatie na infosessie
	administratie	Departement Landbouw en Visserij					
	kabinet	Kabinet Peeters					
betrokkenen	administratie	Departement Landbouw en Visserij, Afdeling Duurzame Landbouwonwikkeling (ADLO)				mensen in armoede	Land- en tuinbouwers
						andere actoren	Boeren op een Kruispunt vzw, Vlaams Netwerk waar armen het woord nemen
korte inhoud actie	Het departement Landbouw en Visserij probeert boeren en tuinders in nood te ondersteunen via het project Boeren op een Kruispunt. Land- en tuinbouwers die in moeilijkheden geraken, kunnen begeleiding en advies vragen bij de vzw Boeren op een Kruispunt.						
	Ook personeelsleden van Landbouw en Visserij komen soms in aanraking met boeren en tuinders die in problemen of in armoede zitten. Ze weten niet altijd hoe ze hier moeten mee omgaan.						
	Het departement Landbouw en Visserij, onder leiding van de afdeling Duurzame Landbouwonwikkeling, vind het belangrijk om haar personeelsleden een beter beeld te kunnen bieden over de situatie van boeren en tuinders in armoede.						
2012	Op 9 mei 2012 vond een infosessie plaats voor personeelsleden van het departement en het agentschap Landbouw en Visserij. Via de muurkrant LV en via e-mail werd een oproep tot deelname geplaatst. Zo'n 25-tal personeelsleden waren op de infosessie aanwezig. Er kwamen tijdens deze infosessie twee sprekers aan het woord: Peter Heirman, van het Vlaams Netwerk voor verenigingen waar armen het woord nemen vzw en Ricky Focke van Boeren op een kruispunt. Budget: geen						

ACTIE	33. De Vlaamse overheid gaat na op welke wijze de Zoro-projecten gefinancierd kunnen worden.					fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD3 De Vlaamse Overheid ondersteunt beleidsnetwerken					status	Uitgevoerd
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD3.1 Binnen Vlaanderen zal gekeken worden hoe een kader kan gecreëerd worden waarbij lokale besturen een regulier kunnen opnemen ter bestrijding van de armoede op hun grondgebied					indicator	
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Peeters			evaluatie		
	administratie	Vlaamse Landmaatschappij					
	kabinet	Kabinet Lieten Kabinet Vandeurzen			mensen in armoede	Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen	
betrokkenen	administratie	Departement Welzijn, Gezondheid en Gezin			andere actoren	VWSG, VVP, Samenlevingsopbouw, Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting en de Boerenbond	
korte inhoud actie	Een dorpsnetwerk voor zorg is een sociaal netwerk dat zich richt op een concrete zorgbehoefte voor één of meerdere doelgroepen in het dorp. Het netwerk is opgebouwd rond een aantal vertrouwenspersonen die actief zijn in het dorp.						
	De ZORO-projecten 2007-2009 leverden de beoogde resultaten op onder meer inzake het bereiken en ondersteunen van de doelgroep en het vergroten van de participatiemogelijkheden van sociaal uitgesloten groepen.						
korte inhoud actie	De methodiek van ZORO kan tevens een rol vervullen bij het opsporen en ondersteunen van mensen in armoede. Een ZORO-project kan als krachtig complementair instrument worden ingezet binnen het lokaal sociaal beleid van lokale besturen. Dit is dan ook de aanleiding waarom een oproep tot verlenging van ZORO-projecten met aandacht voor armoedebestrijding werd georganiseerd.						
	Het dorpsnetwerk moet een antwoord bieden op enerzijds het verdwijnen van voorzieningen en diensten uit de dorpen, anderzijds op verdoken en geïsoleerde zorgbehoeven met de focus op mensen in armoede, vult leemtes in het reguliere zorgaanbod aan en signaleert ze aan de betrokken beleidsdomeinen zodat een eventuele integratie in het reguliere beleid kan onderzocht worden.						
korte inhoud actie	Gezien de toegevoegde waarde van de dorpsnetwerken voor zorg zal de VLM in overleg met WVG de mogelijkheden voor de verdere financiering nagaan.						
	Resultaten overleg VLM - WVG : de eventuele opname van de dorpsnetwerken (de zoro-projecten) in de werking van de lokale dienstencentra is onderzocht en momenteel is er geen ruimte om deze netwerken bijkomend op te nemen in de lokale dienstencentra. Een wijziging van het BVR voor de lokale dienstencentra, waarbij het werken met antennefuncties zou worden opgenomen is alsnog niet aan de orde.						
Stappenplan en Budget	projectoproep						
	2010	Uitvoering projecten - budget 120.000 + contacten WVG/VLM rond mogelijkheden financieringswijze ZORO-projecten					
	2011						
	2012						
	2013						
2014							

ACTIE	De mogelijkheden van het Programmeringsdocument voor Plattelandsontwikkeling (PDPO) worden optimaal benut.					fiche	bijgestuurd		
STRATEGISCHE DOELSTELLING		SD3 De Vlaamse Overheid ondersteunt beleidsnetwerken					status	In uitvoering	
OPERATIONELE DOELSTELLING							indicator	Aantal ingediende projecten met als specifieke doelgroep kansarmen	
verantwoordelijken			kabinet	Kabinet Peeters		evaluatie	Jaarlijks		
			administratie	Vlaamse Landmaatschappij					
	betrokkenen			kabinet			mensen in armoede		
		administratie			andere actoren				
		VVP, LEADER - coördinatoren							
korte inhoud actie	Het PDPO 2007-2013 voorziet onder het luik “Basisvoorzieningen voor de economie en plattelandsbevolking” de mogelijkheid voor lokale besturen, publiekrechtelijke rechtspersonen, middenveldorganisaties en in het bijzonder ook organisaties uit de sociaal-economische sector (tewerkstelling, sociale diensten) om projecten in te dienen met als specifieke doelgroep kansarmen. Het aantal ingediende projecten blijft echter zeer beperkt. Door een verhoogde aandacht in de communicatie over de bestaande mogelijkheden voor projectpromotoren (in de periode 2007-2013) en door extra aandacht te geven aan de doelgroep mensen in armoede in de voorbereidingen voor de volgende programmaperiode kunnen meer mensen in armoede op het platteland ondersteund worden.								
	Lokale besturen, publiekrechtelijke rechtspersonen, middenveldorganisaties en organisaties uit de sociaal-economische sector zijn zich bewust van de huidige mogelijkheden voor projectwerking rond mensen in armoede die het PDPO hen biedt en maken er vaker gebruik van.								
	2010								
	Stappenplan en Budget	2011	Verhoogde aandacht in de communicatie van VLM over de mogelijkheden van PDPO 2007-2013						
		2012	Verhoogde aandacht in de communicatie van VLM en partners over de mogelijkheden van PDPO 2007-2013						
2013		Extra aandacht voor het ondersteunen van de doelgroep mensen in armoede bij de voorbereidingen voor de volgende programmaperiode.							
	2014	Extra aandacht voor het ondersteunen van de doelgroep mensen in armoede bij de voorbereidingen voor de volgende programmaperiode.							

ACTIE	32. Er wordt een plattelandsfonds opgestart.				fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD3 De Vlaamse Overheid ondersteunt beleidsnetwerken				status	In uitvoering
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD3.1 Binnen Vlaanderen zal gekeken worden hoe een kader kan gecreëerd worden waarbij lokale besturen een regiorol kunnen opnemen ter bestrijding van de armoede op hun grondgebied				indicator	Nog te bepalen
verantwoordelijken	Kabinet Peeters				evaluatie	Het plattelandsfonds is één van de instrumenten die uitvoering geeft aan het Vlaams plattelandsfondsbeleidsplan. Het decreet zal geëvalueerd worden in de voorziene evaluatiefase binnen de beleidscyclus van het Vlaamse plattelandsfondsbeleidsplan. Een eerste evaluatie is voorzien bij de afloop van de beleidscyclus van het eerste Vlaamse plattelandsfondsbeleidsplan 2012-2014.
	kabinet					
betrokkenen	Vlaamse Landmaatschappij, Paul Van der Sluys, afdelingshoofd Platteland				mensen in armoede	VMSG, VVP, IPO-themagroep bestuurskracht (adviserend)
	administratie				andere actoren	
korte inhoud actie	Plattelandsgemeenten hebben hun takenpakket de voorbije periode zien aangroeien maar dat ging niet gepaard met een evenredige groei van de financiering. Een decretaal ondersteund plattelandsfonds moet de taken en de financiële middelen beter op elkaar afstemmen. Verhoging van de financiële slagkracht en bestuurskracht van plattelandsgemeenten moet hen toelaten te investeren in sociale leefbaarheid en een gericht doelgroepenbeleid te voeren, ook naar mensen in armoede. Concreet zullen de plattelandsgemeenten die in aanmerking komen voor het plattelandsfonds financiering kunnen krijgen voor projecten met als doelgroep mensen in armoede.					
Stappenplan en Budget	2010	Uitvoering ondersteunende studies				
	2011	Opmaak ontwerptekst decreet				
	2012	Goedkeuringsprocedure decreet Plattelandsfonds				
	2013	Goedkeuringsprocedure decreet Plattelandsfonds				
	2014	Uitvoering decreet Plattelandsfonds (onder voorbehoud van beschikbare middelen)				

ACTIE	45. Acties m.b.t. mediawijsheid	fiche		bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD4 De Vlaamse Overheid zet in op kennisverspreiding, sensibilisering en vorming over armoede	status	In uitvoering	
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD4.2 De Vlaamse overheid moet de verzamelde kennis en ervaringsdeskundigheid over armoede en sociale uitsluiting bij een ruim publiek verspreiden	indicator		
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Lieten	evaluatie	
betrokkenen	administratie	CJSM		
	kabinet	Debbie Esmans	mensen in armoede	Vlaams netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen
	administratie	Christine Debaene (in samenwerking met O&V)	andere actoren	Sectororganisaties
korte inhoud actie	Een effectieve 'kenniswerking' rond mediawijsheid wordt ontwikkeld en zo effectief mogelijk georganiseerd opdat kennis kan worden verzameld en gedeeld. Er wordt een conceptnota Mediawijsheid opgesteld i.s.m. Onderwijs waarin diverse uitdagingen en beleidsacties, waaronder de realisatie van een 'kenniswerking' worden gedefinieerd. Een specifieke opdracht aan het Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen bepaalt ook diverse deelopdrachten rond beeldvorming, opleiding en de bekendmaking van de expertendatabank. Er gaat ook nadrukkelijk aandacht naar kinderen in armoede. In de beheersovereenkomst met de VRT 2012-2016 is er expliciet aandacht voor een genuanceerde beeldvorming over kansarmoede. Via een kenniscentrum/werking wordt er ook ingezet op meer coördinatie en samenwerking en kunnen hiaten door het beleid worden opgemerkt en bijgesteld.			
Stappenplan en Budget	2010	/		
	2011	Opmaak Meerjarenplan Mediawijsheid. Specifieke opdracht rond mediawijsheid door het Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen. Er wordt hiervoor een budget van 65.000 euro voorzien (start 1/1/2011).		
	2012	Opmaak Beheersovereenkomst VRT 2012-2016. Goedkeuring conceptnota Mediawijsheid op de Vlaamse Regering van 4 mei 2012. Hierin is er specifieke aandacht voor e-inclusie. Specifieke opdracht rond mediawijsheid door het Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen (einde 31/10/2012).		
	2013	Operationalisering Beheersovereenkomst VRT 2012-2016		
	2014	Operationalisering beleidsacties Operationalisering beleidsacties		

ACTIE	Oproep tot het indienen van projectvoorstellen ter bevordering van diversiteit binnen de mediasector				fiche	nieuw	
STRATEGISCHE DOELSTELLING		SD4 De Vlaamse overheid zet in op kennisverspreiding, sensibilisering en vorming over armoede				status	Uitgevoerd
OPERATIONELE DOELSTELLING		OD4.2 De Vlaamse overheid moet de verzamelde kennis en ervaringsdeskundigheid over armoede en sociale uitsluiting bij een ruim publiek verspreiden om op die manier te komen tot meer respect, solidariteit en sociale insluiting.				indicator	Criteria
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Lieten				evaluatie	Eindevaluatie 10/2012
	administratie	Departement CJSM					
betrokkenen	kabinet	Tom Sierens				mensen in armoede	
	administratie	Saskia Dierickx				andere actoren	
korte inhoud actie		De Vlaamse minister van Media wil de actoren in het medialandschap stimuleren om een doeltreffend diversiteitsbeleid te ontwikkelen dat impact heeft op het vlak van programmatie, personeelsbeleid, bereik en beeldvorming en lanceert daarom een oproep tot het indienen van projectvoorstellen ter bevordering van diversiteit binnen de mediasector.Diversiteit betekent behalve aandacht voor etnisch-culturele minderheden ook aandacht voor gender, seksuele identiteit, handicap, leeftijd en sociaal-economische status (armoede).Deze oproep heeft tot doel de mediasector te wijzen op zijn verantwoordelijkheid om te werken aan meer diversiteit op de werkvloer, in het aanbod en in het bereik. Een belangrijk aspect specifiek naar media toe is de beeldvorming omtrent diverse groepen, wat ook nauw samenhangt met diversiteit binnen het personeelsbestand. Een betere weerspiegeling van de maatschappij binnen de mediabedrijven, heeft gevolgen voor de manier waarop mensen “in beeld” komen. Wat betreft het bereik is het van groot belang ernaar te streven zo veel mogelijk mensen te bereiken met een herkenbaar aanbod.					
Stappenplan en Budget		2010	/				Elf projecten zijn geselecteerd, waarvan één ook aandacht heeft voor de armoedeproblematiek. In de nieuwe reeks ‘Thuis onder de loep’ van Sultan Sushi wordt de eigen leefomgeving van kinderen centraal gesteld met als doel kinderen een divers beeld van onze samenleving in al haar vormen mee te geven.
		2011	Lancering van de oproep, beoordeling & start projecten / 500.000 euro Start projecten: 1/12				
		2012	Oplevering projecten: 31/11 14/12 Netwerkmoment diversiteit in de media: alle projecten worden voorgesteld aan de mediasector.				
		2013	/				
		2014	/				

ACTIE	Stimuleringsregeling Mediawijsheid					fiche	nieuw
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD4 De Vlaamse overheid zet in op kennisverspreiding, sensibilisering en vorming over armoede					status	In uitvoering
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD4.2 De Vlaamse overheid moet de verzamelde kennis en ervaringsdeskundigheid over armoede en sociale uitsluiting bij een ruim publiek verspreiden					indicator	
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Lieten			evaluatie		
	administratie	Departement CJSM					
	kabinet	Debbie Esmans			mensen in armoede		
betrokkenen	administratie	Christine Debaene			andere actoren		
	De missie van het beleid inzake mediawijsheid is alle burgers vandaag en morgen in staat stellen om zich bewust, kritisch en actief te kunnen bewegen in een steeds meer gemediatiseerde samenleving. Dit moet de positie van burgers in de maatschappij versterken en/of bijdragen aan hun persoonlijke welbevinden. Het verhogen van de competenties inzake mediawijsheid van burgers, waarbij deze competenties moeten worden gezien als een samenspel van kennis, vaardigheden en attitudes, is hierbij de hoofdopdracht.						
korte inhoud actie	Om hiertoe te komen wil de minister bevoegd voor het mediabeleid door middel van een subsidieregeling de actoren actief op het vlak van mediawijsheid stimuleren om doeltreffende activiteiten op te zetten die op Vlaams niveau impact hebben op het vlak van opleiding, methodieken, veilig en verantwoord internetgebruik en beeldvorming.						
Stappenplan en Budget	2010	/					
	2011	650.000 euro om doeltreffende activiteiten op te zetten die op Vlaams niveau impact hebben op het vlak van opleiding, methodieken, veilig en verantwoord internetgebruik en beeldvorming. In de oproep gaat er aandacht naar specifieke doelgroepen; mensen in armoede genieten daarenboven prioritaire aandacht i.k.v. de oproep.					
	2012	Uitvoering projecten.					
	2013	Uitvoering projecten.					
	2014	Overleg tussen de gesubsidieerde projectorganisaties i.f.v. kennisdeling.					

ACTIE	56. Veldtekening mediawijsheid					fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD10 De Vlaamse Overheid zet in op evenwaardige onderwijs - en vormingskansen					status	Uitgevoerd
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD10.4 Er zijn minder laaggeletterden					indicator	
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Lieten					
	administratie	CJSM (in samenwerking met O&V)					
betrokkenen	kabinet	Debbie Esmans			mensen in armoede		Vlaams netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen
	administratie	Christine Debaene			andere actoren		Sectororganisaties
korte inhoud actie	Er is meer inzicht nodig in de bestaande e-inclusieopleidingen die voor mensen in armoede worden georganiseerd; eerste analyses lijken uit te wijzen dat deze niet altijd goed op elkaar zijn afgestemd. Het is ook niet altijd duidelijk waar er een vervolgcursus wordt georganiseerd. Er wordt een onderzoek uitgeschreven dat een veldbeschrijving zal opmaken van het mediawijsheidveld. Daarin wordt ook gevraagd de bestaande e-inclusieopleidingen georganiseerd voor mensen in armoede, in kaart te brengen.						
	2010	/					
	2011	Onderzoek – 55.000 euro					
	2012	Oplevering onderzoek veldbeschrijving – analyse resultaten					
	2013	/					
	2014	/					

ACTIE	58. Veldtekening mediawijsheid					fiche	bijgestuurd	
STRATEGISCHE DOELSTELLING		SD10 De Vlaamse Overheid zet in op evenwaardige onderwijs - en vormingskansen					status	In uitvoering
OPERATIONELE DOELSTELLING		OD10.4 Er zijn minder laaggeletterden					indicator	
verantwoordelijken		kabinet	Kabinet Lieten				evaluatie	
		administratie	CJSM (in samenwerking met O&V)					
betrokkenen		kabinet	Debbie Esmans				mensen in armoede	Vlaams netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen
		administratie	Christine Debaene				andere actoren	Sectororganisaties
korte inhoud actie		Er is meer inzicht nodig in de bestaande e-inclusieopleidingen die voor mensen in armoede worden georganiseerd; eerste analyses lijken uit te wijzen dat deze niet altijd goed op elkaar zijn afgestemd. Het is ook niet altijd duidelijk waar er een vervolgcursus wordt georganiseerd. Er wordt een onderzoek uitgeschreven dat een veldbeschrijving zal opmaken van het mediawijsheidveld. Daarin wordt ook gevraagd de bestaande e-inclusieopleidingen georganiseerd voor mensen in armoede, in kaart te brengen.						
Stappenplan en Budget		2010	/					
		2011	Onderzoek – 55.000 euro					
		2012	Oplevering onderzoek veldbeschrijving – analyse resultaten					
		2013	/					
		2014	/					

ACTIE	Kenniscentrum Mediawijsheid		fiche	nieuw
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD4 De Vlaamse overheid zet in op kennisverspreiding, sensibilisering en vorming over armoede		status	In uitvoering
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD4.2 De Vlaamse overheid moet de verzamelde kennis en ervaringsdeskundigheid over armoede en sociale uitsluiting bij een ruim publiek verspreiden		indicator	Evaluatierapport
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Lieten	evaluatie	
	administratie	Departement CJSM		
betrokkenen	kabinet	Debbie Esmans	mensen in armoede	
	administratie	Christine Debaene	andere actoren	Vzw iMinds en het consortium van het KC MW
korte inhoud actie	Dit kenniscentrum moet mensen kritischer en bewuster leren omgaan met een gemediatiseerde samenleving. Drie inhoudelijke pijlers staan daarbij centraal: het stimuleren en verhogen van competenties, het creëren van een e-inclusieve samenleving en het creëren van een veilige en verantwoorde mediaomgeving. Het kenniscentrum zal doorheen heel de werking oog hebben voor e-inclusie en richt een online kennisplatform op dat eveneens specifieke aandacht heeft voor mensen in armoede			
Stappenplan en Budget	2010	/		
	2011	/		
	2012	Opmaak subsidiedossier en afsluiten subsidieovereenkomst		
	2013	Lancering kenniscentrum en uitvoering subsidieovereenkomst (budget 450.000 eur)		
	2014	Uitvoering subsidieovereenkomst en evaluatie (budget 450.000 eur)		

ACTIE	Onderzoek naar de beeldvorming rond jong ouderschap bij kwetsbare jongeren					fiche	nieuw
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD4 De Vlaamse overheid zet in op kennisverspreiding, sensibilisering en vorming over armoede					status	In uitvoering
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD4.2 De Vlaamse overheid moet de verzamelde kennis en ervaringsdeskundigheid over armoede en sociale uitsluiting bij een ruimt publiek verspreiden om op die manier te komen tot meer respect, solidariteit en sociale insluiting.					indicator	Onderzoeksrapport
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Lieten			evaluatie		
	administratie	Departement CJSM – Cluster Media					
betrokkenen	kabinet	Debbie Esmans			mensen in armoede	Armoedeorganisaties (betrokken bij bevraging)	
	administratie	Christine Debaene			andere actoren		
korte inhoud actie	De Studio Kinderarmoede wees op het tienerouderschap als een bijkomende risicofactor voor armoede bij ouders en kinderen. De media kunnen hierbij ingezet worden om jongeren te sensibiliseren. Gezien er onvoldoende kennis is over hoe media momenteel met ouderschapscompetenties en jong ouderschap en de beeldvorming van kwetsbare jongeren omgaan, wordt er een onderzoek uitbesteed dat de kenmerken van de beeldvorming van tienerouders zal beschrijven, hoe kwetsbare jongeren deze beeldvorming ervaren en hoe de media en andere actoren hierin een sensibiliserende en empowerende rol kunnen opnemen.						
Stappenplan en Budget	2010	/					
	2011	/					
	2012	Gunning onderzoeksopdracht: eind 2012. Budget: 60.000 euro					
	2013	Oplevering onderzoeksopdracht: 31 mei 2013.					
	2014	/					

ACTIE	8. In 2011 wordt binnen het verticaal permanent armoedeeoverleg gestart met de analyse van includerende en uitsluitende beleidsmaatregelen				fiche	bijgestuurd	
STRATEGISCHE DOELSTELLING		SD1 De Vlaamse overheid kiest expliciet voor de bestrijding van armoede				status	Continu
OPERATIONELE DOELSTELLING		OD1.2 De participatie van mensen in armoede aan het Vlaamse beleid en in de sectoren die Vlaanderen aanstuurt, wordt ondersteund				indicator	notulen van de vergadering
verantwoordelijken	kabinet		kabinet Crevits		evaluatie		
	administratie		afdeling Beleid Mobiliteit en Verkeersveiligheid				
betrokkenen	kabinet				mensen in armoede	Vlaams netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen	
	administratie				andere actoren	EVA De Lijn-VMM	
korte inhoud actie							
Stappenplan en Budget	2010						
	2011	verticaal overleg heeft plaatsgevonden op 4 april 2011					
	2012	te organiseren					
	2013	te organiseren					
	2014	te organiseren					

ACTIE	14. In de beleidsnota's en de jaarlijkse beleidsbrieven van de leden van de Vlaamse regering wordt aangeduid op welke manier het armoede bestrijdingsbeleid binnen ieders bevoegdheden gevoerd wordt. Uitvoering vanaf de beleidsbrieven 2011					fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD6 De Vlaamse overheid zet in op de toegankelijkheid van de maatschappelijke dienstverlening					status	Continu
OPERATIONELE DOELSTELLING						indicator	beleidsnota 2009-2014 (parlementair stuk 217 2009-2010, nr. 1), blz. 9, 10, 26, 27,29, 43. beleidsbrief 2011 (parlementair stuk 736 2010-2011, nr. 1), blz. 32, 33, 34.
verantwoordelijken	kabinet	kabinet	kabinet	kabinet	kabinet	evaluatie	
	administratie	administratie	administratie	administratie	administratie		
betrokkenen						mensen in armoede	
						andere actoren	EVA De Lijn-VMM
korte inhoud actie							
Stappenplan en Budget	2010	uitgevoerd					
	2011	te doen voor beleidsbrief 2012					
	2012	te doen voor beleidsbrief 2013					
	2013	te doen voor beleidsbrief 2014					
	2014						

ACTIE	74. Waar wenselijk en mogelijk gebeurt de berekening van bijdragen en prijzen en de toekenning van financiële steun inkomensgerelateerd							fiche	bijgestuurd	
STRATEGISCHE DOELSTELLING		SD6 De Vlaamse overheid zet in op de toegankelijkheid van de maatschappelijke dienstverlening							status	In uitvoering
OPERATIONELE DOELSTELLING									indicator	inhoud van de tarievenstructuur van De Lijn
verantwoordelijken		kabinet	kabinet Crevits					evaluatie		
		administratie	afdeling Beleid Mobiliteit en Verkeersveiligheid							
		kabinet						mensen in armoede		
betrokkenen		administratie						andere actoren	EVA DE Lijn VMM	
		De Lijn zorgt ervoor dat ook mensen in armoede volwaardig kunnen deelnemen aan de samenleving via gemakkelijk toegankelijke en betaalbare tariefproducten. Voor een aantal doelgroepen die de Minister definieert, worden verplaatsingen aangeboden tegen verminderd tarief. Hiervoor worden volgende abonnementen afgeleverd:								
		- Het WIGW+Omnio-netabonnement (Buzzy Pazz of Omnipas) wordt afgeleverd aan houders van een 'attest verhoogde tegemoetkoming geneeskundige zorgen', houders van een geldige kaart voor een verhoogde tegemoetkoming van de NMBS en houders van een geldige WIGW-kaart (weduwen, invaliden, gepensioneerden en wezen). - Personen met een leefloon of gelijkgestelden, of personen die verblijven in een lokaal opvanginitiatief, kunnen voor 30 euro een Buzzy Pazz of Omnipas voor 12 maanden kopen.								
Stappenplan en Budget		2010	24.817.414 euro. Eindtotaal afgeleverde abonnementen kan pas worden opgemaakt als het jaar ten einde is. Zoals de voorbije jaren het geval was, zal dit eindtotaal in maart 2012 (na formele jaarafsluiting) wereldkundig worden gemaakt. We kregen geen bemerkingen of vragen om aan deze afspraken of manier van werken verandering te brengen. Ook de komende jaren blijft dit dus mogelijk.							
		2011								
		2012								
		2013								
		2014								

ACTIE	59. We besteden bijzondere aandacht aan de toegankelijkheid van het openbaar vervoer voor minder mobiele personen en personen met een handicap	fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD5 De Vlaamse overheid kiest voor duurzame participatie van mensen in armoede	status	Continu
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD5.2 De toegankelijkheid van het verschillende vormen van vervoer wordt verhoogd	indicator	inhoud investeringsplan De Lijn
verantwoordelijken	kabinet administratie	evaluatie	
betrokkenen	kabinet administratie	mensen in armoede andere actoren	EVA DE Lijn VMIM
korte inhoud actie	De Lijn bouwt – binnen de koepel van Zorgsystemen – haar organisatorische structuur voor de behartiging van het toegankelijkheidsaspect verder uit. Het aspect toegankelijkheid wordt meegenomen bij de aanleg van openbaar vervoerhalten, de bestekken voor de levering van bussen en trams (toegankelijkheid rollend materieel) en de toegankelijkheid van de informatie.		
Stappenplan en Budget	2010	Wat betreft de aanleg van openbaar vervoerhalten stelde De Lijn enkele standaardisatienota's op waarin de criteria voor toegankelijkheid integraal werden opgenomen. Binnen het kader van het mobiliteitsconvenant werkt De Lijn proactief aan de uitbreiding van het arsenaal aan toegankelijke halten in Vlaanderen. Voor dit alles wordt momenteel een informatiepakket uitgewerkt voor o.a. gemeentebesturen en wegenbouwsector. De bestekken voor de levering van bussen en trams voldoen reeds enkele jaren aan een aantal specifieke eisen wat betreft toegankelijkheid voor het rollend materieel. Voor het verder toegankelijk maken van het rollend materieel van De Lijn wordt in de beheersovereenkomst 2011-2015 een groeitraject beschreven. Ook de toegankelijkheid van de informatie werd verhoogd. Twee recente ontwikkelingen tonen aan dat De Lijn ook op dit vlak stappen vooruit zet:	
	2011	- De Lijn verkreeg het Any Surfer label voor de toegankelijkheid van haar website. - De Lijn realiseerde de uitrol van de 'map info' tool waardoor bij omleidingen de gewijzigde reisweg gevisualiseerd kan worden. Budgettaire bepaling is moeilijk vermits de specifieke investeringen in dit domein niet één op één gelieerd is aan een budgettair artikel. Bovendien zijn voor de inrichting en uitrusting van halten en halteomgevingen in de overgrote meerderheid van de gevallen de wegbeheerders verantwoordelijk (gemeente of gewest).	
	2012	Toegankelijkheid verzekeren bij inrichting van het openbare domein Halteplaatsen bij elke (her)aanleg toegankelijk maken Volgens de bepalingen in de beheersovereenkomst 2011-2015 (groeitraject) wordt het wagenpark van De Lijn toegankelijker gemaakt.	
	2013		
	2014		

ACTIE	60. In samenspraak met De Lijn wordt onderzocht hoe er toegankelijke vormingsactiviteiten georganiseerd kunnen worden "hoe neem ik het openbaar vervoer" op maat van mensen in armoede.				fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING		SD5 De Vlaamse overheid kiest voor duurzame participatie van mensen in armoede			status	Continu
OPERATIONELE DOELSTELLING		OD5.2 De toegankelijkheid van het verschillende vormen van vervoer wordt verhoogd			indicator	effectief plaatsgevonden vormingsactiviteiten
verantwoordelijken		kabinet	kabinet Crevits		evaluatie	
		administratie	afdeling Beleid Mobiliteit en Verkeersveiligheid			
betrokkenen		kabinet		mensen in armoede	Vlaams netwerk	
		administratie		andere actoren	EVA De Lijn-VMM	
korte inhoud actie		De toegankelijkheid van het openbaar vervoer moet voor alle doelgroepen zo maximaal mogelijk zijn. De Lijn bekijkt of bepaalde vormingsinitiatieven voor mensen in armoede een meerwaarde kunnen betekenen.				
Stappenplan en Budget		2010				
		2011				
		2012				
		2013				
		2014				

ACTIE	De Lijn verlegt de focus naar het netmanagement zodat het aanbod steeds meer vraaggestuurd wordt					fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD5 De Vlaamse overheid kiest voor duurzame participatie van mensen in armoede					status	In uitvoering
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD5.2 De toegankelijkheid van het verschillende vormen van vervoer wordt verhoogd					indicator	inhoud van de structuur van het netwerk van De Lijn
verantwoordelijken	kabinet	kabinet Crevits			evaluatie		
	administratie	afdeling Beleid Mobiliteit en Verkeersveiligheid					
betrokkenen	kabinet		mensen in armoede				
	administratie		andere actoren			EVA DE Lijn VMM	
korte inhoud actie	Via het netmanagement wordt het openbaar stads- en streekvervoer met in Vlaanderen verder uitgebouwd in functie van de werkelijke verplaatsingsbehoeften. De logica van de verdere uitbouw van het net, zoals beschreven in het besluit Netmanagement bij het decreet Personenvervoer, gaat in hoofdzaak uit van: de vervoerspotentiëlen op de te realiseren verbindingen en een efficiënte verknoping, zowel binnen de eigen vervoermodus (eigen lijnen en NMBW), maar ook met de overige verplaatsingsmodi (comodaliteit).						
Stappenplan en Budget	2010						
	2011	Formuleren quick wins, verbeterprojecten en strategische projecten ter verhoging van de kwaliteit van de dienstverlening (aandacht voor stiptheid van de dienstuitvoering, verhogen van de kwaliteit van de planning, opvolging en remediëring van de capaciteitsproblematiek en vergroening van het wagenpark en de notie 'ecologie). Budgettaire bepaling is moeilijk vermits de specifieke investeringen in dit domein niet één op één gelieerd is aan een budgettair artikel.					
	2012	Waar mogelijk netwerk van lijnen construeren om tot een volledig afdekkende verknoping te komen. Bijkomende investeringen voor de optimalisering van de afstemming tussen de netwerken van De Lijn en de NMBS. Permanente monitoren en remediëren van ritten met capaciteitsproblemen.					
	2013						
	2014						

ACTIE	11. Elke Vlaamse minister neemt binnen zijn beleidsdomein initiatieven inzake de betrokkenheid van opgeleide ervaringsdeskundigen in de armoede en de sociale uitsluiting. De Vlaamse regering streeft hierbij naar structurele tewerkstelling waar dat zinvol is. Start: begin 2012.					fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD1 De Vlaamse overheid kiest expliciet voor de bestrijding van armoede					status	nog niet van toepassing
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD1.2 De participatie van mensen in armoede aan het Vlaamse beleid en in de sectoren die Vlaanderen aanstuurt, wordt ondersteund					indicator	ter beschikkingstelling effectief gebeurd
verantwoordelijken	kabinet kabinet Crevits					evaluatie	
betrokkenen	administratie afdeling Beleid Mobiliteit en Veiligheid					mensen in armoede	
	kabinet					andere actoren	EVA De Lijn-VMM
korte inhoud actie							
Stappenplan en Budget	2010						
	2011						
	2012	te doen in 2012					
	2013	te doen in 2013					
	2014	te doen in 2014					

ACTIE	15. In de nieuwe beheersovereenkomsten van de Vlaamse overheid die starten vanaf 1 januari 2011 wordt waar relevant de link met armoede opgenomen. Start: midden 2010.					fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING		SD6 De Vlaamse overheid zet in op de toegankelijkheid van de maatschappelijke dienstverlening				status	Continu
OPERATIONELE DOELSTELLING						indicator	
verantwoordelijken		kabinet	kabinet Crevits			evaluatie	
		administratie	afdeling Beleid Mobiliteit en Veervoersveiligheid				
betrokkenen		kabinet		mensen in armoede		EVA De Lijn-VMM	
		administratie		andere actoren			
korte inhoud actie		Voorzien van formulering (operationele doelstelling) in beheersovereenkomst 2011-2015: "De Lijn zorgt ervoor dat ook mensen in armoede volwaardig kunnen deelnemen aan de samenleving via gemakkelijk toegankelijke en betaalbare tariefproducten. Voor een aantal doelgroepen die de Minister definieert, worden verplaatsingen aangeboden tegen verminderd tarief."					
Stappenplan en Budget		2010					
		2011					
		2012					
		2013					
		2014					

ACTIE	6. Binnen elk relevant beleidsdomein wordt een verticaal PAO georganiseerd, dat minstens twee keer per jaar samenkomt, met vertegenwoordiging van alle relevante actoren. Hierbij staat de rechtstreekse dialoog van mensen in armoede met het beleid centraal.			fiche	bijgestuurd	
STRATEGISCHE DOELSTELLING		SD1 De Vlaamse overheid kiest expliciet voor de bestrijding van armoede			status	Continu
OPERATIONELE DOELSTELLING		OD1.2 De participatie van mensen in armoede aan het Vlaamse beleid en in de sectoren die Vlaanderen aanstuurt, wordt ondersteund			indicator	notulen van de vergadering
verantwoordelijken	kabinet	kabinet Crevits				
	administratie	afdeling Beleid Mobiliteit en Verkeersveiligheid				
betrokkenen	kabinet		mensen in armoede		Vlaams netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen	
	administratie		andere actoren		EVA De Lijn-VMM	
korte inhoud actie						
Stappenplan en Budget	2010					
	2011	verticaal overleg heeft plaatsgevonden op 4 april 2011				
	2012	te organiseren voor 2012				
	2013	te organiseren voor 2013				
	2014	te organiseren voor 2014				

ACTIE	123. De nieuwe financiering van het leerplichtonderwijs en de maximumfacturen in het basisonderwijs worden geëvalueerd.	fiche	Bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD10 De Vlaamse overheid zet in op een evenwaardige onderwijs- en vormingskansen	status	In uitvoering
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD10.2 De financiële drempels in het onderwijs worden verder aangepakt	indicator	
verantwoordelijken	kabinet administratie Kabinet Smet (Paul Yperman)	evaluatie	nvt
betrokkenen	kabinet administratie Onderwijs, John De Plecker	mensen in armoede andere actoren	Ja, via focusgroepen. Ouderkoepelverenigingen
korte inhoud actie	De maximumfacturen en het nieuwe financieringssysteem zijn gelijktijdig ingevoerd vanaf het schooljaar 2008–2009. De scholen kregen meer middelen en in ruil daarvoor mag aan de ouders per schooljaar nog slechts een beperkt bedrag gevraagd worden. Schoolgaan moet betaalbaar blijven voor de ouders. De evaluatie moet nagaan of de scholen hun beleid hebben aangepast: wordt de maximumfactuur (MAF) toegepast? Daarnaast wordt bekeken of er evenveel activiteiten/uitstappen als voor de invoering worden uitgevoerd. Hoe besteden de scholen de middelen die ze extra hebben gekregen? Is het onderwijs betaalbaar voor iedereen? Zijn de financiële drempels weggewerkt? Kunnen scholen nog levendig onderwijs aanbieden?		
Stappenplan en Budget	2010	Het steunpunt schoolloopbanen en het Rekenhof voerden een onderzoek uit i.v.m. kosteloosheid en kostenbeheersing in het basisonderwijs.	
	2011	Het steunpunt studie- en schoolloopbanen voert een aanvullend onderzoek uit, in september 2011 organiseren de ouderkoepelverenigingen focusgroepen, met bijzondere aandacht voor kansengroepen (budget +/- 50.000) + Er wordt 100.000 euro uitgetrokken voor onderzoek ivm evaluatie nieuw financieringsdecreet.	
	2012	a) Maximumfacturen: Op basis van de uitgevoerde onderzoeken (door het steunpunt schoolloopbanen, het Rekenhof en de bevraging door de ouderkoepelverenigingen) zijn er een aantal wijzigingen doorgevoerd aan de maximumfacturen in het basisonderwijs: o Voor het kleuteronderwijs zijn de bedragen leeftijdsafhankelijk gemaakt. o Alle bedragen worden vanaf nu jaarlijks geïndexeerd. o Scholen moeten de bedragen in minstens 3 schijven per jaar opvragen aan de ouders.	
		b) Nieuwe financiering: - Wat betreft de evaluatie van de nieuwe financiering is er op 27 oktober 2011 is er een onderzoeksoproep gelanceerd over dit thema. Deze oproep resulteerde in slechts één ontvangen voorstel. De beoordelingscommissie heeft op 23 november 2011 geoordeeld dit voorstel niet te gunnen, omdat dit onderzoeksvoorstel niet voldeed (o.a. omdat in het onderzoeksvoorstel geen antwoord werd gegeven op een aantal specifieke beleidsvragen). - Een tweede oproep leverde geen enkele respons op. - Op dit moment is er een nieuwe onderzoeksoproep gelanceerd, waarbij de oproep ook naar consultants is gestuurd. De procedure daarvan loopt nog, dus het is afwachten of er nu wel een gunning zal volgen.	

		- Planning: alles zal ervan afhangen of er nu wel een onderzoek gegund kan/zal worden, maar een grondige evaluatie uitvoeren, die ook beleidsrelevante informatie zal opleveren, zal minstens moeten lopen over een termijn van 12 maanden. Dit zou betekenen dat de resultaten gekend zijn voor het einde van 2013. Eventuele aanpassingen aan het decreet m.b.t. het financieringsdecreet zouden dan ingaan van het schooljaar 2014 -2015.
	2013	
	2014	

ACTIE	116/118. Verhogen deelname aan het kleuteronderwijs				fiche	Geclusterd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD10 De Vlaamse overheid zet in op een evenwaardige onderwijs- en vormingskansen				status	Gerealiseerd - In uitvoering
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD10.1 De kleuterparticipatie bij kwetsbare gezinnen wordt verder verhoogd				indicator	Aantal inschrijvingen in het kleuteronderwijs en aantal kinderen dat regelmatig aanwezig is
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Smet				
	administratie	Onderwijs, Smahen Elomari				
betrokkenen	kabinet	Kabinet Welzijn, kabinet Van den Bossche, kabinet Lieten				
	administratie	Kind en Gezin, Agodi, AOC, WSE, WVG				
korte inhoud actie	Sinds 2007-2008 (het 'Jaar van de Kleuter') is kleuterparticipatie een prioritair aandachtspunt binnen het onderwijsbeleid. Het is van belang de aandacht voor dit thema aan te houden. Elk jaar zijn er immers nieuwe kinderen voor wie het belangrijk is dat ze vroeg in het kleuteronderwijs instromen. We implementeren verder het actieplan dat uitgetekend is om de kleuterparticipatie te bevorderen, waar nodig wordt dit bijgestuurd en aangevuld.					
	Het bevorderen van kleuterparticipatie gebeurt via verschillende actiepunten: - sensibiliseren van ouders, in het bijzonder van kansarme ouders over het belang van kleuterparticipatie, dit door campagnes vanuit Onderwijs, door samenwerking met Kind en Gezin ; - zorgen voor een betere omkadering van het kleuteronderwijs (grote kleuterklassen schrikken ouders af en geven ook weinig pedagogisch comfort); - beperken van de financiële kosten van het kleuteronderwijs die vooral minderbegoede ouders ervan kunnen weerhouden om hun kind naar school te sturen (zie hiervoor de fiche over wegwerken van financiële drempels). - Project preventieve gezinsondersteuning – Versterking en uitbreiding van de integrale en laagdrempelige preventieve gezinsondersteuning met bruggen naar onderwijs en activering. De doelstelling van deze initiatieven is om peuters tijdig en goed voor te bereiden en te laten doorstromen naar het kleuteronderwijs, ouders te versterken in hun rol en hen op weg te helpen naar activering. Vooral kwetsbare groepen krijgen hierbij verhoogde aandacht					

Stappenplan en Budget		
2010	Voorbereiding decreet nieuwe omkadering, waardoor kleuterscholen beter omkaderd worden. 1/9/2010: In werkingtreding van de nieuwe toelatingsvoorwaarde tot het gewoon lager onderwijs (sluitstuk van de maatregelen rond kleuterparticipatie) Samenwerking met Kind en Gezin (toeleiding naar het kleuteronderwijs) Sensibilisering rond belang van kleuterparticipatie	
2011	Eerste evaluatie nieuwe toelatingsvoorwaarde gewoon lager onderwijs (voorjaar 2011) Voorontwerp van decreet nieuwe omkaderingssysteem Verdere samenwerking met Kind en Gezin (toeleiding naar het kleuteronderwijs) Verdere sensibilisering van ouders over belang van kleuteronderwijs, rechtstreeks en via intermediairs (nieuwe campagne vanaf september 2011)	
2012	Inwerkingtreding decreet nieuwe omkadering Verdere Samenwerking met Kind en Gezin (belang kleuteronderwijs / toeleiding naar het kleuteronderwijs) Verdere sensibilisering van ouders over belang van kleuteronderwijs Project Preventieve Gezinsondersteuning – Versterking en uitbreiding van integrale en laagdrempelige preventieve gezinsondersteuning Budget: 200.000 euro	
2013	Decreet nieuwe omkadering speelt ten volle Verdere samenwerking met Kind en Gezin (belang kleuteronderwijs / toeleiding naar het kleuteronderwijs) Verdere sensibilisering van ouders over belang van kleuteronderwijs Project Preventieve Gezinsondersteuning – Versterking en uitbreiding van integrale en laagdrempelige preventieve gezinsondersteuning Budget: 200.000 euro	
2014	Samenwerking met Kind en Gezin (belang kleuteronderwijs / toeleiding naar het kleuteronderwijs) Verdere sensibilisering van ouders over belang van kleuteronderwijs	

ACTIE	117. De omkadering voor kleuter- en lager onderwijs is gelijk.					fiche	Bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD10 De Vlaamse overheid zet in op een evenwaardige onderwijs- en vormingskansen					status	Gerealiseerd - In uitvoering
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD10.1 De kleuterparticipatie bij kwetsbare gezinnen wordt verder verhoogd					indicator	
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Smet (Paul Yperman)			evaluatie		
	administratie	Onderwijs, John De Plecker					
betrokkenen	kabinet				mensen in armoede	nee	
	administratie	Agodi, AOC.			andere actoren	Koepels, vakbonden.	
korte inhoud actie	Kleuters uit lagere sociale klassen beginnen niet alleen later aan hun kleuteronderwijs dan andere kleuters daarenboven hebben ze ook problemen met regelmatige aanwezigheid in de klas. Zo is de kans dat leerlingen in het 1 ^{ste} leerjaar reeds vertraging oplopen beduidend groter bij de groep kinderen uit lagere sociale klassen. Deze sociale ongelijkheid neemt zelfs toe doorheen het lager onderwijs. Daarom moet een regelmatige aanwezigheid en een vroege deelname aan het kleuteronderwijs niet alleen intensief worden gepromoot maar moet daar voor de scholen ook een volwaardige kleuteromkadering aan vasthangen. De omkadering kleuteronderwijs wordt gelijk gelegd met deze van het lager onderwijs en verloopt ook gedifferentieerd volgens de leerlingenpopulatie. Met deze bijkomende omkadering kan meer aandacht naar zorg gaan zonder dat het onderwijsaspect wordt verwaarloosd; onrechtstreeks bieden kleinere klassen meer mogelijkheden om in te zetten op kinderen uit kwetsbaarder gezinnen.						
	Dit beleid moet ook bijdragen tot minder schoolse vertraging in het eerste leerjaar en zo veel mogelijk de leerachterstand terugdringen bij de kinderen van de lagere sociale klassen.						
Stappenplan en Budget	2010	Voorbereidende gesprekken zijn gestart en mogelijke pistes uitgewerkt.					
	2011	Voorontwerp van decreet is eerste keer goedgekeurd op 15 juli 2011. In het najaar volgende formele onderhandelingen met koepels en vakbonden en moet de parlementaire behandeling starten.					
	2012	Het decreet is definitief goedgekeurd door het Vlaams parlement en gestart op 1/9/2012. Budget voor 2012 17,3 miljoen euro. + kost overgangsmaatregel (2,9 miljoen euro) Totaal: 20,2 miljoen euro.					
	2013	52,8 + 7,7 (overgangsmaatregel) = 60,5 miljoen euro.					
	2014	52,8 + 4,8 (overgangsmaatregel) = 57,6 miljoen euro.					

ACTIE	119/120. De drie ouderkoepelverenigingen hebben als kernopdracht tijdens 2009-2011 de doelstellingen van de engagementsverklaring toe te lichten aan externe partners en alle ouders met nadrukkelijke aandacht voor ouders van die doelgroepen die op dit moment laag betrokken zijn bij de school. Een engagementsverklaring is een geheel van wederzijdse afspraken tussen school en ouders. De doelstelling van de engagementsverklaring is ouderbetrokkenheid bij het schoolgebeuren te vergroten, zodat de leeransen van de kinderen vergroten					fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD10 De Vlaamse overheid zet in op een evenwaardige onderwijs- en vormingskansen					status	Gerealiseerd - In uitvoering
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD10.1 De kleuterparticipatie bij kwetsbare gezinnen wordt verder verhoogd					indicator	Ouders voldoende aanwezig op het oudercontact, ouders die waken over de aanwezigheid van hun kinderen op school, ouders die positief meewerken aan het begeleidingsaanbod, ouders die hun kind aanmoedigen om Nederlands te leren.
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Smet – Lieve Desplenter			evaluatie		
	administratie	Onderwijs, afdeling Ondersteuningsbeleid, Katrien Bonneux en Marie Kruijffhooft					
	kabinet		mensen in armoede		Ja, het Vlaams netwerk		
betrokkenen	administratie		andere actoren		Kruispunt Migratie-Integratie, Minderhedenforum,...		
	Een voldoende betrokkenheid van ouders bij het schoolleven is essentieel voor de leeransen van kinderen. Van ouders verwachten we dat ze geïnteresseerd zijn in wat hun kinderen meemaken op school, positief staan t.o.v. school en schoolwerk, voor een rustige omgeving zorgen waarin het kind huistaken kan maken, ervoor zorgen dat hun kinderen tijdig aanwezig zijn op school... Kansarme ouders zijn wat die aspecten betreft vaak minder bij de school betrokken. Wanneer de leeransen van een leerling precair zijn, maken dergelijke engagementen nochtans des te meer het verschil.						
korte inhoud actie	De school maakt duidelijk welke inspanningen en initiatieven zij neemt om de dialoog met ouders vlot te laten verlopen enerzijds, en ouders engageren zich tot betrokkenheid anderzijds. De wederzijdsheid, de samenwerking tussen school en ouders, is in de engagementsverklaring dus een zeer belangrijk element. De ouderkoepelverenigingen overleggen o.a. met het Vlaams netwerk tegen armoede en het Minderhedenforum op welke wijze zij deze engagementsverklaring kunnen communiceren naar de moeilijk bereikbare ouders.						
	Alle ouders worden geïnformeerd over de engagementsverklaring en het belang van hun betrokkenheid bij het schoolgebeuren.						

Stappenplan en Budget		2010	Verspreiden verzamelen van goede praktijkvoorbeelden, communicatie in Klasse, spel engagementsverklaring,...
			698.999 euro (= budget voor basiswerking + engagementsverklaring)
		2011	In 2011 steeg het budget voor de ouderkoepelverenigingen wegens een integratie van financiële middelen vanuit vzw's waarvan de werking geïntegreerd werd in de drie ouderkoepelverenigingen. Naast de basiswerking en de engagementsverklaring, vroegen we de drie ouderkoepels ook werk te maken van een bevraging rond 1) de maximumfactuur basisonderwijs, 2) het dossier kostenbeheersing secundair onderwijs en 3) het persoonlijk leerlingendossier. Bij de bevraging gaat er specifiek aandacht uit naar het bereiken van autochtone en allochtone kansarme ouders, hiervoor werken de drie ouderkoepels samen met o.a. het Vlaams netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen, het Minderhedenforum en het Kruispunt Migratie-Integratie.
			1.332.392,06 euro (= budget voor basiswerking + engagementsverklaring + bevraging maximumfactuur basisonderwijs, kostenbeheersing secundair onderwijs en persoonlijk leerlingendossier)
		2012	In 2012 start een nieuwe driejarige periode. De engagementsverklaring wordt opgenomen in de basiswerking van de drie ouderkoepelverenigingen. Daarnaast worden nieuwe kernthema's naar voor geschoven voor de periode 2012-2014. Ook wordt opnieuw expliciet aandacht gevraagd voor het betrekken van kansarme ouders bij het schoolgebeuren. Naast hun hogere betrokkenheid moet dit ook ervoor zorgen dat de stem van de specifieke doelgroepouder meer en beter gehoord en vertegenwoordigd wordt in de verschillende overlegorganen. Dat spoort ook met het minidecreet dat wordt voorbereid, waarmee in het participatiedecreet garanties worden ingebouwd om de participatie op school van ondervertegenwoordigde groepen te realiseren. (budget 2012: idem)
		2013	Op basis van een 'actieplan diversiteit' zullen de ouderkoepels de ouderbetrokkenheid van kansarme ouders bij het schoolgebeuren trachten te verhogen.
			In 2013 zal er een evaluatie plaatsvinden van de engagementenstverklaring waarbij gekeken zal worden of al dan niet een goed instrument vormt om ouderbetrokkenheid te verhogen.
		2014	

ACTIE	122. De oververtegenwoordiging van kansarme kinderen en jongeren in het buitengewoon onderwijs wordt teruggedrongen door een betere diagnostisering.	fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD10 De Vlaamse overheid zet in op een evenwaardige onderwijs- en vormingskansen	status	In uitvoering
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD10.3 Er komt een leerlinggerichte ondersteuning op maat	indicator	
verantwoordelijken	kabinet Kabinet Smet	evaluatie	
betrokkenen	administratie	Onderwijs, Theo Mardulier	
	kabinet	Welzijn, Volksgezondheid en Gezin	mensen in armoede
	administratie	Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, VAPH, RIZIV	andere actoren
korte inhoud actie	Leerlingen die beantwoorden aan de kansarmoede-indicatoren lopen meer dan andere leeftijdsgenoten schoolse vertraging op en lopen een groter risico om in het watervaleffect te belanden. Deze sociale ongelijkheid neemt toe doorheen het lager onderwijs. Deze leerlingen komen daarenboven meer terecht in het technisch- en beroepsonderwijs en ze worden meer georiënteerd naar het buitengewoon onderwijs. Via betere diagnostisering beogen we de doorverwijzing naar het buitengewoon onderwijs terug te brengen tot leerlingen die daar nood aan hebben omwille van een beperking en niet louter op basis van hun socio-economische of socio-culturele achtergrond.		
Stappenplan en Budget	2010	Opstart voorbereiding uitvoering onderstaande maatregelen. De bouw van de CREON-databank kost 338.344,68 euro.	
	2011	- de types van buitengewoon onderwijs beter definiëren (geen budgettaire impact); - de toelatingsvoorwaarden voor het buitengewoon onderwijs aanvullen met elementen die te maken hebben met kenmerken of noodzakelijke aanpassingen aan de onderwijsomgeving (geen budgettaire impact); - in samenspraak met de Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin de classificerende protocollen van het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH) beleidsdomeinoverschrijdend verankeren (geen budgettaire impact); - samen met de Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin en de federale overheid (RIZIV) de financiële tussenkomsten in kaart brengen die gevraagd worden voor classificerende diagnoses die niet door het CLB, maar door externe gespecialiseerde diensten gesteld moeten worden en een oplossing uitwerken voor die tussenkomsten die door hun hoogte een drempel kunnen betekenen voor ouders (geen budgettaire impact in de fase van analyse); - een permanent, kwantitatief monitoringsysteem (CREON) installeren voor de opvolging van de oriënteringen door CLB naar buitengewoon onderwijs en een procedure voor een kwalitatieve evaluatie van deze oriënteringen door de onderwijsinspectie in samenwerking met het team VAPH binnen de zorginspectie (budgettaire impact van bijkomende FTE's onderwijsinspectie). Bij de bouw van CREON worden de laatste stappen gezet om te komen tot een permanent kwantitatief monitoringsysteem, nl. de acceptatietesten van fase 3. Vanuit LARS (Leerlingenbegeleiding Administratie en Registratie Systeem) worden o.a. gegevens mbt de oriënteringen door het CLB naar het buitengewoon onderwijs doorgestuurd naar CREON. Na de	
	2012		

		acceptatietesten kan er gestart worden met een kwaliteitscontrole van de gegevens die door de CLB's doorgestuurd worden. <i>Budget CREON: 36.584,96 euro. Het effectief bestede bedrag zal een stuk lager liggen.</i>
		- Samen met de Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin de problematiek van exponentiële stijging de buitenschoolse hulpverlening (revalidatie, zelfstandige logopedisten...) verder exploreren. In samenwerking met andere overheden op Vlaams en federaal niveau worden mogelijke maatregelen en een implementatieplan afgesproken (geen budgettaire impact).
		Het zou in 2013 via datawarehouse moeten mogelijk zijn om voor het schooljaar 2011-2012 gegevens af te leveren gekoppeld aan de SES-kenmerken
	2013	Idem
	2014	

ACTIE	128. Aanmoedigingsfonds voor het hoger onderwijs					fiche	bijgestuurd	
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD10 De Vlaamse overheid zet in op een evenwaardige onderwijs – en vormingskansen					status	In uitvoering	
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD10.2 De financiële drempels in het onderwijs worden verder aangepakt					indicator	Wordt in 2013 in BVR vastgelegd	
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Smet - Raf Devos					evaluatie	Wordt in 2013 in BVR vastgelegd
	administratie	Onderwijs, Noël Vercruyse en Patrick Willems						
	kabinet		mensen in armoede			niet expliciet		
betrokkenen	administratie		andere actoren			Beleidsverantwoordelijken binnen de universitaire associaties en koepelorganisaties, alsook studenten werden betrokken.		
	De Vlaamse regering heeft in de periode 2008-2011 beheersovereenkomsten afgesloten met universiteiten en hogescholen met het oog op het nastreven van volgende doelstellingen: - het verhogen van de instroom in het hoger onderwijs van studenten uit bevolkingsgroepen die ondervertegenwoordigd zijn in het hoger onderwijs; - het verbeteren van de doorstroom in het hoger onderwijs, in het bijzonder van studenten uit bevolkingsgroepen die ondervertegenwoordigd zijn in het hoger onderwijs; - het bevorderen van een succesvolle uitstroom, in het bijzonder van studenten uit bevolkingsgroepen die ondervertegenwoordigd zijn in het hoger onderwijs. Het initiatief werd bekend onder de naam Aanmoedigingsfonds voor het hoger onderwijs. De financieringsmodaliteiten van 2011 werden in het programmadecreet verlengd tot einde 2013. De minister zal een Task Force van experts en vertegenwoordigers van de overheid oprichten, die zich zal buigen over strategische, maar meetbare doelstellingen inzake diversiteit in het hele Vlaamse hoger onderwijs, en dit op middellange termijn. Op basis van deze algemene doelstellingen zullen instellingen kunnen kiezen aan welke doelstellingen ze willen werken. Op basis van de keuze en de operationalisering ervan in concrete, instellingsgebonden doelstellingen voor de periode 2014-2019, zal de minister beheersovereenkomsten afsluiten met de instellingen. De beheersovereenkomsten zullen eveneens door de Task Force begeleid en voorbereid worden.							
korte inhoud actie	2010	12 miljoen euro (6 miljoen euro ingebracht door de instellingen en 6 miljoen euro ingebracht door de Vlaamse regering)						
	2011	12 miljoen euro (6 miljoen euro ingebracht door de instellingen en 6 miljoen euro ingebracht door de Vlaamse regering)						
	2012	12 miljoen euro (6 miljoen euro ingebracht door de instellingen en 6 miljoen euro ingebracht door de Vlaamse regering)						
	2013	Op basis van het advies aan de minister van de Task force over het Pact en de concrete werking van het aanmoedigingsfonds, neemt de minister een beslissing en keurt de Vlaamse regering de Vlaamse doelstellingen voor diversiteit in het hoger onderwijs goed. Het Pact voor diversiteit in het HO wordt door de minister met de instellingen afgesloten. De beheersovereenkomsten met een resultaatsverbintenis over instellingsbrede meetbare doelstellingen zijn afgesloten en worden van kracht in academiejaar 2013-2014.						
Stappenplan en Budget	2014	12 miljoen euro (6 miljoen euro ingebracht door de instellingen en 6 miljoen euro ingebracht door de Vlaamse regering)						
		12 miljoen euro (6 miljoen euro ingebracht door de instellingen en 6 miljoen euro ingebracht door de Vlaamse regering)						

ACTIE	130. Studentenmobiliteit in hoger onderwijs voor iedere student mogelijk maken ongeacht sociale herkomst	fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD10 De Vlaamse overheid zet in op een evenwaardige onderwijs- en vormingskansen	status	In uitvoering
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD10.2 De financiële drempels in het onderwijs worden verder aangepakt	indicator	
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Smet - Raf Devos	
	administratie	Departement: afdeling HO - Magalie Soenen	
	kabinet		mensen in armoede
betrokkenen	administratie		andere actoren
	In de motie van aanbeveling van 8 juli 2010 over de hervorming van het hoger onderwijs in Vlaanderen beveelt het Vlaamse Parlement aan om de mobiliteit van studenten en docenten verder aan te moedigen en om, met het oog op het behalen van het streefcijfer van 20% studenten (afstuderenden) met een buitenlandse studie-ervaring in 2020, te voorzien in een aangepaste financiële ondersteuning om die ervaring ook voor minder gegoede studenten haalbaar te maken.		
korte inhoud actie	De Regering heeft op 16 juli 2010 beslist zich te engageren om deze motie van aanbeveling uit te voeren. Conform die beslissing werkt de minister tegen eind 2010 een actieplan ter bevordering van de mobiliteit van studenten en docenten uit. Daarin zal bijzondere aandacht besteed worden aan het bevorderen van de mobiliteit van groepen die in de huidige programma's voornamelijk ondervertegenwoordigd zijn, zoals bijvoorbeeld studenten met een functiebeperking.		
	Het actieplan zal ook voorzien in een aangepaste extra financiële ondersteuning ten bate van de minder gegoede studenten en nu nog ondervertegenwoordigde groepen om te komen tot ten minste een proportionele deelname van deze groepen aan de uitwisselingsprogramma's. Deelname aan de uitwisselingsprogramma's heeft immers een positieve invloed op het vinden van een goede job na de studie (versterken van de equity in outcome, naast equity in toegang en doorstroming). Zo zullen mobiliteitsbeurzen voor studenten telkens hoger liggen voor studenten uit kansengroepen.		
	Het actieplan zal maatregelen omvatten voor het verhogen van zowel de uitgaande als de inkomende mobiliteit alsook maatregelen voor het bewaken van de kwaliteit. Het actieplan zal tevens maatregelen omvatten voor het realiseren van een meer evenwichtige mobiliteit zowel qua opleiding als qua landen.		
	In uitvoering van het Leuven-communicé van 28 april 2009 loopt er op dit moment op het niveau van de Europese HogerOnderwijsRuimte een eerste survey over de mobiliteit van studenten en staf. De uitkomsten hiervan kunnen ook meegenomen worden bij het schrijven van het actieplan.		
De werkgroep mobiliteit van de Bologna Follow Up Group is ook bezig met het formuleren van voorstellen in verband met het meten van mobiliteit en het			

	definieren van de benchmark van 20%. Een belangrijk onderdeel hiervan is een betere en consistente dataverzameling over alle Bologna landen. Ook binnen Vlaanderen wordt er gewerkt aan het ontwikkelen van een betere dataverzameling. De Vlaamse Bologna experts hebben een stand van zaken hieromtrent opgemaakt en gepubliceerd in juni 2011. Er is een werkgroep geleid door Flamenco/Flanders Knowledge Area vzw, met leden van de instellingen hoger onderwijs en in samenwerking met de administratie opgericht die voorstellen zal formuleren om de huidige databanken uit te breiden en beter op elkaar af te stemmen. Bij het ontwerpen van het actieplan wordt ook meegenomen: het advies van de VLOR van 24 juni 2010 over studentenmobiliteit en het werk en de voorstellen van de Vlaamse Bologna-experts. Het beoogde resultaat is het verhogen van de internationale mobiliteit van studenten in het algemeen en studenten uit kansengroepen in het bijzonder (specifiekere targets zullen in het actieplan gespecificeerd moeten worden) In het budgettaire kader voor de periode 2012-2025 is er voor het verhogen van de mobiliteit van de studenten een budgettaire inspanning opgenomen van 4,2 miljoen euro tegen 2020.	
	2010	
	2011	
	2012	Tegen einde 2012 afronding van actieplan, met in het eerste jaar focus op goede registratie/databank; acties mbt. beurzen e.d. gaan later van start. Enkele kleine acties in het plan werden wel al geïmplementeerd. Zo werd al rekening gehouden met studenten uit kansengroepen door hun procentuele vertegenwoordiging te bewaken bij het toekennen beurzen (hun aandeel komt meestal overeen met 25% van het totaal aantal studenten dat deelneemt aan Erasmus studentenmobiliteit). Daarnaast ontvangen zij ook een hoger beursbedrag (bv. Erasmus: zgn. beurs-, beurstarief- en bijna-beurstudenten ontvangen maandelijks 60 euro extra). Budget niet apart becijferd. Er is een task force mobiliteit aangesteld door het kabinet van Minister Smet. Deze task force zal het definitieve actieplan voorbereiden dat zal voorgelegd worden aan de Vlaamse Regering tegen eind 2012.
	2013	<i>Start actieplan</i>
	2014	

ACTIE	129. Hervorming studentervoorzieningen van hogescholen en universiteiten	fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD10 De Vlaamse overheid zet in op een evenwaardige onderwijs- en vormingskansen	status	In uitvoering
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD10.2 De financiële drempels in het onderwijs worden verder aangepakt	indicator	- afstemming onderwijs- en sociaal beleid van hogescholen en universiteiten; - specifieke maatregelen ten aanzien van kansengroepen
verantwoordelijken	kabinet	evaluatie	gebeurt jaarlijks door het regeringscommissariaat hoger onderwijs
	administratie		
betrokkenen	kabinet	mensen in armoede	Ja, als deel uitmakend van kansengroepen Via inbreng Vlaams Netwerk binnen VLOR
	administratie	andere actoren	beleidsverantwoordelijken van de instellingen en koepelorganisaties, vakbonden en studenten zijn bij de ontwikkeling van het decreet rechtstreeks betrokken geweest.
korte inhoud actie	De Vlaamse regering geeft jaarlijks een sociale toelage aan universiteiten en hogescholen voor het organiseren van studentervoorzieningen. De instellingen kunnen deze sociale toelage binnen een aantal decretaal vastgelegde werkvelden, zoals onder meer huisvesting, voeding, mobiliteit, sociale en psychosociale dienstverlening. De sociale toelage wordt aangewend voor alle studenten.		
	Er komt in 2013 een geactualiseerd decreet over de studentervoorzieningen in Vlaanderen. Centraal in dit nieuwe decreet staat het beleidsplan voor studentervoorzieningen, waarin de instellingen aangeven hoe ze de sociale toelage willen besteden. Nieuw is dat ze onder meer dienen aan te geven hoe ze hun sociaal beleid (beleid van de diensten voor studentervoorzieningen) optimaal gaan afstemmen met hun onderwijsbeleid (pedagogisch/didactisch beleid) én welke specifieke maatregelen ze gaan nemen ten aanzien van kansengroepen. Dit beleidsplan wordt goedgekeurd door de Vlaamse minister bevoegd voor onderwijs.		
Stappenplan en Budget	2010		
	2011	het decreet wordt in september 2011 voor principiële goedkeuring voorgelegd aan de Vlaamse regering.	
	2012	het decreet zal wellicht in de loop van 2012 definitief worden goedgekeurd.	
	2013	het nieuwe decreet gaat in op 1 januari 2013. Budgetair wordt in 2014, 2015 en 2016 telkens 0,5 miljoen euro toegevoegd aan het huidige budget van 44,9 miljoen euro.	
	2014	Evaluatie: het regeringscommissariaat voor de hogescholen en universiteiten gaat na of de instellingen de sociale toelage hebben besteed binnen het wettelijke kader.	

ACTIE	50/51/52/53 Initiatieven gericht op sensibilisering, expertise-uitwisseling en competentieverhoging bij leerlingen en professionals in onderwijs			fiche	Geclusterd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD4 De Vlaamse overheid zet in op kennisverspreiding, sensibilisering en vorming over armoede			status	1)-3) afgerond 4) In uitvoering 5) opgestart 6) opgestart
	OD4.2 De Vlaamse overheid moet de verzamelde kennis en ervaringsdeskundigheid over armoede en sociale uitsluiting bij een ruim publiek verspreiden om op die manier te komen tot meer respect, solidariteit en sociale insluiting			indicator	
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Smet			
	administratie	Departement Onderwijs en Vorming, Micheline Scheyts Agentschap Onderwijscommunicatie: Klasse, Afdeling Informatie en Communicatie, Canon Cultuurcel, Jo De Ro			
	betrokkenen	1) Kabinet Lieten	mensen in armoede	1) Ja: jongeren uit kansarme milieus werden betrokken tijdens het ontwikkelingsproces van game 2) Ja, vnl inbreng verenigingen via workshop 3) Indirect 4) Verenigingen waar armen het woord nemen dragen regelmatig thema's of dossiers aan, waarover AOC dan communiceert met leraren, ouders en/of leerlingen. Dat kan via het verticaal overleg of via losse contacten. Kansarme ouders en leerlingen komen aan het woord in alle Klassekanalen. AOC test en evalueert zijn communicatie, ook bij kansarme ouders en leerlingen.	
	administratie	1) CISM – Media	andere actoren	1) Koning Boudewijnstichting en IBBT 2) Europese Commissie 3) KBS, hogeronderwijsinstellingen, leerplichtscholen, lokale vzw's...	

				4) AOC schakelt intermediairs in om kansarme ouders te bereiken: opbouwwerkers, verenigingen, sociale werkers, zorgleraren, GOK-leraren...
korte inhoud actie	1) <i>Poverty Is Not a Game</i> of PING, een serious game voor secundaire scholen, is een initiatief van de Koning Boudewijnstichting en het Interdisciplinair Instituut voor Breedbandtechnologie. Het heeft twee grote doelstellingen: - De ontwikkeling van de game PING en het gebruik ervan in scholen - Bewustmaking creëren rond het gebruik van serious games in het onderwijs, zeer specifiek rond het gebruik van games om complexe, sociale problemen - met name de armoedeproblematiek - te bespreken met leerlingen. De Vlaamse overheid co-financiert het project en staat in voor de verspreiding en promotie van het game in Vlaamse scholen, de ontwikkeling van de didactische handleiding enz. 2) Tijdens het Belgische Voorzitterschap van de Europese Unie organiseert de minister een grote onderwijs- en vormingsconferentie, "De cirkel van ongelijkheid doorbreken: sociale inclusie in en door onderwijs" (28-29/09/2010 te Gent). Deze conferentie wil Europees, nationaal en regionaal beleid en modellen van goede praktijk voor het voetlicht brengen, waarbij gelijkheid en inclusie worden bevorderd op alle onderwijsniveaus (voorschools, leerplicht-, hoger en volwassenenonderwijs.) Voor Onderwijs vormt het terugdringen van ongelijkheid en exclusie nog altijd een belangrijke uitdaging. Dat terugdringen doelt zowel op structurele veranderingen als op extra ondersteuning voor leerlingen of studenten die meer kans op uitsluiting lopen. 3) Student tutoring wordt als praktijk verankerd in hoger onderwijs en in de lerarenopleidingen. Leerlingen (uit de kansarme doelgroep) worden doorstudenten regelmatig begeleid in competentie-ontwikkeling inzake 'leren leren'. Studenten leren van dichtbij hoe kinderen uit kwetsbare gezinnen school ervaren en welke hun noden zijn. Maar ook de betrokken schoolteams hebben hier voordeel bij. 4) Scholen en CLB's worden aangemoedigd om laagdrempelig te werk te gaan (o.a. inzake communiceren) via: - tips en praktijkvoorbeelden verspreiden: bijv. XTR-strong, Klasse voor Leraren, Edulex, Schooldirect/lerarendirect... - laagdrempelig communicatiemateriaal ter beschikking stellen: bijv. brochure CLB in 15 vragen, affiches van Klasse voor Ouders... - kennis over armoede verspreiden: bijv. Eerste Lijn Kansarmoede - een netwerk uitbouwen van intermediairs waarmee scholen kunnen samenwerken: opbouwwerkers, verenigingen, sociale werkers, zorgleraren, GOK-leraren... 5) Vanaf het schooljaar 2012-2013 start het project Innoveren en Excelleren in Onderwijs (pLE.O), met vijf jaar looptijd. 13 scholen met een hoog GOK-percentages (3 in Brussel, 3 in Antwerpen, 3 in Gent, 4 in de Limburgse mijnstreek) zoeken onder intensieve coaching naar innoverende vormen van onderwijs met het oog op het maximaliseren van de leerwinst, leerprestaties en welbevinden van de leerlingen. Het project wordt wetenschappelijk gemonitord. 6) De oproep voor het zgn. Innovatiefonds voor de lerarenopleidingen 2012, waarmee de Vlaamse Regering projecten financiert die de kwaliteit van de			

Stappenplan en Budget		
		lerarenopleidingen ten goede komen (cf. artikel 55ter, §3 van het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen en artikel 17 van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs), nam het thema competentieontwikkeling inzake diversiteit en sociaal-culturele ongelijkheid in early childhood education op. Daarmee kunnen de geselecteerde instellingen voor hun 'bachelor in het onderwijs: kleuteronderwijs' werken aan vernieuwende acties om op deze competenties in het reguliere curriculum te integreren en zich verder te professionaliseren wat effectieve praktijken en ideeën betreft (ism. Koning Boudewijnstichting). Dat moet lectoren én (toekomstige) leerkrachten meer beslagen maken in het omgaan met leerlingen uit kwetsbare gezinnen.
2010		1) Game verspreiden en promoten in de Vlaamse scholen via Klasse ea onderwijsmedia, de ontwikkeling van een didactische handleiding bij het game financieren en de game lanceren tijdens een conferentie op 20/10/2010 – totaal 25.000 euro 2) Inhoudelijk en organisatorisch voorbereiden van het tweedaagse programma; conferentie op 28 en 29 september 2011 – totaal 160.000 euro 3) Voorbereiden regelgeving die kwaliteitscriteria vastlegt waarop subsidiëring steunt 4) Aandacht voor kansarmoede in alle vaste communicatiekanalen: Klasse voor Leraren, Klasse voor Ouders, Yeti, Maks, losse publicaties van het ministerie, website ond.vlaanderen.be, communicatiecampagnes... (reguliere budgetten)
2011		1) Verder uitrol en promotie van het serious game PING gedurende het hele schooljaar 2010-2011 2)/ 3) Goedkeuring regelgevend kader (verzameldecreet juli 2011, Besluit van de Vlaamse regering september 2011), toekenning subsidie aan projecten (oktober 2011 – budget 115.000 euro) 4) Aandacht voor kansarmoede in alle vaste communicatiekanalen: Klasse voor Leraren, Klasse voor Ouders, Yeti, Maks, losse publicaties van het ministerie, website www.ond.vlaanderen.be, communicatiecampagnes... 3) Toekenning subsidie aan projecten (voorjaar 2012 – 115.000 euro) 5) Opstart project met aanwerving procesmanager en innovatiecoaches – budget 165.000 euro 6) Toekenning subsidie aan project De kloof een beetje.. sociale emancipatie via schoolleven (najaar 2012 – budget 117.380 euro)
2012		2) Toekenning subsidie aan projecten (voorjaar 2012 – budget nog te bepalen) 5) Uitrol project - 849.000 euro 6) Realisatie van de goedgekeurde project (januari 2013-december 2013)
2013		3) Toekenning subsidie aan projecten (voorjaar 2012 – budget nog te bepalen) 5) uitrol project - 849.000 euro
2014		

ACTIE	127. Uitbreiding studiefinanciering naar cursisten die een opleiding volgen binnen HBO en TKO + afstemming bestaande incentives						fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING		SD10 De Vlaamse overheid zet in op een evenwaardige onderwijs – en vormingskansen					status	uitgesteld
OPERATIONELE DOELSTELLING		OD10.2 De financiële drempels in het onderwijs worden verder aangepakt					indicator	
verantwoordelijken		kabinet	Kabinet Smet, Wim Stalpaert			evaluatie		
		administratie	DOV, afdeling Strategische Beleidsondersteuning, Micheline Scheyts					
		kabinet					mensen in armoede	Netwerk VWAWN
betrokkenen		administratie	DOV, afdelingen ILSV en SBO AHOVOS, afdelingen STL en VWO		andere actoren		Departement WSE Syntra Vlaanderen VDAB	
korte inhoud actie		Er bestaan tal van lacunes en overlappings op het vlak van financiële ondersteuning van levenslang leren (opleidingscheques, studietoelagen, terugbetaling inschrijvingsgeld bij behalen van diploma, ...). Sommige doelgroepen krijgen geen ondersteuning, anderen ontvangen dubbele steun. Er is nood aan afstemming van de verschillende financiële incentives, en tegelijk aan het wegwerken van de leemtes. Het resultaat is een op elkaar afgestemd beleid, waarbij de gewenste opleidingen en cursisten financieel ondersteund worden (door middel van studiefinanciering of andere incentives).						
Stappenplan en Budget		2010	De verschillende financiële incentives worden in kaart gebracht (binnen reguliere werking).					
		2011	De studiekosten van het HBO worden in kaart gebracht (idem).					
		2012	Het onderzoek naar studiekosten in het volwassenenonderwijs werd stopgezet omwille van een te beperkte respons onder de bevroegde cursisten. Daardoor werd de vereiste representativiteit die nodig is om de resultaten mee richting te laten geven aan de uitwerking van de studiefinanciering voor deze nieuwe doelgroepen niet behaald. Dit en de algemene budgettaire situatie leiden ertoe dat het niet mogelijk is om nog vóór 2014 een systeem van studiefinanciering voor het tweedekansonderwijs (TKO) en HBO5 in te voeren (zie beleidsbrief OD 2.1).					
		2013						
		2014						

ACTIE	125/126. Opmaak decreet leerlingenbegeleiding				fiche	Geclusterd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD10 De Vlaamse overheid zet in op een evenwaardige onderwijs- en vormingskansen				status	In uitvoering
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD10.3 Er komt meer leerlinggerichte ondersteuning op maat				indicator	
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Smet, Evi Verduyck			evaluatie	
	administratie	Onderwijs, afdeling Ondersteuningsbeleid, Katrien Bonneux, Evi Neven en Marie Kruijffhooft				
	kabinet		mensen in armoede			
betrokkenen	administratie		andere actoren			
korte inhoud actie	Leerlingenbegeleiding focust zich op het welbevinden van alle leerlingen, nu en in de toekomst. Het is het geheel van preventieve en curatieve acties op het vlak van onderwijsloopbaanbegeleiding, leren en studeren, psycho-sociaal functioneren en preventieve gezondheidszorg. De begeleiding richt zich op één van deze vier domeinen of op een combinatie ervan. De acties worden uitgevoerd ter ondersteuning van de persoonlijke, sociale en culturele ontplooiing van leerlingen. Ze vertrekken steeds vanuit het functioneren van de leerling op school en dragen bij tot het functioneren in de schoolse én maatschappelijke context. Dit alles met als doel de totale ontwikkeling van de leerling, het verhogen van de gekwalificeerde uitstroom en het realiseren van gelijke onderwijskansen. De rollen van de verschillende betrokken actoren in de leerlingenbegeleiding moeten duidelijk uitgeklaard en afgelijnd worden, zodat bestaande lacunes en overlap weggewerkt worden. Door de leerlingenbegeleiding te verbeteren, willen we onder meer de ongekwalficeerde uitstroom tegengaan.					
	Stappenplan en Budget	2010				
		2011	Ontwikkelen visie op leerlingenbegeleiding waarin de rol- en taakverdeling tussen de verschillende actoren (school, CLB, pedagogische begeleidingsdienst, ...) duidelijk worden bepaald.			
		2012	Ontwikkelen en finaliseren visie op leerlingenbegeleiding.			
		2013	De visie over leerlingenbegeleiding aftoetsen binnen de Vlaamse Regering en voorleggen aan de VLOR en de taskforce loopbaanbegeleiding CLB-PBD-VDAB.			
2014						

ACTIE	123. Verhogen van de schooltoelagen				
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD10 De Vlaamse overheid zet in op een evenwaardige onderwijs- en vormingskansen				fiche status
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD10.2 De financiële drempels in het onderwijs worden verder aangepakt				indicator
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Smet, Wim Stalpaert			evaluatie
	administratie	DOV, afdeling Horizontaal Beleid, Natalie Verstraete			
betrokkenen	kabinet				mensen in armoede Netwerk VWAWN
	administratie	DOV, afdeling Stafdiensten AHOVOS, afdeling STL			andere actoren
korte inhoud actie	In het Pact 2020 werd bepaald dat tegen 2020 elk gezin in Vlaanderen minstens een inkomen heeft dat de Europese armoederisicodrempel bereikt. Hoewel inkomen grotendeels een federale bevoegdheid is, kan Vlaanderen zeker ook een rol spelen om de besteedbare inkomens van mensen in armoede te verhogen. De inkomensselectieve schooltoelage is daarvoor een geschikt instrument, en draagt bij aan het terugdringen van onbetaalde schoolfacturen.				
Stappenplan en Budget	2010				
	2011	Verschillende scenario's worden in kaart gebracht en becijferd.			
	2012	De algemene budgettaire situatie en die binnen het beleidsdomein Onderwijs leiden ertoe dat het niet mogelijk is om nog vóór 2014 de schooltoelagen te verhogen.			
	2013				
	2014				

ACTIE	Onderwijs en Kind&Gezin werken samen aan de zachte overgang van kinderopvang/gezinsondersteuning naar kleuteronderwijs					fiche	nieuw
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD10 De Vlaamse overheid zet in op een evenwaardige onderwijs- en vormingskansen					status	In uitvoering
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD10.3 Er komt een leerlinggerichte ondersteuning op maat					indicator	
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Smet				evaluatie	
	administratie	Onderwijs, Nathalie De Bleekere					
	kabinet	Welzijn, Volksgezondheid en Gezin				mensen in armoede	Via Vlaams Netwerk
betrokkenen	administratie	Kind & Gezin, Welzijn, Volksgezondheid en Gezin				andere actoren	Nog te bepalen
korte inhoud actie	De overgang van de opvang van baby's en peuters naar de kleuterschool is ingrijpend en de stap is des te groter voor kinderen uit kwetsbare gezinnen. Om de diverse uitdagingen die deze overgang betekent voor deze groepen te verzachten, onderzoeken Kind en Gezin en Departement Onderwijs en Vorming samen op welke vlakken een samenwerking daartoe kan bijdragen. De beleidsinitiatieven zullen zich moeten richten op verschillende facetten:						
	- De toegang voor kwetsbare gezinnen;						
	- de sociale functie van opvang en onderwijs, met name het bevorderen van maatschappelijke integratie en het tegengaan van uitsluitingmechanismen;						
	- Afstemming tussen preventieve gezinsondersteuning/opvang en onderwijs;						
	- Gegevensuitwisseling;						
	- Vaardigheidsontwikkeling en zorg;						
	- Competentieontwikkeling binnen de betrokken sectoren.						
Stappenplan en Budget	2010						
	2011	Studio Kinderarmoede (najaar 2011)					
	2012	Uitwerken gezamenlijke nota Kind & Gezin en departement Onderwijs op basis van de STUDIO-aanbevelingen (zomer 2012)					
	2013	Afbakenen te realiseren acties en fasering					
	2014	Formaliseren structurele ambtelijke samenwerking K&G-DOV					

ACTIE	146. Visieontwikkeling erkenning van verworven competenties en lifelong guidance					fiche	Bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD11 De Vlaamse overheid zet in op duurzame werkgelegenheid					status	In uitvoering
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD11.4 Competenties van mensen worden maximaal in rekening gebracht					indicator	
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Smet – Lucas Brion				evaluatie	
	administratie	Onderwijs, Nathalie Druine					
betrokkenen	kabinet					mensen in armoede	Ja, communicatie over EVC via overleg met verenigingen
	administratie	Agentschap voor Kwaliteitszorg in Onderwijs en Vorming, Agentschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs en Studietoelagen, Agentschap voor Onderwijscommunicatie, Departement Cultuur, Jeugd, Sport en Media, Agentschap voor Sociaal-Cultureel Volwassenenwerk en Jeugdwerk, Departement Werk en Sociale Economie, VDAB & Syntra				andere actoren	
korte inhoud actie	De vergrijzing zorgt voor een tekort aan arbeidskrachten. Nieuwe arbeidskrachten als gevolg van migratie moeten optimaal benut worden. Participatie aan levenslang leren moet verhoogd worden en de kenniseconomie gestimuleerd. De erkenning van verworven competenties kan worden gebruikt voor de verkorting van leer- of opleidingstrajecten en een andere toegang tot de arbeidsmarkt en/of onderwijs/opleiding. Daarom ontwikkelt de overheid een gemeenschappelijke visie op EVC voor hoger onderwijs, volwassenenonderwijs, werk, cultuur, jeugd en sport en werkt ze verder aan de afstemming van EVC binnen deze sectoren. Tegelijkertijd worden ook stappen ondernomen op het vlak van lifelong guidance, met name voor volwassenen met leervragen. De mogelijkheden van EVC zullen worden toegelicht aan de verenigingen waar armen het woord nemen.						
Stappenplan en Budget	2010	Voorbereiding discussie- en conceptnota EVC					
	2011	Eerste versie discussienota EVC wordt aan kabinet bezorgd. Voorstellen aan Vlaamse regering lifelong guidance.					
	2012	Afwerkte discussienota EVC wordt voorgelegd aan de diverse strategische adviesraden. Verdere uitrol lifelong guidance					
	2013	Uitwerken van een geïntegreerd EVC-beleid via decretaal initiatief					
2014							

ACTIE	fiche	geclusterd
114/131. Geletterheidsproblemen bij mensen in armoede aanpakken via het Strategisch Plan Geletterdheid Verhogen 1. Evaluatie van het strategisch Plan Geletterdheid (2005-2011) + ontwikkeling van een nieuw Plan geletterdheid (2011-2016) 2. Ontwikkeling en implementatie van een breed screeningsinstrument voor de detectie van laaggeletterdheid 3. Vormgeven en stimuleren van geïntegreerde geletterdheidstrajecten (in beroepsopleidingen, op de werkvloer, voor personeel van lokale besturen,...) 4. Deelname aan het Programme for the International Assessment of Adult Competences (PIAAC) 5. Ontwikkeling en implementatie van een nieuw opleidingsprofiel ICT in de basiseducatie		
STRATEGISCHE DOELSTELLING	status	In uitvoering
SD10 De Vlaamse overheid zet in op een evenwaardige onderwijs – en vormingskansen OD10.4 Er zijn minder laaggeletterden	indicator	1. Mogelijke evaluatiecriteria: ▪ Doelbereiking: Is er een evaluatie? 2. Mogelijke evaluatiecriteria: ▪ Doelbereiking: Is er een breed screeninginstrument? ▪ Draagvlak beleid: De mate waarin het instrument aanvaard wordt door de stakeholders (VDAB, Centra voor Basiseducatie), en in het bijzonder door de doelgroep. 3. Mogelijke evaluatiecriteria: ▪ Effectiviteit van het instrument. ▪ Effectiviteit ▪ Draagvlak beleid: De mate waarin het instrument aanvaard wordt door de stakeholders (werkgevers, Centra voor Basiseducatie), en in het bijzonder door de doelgroep. 4. Mogelijke evaluatiecriteria: ▪ Doelbereiking 5. Mogelijke evaluatiecriteria

		Doelbereiking	
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Smet	evaluatie
	administratie	Algemeen: Departement O&V, Afdeling Strategische Beleidsondersteuning (Andy Thoelen) Per onderdeel: 1. Departement Onderwijs en Vorming, Afdeling Strategische Beleidsondersteuning (Andy Thoelen) 2. Departement Onderwijs en Vorming, Afdeling Strategische Beleidsondersteuning (Andy Thoelen) 3. Departement Onderwijs en Vorming, Afdeling Strategische Beleidsondersteuning (Andy Thoelen) 4. Departement Onderwijs en Vorming, Afdeling Strategische Beleidsondersteuning (Anton Derks) 5. Agentschap voor Kwaliteit in het Onderwijs	Evaluatie van het Strategisch Plan Geletterdheid Verhogen (2005-2011) gerealiseerd in juni 2011
A	kabinet	Per onderdeel: 1. Beleidsdomeinen Werk, Welzijn, Cultuur, Landbouw en Bestuurlijke Aangelegenheden 2. Beleidsdomein Werk 3. Beleidsdomein Werk 4. Beleidsdomein Werk 5. /	mensen in armoede
	administratie	1. Vlaamse Gemeenschapscommissie, Vlaamse Vereniging voor Steden en Gemeenten, Onderwijskoepels, Vlaams Ondersteuningscentrum Volwassenenonderwijs (VOCVO), Decretale Stuurgroep Volwassenenonderwijs, Federatie van de Centra voor Basiseducatie, VDAB, Syntra Vlaanderen, Bibnet, vzw Locus, vzw Link, Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen 2. VDAB, Federatie van de Centra voor Basiseducatie 3. Federatie van de Centra voor Basiseducatie,	andere actoren
			Ja/nee (betrokkenheid?) 1. Ja 2. Nee 3. Nee 4. Nee 5. Nee

				VVSG, VDAB 4. Universiteit Gent 5. VOCVO, Federatie van de Centra voor Basiseducatie
korte inhoud actie	1.	Op 24 juni 2005 keurde de Vlaamse Regering het Strategisch Plan Geletterdheid Verhogen goed. Het plan geletterdheid verhogen heeft tot doel het geletterdheidsniveau van de Vlaamse bevolking significant te verhogen. Het Strategisch Plan Geletterdheid Verhogen loopt af in juni 2011. Daarom zal het Plan Geletterdheid geëvalueerd worden. De evaluatie zal de basis vormen voor een nieuw Plan Geletterdheid		
	2.	Het is belangrijk om werkzoekenden als risicogroep voor laaggeletterdheid voldoende kansen te bieden een eventueel geletterdheidsprobleem of –risico tijdig af te wenden. Een eerste stap in dit proces is de doelmatige screening of detectie van laaggeletterdheid. Daarom werd een opdracht uitbesteed voor de ontwikkeling van een screeningsprocedure die bestaat uit twee stappen: een indicatortest die ingebed wordt in de intakeprocedure van de VDAB en een subscreening op deeldomeinen (namelijk lezen, schrijven en rekenen). De doelgroep voor het in te zetten instrument is bij prioriteit de groep van werkzoekende volwassenen die zich aanmelden bij VDAB en die geen einddiploma TSO behaald hebben.		
	3.	Eén van de doelstellingen van het Strategisch plan Geletterdheid Verhogen is het opzetten van geïntegreerde geletterdheidstrajecten waarbij de geletterdheidsvaardigheden inhoudelijk en didactisch geïntegreerd worden in reguliere beroepsgerichte opleidingen of op de werkvloer. Uit onderzoek blijkt dat geïntegreerde geletterdheidstrajecten meer succesvol zijn dan het aanbieden van zgn. voor-, neven- of natrajecten. Geletterdheidsvaardigheden worden daarom bij voorkeur geïntegreerd aangeboden als een onderdeel van opleidingen voor kansengroepen of op de werkvloer.		
	4.	PIAAC is een internationaal onderzoeksprogramma dat gecoördineerd wordt door de OESO. Samen met 26 andere landen onderzoekt men in Vlaanderen de taalkundige en numerieke vaardigheden van volwassenen. Er wordt ook gepeild naar de noodzakelijke vaardigheden om mee te draaien in een technologische omgeving en op de arbeidsmarkt. 5000 Vlaamse volwassenen tussen 16 en 65 jaar worden getest. Hun lees- en rekenvaardigheden én probleemoplossende vaardigheden in een hedendaagse technologische omgeving worden getest. Het onderzoek bouwt voort op de gegevens van het IALS-onderzoek, maar gaat ook ruimer. Zo wordt ook gepeild naar de competenties die volwassenen nodig hebben bij het uitoefenen van hun job en wordt meer in detail bekeken welke sleutelcompetenties laaggeletterde volwassenen effectief bezitten. De Universiteit Gent voert het onderzoek uit.		
	5.	Ontwikkeling en decreetale invoering van een volledig nieuw ICT-opleidingsprofiel dat afgestemd is op de eindtermen voor het leerplichtonderwijs en zich situeert op niveau 2 van de Vlaamse Kwalificatiestructuur.		

Stappenplan en Budget	2010	3. De implementatie en disseminatie van het vormingspakket voor personeel van lokale besturen. Vanaf september 2010 zullen de centra voor basiseducatie in bilateraal overleg met de lokale besturen de opleidingen inrichten De implementatie en disseminatie van de methodiek voor geletterheidscoaching op de werkvloer. Vanaf oktober 2010. (200.000 euro via de oproep activerend arbeidsmarktbeleid van het ESF-agentschap en het Vlaams Co-financieringsfonds) 5. Ontwikkeling van het nieuwe curriculum: afgerond (geen extra budget)
	2011	1. Juni 2011 - Evaluatie van het Strategisch Plan Geletterdheid Verhogen (2005-2011): afgerond (geen extra budget) 2. December 2011 - Goedkeuring door de Vlaamse Regering van het nieuwe Strategisch Plan Geletterdheid Verhogen (2011-2016) (geen extra budget) 3. 31 juli 2011 - Oplevering screeningsinstrument: afgerond (234.721 euro (excl. BTW), Begrotingsjaar 2010) 4. Schooljaar 2011-2012 - implementatie van het screeningsinstrument in verschillende regio's 5. 31 augustus 2011 - Proefprojecten geïntegreerde geletterdheidsstrategieën in beroepsopleidingen: afgerond (80.000 euro, Begrotingsjaar 2010, 5000 euro Begrotingsjaar 2011) 6. Ontwikkeling van het nieuwe curriculum: afgerond (geen extra budget) 7. Doorlopen van de procedure voor de decretale verankering van het opleidingsprofiel (geen extra budget)
	2012	2. December 2012 – Goedkeuring door de Vlaamse Regering van het nieuwe Strategisch Plan Geletterdheid (2012-2016) In het kader van de uitvoering van het nieuwe Plan Geletterdheid zal worden gewaarborgd dat de geletterdheidsacties worden gelinkt aan het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding. Zo zal het Vlaams Netwerk tegen Armoede betrokken worden bij diverse acties: de Centra voor Basiseducatie, ondersteund door VOCVO en de decretale stuurgroep volwassenenonderwijs, werken bijvoorbeeld samen met armenverenigingen om werken aan geletterdheid met mensen in armoede een plaats te geven. Verder staat het Plan Geletterdheid Verhogen ook op de agenda van het Horizontaal Permanent Armoedeoverleg (HPAO). 4. Schooljaar 2012-2013 Verdere implementatie van het screeningsinstrument.
	2013	4. PIAAC bezorgt Vlaanderen tegen 2013 nuttige gegevens om het onderwijs- en arbeidsmarktbeleid verder te onderbouwen PIAAC onderzoek: 2009-2010: 713.000 euro (gedragen door WSE) 2011-2013: 1.750.000 euro (gedragen door OV) PIAAC overhead aan OESO 2008-2009: 22.290 euro (Europese cofinanciering) 2010: 89.615 (Europese cofinanciering)
	2014	

ACTIE	124. Hervorming Secundair Onderwijs				
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD10 De Vlaamse overheid zet in op een evenwaardige onderwijs – en vormingskansen				
OPERATIONELE DOELSTELLING					
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Smet – Paul Yperman			
	administratie	Onderwijs, Micheline Scheys			
betrokkenen	kabinet	mensen in armoede	Ja, feedback Vlaams Netwerk op oriëntatie- en conceptnota en op ontwerp decreet o.m. via VLOR		
	administratie	andere actoren	Onderwijspartners		
korte inhoud actie	De hervorming van het secundair onderwijs heeft als doel de gekwalificeerde uitstroom te verhogen. Deze hervorming houdt onder meer in dat de onderwijsvormen zullen worden afgeschaft, dat er een meer gefaseerde studiekeuze zal worden ingebouwd en dat differentiatie en remediering structureel zullen worden ingebed. Het onderwijs zal bovendien ook meer competentiegericht gestuurd worden en er zal intensiever worden gefocust op schoolloopbaanbegeleiding. In de scholen zal bijzondere aandacht voor bepaalde doelgroepen nodig zijn. De hervorming moet dan ook in samenhang gezien worden met de hervorming van de omkadering op basis van leerlingkenmerken.				
	Stappenplan en Budget	2010	Oriëntatienota september 2010		
		2011	Dragvlak creëren - aftoetsen		
		2012			
		2013	Duidelijke krijtlijnen voor de hervorming vóór het zomerreces		
		2014	Decreet agesteld		

ACTIE	62/123. Automatische toekenning studiefinanciering		fiche	geclusterd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD6 De Vlaamse overheid zet in op de toegankelijkheid van de maatschappelijke dienstverlening		status	In uitvoering : nieuwe gefaseerde aanpak en herdefiniëring van het project met nog steeds de focus op automatische toekenning.
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD6.1 De Vlaamse overheid maakt werk van de automatische rechtentoekenning		indicator	
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Smet, Wim Stalpaert	evaluatie	
	administratie	DOV, afdeling Horizontaal Beleid, Natalie Verstraete AHOVOS, afdeling Studietoelagen, Marleen Deputter		
betrokkenen	kabinet		mensen in armoede	Ja
	administratie	DOV, afdelingen ILSV, SBO en Stafdiensten AHOVOS, afdelingen HO en VWO AGODI, afdelingen ICT en SSO	andere actoren	Corve Intermediairs Externe dataleveranciers
korte inhoud actie	Het stelsel van studiefinanciering ondersteunt en draagt bij tot de verdere democratisering van het onderwijs door het wegnemen van de financiële drempels voor minvermogene gezinnen en het stimuleren van de participatie aan (hoger) onderwijs. Het stelsel kan als doelmatig worden beschouwd in zoverre studiefinanciering de beoogde doelgroep volledig bereikt en bestrijkt. In het huidige systeem dient de doelgroep zelf de nodige acties te ondernemen om in aanmerking te komen voor studiefinanciering door het indienen van een aanvraag. Er is echter een vermoeden dat dit voor de meest kwetsbare groep, niettegenstaande de reeds aanzienlijke administratieve lastenverlaging, nog een te hoge drempel is. In het regeerakkoord werd het streven naar automatische toekenning van studiefinanciering dan ook opgenomen. De automatische toekenning van studiefinanciering zal het reële risico op non-take-up volledig uitsluiten zodat iedereen die recht heeft op een school- of studietoelage die ook effectief ontvangt. Allereerst dienen alle obstakels in kaart gebracht en zal er onderzoek gebeuren naar de randvoorwaarden die gelden om over te kunnen gaan tot automatische toekenning. Hiervoor zal er overleg zijn met o.a. interne en externe dataleveranciers, de privacycommissie, ... Indien dit leidt tot een haalbaar resultaat zal er verder gewerkt worden aan de effectieve realisatie van de automatische toekenning van studiefinanciering. In afwachting daarvan werd de automatische toekenning van de school- en studietoelagen voorbereid door de afdeling studietoelagen door de volgende acties.			
	1. In afwachting van de automatische toekenning van een school- of studietoelage kan de aanvraag ervan zowel op papier als digitaal gebeuren. Het indienen en de registratie van een papieren aanvraag vergt veel werk voor de burger en de administratie. Hierdoor loopt de uiteindelijke behandeling van de aanvraag vaak ook vertraging op. Bij het indienen van een digitale aanvraag wordt er al informatie opgehaald uit databanken die enkel door de aanvrager nog dient geverifieerd te worden. De registratie van een digitale aanvraag gebeurt vanaf school- en academiejaar 2010-2011 automatisch.			

	Er wordt echter geconstateerd dat het merendeel van de aanvragen nog op papier gebeurt. Onderzoek wees uit dat één van de drempels om een aanvraag digitaal in te dienen het kennen van de eigen pincode, verbonden aan de e-id, is. De afdeling STL heeft een systeem ontwikkeld waarbij een aanvraag digitaal kan gebeuren zonder de pincode te kennen. Hiervoor is een project ontwikkeld met 4 OCMW's. Ook de Infolijn en uiteraard de afdeling Studietoelagen zelf kunnen aanvragen digitaal doen via de Infomobiel, zittingen en bezoekersdagen. In afwachting van een totale automatisering zou een toename van de digitale aanvragen een snellere dossierbehandeling garanderen. 2. De aanvrager stuurt bijkomende informatie en documenten ter vervollediging van zijn dossier vaak ook via e-mail op. De registratie van deze documenten in het dossier van betrokkene gebeurde manueel wat vertraging in de dossierbehandeling met zich brengt. De afdeling Studietoelagen ontwikkelde een webformulier dat door de burger niet enkel kan gebruikt worden om algemene vragen en stand van zaken van zijn dossier op te vragen maar ook om documenten op te sturen. Deze elektronisch ingestuurde documenten worden vanaf 2011 automatisch gekoppeld aan de aanvraag van betrokkene zonder manuele tussenkomst van een medewerker. De afdeling Studietoelagen stelt ook vast dat er niet steeds voor elk schoolgaand kind in dezelfde leefeenheid een aanvraag wordt ingediend, waardoor de burger niet krijgt waar hij recht op heeft. Bijkomend wordt er dan ook automatisch nagegaan of er nog een aanvraag ontbreekt voor een schoolgaand kind. Deze aanvraag wordt automatisch toegevoegd. Als alle gegevens compleet zijn, wordt het dossier verwerkt. Als er gegevens ontbreken, worden deze opgevraagd. In afwachting van een totale automatisering leidt het uitschakelen van een manuele interventie door de afdeling Studietoelagen al tot een snellere dossierbehandeling. 3. In afwachting van de automatische toekenning van de school- en studietoelagen wordt de toelage onderzocht op basis van een aanvraag, hetzij op papier hetzij digitaal, in te vullen door de burger. Het papieren aanvraagformulier is een hele bundel en schrikt aanvragers die het moeilijk hebben met administratie vaak af. Ook wat de briefwisseling betreft, krijgt de afdeling Studietoelagen vaak te horen dat deze moeilijk te begrijpen is. Om tegemoet te komen aan de noden van de doelgroepen werden en worden een aantal acties op touw gezet zoals: - verbeteren van de aanvraagformulieren in samenwerking met intermediairs - vorming van de intermediaire partners die zelf het meeste rechtstreeks contact hebben met de doelgroepen en samenwerken rond invalmomenten - aanpassen van de briefwisseling in samenspraak met onze intermediaire partners Duidelijkere papieren aanvraagformulieren en briefwisseling verlaagt de drempel die mensen verhindert een aanvraag te doen, wat moet leiden tot meer aanvragen voor studiefinanciering. Meer begrijpelijke briefwisseling heeft tot gevolg dat aanvragers sneller de juiste documenten opsturen.
--	---

Stappenplan en Budget	
2010	<u>Automatische toekenning</u> In kaart brengen van alle obstakels en randvoorwaarden bij het invoeren van de automatische toekenning. <u>Acties in afwachting van automatische toekenning</u> 1. Digitaal aanvragen via intermediairs - Systemen zijn ontwikkeld, mandaten zijn verleend aan de betrokken partners, vorming is gegeven, helpdesk is geïnstalleerd op de afdeling STL en systeem en aangepaste applicatie is in werking. Budget: 42.950,20 euro. 2. Uitschakelen manuele interventie afdeling Studietoelagen – automatisch toevoegen aanvraag ontbrekend schoolgaand kind gerealiseerd Budget 29.458,26 + 49.438,74 voor de automatisatie van de e-mailkoppeling = 78.897 euro 3. Acties aanvraagformulieren/briefwisseling - Opstart project briefwisseling: prioritering van de brieven die zullen worden aangepakt – vorming intermediairs Budget: 135.000 euro
2011	<u>Automatische toekenning</u> Afloop van onderzoek naar randvoorwaarden Indien vervolg: start ICT-analyse, overleg met beheerders van diverse databanken ... <u>Acties in afwachting van automatische toekenning</u> 1. Digitaal aanvragen via intermediairs. Evaluatie door deelnemende intermediairs van het eerste jaar is positief. De uitrol is gebeurd naar andere geïnteresseerde OCMW's en andere publieke partners. 2. Uitschakelen manuele interventie afdeling Studietoelagen – webformulier waardoor documenten automatisch worden gekoppeld aan de aanvraag, werd gerealiseerd. 3. Acties aanvraagformulieren/briefwisseling – aanvraagformulier werd aangepast in samenspraak met intermediairs (studentenvoorzieningen, infolijn) en interne gebruikers. De briefwisselingsmodule van de applicatie Studietoelagen onderging minder ingrijpende wijzigingen dan oorspronkelijk voorzien door de instabiliteit van de toepassing die zou worden gebruikt om de nieuwe briefwisseling te genereren. Bij elke nieuwe release van de toepassing werden wel telkens verbeteringen en wijzigingen aan de bestaande briefwisselingsmodule aangebracht.
2012	<u>Automatische toekenning</u> De beslissing van de Vlaamse Regering op 28 februari 2012 om de opstart van de maatregelen voor “Vlaamse Sociale Bescherming” uit te stellen heeft implicaties voor het project automatische toekenning. Hierdoor was het budget van 5 mio euro dat in 2012 voorzien was voor het project van de school-en studietoelagen, niet meer beschikbaar. De onderwijsadministratie heeft onderzocht welke elementen op een haalbare wijze op korte en op middellange

	termijn, met andere woorden gefaseerd kunnen gerealiseerd worden. Het einddoel blijft nog steeds de automatische toekenning van de studiefinanciering. Gelet op de omvang van het project en de implicaties van de budgetcontrole vraagt dit een langere weg met zowel korte termijn als lange termijn realisaties. Zo heeft de Privacycommissie op 14 maart al de cruciale machtiging gegeven inzake het opvragen van het gegeven afstemming. Verder werkt de afdeling Studietoelagen alvast aan een meer verfijnde dienstverlening vanaf school- en academiejaar 2013-2014 voor de potentiële hernieuwers. Hernieuwers zijn alle (ouders van) leerlingen of studenten met een toelage in het voorgaande school- of academiejaar. Alle leerlingen of studenten die in het vorige jaar een goedgekeurde aanvraag hadden maar waarvoor geen nieuwe aanvraag gebeurd is, krijgen een herinnering en vraag of de afdeling hun dossier mag opstarten en gegevens mag opvragen. Niet de burger (hernieuwer) start via een aanvraag het onderzoek naar het recht op studiefinanciering, maar de overheid start hier zelf het onderzoek voor de burger die hij al via zijn databanken kent. Verder blijft de afdeling Studietoelagen ook inzetten op verdere informatisering en zal door de stapsgewijze integratie van nieuwe interfaces de afdeling meer gegevens uit databanken kunnen halen. <u>Acties in afwachting van automatische toekenning</u> In opstap naar en in voorbereiding van de realisatie van de automatische toekenning van de school- en studietoelagen werden door de afdeling Studietoelagen al volgende acties ondernomen: 1. De aanvraag voor een school- of studietoelage kan zowel op papier als digitaal gebeuren. Het indienen en de registratie van een papieren aanvraag vergt veel werk zowel voor de burger als voor de administratie (een papieren aanvraag wordt namelijk manueel geregistreerd in de applicatie van de afdeling Studietoelagen). Hierdoor loopt de uiteindelijke behandeling van de aanvraag vaak ook vertraging op. Bij het indienen van een digitale aanvraag wordt er al informatie opgehaald uit databanken die enkel door de aanvrager nog dient geverifieerd te worden. De registratie van een digitale aanvraag door de administratie gebeurt daarenboven vanaf school- en academiejaar 2010-2011 automatisch. 2. We stellen vast dat het merendeel van de aanvragen tot '06-'07 op papier gebeurde. Sedert '07-'08 is het aantal digitale aanvragen steeds toegenomen tot ongeveer 1/3 van het totale aantal aanvragen. Onderzoek wees uit dat één van de drempels om een aanvraag digitaal in te dienen het kennen van de eigen pincode, verbonden aan de E-id, is. De afdeling STL heeft een systeem ontwikkeld waarbij een aanvraag digitaal kan gebeuren zonder de pincode te kennen. Hiervoor is er een samenwerking opgestart tussen OCMW's, de Infolijn en de afdeling. Uiteraard kan de afdeling Studietoelagen zelf een aanvraag digitaal doen. In opstap naar een totale automatisering zou een toename van de digitale aanvragen een snellere dossierbehandeling garanderen. 3. De aanvrager stuurt bijkomende informatie en documenten ter vervollediging van zijn dossier vaak ook via e-mail op. De registratie van deze documenten in het dossier van betrokkene gebeurd manueel, wat vertraging in de dossierbehandeling met zich brengt. De afdeling Studietoelagen ontwikkelde een webformulier dat door de burger niet enkel kan gebruikt worden om algemene vragen en stand van zaken van zijn dossier op te vragen, maar ook om documenten op te sturen. Deze elektronisch ingestuurde documenten worden bovendien vanaf 2011 automatisch
--	---

	gekoppeld aan de aanvraag van betrokkene zonder manuele tussenkomst van een medewerker. 4. De afdeling Studietoelagen stelt ook vast dat er niet steeds voor elk schoolgaand kind in dezelfde leefteenheid een aanvraag wordt ingediend waardoor de burger niet krijgt waar hij recht op heeft. Bijkomend wordt er dan ook automatisch nagegaan of er nog een aanvraag ontbreekt voor een schoolgaand kind. Deze aanvraag wordt automatisch toegevoegd. Als alle gegevens compleet zijn, wordt het dossier verwerkt. Als er gegevens ontbreken, worden deze opgevraagd. 5. In opstap naar een totale automatisering leidt het uitschakelen van een manuele interventie door de afdeling Studietoelagen nu ook al tot een snellere dossierbehandeling (zie punt 2., 3. en 4.). 6. De afdeling zet niet alleen maximaal in op het digitaal indienen van een aanvraag. Zij herwerkte, samen met intermediaire partners ook het papieren aanvraagformulier. Het papieren aanvraagformulier is immers een hele bundel en schrikt aanvragers die het moeilijk hebben met administratie vaak af. Ook wat de briefwisseling betreft, krijgt de afdeling Studietoelagen vaak te horen dat deze moeilijk te begrijpen is. De briefwisseling is en wordt steeds aangepast in samenspraak met onze partners. Duidelijkere papieren aanvraagformulieren en briefwisseling verlagen de drempel die mensen verhindert een aanvraag te doen, wat moet leiden tot meer aanvragen voor studiefinanciering. Begrijpelijker briefwisseling heeft tot gevolg dat aanvragers sneller de juiste documenten opsturen. 7. De afdeling voorziet ook in vorming van onze partners die zelf het meeste rechtstreeks contact hebben met de doelgroepen en werkt samen bij invulmomenten en zitdagen. 8. De afdeling blijft verder investeren in de optimalisatie van het aanvraagstelsel om zoveel mogelijk rechtzittenden in het systeem van studiefinanciering te krijgen. 9. Nieuwe gegevensuitwisselingen/interfaces zijn ontwikkeld, zodat de burger zelf minder gegevens moet aanreiken.
2013	<u>Nieuwe gegevensuitwisselingen</u> In opstap naar en in voorbereiding van de realisatie van de automatische toekenning van de school- en studietoelagen zal de afdeling Studietoelagen vanaf '13-'14 voor de potentiële hernieuwers het recht op studiefinanciering onderzoeken tenzij de burger gebruik maakt van zijn opt-outrecht. Niet de burger (hernieuwer) zal via een aanvraag het onderzoek naar het recht op studiefinanciering starten, maar de overheid (in de plaats van de burger) zal hier zelf het proces starten voor de burger die hij al via zijn databanken kent omdat ze het voorbij school- of academiejaar een studiefinanciering hebben ontvangen. De afdeling Studietoelagen zal, weliswaar binnen een aanvraagstelsel, op deze manier al een eerste stap zetten naar automatische toekenning, maar dan naar een gekende groep, nl aanvragers die al in onze toepassing zitten. . Verdere uitbouw van gegevensuitwisseling via interfaces.
2014	<i>Verdere uitbouw van gegevensuitwisseling via interfaces.</i>

ACTIE	Analyse van inkluderende en uitsluitende beleidsmaatregelen binnen het Verticaal Permanent Armoedeoverleg					fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD1 De Vlaamse overheid kiest expliciet voor de bestrijding van armoede					status	In uitvoering
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD2 De participatie van mensen in armoede aan het Vlaamse beleid en in de sectoren die Vlaanderen aanstuurt, wordt ondersteund					indicator	Notulen van de vergaderingen
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Muyters			evaluatie	Voortgangsrapport VAPA	
	administratie						
betrokkenen	kabinet	Indien relevant naargelang het thema			mensen in armoede	Vlaams Netwerk waar armen het woord nemen	
	administratie	Indien relevant naargelang het thema			andere actoren	Indien relevant naargelang het thema	
korte inhoud actie	De maatschappelijke structuur en reglementeringen zorgen ervoor dat armoede zichzelf reproduceert en handhaaft. Binnen het verticaal PAO kan een analyse gemaakt worden van inkluderende en uitsluitende beleidsmaatregelen. Volgende vragen worden geanalyseerd?:						
	-welke bestaande beleidsmaatregelen includeren maatschappelijke uitsluiting?						
	-welke beleidsmaatregelen binnen het eigen domein kunnen maatschappelijke uitsluiting creëren binnen een ander domein?						
	Indien we op deze vragen een antwoord vinden, kunnen we het beleid aanpassen waardoor maatschappelijke uitsluiting niet meer ingebed is in de reglementeringen.						
Stappenplan en Budget	2010						
	2011						
	2012						
	2013	In kaart brengen van de inkluderende en uitsluitende maatregelen					
	2014						

Organisatie Verticaal Permanent Armoedeoverleg					
STRATEGISCHE DOELSTELLING		SD1 De Vlaamse overheid kiest expliciet voor de bestrijding van armoede		fiche	bijgestuurd
OPERATIONELE DOELSTELLING		OD2 De participatie van mensen in armoede aan het Vlaamse beleid en in de sectoren die Vlaanderen aanstuurt, wordt ondersteund		status	In uitvoering
				indicator	Aantal VPAO's dat jaarlijks plaatsvinden
verantwoordelijken		kabinet	Kabinet Muylers	evaluatie	Voortgangsrapport VAPA
		administratie	Blosio, Departement CJSM, cel sport		
betrokkenen		kabinet		mensen in armoede	Vlaams Netwerk waar armen het woord nemen
		administratie		andere actoren	VSF, VVSG, ISB, Demos, VTS
korte inhoud actie		Naast de (eerder) wetenschappelijke kennis is er in het beleid ook nood aan de ervaringskennis. In de eerste plaats bezitten mensen in armoede zelf heel wat kennis, zowel over de problemen waarmee zij geconfronteerd worden als over mogelijke oplossingen. Deze informatie moet bij het beleid geraken. Door het betrekken van de doelgroep via dialoogmomenten kunnen zij hun ervaringen inbrengen in het beleid. Op die manier kunnen de beleidsmaatregelen beter afgestemd worden op mensen in armoede en hun problemen.			
		Binnen het beleidsdomein wordt hiertoe een verticaal overleg opgericht. De minister bepaalt in overleg met het Vlaams Netwerk de nadere regels en thema's voor de werking van dat verticale overleg binnen zijn beleidsdomein. Het verticale overleg vindt minstens tweemaal per jaar plaats. Het verticale overleg heeft tot taak de specifieke beleidsinitiatieven te toetsen aan de visie en de ervaring van de doelgroep en voorstellen tot bijsturing te formuleren.			
		Minimum 2 VPAO's per jaar			
		4/2/2010 (Agendapunten: situering taak Vlaams Netwerk, toelichting reactie Vlaams netwerk op beleidsnota sport, toelichting verenigingen waar armen het woord nemen en sport/beweging, afspraken).			
Stappenplan en Budget		Minimum 2 VPAO's per jaar			
		22/3/2011 (Agendapunten: voorstelling van Wijkcentrum De Kring Eeklo, vzw Wiedier Brugge en PSC Open Huis Antwerpen, getuigenis, opmerkingen bij de fiches VAPA, conclusies en afspraken).			
		Het Vlaams netwerk waar armen het woord nemen liet op 22/09 11. via mail aan het kabinet weten dat de verenigingen waar armen het woord nemen onvoldoende tijd en mankracht hebben om een inhoudelijk overleg over sportparticipatie voor te bereiden met mensen in armoede en dat zij bijgevolg niet konden ingaan op de uitnodiging voor het tweede VPAO dat gepland was op 18 november 2011.			
		Minimum 2 VPAO's per jaar			
		Het VPAO kwam samen op 29/11/2012 met volgende agendapunten: reacties op het beleid; toelichting sport- en beweegprojecten van verenigingen vzw Wiedier Brugge, de Vrolijke kring Ronse, Wijkcentrum De Kring Eeklo i.s.m. de lokale sportdienst; Succespunten, wat werkt?; tekorten en vragen; besluit en afspraken.			
2012		De bedoeling van een verticaal overleg is het mogelijk maken van een rechtstreekse dialoog tussen beleid en mensen in armoede. Naast de samenkomsten van het VPAO is het Netwerk tegen Armoede wat sport betreft ook betrokken bij andere acties waar dialoog mogelijk is zoals bvb de opmaak van het Sport voor Allen-actieplan, meer bepaald in de subwerkgroep kansarmen van de werkgroep laagdrempelig beweeg- en sportaanbod.			
2013		In kaart brengen van de includerende en excluderende beleidsmaatregelen			
2014					

AKTIE	De Bloso-sportkampen en sportklassen toegankelijk maken voor jongeren in armoede.	fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD9 De Vlaamse overheid zet in op het verkleinen van de kloof inzake vrijetijdsparticipatie	status	In uitvoering
OPERATIONELE DOELSTELLING	De toegankelijkheid van reguliere sportinitiatieven wordt vergroot	indicator	Sportkampen: het aantal deelnemers van een gezin dat financiële steun geniet via een OCMW of CAW of deelnemers van een gezin met een beperkt jaarlijks gezamenlijk belastbaar inkomen. Sportklassen: het aantal leerlingen die een studietoelage genieten.
verantwoordelijken	Kabinet Muyters	evaluatie	Jaarlijks bij de evaluatie van de sportkampen (november) en sportklassen (augustus).
betrokkenen	administratie	mensen in armoede	OCMW, CAW
	kabinet	andere actoren	Pric, Buurtsporten, Vereniging Openluchtklassen vzw, Sporten Openluchtklassen Gepos en GO!
korte inhoud actie	De Bloso-sportkampen en sportklassen toegankelijk maken voor jongeren in armoede door de financiële drempel te verlagen.		
Stappenplan en Budget	2010	<i>Het Bloso hanteert een gediversifieerde prijzenpolitiek voor kansarmen in de Bloso-sportklassen en Bloso-sportkampen via een korting van 50%.</i> <i>Het Bloso kende een korting van 50% toe aan leerlingen die een studietoelage genieten bij deelname aan Bloso-sportklassen.</i> <i>Aantal studenten die een studietoelage genoten in het schooljaar 2009-2010: 722. Gederfde inkomsten: € 40.686,51.</i> <i>Het Bloso kende een korting van 50% aan leden van een gezin dat financiële steun geniet via een OCMW of CAW en aan leden van een gezin met een beperkt jaarlijks gezamenlijk belastbaar inkomen (16.114,10 euro) bij deelname aan sportkampen.</i> <i>Aantal deelnemers aan de Bloso-sportkampen 2010 die lid zijn van een gezin dat financiële steun genoot via een CAW/OCMW: 25. Gederfde inkomsten: € 2.756,40</i> <i>Aantal deelnemers aan de Bloso-sportkampen 2010 die lid zijn van een gezin waarvan het jaarlijks gezamenlijk belastbaar inkomen niet hoger is dan € 16.114,10: 175. Gederfde inkomsten: € 18.648,80.</i>	

2011	Het Bloso hanteert een gediversifieerde prijzenpolitiek voor kansarmen in de Bloso-sportklassen en Bloso-sportkampen via een korting van 50%. Het Bloso kende een korting van 50% toe aan leerlingen die een studietoelage genieten bij deelname aan Bloso-sportklassen. • Aantal studenten die een studietoelage genoten in het schooljaar 2010-2011: 992. Gederfde inkomsten: € 46.846,84. Het Bloso kende een korting van 50% aan leden van een gezin dat financiële steun geniet via een OCMW of CAW en aan leden van een gezin met een beperkt jaarlijks gezamenlijk belastbaar inkomen (16.106,04 euro) bij deelname aan sportkampen. • Aantal deelnemers aan de Bloso-sportkampen 2011 die lid zijn van een gezin dat financiële steun genoot via een CAW/OCMW: 23. Gederfde inkomsten: € 2.461,65 Aantal deelnemers aan de Bloso-sportkampen 2011 die lid zijn van een gezin waarvan het jaarlijks gezamenlijk belastbaar inkomen niet hoger is dan € 16.106,04: 186. Gederfde inkomsten: € 19.836,15.
	Het Bloso hanteert een gediversifieerde prijzenpolitiek voor kansarmen in de Bloso-sportklassen en Bloso-sportkampen via een korting van 50%. Het Bloso kende een korting van 50% toe aan leerlingen die een studietoelage genieten bij deelname aan Bloso-sportklassen. • Aantal studenten die een studietoelage genoten in het schooljaar 2011-2012: 932. Gederfde inkomsten: € 51.158 Het Bloso kende een korting van 50% aan leden van een gezin dat financiële steun geniet via een OCMW of CAW en aan leden van een gezin met een beperkt jaarlijks gezamenlijk belastbaar inkomen (16.457,15 euro) bij deelname aan sportkampen. • Aantal deelnemers aan de Bloso-sportkampen 2012 die lid zijn van een gezin dat financiële steun genoot via een CAW/OCMW: 22. Gederfde inkomsten: € 2.170,85 Aantal deelnemers aan de Bloso-sportkampen 2012 die lid zijn van een gezin waarvan het jaarlijks gezamenlijk belastbaar inkomen niet hoger is dan € 16.457,15: 246. Gederfde inkomsten: € 27.196,60.
2012	
2013	
2014	

ACTIE	In de opleiding Initiator van de Vlaamse Trainersschool krijgen de sportbegeleiders inzicht in de diversiteit van de sportbeoefenaars waaronder ook mensen in armoede			fiche	biigestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD9 De Vlaamse overheid zet in op het verkleinen van de kloof inzake vrijetijdsparticipatie			status	In uitvoering
OPERATIONELE DOELSTELLING	SD9-OD9 Door het nemen van drempelverlagende maatregelen op het vlak van diversiteit en gelijke kansen moet het sportaanbod toegankelijker worden voor kansengroepen			indicator	- De fiche is opgenomen in de basismodule 'Algemeen Gedeelte' van de Initiatoropleidingen - Aantal deelnemers aan de bijscholing voor de docenten Didactiek
verantwoord elijken	kabinet administratie	Kabinet Muylers Bloso		evaluatie	Na de bijscholing voor de docenten Didactiek
	kabinet	Kabinet Muylers	mensen in armoede	Demos en het Vlaams Netwerk van Verenigingen waar armen het woord nemen	
betrokkenen	administratie	Bloso, Vlaamse Trainersschool	andere actoren		
	In de basismodule Algemeen Gedeelte (het vak didactiek), van de Initiatoropleidingen wordt een fiche opgenomen met handvaten mbt het omgaan en begeleiden van mensen in armoede. De fiche wordt opgemaakt naar analogie met reeds bestaande fiches over diversiteit. Aansluitend wordt er een bijscholing georganiseerd voor de docenten Didactiek waar zij tools aangereikt krijgen om de fiches rond specifieke doelgroepen op een enthousiasmerende wijze te integreren in hun lessen.				
korte inhoud actie	2010				
	2011	In de opleiding Initiator van de Vlaamse Trainersschool krijgen de sportbegeleiders inzicht in de diversiteit van de sportbeoefenaars waaronder ook mensen in armoede via het toevoegen van een fiche over het omgaan en begeleiden van mensen in armoede aan de cursusinhoud. In het vak didactiek van de basismodule Algemeen Gedeelte van de Initiatoropleidingen is een fiche opgenomen met handvaten m.b.t. omgaan en begeleiden van mensen in armoede. De fiche werd opgemaakt naar analogie met de reeds bestaande fiches over diversiteit.			
	2012	In de opleiding Initiator van de Vlaamse Trainersschool krijgen de sportbegeleiders inzicht in de diversiteit van de sportbeoefenaars waaronder ook mensen in armoede. Er wordt een bijscholing georganiseerd voor de docenten didactiek waar zij tools krijgen aangereikt om de fiches rond specifieke doelgroepen op een enthousiasmerende wijze te integreren in hun lessen.			
	2013	Er werden in oktober 2012 twee bijscholingen georganiseerd voor de docenten Didactiek van de VTS. 37 docenten namen aan de bijscholingen deel. Een proefproject, waarbij aan mensen die moeilijk de weg vinden naar de VTS-opleidingen een aangepast traject voor het algemeen gedeelte van de VTS-initiatorcursus wordt aangeboden, werd positief geëvalueerd en zal structureel worden uitgebouwd.			
	2014				

Stappenplan en Budget

ACTIE	Sportfederaties worden gestimuleerd om initiatieven te nemen die de deelname van kansengroepen aan sportkampen verhoogt.		fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD9 De Vlaamse overheid zet in op het verkleinen van de kloof inzake vrijetijdsparticipatie		status	In uitvoering
OPERATIONELE DOELSTELLING	SD9-OD9 Door het nemen van drempelverlagende maatregelen op het vlak van diversiteit en gelijke kansen moet het sportaanbod toegankelijker worden voor kansengroepen		indicator	-Aantal door de Vlaamse sportfederaties georganiseerde sportkampen met deelnemers uit kansengroepen (mensen die leven in armoede) en aantal deelnemers uit kansengroepen (mensen die leven in armoede) op de door de Vlaamse sportfederaties georganiseerde sportkampen in het kader van de facultatieve opdracht sportkampen. - aantal projecten dat goedgekeurd wordt (departement) -Toolkit en aantal deelnemers op het lanceringsmoment
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Muyters	evaluatie	-Jaarlijks voor wat betreft de door de Vlaamse sportfederaties georganiseerde sportkampen betreft - Na afloop van het project op basis van inhoudelijk werkingsverslag (departement) -Na de lancering van de toolkit
	administratie	Bloso en Departement CJSM, cel sport		
	kabinet	Kabinet Muyters	mensen in armoede	Demos, Vlaams Netwerk van Verenigingen waar armen het woord nemen
betrokkenen	administratie	Bloso (afdeling Sportkaderopleiding en afdeling Subsidiering) Departement CJSM, Cel Sport	andere actoren	VSF

korte inhoud actie	<i>-Via de facultatieve opdracht sportkampen (uitvoeringsbesluit van 16 januari 2009) worden de Vlaamse sportfederaties gestimuleerd om specifieke initiatieven te nemen voor de toeleiding van kansengroepen (mensen met een handicap of mensen die leven in armoede) naar hun sportkampen.</i>	
	<i>- Het referentiekader voor subsidieaanvragen in het kader van toeleiding naar sportkampen van kinderen en jongeren die leven in armoede en/of personen met een handicap wil op bovenstaande doelstelling inspelen door o.a. kinderen en jongeren tot en met 18 jaar die leven in armoede actief toe te leiden naar het bestaande aanbod van sportkampen. Deze kansengroep ondervindt niet alleen financiële drempels, maar ook tal van andere drempels. Deze ondersteuning wil het mogelijk maken dat kinderen en jongeren die leven in armoede en/of personen meer aan sportkampen zullen deelnemen. (departement)</i>	
	<i>-Het ontwikkelen van een toolkit met zowel praktische als inhoudelijke handvaten ten einde enerzijds de sportfederaties te ondersteunen in de toeleiding van mensen in armoede naar de sportkampen en anderzijds de kennis van de sportfederaties te verhogen in de omgang en begeleiding van mensen in armoede.</i>	
Stappenplan en Budget	2010	Stappenplan wat het Bloso betreft Sportfederaties die binnen de facultatieve opdracht sportkampen bijzondere initiatieven nemen voor toeleiding van kansengroepen (mensen met een handicap en mensen die in armoede leven) naar hun sportkampen krijgen extra subsidiëring. Middelen: extra subsidiëring binnen het budget voorzien voor de betoelaging van sportfederaties m.b.t. de facultatieve opdracht sportkampen (deelnemers tellen dubbel voor subsidiëring) Er waren 88 georganiseerde sportkampen met deelnemers uit kansengroepen (mensen die leven in armoede) Er werden 237 deelnemers (jongeren die in armoede leven) dubbel gesubsidieerd.
		<u>Stappenplan wat het Bloso betreft</u> Sportfederaties die binnen de facultatieve opdracht sportkampen bijzondere initiatieven nemen voor toeleiding van kansengroepen (mensen met een handicap en mensen die in armoede leven) naar hun sportkampen krijgen extra subsidiëring. Middelen: extra subsidiëring binnen het budget voorzien voor de betoelaging van sportfederaties m.b.t. de facultatieve opdracht sportkampen (deelnemers tellen dubbel voor subsidiëring) Er waren 60 georganiseerde sportkampen met deelnemers uit kansengroepen (mensen die leven in armoede) Er werden 122 deelnemers (jongeren die in armoede leven) dubbel gesubsidieerd. Er wordt een toolkit ontwikkeld teneinde sportfederaties te ondersteunen en hun kennis te verhogen mbt toeleiding van mensen in armoede naar sportkampen. Bekendmaken en lanceren van de toolkit bij de sportfederaties. Middelen voor de ontwikkeling en promotie van de toolkit: 7000 euro binnen het budget van Demos. Naast de extra subsidiëring voor de toeleiding van kansengroepen binnen de facultatieve opdracht sportkampen werd ook een toolkit (website) gemaakt met
	2011	

	zowel praktische als inhoudelijke handvaten teneinde de kennis van de sportfederaties te verhogen en hen te ondersteunen in hun omgang en begeleiding van mensen in armoede De bekendmaking en lancering van de toolkit was gepland in december, maar werd wegens technische problemen uitgesteld. <u>Stappenplan wat het Bloso betreft</u> Sportfederaties die binnen de facultatieve opdracht sportkampen bijzondere initiatieven nemen voor toeleiding van kansengroepen (mensen met een handicap en mensen die in armoede leven) naar hun sportkampen krijgen extra subsidiëring. Middelen: extra subsidiëring binnen het budget voorzien voor de betoelaging van sportfederaties m.b.t. de facultatieve opdracht sportkampen (deelnemers tellen dubbel voor subsidiëring) Toolkit. De toolkit (website), die gemaakt teneinde de kennis van de sportfederaties te verhogen en hen te ondersteunen in hun omgang en begeleiding van mensen in armoede, werd begin 2012 gelanceerd. De lancering ging gepaard met een ruime promotie en communicatie naar alle sportfederaties. De sportfederaties die sportkampen organiseren werden door Demos i.s.m. Bloso en VSF over de inhoud en het gebruik van de website en over de ervaringen met de doelgroep 'mensen in armoede' bevraagd. De toolkit werd positief geëvalueerd. Het Departement CJSM lanceerde een nieuwe projectoproep naar sportfederaties voor de toeleiding van mensen in armoede naar sportkampen
2012	<u>Stappenplan wat het Bloso betreft</u> Sportfederaties die binnen de facultatieve opdracht sportkampen bijzondere initiatieven nemen voor toeleiding van kansengroepen (mensen met een handicap en mensen die in armoede leven) naar hun sportkampen krijgen extra subsidiëring. Middelen: extra subsidiëring binnen het budget voorzien voor de betoelaging van sportfederaties m.b.t. de facultatieve opdracht sportkampen (deelnemers tellen dubbel voor subsidiëring) Toolkit. De toolkit (website), die gemaakt teneinde de kennis van de sportfederaties te verhogen en hen te ondersteunen in hun omgang en begeleiding van mensen in armoede, werd begin 2012 gelanceerd. De lancering ging gepaard met een ruime promotie en communicatie naar alle sportfederaties. De sportfederaties die sportkampen organiseren werden door Demos i.s.m. Bloso en VSF over de inhoud en het gebruik van de website en over de ervaringen met de doelgroep 'mensen in armoede' bevraagd. De toolkit werd positief geëvalueerd. Het Departement CJSM lanceerde een nieuwe projectoproep naar sportfederaties voor de toeleiding van mensen in armoede naar sportkampen
2013	<u>Stappenplan wat het Bloso betreft</u> Sportfederaties die binnen de facultatieve opdracht sportkampen bijzondere initiatieven nemen voor toeleiding van kansengroepen (mensen met een handicap en mensen die in armoede leven) naar hun sportkampen krijgen extra subsidiëring. Middelen: extra subsidiëring binnen het budget voorzien voor de betoelaging van sportfederaties m.b.t. de facultatieve opdracht sportkampen (deelnemers tellen dubbel voor subsidiëring) Er wordt een communicatieplan voor de toolkit ontwikkeld (en de toolkit wordt verder uitgebouwd ten behoeve van de sportdiensten). Het Departement CJSM start een nieuw werkingsjaar op met de geselecteerde projecten voor het project toeleiding van mensen in armoede naar sportkampen.
2014	

ACTIE	15. In de beheersovereenkomsten van de Vlaamse overheid wordt waar relevant de link met armoede opgenomen.	fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING OPERATIONELE DOELSTELLING	SD1 De Vlaamse overheid kiest expliciet voor de bestrijding van armoede	status	Uitgevoerd
	SD1-OD3 We voeren een inclusief beleid waarbij armoedebestrijding een prioritaire aandachtspunt is voor elke minister doorheen het hele beleid	indicator	Link met armoede is opgenomen
	Kabinet Muylers	evaluatie	Zie specifieke fiches over concrete acties en maatregelen
	verantwoordelijken		
betrokkenen	kabinet		
	administratie	mensen in armoede	
	kabinet	andere actoren	
korte inhoud actie	administratie		
	Bloso		
	Kabinet Muylers		
	Bloso		
Armoedebestrijdingsbeleid moet een integraal beleid zijn, dat doorheen alle beleidsdomeinen van de Vlaamse overheid gevoerd wordt. Het is de opdracht van elke minister en elk beleidsdomein en elke entiteit van de administratie om aandacht te hebben voor armoedebestrijding en maatregelen te nemen om de armoede terug te dringen. Een beheersovereenkomst is een overeenkomst van bepaalde duur, waarin de wederzijdse engagementen tussen de politieke overheid (de functioneel bevoegde minister(s) namens de Vlaamse Regering) en de ambtelijke beleidsuitvoerders (de leidend ambtenaar van een intern verzelfstandigd agentschap of de Raad van Bestuur bij een publiek of privaatrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap) worden vastgelegd. Door in de beheersovereenkomsten aan te geven op welke manier het armoedebestrijdingsbeleid binnen het beleidsdomein gevoerd wordt, is hier permanente aandacht voor.			
Stappenplan en Budget	2010		
	2011	In de beheersovereenkomst 2011 – 2015 tussen de Vlaamse Regering en het Intern Verzelfstandigd Agentschap met rechtspersoonlijkheid Bloso is de aandacht voor een armoedebestrijdingsbeleid opgenomen in volgende deelgebieden van de werking: • het realiseren van een integraal en coherent Sport voor Allen-beleid (opstellen visienota en actieplan) • acties en evenementen i.k.v. de uitvoering van het globaal sportpromotieplan • initiatieven m.b.t. het verhogen van de sportparticipatie • de ondersteuning van sportactoren (lokaal sportbeleid en sportfederaties)	
	2012	In de beheersovereenkomst 2011 – 2015 tussen de Vlaamse Regering en het Intern Verzelfstandigd Agentschap met rechtspersoonlijkheid Bloso is de aandacht voor een armoedebestrijdingsbeleid opgenomen in volgende deelgebieden van de werking: • het realiseren van een integraal en coherent Sport voor Allen-beleid (uitvoeren actieplan) • acties en evenementen i.k.v. de uitvoering van het globaal sportpromotieplan • initiatieven m.b.t. het verhogen van de sportparticipatie • de ondersteuning van sportactoren (lokaal sportbeleid en sportfederaties)	
	2013	In de beheersovereenkomst 2011 – 2015 tussen de Vlaamse Regering en het Intern Verzelfstandigd Agentschap met rechtspersoonlijkheid Bloso is de aandacht voor een armoedebestrijdingsbeleid opgenomen in volgende deelgebieden van de werking: • het realiseren van een integraal en coherent Sport voor Allen-beleid (uitvoeren actieplan) • acties en evenementen i.k.v. de uitvoering van het globaal sportpromotieplan • initiatieven m.b.t. het verhogen van de sportparticipatie	

		• de ondersteuning van sportactoren (lokaal sportbeleid en sportfederaties)
	2014	In de beheersovereenkomst 2011 – 2015 tussen de Vlaamse Regering en het Intern Verzelfstandigd Agentschap met rechtspersoonlijkheid Bloso is de aandacht voor een armoedebestrijdingsbeleid opgenomen in volgende deelgebieden van de werking: • het realiseren van een integraal en coherent Sport voor Allen-beleid (uitvoeren actieplan) • acties en evenementen i.k.v. de uitvoering van het globaal sportpromotieplan • initiatieven m.b.t. het verhogen van de sportparticipatie • de ondersteuning van sportactoren (lokaal sportbeleid en sportfederaties)

ACTIE	14. In de beleidsnota's en de jaarlijkse beleidsbrieven, van de leden van de Vlaamse Regering wordt aangeduid op welke manier het armoedebestrijdingsbeleid gevoerd wordt				fiche	bijgestuurd		
STRATEGISCHE DOELSTELLING		SD1 De Vlaamse overheid kiest expliciet voor de bestrijding van armoede				status	In uitvoering	
OPERATIONELE DOELSTELLING		SD1-OD3 We voeren een inclusief beleid waarbij armoedebestrijding een prioritaair aandachtspunt is voor elke minister doorheen het hele beleid				indicator	Er is aandacht voor armoede in de beleidsnota / beleidsbrief	
verantwoordelijken	kabinet		Kabinet Muylers				evaluatie	Opname van de realisaties in de volgende beleidsbrief Zie ook specifieke fiches over concrete acties en maatregelen
	administratie	Bloso en Departement CJSB	mensen in armoede					
	kabinet		andere actoren					
betrokkenen	administratie							
	Armoedebestrijdingsbeleid moet een integraal beleid zijn, dat doorheen alle beleidsdomeinen van de Vlaamse overheid gevoerd wordt. Het is de opdracht van elke minister en elk beleidsdomein aandacht te hebben voor armoedebestrijding en maatregelen te nemen om de armoede terug te dringen. Door in de beleidsnota en beleidsbrieven aan te geven op welke manier het armoedebestrijdingsbeleid binnen het beleidsdomein gevoerd wordt, is hier permanente aandacht voor.							
korte inhoud actie	2010	In de beleidsbrief 2011 is het armoedebestrijdingsbeleid in onderstaande werkgebieden via diverse acties en maatregelen geconcretiseerd:						
	2011	• ondersteuning van organisaties (lokaal sportbeleid, sportfederaties en Demos) via structurele subsidiëring, kennisoverdracht, begeleiding, opleiding en het aanreiken van tools • het realiseren van een integraal en coherent Sport voor Allen-beleid via het opstellen visienota en actieplan • specifieke projecten, experimentele initiatieven en proeftuinen met bijzonder aandacht voor toeleiding en participatie van mensen in armoede • Bloso acties en initiatieven i.k.v. sportpromotie en het verhogen van de sportparticipatie						
		De concrete invulling van opgesomde maatregelen wordt weergegeven in de fiches van het VAPA.						
		In de beleidsbrief 2012 is het armoedebestrijdingsbeleid in onderstaande werkgebieden via diverse acties en maatregelen geconcretiseerd:						
		• ondersteuning van organisaties (lokaal sportbeleid, sportfederaties en Demos) via structurele subsidiëring, kennisoverdracht, begeleiding, opleiding en het aanreiken van tools • het realiseren van een integraal en coherent Sport voor Allen-beleid via het uitvoeren van het actieplan • specifieke projecten, experimentele initiatieven en proeftuinen met bijzonder aandacht voor toeleiding en participatie van mensen in armoede • Bloso acties en initiatieven i.k.v. sportpromotie en het verhogen van de sportparticipatie						
2012	De concrete invulling van opgesomde maatregelen wordt weergegeven in de fiches van het VAPA.							
2013	In de jaarlijkse beleidsbrieven is aangeduid op welke manier het armoedebestrijdingsbeleid gevoerd wordt.							

	<i>In de beleidsbrief 2013 is het armoedebestrijdingsbeleid voor wat het Bloso betreft in onderstaande werkgebieden via diverse acties en maatregelen geconcretiseerd:</i> • <i>ondersteuning van organisaties (lokaal sportbeleid, sportfederaties) via structurele subsidiëring, kennisoverdracht, begeleiding, opleiding en het aanreiken van tools</i> • <i>implementeren actieplan Sport voor Allen volgens de door de minister vastgelegde prioriteiten, timing en verantwoordelijke actoren</i> • <i>Bloso sportpromotionele evenementen</i> <i>De concrete invulling van opgesomde maatregelen wordt weergegeven in de fiches van het VAPA</i>
	2014

ACTIE	107. Via de Belgian Homeless Cup worden dak- en thuislozen uit verschillende steden toegeleid naar duurzame sportbeoefening	fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD9 De Vlaamse overheid zet in op het verkleinen van de kloof inzake vrijetijdsparticipatie	status	In uitvoering
OPERATIONELE DOELSTELLING	SD9-OD9 Door het nemen van drempelverlagende maatregelen op het vlak van diversiteit en gelijke kansen moet het sportaanbod toegankelijker worden voor kansengroepen	indicator	a) Een kader uittekenen voor het project 'Belgian Homeless Cup' b) Toeleiden naar een duurzame sportbeoefening c) Het project kwantitatief verder uitbouwen d) Uitbouwen van de lokale sportclubbetrokkenheid e) Een meer uitgewerkte monitoring f) Opzetten van een wetenschappelijk onderzoek voor duidelijkere analyse en het geven van mogelijke aanbevelingen g) Structurele verdieping van de samenwerking met bestaande, opstartende en mogelijke nieuwe partners
verantwoordelijken	kabinet administratie	evaluatie	Jaarlijks
betrokkenen	kabinet administratie	mensen in armoede	Spelers die deelnemen aan de BHC en hun begeleiders
	kabinet administratie	andere actoren	Vzw Belgian Homeless Cup, voetbalclubs uit 1 ^e en 2 ^e klasse, lokale sportdiensten, lokale buurtsportdiensten, lokale welzijnsdiensten,...
korte inhoud actie	Door dak- en thuislozen regelmatig te laten sporten (voetballen) ervaren zij via de BHC het plezier en de meerwaarde van sport. Het plezier van sporten ervaren, het bouwen aan zelfvertrouwen, een beter zelfbeeld ontwikkelen, uitgaande van de eigen krachten en mogelijkheden, opnieuw structuur brengen in het leven, de kracht van de groep en het gevoel ergens toe te behoren: dat wil dit project aan de spelers bieden. Ook dak- en thuislozen aanzetten om na afloop van het project op een duurzame manier verder te blijven sporten.		

Stappenplan en Budget	
2010	80.000 euro op experimentele basis met de volgende belangrijkste, concrete resultaten: • Start van het overlegplatform 'sport en armoede' • Betrokkenen: 35 sociale organisaties, 8 stedelijke sportdiensten, 11 voetbalclubs • Meer dan 130 spelers die de wekelijks deelnemen aan de trainingen • 16 vrouwelijke spelers • Verplichte samenwerking tussen hulpverleningsorganisatie en lokale profclub • Opmaak van een evaluatiesjabloon per deelnemend team om zo gericht te kunnen monitoren • Nieuwe partners werden binnen gehaald: VDAB, Grontmij, Thomas Cook Sport, ASAP.be NV
2011	70.000 euro op experimentele basis met de volgende belangrijkste, concrete resultaten: • Beleidsplan 2011-2013 • Oprichting vzw Belgian Homeless Cup • 12 teams uit 10 steden namen deel • Wetenschappelijk onderzoek werd opgestart
2012	75.000 euro: 25.000 euro vanuit sport, 25.000 euro vanuit welzijn en 25.000 euro vanuit armoede, met volgende doelstellingen: • Toeleiden naar een duurzame sportbeoefening • Het sportproject kwantitatief in de breedte verder uitbouwen • Uitbouwen van de lokale sportclubbetrokkenheid • Een uitgewerkte monitoring • Structurele verdieping van de samenwerking met bestaande, opstartende en mogelijke nieuwe partners • De reïntegratie van dak- en thuislozen in de maatschappij bevorderen De eindevaluatie van het werkingsjaar 2012 wordt eind maart 2013 verwacht.
2013	Via het Departement CJSM wordt opnieuw 25.000 euro vrijgemaakt voor een nieuw werkingsjaar van de BHC
2014	

ACTIE	105. In het kader van het Belgisch EU-voorzitterschap sport is het thema 'maatschappelijke rol van sport' één van de drie hoofdthema's. Hierbij wordt de focus op sociale inclusie gelegd met een duidelijk accent naar armoede (2010).					fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD9 De Vlaamse overheid zet in op het verkleinen van de kloof inzake vrijetijdsparticipatie					status	Uitgevoerd
OPERATIONELE DOELSTELLING	SD9-OD9 Door het nemen van drempelverlagende maatregelen op het vlak van diversiteit en gelijke kansen moet het sportaanbod toegankelijker worden voor kansengroepen					indicator	Voor het Europees Congres is het van belang dat de kennis, informatie, beste praktijken, conclusies en aanbevelingen gebundeld worden in een eindpublicatie zodat ze als model kunnen dienen voor toekomstig beleid. Deze zullen kwalitatief en doelgericht gepresenteerd worden. De indicator voor de Raadsconclusies is een gedeeltelijk aanname van de Vlaamse doelstellingen en de uiteindelijke goedkeuring van de gemeenschappelijke visie door de Raadswerkgroep en de Sport Ministers op 18 november 2010.
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Muyters			evaluatie		
	administratie	Departement CISM, Team EU-voorzitterschap Sport					
	betrokkenen	kabinet					mensen in armoede
administratie					andere actoren		
korte inhoud actie	Europees Congres: uitwisseling van kennis, informatie en beste praktijken door de experts van de 27 EU lidstaten op het gebied van sport en sociale inclusie, om tot conclusies en aanbevelingen te komen voor het verbeteren van beleid rondom dit onderwerp op lokaal, nationaal en EU niveau die in een eindpublicatie gebundeld zullen worden. Raadsconclusies: het ontwikkelen en aannemen van een gemeenschappelijke EU visie op het gebied van sociale inclusie in en door sport om die vervolgens op nationaal en EU niveau verwerkt kan worden om met het oog op verbetering van resultaten door middel van hechtere samenwerking in de EU.						
Stappenplan en Budget	2010	Europees Congres Lokale Participatie: sociale inclusie en bestrijding van armoede, 13-14 oktober Leuven Tijdens de Raad Sport onder Belgisch EU-voorzitterschap op 18 november 2010 namen de EU Sport Ministers de Raadsconclusies omtrent de rol van sport als bron van en drijfkracht voor sociale inclusie aan. Deze conclusies benadrukten het belang van sport voor sociale inclusie en riepen de lidstaten en de Europese Commissie op om gezamenlijk acties te ondernemen. Het budget voor het Europees Congres Lokale Sportparticipatie bedroeg 79.963,09 euro (inclusief BTW)					
		2011	Het Pools EU-voorzitterschap tijdens de eerste helft van 2011 besteedt ook aandacht aan de sociale rol van sport en organiseerde in juli 2011 een expertenconferentie "Ensuring equal chances through sport participation as a social policy element". In de vorm van actieve werksessies werden ervaringen				

		<i>uitgewisseld over de wijze waarop sport kan bijdragen tot het bevorderen van gelijke kansen en dit voor vijf verschillende doelgroepen (ouderen, mensen met een handicap, gedetineerden, vrouwen en etnische minderheden).</i>
	2012	
	2013	
	2014	

ACTIE	96. Het participatiedecreet wordt geëvalueerd vanuit het oogpunt sport. Naast de lopende proeftuinen sport (Brede school, opleiding en vorming van buurtsportbegeleiders, Open Stadion en sport in grote steden) worden ook de andere sportelementen binnen het decreet geëvalueerd							fiche	bijgestuurd		
STRATEGISCHE DOELSTELLING		SD9 De Vlaamse overheid zet in op het verkleinen van de kloof inzake vrijetijdsparticipatie							status	In uitvoering	
OPERATIONELE DOELSTELLING		SD9-OD1 De participatie in het cultuur-, jeugd- en sportbeleid wordt verder ondersteund, verrijkt en versterkt in het kader van het participatiedecreet							indicator	Er is een onderzoeksrapport m.b.t. de proeftuinen sport met praktische (beleids)aanbevelingen en er is een eindrapport over de andere sportelementen in het participatiedecreet	
verantwoordelijken		kabinet administratie		Kabinet Muylers Departement CISM			evaluatie				
		kabinet	Bloso								
		administratie									
betrokkenen									mensen in armoede	andere actoren	De verschillende (sport)actoren binnen het participatiedecreet
korte inhoud actie		De opdracht heeft een dubbele opdracht als voorwerp: - Enerzijds het uitvoeren van een tussentijdse evaluatie van de verschillende proeftuinen aan de hand van de decretaal bepaalde criteria (art. 32., § 2. van het participatiedecreet) - Anderzijds de ruimere evaluatie van de andere onderdelen in het participatiedecreet waarbij sport betrokken is									
Stappenplan en Budget		2010		De opdrachtnemer (Universiteit Gent) heeft een eindrapport op 19 november 2010 afgeleverd met praktische beleidsaanbevelingen. Totaalkost = 48.370 euro. Uit deze evaluatie blijkt dat vooral de proeftuinen 'Open Stadion', 'sport in grootsteden' en 'buurtsportbegeleiders' mensen in armoede bereiken.							
		2011		Op basis van deze evaluatie zal rekening gehouden worden met de aanbevelingen uit het onderzoeksrapport: duurzame samenwerkingsverbanden tussen de 5 proeftuinen (via transversaal overleg), lokaal draagvlak actief verbreden en verdiepen, opleiding, ondersteuning en opvolging van medewerkers in het veld, monitoring op basis van nulmeting en performantie-indicatoren, samenwerking met culturele, sociale en educatieve sectoren, zoeken naar alternatieven en een eventuele duurzame verankering.							
		2012		Het Departement CISM zal één geïntegreerd evaluatierapport maken dat enerzijds een samenvatting van de proeftuinen sport omvat en anderzijds de evaluatie van de diverse onderdelen van het participatiedecreet waar sport in vervat zit.							
		2013		Het Departement CISM finaliseerde in oktober 2011, in opdracht van de Vlaamse minister van Sport, een rapport op met een evaluatie van het participatiedecreet vanuit het oogpunt sport.							
2014											

ACTIE	ACTIE Ontwikkelen van een flexibel en kwalitatief sport-en beweegaanbod met aandacht voor anders georganiseerde en niet-georganiseerde sport- en bewegingsvormen.				fiche	nieuw		
STRATEGISCHE DOELSTELLING		SD9 De Vlaamse overheid zet in op het verkleinen van de kloof inzake vrijetijdsparticipatie				status	In uitvoering	
OPERATIONELE DOELSTELLING		SD9-OD9 Door het nemen van drempelverlagende maatregelen op het vlak van diversiteit en gelijke kansen moet het sportaanbod toegankelijker worden voor kansengroepen				indicator	Realisatie van een visienota. Ontwikkelen van een actieplan.	
verantwoordelijken	kabinet		Kabinet Muyters				evaluatie	City-events, zie evaluatierapport
	administratie		Blos, Departement CJSM , cel sport					
	kabinet							
betrokkenen	administratie		Blos, Departement CJSM, cel sport		mensen in armoede		Plaatselijke buurtsportverenigingen, CAW's, OCMW's, RISO, integratiecentra, ...	
					andere actoren		ISB, VSF, Provinciale sportdiensten, Vlabus, SVS, VGC, VVSG	
korte inhoud actie	Bij de ontwikkeling van een flexibel en kwalitatief sport- en beweegaanbod dient aandacht te worden besteed aan de toegankelijkheid van dit aanbod voor mensen in armoede .Daarom worden volgende acties genomen:							
	-Binnen het Sport voor Allen platform is er een werkgroep 'laagdrempelig beweeg- en sportaanbod'. In deze werkgroep wordt gekeken hoe men het beweeg- en sportaanbod toegankelijk kan maken voor alle inwoners in Vlaanderen. In de visienota wordt ondermeer specifiek voor de kansarmen, de knelpunten, behoeften, uitdagingen en aandachtspunten aangegeven. Op basis van de visienota wordt een actieplan uitgewerkt. - Organiseren van 5 city-events (Tienen, Kortrijk, Hasselt, Gent, Antwerpen). Voor een aantal kansengroepen is de drempel tot sportbeoefening en deelnemen aan sportevenementen vaak te groot. Daarom wordt bij de organisatie van deze city-events gerichte en zeer toegankelijke communicatie gevoerd. Er wordt samen gewerkt met de lokale buurtsport medewerkers en verenigingen met een werking voor kansarmen. Het evenement is volledig gratis voor alle deelnemers. Op elk city-event is er een uitgebreid aanbod van initiaties/demonstraties in gekende en minder gekende sporten. Bedoeling is dat er kennis wordt gemaakt met het plaatselijk aanbod van de sportclubs van die stad.							
Stappenplan en Budget	2010	Binnen het Overlegplatform Sport voor Allen wordt een werkgroep 'laagdrempelig sport- en beweegaanbod' opgericht. Binnen het Overlegplatform Sport voor Allen is de werkgroep 'laagdrempelig sport- en beweegaanbod' opgericht. In de werkgroep zitten vertegenwoordigers van het kabinet Muyters, ISB, VVSG, VVP, VGC, VSF (o.a. gehandicapten- en seniorenportfederaties), SVS, CJSM en Blos (inclusief ambtenaar armoede). In 2010 werd een eerste aanzet gegeven tot de ontwikkeling van een visienota m.b.t. ondermeer de doelgroep kansarmen						

	2011	Ontwikkeling van een visienota en uitwerken van een actieplan Sport voor Allen met ondermeer aandacht voor de doelgroep kansarmen door de werkgroep 'laagdrempelig sport- en beweegaanbod'. Binnen het Overlegplatform Sport-voor-Allen werd een visienota i.v.m. het Sport voor Allen beleid opgesteld. Binnen de werkgroep 'laagdrempelig sport- en beweegaanbod' was er aandacht voor de doelgroep kansarmen en de verschillende participatiedrempels. De visienota werd op 9/9/2011 aan de minister overgemaakt. De visienota wordt nu verder uitgewerkt in een actieplan. Organisatie van 5 city-events (budget binnen de daartoe voorziene begroting). Er werden 5 city-events (Tienen, Kortrijk, Hasselt, Gent en Antwerpen) georganiseerd met bijzondere aandacht voor kansengroepen via een gerichte en zeer toegankelijke communicatie en samenwerking met lokale buurtsportmedewerkers en verenigingen met een werking voor kansarmen. Het evenement is gratis.
	2012	Finaliseren actieplan Sport voor Allen en implementeren van het actieplan voor onder meer de doelgroep kansarmen volgens de in het actieplan opgenomen timing. Op basis van de visienota en de door de minister weerhouden beleidsprioriteiten werd in 2012 het Actieplan Sport voor Allen gefinaliseerd. Binnen het laagdrempelig beweeg- en sportaanbod werden concrete actiepunten m.b.t. het toeleiden van kansarmen naar het reguliere sportaanbod uitgewerkt. M.b.t. de implementatie van het actieplan werden de prioriteiten, timing en verantwoordelijke actoren door de minister vastgelegd. Organisatie van 5 city-events (budget binnen de daartoe voorziene begroting). Er werden 5 city-events (Tienen, Kortrijk, Hasselt, Gent en Antwerpen) georganiseerd met bijzondere aandacht voor kansengroepen via een gerichte en zeer toegankelijke communicatie en samenwerking met lokale buurtsportmedewerkers en verenigingen met een werking voor kansarmen. Het evenement is gratis.
	2013	Implementeren van het Sport voor Allen-actieplan voor onder meer de doelgroep kansarmen volgens de door de minister bepaalde prioriteiten, timing en verantwoordelijke actoren. Oprichten van een strategische structuur ten einde een visie te ontwikkelen, af te stemmen en te optimaliseren m.b.t. het sport- en beweegbeleid voor mensen in armoede Organisatie sportpromotionele evenementen met aandacht voor de doelgroep kansarmen.
	2014	

ACTIE	105. Het Vlaams Instituut voor Sportbeheer en Recreatiebeleid ontwikkelt samen met het Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen en Demos een publicatie over sport en armoede. Deze publicatie dient als motivatie en inspiratie voor iedereen die betrokken is bij het lokale beleid en initiatieven rond sport en armoede.				fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING		SD9 De Vlaamse overheid zet in op het verkleinen van de kloof inzake vrijetijdsparticipatie		status	Continu	
OPERATIONELE DOELSTELLING		SD9-OD9 Door het nemen van drempelverlagende maatregelen op het vlak van diversiteit en gelijke kansen moet het sportaanbod toegankelijker worden voor kansengroepen		indicator	De realisatie en verspreiding van de publicatie 'Samen 'n koffie en dan actie! : 9 praktijkverhalen over sport, bewegen en mensen in armoede'	
verantwoordelijken		kabinet	Kabinet Muylers	evaluatie	Bij realisatie publicatie	
		administratie	Departement CJSM			
betrokkenen		kabinet		mensen in armoede	Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen	
		administratie		andere actoren	ISB, Demos	
korte inhoud actie		Voorstelling en verspreiding van de publicatie in najaar 2010, zodat de kennis, inspiratie en de praktijken kunnen gebruikt worden door de sportdiensten o.a. bij de tussentijdse evaluatie van hun sportbeleidsplan.				
Stappenplan en Budget		Publicatie is klaar en verspreid. Een budget van 7.000 euro werd hieraan besteed.				
		2010				
		2011				
		2012				
		2013				
2014						

ACTIE	Sportdiensten en sportfunctionarissen worden gesensibiliseerd door middel van vorming en interviews		fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD9 De Vlaamse overheid zet in op het verkleinen van de kloof inzake vrijetijdsparticipatie		status	In uitvoering
OPERATIONELE DOELSTELLING	SD9-OD9 Door het nemen van drempelverlagende maatregelen op het vlak van diversiteit en gelijke kansen moet het sportaanbod toegankelijker worden voor kansengroepen		indicator	*Aantal deelnemende sportdiensten en deelnemers aan vormingsaanbod en vervolgtraject *Evaluatiescore van vormingsaanbod Bloso volgt op.
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Muyters	evaluatie	Na organisatie van vormingsaanbod en na het vervolgtraject
	administratie	Bloso		
	kabinet			
betrokkenen	administratie	Bloso (afdeling Sportkaderopleiding en afdeling Subsidiering)	mensen in armoede	het Vlaams Netwerk van Verenigingen waar armen het woord nemen
			andere actoren	ISB en Demos
korte inhoud actie	In het decreet van 9 maart 2007 houdende de subsidiëring van gemeente- en provinciebesturen en de Vlaamse Gemeenschapscommissie voor het voeren van een Sport-voor-Allen beleid dienen de gemeenten in hun lokale sportbeleidsplannen een hoofdstuk te wijten aan maatregelen mbt de toegankelijkheid tot sport en de diversiteit in de sport. De gemeenten dienen nog beter te worden ondersteund in het nemen van maatregelen die de toegankelijkheid van mensen in armoede aan het lokale sportaanbod kan verhogen. ISB wil, samen met de hierboven vermelde partners, door middel van een het aanbieden van vormings- en intervisiemomenten een hulp bieden aan de sportdiensten om dit onderwerp aan te pakken. Beoogd resultaat: Competentieverhoging en -verdieping van sportdienst medewerkers. Het verwerven van inzicht in de leefwereld van mensen in armoede. Het ontwikkelen en verfijnen van een visie op sportparticipatie van mensen in armoede. Op basis van inzicht en visie, kritisch reflecteren op het huidige lokale sportaanbod.			
Stappenplan en Budget	De gemeenten worden ondersteund in het nemen van maatregelen die de toegankelijkheid van mensen in armoede aan het lokale sportaanbod kan verhogen via intervisietrajecten.			
	2010	Budget; 11.672, binnen subsidie ISB-begeleidingsopdracht SVA-decreet De gemeenten Lier, Willebroek, Putte, Brugge, Diest, Herent, Vorselaar, Sint-Niklaas en Gent werden begeleid om een project te realiseren rond sport en armoede. De begeleiding gebeurde via intervisies (7 bijeenkomsten) en het aanreiken van begrippen/theoretische kaders (o.l.v. Point Consulting en i.s.m. vertegenwoordigers uit de armoedesector en het OCMW). Dit project werd afgerond met een publicatie in 2010.		
	2011	De gemeenten worden ondersteund in het nemen van maatregelen die de toegankelijkheid van mensen in armoede aan het lokale sportaanbod kan verhogen via verzameling van gegevens en organiseren van vormingsmomenten.		

		In 2011 werden gegevens m.b.t. sport en armoede verzameld (monitoringopdracht Vlaamse overheid SVA-decreet - hoofdstuk 3, BMS-rapport onderzoek sportdiensten en het cijferboek Sport). Daarnaast werden 2 regionale vormingsmomenten voor sportdiensten en 1 samenkomst voor de centrumsteden georganiseerd door ISB i.s.m. Demos (najaar). Eind december volgt een evaluatie en terugkoppeling van de vormingsmomenten 2011 met de deelnemers en betrokken actoren. De gemeenten worden ondersteund in het nemen van maatregelen die de toegankelijkheid van mensen in armoede aan het lokale sportaanbod kunnen verhogen via een vervolgtraject op de intervisie- en vormingsmomenten. Op basis van de evaluatie van de acties 2011 zullen via een vervolgtraject de goede praktijken worden uitgerold. Concrete acties: -intervisiemoment 'sportdiensten in een lokaal netwerk vrijetijdsparticipatie' (najaar 2012 – organisatie: ISB vzw en Demos) -vorming en praktijkdeling van het thema tijdens enkele gerichte keuzesessie op de Trefdag Sportparticipatie (najaar 2012 – organisatie: ISB vzw) -het thema 'Aandacht voor kansengroepen-kansarmoede' als 1 van de 9 thema's bij de Actuele Tendensenkaarten omtrent Sportbeleid die ISB in het najaar van 2012 zal uitgeven. Bij deze kaarten hoort ook een reeks van interviews en gespreken, gespreid over Vlaanderen. -advies en ondersteuning op maat (heel het jaar door – ISB) -constante aandacht voor het thema sport en armoede (alle betrokken partners) De gemeenten worden ondersteund in het nemen van maatregelen die de toegankelijkheid van mensen in armoede aan het lokale sportaanbod kunnen verhogen.
	2012	
	2013	
	2014	

ACTIE	31/190 In 2011 wordt het instrument en de doelstellingen, waaronder dualisering tegengaan, van het Vlaams Stedenfonds door een Visitatiecommissie geëvalueerd		fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD3 De Vlaamse overheid ondersteunt beleidsnetwerken		status	In uitvoering
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD3.1 Binnen Vlaanderen zal gekeken worden hoe een kader kan gecreëerd worden waarbij lokale besturen een regierol kunnen opnemen ter bestrijding van de armoede op hun grondgebied		indicator	Aanbevelingen visitatiecommissie
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Van den Bossche	evaluatie	
	administratie	Agentschap voor Binnenlands Bestuur, Afdeling Stedenbeleid, Inburgering en Integratie		
	kabinet	Vlaams minister bevoegde voor stedenbeleid	mensen in armoede	Niet betrokken
betrokkenen	administratie	Agentschap voor Binnenlands Bestuur, Afdeling Stedenbeleid, Inburgering en Integratie, Team Stedenbeleid	andere actoren	Lokale besturen, experts waaronder experts armoedebeleid
	Met de overgang van het Sociaal Impulsfonds naar het Stedenfonds is gekozen om de scope te verbreden. De specifieke welzijnsfocus werd verlaten voor een algemene hefboomaanpak. Het tegengaan van de dualisering blijft echter één van de centrale ambities van het stedenfonds; Zowel in het aanvoelen als uit de meest recente cijfergegevens blijkt de nood aan een gericht kansarmoedebeleid. In het kader van het Stedenfonds vond een visitatie plaats in 2011. In het voorjaar 2011 vonden de visitatiebezoeken in de 13 centrumsteden en de VGC plaats. Tijdens deze bezoeken werd het debat aangegaan met de stad, over het instrument Stedenfonds en over het stedenbeleid in het algemeen. Om dit debat te stofferen konden de steden en de VGC ondermeer een keuze maken uit een aantal thema's. "Kansarmoede in de stad: hefbomen, tools en kansen voor de stad" is één van de thema's			
korte inhoud actie	De visitatiecommissie rondde zijn werkzaamheden af eind 2011 en bezorgde de rapporten aan de Vlaamse minister van Steden. De visitatiecommissie formuleerde aanbevelingen van de Visitatiecommissie met betrekking tot het instrument "Stedenfonds". In 2012 organiseerde het departement bestuurszaken in samenwerking met het Agentschap voor Binnenlands Bestuur en een vertikaal Armoede overleg waarbij de aanbevelingen van de visitatiecommissie betreffende (kans)armoede een thema was. Op die manier zullen de armoedeverenigingen betrokken worden.			
	Sociale transitie was één de 3 thema's op de VIA rondetafel van 14 maart 2012. Op de trefdag 'innovatie in de stad' van 6 februari 2013 was er een stadsateller over armoede en sociale transitie.			
Stappenplan en Budget	2010			
	2011	Visitatie in de 13 centrumsteden en bij de VGC + syntheserapport met aanbevelingen		
	2012	Debat over de resultaten van de visitatie en aanbevelingen van de visitatiecommissie		
	2013	verbeterpunten aan dit instrument voor de periode 2014 – 2019		
	2014	Geactualiseerd Stedenfonds		

ACTIE	108/109/110 Het Steunpunt Vakantieparticipatie wordt verder uitgebouwd en speelt in op actuele noden	fiche	Geclusterd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD9 De Vlaamse overheid zet in op het verkleinen van de kloof inzake vrijetijdsparticipatie	status	Continu
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD9.10 Mensen in armoede kunnen op een volwaardige en door hen zelfgekozen wijze participeren aan het toerisme	indicator	
verantwoordelijken	kabinet Kabinet Bourgeois	evaluatie	
betrokkenen	administratie Toerisme Vlaanderen		
	kabinet Denis Dhanis	mensen in armoede	Via diverse acties
	administratie Marianne Schapmans	andere actoren	Horizont vzw
korte inhoud actie	Door middel van onderzoek, bevragingen en overleg met alle stakeholders houdt het Steunpunt Vakantieparticipatie een vinger aan de pols. Werkplannen spelen in op actuele vragen. In 2011 werd het project 'rap op stap in Vlaanderen' ism vzw Horizont opgestart en werden hiervoor extra middelen ingezet. Dit project wil laagdrempelige begeleiding op maat en zonder lidmaatschap via lokale 'reispunten' uitbouwen. In 2013 starten de eerste 'rap op stap' kantoren buiten Limburg in Ieper, Lokeren en Beerse		
Stappenplan en Budget	2010	164.000 euro	
	2011	294.000 euro = 163.000 + Projectbudget 125.000 euro: Opstart project 'rap op stap Vlaanderen'. Ontwikkeling tools en netwerk.	
	2012	288.000 euro = 163.000 + Projectbudget 125.000 euro: 'opstart lokale proefprojecten'	
	2013	294.000 euro = 169.000 + Projectbudget 125.000 euro	
	2014	294.000 euro	

ACTIE	111. Sociaal-toeristische verenigingen die vakanties voor gezinnen en kampen voor kinderen en jongeren organiseren, worden gesubsidieerd	fiche	Bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD9 De Vlaamse overheid zet in op het verkleinen van de kloof inzake vrijetijdsparticipatie	status	Continu
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD9.10 Mensen in armoede kunnen op een volwaardige en door henzelf gekozen wijze participeren aan het toerisme.	indicator	
verantwoordelijken	kabinet Kabinet Bourgeois	evaluatie	
	administratie Toerisme Vlaanderen		
betrokkenen	kabinet Denis Dhanis	mensen in armoede	
	administratie Benedikte De Vos	andere actoren	Sociaal Toeristische Verenigingen
korte inhoud actie	Erkenning en subsidiering van sociaal-toeristische verenigingen die vakanties voor kinderen en/of gezinnen organiseren. In het kader van het decreet 'toerisme voor allen' Subsidie om de vakanties te organiseren en om eventueel een coördinator tewerk te stellen. In de beleidsnota werd een groeipad in de subsidie voorzien. In 2010 ging een lerend netwerk van start om de organisaties te versterken en te putten uit de kracht van elkaars ervaring en inzichten. In 2012 koos het lerende netwerk "vrijwilligers" als werkhema voor de samenkomsten. In het kader van het decreet Toerisme voor Allen kent Toerisme Vlaanderen subsidies toe aan erkende sociaal-toeristische verenigingen voor het inrichten van vakanties voor kinderen en gezinnen die in armoede leven. De financiële ondersteuning bedraagt maximaal 75 % van de vervoerskosten, de verblijfskosten, de animatiekosten en de verzekeringskosten die verbonden zijn aan de organisatie van de vakanties. Het gaat niet om structurele steun, wel om steun die wordt toegekend op basis van de raming van de vereniging zelf (en gebaseerd op de geplande werking). De aanvrager moet hoofdzakelijk vakanties organiseren voor personen die in armoede leven. Er zijn begin 2013 15 vzw's erkend als sociaal-toeristische vereniging. Erkende sociaal-toeristische verenigingen die per jaar minimaal 5 vakanties van elk 4 overnachtingen in binnen- en/of buitenland organiseren voor een totaal van minimaal 150 verschillende deelnemers, kunnen een subsidie verkrijgen voor de kosten van 1 coördinator.		
Stappenplan en Budget	2010	503.874 euro	
	2011	538.000 euro	
	2012	612.000 euro	
	2013	612.000 euro	
	2014		

ACTIE	15. In de beheersovereenkomsten van de Vlaamse overheid wordt waar relevant de link met armoede opgenomen	fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD1 De Vlaamse overheid kiest expliciet voor de bestrijding van armoede	status	Continu
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD3 We voeren een inclusief beleid waarbij armoedebestrijding een prioritaire aandachtspunt is voor elke minister doorheen het hele beleid	indicator	
verantwoordelijken	kabinet administratie	evaluatie	
betrokkenen	kabinet	mensen in armoede	
	administratie	andere actoren	
korte inhoud actie	Armoedebestrijdingsbeleid moet een integraal beleid zijn, dat doorheen alle beleidsdomeinen van de Vlaamse overheid gevoerd wordt. Het is de opdracht van elke minister en elk beleidsdomein en elke entiteit van de administratie om aandacht te hebben voor armoedebestrijding en maatregelen te nemen om de armoede terug te dringen. Een beheersovereenkomst is een overeenkomst van bepaalde duur, waarin de wederzijdse engagementen tussen de politieke overheid (de functioneel bevoegde minister(s) namens de Vlaamse Regering) en de ambtelijke beleidsuitvoerders (de leidend ambtenaar van een intern verzelfstandigd agentschap of de Raad van Bestuur bij een publiek of privaatrechterlijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap) worden vastgelegd. Door in de beheersovereenkomsten aan te geven op welke manier het armoedebestrijdingsbeleid binnen het beleidsdomein gevoerd wordt, is hier permanente aandacht voor.		
Stappenplan en Budget	2010		
	2011	In de beheersovereenkomst (goedgekeurd door Vlaamse regering op 16/09/2011) van VMM is de link met armoedebestrijding opgenomen.	
	2012	Ongewijzigd	
	2013	ongewijzigd	
	2014		

ACTIE	14. In de beleidsnota's en de jaarlijkse beleidsbrieven, van de leden van de Vlaamse Regering wordt aangeduid op welke manier het armoedebestrijdingsbeleid gevoerd wordt	fiche	aangevuld
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD1 De Vlaamse overheid kiest expliciet voor de bestrijding van armoede	status	Continu
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD3 We voeren een inclusief beleid waarbij armoedebestrijding een prioritaire aandachtspunt is voor elke minister doorheen het hele beleid	indicator	Er is aandacht voor armoede in de beleidsnota / beleidsbrief
verantwoordelijken	kabinet administratie	evaluatie	
betrokkenen	kabinet administratie	mensen in armoede andere actoren	
korte inhoud actie	Armoedebestrijdingsbeleid moet een integraal beleid zijn, dat doorheen alle beleidsdomeinen van de Vlaamse overheid gevoerd wordt. Het is de opdracht van elke minister en elk beleidsdomein aandacht te hebben voor armoedebestrijding en maatregelen te nemen om de armoede terug te dringen. Door in de beleidsnota en beleidsbrieven aan te geven op welke manier het armoedebestrijdingsbeleid binnen het beleidsdomein gevoerd wordt, is hier permanente aandacht voor		
Stappenplan en Budget	2010	In de beleidsbrief 2010-2011 "Het besluit van algemeen waterverkoopreglement werd door de Vlaamse Regering een tweede keer principieel goedgekeurd op 23 juli 2010. Hiermee streeft de Vlaamse Regering naar een uniformisering van de bepalingen die de exploitanten van een openbaar waterdistributienetwerk al in hun eigen waterverkoopreglementen hadden vastgelegd. Het besluit handelt over de levering en sanering van het drinkwater." In 2010 werd ook gestart met de uitwerking van de openbare dienstverplichtingen. Het waterverkoopreglement voorziet de jaarlijkse rapportering van cijfers over onder andere afsluiten en heraansluiten, abnormaal hoog gebruik, klachtenbehandeling en gerechtelijke procedures. In 2011 wordt gewerkt aan een betere afstemming tussen de sociale openbare dienstverplichtingen van de water- en de energiesector. Geen extra budget	
	2011	In de (ontwerp) beleidsbrief 2011-2012 "Vanaf 1 juli 2011 is het Algemeen Waterverkoopreglement van kracht. Intussen wordt verder gewerkt aan het afstemmen van de openbare dienstverplichting van water met die van energie. In het kader van het Vlaams actieplan Armoedebestrijding wordt verder invulling gegeven aan de sociale openbare dienstverplichtingen." Geen extra budget	
	2012	In de beleidsbrief 2012-2013 staat: In uitvoering van het Vlaamse actieplan Armoedebestrijding werd in het voorjaar 2012 een meersporig beleid t.a.v. de doelgroep kansarmen of sociaal zwakkeren uitgewerkt. Hierbij werd gefocust op de uitwerking van sociale openbare dienstverplichtingen. Daarnaast werd eveneens het initiatief genomen om de huidige regelgeving rond het afsluiten van drinkwater te herzien. Een ontwerp van regelgeving werd opgesteld met hierin zowel de gronden voor een afsluiting als uniforme procedures die moeten worden gerespecteerd bij effectieve afsluitingen op het terrein. Bovendien wordt een voorstel uitgewerkt voor een uniforme sociale correctie van de drinkwaterfactuur, rekening houdende met het advies van de SERV. In de loop van 2013 zal een voorstel van regelgeving, zowel op het vlak van een betere bescherming van kansarmen als op operationeel vlak, ter goedkeuring worden voorgelegd aan de Vlaamse Regering. Eind 2012 start ook een gerichte informatiecampagne t.a.v. kansarmen om hun te wijzen op hun rechten en plichten inzake drinkwater.	
	2013		
	2014		

ACTIE	11. Initiatieven(structurele tewerkstelling waar mogelijk) inzake de betrokkenheid van opgeleide ervaringsdeskundigen in de armoede en sociale uitsluiting.					fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING		SD1 De Vlaamse overheid kiest expliciet voor de bestrijding van armoede				status	Kies een item.
OPERATIONELE DOELSTELLING		OD2 De participatie van mensen in armoede aan het Vlaamse beleid en in de sectoren die Vlaanderen aanstuurt, wordt ondersteund				indicator	Aantal tewerkgestelde opgeleide ervaringsdeskundigen
verantwoordelijken	kabinet		Schauvliege			evaluatie	Permanente evaluatie
	administratie		VMIM				
betrokkenen	kabinet				mensen in armoede	Vlaams Netwerk waar armen het woord nemen	
	administratie				andere actoren		
korte inhoud actie		Naast de (eerder) wetenschappelijke kennis is er ook nood aan de ervaringskennis. In de eerste plaats bezitten mensen in armoede zelf heel wat kennis, zowel over de problemen waarmee zij geconfronteerd worden als over mogelijke oplossingen. Opgeleide ervaringsdeskundigen bezitten deze kennis en hebben geleerd deze in te zetten om de kloof te overbruggen. Het inschakelen van ervaringsdeskundigen armoede kan bijdragen tot een beleid dat meer oog heeft voor de problemen van mensen in armoede en effectief hiermee rekening houdt bij het uitwerken van nieuwe maatregelen.					
Stappenplan en Budget		2010					
		2011					
		2012		Ervaringsdeskundigen waren betrokken bij uitwerking communicatiestrategie omtrent rechten en plichten (Algemeen Waterverkoopreglement)..			
		2013					
		2014					

ACTIE	74. Waar wenselijk en mogelijk gebeurt de berekening van de bijdragen en prijzen door toekenning van financiële steun inkomensgerelateerd.					fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD7 De Vlaamse overheid maakt werk van een leefbaar inkomen voor mensen in armoede					status	uitgevoerd
OPERATIONELE DOELSTELLING						indicator	
verantwoordelijken	kabinet	Schauvliege				evaluatie	
	administratie	VMM					
betrokkenen	kabinet		mensen in armoede				
	administratie		andere actoren				
korte inhoud actie	Pact 2020 vermeldt de ambitieuze doelstelling dat tegen 2020 geen enkel gezin, ongeacht de samenstelling, nog een inkomen mag hebben dat onder de Europese armoederisicodrempel ligt. Het besteedbaar inkomen van mensen moet hen toelaten om op alle levensdomeinen volwaardig te participeren aan de maatschappij. Dan wordt het ook belangrijk om in te grijpen op de uitgavenposten die mensen hebben en moet ook de problematiek van overmatige schuldenlast worden aangepakt. Hoewel inkomen en schulden grotendeels federale bevoegdheden zijn, denken we bijvoorbeeld aan de hoogte van de uitkeringen, kan Vlaanderen zeker ook een rol spelen om de financiële slagkracht van mensen en gezinnen met lage inkomens te verhogen. Ingrijpen op de uitgavenposten die mensen hebben op verschillende levensdomeinen kan zowel door de prijs die mensen betalen te beheersen, als door inkomenssteun gericht op een bepaald levensdomein, bijvoorbeeld door substantiële huursubsidies, betaalbare sociale woningen, ontwikkelingskrediet, premie voor jonge kinderen, ... Gezien elk beleidsdomein hier haar verantwoordelijkheid heeft, worden prijsbeheersende of inkomensondersteunende maatregelen per beleidsdomein behandeld.						

Stappenplan en Budget	2010	De drinkwaterfactuur bestaat uit drie componenten: - prijs voor de productie en levering van het drinkwater (= drinkwatercomponent) - bovengemeentelijk bijdrage - gemeentelijke bijdrage of vergoeding Voor de bovengemeentelijke bijdrage is de vrijstelling en compensatie decretaal geregeld. Volgende personen kunnen om sociale redenen een vrijstelling krijgen voor de bovengemeentelijke bijdrage: - personen met een handicap die genieten van de integratietegemoetkoming, de inkomensvervangende tegemoetkoming of de tegemoetkoming hulp aan bejaarden; - personen met een door het OCMW toegekend leefloon of levensminimum; - bejaarden en oudere personen die genieten van het gewaarborgd inkomen of de inkomensgarantie; - de vrijstelling geldt ook als de drinkwaterfactuur niet op naam staat van de rechthebbende; - de vrijstelling wordt toegekend voor het hele gezin als één van de gezinsleden behoort tot één van de bovenstaande categorieën; - de vrijstelling of compensatie geldt enkel voor het waterverbruik in de gezinswoning (dus niet voor tweede verblijven) en als de gezinsleden gedomiciëerd zijn op dit adres. De vrijstelling kan enkel toegekend worden aan gezinnen waarvan de drinkwaterfactuur betrekking heeft op het huishoudelijk waterverbruik van één enkel gezin. In bepaalde gevallen, zoals voor appartementsgebouwen, kan er dus geen vrijstelling toegekend worden. Deze gezinnen ontvangen – ter vervanging van de vrijstelling – een compensatie van hun drinkwatermaatschappij. Deze compensatie wordt forfaitair berekend en rechtstreeks uitbetaald aan het gezinshoofd, rekening houdend met het aantal gezinsleden. Voor de gemeentelijke bijdrage/vergoeding beslist de gemeente of gemeentelijke rioolbeheerder autonoom over de vrijstellingen en compensaties van de gemeentelijke bijdrage of vergoeding. De voorwaarden en modaliteiten inzake de gemeentelijke vrijstellingsregeling zijn opgenomen in de saneringsovereenkomst tussen de gemeente of rioolbeheerder en de drinkwatermaatschappij. In 2009 hanteerden 222 Vlaamse gemeenten een gemeentelijke vrijstellingsregeling die volledig is afgestemd op de decretale regeling op bovengemeentelijk vlak. Er bestaan nog enkele beperkte verschillen in de toepassing van de vrijstellingsregeling. De vrijstelling wordt bijvoorbeeld niet steeds voor 100% toegepast. De meest voorkomende reductiepercentages zijn 100% (222 gemeenten), 50% (3 gemeenten) en 25% (76 gemeenten). De drinkwatercomponent bestaat uit een vaste en variabele vergoeding voor de kosten van productie en levering van drinkwater. In de regelgeving is de kosteloze levering van 15 m³ water per persoon (gedomicilieerde) per jaar opgenomen voor elke inwoner. Een aantal watermaatschappijen kennen bijkomend specifieke sociale correcties toe. De voorwaarden om te kunnen genieten van deze sociale correcties en grootte van de correctie verschillen van maatschappij tot maatschappij. Algemeen kan gesteld worden dat dezelfde gezinnen als deze die in aanmerking komen voor vrijstelling van bovengemeentelijke saneringsbijdrage bij de watermaatschappijen, die een extra sociale correctie op drinkwatercomponent toekennen, kunnen genieten van deze extra correctie. Geen extra budget
-----------------------	------	--

	2011	De sociale correcties zoals besproken voor 2010 blijven van toepassing. Verder wordt de haalbaarheid van een uniform sociaal tariefbeleid voor drinkwatervoorziening (drinkwatercomponent) onderzocht (cfr actie 166) Budget: geen extra budget – voornamelijk personeelskost
	2012	De sociale correcties zoals besproken voor 2010 blijven van toepassing. De impact van verschillende scenario's voor een uniform sociaal tariefbeleid voor drinkwatervoorziening (drinkwatercomponent) werd berekend. (cfr actie 166) Budget: geen extra budget – voornamelijk personeelskost
	2013	De sociale correcties zoals besproken voor 2010 blijven van toepassing. Budget: geen extra budget – voornamelijk personeelskost
	2014	

ACTIE	166. De Vlaamse overheid engageert zich om een betere sociale bescherming te garanderen van de klant op het vlak van de sociale openbare dienstverleningen voor de watersector					fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	De Vlaamse overheid waakt over een gezonde woning, watervoorzienings- en energiebeleid					status	In uitvoering
OPERATIONELE DOELSTELLING	Actualisering van de regelgeving voor de watersector cfr energiesector / beter afstemmen van de openbare dienstverplichtingen van water- en energiesector					indicator	Sociale statistieken - aan te leveren door VMM - jaarlijkse indicator - wettelijk verankerd in artikel 27 van Besluit houden bepalingen over het algemeen waterverkoopreglement
verantwoordelijken	kabinet	Schaувliegende VMIM				evaluatie	
	administratie						
	kabinet	Kabinet Vandeurzen, Kabinet Van den Bossche		mensen in armoede	-Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen -Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting -Samenlevingsopbouw		
betrokkenen	administratie	Departement Welzijn, Volksgezondheid en gezin VEA, VREG		andere actoren	VVSG, SVW Sociale huisvestingsmaatschappijen		
korte inhoud actie	Het bestaande regelgevend kader inzake openbare dienstverplichtingen voor de exploitanten van het openbaar waterdistributienetwerk kan verder verbeterd worden om een harmonisering van de sociale dienstverlening in de drinkwatervoorziening te bewerkstelligen. De ontwikkeling van een aanvullende regelgeving in uitvoering van het decreet van 24						

	mei 2002 betreffende water bestemd voor menselijke aanwending (art. , §1,3^{en} 6°), kan in belangrijke mate een dergelijke harmonisering op het terrein afdwingen. Een belangrijk aspect hierbij is de opvolging van de implementatie van deze regelgeving op het terrein. Het algemeen waterverkoopreglement werd op 23 juli 2010 voor de 2de keer principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering. In dit algemeen waterverkoopreglement zijn een groot aantal openbare dienstverplichtingen opgenomen. In najaar 2010 werd gestart met de voorbereiding van een ministerieel besluit dat nadere regels vastlegt inzake de rapportering (o.a. met sociale statistiek). Budget: geen extra budget – voornamelijk personeelskost
2010	
2011	1. Goedkeuring van het algemeen waterverkoopreglement op 8 april 2011. Het reglement trad op 1 juli 2011 in werking. Het algemeen waterverkoopreglement bevat naast de wettelijke teksten ook een informatiedocument: 'Duiding bij het Algemeen waterverkoopreglement'. Start brochure/folder aangepast aan mensen in armoede. 2. Goedkeuring ministerieel besluit statistieken in uitvoering van het BVR van 8 april 2011. 3. Onderzoek van de haalbaarheid van een uniform sociaal tariefbeleid voor drinkwatervoorziening 4. Onderzoek mogelijkheden sociale dienstverplichtingen aanvullend op punt 3 - opvolging resultaat evaluatie sociale dienstverplichtingen energie - invoeren van statuut beschermde klant – afstemmen met energie en federaal - recht op afbetalingsplan op maat voor beschermde klant als alternatief voor budgetmeters - sensibilisatie rond duurzaam watergebruik 5. Streven naar geïntegreerde woon-, water- en energiewinkels (zie ook fiche wonen nr. xxx en fiche energie nr 164). 6. LAC-werking Energie /Water aansturing (zie fiche 164.) Budget: geen extra budget – voornamelijk personeelskost
2012	1. Campagne Goed geregeld = geld gespaard – bekendmaking van algemeen waterverkoopreglement aangepast aan de doelgroep kansarmen, bestaat uit website www.vmm.be/waterloket, brochure, affiches en keukenhandoek. Bijkomend

	werden er in het najaar 4 infosessie georganiseerd voor intermediairen. - Hoorzitting in het parlement op 3 juli 2012 over afsluiting drinkwater en sociaal beleid drinkwater - Eerste stap uitwerken sociale openbare dienstverplichtingen: aanpassen van LAC decreet en Drinkwaterdecreet – eerste principiële goedkeuring 7 december 2012.¹ - Uitwerken van de sociale dienstverplichtingen – overleg met drinkwatersector, VVSG, en afgevaardigden van OCMW bij uitwerken van het wettelijk kader – verschillende scenario's zijn onderzocht qua beschermde klant en qua sociale maatregelen. - Ministerieel besluit van 21 december 2011 statistieken² verplicht een rapportering van de gevraagde cijfers van het jaar 2012 en dit voor 31 maart 2013. Voor de periode 1 juli 2011 tot en met 31 december 2011 wordt gerapporteerd op basis van beschikbaarheid van gegevens. Van de gerapporteerde gegevens in 2012 werd geen rapport opgemaakt.
	Budget: geen extra budget – campagne gefinancierd via reguliere budgetten – voornamelijk personeelskost
2013	Verdere opvolging van de decreetsaanpassingen LAC en drinkwaterdecreet

¹ De Vlaamse Regering wijzigd principeel het decreet tot regeling van het recht op minimumlevering van elektriciteit, gas en water en het decreet over water bestemd voor menselijke aanwending. Het wijzigingsdecreet beoogt een duidelijker en vollediger kader voor afsluiting van de watertoevoer en een betere bescherming van de klant waarbij een afstemming met de energiewetgeving en met het Drinkwaterdecreet wordt nagestreefd. In het voorontwerp van wijzigingsdecreet wordt verankerd dat de waterleverancier in geval van afsluiting specifieke door de Vlaamse Regering vastgelegde procedures moet respecteren. In het ontwerp van regelgeving wordt eveneens een aantal bijkomende bepalingen opgenomen over de verantwoordelijkheden van de abonnee en de gevolgen van het weigeren van controles of een keuring van de binneninstallatie of het weigeren om herstelmaatregelen te nemen om bepaalde risico's voor de openbare watervoorziening weg te nemen. Ten slotte wordt een beperkte aanpassing van de definitie van het begrip 'water bestemd voor menselijke consumptie' voorgesteld. Dit is nodig om de toepassingen waarvoor hemelwater als alternatief voor water bestemd voor menselijke consumptie kan worden gebruikt, te verduidelijken. Over het voorontwerp van wijzigingsdecreet wordt advies ingewonnen bij de MiNa-raad en bij de SERV.

² 12 DECEMBER 2011. - Ministerieel besluit betreffende de rapportering over de toepassing van de bepalingen uit het besluit van de Vlaamse Regering houdende bepalingen van rechten en plichten van de exploitanten van een openbaar waterdistributienetwerk en hun klanten met betrekking tot de levering van water bestemd voor menselijke consumptie, de uitvoering van de saneringsverplichting en het algemeen waterverkoopreglement

		2. Vastleggen van de sociale dienstverplichtingen via een aanpassing van het besluit van 8 april 2011 houdende bepaling van rechten en plichten van de exploitanten van een openbaar waterdistributienetwerk en hun klanten met betrekking tot de levering van water bestemd voor menselijke consumptie, de uitvoering van de saneringsverplichting en het algemeen waterverkoopreglement. 3. Sociale statistiek zal voor het eerst verwerkt worden in een rapport op basis van de informatie die uiterlijk 31/03/2013 door de drinkwatermaatschappijen dient te worden ingediend. 4. Tweede fase van de communicatiecampagne goed geregeld = geld gespaard – bekendmaking van sociale openbare dienstverplichtingen gepland voor het najaar 2013. Budget: communicatiecampagne gefinancierd met reguliere budgetten, voornamelijk personeelskost Opvolgen van de sociale dienstverplichtingen. Budget: geen extra budget – voornamelijk personeelskost
	2014	

ACTIE	6. Organisatie Verticaal Permanent Armoedeoverleg							
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD1 De Vlaamse overheid kiest expliciet voor de bestrijding van armoede							
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD2 De participatie van mensen in armoede aan het Vlaamse beleid en in de sectoren die Vlaanderen aanstuurt, wordt ondersteund							
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Schauvliege.					fiche	bijgestuurd
	administratie						status	Continu
	kabinet						indicator	Aantal VPAO's dat jaarlijks plaatsvinden
betrokkenen	administratie						evaluatie	Voortgangsrapport VAPA
korte inhoud actie			mensen in armoede		Vlaams Netwerk waar armen het woord nemen			
			andere actoren		Indien relevant naargelang het thema			
	Naast de (eerder) wetenschappelijke kennis is er in het beleid ook nood aan de ervaringskennis. In de eerste plaats bezitten mensen in armoede zelf heel wat kennis, zowel over de problemen waarmee zij geconfronteerd worden als over mogelijke oplossingen. Deze informatie moet bij het beleid geraken. Door het betrekken van de doelgroep via dialoogmomenten kunnen zij hun ervaringen inbrengen in het beleid. Op die manier kunnen de beleidsmaatregelen beter afgestemd worden op mensen in armoede en hun problemen. Binnen het beleidsdomein wordt hiertoe een verticaal overleg opgericht. De minister bepaalt in overleg met het Vlaams Netwerk de nadere regels en thema's voor de werking van dat verticale overleg binnen zijn beleidsdomein. Het verticale overleg vindt minstens tweemaal per jaar plaats. Het verticale overleg heeft tot taak de specifieke beleidsinitiatieven te toetsen aan de visie en de ervaring van de doelgroep en voorstellen tot bijsturing te formuleren.							
Stappenplan en Budget	2010	Een verticaal PAO werd georganiseerd naar aanleiding van de eerste principiële goedkeuring van het Besluit van de Vlaamse Regering houdende bepalingen omtrent het waterverkoopreglement. Geen extra budget						
	2011	In het najaar staat een PAO gepland over						
		- de opmaak van een folder / brochure over het waterverkoopreglement specifiek voor de doelgroep (zie ook fiche 116).						
		- sociale openbare dienstverplichting / sociaal tariefbeleid (eventueel doorgeschoven naar voorjaar 2012)						
	2012	Budget: Zie fiche water.						
2013	Een VPAO werd georganiseerd naar aanleiding van de aanpassing van de afsluitreglementering (aanpassing LAC-decreet, drinkwaterdecreet en Algemeen Waterverkoopreglement)) en naar aanleiding van de uitwerking van de sociale openbare dienstverplichtingen.							
2014								

ACTIE	15. In de beheersovereenkomsten van de Vlaamse overheid wordt waar relevant de link met armoede opgenomen.						fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD1 De Vlaamse overheid kiest expliciet voor de bestrijding van armoede						status	Continu
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD3 We voeren een inclusief beleid waarbij armoedebestrijding een prioritaire aandachtspunt is voor elke minister doorheen het hele beleid						indicator	Armoede in de beheersovereenkomsten
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Vandeuren				evaluatie	Bij opmaak documenten	
	administratie	Departement WVG						
betrokkenen	kabinet					mensen in armoede		
	administratie	Agentschappen van het beleidsdomein WVG				andere actoren		
korte inhoud actie	Armoedebestrijdingsbeleid moet een integraal beleid zijn, dat doorheen alle beleidsdomeinen van de Vlaamse overheid gevoerd wordt. Het is de opdracht van elke minister en elk beleidsdomein en elke entiteit van de administratie om aandacht te hebben voor armoedebestrijding en maatregelen te nemen om de armoede terug te dringen. Een beheersovereenkomst is een overeenkomst van bepaalde duur, waarin de wederzijdse engagementen tussen de politieke overheid (de functioneel bevoegde minister(s) namens de Vlaamse Regering) en de ambtelijke beleidsuitvoerders (de leidend ambtenaar van een intern verzelfstandigd agentschap of de Raad van Bestuur bij een publiek of privaatrechterlijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap) worden vastgelegd. Door in de beheersovereenkomsten aan te geven op welke manier het armoedebestrijdingsbeleid binnen het beleidsdomein gevoerd wordt, is hier permanente aandacht voor.							
	De beheersovereenkomsten WVG werden opgemaakt op basis van de beleidsnota van minister Vandeuren. Doorheen de hele beleidsnota is armoedebestrijding een aandachtspunt. Dit is dus ook overgenomen in de relevante beheersovereenkomsten:							
Stappenplan en Budget	2010	- Beheersovereenkomst Zorg en Gezondheid: goedgekeurd door Vlaamse Regering op 29/10; - Beheersovereenkomst Jongerenwelzijn: goedgekeurd door Vlaamse Regering op 3/12; - Beheersovereenkomst Kind en Gezin: goedgekeurd door Vlaamse Regering op 10/12; - Managementovereenkomst Departement WVG: goedgekeurd door Vlaamse Regering op 10/12; - Beheersovereenkomst Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap: goedgekeurd door Vlaamse Regering op 17/12; - Beheersovereenkomst Zorginspectie: goedgekeurd door Vlaamse Regering op 17/12.						
		Niet van toepassing						
		Niet van toepassing						
		Niet van toepassing						
		Niet van toepassing						

ACTIE	14. In de beleidsnota's en de jaarlijkse beleidsbrieven, van de leden van de Vlaamse Regering wordt aangeduid op welke manier het armoedebestrijdingsbeleid gevoerd wordt	fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD1 De Vlaamse overheid kiest expliciet voor de bestrijding van armoede	status	Continu
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD3 We voeren een inclusief beleid waarbij armoedebestrijding een prioritair aandachtspunt is voor elke minister doorheen het hele beleid	indicator	Er is aandacht voor armoede in de beleidsnota / beleidsbrief
verantwoordelijken	kabinet administratie	evaluatie	Tijdens de opmaak van de documenten
betrokkenen	kabinet administratie	mensen in armoede andere actoren	
korte inhoud actie	Armoedebestrijdingsbeleid moet een integraal beleid zijn, dat doorheen alle beleidsdomeinen van de Vlaamse overheid gevoerd wordt. Het is de opdracht van elke minister en elk beleidsdomein aandacht te hebben voor armoedebestrijding en maatregelen te nemen om de armoede terug te dringen. Door in de beleidsnota en beleidsbrieven aan te geven op welke manier het armoedebestrijdingsbeleid binnen het beleidsdomein gevoerd wordt, is hier permanente aandacht voor.		
Stappenplan en Budget	2010	Voorbereiding beleidsbrief 2011	
	2011	Voorbereiding beleidsbrief 2012	
	2012	Voorbereiding beleidsbrief 2013	
	2013	Voorbereiding beleidsbrief 2014	
	2014	Niet van toepassing	

ACTIE	9/57/113 Verenigingen waar armen het woord nemen die voldoen aan de criteria, worden erkend en gesubsidieerd, binnen de beschikbare begrotingskredieten. De (sinds 2010) erkennings- en subsidiecriteria werden in 2011 geëvalueerd. Het Vlaams Network van Verenigingen waar armen het woord nemen ontvangt een jaarlijkse subsidie.				fiche	geclusterd
STRATEGISCHE DOELSTELLING		SD1 De Vlaamse Overheid kiest expliciet voor de bestrijding van armoede		status	Uitgevoerd	
OPERATIONELE DOELSTELLING		OD1.2 De participatie van mensen in armoede aan het Vlaamse beleid en in de sectoren die Vlaanderen aanstuurt, wordt ondersteund.		indicator	Aantal erkende en gesubsidieerde verenigingen waar armen het woord nemen. Overeenkomst met het Vlaams netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen.	
verantwoordelijken	kabinet		Kabinet Vandeuren	evaluatie	Evaluatie van de erkennings- en subsidiecriteria in 2010-2011. Evaluatie van werking verenigingen en Vlaams Network aan de hand van jaarverslagen.	
	administratie	kabinet	Beleidsdomein WVG – afdeling welzijn en samenleving	mensen in armoede	Vlaams netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen	
	administratie			andere actoren		
korte inhoud actie		Naast de (eerder) wetenschappelijke kennis is er in het beleid ook nood aan de ervaringskennis. In de eerste plaats bezitten mensen in armoede zelf heel wat kennis, zowel over de problemen waarmee zij geconfronteerd worden als over mogelijke oplossingen. Deze moet verspreid kunnen worden en via dialoog kunnen bijdragen tot een verbetering van de werking van organisaties en van het beleid. Hiertoe moeten er voldoende verenigingen waar armen het woord nemen zijn, ondersteund door het Vlaams Network. Om voldoende spreiding van verenigingen waar armen het woord nemen te realiseren, willen we per grootstedelijke zorgregio minstens één vereniging erkennen en subsidiëren. We willen tevens voldoende middelen vrijmaken zodat de verenigingen, samen met het Vlaams Network, de dialoog met het middenveld en het beleid kunnen aangaan. Er wordt, in overleg met de verenigingen (via het Vlaams Network), een evaluatie gemaakt van de erkennings- en subsidiecriteria en indien nodig worden deze geactualiseerd. Op basis van de erkennings- en subsidiecriteria en de beschikbare budgetten worden programmatiecriteria uitgewerkt.				
Stappenplan en Budget	2010	Nieuwe aanvragen tot erkenning als vereniging waar armen het woord nemen werden behandeld. Subsidieëring van erkende verenigingen waar armen het woord nemen en van het Vlaams netwerk. Budget: 463.817,77 euro (Vlaams netwerk, 01/12/2010 – 31/12/2010) / 25.000 euro (Vlaams netwerk – VPAO, 01/12/2009 – 31/12/2010) / 1.621.263 euro (verenigingen waar armen het woord nemen, 01/01/2010 – 31/12/2010) / 131.200 euro (project Europa – verenigingen, 01/01/2010 – 31/12/2010) / 74.567,30 euro (De Keeting – DAC, 01/01/2010 – 31/12/2010)				
	2011	In overleg en samenwerking met het Vlaams Network werden de erkennings- en subsidiecriteria geactualiseerd en programmatiecriteria uitgewerkt. Deze afspraken werden vertaald in een Besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van de bestaande regelgeving. De nieuwe subsidieëring kan pas ingaan op 1				

	januari 2013 gezien de verenigingen hun jaarplan op 1 oktober 2011 moeten indienen op basis waarvan ze een subsidie voor het werkjaar 2012 ontvangen. Zes bijkomende verenigingen waar armen het woord nemen zijn erkend sinds 01 januari 2011. In elke grootstedelijke zorgregio is minstens één vereniging erkend en gesubsidieerd. Nieuwe aanvragen tot erkenning als vereniging waar armen het woord nemen worden behandeld. Met het Vlaams netwerk werd een overeenkomst met betrekking tot het meerjarenplan 2011-2015 afgesloten. Subsidiering van erkende verenigingen waar armen het woord nemen en van het Vlaams netwerk. Budget: 470.051,26 euro (Vlaams netwerk, 01/12/2011 – 31/12/2011) / 1.784.045 euro (verenigingen waar armen het woord nemen, 01/01/2010 – 31/12/2010) / 31.900 euro (Vlaams netwerk - VPAO, 01/01/2011 – 31/12/2011) Verhoging van het budget met 500.000 euro. In overleg met het Vlaams Netwerk is het bijkomend budget in 2012 enerzijds besteed aan het project 'Gekleurde Armoede' (108.000 euro) en met de resterende middelen (392.000 euro) werd de reguliere werking van de Verenigingen categorie 1 versterkt door het subsidiebedrag te verhogen met 11.200 euro (van 25.439,82 naar 36.639,82 euro). De nieuwe regelgeving wordt van kracht voor wat betreft de erkenning van verenigingen waar armen het woord nemen. Vier nieuwe erkenningsaanvragen werden behandeld in 2012. De maximale programmatie van 52 erkende verenigingen is hiermee bereikt per 1 januari 2013. Budget: 486.644,07 (Netwerk tegen Armoede, 01/01/2012 – 31/12/2012) / 2.348.187,54 euro (verenigingen waar armen het woord nemen, 01/01/2012 – 31/12/2012) / 108.000 (Netwerk tegen Armoede – Gekleurde Armoede, 01/02/2012 – 31/08/2013) / 30.900 (Netwerk tegen Armoede - VPAO, 01/01/2012 – 31/12/2012) / 18.863,61 (VIA middelen verenigingen waar armen het woord nemen / verenigingen, 01/01/2012 – 31/12/2012). De nieuwe regelgeving wordt van kracht voor wat betreft de subsidiëring van verenigingen waar armen het woord nemen. Vanaf 1 januari 2013 verdwijnt het onderscheid tussen Verenigingen Categorie 1 en Categorie 2 en zullen de Verenigingen opgedeeld worden in: - Lokale Verenigingen die een jaarlijkse subsidie ontvangen van 46.240 euro en - Bovenlokale Verenigingen (maximum 2) die een jaarlijkse subsidie ontvangen van 65.000 euro. De maximale programmatie van 52 erkende verenigingen is bereikt per 1 januari 2013. Subsidiëring van de 52 erkende verenigingen waar armen het woord nemen op basis van de vernieuwde subsidiërcriteria (opgenomen in het BVR) en van het Vlaams netwerk. Aanpassing van de overeenkomst tussen het Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen en de Vlaamse Regering voor wat betreft de uitbreiding van de ondersteuningsopdracht van het Vlaams Netwerk (ondersteuning van het bovenlokaal overleg, de afstemming en de samenwerking tussen de verenigingen onderling en tussen de verenigingen en samenlevingsopbouw en het CAW, uitbreiding subsidie-enveloppe met 108.000 euro). Budget: 594.644,07 (Netwerk tegen Armoede, reguliere werking 2013) / 2.442.000 (verenigingen waar armen het woord nemen, reguliere werking 2013) / 30.900 (Netwerk tegen Armoede - VPAO, 2013)
2012	
2013	
2014	Subsidiëring van maximaal 52 (inclusief de 2 bovenlokale) erkende verenigingen waar armen het woord nemen en van het Vlaams netwerk. Budget: 594.644,07 (Netwerk tegen Armoede, reguliere werking 2014) / 2.442.000 (verenigingen waar armen het woord nemen, reguliere werking 2014) / 30.900 (Netwerk tegen Armoede - VPAO, 2014)

ACTIE	25. In 2010 wordt een onderzoek afgerond naar de beleving van kinderen in armoede.					fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD2 De Vlaamse overheid zet in op het verzamelen en combineren verschillende soorten van kennis over armoede en sociale uitsluiting.					status	Uitgevoerd
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD2.1 De wetenschappelijke kennis omtrent armoede wordt verhoogd.					indicator	Onderzoeksrapport
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Vandeuren				evaluatie	Regelmatig overleg tussen Kind&Samenleving en afdeling Welzijn en Samenleving.
	administratie	Departement WVG – Afdeling Welzijn en Samenleving					
betrokkenen	kabinet					mensen in armoede	Kinderen in armoede en hun beleving zijn voorwerp van het onderzoek.
	administratie					andere actoren	Kind en Samenleving voerde het onderzoek uit. Organisaties die werken met mensen in armoede werden betrokken bij het onderzoek: Wijkcentrum De Kring, Eeklo, Buurtwerking 't Lampeke, Leuven, Leren Ondernemen, Leuven, Centrum Kauwenberg, Antwerpen, Kids Noord vzw, Antwerpen,D'Broej, Brussel, Foyer, Jeugdhuis Chicago, A Place To Live, Centrum West, Jeugdhuis Chambéry, Point Jaune, Charleroi CLAJ, LuiksAS AMO, Luik, Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen, Réseau Wallon de Luttescontre la Pauvreté,Uit de Marge, Koning Boudewijn Stichting, Unicef, Vlaamse Dienst Speelpleinwerking, Kinderrechtencommissariaat.
korte inhoud actie	Naast de (eerder) wetenschappelijke kennis is er in het beleid ook nood aan de ervaringskennis. In de eerste plaats bezitten mensen in armoede zelf heel wat kennis, zowel over de problemen waarmee zij geconfronteerd worden als over mogelijke oplossingen. Dit geldt ook voor kinderen die in armoede leven. Over hoe zij hun situatie beleven en ervaren is bijzonder weinig gekend. Door een belevingsonderzoek bij kinderen in armoede, kunnen we een beter inzicht krijgen naar hoe kinderen in armoede hun situatie zelf beleven.						
Stappenplan en Budget	2010	Onderzoek is uitgevoerd en onderzoeksrapport is vrijgegeven (www.k-s.be). Budget 2009: 31.200 euro					
	2011	De onderzoeksresultaten werden na vrijgave verspreid naar de betrokken organisaties en naar kabinet van minister Lieten. De resultaten werden ook gebruikt bij de voorbereiding van de VIA-rondetafel kinderarmoede in maart 2011.					
	2012	nvt					
	2013	nvt					
	2014	nvt					

ACTIE	71. De CAW's voorzien in een integraal psychosociaal begeleidingsaanbod					
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD6 De Vlaamse overheid zet in op de toegankelijkheid van de maatschappelijke dienstverlening					
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD6.3 De Vlaamse overheid zet maximaal in op preventief werken					
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Vandeuren				
	administratie	Departement WVG, afdeling Welzijn en Samenleving				
	kabinet		mensen in armoede			
betrokkenen	administratie		andere actoren			
	De CAW's zijn belangrijke actoren in het realiseren van een toegankelijk en betaalbaar kwaliteitsvol aanbod aan hulp- en zorgverlening en in de bestrijding van kansarmoede. De CAW dienen dan ook maximaal af te stemmen en samen te werken met verschillende zorgsectoren (OCMW's, geestelijke gezondheidszorg, jeugdzorg, gehandicaptenzorg, eerstelijnsgezondheidszorg...) en instanties (politie, justitie, ...) die cliënten toeleiden naar de zorg. De CAW's dienen hiervoor verder te evolueren naar slagkrachtige organisaties met een geïntegreerd aanbod van hulp- en dienstverlening, tot sociale ondernemingen met een sterke en geprofileerde werking binnen de zorgsector. Om deze opdrachten op een doeltreffende manier te kunnen opnemen, is het noodzakelijk dat de sector op een zodanige manier wordt georganiseerd dat efficiëntie en effectiviteit worden gemaximaliseerd: schaalvoordelen worden op administratief en organisatorisch vlak geoptimaliseerd, rekening houdende met de basisvoorwaarde voor eerstelijnswelzijnswerk, namelijk fysiek aanwezig zijn, ook in minder verstedelijkte gebieden. Daarnaast zullen instrumenten worden ontwikkeld om de kwaliteit van de hulp- en dienstverlening van de sector van de centra voor algemeen welzijnswerk te verhogen, door een meer eenduidig hulpaanbod en een eenduidig methodisch hulpverleningskader te installeren. Daarbij zal aan de CAW de ruimte gelaten worden om flexibel, adequaat en kwaliteitsvol te kunnen inspelen op de steeds veranderende en toenemende welzijnsnoden en omgevingsfactoren. Zowel cliënteel, personeel, de partners in de zorg als de subsidiërende instanties zijn immers voortdurend in beweging.					
korte inhoud actie	Om deze doelstellingen te realiseren wordt enerzijds een programmatie opgemaakt en anderzijds een organisatievergroting uitgewerkt. Beide acties moeten toelaten om een integraal psychosociaal aanbod te voorzien in Vlaanderen en Brussel. Daarnaast worden sectordoelestellingen uitgewerkt die betrekking hebben op het aanbod aan hulp- en dienstverlening en de organisatie ervan. In overleg met de sector worden deze doelstellingen gekoppeld aan duidelijke resultaatgerichte indicatoren, waarover elke voorziening jaarlijks rapporteert. Voor het begeleidingsaanbod heeft dit minimaal betrekking op: ▪ psychosociale begeleiding m.b.t. problemen in de persoonlijke levenssfeer; ▪ psychosociale begeleiding m.b.t. relationele problemen, evenals familiale bemiddeling;					

Stappenplan en Budget		▪ <i>psychosociale begeleiding aan slachtoffers;</i> ▪ <i>psychosociale begeleiding aan gedetineerden en hun directe sociale omgeving;</i> ▪ <i>psychosociale begeleiding in het kader van (intrafamiliaal) geweld en misbruik;</i> ▪ <i>psychosociale begeleiding in het kader van een woonproblematiek;</i> ▪ <i>begeleiding van problematisch contact tussen ouder(s) en kind;</i> ▪ <i>budgetbegeleiding en schuldbemiddeling.</i>
	2010	Het proces met betrekking tot de organisatievergroting werd opgestart eind 2010. De programmatie moet haar weerslag vinden in de nog uit te schrijven uitvoeringsbesluiten
	2011	In overleg met de sector werd vorm gegeven aan een 'nieuw uitzicht voor de CAW'. Hierin staat de verhoging van de efficiëntie en de effectiviteit van de hulpverlening centraal. Om deze doelstelling te realiseren werden er criteria uitgewerkt waarbinnen de schaalvergroting vorm krijgt. De uitvoeringsbesluiten worden opgemaakt.
	2012	Aan elke regio waar CAW's fusioneren wordt een bedrag toegekend van 84.000 euro voor de periode 1 november 2011 tot en met 30 juni 2013. Uitwerken van sectordoelellingen met betrekking tot de hulp- en dienstverlening binnen de CAW's.
	2013	In overleg met de sector werden sectordoelellingen uitgewerkt die het wenselijk aanbod van de CAW's uittekenen (in verhouding tot de beschikbare middelen). De psychosociale begeleiding wordt prioritair aangeboden aan de meest kwetsbaren. De sectordoelellingen zijn verwerkt in de uitvoeringsbesluiten. In de uitvoeringsbesluiten worden specifieke criteria uitgewerkt voor de bepaling van de kwetsbaarheid van personen, bepaalde bevolkingsgroepen en prioritaire doelgroepen.
	2014	

ACTIE	182/183 Er wordt een globale strategie voor de aanpak van thuisloosheid in Vlaanderen uitgewerkt.	fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD12 De Vlaamse overheid waakt over een gezond woning - en energiebeleid	status	In uitvoering
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD12.3 De woonzekerheid voor de meest kwetsbare mensen wordt verhoogd.	indicator	Afdeling Welzijn en Samenleving volgt op.
verantwoordelijken	kabinet	evaluatie	Via stuurgroep
	administratie		
betrokkenen	kabinet	mensen in armoede	Via het VPAO 'thuisloosheid'
	administratie	andere actoren	Vlaams netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen, Federatie CAW, Steunpunt Algemeen Welzijnswerk, VVSG
korte inhoud actie	We trachten de problematiek van thuisloosheid op een integrale manier aan te pakken. Het onderzoek (zie actiefiche 21) naar zowel het aanbod in de thuislozenzorg als naar de vraag naar begeleiding en/of opvang zal mee het beleid ondersteunen dat als doel heeft het aantal dak- en thuislozen te doen dalen tegen 2014. Om dit beleid structureel vorm te geven wordt een globale strategie voorbereid waar onder andere aandacht besteed wordt aan het detecteren en uitdragen van 'good practices' die nu al bestaan en die de vereiste netwerkaanpak vorm geven en ruimte voor structureel beleid. We optimaliseren ook de samenwerking tussen wonen en welzijn. Er komt een uitbreiding van het aanbod van preventieve woonbegeleiding.		
Stappenplan en Budget	2010	Een eerste stap in het kader van het onderzoek naar het aanbod van de thuislozenzorg en de vraag van de dak- en thuislozen werd gezet (cf fiche 21). De stuurgroep werd samengesteld en de globale strategie wordt voorbereid. Er is een projectgroep wonen-welzijn. Evaluatie van de omzendbrief rond preventieve woonbegeleiding door het Steunpunt algemeen welzijnswerk	
	2011	Een volgende stap in het kader van het onderzoek naar vraag en aanbod in de thuislozenzorg wordt gezet (zie actiefiche 21). De stuurgroep werkt een actieplan uit, mede op basis van de resultaten van het onderzoek Evaluatie omzendbrief, optimaliseren van de samenwerking tussen wonen en welzijn (afstemming woonbegeleiding – huurbegeleiding), ... Opstart projecten wonen – welzijn (1 mio euro)	
	2012	Om de ontwikkeling van een geïntegreerde regionale aanpak van de thuislozenproblematiek te operationaliseren beogen we volgende acties, binnen een vernieuwde stuurgroep 'vermijden van thuisloosheid': - het inventariseren van good-practices van intersectorale samenwerking, zorgen voor uitwisseling van de good-practices - het mobiliseren van lokale / regionale partners en hen stimuleren om de thuislozenproblematiek in netwerkorganisaties aan te pakken (thuisloosheid is immers een complexe problematiek die de interventie van verschillende organisaties behoeft en bijgevolg enkel op een effectieve en efficiënte manier kan worden aangepakt indien de verschillende organisaties zich gezamenlijk inzetten voor de aanpak ervan). De provincies, de VGC en	

		deVVG krijgen hier een specifieke opdracht (die we betoelagen): het stimuleren en ondersteunen van regionale/lokale netwerken inzake de bestrijding van dak- en thuisloosheid. Dit wordt opgevolgd door de stuurgroep thuisloosheid. - het creëren van een behoeftegestuurde zorg door: - het gebruik van het monitoringsysteem (met de partners wordt bekeken in welke mate dit gekoppeld kan worden aan de huidige registratiemogelijkheden en op termijn kan geoptimaliseerd worden); - het operationaliseren en intensiver gebruik van instrumenten en methodieken zoals de herankering van thuislozen, het differentiëren van het aanbod en het realiseren van samenwerkingsmethodieken en –verbanden met sociale huisvester, geestelijke gezondheidszorg, sector personen met een handicap, opleiding en tewerkstelling, justitie, ... Continueren van de projecten 'wonen-welzijn' 1ste uitbreiding van het aanbod preventieve woonbegeleiding (500.000 euro). Samenwerkingsovereenkomst tussen woonbegeleiding (bij het CAW) en de huurbegeleiding (bij de sociale huisvester) met het oog op het vermijden van uithuiszetting van kwetsbare sociale huurders.
	2013	Evaluatie en continueren van de projecten 'wonen-welzijn.' Operationaliseren van een intersectoraal samenwerkingskader om thuisloosheid te vermijden (via de stuurgroep thuisloosheid). 2de uitbreiding van het aanbod preventieve woonbegeleiding (1.500.000 euro).
	2014	Finaliseren van de projecten 'wonen-welzijn'. - Operationaliseren van een intersectoraal samenwerkingskader om thuisloosheid te vermijden (stuurgroep thuisloosheid).

ACTIE	75. Om een krachtig en vernieuwd sociaal beleid gestalte te geven zal een basisdecreet met betrekking tot de Vlaamse Sociale Bescherming worden gerealiseerd, met aandacht voor betaalbaarheid en toegankelijkheid.		fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD13 De Vlaamse Overheid voert een effectief gezondheids- en welzijnsbeleid		status	In uitvoering
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD13.1 De toegang van mensen in armoede tot een gepast en toereikend aanbod van preventie, hulp en zorg wordt bevorderd.		indicator	Timing wordt opgevolgd door Departement WVG
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Vandeurzen		
	administratie	Departement WVG, Agentschap Zorg en Gezondheid, Kind en Gezin		
betrokkenen	kabinet	De kabinetten Peeters, Lieten en Bourgeois zijn vertegenwoordigd in elk van de vijf werkgroepen van het decreet sociale bescherming.	mensen in armoede	Vlaams netwerk van verenigingen waarmen het woord nemen, Welzijnszorg. (Dit is niet limitatief, de werkgroepen van elk luik van het decreet kunnen beslissen om, als nodig, bijkomende organisaties te horen.) Deze organisaties worden betrokken bij de voorbereiding van het decreet onder de vorm van hoorzittingen.
	administratie	Departement WVG, Agentschap Zorg en Gezondheid, Kind en Gezin, VAPH. Alle bovenvermelde administraties zijn vertegenwoordigd in de centrale werkgroep, voorgezeten door het Departement WVG en kabinet WVG. Het Departement WVG is vertegenwoordigd in elke werkgroep met een beleidsmedewerker en een jurist. De verschillende agentschappen zijn vertegenwoordigd in een werkgroep, indien het domein tot hun bevoegdheid behoort.	andere actoren	Zorgkassen, koepels van ouderenvoorzieningen, diensten voor gezinszorg, Gezinsbond, Xerius (sociale verzekeringsgroep). (Dit is niet limitatief, de werkgroepen van elk luik van het decreet kunnen beslissen om, als nodig, bijkomende organisaties te horen.) De organisaties worden betrokken bij de voorbereiding van het decreet onder de vorm van hoorzittingen. Huidige of toekomstige uitvoeringsorganen zullen nauw betrokken worden bij de uitvoering van het decreet, meer bepaald bij het opstellen van de uitvoeringsbesluiten.
korte inhoud actie	We willen de toegankelijkheid van de zorg garanderen, mensen met specifieke noden en beperkingen versterken en gezinnen met kinderen ondersteunen. Het basisdecreet heeft als leidend principe het empoweren van mensen met specifieke noden en beperkingen op het vlak van welzijn en gezondheid en de ondersteuning van gezinnen met kinderen. In voorbereiding van het decreet zal in werkgroepen gewerkt worden aan volgende voorstellen: - De zorgverzekering wordt geconsolideerd om de financiële toegankelijkheid van de zorg te waarborgen ook op lange termijn. De bijdragen worden			

	- met uitzondering van de VT/OMNIO gerechtigden geïndexeerd om de uitkeringen voor alle gerechtigden te indexeren. - De maximumfactuur in de thuiszorg begrenst de kosten voor thuiszorg in functie van het inkomen. Er wordt werk gemaakt van het inkomensgerelateerd maken van de bijdrage voor een aantal thuiszorgdiensten. Voor de zwaarst zorgbehoevende VT-OMNIO gerechtigden komt er een bijkomende forfaitaire tegemoetkoming binnen de zorgverzekering. - Elke Vlaming heeft recht op een Vlaamse basishospitalisatieverzekering om de zorg in een tweepersoonskamer voor iedereen betaalbaar te maken. - De Vlaamse premie voor jonge kinderen is forfaitair en een recht voor elk kind wordt ingevoerd voor kinderen bij de geboorte en tijdens hun eerste en tweede levensjaar. Deze wordt gekoppeld aan de preventieve zorg van Kind en Gezin. Daarnaast wordt onderzoek op welke wijze er een hoger forfait kan worden toegekend aan die gezinnen met kinderen met extra zorgnoden. - Een nieuw systeem van begrenzing van kosten voor residentiële ouderenvoorzieningen moet ertoe leiden dat de kostprijs van deze voorzieningen gereguleerd wordt en heeft op termijn tot gevolg dat de kostprijs voor de resident het inkomen niet overschrijdt.	
Stappenplan en Budget	2010	- Centrale werkgroep is opgestart - Werkgroep kindpremie is opgestart - Werkgroep maximumfactuur is opgestart - Werkgroep zorgverzekering is opgestart
	2011	- Principiële goedkeuring van ontwerp van decreet met basisprincipes, kindpremie en maximumfactuur. Toepassing armoedetoets hierop als proefproject (zie fiche armoedetoets). - Uitvoeringsbesluit van de zorgverzekering (1.5 mio euro is voorzien vanaf 2012)
	2012	- Definitieve goedkeuring decreet op de Vlaamse Regering en indiening in het Vlaams Parlement
	2013	- Er wordt verder uitvoering gegeven aan de voorbereidingen van het uitvoeringsbesluit over de kindpremie en het uitvoeringsbesluit betreffende de maximumfactuur.
	2014	

ACTIE	22/78 Onderzoek naar de werking en organisatie van erkende instellingen voor schuldbemiddeling met het oog op een mogelijke subsidiëring, verhoging van de toegankelijkheid en stimulering van kwaliteit van de schuldhulpverlening.				fiche	geclusterd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD7 De Vlaamse Overheid maakt werk van een leefbaar inkomen voor mensen in armoede				status	Uitgevoerd
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD7.2 De Vlaamse overheid zet in op het voorkomen van of bemiddelen in schuldoverlast				indicator	Onderzoeksrapport Subsidiëstelsel voor schuldbemiddeling Vermindering/wegwerking van de wachtlijsten bij de erkende instellingen voor schuldbemiddeling
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Vandeurzen			evaluatie	Tussentijds overleg tussen administratie en de onderzoekers. Via de stuurgroep wordt het onderzoek geregeld geëvalueerd.
	administratie	Beleidsdomein WVG – afdeling welzijn en samenleving Beleidsdomein WVG - kenniscentrum				
	kabinet		mensen in armoede	Vlaams netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen		
betrokkenen	administratie		andere actoren KHKempen (uitvoerder onderzoek), Vlaams Centrum Schuldbemiddeling/ Vlaams Centrum Schuldenlast , VVSG, SAW, instellingen voor schuldbemiddeling, advocaten, Hogeschool Gent			
korte inhoud actie	De problematiek van overmatige schuldenlast groeit in Vlaanderen. De erkende instellingen voor schuldbemiddeling worden dan ook geconfronteerd met steeds meer aanvragen. Zij kunnen deze dossiers niet allemaal op een kwaliteitsvolle manier behandelen binnen hun huidige reguliere middelen. Door een financiële ondersteuning kunnen erkende instellingen meer tijd spenderen aan de dossiers en de kwaliteit van de begeleiding verhogen. Tevens kunnen ze hun wachtlijsten wegwerken. In afwachting van het onderzoek dat mogelijke pistes moet aanreiken, kunnen personeelsleden van erkende instellingen voor schuldbemiddeling goedkoper vorming volgen bij het Vlaams Centrum Schuldbemiddeling. Naast de hefboomen waarover de OCMW's en de CAW's beschikken om hun verantwoordelijkheid op te nemen in het kader van de toenemende schuldenproblematiek zal de Vlaamse Regering voorzien in subsidies waarop regionale samenwerkingsverbanden (CAW-regiogroepen) van erkende instellingen voor schuldbemiddeling vanaf 2012 beroep kunnen doen wanneer ze, met bijzondere aandacht voor de meest kwetsbaren: - samen een voldoende toegankelijk, bereikbaar en beschikbaar aanbod van geïntegreerde budget- en schuldhulpverlening aanbieden;					

	- cliënten via kwalitatieve hulpverlening en passende motiveringstechnieken (leren) in staat stellen om zelf verantwoordelijk te zijn voor hun budgetmanagement; - preventie-initiatieven nemen en nazorg voorzien om het risico op (hervol in) schuldoverlast te voorkomen. In 2011 kunnen regionale samenwerkingsverbanden van erkende instellingen beroep doen op projectmiddelen die 'kwaliteitsbevorderend werken en/of het leren omgaan met budgetmanagement' stimuleren en waarvan de methodieken geïntegreerd moeten worden in de doelstellingen voor een structurele subsidiëring. Vanaf midden 2012 worden deze middelen recurrent. In overleg met het Vlaams Network van Verenigingen waar Armen het Woord nemen zal bekeken worden in welke mate de betrokkenheid van Verenigingen waar Armen het Woord Nemen kan gerealiseerd worden en in welke mate dit een criterium kan zijn voor de subsidiëring van regionale samenwerkingsverbanden van erkende diensten voor schuldbemiddeling.
Stappenplan en Budget	2010 Personeelsleden van erkende instellingen voor schuldbemiddeling kunnen goedkoper vorming volgen bij het Vlaams Centrum Schuldbemiddeling. Onderzoek naar de organisatie van erkende instellingen voor schuldbemiddeling is opgestart op 1 mei 2010. Stuurgroep ging door op 2/6/2010 en 13/10/2010. Budget: 131.906,70 euro (vorming, 01/12/2009 – 31/12/2011) / 77.894 euro (onderzoek)
	2011 Personeelsleden van erkende instellingen voor schuldbemiddeling kunnen goedkoper vorming volgen bij het Vlaams Centrum Schuldbemiddeling. Tussentijds onderzoeksrapport opgeleverd op 31 januari 2011, eindrapport beschikbaar juli 2011. Op basis van rapport werd een financieringskader uitgewerkt en voorgesteld aan de betrokken partners (VMSG, het Vlaams netwerk VWAWN en SAW/FACAW) Budget: 131.906,70 euro (vorming, 01/12/2009 – 31/12/2011); 500.000 euro (projectsubsidies)
	2012 Evaluatie van de projectsubsidies en overleg met Federatie CAW's, VMSG en het Vlaams Network van Verenigingen waar Armen het Woord Nemen omtrent de structurele financiering van regionale samenwerkingsverbanden. Recurrente subsidiëring van de samenwerking en het waarborgen en het stimuleren van de kwaliteit van de schuldbemiddeling. Budget: 750.000 euro
	2013 Recurrente subsidiëring van de samenwerking en het waarborgen en het stimuleren van de kwaliteit van de schuldbemiddeling. Budget: 1.250.000 euro. Het uitvoeringsbesluit met betrekking tot de structurele financiering van de samenwerkingsverbanden van de erkende instellingen wordt voorbereid in samenwerking met het Vlaams Centrum Schuldenlast, de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten, de CAW-federatie en het Vlaams Network van Verenigingen waar Armen het Woord Nemen. De procedure tot goedkeuring van het uitvoeringsbesluit wordt afgerond.
	2014 Structurele subsidiëring van regionale samenwerkingsinitiatieven met een gegarandeerd geïntegreerd aanbod van kwalitatieve budget- en schuldhulpverlening en preventieve initiatieven ten aanzien van gezinnen met schulden. Budget: 1.250.000 euro.

ACTIE	Aandacht voor gekleurde armoede binnen de verenigingen waar armen het woord nemen					
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD1 De Vlaamse overheid kiest expliciet voor de bestrijding van armoede					
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD1. 4 We zetten versterkt in op de strijd tegen gekleurde armoede					
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Vandeuren				
	administratie	Departement WVG – Afdeling Welzijn en Samenleving				
	betrokkenen	kabinet		mensen in armoede	fiche	nieuw
	administratie		andere actoren	status	Uitgevoerd	
				indicator	Projectresultaten	
				evaluatie	Via ambtelijke stuurgroep en projectverslaggeving	
korte inhoud actie	We ondersteunen vanaf 2012 het driejarig project ‘Armoede Gekleurd’ van het Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen, in samenwerking met het minderhedenforum. De doelstellingen hiervoor zijn:					
	-de <u>participatie</u> stimuleren van mensen die behoren tot etnisch culturele minderheden, en in armoede leven, dit zowel participatie aan de activiteiten van de verenigingen als aan het beleidswerk;					
	-participanten (mensen in armoede, zowel zogenaamde 'autochtonen' als 'allochtonen') en hun verenigingen en (zelf)organisaties <u>versterken en dichter bij elkaar brengen</u> : empowerment op individueel en collectief niveau;					
	-methodiekontwikkeling : het verwerven van know-how en het uitwerken van <u>bruikbare instrumenten</u> voor verenigingen die in de toekomst sterker en beleidsmatig willen werken met etnisch culturele minderheden;					
	-de <u>stem van een mensen in armoede</u> die tot <u>etnisch culturele minderheden</u> behoren meer aan bod laten komen in het <u>beleidswerk van het Vlaams Netwerk</u> , zodat ook het armoedebestrijdingsbeleid sterker en efficiënter wordt, in het bijzonder voor de bestrijding van armoede bij etnisch culturele minderheden.					
Stappenplan en Budget	Hiertoe zullen de verenigingen ondersteund worden, en het netwerk wordt uitgebreid door met nieuwe groepen die volgens de zelfde visie werken samen te werken. Er wordt vertrokken van bestaande tendensen en vragen, deze worden ondersteund, versterkt en gestimuleerd. De resultaten tracht men te bereiken zowel op vlak van participatief werken en methodiekontwikkeling, als op beleidsvlak. In het verleden is reeds een verkennend project rond deze problematiek (met ondersteuning van Cera) uitgevoerd. In dat project is er vooral gefocust op het creëren van een breed draagvlak hiervoor, en het uitbouwen van het nodige netwerk. Het project 'Armoede Gekleurd' wil verder bouwen op die basis. Afstemming en samenwerking zal onderzocht worden met bestaande initiatieven en onderzoeken met betrekking tot de problematiek van gekleurde armoede.					
	2011	Voorbereidende fase project. Toezegging van middelen voor 2012 in overleg met de projectpartners.				
	2012	Er werd door de Vlaamse overheid een subsidie van 108.000 euro toegekend. Het project wordt opgevolgd door een stuurgroep en klankbordgroep.				
	2013	Verschillende verenigingen en zelforganisaties stoppen actief mee in dit project.				
	2014	uitvoersfase project				
	Verspreiden van de projectresultaten					

ACTIE	11/12 Initiatieven(structurele tewerkstelling waar mogelijk) inzake de betrokkenheid van opgeleide ervaringsdeskundigen in de armoede en sociale uitsluiting.					fiche	geclusterd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD5 De Vlaamse overheid kiest voor duurzame participatie van mensen in armoede					status	Uitgevoerd
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD5.1De Vlaamse overheid erkent het belang van diverse groepen, verenigingen en organisaties van mensen in armoede.					indicator	Aantal ervaringsdeskundigen. opgeleide
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Vandeuren				evaluatie	Permanente evaluatie
	administratie	Departement WVG, afdeling Welzijn en Samenleving					
	kabinet	Kabinet Lieten, Kabinet Van den Bossche Eventuele andere kabinetten die mee (willen) investeren in De Link en TAO				mensen in armoede	
betrokkenen	administratie	andere administraties van beleidsdomeinen die mee (willen) investeren in De Link en TAO (o.a. WSE)				andere actoren	
	Naast de (eerder) wetenschappelijke kennis is er ook nood aan de ervaringskennis. In de eerste plaats bezitten mensen in armoede zelf heel wat kennis, zowel over de problemen waarmee zij geconfronteerd worden als over mogelijke oplossingen. Opgeleide ervaringsdeskundigen bezitten deze kennis en hebben geleerd deze in te zetten om de kloof te overbruggen. Het inschakelen van opgeleide ervaringsdeskundigen in armoede en sociale uitsluiting kan bijdragen tot een beleid dat meer oog heeft voor de problemen van mensen in armoede en effectief hiermee rekening houdt bij het uitwerken van nieuwe maatregelen. Zo verbetert de dienstverlening en het beleid.						
korte inhoud actie	a) We continueren de subsidie van De Link, met als opdracht: - Het realiseren, sturen en bewaken van een permanente opleiding voor ervaringsdeskundigen in armoede en sociale uitsluiting; - het structureel verankeren van de tewerkstelling van ervaringsdeskundigen binnen alle sectoren in de samenleving. Zorgen voor de ondersteuning van de tewerkgestelde ervaringsdeskundigen en de tewerkstellingsplaatsen; - het sensibiliseren van burgers, diensten en beleid tot het opnemen van hun eigen verantwoordelijkheid binnen de armoedebestrijding; - het bewaken van de methodiek. b) Het structureel aanwerven van opgeleide ervaringsdeskundigen in de armoede en sociale uitsluiting is echter niet voor alle sectoren en organisaties haalbaar. De oprichting van een team van opgeleide ervaringsdeskundigen, waarop beroep gedaan kan worden voor kleinere, tijdelijke opdrachten (vorming, adviesverlening, coaching en consultancy), maar steeds op maat van de aanvrager, heeft verschillende voordelen: - de inzet van ervaringsdeskundigen wordt hierdoor haalbaar voor heel wat meer organisaties; - de ervaringsdeskundigen hebben zo meer werkzekerheid en krijgen goede ondersteuning binnen het kader van De Link;						

Stappenplan en Budget		- een aantal organisaties gaan op basis van de inzet van TAO wellicht ook nadenken over een permanente aanwerving; - de hele methodiek wordt bovendien sneller verspreid in het werkveld. We continueren de werking van het Team voor Advies en Ondersteuning rond armoede en sociale uitsluiting (TAO). Het TAO biedt inzicht in armoedemechanismen door het inzetten van opgeleide ervaringsdeskundigen in armoede en sociale uitsluiting. De dienstverlening van TAO heeft tot doel: - het vertolken en vertalen van de leefwereld van mensen in armoede; - het opnemen van een ondersteunende en bemiddelende rol; - het verlagen van drempels; - een signaalfunctie opnemen ten aanzien van organisaties, overheid en samenleving. We realiseren zo een pool van opgeleide ervaringsdeskundigen in Vlaanderen, waar zowel de Vlaamse overheid, non-profitorganisaties als profitorganisaties beroep op kunnen doen. Sinds september 2012 is TAO actief in heel Vlaanderen. c) we stimuleren voorzieningen om tewerkstellingsmogelijkheden te creëren voor ervaringsdeskundigen.
	2010	a) Verderzetting huidige tewerkstelling binnen WVG & stimuleren bijkomende tewerkstelling (oa via ondersteuning vzw De Link) b) overleg opgestart om TAO-Limburg project te verbreden naar heel Vlaanderen vanaf 2011 en mogelijke uitbreiding te bespreken – 50.000 euro
	2011	a) Verderzetting huidige tewerkstelling binnen WVG & stimuleren bijkomende tewerkstelling (oa via ondersteuning vzw De Link) b) subsidiëring TAO-Vlaanderen met oog op structurele inbedding TAO in Lokale diensteneconomie vanaf 2012 – 60.000 euro
	2012	a) Verderzetting huidige tewerkstelling binnen WVG & stimuleren bijkomende tewerkstelling (oa via ondersteuning vzw De Link) b) subsidie TAO-Vlaanderen : 94.605 euro (60.000 euro vanuit Welzijn, Volksgezondheid en Gezin en 34.605 euro vanuit Armoedebestrijding en erkenning als Lokale DienstenEconomie.
	2013	a) Verderzetting huidige tewerkstelling binnen WVG & stimuleren bijkomende tewerkstelling (oa via ondersteuning vzw De Link) b) Subsidie TAO-Vlaanderen : 135.000 euro (60.000 euro vanuit Welzijn, Volksgezondheid en Gezin en 75.000 euro vanuit Armoedebestrijding en erkenning als Lokale DienstenEconomie)
	2014	a) Verderzetting huidige tewerkstelling binnen WVG & stimuleren bijkomende tewerkstelling (oa via ondersteuning vzw De Link) b) Subsidie TAO-Vlaanderen : 135.000 euro (60.000 euro vanuit Welzijn, Volksgezondheid en Gezin en 75.000 euro vanuit Armoedebestrijding en erkenning als Lokale DienstenEconomie.

ACTIE	43/48/54/68/92 Verbetering van de toegankelijkheid van de jeugdhulpverlening via integrale jeugdhulp en de bekendmaking van de 'brede instap'	fiche	geclusterd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD5 De Vlaamse overheid kiest voor duurzame participatie van mensen in armoede	status	In uitvoering
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD5.1 De Vlaamse overheid erkent het belang van diverse groepen, verenigingen en organisaties van mensen in armoede.	indicator	a) Worden in de netwerken vastgelegd en opgevolgd door de netwerkstuurgroepen. b) Al dan niet VPAO in 2012.
verantwoordelijken	kabinet	evaluatie	a) Terug te vinden in de rapportage RTJ aan het Managementcomité Integrale Jeugdhulp. b) Al dan niet VPAO in 2012.
betrokkenen	administratie	Departement WVG, afdeling Beleidsontwikkeling	
	kabinet	mensen in armoede	a) Er is geen specifieke focus op mensen in armoede – het gaat om brede sensibilisering van verwijzers over het bestaande hulpaanbod en de organisatie ervan. b) Via Vlaams Netwerk
	administratie	andere actoren	
korte inhoud actie	a) We willen een betere bekendheid van de (organisaties van de) brede instap bij organisaties, diensten en voorzieningen die in contact komen met potentiële cliënten van de jeugdhulp. 'Bekendmaking van de brede instap' is een opdracht van de netwerken rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp. Die communiceren op geregelde tijdstippen over de brede instap in hoofdzaak tav. intermediairen van de jeugdhulp. Rechtstreekse communicatie met (potentiële) cliënten over het hulpaanbod gebeurt in hoofdzaak door de sectoren jeugdhulp zelf. Integrale Jeugdhulp ontwierp uniforme communicatiedragers (affiches, kaartjes en een brochure) waarvan netwerken gebruik kunnen maken om hun aanbod te communiceren. b) In overleg met het Vlaams Netwerk willen we nagaan hoe integrale jeugdhulp kan bijdragen in een goede toegankelijkheid van jeugdhulpverlening voor mensen in armoede. Het Vlaams Netwerk blijft daarnaast in de adviesraad zetelen.		
2010	a) Netwerken beslissen zelf wanneer zij communiceren. Elk netwerk heeft wel de opdracht om dit periodiek te doen. Concreet communicatieacties in de diverse netwerken zijn terug te vinden in de praktijkrapportages rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp voor het managementcomité Integrale Jeugdhulp. 50.000 euro verdeeld over de 6 regio's IJH		
2011	a) Geen budget voorzien (bekendmakingsacties worden niet elk jaar herhaald). Indien mogelijk wordt gewerkt met rest van het materiaal.		

	2012	a) De netwerken RTJ beschikken over een beperkt budget om bekendmakingsacties te ondernemen. Zij beslissen zelf over de opportuniteit om dit budget in te zetten en waarvoor b) Het Vlaams Netwerk organiseerde een forumbijeenkomst rond opgroeien in armoede (incl. integrale jeugdhulp) op 8 november 2012. Op basis hiervan wordt een VPAO georganiseerd op 18 december.
	2013	De regio's (de beleidsmedewerkers IJH) beschikken over een budget dat kan worden aangewend voor deze acties. Het is aan de regio om te bepalen hoe en op welke schaal de communicatie moet opgezet worden op basis van eerder opgedane ervaringen.
	2014	De regio's (de beleidsmedewerkers IJH) beschikken over een budget dat kan worden aangewend voor deze acties. Het is aan de regio om te bepalen hoe en op welke schaal de communicatie moet opgezet worden op basis van eerder opgedane ervaringen en het nieuwe decreet integrale jeugdhulp.

ACTIE	82/85/86/87/88/89/90 Extra stimulering van het aanbod inzake taalstimulering en taalontwikkeling in de kinderopvang en een nieuw kaderdecreet voorschoolse kinderopvang: - o Groeipad naar voldoende aanbod voor elk gezin met een opvangbehoefte rekening houdend met de nataliteit - o Voldoende aanbod inkomensgerelateerde kinderopvang - o competentiebeleid, - o sociale functie kinderopvang: prioritaire doelgroep; mensen in armoede			fiche	geclusterd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD8 De Vlaamse overheid waarborgt het recht op gezinsleven			status	In uitvoering
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD 8.2 Er is een betaalbaar, kwaliteitsvol, toegankelijk en voldoende aanbod van kinderopvang voor kwetsbare jonge kinderen en hun ouders.			indicator	
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Vandeuren		evaluatie	
	administratie	Kind en Gezin (Rudy De Cock), Filip Winderickx (decreet))			
	kabinet			mensen in armoede	
betrokkenen	administratie			andere actoren	Taal: Externe adviesgroep taalstimulering en meertaligheid: professionals uit verschillende sectoren die bij het thema betrokken zijn. De administratie onderwijst hierin vertegenwoordigd, ook het Kruispunt Migratie-Integratie.
korte inhoud actie	Taal: Taalvaardige kinderen hebben het op sociaal vlak vaak gemakkelijker, en hebben vaak een meer succesvolle schoolloopbaan en later een betere job. Op de leeftijd van 3 jaar ziet men al grote verschillen tussen kinderen qua taalvaardigheid. Die ongelijke start moet de overheid met alle middelen bestrijden. Omdat de voorschoolse leeftijd zo bepalend is, is dit de periode waar op ingezet moet worden. Kind en Gezin wil kinderen zoveel mogelijk kansen geven op vlak van taal, ongeacht in welke taal kinderen opgevoed worden en ongeacht in welke sociaaleconomische context ze geboren worden. Daarom moeten adviezen over taalstimulering en meertaligheid bij kinderen zo toegankelijk mogelijk zijn voor ouders en professionals (begeleiders in de kinderopvang,...). Ouders uit de meest kwetsbare groepen moeten we zo goed mogelijk bereiken (toegankelijke adviezen, Professionals moeten beschikken over gepaste materialen en methodieken om de informatie en de adviezen over te brengen). Kaderdecreet kinderopvang: voorbereiding van de grote beleidslijnen voor het decreet voorschoolse kinderopvang; - Definitieve goedkeuring conceptnota decreet kinderopvang door Vlaamse Regering (2010); - eerste principiële goedkeuring van voorontwerp van decreet door Vlaamse Regering (mei 2011); - definitieve goedkeuring door Vlaamse regering (2011); - definitieve goedkeuring Vlaams parlement (2012).				

Stappenplan en Budget		Groei-pad kinderopvang / nataliteit: Het geboortecijfer evolueert per jaar. Om het aanbod te laten evolueren in relatie tot het geboortecijfer dient jaarlijks een budgettaire aanpassing te gebeuren. Om tegen 2020 voldoende aanbod te voorzien voor alle gezinnen met een behoefte aan opvang, worden jaarlijks budgetten voorzien voor uitbreiding van de kinderopvang waarbij telkens middelen voorzien worden voor inkomensgerelateerde kinderopvang. Sociale functie kinderopvang: ondervertegenwoordiging van maatschappelijk kwetsbare gezinnen in de kinderopvang. Via het decreet kinderopvang worden ankers uitgezet om een actiever toelatingsbeleid te voeren van maatschappelijk kwetsbare gezinnen naar de kinderopvang. In dit kader zal er een sensibilisering EN ondersteuning zijn van lokale samenwerkingsverbanden over toegankelijkheid. Taal: studieopdracht om eenduidige inhoud en adviezen mbt taalstimulering en meertaligheid op te maken voor ouders en professionals. Visietekst Kind en Gezin. Nataliteit: ontwikkeling van het behoefte-instrument dat raamt wat de volledige behoefte inzake kinderopvang is. Eén van de parameters is het aantal kinderen tot 3 jaar. Dit instrument voorziet een jaarlijkse update van de (evolutie inzake) nataliteit en noodzakelijke middelen. IKG: nieuwe plaatsen toegekend, zowel IKG-plaatsen als erkende opvang, dus steeds plaatsen waar gezinnen naar inkomen betalen. Kaderdecreet: goedkeuring visienota door Vlaamse Regering. Sociale functie kinderopvang: evaluatie ondersteuningstraject en verderzetting met de groep van de pedagogische ondersteuners van opvangvoorzieningen olv van VBJK.
	2010	Taal: verdere afstemming met partners (kinderopvang). Verspreiding rapport 'Taalstimulering en meertaligheid bij kinderen van 0 tot 6 jaar'. Integratie rapport in bestaande informatiedragers Kind en Gezin (website, brochures,...). Integratie adviezen in de bestaande dienstverlening van Kind en Gezin. Analyse van de adviezen uit het rapport: aangepaste formulering ivm het bereiken van een zo ruim mogelijke doelgroep (oadm project KBS en Lessius omtrent communicatie naar sociaal zwakkere groepen). Nataliteit: jaarlijkse update van de (evolutie inzake) nataliteit. IKG: nieuwe plaatsen toegekend, zowel IKG-plaatsen als erkende opvang, dus steeds plaatsen waar gezinnen naar inkomen betalen. Voor 2011 wordt daarbij voor nieuwe IKG-opvang gefocust op regio's en gemeenten waar er een onderaanbod aan IKG-plaatsen is, voor uitbreiding van erkende opvang op de 3 grootsteden en op aantal gemeenten die inzake kansarmoede het hoogste scoren in Vlaanderen. Kaderdecreet: goedkeuring door Vlaamse Regering. Sociale functie kinderopvang: -er wordt nagedacht over uitbreiding van deze ondersteuningstrajecten naar de ganse sector,

2012	Taal: verspreiding van de adviezen via geschikte dragers en via geschikte kanalen, ook voor maatschappelijk kwetsbare groepen. Ontwikkeling van gepaste ondersteuning voor professionals. Nataliteit: jaarlijkse update van de (evolutie inzake) nataliteit. IKG: nieuwe plaatsen toegekend, IKG-plaatsen Voor 2012 wordt daarbij voor nieuwe IKG-opvang gefocust op regio's en gemeenten waar er een onderaanbod aan plaatsen is waar ouders betalen op basis van het inkomen. In het kader van het decreet en de uitvoeringsbesluiten wordt verder nagedacht over een hervorming van de voorrangregels in opvang die wordt gesubsidieerd om met een ouderbijdrage naar inkomen te werken en wel op die wijze dat deze opvangplaatsen beter en zeker toegankelijk worden voor de meest kwetsbare gezinnen. Kaderdecreet: goedkeuring door Vlaams Parlement. Sociale functie kinderopvang: –er wordt een tweede ondersteuningstraject opgestart waarbij opnieuw de ganse sector wordt uitgenodigd,
2013	Taal: verspreiding methodieken, materialen, ondersteuning naar professionals. Nataliteit: jaarlijkse update van de (evolutie inzake) nataliteit. IKG: middelen beschikbaar voor uitbreiding van aantal plaatsen waar ouders betalen op basis van het inkomen. Wijze van verdeling wordt uitgewerkt. In het kader van het decreet en de uitvoeringsbesluiten wordt de hervorming van de voorrangregels in opvang die wordt gesubsidieerd om met een ouderbijdrage naar inkomen te werken afgewerkt. En wel op die wijze dat deze opvangplaatsen beter en zeker toegankelijk worden voor de meest kwetsbare gezinnen. Kaderdecreet: goedkeuring uitvoeringsbesluiten inzake vergunning en subsidiëring. Sociale functie kinderopvang: de twee ondersteuningstrajecten worden verdergezet. Nataliteit: jaarlijkse update van de (evolutie inzake) nataliteit.
2014	Implementatie van het decreet wordt voorzien Sociale functie kinderopvang: –evaluatie en bijsturing van de aanpak in kader van de implementatie van het decreet kinderopvang

ACTIE	82/83/94 Er is een versterkte gezinsondersteuning, met Huizen van het Kind als belangrijke hefboom.	fiche	geclusterd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD8 De Vlaamse overheid waarborgt het recht op gezinsleven	status	In uitvoering
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD8.1 De preventieve gezinsondersteuning wordt op inhoudelijk, organisatorisch en institutioneel vlak hertekend met bijzondere aandacht voor gezinnen in armoede.	indicator	Algemeen - een nieuw organisatie-model; - aangepaste regelgeving en subsidiekader; - doelgroepbereik gediversifieerd aanbod met expliciete aandacht voor maatschappelijk kwetsbare gezinnen. Prenatale - aantal kansarme zwangeren dat door een gezinsondersteuning wordt ondersteund. Opvoedingsondersteuning - kerntraject : verhouding KA-cliënten vs modaal cliënteel die gebruik maken van het aanbod OO is minstens gelijk aan de reële verhouding in de totale doelgroep / klantentevredenheid en effectiviteit. Vrijwilligerswerking Er is een regelgevend kader. Nog te bepalen
verantwoordelijken	kabinet	evaluatie	
	administratie		
betrokkenen	kabinet	mensen in armoede	Gedurende het traject wordt het perspectief van mensen in armoede via verenigingen en/of via de gezinsondersteuners binnen K&G structureel ingebracht.

	administratie	Agentschap Zorg en Gezondheid, Agentschap Jongerenwelzijn	andere actoren	Artsen, organiserende besturen consultatiebureaus voor het jonge kind, Inloopteams, CKG's, opvoedingswinkels, lokale besturen, VVSG, vrijwilligersorganisaties, vroedvrouwen, expertisecentra kraamzorg, particulier initiatief binnen de preventieve gezinsondersteuning, academische wereld (jeugdgezondheidszorg, huisartsengeneeskunde, opvoedingsondersteuning, bestuurskunde)
korte inhoud actie	In een gezamenlijk traject met de voornaamste actoren wordt geëvalueerd naar een nieuw model voor preventieve gezinsondersteuning, waarin de Huizen van het Kind (naast de vernieuwde samenwerking met huisartsen(kringen)) een belangrijke hefboom zijn. Deze Huizen van het Kind worden vormgegeven rond het breed toegankelijke en laagdrempelige consultatiebureau en bundelen het preventieve aanbod naar (aanstaande) gezinnen met jonge kinderen, waardoor dit aanbod op haar beurt weer toegankelijker wordt. Het versterken van deze toegankelijkheid en het verder uitbouwen van het aanbod zijn de krachtlijnen in de strijd tegen kinderarmoede. Deze laten zich vatten in volgende concrete acties die vorm krijgen in de relatie tot de Huizen van het Kind: - om de laagdrempelige instroom via de consultatiebureauwerking te blijven garanderen en het aanbod rondom te verzekeren wordt het aanbod van de preventieve gezinsondersteuning aangepast aan de nataliteitsevolutie. - de prenatale zorg wordt verder uitgebouwd, met vroegtijdige inzet van gezinsondersteuners in stedelijke gebieden waardoor de psychosociale begeleiding voor kwetsbare zwangeren versterkt wordt. Binnen deze Huizen van het Kind is er heel specifieke aandacht voor profilering op het vlak van opvoedingsondersteuning, dit aanbod moet dan ook verder uitgebouwd worden. Dit door : • de adviesfunctie opvoedingsondersteuning (spreekuur opvoedingsondersteuning) nog sterker uit te bouwen binnen dit kader, mogelijks me met een groepsgericht aanbod; • samenwerking met de inloopteams zodat aanbod voldoende aanspreekt ten aanzien van de hele groep van maatschappelijk kwetsbare gezinnen, dit impliceert dat er voldoende en slagkrachtige inloopteams zijn; • opvoedingsondersteuning in het kerntraject van de regioteamleden van K&G verder methodisch uit te bouwen; • het laten aansluiten van ander particulier initiatief rond opvoedingsondersteuning op de Huizen van het Kind waardoor dit toegankelijker wordt voor alle ouders Het vrijwilligerswerk krijgt binnen de sector een duidelijke plaats. Hieraan gekoppeld moeten deze ook financieel verder ondersteund worden. Met betrekking tot de inhoud van de dienstverlening wordt er ingezet op het taalkapitaal van jonge kinderen als belangrijke driver voor hun latere maatschappelijke kansen. Daartoe worden ouders en professionals ondersteund met eenduidige adviezen rond taalstimulering en meertaligheid die toegankelijk en bruikbaar zijn voor de meest kwetsbare ouders.			

Stappenplan en Budget	2010	Algemeen • Er is een (politiek en met de partners afgestemd) model dat de grote strategische opties beschrijft voor de organisatie en uitvoering van de preventieve gezinsondersteuning • De processtappen voor de concretisering van het model zijn uitgetekend Prenatale zorg • Uitwerken actieplan Opvoedingsondersteuning • Pedagogische adviesfunctie : Het decreet opvoedingsondersteuning is geëvalueerd • Inloopteams: aansluiting op proces rond Huizen van het Kind • Kerntraject K&G: binnen Kind en Gezin is het proefproject Antwerpen positief geëvalueerd en is beslist om het dossier bij de bevoegde minister in te dienen Taalstimulering • Studieopdracht om eenduidige inhoud en adviezen mbt taalstimulering en meertaligheid op te maken voor ouders en professionals. Visietekst Kind en Gezin
	2011	Algemeen • Er zijn pilootprojecten waar het geheel aan versterking van de preventieve gezinsondersteuning gepilot wordt. • Er wordt een regelgevend kader opgebouwd. • Er wordt een nieuw organisatie-model ontwikkeld. Prenatale zorg • Verzameling good practices +uitwerken voorstel versterking gezinsondersteuners (programmatievoorstel). Opvoedingsondersteuning • Pedagogische adviesfunctie: afhankelijk evaluatie decreet opvoedingsondersteuning. • Inloopteams :afhankelijk van proces Huizen van het Kind en budgettaire ruimte. • Kerntraject K&G : Kind en Gezin regio Oostende sloot samen met andere partners aan begin 2011 bij het Triple P-project, geïnitieerd door het OCMW Oostende met middelen van vanuit het Federaal Staatssecretariaat Armoede. • Aandacht voor de ontmoetingsfunctie Vrijwilligerswerk • Zie opbouw regelgevend kader preventieve gezinsondersteuning. • Oproep voor bijkomende ondersteuning voor projecten opvoedingsondersteuning door vrijwilligers

	Taalstimulering • Verdere afstemming met partners waaronder kinderopvang en de sector opvoedingsondersteuning. • Verspreiding rapport 'Taalstimulering en meertaligheid bij kinderen van 0 tot 6 jaar'. • Integratie rapport in bestaande informatiedragers Kind en Gezin (website, brochures,...). • Integratie inhouden en adviezen in de bestaande dienstverlening van Kind en Gezin, zowel in contacten met artsen als met regioteamleden. Analyse van de adviezen uit het rapport: aangepaste formulering ikv het bereiken van een zo ruim mogelijke doelgroep (oa dmv project KBS en Lessius omtrent communicatie naar sociaal zwakkere groepen). Projectoproep voor de versterking of uitbreiding van de integrale en laagdrempelige preventieve gezinsondersteuning met bruggen naar onderwijs en activering. De doelstelling van het project is om peuters tijdig en goed voorbereid te laten doorstromen naar het kleuteronderwijs, ouders te versterken in hun ouderrol en hen op weg te helpen naar activering. Vooral kwetsbare groepen krijgen hierbij verhoogde aandacht. (projectlooptijd 1 december 2011 – 31 november 2012)
2012	Algemeen • Op basis van de pilootprojecten wordt het model verder uitgewerkt en uitgerold Prenatale zorg • Versterking inzet van gezinsondersteuners door bijkomende aanwerving Opvoedingsondersteuning • Pedagogische adviesfunctie: cfr 2011 • inloopteams: cfr. 2011 • Kerntraject K&G: Afhankelijk van evolutie in 2011 Vrijwilligerswerk • Cfr. opbouw regelgeving. • 4 projecten opvoedingsondersteuning door vrijwilligers krijgen bijkomende ondersteuning (voor een totaalbedrag van 100 000 €) Taalstimulering • Verspreiding van de adviezen en inhouden aan de hand van geschikte dragers en via geschikte kanalen, ook voor maatschappelijk kwetsbare groepen. Ontwikkeling van gepaste ondersteuning voor professionals in verschillende settings. Projectoproep voor de versterking of uitbreiding van de integrale en laagdrempelige preventieve gezinsondersteuning met bruggen naar onderwijs en activering. De doelstelling van het project is om peuters tijdig en goed voorbereid te laten doorstromen naar het kleuteronderwijs, ouders te versterken in hun ouderrol en hen op weg te helpen naar activering. Vooral kwetsbare groepen krijgen hierbij verhoogde aandacht. (projectlooptijd 1 december 2012 – 31 november 2013)

	2013	Algemeen • De pilootprojecten zijn geëvalueerd • Initiatieven die lokaal vorm geven aan een Huis van het Kind worden ondersteund • Het decreet houdende de organisatie van de preventieve gezinsondersteuning is goedgekeurd Prenatale zorg • De prenatale zorg wordt via de Huizen van het Kind versterkt Opvoedingsondersteuning • opvoedingswinkels: worden opgenomen en regelgevend verankerd in het decreet houdende de organisatie van de preventieve gezinsondersteuning in Huizen van het Kind • inloopteams: worden opgenomen en regelgevend verankerd in het decreet houdende de organisatie van de preventieve gezinsondersteuning in Huizen van het Kind • Ontmoeting: op basis van een projectoproep in 2012 worden initiatieven ontmoeting verder versterkt gelinkt aan de Huizen van het Kind. • Kerntraject K&G: wordt verder hervormd Vrijwilligerswerk • Cfr. opbouw regelgeving. • Op basis van een projectoproep in 2012 wordt de vrijwilligerswerking in het kader van de Huizen van het Kind versterkt Taalstimulering • Verspreiding van de adviezen en inhoud aan de hand van geschikte dragers en via geschikte kanalen, ook voor maatschappelijk kwetsbare groepen. Ontwikkeling van gepaste ondersteuning voor professionals in verschillende settings. De initiatieven die gesubsidieerd worden in het kader van de oproep 'integrale en laagdrempelige preventieve gezinsondersteuning met bruggen naar onderwijs en activering' worden gecontinueerd.
	2014	Evaluatie projectoproep Onderzoek naar mogelijkheden tot structurele verankering

ACTIE	91/93 Het ambulante en mobiele aanbod van de CKG's wordt versterkt om opvang en begeleiding van kleine kinderen in crisis- of risicosituaties te bieden.		fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD8 De Vlaamse overheid waarborgt het recht op gezinsleven		status	In uitvoering
OPERATIONELE DOELSTELLING	Opvoedings- en gedragsproblemen worden vroegtijdig aangepakt, in het bijzonder naar kansengroepen.		indicator	
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Vandeuren	evaluatie	
	administratie	Kind en Gezin		
betrokkenen	kabinet		mensen in armoede	
	administratie		andere actoren	Centra voor Kinderzorg en Gezinsondersteuning, Agentschap Jongerenwelzijn
korte inhoud actie	Het ambulante en mobiele aanbod van de Centra voor Kinderzorg en Gezinsondersteuning is versterkt om opvang en begeleiding van kleine kinderen in crisis- of risicosituaties te bieden.			
Stappenplan en Budget	2010	Kind en Gezin heeft extra plaatsen voor de ambulante en mobiele begeleiding binnen de CKG's toegekend. Eind 2010 is er een uitklaring en bepaling van de doelgroep met een eerste aanzet tot opmaak regelgeving. Structurele uitbreiding ten bedrage van 1.100.000 euro voorzien in begroting 2010.		
	2011	Voor de herziening van het Besluit Vlaamse Regering inzake erkenning en subsidiëring van de CKG's heeft Kind en Gezin eind 2011 een regelgevend kader en subsidiekader opgesteld en is de procedure voor herziening gestart. Eind 2011 heeft Kind en Gezin in een tweede uitbreidingsronde de bijkomende plaatsen binnen de CKG's toegekend.		
	2012	Er is afstemming met het nieuwe model voor preventieve gezinsondersteuning (600.000 in beslissingsfase).		
	2013	Goedkeuring van nieuwe regelgeving Implementatie van de nieuwe regelgeving: - versterking van ambulante en mobiele aanbod: kernopdracht van sector en van elk CKG - focusmodules / Amber – en Tuimelmethodeken worden structureel verankerd (kunnen vanaf 1 januari 2012 door alle CKG's aangeboden worden)		
	2014	Implementatie van de nieuwe regelgeving: Intersectorale afstemming en programmatie met Jongerenwelzijn in functie van het uitbreidingsbeleid.		

ACTIE	171. Problemen in het functioneren van de maatschappelijke basisvoorzieningen worden gesignaleerd en aangepakt.		fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD6 De Vlaamse overheid zet in op de toegankelijkheid van de maatschappelijke dienstverlening		status	In uitvoering
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD6.3 De Vlaamse overheid zet maximaal in op preventief werken.		indicator	a) Evaluatie lokaal sociaal beleid. b) Evaluatie beleidsplannen CAW en samenlevingsopbouw.
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Vandeuren	evaluatie	a) Tussentijdse evaluatie lokaal sociaal beleid (in het bijzonder de samenwerkingsverbanden). b) Jaarlijkse evaluatie van de beleidsplannen van CAW en samenlevingsopbouw (in de jaarverslagen).
	administratie	Departement WVG, afdeling Welzijn en Samenleving		
betrokkenen	kabinet		mensen in armoede	
	administratie		andere actoren	
korte inhoud actie	De centra voor algemeen welzijnswerk en de OCMW signaleren problemen in samenwerking met andere actoren, zoals het straatwerk, de allochtone zelforganisaties, Kind & Gezin, samenlevingsopbouw, verenigingen waar armen het woord nemen en andere relevante actoren. In afstemming en samenwerking met het OCMW en mensen in armoede worden initiatieven ontwikkeld die de drempels van de hulp- en dienstverlening verlagen voor mensen in armoede. De Vlaamse overheid inventariseert de signalen en hanteert deze inventaris in haar beleidsvoering. De CAW geven in hun beleidsplan aan hoe ze de samenwerking met lokale besturen, Samenlevingsopbouw, de verenigingen waar armen het woord nemen en andere sectoren vorm geven. Deze samenwerking tussen de verschillende sectoren moet de drempel naar deze hulp- en dienstverleningsdiensten verlagen.			
	2010	De beleidsplannen werden opgesteld en voorgesteld.		
Stappenplan en Budget	2011	De beleidsplannen worden uitgevoerd (2011-2015) Screening en evaluatie van de jaarverslagen met betrekking tot de samenwerkingen. Desgevallend kan onderzoek worden of specifieke drempels beleidsmatig moeten aangepakt worden.		
	2012	Aan de lokale besturen werd gevraagd een tussentijdse evaluatie te maken van het lokaal sociaal beleid. In de evaluatie wordt bijzondere aandacht gevraagd voor de samenwerking, in het bijzonder de actoren waarmee samenwerkingsverbanden worden opgezet en de vorm die deze samenwerking aanneemt. In de jaarverslagen van de CAW en Samenlevingsopbouw wordt weergegeven hoe de samenwerking met andere relevante actoren vorm krijgt. Desgevallend kan onderzoek worden of specifieke drempels beleidsmatig moeten aangepakt worden.		

	2013	<i>In de jaarverslagen van de CAW en Samenlevingsopbouw wordt weergegeven hoe de samenwerking met andere relevante actoren vorm krijgt. Desgevallend kan onderzocht worden of specifieke drempels beleidsmatig moeten aangepakt worden.</i>
	2014	<i>In de jaarverslagen van de CAW en Samenlevingsopbouw wordt weergegeven hoe de samenwerking met andere relevante actoren vorm krijgt. Desgevallend kan onderzocht worden of specifieke drempels beleidsmatig moeten aangepakt worden.</i>

ACTIE	47/53. We ondersteunen vormingsinitiatieven en stimuleren hun onderlinge samenwerking en afstemming van hun aanbod, zodat ze een zo breed mogelijke waaijer van publieke en private organisaties, bedrijven en verenigingen bereiken. We maken het vormingsaanbod bekend binnen WVG-sectoren en stimuleren deelname.					fiche	geclusterd
STRATEGISCHE DOELSTELLING		SD4 De Vlaamse overheid zet in op kennisverspreiding, sensibilisering en vorming over armoede				status	Uitgevoerd
OPERATIONELE DOELSTELLING		OD4.2 De overheid moet verzamelde kennis en ervaringsdeskundigheid over armoede en sociale uitsluiting in Vlaanderen bij een ruim publiek verspreiden om op die manier te komen tot meer respect, solidariteit en sociale insluiting.				indicator	Aangeboden vormen (jaarverslagen)
verantwoordelijken		kabinet	Kabinet Vandeuren			evaluatie	Subsidiering: op basis van jaarverslagen Op basis van evaluatie samenwerking kan hertekening aangewezen zijn
		administratie	Departement WVG, afdeling Welzijn en Samenleving				
betrokkenen		kabinet			mensen in armoede	Via vormingsaanbieders die met mensen in armoede (ervaringsdeskundigen) werken	
		administratie	Andere entiteiten van WVG		andere actoren	Armoede In-zicht (Welzijnszorg, Vlaams Network), Bind-Kracht (Karel de Grote-Hogeschool), TAO (vzw De Link), CEDES vzw	
		Armoede bestaat in alle conjuncturen en welvaartsregimes, ook in hooggeïndustrialiseerde en welvarende samenlevingen. De vraag waarom dat zo is, blijft meestal onbeantwoord. Het individueel schuldmodel legt de schuld van armoede bij de mensen zelf omdat men de diepere oorzaak, armoede, niet (her)kent. Mensen in armoede zouden lui, spijzuchtig, drankzuchtig, onverantwoord zijn. Een dergelijke verklaring doet het vaak goed bij de publieke opinie maar zet weinig zoden aan de dijk. Ze is immers sterk beschuldigend, gaat voorbij aan de maatschappelijke processen die armoede veroorzaken en belemmert daarmee een doeltreffend armoedebestrijdingsbeleid. Dit gebrek aan kennis ligt (mee) aan de basis van de drempels waar mensen in armoede op verschillende levensdomeinen mee geconfronteerd worden.					
korte inhoud actie		Elk vormingsinitiatief heeft zijn eigen specificiteit en meerwaarde. Door de verschillende initiatieven wordt een waaijer van diensten aangeboden, die vaak complementair zijn aan elkaar: vorming, training, coaching, advies, consult, ondersteuning, supervisie, begeleiding,.... Ongetwijfeld zijn er ook overlappingen en elementen die beter op elkaar afgestemd kunnen worden. De verschillende organisaties hebben zich geëngageerd om hun samenwerking te operationaliseren zodat zowel een efficiëntere inzet van middelen als een duidelijkere positionering van de werking en het overzichtelijker maken van het aanbod voor geïnteresseerde organisaties op het terrein wordt gerealiseerd.					
		De ware draagwijdte van armoede kan men pas inschatten wanneer men weet hoezeer armoede ingrijpt op het zelfwaardegevoel van het individu en hoe belemmerend een geschiedenis van armoede-ervaring is. We vragen aandacht voor de binnenkant van armoede en wat dat met een mens, zijn keuzemogelijkheden en perspectieven doet.					

Stappenplan en Budget		
2010	Subsidiering Bind-Kracht: 65.000 euro. Subsidiering Armoede In-Zicht: 56.250 euro (op begroting 2009, dec.2009-dec2010) Subsidiering TAO Limburg: 34.954 euro (juni 2010-dec 2010) + 50.000 (op begroting 2009, juni 2009-mei 2010) Subsidiering CEDES: 50.000 euro (begroting 2009) Start overleg tussen vormingsaanbieders	
2011	Subsidiering Bind-Kracht: 67.000 euro. Subsidiering Armoede In-Zicht: 54.000 euro. Subsidiering TAO Limburg + uitbreiding: 60.000 euro. Subsidiering CEDES: 50.000 euro. De verschillende organisaties werken samen een actieplan uit waarbij volgende aspecten vervat zijn: de wijze van samenwerken, de afstemming van het aanbod, naar o.a. inhoud en prijszetting, de gezamenlijke profilering en de bekendmaking naar de potentiële klanten. De samenwerking werd in diverse overeenkomsten bilateraal vastgelegd.	
2012	Subsidiering Bind-Kracht: 68.000 euro. Subsidiering Armoede In-Zicht: 54.000 euro. Subsidiering TAO Vlaanderen: 60.000 euro. Subsidiering CEDES (afhankelijk van de evaluatie): 50.000 euro. Continuering van de onderlinge afstemming en samenwerking.	
2013	Subsidiering Bind-Kracht: 68.000 euro. Subsidiering Armoede In-Zicht: 54.000 euro. Subsidiering TAO Vlaanderen: 60.000 euro. Subsidiering CEDES (afhankelijk van de evaluatie): 50.000 euro. Continuering van de onderlinge afstemming en samenwerking.	
2014	Subsidiering Bind-Kracht: 68.000 euro. Subsidiering Armoede In-Zicht: 54.000 euro. Subsidiering TAO Vlaanderen: 60.000 euro. Subsidiering CEDES (afhankelijk van de evaluatie): 50.000 euro. Continuering van de onderlinge afstemming en samenwerking.	

ACTIE	23/95. Er is een betere kennis en inzicht van jongvolwassenen en hun specifieke behoeften. Hiertoe gebeurt onderzoek naar de situatie van kwetsbare jongvolwassenen (overgang minder- naar meerderjarigheid), meer specifiek een vooronderzoek naar de kenmerken en hulp- en dienstverleningsbehoeften van maatschappelijk kwetsbare jongvolwassenen.				fiche	geclusterd
STRATEGISCHE DOELSTELLING		SD2 De Vlaamse overheid zet in op het verzamelen en combineren verschillende soorten van kennis over armoede en sociale uitsluiting		status	Uitgevoerd	
OPERATIONELE DOELSTELLING		OD2.1 De wetenschappelijke kennis omtrent armoede wordt verhoogd		indicator	Oplevering onderzoeksrapport.	
verantwoordelijken		kabinet	Kabinet Vandeuren	evaluatie	Sinds oplevering rapport, geen verdere vervolgonderzoeken voorzien. Opvolging is dus niet van toepassing.	
		administratie	Departement WVG, afdelingen Beleidsontwikkeling, Welzijn en Samenleving en Kenniscentrum	Jongeren 'Nevermind' uit Leuven		
betrokkenen		kabinet		mensen in armoede	Itte Van Hecke (Steunpunt Algemeen Welzijnswerk), Nicole Vettenburg (Universiteit Gent), Rudi Roose (Universiteit Gent, Vrije Universiteit Brussel), Bert Hauspie (Universiteit Gent)	
		administratie		andere actoren	In 2007 signaleerden de netwerken Integrale Jeugdhulp en de cliëntorganisaties voor ouders en jongeren in de regio Antwerpen een toenemende problematiek rond jongvolwassenen. Deze problematiek is meestal te wijten aan de reeks transitie's waarvoor jongvolwassenen in die levensperiode staan; van afhankelijkheid naar onafhankelijkheid in financieel, sociaal en emotioneel opzicht. Het opnemen van verantwoordelijkheid maakt een belangrijk onderdeel uit van deze onafhankelijkheid. Door deze transitie's en de keuzes waarvoor jongvolwassenen staan, blijkt de jongvolwassenheid een erg kwetsbare levensperiode. Dermate kwetsbaar dat jongvolwassenen een bevolkingsgroep met een verhoogd risico op sociale uitsluiting vormen.	
korte inhoud actie		Om de risico's op sociale uitsluiting terug te dringen, werkte de minister bevoegd voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin sinds begin 2010 aan een Vlaams gecoördineerd beleid rond maatschappelijk kwetsbare jongvolwassenen. Om dit beleid in de toekomst verder vorm te geven, doet de minister ondermeer beroep op wetenschappelijk onderzoek. Meer specifiek onderzoek dat zowel de kenmerken van kwetsbare jongvolwassenen inventariseert en hun behoeften inzake een doelgroepspecifieke hulp- en dienstverlening vanuit een cliëntperspectief onderzoekt.				
Via het vooronderzoek verwerft het beleid een meer nauwgezet zicht op:						
- de kenmerken van maatschappelijk kwetsbare jongvolwassenen - de behoeften van maatschappelijk kwetsbare jongvolwassenen inzake een doelgroepspecifieke hulp- en dienstverlening						

Stappenplan en Budget	2010	April 2010: oplevering rapport "vooronderzoek kenmerken en hulp- en dienstverleningsbehoeften van maatschappelijk kwetsbare jongvolwassenen". 24 633,26 euro (incl. BTW)
	2011	Om het beleid voor jongvolwassenen verder vorm te geven, werd onder meer geput uit de resultaten van het vooronderzoek van Vetterburg, Roose en Hauspie. Vanuit het kader van het actieplan jongvolwassenen rondde het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin in 2011 volgende acties af: - Binnen de centra voor algemeen welzijnswerk werd er een versterking van de rechtstreeks toegankelijke hulp voor plus 15-jarigen gerealiseerd. - Om jongeren te behoeden voor schuldoverlast kreeg het Vlaams Centrum Schuldbemiddeling de opdracht om binnen een meerjarig preventieplan specifieke acties voor jongvolwassenen uit te werken. - Er werd een analyse gemaakt van regelgevende en andere knelpunten die hulp op maat van jongvolwassenen in de weg staan. - Er werd verder gezocht naar hulpverleningsmodellen die moeten bijdragen aan het realiseren van continue en gecoördineerde ondersteuning op maat van kwetsbare jongvolwassenen. Een gerichte aanpak van de problematiek van maatschappelijk kwetsbare jongvolwassenen vraagt vooral ook samenwerking tussen alle bevoegde overheden. Dit werd gerealiseerd via volgende acties: - binnen de projecten wonen-welzijn zijn er een aantal samenwerkingsprojecten voor kwetsbare jongvolwassenen opgenomen. Het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin verleende haar samenwerking aan de analyse die het steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting maakte over het bestaande verband tussen dakloosheid en een instellingsverleden in de bijzondere jeugdzorg. Binnen deze oefening formuleerde het beleidsdomein WVG een reeks aandachtspunten die buiten de bevoegdheden van het eigen beleidsdomein liggen.
	2012	2012 staat in het teken van volgende acties: - De verschillende jeugdhulpsectoren zullen op basis van de analyse van regelgevende en andere knelpunten verder werken aan gerichte acties om jongeren beter voor te bereiden op de overstap naar meerderjarigheid. - Een werkgroep zal beleidsadviezen formuleren over de verdere afstemming van de werkvorm Begeleid Zelfstandig Wonen binnen de bijzondere jeugdzorg, het algemeen welzijnswerk en de sector voor personen met een beperking. Na de grote belangstelling voor de studiedag in november 2010 zal het Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin in het najaar van 2012 een tweede studiedag over, maar vooral ook voor en door jongvolwassenen organiseren. Het Departement WVG zal daarvoor nauw samenwerken met jongvolwassenen die een stem geven aan jongeren met ervaring in de jeugdhulp (bv. Nevermind).
	2013	
	2014	

ACTIE	184. Er wordt opvang en begeleiding gerealiseerd voor mensen zonder papieren.	fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD12 De Vlaamse Overheid waakt over een gezond woning - en energiebeleid	status	Continu
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD12.3 De woonzekerheid voor de meest kwetsbare mensen wordt verhoogd	indicator	Consensus tekst op Vlaams niveau
verantwoordelijken	kabinet	evaluatie	
	administratie		
betrokkenen	kabinet	mensen in armoede	
	administratie	andere actoren	VVSG, SAW, Vlaams netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen
korte inhoud actie	Het preciaire statuut van mensen zonder wettig verblijf, asielzoekers en vluchtelingen leidde tot een tijdelijk project bij 8 CAW om voor deze doelgroep in ambulante en/of mobiele hulpverlening te voorzien. De eindverslagen van deze projecten dienen onder meer als invalshoek om, samen met SAW, VVSG en het Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen (op de stuurgroep thuisloosheid) tot een gedragen tekstvoorstel te komen mbt deze problematiek.		
Stappenplan en Budget	2010	Tijdelijke projecten bij 8 CAW. Tijdelijk en ambulant onthaal en begeleiding wordt aangeboden aan de mensen zonder wettig verblijf, asielzoekers en/of vluchtelingen 599.768,53 euro (middelen 2009)	
	2011	Najaar: Opstart overleg om te komen tot een Vlaams Standpunt omtrent de problematiek met betrekking tot de toegang van de dienstverlening / ambulante – mobiele hulpverlening voor mensen zonder wettig verblijf.	
	2012	Continueren van het overleg ^{2°} helft 2012: mogelijks overleg met andere bestuursniveaus.	
	2013		
	2014		

ACTIE	69. De Vlaamse overheid stimuleert dat OCMW's en CAW's en andere in hun maatschappelijke dienstverlening meer preventief werken en maatschappelijk kwetsbare groepen opsporen en benaderen.			fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING		SD6 De Vlaamse overheid zet in op de toegankelijkheid van de maatschappelijke dienstverlening		status	In uitvoering
OPERATIONELE DOELSTELLING		OD6.3 De Vlaamse overheid zet maximaal in op preventief werken		indicator	a) De afdeling Welzijn en Samenleving WVG volgt dit op via de jaarverslagen. b) De afdeling Welzijn en Samenleving volgt dit op. Het wetenschappelijk onderzoek dat aan dit project gekoppeld werd, levert de nodige informatie om de bevindingen van dit project eventueel uit te breiden naar meerdere OCMW.
verantwoordelijken	kabinet		Kabinet Vandeuren	evaluatie	a) Doorheen de beleidsperiode wordt aandacht besteed aan het uitvoeren van de voorziene acties rond dit thema aan de hand van de jaarverslagen van de CAW. b) Het wetenschappelijk onderzoek wordt verwacht eind 2010. c) Een tussentijds rapport mbt het wetenschappelijk onderzoek d) Resultaatsgerichte indicatoren mbt de preventieve opdracht
	administratie				Departement WVG, afdeling Welzijn en Samenleving
betrokkenen	kabinet		mensen in armoede		
	administratie		andere actoren		
korte inhoud actie	a) In de (vernieuwde) regelgeving van het algemeen welzijnswerk wordt extra aandacht besteed aan preventie als specifieke opdracht voor de centra voor algemeen welzijnswerk. De centra voor algemeen welzijnswerk hebben de opdracht om meer in te zetten op preventie. b) In Zuid-Oost-Vlaanderen loopt een pilootproject rond onderbescherming. Onder leiding van Samenlevingsopbouw Oost-Vlaanderen gaan verschillende OCMW op zoek naar manieren om die doelgroepen te bereiken die voornamelijk niet bereikt worden door de OCMW maar hier recht op hebben. Het project wordt ondersteund door het HIVA, die de wetenschappelijke onderbouwing voorziet van het project. De betrokken OCMW hebben kennis gemaakt met verschillende methoden om mensen in onderbescherming te bereiken. Een belangrijk aspect van het project is de				

	ervaringsuitwisseling. Het project loopt tot juni 2012 c) Het project 'onderbescherming - lokaal proactief werken' wordt verder geoperationaliseerd in een aantal regio's (lokale pilootprojecten). Op basis hiervan worden beleidsaanbevelingen geformuleerd over de wijze waarop proactieve dienstverlening kan ingebed worden. Het traject wordt wetenschappelijk ondersteund. De wetenschappelijke ondersteuning bestaat uit: vanuit praktijkonderzoek ondersteuning bieden bij het operationaliseren, uitdiepen en valideren van het wetenschappelijk onderzoek 'onderbescherming' van het HIVA; ondersteuning bij het monitoren en evalueren van de verschillende lokale pilootprojecten; ontwikkelen van een methodisch kader (ism samenlevingsopbouw Vlaanderen) voor het toekomstig implementeren van het model. d) Er worden sectordoelstellingen uitgewerkt voor het algemeen welzijnswerk, onder andere voor preventie. In overleg met de sector worden deze doelstellingen gekoppeld aan duidelijke resultaatgerichte indicatoren, waarover elke voorziening jaarlijks rapporteert.
2010	a) b) 62.823,00 euro (middelen van 2009)
2011	a) Opvolging jaarverslagen/jaarplannen. b) Dit project is afgerond. c) Dit project is nog niet opgestart. d) In de nieuwe uitvoeringsbesluiten voor het algemeen welzijnswerk worden duidelijk de verwachtingen met betrekking tot preventie omschreven.
2012	a) Opvolging jaarverslagen/jaarplannen. b) Dit project is afgerond. c) Onder leiding van Samenlevingsopbouw Vlaanderen wordt samen met onder andere VVSG, VVP, het Steunpunt Algemeen Welzijnswerk, het Vlaams Netwerk van Verenigingen waar Armen het Woord Nemen, Uit de Marge, ... 'Onderbescherming – lokaal Proactief werken' geoperationaliseerd in een aantal pilootregio's (stuurgroep Lokaal Proactief Werken). Er worden mogelijkheden voorzien voor de wetenschappelijke ondersteuning. De wetenschappelijke ondersteuning bestaat uit het diepgaand opvolgen en ondersteunen van enkele geselecteerde pilootgemeentes. De wetenschappelijke ondersteuning van de 5 geselecteerde pilootgemeentes is van start gegaan. Het wetenschappelijk onderzoek focust op voorlopige tendensen in aanpak, leervragen, drempels en mogelijke oplossingen. Aard, omvang en werking van de lokale partnerschappen is hierin een belangrijk aandachtspunt. De wetenschappelijke ondersteuning gebeurt binnen de budgetten van het SWVG. d) Opmaak sectordoelstellingen 'Preventie'
2013	a) Opvolging jaarverslagen/jaarplannen b) Dit project is afgerond. c) Stuurgroep Lokaal Proactief Werken + wetenschappelijke ondersteuning van de geselecteerde pilootgemeenten. d) Opmaak resultaatgerichte indicatoren mbt preventie binnen de regelgeving Algemeen Welzijnswerk.

	<i>a) Opvolging centra voor algemeen welzijnswork via resultaatsgerichte indicatoren.</i> <i>b) Dit project is afgerond.</i> <i>c) Het project onderbescherming wordt afgerond met beleidsaanbevelingen rond het proactief werken op lokaal niveau.</i> <i>d) Rapportage over de wijze waarop binnen de CAW preventieve initiatieven ontwikkeld worden.</i>
2014	

ACTIE	77. a) De weerbaarheid van jongeren en volwassenen (in het bijzonder mensen in armoede) tegen kredietverstrekkers wordt verhoogd (bv. via In Balans, project Budgetsurvivalkids). Ook het actieplan kwetsbare jongvolwassenen zal hier specifiek aandacht aan besteden. b) We versterken de vaardigheden van mensen bij het beheeren van hun huishoudbudget (via instrument info en doorverwijzing, via eenvoudige hulpmiddelen zoals 'op eigen benen', via overleg met onderwijjs, via In Balans,...) c) We sensibiliseren het brede middenveld voor de schuldenproblematiek met het basispakket Eerste Hulp Bij Schulden (EHBS), zodat problemen in een snelle fase opgemerkt en behandeld worden met indien nodig een correcte en snelle doorverwijzing. d) We maken een preventieplan op in samenwerking met het Vlaams Centrum Schuldbemiddeling. e) Preventie is een belangrijke voorwaarde voor de financiering van samenwerkingsverbanden tussen erkende instellingen voor schuldbemiddeling (zie actiefiche diensten schuldbemiddeling).		fiche	bijgestuurd
	STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD7 De Vlaamse Overheid maakt werk van een leefbaar inkomen voor mensen in armoede	status	Uitgevoerd
	OPERATIONELE DOELSTELLING	OD7.2 De Vlaamse overheid zet in op het voorkomen van of bemiddelen in schuldoverlast	indicator	EHBS: website, budgetplanner In Balans: aantal scholen dat beroep heeft gedaan op de producten uit het In Balans-pakket Budgetplanner voor en met mensen in armoede
	verantwoordelijken	kabinet	evaluatie	EHBS: via stuurgroep en permanent binnen VCS In Balans: binnen VCS Budgetplanner: binnen Vlaams netwerk
		administratie		
kabinet				
betrokkenen	Beleidsdomein WVG – afdeling welzijn en samenleving		mensen in armoede	
	administratie		andere actoren	
korte inhoud actie	Jongeren en volwassenen hebben te weinig kennis van financiële producten, huishoudbudgetten en budgetplanning. De bestaande hulpverlening is ook te weinig bekend en wordt meestal pas ingeschakeld als de problemen al heel groot zijn. Deze verschillende acties hebben allen tot doel aan de financiële educatie van jongeren en volwassenen te verhogen.			

Stappenplan en Budget	
2010	Realisatie project EHBS: website online, budgetplanners geactualiseerd en beschikbaar. Realisatie project In Balans: scholen kunnen aan verminderd tarief beroep doen op de producten uit het pakket. Opstart projectplan vertalen en kenbaar maken van de budgetplanner met en voor mensen in armoede. Financiële educatie opgenomen in de vakoverschrijdende eindtermen van het secundair onderwijs. Budget: 75.000 euro (EHBS en budgetplanner, 01/12/2009 – 31/10/2010) / 4.500 euro (Dag zonder Krediet, 01/10/2010 – 31/12/2010) / 19.160,07 euro (In Balans, 01/12/2009 – 31/07/2011) / 35.000 euro (OCMW Hasselt – Preventie schulden, 01/12/2009 – 31/10/2010)
2011	Opmaak van een preventieplan door het Vlaams Centrum Schuldbemiddeling (in vertraging). Realisatie project In Balans: scholen kunnen aan verminderd tarief beroep doen op de producten uit het pakket (Vlaams Centrum Schuldbemiddeling). Realisatie project om de budgetplanner te operationaliseren voor en met mensen in armoede en aangepaste vorming te ontwikkelen (Vlaams netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen). Budget: 60.000 euro (operationaliseren budgetplanner met en voor mensen in armoede, 15/12/2010 – 31/12/2011) / 19.160,07 euro (In Balans, 01/12/2009 – 31/07/2011)
2012	Vanaf 2012 wordt een zelfstandig Vlaams Centrum Schuldenlast erkend (jaarlijks 374.000 euro). Een van de opdrachten van het Vlaams Centrum Schuldenlast is het ontwikkelen van programma's rond de preventie van schulden. Jaarlijks voor 1 november dient het Vlaams centrum Schuldenlast een jaarplan in voor het volgend werkjaar (de aanpak mbt preventie zal hiervan deel uitmaken).
2013	Preventiejaarplan van het Vlaams Centrum Schuldenlast
2014	Preventiejaarplan van het Vlaams Centrum Schuldenlast

ACTIE	66/67. De rechtenverkenner wordt permanent geactualiseerd en gepromoot, specifiek bij OCMW's en CAW's.		fiche	geclusterd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD6 De Vlaamse Overheid zet in op de toegankelijkheid van de maatschappelijke dienstverlening		status	Continu
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD6.2 Het gebruik van de Rechtenverkenner wordt geoptimaliseerd		indicator	Aantal rechten in de rechtenverkenner. Aantal deelnemende lokale besturen. Aantal vormingen.
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Vandeurzen	evaluatie	Permanent
	administratie	Beleidsdomein WVG – afdeling welzijn en samenleving		
betrokkenen	kabinet		mensen in armoede	
	administratie		andere actoren	
korte inhoud actie	Mensen in armoede zijn vaak niet op de hoogte van hun rechten, waardoor ze geen voordeel hebben bij aan aantal maatregelen die hun leven kunnen verbeteren. In eerste instantie willen we daarom rechten automatisch toekennen. Dit kan echter (nog) niet altijd. Daar waar een automatische toekenning van rechten nog niet mogelijk is moeten mensen maximaal op de hoogte zijn van hun rechten en worden geholpen om deze te doen gelden. De rechtenverkenner geeft een online (www.rechtenverkenner.be) overzicht van sociale rechten: premies en andere voordelen op het vlak van onderwijs, arbeid, wonen, welzijn, energie, ... voor kwetsbare groepen en door verschillende overheden: federale, Vlaamse, provinciale en lokale overheid. Hiervoor is uiteraard vereist dat enerzijds de informatie in de rechtenverkenner actueel blijft en dat anderzijds hulpverleners gesensibiliseerd en opgeleid zijn en blijven in het gebruik van dit instrument.			
	Uit getuigenissen binnen het luisternetwerk van de Koning Boudewijninstichting blijkt dat de beleidsmaatregelen en de dienstverlening van de overheid vaak ontoegankelijk en/of moeilijk verstaanbaar zijn voor sociaal zwakke groepen in onze samenleving. Via dit project gaan we na hoe de Vlaamse overheid specifiek en aangepast kan communiceren naar sociaal zwakke groepen én hoe deze werkwijze structureel kan ingebed worden in het beleid van de Vlaamse overheid. Hiervoor zetten we een drietal pilootprojecten op rond beleidsthema's die gericht zijn en/of een impact hebben op het leven van mensen in armoede. De rechtenverkenner is een van de pilootprojecten.			

Stappenplan en Budget	
2010	Rechtenverkenner: We blijven investeren in foldermateriaal en er wordt zoveel mogelijk ingegaan op vragen en signalen voor vorming en opleiding in het gebruik van de rechtenverkenner. In 2010 werd een koppeling met de productencatalogus van het Contactpunt Vlaamse Infolijn uitgewerkt. Daarnaast wordt informatie uit de rechtenverkenner hergebruikt in diverse toepassingen van lokale besturen. Een decreetale basis voor de rechtenverkenner werd voorbereid, met het oog op het tot stand brengen van een koppeling met de kruispuntenbanken om persoonsgegevens op te halen. Budget: 44.937,71 (Begroting 2009)
2011	Rechtenverkenner Voor het eerste luik is opnieuw een oproep gelanceerd naar de lokale besturen om de sociale rechten waarvan zij de auteur zijn, te evalueren op hun actualiteit en in voorkomend geval aan te passen. Het decreet betreffende de rechtenverkenner werd gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 17 maart 2011. Een inventarisatie van de mogelijkheden op het vlak van het ophalen van persoonsgegevens uit de kruispuntenbanken is lopende. Budget: 50.000 euro
2012	Rechtenverkenner Ook in 2012 blijven we streven naar een zo actueel mogelijke rechtenverkenner. Daarnaast bekijken we welk vormingsaanbod het meest aansluit op de noden en behoeften van het werkveld. Het Steunpunt Algemeen Welzijnswerk (SAW) zal een databank 'methoden en instrumenten voor hulpverleners op de eerste lijn' ontwikkelen. Start van de opbouw van een databank waarin eerstelijns-hulpverleners methoden en instrumenten kunnen terugvinden, die nuttig zijn voor sociaal werk op de eerste lijn. KBS De resultaten van het KBS project worden desgevallend meegenomen in de verdere ontwikkeling en profilering van de rechtenverkenner
2013	Rechtenverkenner Ook in 2013 blijven we streven naar een zo actueel mogelijke rechtenverkenner. Daarnaast bekijken we welk vormingsaanbod het meest aansluit op de noden en behoeften van het werkveld. Evaluatie van de databank 'methoden en instrumenten voor hulpverleners op de eerste lijn' en desgevallend het realiseren van verdere aanvullingen en/of bijsturing.
2014	Rechtenverkenner Ook in 2014 blijven we streven naar een zo actueel mogelijke rechtenverkenner. Daarnaast bekijken we welk vormingsaanbod het meest aansluit op de noden en behoeften van het werkveld. Evaluatie van de databank 'methoden en instrumenten voor hulpverleners op de eerste lijn' en desgevallend het realiseren van verdere aanvullingen en/of bijsturing.

ACTIE	72/169 Afstemmen van de richtlijnen voor de beleidsplanning van de betrokken sectoren, waarbij ze gezamenlijke acties in het kader van armoedebestrijding moeten opnemen.					fiche	geclusterd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD6 De Vlaamse overheid zet in op de toegankelijkheid van de maatschappelijke dienstverlening					status	In uitvoering
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD6.3 De Vlaamse overheid zet maximaal in op preventief werken					indicator	De afdeling Welzijn en Samenleving volgt dit op, in nauw overleg met het kabinet.
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Vandeuren					
betrokkenen	administratie	Departement WVG, afdeling Welzijn en Samenleving			mensen in armoede	CAW's, VWAWN, SLO	
	kabinet						
betrokkenen	administratie				andere actoren		
	Tal van organisaties die aangestuurd worden door de afdeling Welzijn en Samenleving werken met en voor mensen in armoede. Ze werken op het terrein soms samen, soms ook naast elkaar. Door gezamenlijke acties te plannen en uit te voeren, kunnen deze versterkt worden. De samenwerking tussen de organisaties en afstemming op elkaar kan hun werking voor mensen in armoede optimaliseren. Afhankelijk van een analyse van de jaarverslagen worden er met de betrokken actoren samenwerkingsafspraken gemaakt.						
Stappenplan en Budget	2010	CAW's en instituten voor samenlevingsopbouw nemen gezamenlijke doelstellingen op in hun meerjarenplannen.					
	2011	CAW's en instituten voor samenlevingsopbouw voeren de gezamenlijke doelstellingen uit. Bespreking van de analyses van de jaarverslagen.					
	2012	CAW's en instituten voor samenlevingsopbouw voeren de gezamenlijke doelstellingen uit.					
	2013	CAW's en instituten voor samenlevingsopbouw voeren de gezamenlijke doelstellingen uit.					
	2014	CAW's en instituten voor samenlevingsopbouw voeren de gezamenlijke doelstellingen uit.					

ACTIE	84. Er wordt een beleid voor jongeren boven de 12 jaar die geconfronteerd worden met een complexe armoedeproblematiek uitgewerkt en uitgevoerd.	fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD8 De Vlaamse overheid waarborgt het recht op gezinsleven	status	In uitvoering
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD8.3 Opvoedings- en gedragsproblemen worden vroegtijdig aangepakt, in het bijzonder naar kansengroepen.	indicator	
verantwoordelijken	kabinet administratie	evaluatie	
betrokkenen	kabinet administratie		
korte inhoud actie	Agentschap Jongerenwelzijn	mensen in armoede	
	Agentschap Jongerenwelzijn	andere actoren	
Omwille van lange wachtlijsten en de stijgende vraag aan thuisbegeleiding is een uitbreiding van het thuisbegeleidingsaanbod (ambulant en mobiel werken) noodzakelijk. Thuisbegeleidingsdiensten richten zich tot gezinnen in een problematische opvoedingssituatie. Kenmerkend voor die gezinnen is dat hun opvoedingsmogelijkheden belemmerd zijn door socio-economische, persoonlijke, relationele, sociale problemen of door een combinatie ervan. Niettegenstaande problemen zich op verschillende manieren kunnen manifesteren, is de globale benadering door de thuisbegeleiding dezelfde: de problematische situatie wordt als een gezinsprobleem gezien en als dusdanig aangepakt. Via modulering maken we de huidige diversiteit in thuisbegeleiding zichtbaarder. De diensten maken door differentiatie en modulering duidelijk welk specifiek aanbod ze voor welke gezinnen en voor welke duur aanbieden. Langdurige begeleidingen worden onderscheiden van kortdurende. De differentiatie wil het accent ook leggen op de doorlooptijd. Thuisbegeleidingsdiensten moeten streven naar het gerichte interventies die focussen op duidelijke doelstellingen. Inmiddels werd in overleg met de sector op ruime schaal een variant van de thuisbegeleiding ontwikkeld, m.n. een specifiek en intensief kortdurend aanbod binnen de Vlaamse diensten. Gekoppeld aan het uitbreidingsbeleid werd dit gerealiseerd door de introductie van kortdurende vormen (6 maanden) van begeleiding aan jongeren en hun gezinnen in problematische levenssituaties. We streven hier ook naar een voldoende regionale spreiding waardoor een kortdurend aanbod in alle regio's beschikbaar wordt. De uitbreiding impacteert ook op de wachtlijsten, waardoor probleemescalatie kan vermeden worden. Het versterken van dit aanbod past binnen het verder zetten van een meer gedifferentieerd aanbod van de thuisbegeleidingsdiensten zoals geïnitieerd door het Globaal Plan Jeugdzorg. Binnen deze differentiatiebeweging gaat ook bijzondere aandacht voor kansarme gezinnen door het benadrukken van werkprincipes zoals contextgericht, multimodaal (alle levensdomeinen) en empowerment. Met een recent opgestart ondersteunend effectonderzoek kan de sector zijn modulair aanbod gericht verder ontwikkelen.			
en Stappenplan	2010	In de loop van 2010 werd het aanbod van ambulante, mobiele begeleiding binnen de bijzondere jeugdbijstand uitgebreid met 260 plaatsen. Het betreft 244 plaatsen thuisbegeleiding en 16 plaatsen begeleid zelfstandig wonen. Op jaarbasis bereiken we hierdoor bijna 500 bijkomende gezinnen.	
	2011	Naar 2011 wordt opnieuw een bijkomende versterking van het mobiele aanbod voorzien. Op basis van regionale prioriteiten wordt voorzien in een bijkomend aanbod van 128 plaatsen (64 plaatsen kortdurende thuisbegeleiding en 64 kortdurende variant van begeleid zelfstandig wonen).	
	2012	De totale subsidie bedraagt 1.367.527 euro. Het budget voor uitbreiding van het mobiel en ambulante aanbod werd mee ingezet in het uitbreidingsbeleid 2011. In 2012 wordt een oproep gelanceerd voor uitbreidingsbeleid van residentiële modules met hierin een differentiatie van het aanbod. Dit wordt gekoppeld aan een VIPA buffer. Voor deze oproep wordt de programmering afgestemd met het agentschap Kind en Gezin voor de opvang van jonge kinderen.	

	2013	Vanaf 2013: uitbreiding residentieel aanbod, gedifferentieerde modules. Verbreding van het multifunctioneel werken in de sector: meer zorg op maat.
	2014	Ook in 2014: uitbreiding residentieel aanbod, gedifferentieerde modules. Verbreding van het multifunctioneel werken in de sector: meer zorg op maat.

ACTIE	21. Om een duidelijk zicht te krijgen op de thuislozenproblematiek in Vlaanderen en Brussel zullen we een onderzoek laten uitvoeren waarin zowel de vraag naar thuislozenzorg, als de omvang van het beschikbaar aanbod en de mate waarin de vraag en het aanbod zich tot elkaar verhouden in beeld gebracht worden.							fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING		SD12 De Vlaamse Overheid waakt over een gezond woning - en energiebeleid					status	In uitvoering	
OPERATIONELE DOELSTELLING		OD12.3 De woonzekerheid voor de meest kwetsbare mensen wordt verhoogd					indicator	monitoringsinstrument	
verantwoordelijken		kabinet	Kabinet Vandeuren			mensen in armoede	andere actoren	AWW, sociale huisvestingsactoren, lokale besturen	
		administratie	Afdeling Welzijn en Samenleving						
		kabinet							
betrokkenen		administratie				mensen in armoede	andere actoren	AWW, sociale huisvestingsactoren, lokale besturen	
		kabinet							
		administratie							
korte inhoud actie		In Vlaanderen beschikt men niet over degelijk cijfermateriaal voor wat betreft enerzijds het aanbod van begeleiding- en/of opvangvormen in de thuislozenzorg en anderzijds de vraag naar hulpverlening in de thuislozenzorg. Het is met andere woorden niet duidelijk hoeveel thuislozen (en om welke redenen) er in Vlaanderen zijn. Om een beter beeld te krijgen van de noden/behoefte van deze heterogene doelgroep wordt een onderzoek uitgevoerd. Dit onderzoek peilt enerzijds naar de mogelijkheden om het aanbod van de thuislozenzorg in kaart te brengen en anderzijds naar de haalbaarheid om de vraagzijde (de noden/behoefte) van de doelgroep te registreren. Een koppeling tussen beide systemen leidt tot een zicht op de leemtes en/of knelpunten binnen de thuislozenzorg. De thuislozenzorg in Vlaanderen wordt behartigd door verschillende sectoren.							
Stappenplan en Budget		2010	Onderzoek aanbodsverheldering thuislozenzorg in Vlaanderen. 26.000 euro						
		2011	Uitwerking webapplicatie om intersectoraal aanbod thuislozenzorg in kaart te brengen. <u>Eerste aanbevelingen met betrekking tot het in kaart brengen van de vraagzijde</u> De webapplicatie wordt uitgetest in Leuven, Hasselt, Gent, Roeselare-Tielt en Turnhout. 130.000 euro						
		2012	Op basis van de testgegevens wordt de webapplicatie aangepast. <u>Er wordt een nieuwe testgroep geselecteerd (Oost-Vlaamse OCMW's en CAW's) om de vernieuwde monitor uit te testen.</u>						
		2013	Operationaliseren van het monitoringinstrument. <u>Het draagvlak creëren voor het gezamenlijk gebruik van de monitor.</u> <u>De aanzet voor de mogelijkheden van het in kaart brengen van de vraagzijde omzetten in acties.</u>						
2014	1 ^{ste} fase in het ontwikkelen van een regionale behoeftegestuurde zorg.								

ACTIE	24. Om zicht te krijgen op het verband tussen armoede & handicap is het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH) en Gelijke Kansen in Vlaanderen betrokken bij onderzoeksinitiatieven in dit verband.		fiche	<i>bijgestuurd</i>
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD2 De Vlaamse overheid zet in op het verzamelen en combineren verschillende soorten van kennis over armoede en sociale uitsluiting		status	<i>In uitvoering</i>
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD2.1 De wetenschappelijke kennis omtrent armoede wordt verhoogd		indicator	<i>Effectieve oplevering van enquête- en onderzoeksresultaten in rapportvorm. Opvolging VAPH.</i>
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Vandeuren	evaluatie	<i>Op basis van beide rapporten zal de administratie van het VAPH evalueren of specifieke opvolgingsacties aangewezen zijn.</i>
betrokkenen	administratie	VAPH		
	kabinet		mensen in armoede	<i>Onrechtstreeks via bevraging</i>
	administratie		andere actoren	<i>Gehandicaptenorganisatie KVG; POD Wetenschapsbeleid</i>
korte inhoud actie	Op dit ogenblik zijn er geen objectieve gegevens ter beschikking over de vermeende link tussen handicap & armoede. De vermoede en vermeende link tussen handicap & armoede dient geobjectiveerd te worden ten einde een gericht beleid ter zake te kunnen uitstippelen en gepaste maatregelen te kunnen nemen. Het VAPH engageert zich om enerzijds actief te participeren in het begeleidingscomité ter opvolging van het federaal onderzoeksproject HANDILAB, en om anderzijds de onderzoeksresultaten van de KVG-enquête actief op te volgen.			

Stappenplan en Budget	2010	Kennisname van de enquêtebevindingen van KVG die gepresenteerd worden op de studiedag op 5 oktober te Antwerpen. Het begeleidingscomité bijwonen van het onderzoeksproject HANDILAB; eerste resultaten allicht ter bespreking in het najaar 2010. Verwachte resultaten vanuit het onderzoeksproject HANDILAB: dit onderzoeksopzet bestaat uit twee luiken: Luik 1 betreft een survey uitgevoerd door Lucas, waarbij men tracht de leefsituatie van gekende gerechtigden op een inkomensvervangende en integratietegemoetkoming in kaart te brengen en de effectiviteit wil nagaan van beide tegemoetkomingen voor PMH. Vanuit dit onderzoeksluik verwachten wij indicaties over materiële deprivatie bij handicapsituatie, kosten bij handicap, levensstandaard bij handicap, en participatiegraad op een aantal domeinen (tewerkstelling, sociale contacten, maatschappelijke participatie op het vlak van cultuur en vrije tijd). Er wordt ook gerapporteerd over het meegedeelde medisch zorggebruik. De einddatum van dit onderzoeksluik werd verlengd tot 31 mei 2012. Luik 2 wil op basis van beschikbare administratieve data info genereren over de socio-economische positie van PMH en wordt verzorgd door de KUL. VAPH-data werden niet benut als databron. Wellicht zullen hier o.a. suggesties uit voortkomen om erkenning van een handicap door de ene instantie bruikbaar te maken ter attestering van handicap bij andere instanties.
	2011	
	2012	Pas midden 2012 worden de onderzoeksresultaten van het onderzoek Handilab verwacht ter oplevering. Wij verwachten dat op basis van dit onderzoek – en mede op basis van de KVG-enquête 2010 – geobjectiveerde info beschikbaar komt om het beleid t.a.v. thuiswonende PMH eventueel te heroriënteren i.f.v. o.a. het al dan niet alleen wonen dan wel het inwonen bij familie of ouders. Onrechtstreeks zal dus allicht meer info ter beschikking komen over de leef- en inkomenssituatie en de kostenstructuur van niet in een voorziening verblijvende PMH. Dit kan mede het debat voeden over het Vlaams gehandicaptenbeleid en waar daarbij het meest moet op ingezet worden, ten einde het zelfstandig wonen van PMH te effectueren, zoals bedoeld en omschreven in art. 19 van het VN Verdrag. De resultaten van deze onderzoeken, samengevoegd met de beleidsaanbevelingen die voortvloeien uit het colloquium “Maatschappelijk Debat Perspectief 2020 Nieuw Ondersteuningsbeleid voor Personen met een Handicap” (6 en 7 juni 2012) moeten leiden tot de opmaak van een concreet actieplan ter bestrijding van armoede bij de groep personen met een handicap. Het Vlaams Netwerk van Verenigingen waar Armen het Woord participeert aan de ‘brainstorms’ (met betrekking tot het thema ‘armoede’) ter voorbereiding van het colloquium.
	2013	
	2014	

ACTIE	186 /187. Implementatie van het basisdecreet Vlaamse sociale bescherming moet de betaalbaarheid van het aanbod aan woonzorg meer haalbaar maken. Volgende werkingsprincipes uit het woonzorgdecreet (4 maart 2009) worden in overleg met de sector gerealiseerd.			fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD13 De Vlaamse Overheid voert een effectief gezondheids- en welzijnsbeleid			status	In uitvoering
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD13.1 De toegang van mensen in armoede tot een gepast en toereikend aanbod van preventie, hulp en zorg wordt bevorderd.			indicator	
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Vandeuren		evaluatie	
	administratie	VAZG - Zorgverzekering			
betrokkenen	kabinet		mensen in armoede	Netwerk van verenigingen waar Armen het woord nemen.	
	administratie	Gelijke kansen, wonen	andere actoren	Zorgkassen, thuisvoorzieningen, residentiële voorzieningen	
korte inhoud actie	186: Dit kwam al aan bod in actie 75 (decreet Vlaamse Sociale Bescherming). De maximumfactuur in de thuiszorg begrenst de kosten voor thuiszorg in functie van het inkomen. Er wordt werk gemaakt van het inkomensgerelateerd maken van de bijdrage voor een aantal thuiszorgdiensten. Voor de zwaarst zorgbehoevende VT-OMNIO gerechtigden komt er een bijkomende forfaitaire tegemoetkoming binnen de zorgverzekering.				
	187: Er wordt bijzondere aandacht besteed aan gebruikers die een verhoogd risico lopen op verminderde welzijnskansen. Er wordt bijzondere aandacht besteed aan specifieke doelgroepen.				

Stappenplan en Budget	2010	
	2011	
	2012	<i>Werkgroep residentiële ouderenzorg wordt opgestart</i>
	2013	<u>Omwille van de nodige besparingen wordt de inwerkingtreding van het extra forfait in de zorgverzekering voor de zwaarst zorgbehoevenden met een VT (Verhoogde Tegemoetkoming) en Omnio-statut en de maximum-factuur in de thuiszorg voorlopig on hold gezet. De voorbereidingen lopen inmiddels verder.</u>
		▼
	2014	<i>Uitvoeringsbesluit residentiële ouderenzorg</i>

ACTIE	194. Op 11/12/2010 werd een conferentie inzake eerstelijnsgezondheidszorg georganiseerd. Hierop komt de problematiek van toegankelijkheid van de eerstelijnsgezondheidszorg voor mensen in armoede aan bod.					fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING		SD13 De Vlaamse Overheid voert een effectief gezondheids- en welzijnsbeleid				status	Continu
OPERATIONELE DOELSTELLING		OD1. De toegang van mensen in armoede tot een gepast en toereikend aanbod van preventie, hulp en zorg wordt bevorderd.				indicator	
verantwoordelijken		kabinet	Kabinet Vandeuren			evaluatie	
		administratie	VAZG ELTZ				
		kabinet					
betrokkenen		administratie	relevante			mensen in armoede	Netwerk van verenigingen waar Armen het woord nemen.
					andere actoren	Alle betrokken sectoren	
korte inhoud actie		Een Samenwerkingsplatform Eerstelijnsgezondheidszorg wordt opgericht om de beleidsintenties van de conferentie op te volgen en om te investeren in duurzaam overleg. Het Netwerk van verenigingen waar Armen het woord nemen is een van de organisaties die deel uit zullen maken van het Samenwerkingsplatform Eerstelijnsgezondheidszorg. Het ICT-project is een tweede initiatief. Het ICT-project omvat het kadaster, de e-Health box en de Eerstelijnskluis (Vitalink). In 2011 start de bouw van de kluis en de eerste toepassing, de ontwikkeling van een medicatieschema wordt uitgewerkt. Het derde initiatief betreft de invoering van de eerstelijnspsychologische functie (zie fiche 168-170 geestelijke gezondheidszorg in de eerstelijnsgezondheidszorg. In 2011 worden er een aantal projecten opgestart voor een periode van drie jaar Het vierde initiatief omvat het stimuleren van samenwerkingsverbanden op het mesoniveau en op het praktijkniveau. Hiervoor worden er in eerste instantie in 2011 gegevens verzameld om in 2012 een besluit van de Vlaamse Regering op te maken betreffende samenwerkingsverbanden op niveau van de praktijkvoering in de eerstelijnsgezondheidszorg. De wijkgezondheidscentra zullen als specifieke organisaties in dit besluit opgenomen worden om de toegankelijkheid voor kansarmen te verhogen. (zie fiche 176 wijkgezondheidscentra.)					
Stappenplan en Budget		2010					
		2011	Oprichting van het Samenwerkingsplatform eerstelijnsgezondheidszorg (ELGZ). Start projecten eerstelijnspsychologische functie. Verder uitwerking ICT-project. Opmaak RIA voor nieuw BVR samenwerkingsverbanden eerstelijnsgezondheidszorg				
			Samenwerkingsplatform vergadert regelmatig om verdere ontwikkelingen in de eerstelijnsgezondheidszorg te bespreken. In 2012 is aan het Steunpunt WVG de opdracht gegeven om de projecten voor de invoering van een eerstelijnspsychologische functie wetenschappelijk te ondersteunen, om een proces- en effectevaluatie uit te voeren en adviezen te geven over een mogelijke uitrol van deze functie in heel Vlaanderen. Het onderzoek loopt tot 31 juli 2015. Het kadaster en de e-health box wordt in de loop van 2012 afgeleverd. De eerste pilootprojecten op de kluis gaan in de tweede jaarhelft van 2012 van start. De gegevens van de bevraging betreffende de samenwerkingsverbanden worden geanalyseerd. In een werkgroep Samenwerking en Kwaliteit in de Eerstelijnsgezondheidszorg wordt nagedacht over kwaliteitscriteria voor de samenwerkingsverbanden op niveau van de praktijkvoering. In deze kwaliteit vormt toegankelijkheid (fysiek, financieel, cultureel) van de samenwerkingsverbanden een belangrijk aspect.				
		2012	De jaarverslagen van de projecten eerstelijnspsychologische functie worden geanalyseerd en verder wetenschappelijk opgevolgd door het Steunpunt WVG. . Verdere uitwerking ICT-project. Aan het Samenwerkingsplatform Eerstelijnsgezondheidszorg wordt een voorstel van kwaliteitscriteria voorgelegd ter				
2013							

	bespreking. Op basis van een consensus tekst zullen erkenningsvoorwaarden uitgewerkt worden, die zullen geïntegreerd worden in een besluit rond de erkenning van de samenwerkingsverbanden.	
	De jaarverslagen van de projecten eerstelijnspsychologische functie worden geanalyseerd en wetenschappelijk opgevolgd om in 2015 een eindevaluatie te maken en voor te stellen aan het Samenwerkingsplatform ELGZ betreffende een mogelijke implementatie voor heel Vlaanderen.	2014

ACTIE	168/170 In elke kleinstedelijke regio is er een aanbod van laagdrempelige hulpverlening voor personen met persoonlijke en psychische problemen. We ondersteunen laagdrempelige initiatieven op vlak van geestelijke gezondheidszorg en armoede in heel Vlaanderen.			fiche	geclusterd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD13 De Vlaamse Overheid voert een effectief gezondheids- en welzijnsbeleid			status	In uitvoering
OPERATIONELE DOELSTELLING	De toegang van mensen in armoede tot een gepast en toereikend aanbod van preventie, hulp en zorg wordt bevorderd.			indicator	Het aantal mensen dat zich aanmeldt stijgt; het aantal mensen dat wordt doorverwezen stijgt.
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Vandeuren			De projecten betreffende de eerstelijnspsychologische functie worden jaarlijks opgevolgd met een algemene evaluatie na 3 jaar (2014) wanneer de projecten afgelopen zijn om na te gaan hoe deze functie het best geïmplementeerd wordt in Vlaanderen.
betrokkenen	administratie	VAZG--RGZ-EL			Netwerk van verenigingen waar Armen het woord nemen. Deskundigheidsbevordering wordt een belangrijke factor.
	kabinet		mensen in armoede		Alle actoren die hieraan deelnemen worden gestimuleerd om naar en aan preventie mee te werken; de toegankelijkheid te verhogen tot de geestelijke gezondheidszorg voor personen met psychische problemen evenals de deskundigheid van zorgaanbieders te versterken op het vlak van geestelijke gezondheidszorg.
	administratie	Samenwerking tussen <u>EL</u> en RGZ voor de opvolging van de projecten eerstelijnspsychologische functie	andere actoren		
korte inhoud actie	Gezondheidsbevordering bij mensen in armoede kan alleen door het aanbod zo laagdrempelig mogelijk te houden en door advies en doorverwijzing te verstrekken op verstaanbare en aanvaardbare wijze. In elke kleinstedelijke regio wordt hulpverlening op maat van mensen in armoede ontwikkeld in samenwerking met onder andere de OCMW's, Centra voor Algemeen Welzijnswerk (CAW's), Centra voor Geestelijke Gezondheidszorg (CGG's), huisartsenverenigingen, verenigingen waar armen het woord nemen, wijkgezondheidscentra en samenwerkingsinitiatieven eerstelijnsgezondheidszorg (SEL's). In elke kleinstedelijke regio wordt het aanbod naar mensen in armoede verspreid. De samenwerkingsmogelijkheden tussen de verenigingen waar armen het woord nemen en de Centra voor Geestelijke Gezondheidszorg worden onderzocht zodat de toegang tot het aanbod voor mensen in armoede wordt verbeterd. - Er is meer outreachende hulpverlening in de geestelijke gezondheidszorg. - Er is meer aandacht voor nazorg. - De wachtlijsten van de CGG's worden verminderd door aanbodsvorhoging en door betere netwerking en samenwerking van de geestelijke gezondheidsactoren. We vergelijken goede praktijken en toetsen ze op hun haalbaarheid voor verdere implementatie in andere regio's. Het beoogd resultaat: voldoende bekendheid en methodiek om een betere samenwerking tot bevordering van de laagdrempeligheid en de toegankelijkheid van de diensten. Er worden zeven				

	projecten voor de eerstelijnspsychologische functie opgestart in Vlaanderen, één in elke provincie en één in het tweetalig gebied Brussel Hoofdstad voor een periode van drie jaar 2011-2013 via een oproep gericht aan alle eerstelijnsactoren. We financieren gedeeltelijk het project van CERA dat <u>goede lokale samenwerkingspraktijken</u> tussen verenigingen waar armen het woord nemen (nulde lijn) en Centra Geestelijke Gezondheidszorg (CGG, tweede lijn) wil ondersteunen. De Centra Algemeen Welzijnswerk worden betrokken als derde partner om zorg te dragen voor andere deeldomeinen (eerste lijn). In overleg tussen de projectpartners worden partners geselecteerd. In elke provincie en Brussel zal een samenwerkingsconcept tussen de betrokken partners geselecteerd worden. Deze lokale praktijken lopen twee jaar en worden inhoudelijk ondersteund door het Vlaams Netwerk, die op haar beurt wetenschappelijke begeleiding krijgt van Prof. Dr. Jozef Corveleyn. Een nieuwe regelgeving is in de maak over verplichte patiëntenbijdrage in de CGG, en de toepassing van een verlaagd tarief. Ook de patiëntenbijdrage die te betalen zal zijn in de projecten eerstelijnspsychologische functie, zullen met dezelfde tarieven werken, dus ook het sterk verminderd tarief voor Omnia's Goed-gevoel-Stoel (doelstelling: mensen in armoede psychisch weerbaarder maken en aandacht voor geestelijke gezondheidszorg op een duurzame wijze integreren in de werking van de vereniging waar armen het woord nemen). De goed-gevoel-stoel is een actie die behoort tot het project Fit in je Hoofd. Budget: 250.000 euro (van 15-10-2010 tot en met 31-12-2012) Verdere implementatie van de goed-gevoel-stoel via trainingen en vormingen voor begeleiders (door VGeZ). Finaliseren van de gesprekken tussen kabinet en CERA omtrent de projecten om lokale samenwerkingsafspraken op te zetten tussen CGG en verenigingen waar armen het woord nemen. Het doel is om geestelijke gezondheidszorg bij mensen in armoede bespreekbaar te maken, goede samenwerkingsafspraken te maken waarin ook CAW en ervaringsdeskundigen kunnen betrokken worden en begeleidingen op maat op te starten. Een adviesgroep onder leiding van professor Jozef Corveleyn begeleidt dit project. Opstart van 7 projecten betreffende de eerstelijnspsychologische functie (budget: 1.360.000 euro). Verdere implementatie van de goed-gevoel-stoel Projectoproep 'armoede en geestelijke gezondheidszorg: Oog voor elkaar, ook met elkaar. Selectie en opstart van de projecten. Het Vlaams Netwerk van Verenigingen Waar Armen het Woord Nemen is actief betrokken in de selectie van de projecten en in de stuurgroep die de projecten opvolgt. Het project loopt van 15-05-2012 tot 15-04-2014. Er is een budget ter beschikking van 328.200 euro voor 3 jaar (CERA: 131.000,00 + Vlaamse Overheid: 136.000,00 + Porticus: 44.000,00 + Vlaams Netwerk van Verenigingen waar Armen het Woord nemen 17.200,00). Het 4ste voorschot van het project (61.200€) is uitbetaald. Opvolging van de 7 projecten betreffende de eerstelijnspsychologische functie. Publicatie BVR patiëntbijdragen CGG sector in Belgisch Staatsblad
2010	
2011	
2012	
2013	Opvolging van de 7 projecten betreffende de eerstelijnspsychologische functie. Opvolging van de projecten 'Oog voor elkaar, ook met elkaar'. Het 2de voorschot van het project (61.200€) wordt uitbetaald 1 mei 2013: inwerkingtreding BVR patiëntbijdragen CGG sector
2014	Driejaarlijkse projecten eerstelijnspsychologische functie evalueren en nagaan hoe deze functie het best geïmplementeerd wordt in Vlaanderen. Evaluatie projecten 'Oog voor elkaar, ook met elkaar'. Het saldo van het project (13.600€) wordt uitbetaald na goedkeuring van de verantwoordingsstukken

ACTIE	74. De inkomensgerelateerde bijdrage in de gezinszorg wordt behouden maar de berekening wordt vereenvoudigd en geautomatiseerd. De bijdrage voor aanvullende thuiszorg wordt eveneens inkomensgerelateerd.					fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD7 De Vlaamse Overheid maakt werk van een leefbaar inkomen voor mensen in armoede					status	In uitvoering
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD7.1 De toekenning van financiële tegemoetkomingen wordt geoptimaliseerd.					indicator	/
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Vandeuren			evaluatie	/	
	administratie	VAZG team Eerstelijn en Thuiszorg					
	kabinet						
betrokkenen	administratie						
	Een geautomatiseerde en vereenvoudigde berekening van de gebruikersbijdragen voor gezinszorg en aanvullende thuiszorg (poetshulp, karweihulp en professionele oppashulp), op basis van inkomen en gezinsamenstelling. In overleg met de sector worden de principes van de nieuwe schaal besproken vanuit de invalshoek van de diensten en van de gebruikers, waarbij ook aandacht werd besteed aan de betaalbaarheid voor de laagste inkomensgroepen. Overleg met het Vlaams Network van Verenigingen waar Armen het Woord Nemen zal plaatsvinden over de communicatie van het nieuwe bijdragesysteem en om afspraken te maken mbt de evaluatie. De nieuwe bijdrageregeling zal geleidelijk worden ingevoerd met een overgangsregeling voor bestaande gebruikers. Voor hen zal de huidige bijdrage bevroren worden en geïndexeerd. Dit laat toe om de nieuwe regeling op al zijn consequenties op micro-niveau verder te evalueren begin 2013 met het oog op eventueel bijstellingen die zullen inwerkingtreden in 2014. Bij die evaluatie moet het Vlaams Network worden betrokken, zodat de ervaringen van mensen in armoede meegenomen worden in de evaluatie.						
korte inhoud actie							
	2010	Er vindt overleg met de sector plaats over een eenvoudig en transparant berekeningsmechanisme voor de gebruikersbijdrage voor gezinszorg, en over het invoeren van een inkomensgerelateerde gebruikersbijdrage voor aanvullende thuiszorg (poetshulp, karweihulp en professionele oppashulp).					
		Op basis van de resultaten van simulaties, die in de periode augustus-september 2011 uitgevoerd worden, worden de definitieve principes afgesproken en vastgelegd					
Stappenplan en Budget	2011						
	2012	Er wordt een ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering opgesteld, waarin de bijdrageberekening voor de diensten gezinszorg en aanvullende thuiszorg geregeld wordt. Na de principiële goedkeuring van dat besluit door de Vlaamse Regering worden erbij de Privacycommissie machtigingen aangevraagd die nodig zijn om de rechtstreekse bevraging van persoonsgegevens bij het Rijksregister/Bisregister en van fiscale gegevens bij de FOD Financiën mogelijk te maken. Er wordt een applicatie ontwikkeld om de automatische berekening van de bijdrage mogelijk te maken. Die applicatie wordt geïntegreerd binnen Vesta. De berekeningsmodule wordt getest en daarna geïmplementeerd. Vanaf eind 2012 zullen de diensten de berekeningsmodule kunnen gebruiken bij wijze van test (= dubbel lopen).					

	2013	Vanaf 1/1/2013 moeten de erkende diensten voor gezinszorg en aanvullende thuiszorg het nieuwe berekeningssysteem voor de gebruikersbijdragen voor gezinszorg en aanvullende thuiszorg toepassen, waarbij de nieuwe bijdrageschaal wordt toegepast voor de nieuwe gebruikers. Vanaf die datum zullen de kosten voor gezinszorg, poets-, karwei-, en zowel vrijwillige als professionele oppashulp ook opgenomen worden in de maximumfactuur.
	2014	De nieuwe regeling wordt geëvalueerd. Indien nodig gebeurt bijsturing.

ACTIE	172/174/175. Mensen in armoede worden op gepaste wijze gesensibiliseerd tot deelname aan zinvolle preventieve onderzoeken, zoals Vlaamse bevolkingsonderzoeken. Het beleid concentreert zich sterker op risicogroepen (in het kader van dit plan: mensen in armoede). Participatieve ontwikkeling van methodieken.		fiche	geclusterd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD13 De Vlaamse Overheid voert een effectief gezondheids- en welzijnsbeleid		status	Continu
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD13.2 Participatieve campagnes en lokale acties voor gezond leven zijn op maat gemaakt van en uitgevoerd met mensen in armoede		indicator	Nog te bepalen (zie omschrijving actie)
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Vandeuren	evaluatie	Aan de hand van de monitoring van de indicatoren (afh. van realisatie van de actie: met name het vinden van indicatoren + bronnen). Volgens model dat ontwikkeld wordt door het steunpunt WVG (Procesevaluatie). Aan de hand van rapporteringen over jaarplannen van betrokken organisaties.
betrokkenen	administratie	VAZG - PET	mensen in armoede	Netwerk van verenigingen waar Armen het woord nemen
	administratie		andere actoren	Centrum voor Kankeropsporing en andere organisaties voor andere bevolkingsonderzoeken, zorgverleners, VIGEZ. Logo's, lokale besturen en VVSG, samenlevingsopbouw, enz.
korte inhoud actie	Bij het uitwerken van initiatieven wordt samengewerkt met relevante organisaties voor het bereiken van mensen in armoede. Ten minste voor het bevolkingsonderzoek naar borstkanker, worden drempels voor mensen in armoede weggewerkt. De gezondheidsdoelstelling voor borstkankeropsporing wordt geëvalueerd, met aandacht voor het bereik van kwetsbare groepen, waaronder mensen met een lagere socio-economische status (SES). Bij het ontwikkelen van gezondheidsbevorderende methodieken en materialen - in samenwerking met mensen in armoede - wordt aandacht besteed aan het zoeken naar methodieken die effectief en doelmatig zijn in het motiveren van mensen in armoede tot volgehouden gezond gedrag. Expertisecentra (thematisch en thema-overstijgend) nemen dit criterium in hun beheersovereenkomsten op. Ontwikkeling en evaluatie van methodieken door VIGEZ en andere partnerorganisaties, gericht op kansarmen, gebeurt in samenwerking met (het netwerk van) verenigingen waar armen het woord nemen of ervaringsdeskundigen en organisaties die de doelgroep bereiken. Binnen de actieplannen voor de realisatie van Vlaamse gezondheidsdoelstellingen wordt nagegaan of er voldoende strategieën en methodieken zijn uitgewerkt die even toegankelijk zijn voor kwetsbare groepen of die zich specifiek richten op kansarmen. Niettegenstaande het gratis aanbod en een systeem van actief uitnodigen bij bijvoorbeeld het bevolkingsonderzoek naar borstkanker, blijkt dat mensen in armoede minder participeren aan preventieve onderzoeken en veronderstellen we in Vlaanderen dat zij ook minder deelnemen aan bevolkingsonderzoeken dan de doorsnee bevolking. Hun participatie ligt wel hoger dan bij opportunistische of wilde screening. Indicatoren en bronnen voor monitoring zoeken. Drempels inventariseren. Methodieken om drempels te verlagen inventariseren, ontwikkelen en uittesten in pilootprojecten. De			

Stappenplan en Budget		methodieken worden bij voorkeur lokaal ingezet en spelen best in op aanwezige motivatie bij de doelgroep en zijn best interactief. Waar mogelijk moeten methodieken participatief ontwikkeld worden die voor geen enkele sociale groep drempels hebben. Waar dit niet kan moet voorzien worden in een aanpak voor specifieke groepen. Methodieken implementeren (dissemineren en uitvoeren). De gezondheidsdoelstellingen (rond suïcidepreventie, borstkankeropsporing, tabak, alcohol en drugs en voeding en beweging) worden het jaar na het verstrijken van de looptijd geëvalueerd, met aandacht voor de gegevens in het bereik van kwetsbare groepen, om het jaar daarna te kunnen starten met een hernieuwde doelstelling. Effecten monitoren. Er wordt doorgewerkt op basis van de algemene aanpak met als doel: verkleinen van de sociale gradiënt in deelname aan preventieve onderzoeken zoals bevolkingsonderzoeken als hefboom voor gelijke kansen op lang en gezond leven.
	2010	Stand van zaken : VIGEZ en Consortium.
	2011	Indicatoren en bronnen voor monitoring zoeken. Nulmeting. Drempels verder inventariseren, methodieken inventariseren, ontwikkelen en uittesten.
	2012	Idem, werkzame methodieken implementeren en monitoren. Bij nieuwe bevolkingsonderzoeken van in het begin rekening houden met bereik van mensen in armoede. Jaarplannen beheersovereenkomsten houden o.a. rekening met bereiken van mensen in armoede. Evaluatie gezondheidsdoelstelling borstkankeropsporing en gezondheidsconferentie rond de 3 Vlaamse bevolkingsonderzoeken naar kanker 14-06: VPAO gezondheidspromotie en ziektepreventie
	2013	Idem, met inbreng van nieuwe accenten uit gezondheidsconferentie en hernieuwde gezondheidsdoelstelling.
2014		Idem 2012 met inbreng van nieuwe accenten uit gezondheidsconferentie en hernieuwde gezondheidsdoelstelling.

ACTIE	167/178/179/181 Preventieve maatregelen stimuleren die leven in een gezonde omgeving realiseren voor mensen in armoede in combinatie met fiche 'Lokaal beleid en Logo's'		fiche	geclusterd
	Er wordt een preventieve aanpak ontwikkeld in elke kleinstedelijke regio voor de toegang tot een gepast en toereikend aanbod van preventie, hulp en zorg.			
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD13 De Vlaamse Overheid voert een effectief gezondheids- en welzijnsbeleid		status	In uitvoering
	OPERATIONELE DOELSTELLING	OD13.2 Participatieve campagnes en lokale acties voor gezond leven zijn op maat gemaakt van en uitgevoerd met mensen in armoede	indicator	Indicatorenbevraging VIGEZ; Problematiek opgenomen in lokale sociale beleidsplannen; Registratiegegevens Logo's?
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Vandeuren	evaluatie	Enkel mogelijk indien bijkomend budget. Rapportering diverse organisaties en projecten.
	administratie	VAZG – TOVO – PET - ELZ		
betrokkenen	kabinet	Kabinet Schauvliege Relevante kabinetten voor een facettenbeleid	mensen in armoede	Netwerk van Verenigingen waar Armen het woord nemen of organisaties die zich tot deze doelgroep richten (oa Vlaams Netwerk Samenlevingsopbouw en Demos). Samenwerking, deskundigheidsbevordering (wederzijds), projecten. Medisch milieukundigen in de Vlaamse Logo's
	administratie	Departement LNE Overheden die met VVSG samenwerken; relevant voor facettenbeleid	andere actoren	Logo's voor disseminatie van methodieken - naar lokale preventieorganisaties - lokale besturen (gemeente en OCMW met oog op integraal lokaal preventief gezondheidsbeleid in het kader van het lokaal sociaal beleidsplan <u>VIGEZ en VAD</u> in samenwerking met VWSG en Logo's:
				- voor methodiek ontwikkeling voor gezonde gemeenten en facettenbeleid - deskundigheidsbevordering

				- driejaarlijkse indicatorenmeting van het lokaal preventieve gezondheidsbeleid en specifiek van de aandacht voor maatschappelijk kwetsbare groepen VVSG voor opname van gezondheids-facettenbeleid in ondersteuning lokaal sociaal beleid SEL's voor het geven van een insteek aan de lokale besturen voor het onderdeel eerstelijns van het lokaal sociaal beleidsplan.
		</		

	samen met de Logo's. Advies naar lokaal facettenbeleid voor het screenen van beleidskeuzes op hun gezondheidsimpact voor kwetsbare groepen, voor het inbouwen van stimulansen tot gezond gedrag en van een gezonde omgeving in de andere beleidsdomeinen.
	Het domein gezondheid kan niet alle acties in een facettenbeleid dragen en de lokale besturen moeten gestimuleerd worden om naar hun keuzes te kijken met de bril van gelijke kansen op gezond gedrag. Ook voor gezondheidsbevordering op maat kunnen beleidssectoren als onderwijs, doelgroepenbeleid of welzijn een belangrijke rol opnemen. Een algemene strategie om de toegang tot preventieve te verbeteren voor personen met een lagere SES en om een duurzaam integraal beleid hiertoe op lokaal vlak te garanderen. Hierbij inzetten op een lokale aanpak, participatieve doe-activiteiten die inspelen op aanwezige motivaties en een facettenbeleid. Het huidig ad hoc project voeding en beweging in kleine gemeenten gaat hier al gedeeltelijk op in. Lokale besturen en OCMW's aanzetten een luik gezondheid op te nemen in hun lokaal sociaal beleidsplan (gemeenteraadverkiezingen in 2012). Logo's en SEL's kunnen sociaal ondersteunen. De SEL's hebben o.a., als opdracht, het adviseren van de lokale besturen bij de opmaak van het onderdeel eerste lijn van hun lokaal sociaal beleidsplan. Zij kunnen een insteek geven voor initiatieven die de lokale besturen kunnen nemen om de toegankelijkheid in de gezondheidszorg te verhogen voor personen in armoede. Waar mogelijk moeten methodieken participatief ontwikkeld worden die voor geen enkele sociale groep drempels hebben. Waar dit niet kan moet voorzien worden in een aanpak voor specifieke groepen. Het verwachte resultaat is voldoende bekendheid en methodieken aan te reiken aan het lokale beleid voor een toegankelijk aanbod aan duurzame preventieve acties gericht op de meest relevante thema's.
2010	Er werd hiervoor een specifieke actiefocus voor Logo's geformuleerd. Afwachten hoe de projecten van Logo's hier op zullen antwoord geven. Voorbeeld timing concrete acties (178-179): 2 lood-in-bloed metingen Hoboken (voorjaar – najaar); humane biomonitoring Genk-Zuid; humane biomonitoring Menen;
2011	Problematiek op agenda plaatsen van gemeenten, Logo's, preventieorganisaties en organisaties die methodieken ontwikkelen en ondersteuning bieden. Consensus over algemene strategie. Voorbeeld timing concrete acties (178-179): 2 lood-in-bloed metingen Hoboken (voorjaar – najaar); humane biomonitoring Genk-Zuid; humane biomonitoring Menen; eerste toepassingspogingen SONG-scan (Kon. Boudewijnstichting) in projectvoorbereidingen;
2012	Methodieken ontwikkelen: VIGEZ en VAD werken in 2012 aan een aanbod voor lokale besturen om preventieve gezondheid op te nemen in hun beleids- en beheerscyclus. Logo's werkten in 2012 en daarvoor vooral projectmatig en ook al geïntegreerd naar gemeenten en bereiden zich voor om het geïntegreerd werken vanaf 2013 planmatiger te voorzien mbv de nieuwe materialen van VIGEZ en VAD. Voorbeeld timing concrete acties (178-179): 2 lood-in-bloed metingen Hoboken (voorjaar – najaar) 14-06: VPAO gezondheidspromotie en ziektepreventie De SEL's voeren jaarlijks hun opdrachten uit door ander andere, met de lokale besturen samen te werken voor het luik eerstelijnsgezondheidszorg. De acties op dat vlak verschillen naargelang het SEL.
2013	Methodieken ontwikkelen. Goede praktijken en deskundigheidsbevordering Het nieuwe VIGEZ/VAD- materiaal om gemeentelijk geïntegreerd te werken wordt door Logo's verspreid naar de gemeenten vanaf 2013. Binnen de hot-spot humane biomonitoring Genk-Zuid, Menen en de Gentse kanaalzone wordt een participatietraject terug opgenomen, verdergezet of opgezet De SES analyse van het surveillanceproject "Onderzoek steekproef van Vlaamse woningen naar de gezondheid van het binnenklimaat" wordt vertaald naar beleidsvoorstellen.
2014	Goede praktijken en deskundigheidsbevordering

Stappenplan en Budget

ACTIE	"Toegankelijke methodieken" 173: Preventie-initiatieven zijn beter toegankelijk voor mensen in armoede (vb. seksuele gezondheid waaronder anticonceptie, rookstop (en ruimer TAD), gezonde voeding en beweging, bevordering van geestelijke gezondheid, vaccinaties, initiatieven gezondheid en milieu, CO-ongevallen, ...). 174-175: Het beleid concentreert zich sterker op risicogroepen (in kader van dit actieplan: mensen in armoede). Participatieve ontwikkeling van methodieken. 177: Goede praktijken worden sectoroverstijgend verspreid 180: Gezonde voeding en beweging worden meer toegankelijk gemaakt voor mensen in armoede: In het kader van de werkgroep voeding en beweging worden er specifieke initiatieven ontwikkeld om mensen in armoede aan te zetten tot meer actief bewegen				fiche	geclusterd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD13 De Vlaamse Overheid voert een effectief gezondheids- en welzijnsbeleid			status	In uitvoering	
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD 13.2 Participatieve campagnes en lokale acties voor gezond leven zijn op maat gemaakt van en uitgevoerd met mensen in armoede			indicator	jaarplannen beheersovereenkomsten houden o.a. rekening met bereiken van mensen in armoede	
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Vandeurzen		evaluatie	Enkel mogelijk indien bijkomend budget; Rapportering diverse organisaties en projecten	
	administratie	VAZG PET, TOVO _{xx}		mensen in armoede	Netwerk van verenigingen waar Armen het woord nemen.	
	kabinet	Kabinet Van den Bossche Kabinet Muyters		andere actoren	Logo's, ViGEZ; steunpunt CAW's, minderhedencentrum, VVSG-OCMW's, Samenlevingsopbouw, divers ethemorganisatie, huisartsen ...	
betrokkenen	administratie	RWO voor CO-ongevallen			SAW, (mbt voeding en beweging project)	
korte inhoud actie 173	- CAW's, OCMW's, minderhedencentra, buurtwerkingen, verenigingen en andere welzijnssectoren die kwetsbare groepen bereiken worden betrokken bij preventieve gezondheidsdoelstellingen en bereiken mensen in armoede en allochtone gezinnen. Deskundigheidsbevordering in gezondheidsbevordering op maat van kwetsbare groepen wordt gestimuleerd. - Het gratis vaccinatieaanbod (via het Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid, Kind&Gezin en CLB) blijft een belangrijk aandachtspunt voor ziektepreventie. - Brede disseminatie en ontwikkeling in samenwerking van toegankelijke preventiematerialen en -projecten - De weerstanden van welzijn- en armoedeorganisaties om mee te werken aan de ontwikkeling en uitvoering van preventieve programma's naar mensen in armoede worden in kaart gebracht.					

	Bij de ontwikkeling van methodieken gericht op de doelgroep wordt rekening gehouden met de reeds opgedane ervaringen (meer focus op ervaring dan op kennis en attitude, incentives en beloningen voor participatie, niet-stigmatiserend door opname in een ruimere communicatie, aandacht voor financiële drempels) - Bij het ontwikkelen van gezondheidsbevorderende methodieken en materialen - in samenwerking met mensen in armoede - wordt aandacht besteed aan het zoeken naar methodieken die effectief en doelmatig zijn in het motiveren van mensen in armoede tot volgehouden gezond gedrag. Expertisecentra (thematisch en themaoverstijgend) nemen dit criterium in hun convenanten op. - Ontwikkeling en evaluatie van methodieken door VIGeZ en andere partnerorganisaties, gericht op kansarmen, gebeurt in samenwerking met (het netwerk van) verenigingen waar armen het woord nemen of ervaringsdeskundigen en organisaties die de doelgroep bereiken. <u>In jaarplan VIGeZ 2012 werd een concrete samenwerking tussen VIGeZ en Vlaams Netwerk waar armen het woord nemen overeengekomen en uitgeschreven voor 1 project.</u> - Binnen de actieplannen voor de realisatie van Vlaamse gezondheidsdoelstellingen wordt nagegaan of er voldoende strategieën en methodieken zijn uitgewerkt die even toegankelijk zijn voor kwetsbare groepen of die zich specifiek richten op kansarmen
korte inhoud actie 174-175	- De goede praktijken voor het bevorderen van gezond leven bij mensen in armoede worden intersectoraal op locoregionaal niveau verspreid door gezondheidsbevordering (Logo's i.s.m. VIGeZ) en partner- en terreinorganisaties gezondheidsbevordering, verenigingen, OCMW's en CAW's, samenlevingsopbouw, opvoedingsondersteuning, minderheidscentra, ... <u>De hoeveelheid en kwaliteit van projecten van Logo's met aandacht voor kansarmen kan indicator zijn voor mate van disseminatie bij hun netwerk.</u>
korte inhoud actie 177	- Er wordt een oproep gelanceerd met als doel mensen in armoede op een lokaal niveau samen meer te laten bewegen. De projectoproep wil steun verlenen aan projecten die via beweging de gezondheid van mensen in armoede bevorderen. Projectmiddelen kunnen aangevraagd worden voor lokale initiatieven die de drempels verlagen die mensen in armoede ervaren voor beweging en deelname aan bewegingsactiviteiten. Door het thema beweging binnen te brengen in bestaande werkingen met of voor mensen in armoede, door praktijkgericht te werken, kunnen deze projecten beweging bij mensen in armoede bevorderen. Sociaal contact en positieve ervaringen staan hierbij centraal binnen een samenwerking tussen de domeinen welzijn, gezondheid en beweging. <u>Ondertussen werden er twee oproepen gelanceerd en voor 294.000 euro aan middelen geïnvesteerd in deze projecten.</u> - De realisatie van een toegankelijk aanbod aan gezonde voeding wordt gekoppeld aan de promotie van een gezonde leefstijl op maat van mensen in armoede (incl. allochtone mensen in armoede): in concreto: herwerkte oefening voor kansarmen: disseminatie en uitvoering stimuleren.
korte inhoud actie 180	De drempels voor deelname aan het aanbod moeten overbrugd worden. Niet enkel moet de focus op het aanbod liggen, maar daarbij moeten in kaart worden gebracht welke drempels, welke projecten bestaan evenals alle partners die een aanbod hebben moeten betrokken worden en opgelijst worden.
Algemene aanpak geclusterde acties	Huisartsen zijn een belangrijke partner is het actief aansporen van kansarmen om deel te nemen aan preventieacties Deskundigheidsbevordering en engagement van intermediairen zijn belangrijke factoren (in de twee richtingen) WGC richten zich op zwangere vrouwen en jonge ouders. Zij hebben een groot bereik bij deze doelgroep. De vertrouwensrelatie is cruciaal.

	Voor gezondheidsbevordering bij mensen in armoede is het belangrijk om zo lokaal mogelijk te werken, gebruik te maken van werkvormen die inspelen op aanwezige motivaties en via interactieve en doe-activiteiten. Waar mogelijk moeten methodieken participatief ontwikkeld worden die voor geen enkele sociale groep drempels hebben. Waar dit niet kan moet voorzien worden in een aanpak voor specifieke groepen. Er wordt beoogd om voldoende bekendheid, bereidheid en methodiek om de gezondheidsbevordering mogelijk te maken.
2010	<i>Budget:</i> Zie actieplannen voeding en beweging en tabak, alcohol drugs en suïcidepreventie. Voor andere gezondheidsdoelstellingen en seksuele gezondheid geen specifieke middelen voorzien.
2011	- Drempels verder inventariseren - Methodieken inventariseren, ontwikkelen en uittesten. - Projectoproep tot meer en beter bewegen wordt gelanceerd: - o Voor 2011: uiterlijk op 15/09/2011 voor projecten die van start gaan vanaf 01/12/2011 - o Voor 2012: uiterlijk op 30/04/2012 voor projecten die van start gaan vanaf 01/09/2012 - o Op 15/11/2011 worden de geselecteerde projecten van de eerste oproep bekendgemaakt. - Budget 375.000 euro
2012	- Methodieken inventariseren, ontwikkelen en uittesten - werkzame methodieken implementeren en monitoren. - 14-06: VPAO gezondheidspromotie en ziektepreventie - -concrete samenwerking VIGEZ en Vlaams netwerk in 1 project - Uitbreiding netwerk VIGEZ met organisatie CEDES om een werking met aandacht voor sociale gradient te bekomen
2013	Idem –feedback over de samenwerking VIGEZ en Vlaams Netwerk als basis voor afspraken voor verder samenwerking - (174-175) In het ontwerp van actieplan bij een (ver)nieuw(d)le Vlaamse Gezondheidsdoelstelling Vaccinaties 2013-2020 is expliciet aandacht voor het wegwerken van ondervaccinatie bij risicogroepen - wat groepen zijn die nogal eens overlappen met armoedegroepen – via een aanpak met een specifiek vaccinatie team. Ontwerp van gezondheidsdoelstelling en actieplan worden voorgelegd aan Vlaamse Regering en Parlement
2014	idem

ACTIE	188. Op basis van de evaluatie van de projecten in de thuiszorg (2008-2009) in verband met zorg op maat met (kans)armen worden de aangeleverde beleidsadviezen getoetst op good-practice en haalbaarheid om daarna geïmplementeerd te worden in de sector.					fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD13 De Vlaamse Overheid voert een effectief gezondheids- en welzijnsbeleid					status	In uitvoering
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD13.3 Het aanbod aan woonzorgvoorzieningen bereikt ook ouderen in (stille) armoede					indicator	
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Vandeuren			evaluatie		
	administratie	VAZG team Eerstelijns en Thuiszorg					
betrokkenen	kabinet				mensen in armoede	Vlaams Netwerk van Verenigingen waar armen het woord nemen	
	administratie				andere actoren	Diensten voor gezinszorg en aanvullende thuiszorg	
korte inhoud actie	We stimuleren de toegankelijkheid van de thuiszorg voor mensen in armoede en maken dit een aandachtspunt in het beleid. Met het Vlaams Netwerk van Verenigingen waar Armen het Woord Nemen worden de beleidsadviezen besproken.						
Stappenplan en Budget	2010	Evaluatie projecten kansarmoede + overleg sector gezinszorg					
		We willen de evaluatie van de projecten in de gezinszorg in verband met zorg op maat voor (kans)armen aangrijpen om er nieuwe (beleids)acties op te enten					
		Formuleren beleidsacties:					
	2011	- Gebruikers die geconfronteerd worden met (kans)armoede van de diensten gezinszorg en aanvullende thuiszorg vragen meer opvolging, ondersteuning en multidisciplinair overleg. Ook de verzorgenden in deze complexere zorgsituaties vragen extra begeleiding. Dit zorgt ondermeer voor extra werkdruk bij het begeleidend personeel van gezinszorg. In het najaar 2011 wordt een aanbesteding via overheidsopdracht uitgeschreven. Het onderzoek moet in kaart brengen welk de werkbelasting van het begeleidend personeel van gezinszorg is en een voorstel van aangepaste norm aangeven. Op basis van dit onderzoek zal op termijn een gepaste omkaderingsnorm ingevoerd worden. - Voor de Diensten Maatschappelijk Werk van de ziekenfondsen zullen vanaf 2013 resultaatsindicatoren ingevoerd worden. Eén van de indicatoren richt zich naar mensen met een beperkt inkomen en/of een beperkt sociaal netwerk. Het voorstel is dat ten minste 25 % van het totaal aantal bereikte gebruikers (in het betrokken werkdruk) een beperkt inkomen en/of een beperkt sociaal netwerk heeft.					
	2012	Vertalen naar regelgeving: gebruikersbijdrage gezinszorg en aanvullende thuiszorg IGO/leefloon (inwerkingtreding uitgesteld tgv uitstel IMAF). Start van het onderzoek "omkadering" gezinszorg zoals aangegeven bij beleidsacties 2011. Dit onderzoek loopt tot 30 juni 2013 en moet resulteren in een gepaste omkaderingsnorm voor het begeleidend personeel gezinszorg die rekening houdt met de specifieke noden en kenmerken van gezinnen met complexere zorgsituaties zoals kansarme gezinnen, gezinnen met personen met een handicap, personen met dementie e.a.					
2013	De resultaatsindicatoren van de Diensten Maatschappelijk Werk van de ziekenfondsen gaan in voege.						
2014	Implementatie van aangepaste omkaderingsnorm begeleidend personeel diensten gezinszorg en aanvullende thuiszorg (aezinszorg)						

ACTIE	74. De inkomensgerelateerde bijdrage in de gezinszorg wordt behouden maar de berekening wordt vereenvoudigd en geautomatiseerd. De bijdrage voor aanvullende thuiszorg wordt eveneens inkomensgerelateerd.					fiche	bijgestuurd	
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD7 De Vlaamse Overheid maakt werk van een leefbaar inkomen voor mensen in armoede					status	In vertraging	
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD7.1 De toekenning van financiële tegemoetkomingen wordt geoptimaliseerd.					indicator	/	
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Vandeuren				evaluatie	/	
	administratie	VAZG team Eerstelij en Thuiszorg						
	kabinet					mensen in armoede	Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen	
betrokkenen	administratie					andere actoren	diensten voor gezinszorg en aanvullende thuiszorg en diensten voor logistieke hulp	
korte inhoud actie	Een geautomatiseerde en vereenvoudigde berekening van de gebruikersbijdragen voor gezinszorg en aanvullende thuiszorg (poetschulp, karweihielp en professionele oppashulp), op basis van inkomen en gezinsamenstelling. In overleg met de sector worden de principes van de nieuwe schaal besproken vanuit de invalshoek van de diensten en van de gebruikers, waarbij ook aandacht wordt besteed aan de betaalbaarheid voor de laagste inkomensgroepen. Overleg met het Vlaams Netwerk van Verenigingen waar Armen het Woord Nemen zal plaatsvinden over de communicatie van het nieuwe bijdragesysteem en om afspraken te maken mbt de evaluatie. De nieuwe bijdrageregeling zal geleidelijk worden ingevoerd met een overgangsregeling voor bestaande gebruikers. Voor hen zal de huidige bijdrage bevroren worden en geïndexeerd. Dit laat toe om de nieuwe regeling op al zijn consequenties op micro-niveau verder te evalueren vanaf de invoering van de nieuwe regeling. Bij die evaluatie moet het Vlaams Netwerk worden betrokken, zodat de ervaringen van mensen in armoede meegenomen worden in de evaluatie.							
	2010	Er vindt overleg met de sector plaats over een eenvoudig en transparant berekeningsmechanisme voor de gebruikersbijdrage voor gezinszorg, en over het invoeren van een inkomensgerelateerde gebruikersbijdrage voor aanvullende thuiszorg (poetschulp, karweihielp en professionele oppashulp).						
	2011	Op basis van de resultaten van simulaties, die in de periode augustus-september 2011 uitgevoerd worden, worden de definitieve principes afgesproken en vastgelegd.						
	2012	Op 10 februari 2012 keurt de Vlaamse Regering de conceptnota "Berekeningswijze gebruikersbijdrage (diensten voor gezinszorg en aanvullende thuiszorg en diensten voor logistieke hulp)" goed. Op basis van die conceptnota worden er machtigingen aangevraagd bij het Sectoraal comité van de Sociale Zekerheid en van de Gezondheid en bij het Sectoraal comité voor de Federale Overheid. Die sectorale comités geven respectievelijk op 3 april 2012 (beraadslaging nr. 12/030) en 29 maart 2012 (beraadslaging FO nr. 05/2012) een machtiging, zodat de noodzakelijke gegevensstromen voor de automatische berekening van de gebruikersbijdrage opgezet kunnen worden tussen Vesta en de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid (KSZ), het Rijksregister/Bisregister en de FOD Financiën. Op 20 juli 2012 keurt de Vlaamse Regering het besluit betreffende de wijze waarop de diensten voor gezinszorg en aanvullende thuiszorg en de diensten voor logistieke hulp de persoonlijke bijdrage bepalen die aangerekend wordt aan de gebruiker principieel goed. Er wordt een applicatie ontwikkeld om de automatische berekening van de bijdrage mogelijk te maken. Die applicatie wordt geïntegreerd binnen Vesta. De						

		berekeningsmodule wordt getest en daarna geïmplementeerd.
	2013	<i>Omwille van een aantal noodzakelijke besparingen die doorgevoerd moesten worden bij de opmaak van de begroting van 2013, kan de maximumfactuur in de thuiszorg niet van start gaan op de geplande datum, 1 januari 2013. Aangezien de nieuwe regeling voor de berekening van de gebruikersbijdrage voor gezinszorg en aanvullende thuiszorg samenhangt met die maximumfactuur, kan die voorlopig ook niet ingevoerd worden. Zodra er voldoende financiële middelen beschikbaar zijn, zullen de maximumfactuur in de thuiszorg en de nieuwe regeling voor de berekening van de gebruikersbijdrage alsnog ingevoerd worden. Daarom lopen de voorbereidingen daarvoor, bijvoorbeeld op het vlak van ICT, gewoon verder.</i>
	2014	Zie 2013.

ACTIE	176. De werking van de wijkgezondheidscentra wordt versterkt	fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD13 De Vlaamse Overheid voert een effectief gezondheids- en welzijnsbeleid	status	In uitvoering
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD13.1 De toegang van mensen in armoede tot een gepast en toereikend aanbod van preventie, hulp en zorg wordt bevorderd.	indicator	
verantwoordelijken	kabinet administratie	evaluatie	
	kabinet administratie	mensen in armoede	Netwerk van verenigingen waar Armen het woord nemen. Deskundigheidsbevordering wordt een belangrijke factor.
	Administratie	andere actoren	Logo's als structurele samenwerkingspartners voor lokale netwerking in gezondheidsbevordering en ziektepreventie
korte inhoud actie	Lokale entiteiten zijn de meest betrokkenen bij de armoedebeleving. Hun capaciteit verdient voldoende ondersteuning. Niet overal zijn wijkgezondheidscentra en moet dus ook aandacht gegeven worden aan het versterken van lokale capaciteiten waar geen centrum is. Een ontwerp besluit van de Vlaamse Regering wordt voorbereid betreffende samenwerkingsverbanden op niveau van de praktijkvoering in de eerstelijnsgezondheidszorg door de opmaak van een reguleringssimulacranalyse. De wijkgezondheidscentra zullen in dit besluit opgenomen worden als samenwerkingsverbanden met als specifieke doelgroep de kansarmen. De rol van de wijkgezondheidscentra in kansarme buurten wordt versterkt en uitgebreid, met het oog op het dichtn van de gezondheidskloof voor mensen met een laag inkomen. De toegankelijkheid van het aanbod van geestelijke gezondheidszorg wordt verbeterd. Evaluatie en ondersteuning van de werking met de Logo's en met het lokaal beleid. <i>Het blijft belangrijk om voor ogen te houden dat de ondersteuning en financiering van de wijkgezondheidscentra een verantwoordelijkheid is van het RIZIV. Vanuit Vlaanderen willen we de wijkgezondheidscentra versterken door te werken, samen met vertegenwoordigers, aan kwaliteitscriteria voor de wijkgezondheidscentra. Daarnaast hebben ze toegang tot de VIPA-financiering en willen we de wijkgezondheidscentra versterken door hen te betrekken in het project 'eerstelijnspsychologen'.</i>		
Stappenplan en Budget	2010	In het kader van de gezondheidsbevordering en het dichtn van de gezondheidskloof, zal er een RIA opgemaakt worden voor een nieuwe besluit van de Vlaamse Regering betreffende samenwerkingsverbanden op niveau van de praktijkvoering in de eerstelijnsgezondheidszorg. Het is de bedoeling om de wijkgezondheidscentra als specifieke organisaties op te nemen als onderdeel van dit besluit als organisaties met speciale expertise en specifieke opdrachten in de buurtgerichte gezondheidspromotie en eerstelijnszorg voor maatschappelijk kwetsbare groepen. Een oproep voor een piloot met een eerstelijnspsycholoog werd gelanceerd. Budget wordt nog op begroting 2011 vastgelegd (ongeveer 69 000 euro per jaar voor drie jaren). Aan de vereniging voor wijkgezondheidscentra werd gevraagd een voorstel in te dienen om samen met universitaire centra een expertisecentrum voor preventiemethodieken voor mensen met lage SES op te richten.	
	2011		
	2012	<i>Een werkgroep Samenwerking en Kwaliteit in de Eerstelijnsgezondheidszorg werd opgericht, met vertegenwoordigers vanuit alle relevante sectoren (huisartsen, apothekers, tandartsen, verpleegkundigen en vroedvrouwen, ergotherapeuten, algemeen welzijnswork, patiëntenplatform, academische wereld, ziekenfondsen). In deze werkgroep wordt nagedacht over kwaliteitscriteria voor de samenwerkingsverbanden op niveau van de praktijkvoering. In deze kwaliteit vormt toegankelijkheid van het samenwerkingsverband (fysiek, financieel, cultureel) een belangrijk aspect. In april wordt een overleg opgestart met de grote steden om via de techniek van klaverbladfinanciering te onderzoeken of preventiewerkers kunnen</i>	

		toegevoegd worden aan de wijkgezondheidscentra met als opdracht om een gezonde leefstijl via aangepaste methodieken aan te brengen bij de ingeschreven patiënten van het WGC en – in overleg met de stad – bij de populatie van een geografisch afgeleid deel van de stad.
	2013	Aan het Samenwerkingsplatform Eerstelijnsgezondheidszorg wordt een voorstel van kwaliteitscriteria bezorgd ter bespreking. Op basis van de consensus die uit deze bespreking volgt, zullen criteria voor de erkenning van samenwerkingsverbanden op niveau van de praktijkvoering opgesteld worden. Een besluit van de Vlaamse Regering vormt het eindpunt van dit proces.
	2014	De nieuwe erkenningen van samenwerkingsverbanden op niveau van de praktijkvoering in de eerstelijnsgezondheidszorg worden toegekend en opgevolgd.

ACTIE	80. We maken een besluit ter uitvoering van het decreet inzake de subsidiëring van een zelfstandig Vlaams Centrum Schuldbemiddeling					fiche	bijgestuurd	
STRATEGISCHE DOELSTELLING		SD7 De Vlaamse Overheid maakt werk van een leefbaar inkomen voor mensen in armoede					status	Uitgevoerd
OPERATIONELE DOELSTELLING		OD7.2 De Vlaamse overheid zet in op het voorkomen van of bemiddelen in schuldoverlast					indicator	Subsidie Vlaams Centrum Schuldbemiddeling / Vlaams Centrum Schuldenlast
verantwoordelijken		kabinet	Kabinet Vandeuren			evaluatie	Werkingsverslag en structureel overleg met Vlaams Centrum Schuldbemiddeling (Schuldenlast)	
betrokkenen		administratie	Beleidsdomein WVG – afdeling welzijn en samenleving			mensen in armoede		
		kabinet				andere actoren	Vlaams Centrum Schuldbemiddeling, VVSG, SAW	
korte inhoud actie		administratie	Op 10 juli 2008 keurde het Vlaams parlement het decreet houdende wijziging van het decreet van 24 juli 1996 houdende regeling tot erkenning van de instellingen voor schuldbemiddeling in de Vlaamse Gemeenschap goed. Dit decreet geeft de Vlaamse Regering de mogelijkheid om enerzijds de erkende instellingen voor schuldbemiddeling te subsidiëren en anderzijds een vereniging zonder winstoogmerk te subsidiëren als Vlaams Centrum Schuldenlast. Door het opmaken van een Besluit van de Vlaamse Regering (BVR) ter uitvoering van het decreet kan het huidige Vlaams Centrum Schuldbemiddeling (VCS) als zelfstandige vzw gesubsidieerd worden en de toegekende taken volwaardig uitvoeren. In afwachting blijft het VCS een nominatim subsidie ontvangen.					
2010		Overleg over de opmaak van het BVR met het VCS, VVSG en SAW. Subsidiëring van het VCS via een nominatim subsidie. Budget: 374.000 euro						
2011		BVR opge maakt en principieel goedgekeurd op 15 juli 2011. Inwerkingtreding is voorzien voor 01 oktober 2011. Het VCS bereidt de oprichting van de vzw Vlaams Centrum Schuldenlast voor. Subsidiëring van het VCS via een nominatim subsidie. Budget: 374.000 euro						
2012		Het Vlaams Centrum Schuldenlast vzw voert de in het decreet geformuleerde opdrachten uit en ontvangt hiervoor een semi-geregulementeerd subsidie. Het meerjarenplan 2013-2015 van het Vlaams Centrum Schuldenlast werd goedgekeurd. Budget: 374.000 euro						
2013		Vlaams Centrum Schuldenlast vzw voert de in het decreet geformuleerde opdrachten uit en ontvangt hiervoor een semi-geregulementeerd subsidie. Budget: 374.000 euro						
2014		Vlaams Centrum Schuldenlast vzw voert de in het decreet geformuleerde opdrachten uit en ontvangt hiervoor een semi-geregulementeerd subsidie. Budget: 374.000 euro						
Stappenplan en Budget								

ACTIE	6/185 Organisatie Verticaal Permanent Armoedeoverleg (VPAO).					
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD1 De Vlaamse overheid kiest expliciet voor de bestrijding van armoede					
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD2 De participatie van mensen in armoede aan het Vlaamse beleid en in de sectoren die Vlaanderen aanstuurt, wordt ondersteund					
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Vandeuren				
	administratie	Departement WVG – Afdeling Welzijn en Samenleving				
	kabinet	Andere mogelijk betrokken bij beleidsdomeinoverschrijdende VPAO's (bv. Van den Bossche en Lieten voor VPAO LAC-werking).				
betrokkenen	administratie	Relevante agentschap van het beleidsdomein WVG: aandachtsambtenaar en eventuele inhoudelijk betrokken collega's.		mensen in armoede	Zijn betrokken via hun verenigingen en het Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen.	
		Andere administraties mogelijk betrokken bij beleidsdomein-overschrijdende VPAO's (bv. VEA en VREG voor VPAO LAC-werking).		andere actoren	Mogelijk, in overleg met het Vlaams Netwerk, als expert naargelang het thema van het VPAO.	
korte inhoud actie	Naast de (eerder) wetenschappelijke kennis is er in het beleid ook nood aan de ervaringskennis. In de eerste plaats bezitten mensen in armoede zelf heel wat kennis, zowel over de problemen waarmee zij geconfronteerd worden als over mogelijke oplossingen. Deze informatie moet bij het beleid geraken. Door het betrekken van de doelgroep via dialoogmomenten kunnen zij hun ervaringen inbrengen in het beleid. Op die manier kunnen de beleidsmaatregelen beter afgestemd worden op mensen in armoede en hun problemen.					
	Binnen het beleidsdomein wordt hiertoe een verticaal overleg opgericht. De minister bepaalt in overleg met het Vlaams Netwerk de nadere regels en thema's voor de werking van dat verticale overleg binnen zijn beleidsdomein. Het verticale overleg vindt minstens tweemaal per jaar plaats. Het verticale overleg heeft tot taak de specifieke beleidsinitiatieven te toetsen aan de visie en de ervaring van de doelgroep en voorstellen tot bijsturing te formuleren.					
Aan het Vlaams Netwerk wordt een jaarlijkse subsidie toegekend (tot en met 2014) zodat mensen in armoede (via de verenigingen waar armen het woord nemen) actief betrokken worden bij de voorbereiding van het VPAO en de dialoog met het kabinet en de administratie om beleidsmaatregelen af te stemmen op de ervaringen van mensen in armoede en hun problemen. In overleg met het Vlaams Netwerk kunnen andere relevante actoren betrokken worden bij het overleg.						

Stappenplan en Budget	2010	Algemeen VPAO over organisatie en thema's 8 oktober 2009 VPAO schuldoverlast 7 december 2009 VPAO LAC-werking 24 februari 2010 VPAO geestelijke gezondheidszorg 12 mei 2010 VPAO opvoedingsondersteuning 14 september 2010 VPAO eerstelijnsgezondheidszorg 6 december 2010 Bijkomende ondersteuning Vlaams Netwerk om rond de thema's van het verticaal PAO te werken. 25.000 euro (begroting 2009)
	2011	Algemeen VPAO over thema's 2011: januari 2011 VPAO schuldoverlast: 12 september 2011 VPAO prioriteiten VAPA: 13 september 2011 VPAO ziekenhuizen: 15 december 2011 Op vraag van het Vlaams Netwerk werd het VPAO rond thuisloosheid verplaatst naar 2011. Het Vlaams Netwerk zal ondertussen participeren aan de stuurgroep thuisloosheid (zie fiche thuisloosheid). Bijkomende ondersteuning Vlaams Netwerk om rond de thema's van het verticaal PAO te werken. 30.900 euro
	2012	Algemeen VPAO over planning: 2 februari 2012 VPAO ziekenhuizen: 9 februari 2012 VPAO stand van zaken verschillende thema's: 28 februari 2012 VPAO thuisloosheid: 17 april 2012 VPAO ziektepreventie en gezondheids promotie: 14 juni 2012 VPAO gezin: 18 december 2012 Bijkomende ondersteuning Vlaams Netwerk om rond de thema's van het verticaal PAO te werken. 30.900 euro
	2013	Minstens 2 VPAO's Bijkomende ondersteuning Vlaams Netwerk om rond de thema's van het verticaal PAO te werken. 30.900 euro
	2014	Minstens 2 VPAO's Bijkomende ondersteuning Vlaams Netwerk om rond de thema's van het verticaal PAO te werken. 30.900 euro

ACTIE	61. De werking van het fietspunt wordt uitgebreid met specifieke aandacht voor mensen in armoede. Expliciete acties worden ontwikkeld in dit kader (ter beschikking stellen van fiets en slot, toegankelijk betaalbaar onderhoud, ..)			fiche	bijgestuurd	
STRATEGISCHE DOELSTELLING		SD5 De Vlaamse overheid kiest voor duurzame participatie van mensen in armoede			status	uitgevoerd
OPERATIONELE DOELSTELLING		OD5.2 De toegankelijkheid van het verschillende vormen van vervoer wordt verhoogd			indicator	Gebruik faciliteiten Fietspunt
verantwoordelijken	kabinet		kabinet Crevits	evaluatie	Nog te bepalen	
	administratie	afdeling Beleid Mobiliteit en Vekeersveiligheid				
	kabinet					
betrokkenen	administratie					
	Iedereen moet de mogelijkheid hebben om te fietsen In het kader hiervan wordt de werking van het fietspunt wordt uitgebreid met specifieke aandacht voor mensen in armoede. Expliciete acties worden ontwikkeld in dit kader (ter beschikking stellen van fiets en slot, toegankelijk betaalbaar onderhoud, ..)					
korte inhoud actie	2010	150.000 euro				
	2011	100.000 euro				
	2012					
	2013					
	2014					
Stappenplan en Budget						

ACTIE	149. Duurzaam werk voor kansengroepen binnen sociale economie	fiche	Bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD11 De Vlaamse overheid zet in op duurzame werkgelegenheid	status	In uitvoering
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD11.1 Kwetsbare mensen krijgen maximale kansen aangeboden om in te zetten op zinvol werk	indicator	
verantwoordelijken	kabinet Kabinet sociale economie	evaluatie	
betrokkenen	administratie	Departement WSE, VSAWSE	
	kabinet	Kabinet Sociale Economie, Kabinet Werk, Kabinet Welzijn-Volksgezondheid-Gezin	mensen in armoede
	administratie	Departement WSE, VSAWSE	andere actoren VLAB, SST, RTAZ, LDE, invoeeg ...
korte inhoud actie	Bij de start van de legislatuur werden voor het beleidsdomein sociale economie enkele doelstellingen vooropgesteld die de sociale economie in Vlaanderen grondig zouden hervormen, nl. de creatie van de 2 pijlers 'maatwerk' en 'lokale diensteneconomie', de 'hervorming van de ondersteuningsinstrumenten' en een nieuw 'geïntegreerd kader arbeidszorg'. Naar aantal beperkt, naar impact een fundamentele en ingrijpende hervorming. We zijn bijna halverwege deze legislatuur en we mogen stellen dat de eerste resultaten concreet worden. De voorbije maanden werden enkele belangrijke stappen gezet : 1. De hervorming van de invoegebodrijven, sociale en beschutte werkplaatsen tot het nieuwe decreet 'maatwerken bij collectieve inschakeling'. 2. De bijsturing van het decreet lokale diensteneconomie. 3. De hervorming van de ondersteuningsinstrumenten door een nieuw decreet ondersteuning in de sociale economie.		
Stappenplan en Budget	2010	1. De conceptnota 'maatwerk bij collectieve inschakeling' werd goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 21 oktober 2011. De conceptnota vormt de basis voor het nieuwe decreet dat in 2012 aan het Parlement zal voorgelegd worden. 2. Beleidsaanbevelingen m.b.t. de bijsturing van het decreet lokale diensteneconomie werden afgerond. 3. Het ontwerpdecreet ondersteuning werd op vrijdag 15 juli 11 goedgekeurd door de Vlaamse Regering en bekrachtigd door het Vlaams Parlement op 8 februari 2012.	
	2011	1. Het ontwerpdecreet 'maatwerk' werd principeel goedgekeurd op 21 december 2012. 2. De voorbereiding van het nieuwe decreet lokale diensteneconomie heeft geresulteerd in een nota met aanzet voor een nieuw decreet die werd besproken met de stakeholders. De goedkeuringsprocedure werd opgestart.	
	2012	3. Goedkeuring uitvoeringsbesluiten ondersteuningsdecreet + implementatie - Goedkeuring ondersteuningsdecreet op 17 februari 2012 - Goedkeuring BVR regionaal lokale besturen op 26 oktober 2012 Goedkeuring overheidsopdracht collectieve ondersteuning op 5 oktober 2012	
	2013	1. Definitieve goedkeuring decreet 'maatwerk'. 2. Definitieve goedkeuring decreet 'lokale diensteneconomie'.	

	3. Goedkeuring resterende uitvoeringsbesluiten ondersteuningsdecreet + implementatie (BVR individuele ondersteuning (managementadvies, financiële ondersteuning en innovatiesteun)	
	1. implementatie decreet 'maatwerk'. 2. implementatie decreet 'lokale diensteneconomie' 3. implementatie ondersteuningsdecreet	2014

ACTIE	30. Integrale trajecten werk-welzijn in het kader van activering uitbreiding OCMW	fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD11 Vlaamse overheid zet in op duurzame werkgelegenheid	status	In uitvoering
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD11.2 De verdere uitwerking van trajecten op maat wordt prioritair opgenomen	indicator	
verantwoordelijken	kabinet administratie	Muyters VDAB	
betrokkenen	kabinet administratie	mensen in armoede andere actoren	VVSG
korte inhoud actie	<i>Fase 2: proeftuin</i> Er zijn vijf thema's waarvoor OCMW's en VDAB samen lokaal of intergemeentelijk dienen te werken. In samenspraak kan men nog verdere stappen zetten, maar de omschreven thema's vormen het minimum. Deze thema's zijn: – ontwikkelen van gemeenschappelijke intake; – ontwikkelen van criteria trajecttoewijzing; – het opstellen van een gemeenschappelijk opleidingsprogramma; – uitgeschreven communicatieprocedures; – een overzicht van de dienstverlening die beschikbaar is voor de cliënten van de andere organisatie.		
Stappenplan en Budget	2010	Begin juli: Oproep naar 6 AMB regio's waarbinnen één of meerdere OCMW's reeds aan VVSG te kennen gaven om mee te werken aan de fase 2 van de proeftuin.	
	2011	Juli-november: voorbereiding van project	
	2012	VVSG bevroeg de OCMW's naar hun interesse en mogelijkheden om in te stappen in fase 2 van de proeftuin. De OCMW's van Tiel, Leuven Dendermonde, Morsel, Waregem, Kortrijk willen meewerken aan fase 2. De OCMW's van Gent en Antwerpen stappen niet mee in de proeftuin maar willen hun ervaringen inbrengen. Een kick off moment vond plaats op 2 februari 2012. Hieraan participeerde ook de onderzoekers zijnde het HIVA. In mei ging een eerste workshop door. Deze stond hoofdzakelijk in teken van: de identificatie en afbakening van de doelgroep voor samenwerking	
	2013	De globale samenwerking met de OCMW's wordt vorm gegeven door een globale samenwerkingsovereenkomst tussen de VDAB en VVSG (is nog in onderhandeling)	
	2014		

ACTIE	137. Bijzondere aandacht schenken aan langdurig werklozen	fiche	Bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD11 De Vlaamse overheid zet in op duurzame werkgelegenheid	status	In uitvoering
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD11.2 De verdere uitwerking van trajecten op maat wordt prioritair opgenomen	indicator	
verantwoordelijken	kabinet Kabinet Muylers	evaluatie	
betrokkenen	administratie		
	kabinet administratie	mensen in armoede andere actoren	
korte inhoud actie	Werkzoekenden die na 9 maanden nog geen nieuwe job vonden én nog niet zijn gestart met een intensief aanbod (bemiddeling / begeleiding) worden opgenomen in de preventieve werking. Via deze werking wordt voorkomen dat nieuw ingeschreven werkzoekenden terechtkomen in de langdurige werkloosheid. De VDAB heeft zich eveneens geëngageerd om alle werkzoekenden die door RVA zullen uitgenodigd worden in het kader van de controle op de langdurige werkloosheid en die de afgelopen 2 jaar geen begeleiding of begeleidingsaanbod gekregen hebben (= curatieve doelgroep), een aanbod tot begeleiding te doen. Deze begeleiding kan bestaan uit oriëntatiecentrum, bemiddelingstraject, begeleidingstraject, oriënterende begeleidingen en gerichte doorverwijzing in functie van screening van Medische, Mentale, Psychische en Psychiatrische Problematiek (MMPP-problematiek). Acties in functie van bijsturing en diepgang: Curatief: - continueren van goede praktijken met de volgende prioriteiten: 1. een strikte monitoring met flexibele aanpassing van de dienstverlening 2. het combineren van collectieve infomomenten en oriëntatie 3. het flexibel aanpassen van het OC met de mogelijkheid van loskoppeling van het OC als vast onderdeel van het curatief traject - C-IBO: de IBO is als activerings- en opleidingsinstrument ook inzetbaar bij personen met een grote ondersteuningsnood. Om langdurig werkzoekenden een extra troef te geven op de arbeidsmarkt werd voor deze doelgroep een voordeliger type IBO in het leven geroepen. Via een compensatie aan de werkgever voor de productiviteitspremie en een grotere flexibiliteit in		

de duur van de IBO wenst men het investeren van bedrijven in het opleiden van de doelgroep aan te moedigen. - VDAB heeft een specifieke aanpak opgezet voor de kwetsbare MMPP-groep (medische, mentale, psychische of psychiatrische problemen al dan niet gecombineerd met andere sociale problemen) om deze maximaal op maat te kunnen activeren met het oog op een duurzame inschakeling op de arbeidsmarkt via het uitbesteden van activeringszorg. De problematiek gaat gepaard met langdurige werkloosheid. Preventief: - werken met een sluitend maatpak = op basis van vraag en nood van de werkzoekende - inzetten op oriëntatie: werkzoekende met een irreëel jobdoelwit kunnen doorverwezen worden naar het OC nadat de trajectbegeleider via een individueel gesprek heeft vastgesteld dat er nood is aan 2de lijnsoriëntatie. - in navolging met de inhoud van de uitbesteding in het kader van de gevraagde curatieve werking (2011 en 2012): Gedurende een aantal momenten leert de werkzoekenden onder begeleiding van een oriënteringsconsulent zicht te krijgen op de arbeidsmarkt en/of inzicht in zijn of haar eigen mogelijkheden voor het bepalen van jobdoelwitten. De <u>groepsdynamische aanpak</u> die bestaat uit een aantal oriënterende modules wordt verdiept met individuele gespreksmomenten. Binnen deze oproep beogen we het voorkomen van een langdurige werkloosheid van moeilijk bemiddelbare werkzoekenden. De reeds bestaande aanpak van een reguliere oriëntering dient dan ook aangepast en uitgebreid te worden in functie van een sluitend maatpak voor de werkzoekende. Dit kan zowel door middel van een intensievere begeleiding, extra acties, meer individueel gerichte begeleiding etc. - in navolging van de goede praktijken van werkateliers/ werkinlevingen: Dit betekent een mix van informatie, oriënterende acties, ondersteunende activiteiten op het vlak van solliciteren, jobhunting en concrete werkervaring op de werkvloer onder de vorm van stages en evaluatie van de opgedane ervaringen.	2010	Oriënterende trajectbegeleiding
	2011	Project loopt in 2011 verder
	2012	Project loopt tot november 2012 met de mogelijkheid tot verlenging van toeleningen (maximaal 6 maanden)
	2013	Verderzetting preventieve/curatieve werking, inclusief goede praktijken op basis van werkateliers/werkinlevingen (zie korte inhoud): een mix van concrete werkervaring naast systematische oriëntering
	2014	
	Stappenplan en Budget	

ACTIE	148. Er worden initiatieven genomen om MVO bekend te maken en organisaties aan te moedigen ermee aan de slag te gaan		fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING		SD11 De Vlaamse Overheid zet in op duurzame werkgelegenheid	status	In uitvoering
OPERATIONELE DOELSTELLING		OD11.1 Kwetsbare mensen krijgen maximale kansen aangeboden om in te zetten op zinvol werk	indicator	
verantwoordelijken		kabinet	Kabinet Van den Bossche	
		administratie	Departement WSE	
		kabinet	Heiko Van Muylder; Barbara Van den Bossche	
betrokkenen		administratie	mensen in armoede	Vlaams Network, De Link en andere verenigingen
			andere actoren	Sociale partners, middenveldorganisaties, ...
korte inhoud actie		Ontwikkelen en versterken van de sociale component in profit, social profit, sociale economie en publieke sector, o.a. via: 1. Meer inzetten op coöperatief ondernemen. 2. Bevorderen sociaal en ecologisch gedrag door inzet complementaire munten 3. Organiseren MVO-sessies 4. Opstart MVO expertenforum 5. Website besteedt ook specifiek aandacht aan armoedebestrijding 6. Sociale duurzaamheid en MVO-criteria beter integreren in Vlaams beleid 7. Sociale meerwaarden zichtbaar maken in middelenbeheer en overheidsoverdrachten		
		2010		
		Al deze acties werden opgestart of uitgevoerd, en uiteraard dragen zij <i>indirect</i> bij aan armoedebestrijding; denk aan complementaire munten, sociale kruideniers, een verbeterd sociaal beleid rond overheidsoverdrachten. Maar de bijdrage van deze acties blijft indirect en kan moeilijk naar indicatoren worden vertaald en daardoor is het ook moeilijk om de effecten te meten. Deze actie behouden we enkel als <i>indirecte VAPA-actie</i> . Uiteraard worden de acties rond MVO verder gezet en zal daarbij aandacht besteed worden aan de effecten die deze acties kunnen hebben in het bestrijden van armoede.		
		I		
		De geplande acties in 2011 rond MVO werden uitgevoerd: - uitvoering van het actieplan coöperatief ondernemen (pilotprojecten coöperatief ondernemen werden goedgekeurd in september 2011, waarvan 2 projecten rond armoedebestrijding) en de website coöperatiefvlaanderen werd gelanceerd); - de opstart van het traject complementaire munten binnen Innovatief Aanbesteden - pilotprojecten en gids betreffende sociale criteria in overheidsoverdrachten - MVO-sessies en mvovlaanderen.(MVO-event op 14/06/2011).		
		2011		

	2012	Volgende geplande acties in 2012 werden reeds uitgevoerd: - Oproep coöperatief ondernemen 2012 werd gelanceerd (armoedebestrijding is opnieuw een van de thema's); - Het eerste onderdeel (het innovatieplatform) van het traject complementaire munten binnen Innovatief Aanbesteden werd afgerond. Een vervolgttraject is in voorbereiding - De leidraad sociale criteria in overheidsopdrachten is afgerond en staat online. - Mvovlaanderen.be is nog steeds online en onder de noemer 'start –to-mvo' zijn nieuwe offline sessies gelanceerd - Het onderzoek en ESF-transnationaal project rond het zichtbaar en doenbaar maken van MVO is opgeleverd en biedt aan zowel organisaties, ondernemingen als de overheid een kader om duurzaamheid zichtbaar te maken
	2013	
	2014	

ACTIE	150. Laagdrempelige toegankelijke dienstverlening	fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD11 De Vlaamse Overheid zet in op duurzame werkgelegenheid	status	In uitvoering
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD11.1 Kwetsbare mensen krijgen maximale kansen aangeboden om in te zetten op zinvol werk	indicator	
verantwoordelijken	kabinet administratie	evaluatie	
	Kabinet Van den Bossche Departement WSE		
betrokkenen	kabinet administratie	mensen in armoede andere actoren	Vlaams Network, De Link en andere verenigingen Sociale partners, middenveldorganisaties, ...
	Heiko Van Muylder		
korte inhoud actie	(1) structurele verankering klaverbladfinanciering LDE; (2) concept klaverbladfinanciering inspelen op armoede; (3) klaverbladfinanciering voor de buurtontwikkelingsdiensten		
└	2010	Evaluatie van de maatregel lokale diensteneconomie	
	2011	(1) Beleidsaanbevelingen bijsturing decreet lokale diensteneconomie. Zie ook fiche 149 'sociale economie_duurzaam werk'. (2) Een nieuw klaverblad 'preventieve gezinsondersteuning' werd in najaar 2011 gerealiseerd. De oproep tot nieuwe projecten werd gelanceerd in najaar 2011. De financiering van het klaverblad voor de lokale dienst 'TAO De Link' werd eveneens in 2011 gerealiseerd. (3) Klaverbladfinanciering voor buurtontwikkelingsdiensten wordt onderzocht.	
	2012	(1) Goedkeuring ontwerpdecreet lokale diensteneconomie. Zie ook fiche 149 'sociale economie_duurzaam werk' (2) Goedkeuring en opstart projecten in kader van klaverblad 'preventieve gezinsondersteuning'. Start van LDE 'TAO De Link' in kader van decreet lokale diensteneconomie.	
	2013		
	2014		

ACTIE	138. We streven naar een betere afstemming tussen arbeid en privé als belangrijke randvoorwaarde	fiche	Bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD11 De Vlaamse overheid zet in op duurzame werkgelegenheid	status	In uitvoering
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD11.1 Kwetsbare mensen krijgen maximale kansen aangeboden om in te zetten op zinvol werk	indicator	Aantal projecten gezinshoofden Cat A
verantwoordelijken	kabinet administratie		evaluatie
betrokkenen	kabinet administratie	mensen in armoede andere actoren	
korte inhoud actie	Werk is één van de hefboomen om uit de (kinder)armoede te raken. Met het sluitend maatpak voor werkzoekenden willen we werkzoekenden ondersteunen in hun zoektocht naar werk, jobless households zijn hierbij geen specifieke doelgroep. In het kader van het Werk- en Investeringsplan en de alternatieven jobkorting zetten we in op specifieke trajecten voor personen in armoede. Prioritair gaat de aandacht naar gezinshoofden cat A (dus met een werkloosheidsuitkering). Deze groep vertegenwoordigt mogelijk allestaande gezinshoofden (al dan niet met kinderlast). Methodisch werd aan expertise-opbouw gedaan in de ESF-projecten in Aalst en Antwerpen. We leren alvast dat op het werkveld een aantal actoren (OCMW, CAW, provinciaal niveau, geestelijke gezondheidszorg, VDAB) elkaar moeten vinden vanuit een gedeelde visie over armoede. Hiertoe kunnen (lokaal)samenwerkingsverbanden uitgetekend worden zodat de burger, de cliënt, de werkzoekende in armoede zijn levens, welzijn- en zijn tewerkstellings situatie verbeterd. Dit vraagt de inzet van alle actoren. De Vlaamse Regering heeft haar goedkeuring gegeven voor een uitrol voor een nieuw beleidskader waarin geïntegreerde werk-welzijnstrajecten vorm moeten krijgen. In het kader van de randvoorwaarden, zijnde kinderopvang, wordt er binnen de heroriëntering van de jobkorting, of er niet bijkomend geïnvesteerd moet worden in kinderopvang. Ook dit thema is in onderhandeling. Experimenten in twee projecten (Antwerpen en Aalst) worden in eerste instantie positief geëvalueerd. Verdere evaluatie zal volgen wanneer de trajecten langer lopen en de KSF duidelijker af te bakenen zijn. In totaal wordt met projectmiddelen ruimte voorzien voor minstens 350 trajecten. De geïntegreerde trajecten (met projectmiddelen) lopen door, een niet gering aantal ervan zelfs in 2012. Na overleg met de sociale partners wordt aan de VR een nota voorgelegd met alternatieven voor de jobkorting; een van de alternatieven (waar de VR goedkeuring aan hecht) is de structurele verankering van de integrale trajecten. Wordt in het najaar 2011 verder geconcretiseerd. De VDAB stelt een realistisch groeipad voor van minimaal 500 nieuwe werk-welzijnstrajecten in 2012 en een verder groeipad van minimaal 750 nieuwe tot maximaal 1.200 op te starten trajecten in 2013. De expertise opgedaan uit de evaluatie, het HIVA onderzoek en veldervaring zal toelaten om het objectief realistisch bij te stellen naar 2013 toe. Timing a) Evaluatie huidige WIP-trajecten. Eerste evaluatierapport zal klaar zijn tegen begin december 2011 en wordt geagendeerd op de Raad van Bestuur van februari 2012.		
Stappenplan en Budget	2010		
	2011		
	2012		

	b) Graduele opstart nieuwe werk-welzijnstrajecten: minimaal 500 in de loop van 2012 en verder groepspad van 750 tot maximaal 1200 in de loop van 2013. Het bijgestuurde groepsluik gekoppeld aan het individuele luik, zal via de best passende formule via partners worden aangeboden. Voor het uitschrijven van dergelijke procedure rekent de VDAB op een minimumtermijn van 5 maanden, op voorwaarde dat alle modaliteiten van het groepsluik (graduele opbouw, inhoud, aantal uren enz...) duidelijk omschreven en geëvalueerd zijn. Het groepsluik zal dan ten vroegste kunnen starten in de maand oktober. Budget 2.806.300 euro	
	2013	
	2014	

ACTIE	141. Een nieuw perspectief voor arbeidszorg	fiche		Bijgestuurd
		status	indicator	
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD11 De Vlaamse overheid zet in op duurzame werkgelegenheid			In uitvoering
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD11.2 De verdere uitwerking van trajecten op maat wordt prioritair opgenomen			
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Sociale Economie		
	administratie	Departement WSE, VSAWSE		
	kabinet	Kabinet Sociale Economie, Kabinet Werk, Kabinet Welzijn-Volksgezondheid-Gezin	mensen in armoede	
betrokkenen	administratie	Departement WSE, VSAWSE	andere actoren	VLAB, SST,
	Voor beide projecten zal een nieuw geïntegreerd model ontworpen worden (het basisprincipe werd goedgekeurd door de beleidsraad WSE maar het moet nog volledig uitgewerkt worden de komende jaren) : - In het regeerakkoord werd het engagement genomen om een nieuw beleidskader te creëren rond arbeidszorg . Dit engagement werd herhaald in de beleidsnota's van de ministers van Werk, Sociale Economie en Welzijn, Volksgezondheid en Gezin. - In het licht van de bestaande diversiteit aan arbeidszorginitiatieven op het terrein, zowel naar inhoud, subsidiekanalen als betrokken beleidsniveaus, opteren we voor een beleidskader dat vertrekt van de noden van personen die niet, niet meer of nog niet in staat zijn om betaalde arbeid te verrichten. We beogen daarbij een bundeling van de "werk- en welzijnskrachten" in operationeel uitgetekende W-kwadraat-trajecten. Daarbij passen we de doelstellingen en verwachtingen, verwoord in de adviezen of voorstellen van de Commissie Diversiteit, de Rondetafel arbeidszorg, de Vlaamse federaties van beschutte werkplaatsen (VLAB) en sociale werkplaatsen (SST) alsook de gespecialiseerde trajectbepaling - en begeleiding (GTB) maximaal in. - Met het nieuwe beleidskader willen we personen die niet, niet meer of nog niet in staat zijn om betaalde arbeid te verrichten ondersteuning op maat bieden om hen optimaal te laten participeren in onze maatschappij, indien mogelijk op de arbeidsmarkt. We bouwen daarvoor verder op de ervaringen met de huidige samenwerking tussen werk en welzijn. We willen de aanpak zo beschrijven dat ze geldt als referentie(kader) voor al wie arbeidszorgactiviteiten uitvoert en aanbiedt. In dit verband zoeken we met het W2-traject ook aansluiting bij relevante parallele evoluties, en dat in beide betrokken beleidsdomeinen. Twee voorbeelden: in het decreet Maatwerkbedrijven in de Sociale Economie zal de mogelijkheid voorzien worden dat maatwerkbedrijven die dergelijke plaatsen organiseren, dat (kunnen) doen binnen het hierna uitgetekende W2-kader. Daarnaast willen we de link versterken met de evoluties in de geestelijke gezondheidszorg naar zorgcircuits en zorgnetwerken, beter bekend als de artikel 107 hervormingen. In deze hervorming naar een betere geestelijke gezondheidszorg wordt er expliciet aandacht besteedt aan psychosociale rehabilitatiemodellen die personen met psychische en psychiatrische problemen in staat moeten stellen om zich te re-integreren in de maatschappij en het beroepsleven. Arbeidszorg wordt herwerkt.			
	2010	Nota arbeidszorg van het Vlaams Netwerk is met de beide kabinetten (Muyters en Van den Bossche) besproken in maart 2011		
	2011			

	<i>De SERV organiseert een Rondetafel arbeidszorg op 5 oktober 2011.</i> Arbeidszorg realiseert voor ieder mens het recht op arbeid onder begeleiding en biedt hem/haar de kans te genieten van de latente functies van arbeid zonder de nadelen of de risico's die verbonden zijn aan een arbeidsovereenkomst. Het verhoogt zo het algemene welzijn en de maatschappelijke integratie van de arbeidsgenoot. De tijdsinvestering van arbeidszorg dient gewogen te worden in functie van de wensen, behoeften en mogelijkheden van de betrokkene. De individueel maatgerichte aanpak van de deelassistent zorg- en arbeidstraject bepaalt in de eerste plaats de tijdsinvestering van arbeidszorg. Mogelijkheden moeten daarom gecreëerd worden dat arbeidszorg traject kan opgebouwd worden in functie van de onvoorspelbaarheid en variabel patroon van de problemen waar mensen mee kampen. Op dit moment gaat men er echter van uit dat deze graduele opbouw van arbeidsvaardigheden en werktijd een 'natuurlijk proces' is dat voortkomt uit positieve ervaringen met de werkvloer. We zien echter dat de arbeidsgenoot er vaak wel in slaagt om enkele uren per week binnen arbeidszorg actief te zijn, maar dat er onvoldoende ondersteuning kan geboden worden om de resterende drempels te overbruggen zodat doorstroom naar betaalde arbeid kan gerealiseerd worden. Gezien de multiple problematieken van de arbeidsgenoot en de zeer partiële werktijd, gaat de begeleidingstijd van de werkvloerbegeleider vooral naar het draaiende houden van de werkomgeving. Het arbeidsgenoot heeft dus vaak niet de tijd maar soms ook niet de juiste vaardigheden (vb. begeleiding van een psychiatrische stoornis) om de complexe problematieken te begeleiden en arbeidsvaardigheden te verbeteren. Een samenwerking of integratie in de trajectwerking is hierdoor noodzakelijk. Door experimenteel de module 'zorgbegeleiding' (aanpak van medische, fysieke, psychische drempels en randvoorwaarden) aan te bieden aan personen binnen arbeidszorg, kan onderzocht worden of meer personen doorstromen naar betaalde arbeid, zowel op de reguliere arbeidsmarkt of in de sociale economie. Tevens stellen we vast dat een deel van de personen die na screening het advies arbeidszorg krijgen niet terecht kunnen bij de huidige arbeidsgenootinitiatieven. De aangeboden werkvloeren zijn onvoldoende afgestemd op de behoeften en aspiraties van de betrokkenen. Voor deze groep wensen we te experimenteren met individuele arbeidszorg. Voor personen in een doorstromingstraject kan het eveneens een opstap zijn. Met dit voorstel zetten we een stap in de richting van een meer geïntegreerd kader van arbeidszorg en de begeleiding die we nu via de tender activeringsbegeleiding bieden. De opdeling die momenteel gemaakt wordt tussen arbeidszorg en activeringsbegeleiding is vaak te rigide. Dit voorstel heeft bovendien de ambitie om de lage uitstroomresultaten naar werk die momenteel in de huidige arbeidsgenoottrajecten worden gerealiseerd, te verhogen binnen de contouren van het geïntegreerde kader W².
Stappenplan en Budget	2012

	Achtergrond Bij de activeringsscreening bij de start van het MIMPP-traject wordt een advies gegeven (1ste kolom): dit voorstel richt zich zowel op de groep die bij de start een advies arbeidszorg krijgt (dus 24% na screening) en de groep die na de activeringsbegeleiding een advies arbeidszorg krijgt (de 34% in de tweede kolom). <table><tr><th></th><th>Adviezen activeringsscreening</th><th>na</th><th>Eindresultaat, na begeleiding</th><th>screening en</th></tr><tr><td>Normaal Circuit</td><td>8%</td><td></td><td>16%</td><td></td></tr><tr><td>Beschermd Circuit</td><td>7%</td><td></td><td>14%</td><td></td></tr><tr><td>Arbeidszorg</td><td>24%</td><td></td><td>34%</td><td></td></tr><tr><td>Activeringsbegeleiding</td><td>45%</td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td>Niet-Toeleidbaar</td><td>16%</td><td></td><td>36%</td><td></td></tr></table> Om toegeleid te kunnen worden tot arbeidszorg gaat men er van uit dat de werkzoekende op regelmatige basis ingeschakeld kan worden in een arbeidzorginitiatief (cf. bestek activeringsbegeleiding). Op regelmatige basis' wil zeggen dat de klant minimum 2 dagdelen (8u) aanwezig moet kunnen zijn op wekelijkse basis en met een minimaal rendement. Dit sluit echter niet uit dat betrokkene omwille van zijn persoonlijke MMPP-problematiek 'af en toe' en/of voor 'kortere aaneensluitende periodes' (maximaal 2 maanden) geen twee dagdelen op wekelijkse basis kan halen. Bij de groep die toegeleid wordt tot activeringsbegeleiding is dit niet het geval, zij kunnen met andere woorden niet op regelmatige basis in een arbeidzorginitiatief ingeschakeld worden. Via de activeringsbegeleiding probeert men de drempels hiertoe weg te werken. Op basis van de huidige activeringsbegeleiding stellen we vast dat de activeringsbegeleiding vaak voorwaardenscheppend is voor deelname aan arbeidzorg. De mogelijkheid tot een activeringsstage is vaak te kort (max. 300u bepaald door werkloosheidsreglementering), zeker omdat deze ingezet kan worden in verschillende fasen van activering (assessment, attitudetraining, voorstelling op tewerkstelling, etc.). Er is een noodzaak om gedurende het volledige proces een werkvloer te kunnen inschakelen als methodiek. Steeds meer activeringsstages lopen via het normaal economisch circuit waarbij een		Adviezen activeringsscreening	na	Eindresultaat, na begeleiding	screening en	Normaal Circuit	8%		16%		Beschermd Circuit	7%		14%		Arbeidszorg	24%		34%		Activeringsbegeleiding	45%				Niet-Toeleidbaar	16%		36%		
	Adviezen activeringsscreening	na	Eindresultaat, na begeleiding	screening en																												
Normaal Circuit	8%		16%																													
Beschermd Circuit	7%		14%																													
Arbeidszorg	24%		34%																													
Activeringsbegeleiding	45%																															
Niet-Toeleidbaar	16%		36%																													

		jobfinder een plaats zoekt bij een regulier bedrijf en de jobcoach instaat voor de begeleiding op de werkvloer. Enerzijds heeft dit te maken met capaciteitsproblemen bij arbeidszorginitiatieven, anderzijds met het aanbod van de initiatieven dat te weinig aansluit bij de keuze en motivatie van de werkzoekende of de regionale spreiding. In 2010 werden 2.362 gespecialiseerde screeningen en 1213 screeningen door de psychologische dienst van de VDAB uitgevoerd. 702 personen kregen het advies arbeidszorg (in 2009: 750). In de loop van 2010 bereikten de arbeidszorginitiatieven 1.513 unieke personen, 282 personen stroomden uit (2,9%). Via de tender activeringsbegeleiding voorzien we op jaarbasis zorgbegeleiding en empowerment voor 1100 personen. Operationalisering We organiseren een oproep voor de bestaande arbeidszorginitiatieven. We streven hierbij een spreiding over de 5 provincies na, maar opteren in de eerste plaats voor kwaliteitsvolle projecten. Om individuele arbeidszorg mogelijk te maken moeten we nog afspraken met de RVA maken zodat de stageperiode voor deze doelgroep opgetrokken kan worden tot maximaal 800u voor de periode van de zorgbegeleiding (18 maanden) en de uitbreiding van de activeringstages. Het objectief is de uitstroom uit arbeidszorg naar betaalde arbeid te verhogen. Momenteel bedraagt dit 2,9%. Wat de opstart van deze 400 trajecten betreft moeten we rekening houden met het systeem van openbare aanbesteding. We onderzoeken of we deze extra begeleidingen kunnen toevoegen aan de bestaande partnerschappen. Indien dit wel zou kunnen, kan sneller opgestart worden. Indien dit niet kan, moeten we rekening houden met een opstartperiode van 6-9 maanden. Budget: 1.567.200 euro
	2013	<i>Verderzetten arbeidszorg doorstroom (zie hierboven)</i>
	2014	

ACTIE	16. De Vlaamse overheid zorgt via diversiteitsplannen en projectontwikkelaars voor de nodige professionele ondersteuning.	fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD1 De Vlaamse Overheid kiets expliciet voor de bestrijding van armoede	status	In uitvoering
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD1.3 We voeren een inclusief beleid waarbij armoedebestrijding een prioritaire aandachtspunt is voor elke minister doorheen het hele beleid	indicator	
verantwoordelijken	kabinet Kabinet Muyters – Bart Julliams	evaluatie	
betrokkenen	administratie Departement WSE-Michiel Van de Voorde		
	kabinet administratie	mensen in armoede andere actoren	Vlaams Netwerk RESOC's/SERR's; sociale partners
korte inhoud actie	Met de maatregel van de diversiteitsplannen (in 4 varianten) beogen we de directe ondersteuning, begeleiding en consultancy van ondernemingen, social profit organisaties en lokale besturen bij de vormgeving van hun diversiteits-, competentie- en sociale innovatiebeleid. De organisaties kunnen daarbij rekenen op een beperkte subsidie en begeleiding zonder extra kosten. Hoewel prioritaire aandacht gaat naar allochtonen, 50+'ers en mensen met een arbeidshandicap, wordt in deze maatregel ook specifieke aandacht besteed aan mensen in armoede en (ex-)gedetineerden: in minstens 5 % van de plannen (wat overeenkomt met minstens 37 organisaties) moet verplicht aandacht besteed worden aan deze groepen van mensen. - De regelgeving liep in 2010 al voor het vierde jaar. - Organisaties krijgen bonuspunten bij het voeren van een diversiteitsbeleid, en in dat kader zijn er jaarlijks enkele organisaties die met ons contact opnemen en een diversiteitsplan afsluiten. In 2010 was dat een van de redenen om een plan af te sluiten bij 2 organisaties. - In 2010 werd de basis gelegd voor een 'Actieplan tewerkstelling gedetineerden' door domeinoverstijgende samenwerking tussen WSE, WVG en federale actoren. Het actieplan bouwt verder op het 'Aan de bak'-programma van de VDAB en 4 lopende diversiteitsprojecten in 4 gevangenissen (Leuven, Hasselt, Mechelen en Oudenaarde). - Naast de mogelijkheid van een diversiteitsplan (zie bij 2010), bestaat nu ook de mogelijkheid voor organisaties die hun subsidiemogelijkheden hebben uitgeput, om alsnog beroep te doen op gratis ondersteuning en begeleiding wanneer ze een actieplan specifiek gericht op mensen in armoede willen uitvoeren. - Zie ook fiche 49: bijkomende instrumenten ontwikkeld voor de ondersteuning van organisaties en leidinggevenden die mensen in armoede tewerk stellen. - Verdere uitrol van het 'Actieplan tewerkstelling gedetineerden', onder andere met de opstart van een ESF-project 'POP voor gedetineerden'. Dit grootschalige project (4 gevangenissen, 50 POP's) wordt mogelijk gemaakt via ESF-middelen - De financiering van de diversiteitsplannen en projectontwikkelaars gebeurt met reguliere middelen voorzien voor de uitvoering van het EAD-impulsbeleid en voor de basisfinanciering van de ERSV's. Voor de maatregel diversiteitsplannen gaat het in totaal om ongeveer 3 mio euro per jaar. - Momenteel (maart 2012) wordt de inkanteling van het EAD-beleid in het loopbaanbeleid volop uitgewerkt. Daarom kan nu nog niet concreet worden aangegeven wat de precieze gevolgen van eventuele wijzigingen zullen worden. De aandacht voor mensen in armoede in de diversiteitsplannen zal in elk geval nog versterkt worden.		
2010			
2011			
2012			
2013			
2014			

ACTIE	147. Er wordt werk gemaakt van het gelijkschakelen van statuut van mensen, op basis van competenties, niet op basis van diploma's. Ook het statuut van ervaringsdeskundigen wordt op die manier versterkt.				fiche	Bijgestuurd	
STRATEGISCHE DOELSTELLING		SD11 De Vlaamse overheid zet in op duurzame werkgelegenheid				status	In uitvoering
OPERATIONELE DOELSTELLING		OD11.4 Competenties van mensen worden maximaal in rekening gebracht				indicator	Nog te bepalen.
verantwoordelijken		kabinet	Kabinet Werk: Bart Julliams			evaluatie	Nog te bepalen.
		administratie	WSE: Michiel Van de Voorde + collega's uit andere teams				
betrokkenen		kabinet				mensen in armoede	
		administratie				andere actoren	VDAB,, ESF en SYNTRA Vlaanderen
korte inhoud actie		Er wordt werk gemaakt van het gelijkschakelen van statuut van mensen, op basis van competenties, niet op basis van diploma's. Ook het statuut van ervaringsdeskundigen wordt op die manier versterkt.					
		2010					
		2011					
		2012	Aanpak wordt momenteel (februari 2012) herbekeken in functie van afstemming met loopbaanbeleid/loopbaanakkoord				
		2013					
		2014					

ACTIE	143. Meer werkzoekenden in het algemeen en meer werklozen uit de kwetsbare groepen in het bijzonder moeten worden toegeleid naar de activerende Beroepsopleiding in de Onderneming (IBO).	fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD11 De Vlaamse overheid zet in op duurzame werkgelegenheid	status	In uitvoering
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD11.3 Vorming en werk worden maximaal op elkaar afgesteld	indicator	
verantwoordelijken	kabinet Kabinet Muylers	evaluatie	Jaarlijks wordt er een IBO- nota opgemaakt
	administratie WSE		
betrokkenen	kabinet	mensen in armoede	
	administratie	andere actoren	
korte inhoud actie	Beroep doen op de sectoren bedrijven voor opleidingen voor mensen uit kansengroepen en kwetsbare groepen.		
Stappenplan en Budget	2010	In 2010 zijn 11.801 IBO's van start gegaan. Dit zijn er 13% meer dan vorig jaar. Het jaarobjectief voor 2010 was vastgelegd op 11.000 IBO's endus is 107% van de jaardoelstelling bereikt.	
	2011	Toeleiding naar IBO's stimuleren door: - Werkzoekenden uit de kansengroepen door hun trajectbegeleider laten informeren over IBO. - Informatie over IBO aan werkzoekenden systematisch beschikbaar stellen in de 50+-clubs en Jobclubs De cursisten en werkgevers worden begeleid gedurende het volledige verloop van de IBO. Middels een minimale dienstverleningsstandaard is het volgende vastgelegd: - voor de start van de IBO een gesprek over de IBO (GAP-analyse, contract, opleidingsprogramma, begeleiding, opvolging) met de 3 partijen (cursist, werkgever/begeleider en IBO-consulent) - na 2 weken een eerste opvolgmoment - in de laatste maand van de IBO een contact met de 3 partijen met het oog op het afsluiten van een arbeidsovereenkomst en de attestering van verworven competenties Het aantal uren begeleiding tijdens IBO wordt gedifferentieerd naar gelang de behoefte van cursist en/of werkgever.	
	2012	De Vlaamse regering kwam overeen om een regeringsamendement in te dienen in het Vlaams parlement op het programmadecreet houdende de volledige stopzetting van de jobkorting op 31/12/2010. Op vraag van de Vlaamse regering hebben de sociale partners in de SERV overleg gepleegd over de invulling van alternatieve beleidsmaatregelen (voor een bedrag van 23 mio euro). Dit bedrag wordt vrijgemaakt voor arbeidszorg en uitbreiding trajecten voor werkzoekenden in armoede, uitbreiding IBO en curatieve IBO 1. Uitbreiden van IBO De IBO is een effectief instrument om de toegang tot de arbeidsmarkt te bevorderen. Het is een vorm van werkplekieren met een hoge efficiëntie en een hoog slaagpercentage. Het realiseren van 5.000 extra trajecten (tav objectief 2011 van 12.000 – stijging gespreid over 3 jaar) kan een aanvulling zijn op het knelpuntenbeleid	

		om de behoeften van enerzijds werkzoekenden en anderzijds werkgevers beter met elkaar te laten aan-te sluiten. Een resultaat van deze extra te realiseren trajecten is een verhoogd aandeel kansengroepen in IBO. Meer concreet zal er bijzondere aandacht besteed worden aan lage inkomens en éénoudergezinnen, laaggeschoolden, allochtonen, arbeidsgehandicapten en 50-plussers. Budget 2012 - 3.900.000 euro 2. Curatieve IBO De IBO is als activerings- en opleidingsinstrument ook inzetbaar bij personen met een grote ondersteuningsnood. Om langdurig werkzoekenden (curatieve doelgroep) een extra troef te geven op de arbeidsmarkt kan de IBO aangepast worden op vlak van een geïntegreerd voortraject, een intensievere begeleiding, compensatie aan de werkgever voor de productiviteitspremie en een grotere flexibiliteit in de duurtijd. VDAB zal, naast de C-IBO trajecten die ze zelf afsluit, ook partners betrekken bij het realiseren van de objectieven C-IBO De objectieven C-IBO zijn vertaald naar kosten à 12000 Euro per te realiseren C-IBO. Budget 2012: 3.600.000 Euro (300 C-IBO's)
	2013	- De focus mbt armoedebestrijding voor 2013 ligt op de C-IBO. IBO-hunting door consultants van VDAB en partners leiden naar meer C-IBO's. Budget 2013: 4.800.000 à 7.200.000 Euro (= 400 à 600 C-IBO's)
	2014	Ook in 2014 ligt de focus armoedebestrijding op de C-IBO. IBO-hunting door consultants van VDAB en partners leiden naar meer C-IBO's. Budget 2014: 6.000.000 à 9.600.000 Euro (= 500 à 800 C-IBO's)

ACTIE	11. Elke Vlaamse minister neemt binnen zijn beleidsdomein initiatieven inzake de betrokkenheid van, opgeleide ervaringsdeskundigen in de armoede en sociale uitsluiting. De Vlaamse Regering streeft hierbij naar structurele tewerkstelling waar dat zinvol is				fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD1 De Vlaamse Overheid kiest expliciet voor de bestrijding van armoede				status	In uitvoering
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD1.2 De participatie van mensen in armoede aan het Vlaamse beleid en in de sectoren die Vlaanderen aanstuurt, wordt ondersteund				indicator	
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Van den Bossche + Kabinet Muyters			evaluatie	
	administratie	Departement WSE				
betrokkenen	kabinet		mensen in armoede		De Link en andere verenigingen	
	administratie		andere actoren			
korte inhoud actie	Naast de (eerder) wetenschappelijke kennis is er ook nood aan de ervaringskennis. In de eerste plaats bezitten mensen in armoede zelf heel wat kennis, zowel over de problemen waarmee zij geconfronteerd worden als over mogelijke oplossingen. Opgeleide ervaringsdeskundigen bezitten deze kennis en hebben geleerd deze in te zetten om de kloof te overbruggen. Het inschakelen van ervaringsdeskundigen armoede kan bijdragen tot een beleid dat meer oog heeft voor de problemen van mensen in armoede en effectief hiermee rekening houdt bij het uitwerken van nieuwe maatregelen.					
	In voorbereiding op 2012 heeft het beleidsdomein WSE al een aantal acties ondernomen					
	1) project Teams Advies Ondersteuning (TAO) vzw De Link;					
(2) project ondersteuning ervaringsdeskundigen in armoede en sociale uitsluiting vzw De Link;						
(3) tewerkgestelde ervaringsdeskundigen in armoede en sociale uitsluiting binnen het beleidsdomein WSE.						

	2010	(1) Via stuurgroepoverleg werd onderzocht in welke mate het project Team Advies Ondersteuning in Limburg kan gecontinueerd worden. Via een MB vanuit WVG en WSE werd het project in 2010 verlengd. De stuurgroep heeft zich bovendien gebogen over een mogelijke structurele verankering van de werking van TAO in alle provincies. Een wetenschappelijk onderzoek hieromtrent werd aangeleverd met aanbevelingen naar het beleid. De Link leverde tegen eind 2010 eveneens een voorstel op van mogelijke implementatie en de maatschappelijke meerwaarde van TAO. (2) Op 25 juni 2010 heeft de Vlaamse regering het BVR goedgekeurd m.b.t. de projectmatige ondersteuning van werkende ervaringsdeskundigen in armoede en sociale uitsluiting. (3) Binnen de VDAB zijn er 5 ervaringsdeskundigen in de armoede en sociale uitsluiting aan het werk.
	2011	(1) TAO Limburg werd gecontinueerd, met dien verstande dat het om een overgangsjaar gaat waarin alles wordt voorbereid zodanig dat TAO vanaf 2012 structureel kan opgenomen worden binnen de regelgeving van de lokale diensteneconomie. Tegelijk werd met alle opleidingsverstrekkers rond inzicht in en bestrijding van armoede afgesproken dat in de loop van 2011 een de facto 'front office' tot stand komt zodanig dat opleidingsvragen efficiënt en gemakkelijk kunnen gedispacht worden naar de organisatie die het bestop de concrete vraag kan inspelen. (2) Loopt verder. (3) De financiering van de ervaringsdeskundigen zit vervat in de reguliere middelen van de VDAB.
	2012	<u>Er is momenteel geen groeipad voorzien om bijkomend ervaringsdeskundigen aan te werven. Hiervoor zijn er geen financiële middelen. Het is niet alleen de aanwerving van ervaringsdeskundigen dat voorzien moet worden, maar ook de nodige omkadering is wenselijk. Evenals het budget hiervoor.</u>
	2013	
	2014	

AC TIE	27 / 70 / 139	Integrale trajecten werk-welzijn in het kader van activering		fiche	Geclusterd
STRATEGISCHE DOELSTELLING		SD11 Vlaamse overheid zet in op duurzame werkgelegenheid		status	In uitvoering
OPERATIONELE DOELSTELLING		OD11.2 De verdere uitwerking van trajecten op maat wordt prioritair opgenomen		indicator	
verantwoor delijken		kabinet	Muyters	evaluatie	
		administratie	VDAB		
betrokkenen		kabinet		mensen in armoede	Netwerk van verenigingen waar Armen het woord nemen
		administratie	VDAB – departement werk en sociale economie	andere actoren	
korte inhoud actie		Werkzoekenden in armoede krijgen een geïntegreerd werk-welzijnstraject aangeboden waarbij de werk-welzijnsconsulent naast de focus op tewerkstelling of opleiding, ook welzijn (heel breed) meeneemt. In het kader van het werk- en investeringsplan focust de VDAB op uitkeringsgerechtigde werklozen, zijnde gezinshoofden categorieA al dan			

	niet met kinderlast. In deze categorie van werkzoekenden zitten ook alleenstaande ouders. Ook leefloners en werkzoekende in budgetbegeleiding kunnen participeren aan deze werk-welzijnstrajecten. Werkzoekenden die participeren aan deze trajecten hebben geen uitgesproken medische, mentale, psychische of psychiatrische problematiek en hebben voldoende arbeidsmotivatie. Werkzoekenden geven voldoende aan dat het verwerven van een inkomen een mogelijkheid is om uit de armoede te geraken en waarvan vermoed wordt dat zij binnen een periode van 1 à <u>24</u> maanden, kunnen doorstromen naar een opleiding en/of tewerkstellingstraject. De werk-welzijnsconsulent van de VDAB neemt het individueel luik ter harte. Omdat we weten dat groepswerking versterkende en emancipatorisch kan werken voor de doelgroep is er ook een participatief groepsluik op touw gezet. Dit groepsluik wordt opgenomen door partners. Hiervoor werd een algemeen offerte gelanceerd. <u>Niet alle werkzoekenden in armoede zullen toegeleid worden naar een groepsluik.</u> De werk-welzijnsconsulent vertrekt vanuit volgende handelingsprincipes: - Een ankerfiguur (vertrouwenspersoon) die de werkzoekende opvolgt en ondersteunt, zowel op de welzijnsgebieden (heel breed gedefinieerd) als het in kaart brengen van dromen, verwachtingen, en competenties in functie van een
--	---

	tewerkstelling. - Een op-maat-aanpak- in functie van het individu en de gezinscontext. - Een positieve aanpak: vanuit een positieve invulling op activering en welzijn, die de keuze mogelijkheden van de werkzoekende respecteert - Een integrale en gestructureerde aanpak, over de verschillende levensdomeinen heen waarbij de werk-welzijnsconsulent gaat ankeren, schakelen naar de correcte hulp-en/of dienstverlening, en daar waar nodig, eerstelijnsnetwerk opneemt. In dit luik onderschrijven we het belang van een goede samenwerking en dienstoverschrijdende aanpak en afstemming vertrekkend vanuit ieders expertise, kennis en krachten. - Een gecoördineerde aanpak(inclusief arbeid), in overleg met verschillende hulp-en/of dienstverlening naar aanleiding van het in kaart gebrachte welzijnsnetwerk dat zich rond de werkzoekende in armoede heeft uitgetekend - Een krachtgerichte, participatieve aanpak waarbij ingespeeld wordt op de mogelijkheden, interesse en competenties van de werkzoekende, maar met de ultieme focus op tewerkstelling-en/of competentieversterking. Willen we armoede het hoofd bieden, dan moeten we uitdagende wegen durven bewandelen en geïntegreerd, krachtgericht samenwerken. De synergie tussen
--	--

	verschillende organisaties en actoren is een noodzakelijke stap in het verbeteren van de leefomstandigheden van de gekwetste burger levend in armoede. Om de samenwerking tussen de verschillende diensten te faciliteren werden er stuurgroepen opgericht waarin verschillende (welzijns)actoren, maar ook arbeidsmarktactoren participeren.
Stappenplan en Budget	2010 Opstart van 300-450 integrale werk-welzijnstrajecten voor werkzoekenden in armoede in de periode 2010-2011. Toestand eind juni 2011. (stuurbording VDAB) Er zijn momenteel 334 individuele werk-welzijnstrajecten opgestart. Het groepsluik startte eind april/begin mei. Er werden 138 werkzoekenden doorverwezen naar het groepsluik waarvan 98 werkzoekenden effectief deelnamen aan het groepsluik. Budget voor 2010: 360.000 euro voor de werk-welzijnstrajecten in het kader van armoede. De proeftuinen OCMW/vdab worden geëvalueerd. We komen tot een meer systematische samenwerking tussen VDAB en OCMW. De structurele verankering van integrale trajectwerking naar werk voor mensen in armoede binnen de reguliere werking van de VDAB en/of haar bevoorrechte partners wordt onderzocht
2011	Budget voor 2011: 1.100.000 euro voor de werk-welzijnstrajecten in het kader van

		armoede. De proeftuinen OCMW/vdab worden geëvalueerd. We komen tot een meer systematische samenwerking tussen VDAB en OCMW. Voor de proeftuinen VDAB – OCMW zijn er geen bijkomende budgetten voorzien. De structurele verankering van integrale trajectwerking naar werk voor mensen in armoede binnen de reguliere werking van de VDAB en/of haar bevoorrechte partners wordt onderzocht
	2012	<i>In het kader van de heroriëntering van de jobkorting is er sprake van een mogelijke uitbreiding van de werk-welzijnstrajecten voor werkzoekenden in armoede.</i> <u>In 2012 zijn er bijkomende middelen vrij gemaakt om bijkomende nieuwe 500 werk-welzijnstrajecten op te starten voor werkzoekenden in armoede. De werk-welzijnsconsulent van de VDAB volgt de werkzoekenden gedurende de verschillende trajectfasen verder op (trajectbepaling, uitvoering en daar waar de werkzoekenden aan het werk gaan is er opvolging en ondersteuning op de werkvloer)</u> <u>Ook het groepsluit lopende in 2010 werd grondig geëvalueerd in 2011 en bijgestuurd.</u> <u>Er werd een nieuw bestek geschreven in het kader van het groepsluit en gegund</u> Het groepsgebeuren vertrekt vanuit de ervaringswereld van mensen in armoede met een krachtige empowerment inslag, en integreert hierbij tevens het aspect oriëntering (jobdoelwitbepaling), versterking op het niveau van welzijn binnen de groepsaanpak.

	<u>Finale doelstelling:</u> een versterkte werkzoekende die gewerkt heeft rond een persoonlijk ontwikkelingsplan zowel op het niveau van werk als welzijn. De VDAB opteert ervoor om de opdracht uit te besteden in 5 provinciale percelen.. Er zullen gemiddeld een 10 tal groepen opstarten per provincie vanaf 01/10/2012 tot 31/12/2013 <u>Eind augustus 2012 zijn er in het totaal 891 w²-trajecten opgestart voor werkzoekenden in armoede.</u> <u>In het kader van de samenwerking tussen de VDAB en de OCMW's is er een samenwerkingsakkoord in de maak met het VVSG.</u> <u>De proeftuinen OCMW VDAB is lopend.</u> <u>2.806.300 in 2012</u>
2013	<u>Er is tevens een groeipad voorzien tot 2013 voor de werk-welzijnstrajecten in het kader van armoede</u> <u>Er zullen minimaal 750 nieuwe werk-welzijnstrajecten in 2013 opstarten</u> <u>Budget 4.155.000.</u>
2014	<u>Budget 4.155.00</u>

ACTIE	Integrale trajecten werk-welzijn in het kader van activering uitbreiding voor MIMPP				fiche	nieuw
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD11 Vlaamse overheid zet in op duurzame werkgelegenheid				status	In uitvoering
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD11.2 De verdere uitwerking van trajecten op maat wordt prioritair opgenomen				indicator	
verantwoordelijken	kabinet	Muyters, Van den Bossche, Vandeuren,			evaluatie	
	administratie	DEPT WSE Patricia Vroman				
betrokkenen	kabinet	Muyters, Van den Bossche, Vandeuren,		mensen in armoede		
	administratie	VDAB – departement werk en sociale economie - Departement Welzijn		andere actoren		
korte inhoud actie	In uitvoering van het werkgelegenheid- en investeringsplan wordt het aantal activeringstrajecten voor de werkzoekenden met medische, mentale, psychische en psychiatrische problemen (MIMPP) uitgebreid.					

Stappenplan en Budget	2010
De VDAB heeft de opdracht gekregen om op zoek te gaan naar geschikte partners in het domein van welzijn om deze personen met een medisch, mentale, psychische en/of psychiatrische problematiek (MMPP) niet in de kou te laten staan. Via de tender activeringszorg kwam binnen elke provincie een partnerschap tot stand met partners uit Welzijn en Werk, met als doel personen dichter bij de arbeidsmarkt te brengen. De tender activeringszorg (TAZ) ving aan op 1 september 2009. Via deze tender werden in 2010 op Vlaams niveau 1100 activeringsbegeleidingen uitgevoerd. Een activeringsbegeleiding duurt maximum 18 maanden en is het geheel van stappen en acties die zowel door GTB, de partner zorg als de partner empowerment gedaan worden met de werkzoekende om de MMPP-problemen zodanig te remediëren of te neutraliseren dat een traject naar tewerkstelling of minimaal een toeleiding naar arbeidszorg opnieuw mogelijk wordt. Een activeringsbegeleiding is dus de combinatie van gespecialiseerde trajectbegeleiding en zorgbegeleiding. De term zorgbegeleiding verwijst specifiek naar het onderdeel van de acties 'behandeling' en 'empowerment' die uitbesteed worden aan een provinciaal partnerschap. Bij deze opdracht staat VDAB in voor de toeleiding van werkzoekenden die behoren tot de MMPP-doelgroep. VDAB kan voor de screening van de MMPP-doelgroep beroep doen op een activeringsscreening bij de dienst voor gespecialiseerd arbeidsonderzoek (GA). GTB verzorgt de trajectbegeleiding van de MMPP-doelgroep waarvoor een activeringsbegeleiding aangewezen is. De provinciale partnerschappen zorgbegeleiding staan in voor: - o de behandeling van de MMPP-drempels (door de partners zorg) - o én voor de aanpak van sociaal-economische, sociale en/of psychosociale drempels op weg naar werk (door de partners empowerment) Naar aanleiding van het werkgeleids- en investeringsplan werd de capaciteit activeringsbegeleidingen uitgebreid met 115 plaatsen (bovenop de 1100 begeleidingen) zodat specifieke aandacht kan besteed worden aan 2 MMPP-doelgroepen die op dit oment niet of onvoldoende gebruik kunnen maken van het bestaande aanbod van activeringszorg, nl. 65 werkzoekenden met een ZIV-statuuut en 50 werkzoekenden met een OCMW-statuuut. Om het engagement uit het Vlaamse regeerakkoord van integrale trajecten met doorgedreven maatwerk én met aandacht voor zorg, welzijnsbevordering, competentieversterking en arbeidsoriëntering te realiseren, is er nood aan een gemeenschappelijk denkkader. Dit kader moet gedragen worden door de beleidsdomeinen welzijn, volksgezondheid en gezin enerzijds en werk en sociale economie anderzijds. Om dit te realiseren werd een platform zorgbegeleiding opgericht dat bestaat uit verschillende actoren met expertise op dit werk- en welzijnsterrein alsook beleidsactoren (dept WVG en WSE). Het platform zorgbegeleiding kan beroep doen op wetenschappelijke ondersteuning. In 2010 – 2012 zal deze wetenschappelijke ondersteuning geboden worden door LUCAS (Prof. Chantal Van Audenhove). Het platform zorgbegeleiding zal een structureel samenwerkingsmodel uitwerken in het kader van de activering van de MMPP-doelgroep (in het verlengde van de huidige tender activeringszorg) en een begeleidingsmodel voor de doelgroep van niet-toeleidbaren (vb. model van arbeidsrevalidatie). In 2010 kwam het platform zorgbegeleiding 4x samen met alle leden (ongeveer 40 personen). Daarnaast werd meer intensief gewerkt in werkgroepen met volgende thema's: privacy, activering en uitkering, kennisdeling, nieuw begeleidingsmodel.	

	2011	De tender activeringszorg werd verlengd in 2011. Op Vlaams niveau is opnieuw een contingent van 1100 activeringsbegeleidingen beschikbaar, aangevuld met 115 activeringsbegeleiding voor de twee specifieke doelgroepen wz met een ZIV-statut en een OCMW-statut. Er werd een MMPP-evaluatierapport opgesteld dat opgevraagd kan worden bij VDAB. Het platform zorgbegeleiding is nog steeds actief in functie van het creëren van een gemeenschappelijk draagvlak tussen de sectoren werk/welzijn en sociale economie. Op 1/7/2011 keurde de Vlaamse Regering de conceptnota 'Van arbeidszorg naar een nieuw geïntegreerd beleidskader W²' goed.
	2012	De tender activeringszorg loopt tot eind 2012. Op Vlaams niveau is opnieuw een contingent van 1100 activeringsbegeleidingen beschikbaar, aangevuld met 115 activeringsbegeleiding voor de twee specifieke doelgroepen wz met een ZIV-statut en een OCMW-statut. Er werd een nieuwe tender uitgeschreven voor partnerschappen om 1100 activeringsbegeleidingen uit te voeren vanaf 1/1/13. De doelgroep RIZIV en OCMW zijn hierbij opgenomen. Na de goedkeuring van de conceptnota werd in 2012 gewerkt aan de uitrol van het w²-beleidskader. De bedoeling is om een w²-decreet in te dienen eind 2013-begin 2014. De werkzaamheden hieromtrent worden aangestuurd door de drie kabinetten, diverse werkgroepen werken concrete thema's uit. Het platform zorgbegeleiding is één van de klankbordgroepen. Ook andere stakeholders zijn nauw betrokken bij deze oefening.
	2013	
	2014	

ACTIE	136. Bijzondere aandacht voor jonge werkzoekenden	fiche	Bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD11 De Vlaamse overheid zet in op duurzame werkgelegenheid	status	In uitvoering
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD11.2 De verdere uitwerking van trajecten op maat wordt prioritair opgenomen	indicator	
verantwoordelijken	kabinet	Muyters	
	administratie	VDAB	
betrokkenen	kabinet	mensen in armoede	
	administratie	andere actoren	
korte inhoud actie	<i>Betreft de algemene dienstverlening van VDAB voor jonge werkzoekenden (-25j) of jongeren in de overgang van onderwijs naar arbeidsmarkt.</i> Ikvv het gedifferentieerd begeleidingsmodel van VDAB voor werkzoekenden worden jonge werkzoekenden kort na hun inschrijving bij VDAB uitgenodigd voor een infosessie en een individueel gesprek. Bedoeling is dat zo vlug mogelijk wordt gedetecteerd aan welke begeleiding de jongere nood heeft. De begeleiding die de jongere vervolgens krijgt is dan ook op maat van de jongere met als doel zo snel mogelijk een passende job vinden en het werken aan problemen / hindernissen die het bereiken van dit doel onmogelijk / moeilijk maken. Daarnaast werkt VDAB ook samen met onderwijs om de transitie van onderwijs naar arbeidsmarkt zo vlot mogelijk te laten verlopen (infosessies aan leerlingen en leerkrachten, het lessenpakket "start van een loopbaan", meewerken aan voorkomen van drop outs, samenwerking met deeltijds onderwijs,...).		
Stappenplan en Budget	2010	Er wordt continu gewerkt aan de verbetering van de dienstverlening. Bvb initiatieven die in 2011 ondernomen werden en worden: - ikv deeltijds onderwijs: de opstart van een wisselproject tussen de consultants van de VDAB en de trajectbegeleiders van de scholen. Doel is o.m. creëren en in stand houden van goede netwerken die de transitie van de deeltijdse leerling naar de arbeidsmarkt moet vergemakkelijken - herwerking van het lessenpakket: extra hoofdstuk rond ondernemerschap en personen met een arbeidshandicap - ontwikkeling van een toolbox voor VDAB-consultanten met de nodige methodieken en instrumenten om goede infosessies te geven aan leerlingen - overleg met CLB's in welke mate VDAB ertoe kan bijdragen dat het aandeel vroegtijdige schoolverlaters wordt beperkt.	
	2011	<i>Reguliere werking. Er zijn geen specifieke budgetten voorzien.</i> Om de aansluiting naar de arbeidsmarkt te verbeteren wordt voortdurend gesleuteld aan de dienstverlening en instrumenten: - proefproject verruiming van de beroepsaspiraties: in het kader van het knelpuntenbeleid werd beslist om werkzoekenden die enkel beroepen ambiëren met weinig kans op tewerkstelling, zo snel mogelijk uit te nodigen en met hen een verruiming van hun beroepsaspiraties te bespreken - actualisering van lessenpakket	
	2012		

		- verderzetten van campusacties <i>Reguliere werking. Er zijn geen specifieke budgetten voorzien.</i> Daarnaast zijn er ook specifieke acties om aansluiting onderwijs – arbeidsmarkt te remediëren, vb. in het kader van de ongekwalificeerde uitstroom. In het werk- en investeringsplan werden hiervoor de werkateliers opgezet. In het loopbaanakoord werd het engagement genomen om een sluitend bereik naar deze doelgroep vanaf de schoolverlaters van 2012 te realiseren, aangepast aan de timing van het jeugdwerkplan. Deze acties worden concreet vanaf 2013 opgestart.
	2013	
	2014	

ACTIE	49. Complementair aan het versterken van zorgaspecten in de begeleiding van werkzoekenden zullen we samen met de betrokkenen een ondersteuningspakket ontwikkelen voor bedrijfsleiders en direct leidinggevers om hen inzicht te laten krijgen in de situatie van onder meer mensen in armoede op de werkvloer. Op die manier is de organisatie voorbereid en verhoogt de slaagkans van de tewerkstelling van mensen in armoede		fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD4 De Vlaamse Overheid zet in op kennisverspreiding, sensibilisering en vorming over armoede		status	Deels afgerond (het instrument is er), deels in uitvoering (inpassen van de trainingen in het EAD-beleid en regulierbeleid binnen het domein en sociale economie.
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD4.2 De Vlaamse overheid moet de verzamelde kennis en ervaringsdeskundigheid over armoede en sociale uitsluiting bij een ruim publiek verspreiden om op die manier te komen tot meer respect, solidariteit en sociale insluiting		indicator	
verantwoordelijken	kabinet administratie	Kabinet Muylers – Bart Julliams Departement WSE-Michiel Van de Voorde	evaluatie	
betrokkenen	kabinet administratie	WSE	mensen in armoede andere actoren	Bindkracht RESOC's/SERR's; sociale partners
korte inhoud actie	Het programma van de tweedaagse training ziet er als volgt uit: DAG 1 Krachtgericht werken met mensen in armoede - Kennismaking, delen van ervaringen en vormingsvragen - Mensen in armoede: kenmerken en overlevingsmechanismen - Krachtgericht werken met mensen in armoede: tips en handvaten - Het Vic-model: Werken aan veiligheid, invloed en contact DAG 2 Omgaan met conflicten in dialoog met de doelgroep. - Kennismaking met coaches X en Y (ervaringsdeskundigen armoede met werkervaring) - Een krachtgerichte basishouding als leidinggevende - Conflicttherapie en omgaan met druk van de groep - Samenwerken met hulpverleners - Bundelen van handvaten en evaluatie van de opleiding			

		Het trainingspakket voor direct leidinggevend is in overleg met projectontwikkelaars uit een zevental regio's tot stand gekomen. Het betreft een tweedaagse opleiding (door Bindkracht), waarin ook ervaringsdeskundigen armoede worden ingezet. De testing van het materiaal ging door op 30/9 en 21/10. Zestien deelnemers (direct leidinggevenden) bijna allemaal uit de profit sectoren. Opmerking: uiteraard staat het pakket ook ter beschikking van werkgevers uit de social profit en uit de sociale economiesector. - Het pakket voor direct leidinggevend werd verder aangepast aan de lessen uit de testingfase. - Het pakket werd vervolledigd met een vormingsmodule van ½ dag voor het (HR-)management - Het instrument wordt opgenomen in de toolbox EAD en vormt een vast product dat binnen het EAD-beleid wordt ingezet. Financiering vanuit reguliere EAD-middelen (via diversiteitsplannen en/of regionale diversiteitsprojecten) Het trainingspakket wordt momenteel (begin maart 2012) op basis van evaluatie van de sessies in 2011 verder aangepast in het kader van een diversiteitsproject, waarin ook de mogelijkheid voorzien is om de training in alle Vlaamse provincies aan te bieden in 2012. De vormings- en trainingsmodule werd aangepast aan de opmerkingen uit de proeftoetsing. Met het vernieuwde pakket werd in 2012 een vormingssessie georganiseerd in de regio Limburg: er namen 11 organisaties aan deel waarvan 6 profit en 5 non-profit. De training werd positief geëvalueerd, maar de deelnemers vroegen toch nog enige bijsturing en onder andere meer aandacht voor de omgang met de schuldproblematiek. De deelnemers vonden ook dat er veel (te veel?) informatie op korte tijd moest worden verwerkt. De opmerkingen worden meegenomen en het pakket wordt verder aangepast met het oog op de opleidingen die in 2013 gaan plaatsvinden. Budget: 18.000 euro
2010		
2011		
2012		
2013		
2014		

ACTIE	26. Er gebeurt onderzoek naar de duurzame tewerkstelling van mensen in armoede	fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD2 De Vlaamse Overheid zet in op het verzamelen en combineren verschillende soorten van kennis over armoede en sociale uitsluiting	status	In uitvoering
OPERATIONELE DOELSTELLING	SD2.1 De wetenschappelijke kennis omtrent armoede wordt verhoogd	indicator	
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Muylers	
	administratie	Departement WSE	
	kabinet		
betrokkenen	administratie	mensen in armoede	Vlaams Network
		andere actoren	HIVA/KULeuven
korte inhoud actie	Onderzoek 'Duurzame tewerkstelling van mensen in armoede. Uitdagingen en remedies voor beleid, werknemers en werkgevers' met als centrale onderzoeksvraag: wat is nodig om duurzame tewerkstelling van mensen in armoede te realiseren. Dit wordt belicht vanuit 4 invalshoeken		
	- Mensen in armoede en hun begeleidingsnood - Werkgevers en hun nood aan advies, ondersteuningsvormen en concrete tools om mensen in armoede duurzaam tewerk te stellen - Intermediairen die instaan voor de begeleiding van personen in armoede eens ze aan het werk zijn, en hun specifieke noden om deze functie te vervullen (Opmerking: intermediairen moet breed geïnterpreteerd worden; ook vakbonden of werkgeversorganisaties kunnen hier onder gevat worden). - Zelfstandig ondernemerschap en de valkuilen die mensen in armoede ondervinden bij het opstarten en uitbouwen van het ondernemerschap.		
	2010	Opstart onderzoek in het kader van het VIONA-programma. Gegund aan HIVA en het Vlaams Network	
	2011	Budget: 65.895 euro	
	2011	Tussentijdse rapportering aan de Werkgroep Activering die (onder andere) het verloop van dit onderzoek opvolgt op 20 juni 2011.	
Stappenplan en Budget	2012	Oplevering eindrapport voorzien rond midden oktober 2011.	
	2012	De onderzoeksresultaten en het definitieve eindrapport, dat eind november 2011 werd opgeleverd, werden in januari 2012 vrijgegeven. Ten behoeve van de minister werd een beleidsadvies opgesteld met concrete beleidsaanbevelingen.	
	2012	Het eindrapport en de samenvatting (met talrijke beleidsaanbevelingen, speerpunten en uitdagingen) werden gepubliceerd op de website: 'Werk.be' http://werk.be/onderzoek/onderzoeksprojecten/onderzoeksprojecten-2007-2011/onderzoeksproject-2010-duurzame	
2013	Het departement WSE zal in overleg met het Vlaams Network verder uitvoering geven aan de geformuleerde aanbevelingen.		
2014			

ACTIE	140. Ruimte voor wie tijdelijk niet geactiveerd kan worden	fiche	Bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD11 De Vlaamse overheid zet in op duurzame werkgelegenheid	status	In uitvoering
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD11.2 De verdere uitwerking van trajecten op maat wordt prioritair opgenomen	indicator	
verantwoordelijken	kabinet	Muyters	
	administratie	VDAB	
betrokkenen	kabinet	Muyters	
	administratie	Departement werk	
	Onderzoeken of er, voor een beperkte groep niet activeerbare werkzoekenden, maatgerichte trajecten arbeidsrevalidatie opgezet kunnen worden. Na screening of activeringsbegeleiding kan vastgesteld worden dat de werkzoekende 'niet-toeleidbaar' is naar de arbeidsmarkt. Deze doelgroep heeft nood aan een vorm van 'arbeidsrevalidatie'. De doelstelling van een arbeidsrevalidatietraject is dat de werkzoekende binnen een kader van tijdelijke niet-toeleidbaarheid en een ruimer tijdsbestek, aan de hand van een intensievere zorgondersteuning op verschillende levensdomeinen, maar met een aangepaste trajectopvolging de mogelijkheid krijgt om het leven opnieuw inhoud en richting te geven zodat enige vorm van arbeidsintegratie mogelijk wordt. Binnen arbeidsrevalidatie staat de focus op 'herstel' centraal maar speelt het luik 'werk' een belangrijke rol binnen dit proces van herstel. Het luik 'werk' wordt zo tijdelijk een middel tot herstel om daarna opnieuw een doel op zich te worden. Een revalidatietraject komt tegemoet aan de bekommernis dat indien de niet-toeleidbare werkzoekende te snel wordt geparkeerd, een herintegratie op de arbeidsmarkt sterk zou bemoeilijkt worden. Een revalidatietraject wil dus maximaal kansen creëren op vlak van activering zodat definitieve niet-toeleidbaarheid kan vermeden worden. Het platform zorgbegeleiding en de interregionale werkgroep zal suggesties formuleren om ook voor de doelgroep van niet-toeleidbaren een begeleidingsaanbod tevoorzien en een overstap naar een meer gepast statuut te faciliteren.		
Stappenplan en Budget	2010	De interregionale werkgroep bestaat uit afgevaardigden van VDAB, RVA, RIZIV, FOREM, Actiris en FOREM. Er werd een visienota opgemaakt over een model van arbeidsrevalidatie.	
	2011	De werkgroep 'nieuw MMPP-begeleidingsmodel' van het platform zorgbegeleiding komt enkele malen samen om de ondersteuningsnoden van deze doelgroep in beeld te brengen.	
		Op dit moment is het concept van arbeidsrevalidatie nog niet beschikbaar in de praktijk. Dit wil zeggen dat de trajectbegeleider/screener de werkzoekende op de hoogte brengt van het advies niet-toeleidbaarheid, aangeeft welke organisaties mogelijks een aangepaste hulpverlening zouden kunnen aanbieden en toelicht wat de mogelijkheden zijn van een meer aangepast uitkeringsstatuut. Na dit gesprek wordt het traject afgesloten en dient de werkzoekende deze (welzijns)acties zelf uit te voeren. Het advies niet-toeleidbaarheid is 2 jaar geldig. Na 2 jaar wordt de werkzoekende opnieuw opgeroepen door de	

	trajectbegeleider die samen met de VDAB-psycholoog zal oordelen of de afstand tot de arbeidsmarkt gewijzigd is of niet. Bij een positieve evolutie wordt opnieuw een traject naar werk opgestart. Bij geen of een negatieve evolutie wordt opnieuw een advies niet-toeleidbaarheid gegeven dat 2 jaar geldig is. De Vlaamse Regering keurde een conceptnota goed over een nieuw W²-beleidskader. Het voorstel is om de huidige WSE-doelgroepen activeringsbegeleiding en arbeidszorg alsook de niet-toeleidbaren in het nieuwe beleidskader te vatten. Centraal in het nieuwe beleidskader dat de samenwerking tussen werk- en welzijnspartners moet vormgeven staat de participatieladder. We willen dit Nederlands instrument hertalen naar de Vlaamse situatie. In principe kan elke burger op deze participatieladder ingeschaald worden. Wij gebruiken de participatieladder als kader voor de W²-trajecten. Het laat toe om de doelgroep voor het W²-beleidskader of te bakenen, de communicatie tussen partners te bevorderen alsook beleidsmatige informatie te verkrijgen. De onderste vier zijn voor mensen zonder een arbeidscontract. De bovenste twee voor mensen met regulier werk: met ondersteuning (trede 5) of zonder (trede 6). Met deze conceptnota concentreren we ons op de treden 3 en 4. Personen die vanuit Welzijn toegeleid worden en onmiddellijk ingeschaald worden als inzetbaar voor betaalde arbeid krijgen een trajectbegeleider bij de VDAB of een partner toegewezen en starten een traject naar werk op. Bij werkzoekenden waar inzetbaarheid op de arbeidsmarkt, ook na een periode van intensieve begeleiding, als niet haalbaar op middellangere termijn wordt gezien zoekt de trajectbegeleider met een aanspreekpunt binnen welzijn (casemanager) een oplossing in de treden 1 en 2. In 2011 zullen werkgroepen opgestart worden om voorstellen te formuleren in verband met de operationalisatie van de conceptnota.
2012	De VDAB indiceert de groep niet-toeleidbaren (via gespecialiseerde screening en activeringsbegeleiding), informeert deze werkzoekenden over een meer gepast uitkeringsstatuut, verwijst door naar gespecialiseerde welzijnspartners, en volgt deze groep verder passief op (via een tweetaalig evaluatiegesprek). De gewestelijke diensten voor arbeidsbemiddeling werken een voorstel uit voor indicering van de doelgroep niet-toeleidbaren, afstemming met de opvolgprocedure bij RVA, en de nood aan een jaarlijkse evaluatie in functie van de opmaak van het samenwerkingsakkoord met RVA. Er worden garanties ingebouwd dat maximaal moet ingezet worden op activering, en dat de groep niet-toeleidbaren zeer beperkt moet gehouden worden. Deze opdracht, die wordt opgevolgd door het College van Leidend Ambtenaren, zal verder gezet worden in 2013. De ministers van werk, sociale economie en welzijn bereiden een w²-decreet voor dat operationeel moet zijn vanaf 2015. Dit decreet zal een w²-ondersteuningspakket uitwerken dat eveneens ingezet kan worden voor de groep niet-toeleidbaren, om begeleid geïntendeerd te worden naar de hoogst haalbare participatie aan de maatschappij.
2013	Operationalisering conceptnota en toepassing samenwerkingsakkoord met RVA
2014	Operationalisering conceptnota

ACTIE	135. Inzetten op duurzame tewerkstelling in het reguliere circuit via een sluitend maatpak										fiche	Bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD11 De Vlaamse overheid zet in op duurzame werkgelegenheid										status	In uitvoering
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD11.2 De verdere uitwerking van trajecten op maat wordt prioritair opgenomen										indicator	
verantwoordelijken	kabinet					Kabinet Muylers					evaluatie	
	administratie											
betrokkenen	kabinet					mensen in armoede						
	administratie					andere actoren						
korte inhoud actie	Er is een gedifferentieerde aanpak van de werkzoekenden. Gedurende de eerste negen maanden na de inschrijving bij de VDAB wordt aan de hand van knipperlichten bekeken welke service de meest aangewezen is voor de werkzoekenden. Armoedeproblematiek is één van de aandachtspunten.											
	Grote lijnen in de service:											
	- het bezorgen van de gepaste vacatures via de on line systemen van de VDAB - bemiddelingstraject voor de werkzoekenden die arbeidsmarktrijp zijn maar impulsen nodig hebben om hun weg te vinden op de arbeidsmarkt. - begeleidingstraject voor de werkzoekenden die niet direct op de arbeidsmarkt terecht kunnen omdat ze nood hebben aan oriëntering, competentieversterking, sollicitatietraining, ...											
	Vooraleer de werkzoekende 12 maand ingeschreven is, wordt er zeker een traject opgestart.											
	Februari: invoering sluitend maatpak – bemiddelingstrajecten											
Stappenplan en Budget	Regulier werking van de VDAB.											
	2010	Sluitend maatpak is een model dat blijft verder lopen										
	2011	Sluitend maatpak is een model dat blijft verder lopen										
	2012	Sluitend maatpak is een model dat blijft verder lopen										
	2013	Sluitend maatpak is een model dat blijft verder lopen										
2014	Sluitend maatpak is een model dat blijft verder lopen											

ACTIE	142. Specifiek traject voor analfabete of traaglerende cursisten <i>Inhoud van deze fiche gaat over geletterdheid verhogen, niet over analfabete of traaglerende cursisten!</i>	fiche	Bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD11 De Vlaamse overheid zet in op duurzame werkgelegenheid	status	In uitvoering
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD11.3 Vorming en werk worden maximaal op elkaar afgesteld	indicator	
verantwoordelijken	kabinet	evaluatie	
	administratie		
betrokkenen	kabinet	mensen in armoede	
	administratie	andere actoren	
korte inhoud actie	De VDAB zal in uitvoering van het Strategisch Plan Geletterdheid meewerken aan het screenen en remediëren van laaggeletterde werkzoekenden. Hiertoe wordt een screeningsinstrument gebruikt om de potentiële doelgroep te detecteren. Laaggeletterde werkzoekenden worden systematisch verwezen naar de Centra voor Basiseducatie waar ze een aangepaste remediering krijgen. Als effect van de remediering van de laaggeletterdheid wordt een duurzame tewerkstelling beoogd. Vanaf 2011 is een nieuw plan Geletterdheid opgemaakt in samenspraak met de betrokken beleidsdomeinen. In de periode 2009-2011 werd binnen het Strategisch Plan Geletterdheid een screeningsinstrument ontwikkeld voor laaggeletterdheid door het Centrum voor Taal en Onderwijs in opdracht van het Ministerie van Onderwijs met VDAB en Centra voor Basiseducatie als voornaamste partners. In het verleden werd een tool ontwikkeld voor een ruwe en snelle detectie van laaggeletterdheid in navolging hiervan werd in 2010 uitgebreidere screeningsinstrumenten (indicator test + subscreening) ontworpen.		
Stappenplan en Budget	2010	Evaluatie van het strategisch plan geletterdheid en opstart van het nieuwe Plan Geletterdheid.	
	2011	De indicator test en subscreening werden uitgebreid getest tijdens het voorjaar. VDAB start in het najaar van 2011 in 2 proefregio's met de afname van de indicator test bij de potentiële doelgroep en werkt samen met CBE een aangepast aanbod uit om de laaggeletterde werkzoekenden (en werkenden) in een geïntegreerd traject te begeleiden naar duurzame tewerkstelling.	
	2012	Na de proefperiode is het de bedoeling om na te gaan in hoeverre het concept van geïntegreerde geletterdheidstrajecten structureel kan verankerd worden. Bedoeling is dat de indicator test ook in andere regio's wordt geïmplementeerd en dat de samenwerking met CBE mbt de geïntegreerde trajecten verder structureel wordt uitgebouwd. Subscreening (het tweede onderdeel van de G-screen) wordt door de Centra van Basiseducatie gebruikt om de door VDAB doorverwezen potentieel laaggeletterden verder te screenen, op basis van de resultaten op de subscreening kan CBE een aangepast remedieringsaanbod doen. Evaluatie van de proefprojecten is gepland in het najaar van 2012 en gebeurt door de betrokken partners: Onderwijs, CBE, Vacvo en VDAB. Een uitrol van de werkwijze zoals in de proefprojecten is niet aangewezen, bij de afname van de test – zowel indicator als subscreening – werden heel wat weerstand en problemen vastgesteld. Eind 2012 moet duidelijk zijn hoe de systematische screening kan ingepast worden in het sluitend maatpak van VDAB. De uitbouw van geïntegreerde trajecten wordt verder besproken met CBE. Een systematische screening heeft maar zin als er een functioneel aanbod kan volgen voor werkzoekenden.	

		<i>Uitvoering van de afspraken die met CBE gemaakt worden na de eindevaluatie in 2012 over de verdere uitbouw van een functioneel en geïntegreerd aanbod. Inpassing van de screening van potentieel laaggeletterden in het sluitend maatpak.</i>
	2013	2014

ACTIE	145. Er wordt geïnvesteerd in de kansen voor (WIP) anderstalige oud- en nieuwkomers met het oog op een vlotte doorstroom naar werk (o.a. via een sluitend aanbod inzake NT2). (Sluitend taalbeleid)	fiche	Bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD11 De Vlaamse overheid zet in op duurzame werkgelegenheid	status	In uitvoering
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD11.3 Vorming en werk worden maximaal op elkaar afgesteld	indicator	
verantwoordelijken	kabinet	kabinet	Kabinet Muylers
	administratie	administratie	VDAB
betrokkenen	kabinet	kabinet	Kabinet Muylers
	administratie	administratie	VDAB
		mensen in armoede	
		andere actoren	
korte inhoud actie	Kennis van het Nederlands is onontbeerlijk voor een volwaardige deelname aan het sociale en economische leven in Vlaanderen. Gebrekkige kennis van het Nederlands vormt bijgevolg een aanzienlijke handicap in de zoektocht naar werk. De activering van werkzoekenden met een gebrekkige kennis van het Nederlands vereist verschillende acties: • Het systematische screenen van werkzoekenden op gebrekkige kennis van het Nederlands en indien nodig doorverwijzen naar de Huizen van het Nederlands en het onderwijs. • De realisatie van een voldoende groot en efficiënt opleidingsaanbod op maat van elke werkzoekende. • De sluitende opvolging van anderstalige werkzoekenden die een opleiding basisnederlands volgen. • partnerschappen versterken in het kader van het werken met anderstaligen Al deze acties kaderen binnen VDAB binnen het Sluitend Taalbeleid, dit startte in het najaar van 2009.		
	Consulenten van VDAB worden na de start van het Sluitend taalbeleid in het najaar van 2009 verder opgeleid om het taalniveau van een werkzoekende in te schatten. Anderstalige werkzoekenden worden meer en meer systematisch verwezen naar het Huis van het Nederlands voor een advies rond het meest gepaste NT2-traject. VDAB neemt meer en meer de regisseursrol op van het traject van de anderstalige werkzoekenden mbt diens zoektocht naar werk. Hiertoe worden overal afspraken gemaakt rond deze regisseursrol en de samenwerking met de HvN en onderwijspartners. Ivm de gegevensuitwisseling tussen VDAB en HvN worden nieuwe afspraken gemaakt zodat de doorverwijzingen beter kunnen opgevolgd worden. Gegevensuitwisseling met de onderwijspartners moet verbeteren dmv tool ivm opvolgen van afwezigheden tijdens basisopleidingen.		
Stappenplan en Budget	2010	Communicatie binnen VDAB mbt de regisseursrol dringt verder door, intern verbetert de doorstroom van informatie tussen effectieve trajectbegeleiding en de acties gericht op competentieversterking.	
	2011	Een interne monitoringstool wordt gebruikt om de sluitendheid te bepalen, zo kan nagegaan worden of het aantal personen met een beperkte kennis van het Nederlands bij wie geen NT2-actie is opgenomen in hun traject naar werk, aanzienlijk is gedaald.	

		Beslist wordt via een nota van de Raad van Bestuur om extra schakelpakketten te ontwikkelen om werkzoekenden met een basiskennis NT2 vlatter te laten doorstromen naar vervolgoopleidingen of om via taalondersteunde bemiddeling beter te ondersteunen in hun zoektocht naar werk. Einde 2011 wordt een globale evaluatie voorzien van de afspraken gemaakt in de derde Ronde Tafel Conferentie NT2. Daarbij worden alle nuttige aanbevelingen en voorstellen vanuit het onderzoek naar een sluitend aanbod NT2 voor werkenden en werkzoekenden mee in overweging genomen <u>Extra schakelpakketten werden uitbesteed aan partners. Een tool werd ontwikkeld die als ondersteuning kan gebruikt worden door alle VDAB-consulenten in hun bemiddeling van anderstalige werkzoekenden.</u> <u>Een evaluatie van het afsprakenkader NT2 is in 2011 niet gebeurd.</u> <u>Met de onderwijspartners die bevoegd zijn om de basisopleidingen NT2 te geven, werden opnieuw onderhandelingen gevoerd over het aanbod aan basisopleidingen en over de intensiteit van deze opleidingen.</u> <u>De regisseursrol van VDAB wordt nog steeds bemoeilijkt door de gebrekkige gegevensuitwisseling tussen scholen en VDAB. De nieuwe Kruispuntbank Inburgering zal pas opgeleverd worden in 2013.</u> <u>Intern bij VDAB worden nieuwe afspraken gemaakt over monitoring en worden nieuwe tools ontwikkeld om de belemmeringen in het NT2-traject van een anderstalige werkzoekende beter in kaart te brengen. Er wordt onderzocht waarom er niet meer mensen starten aan een basisopleiding, waar de knelpunten zitten ivm de doorstroom van basis naar schakelpakket en ivm doorstroom van schakel naar beroepsopleiding.</u>
	2012	
	2013	<u>Gepland voor 2013:</u> - <u>uitbreiding van het aantal basisopleidingen die als VDAB-opleiding erkend worden</u> - <u>de bemiddelingstool voor anderstaligen wordt over heel VDAB gebruikt</u> - <u>resultaten van de bevragingen over de belemmeringen en uitval in het NT2-traject worden onderzocht en hieraan worden acties gekoppeld om zowel instroom in basisopleidingen als doorstroom naar schakelpakketten en vervolgoopleidingen te verhogen</u> - <u>NT2-aanbod wordt verder uitgebreid met pakketten die zich richten op leren op de werkvloer, het project integraal werkplekleren wordt verder uitgewerkt wordt in de rest van Vlaanderen stilaan verspreid. Aanbod NT2 in niches (bij voorbeeld zorgsector) en gericht op specifieke doelgroepen wordt verder uitgebreid</u> <u>Budget 2013 voor uitbesteding: 2 miljoen Euro</u>
	2014	

ACTIE	151. Gefailleerden bijstaan en armoede bij zelfstandigen verhelpen. 152. Dienstverlening die tegemoet komt aan de belangrijkste noden van de ondernemers in moeilijkheden op een efficiënte wijze te organiseren.		fiche	Bijgestuurd / Geclusterd	
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD11 De Vlaamse overheid zet in op duurzame werkgelegenheid		status	In uitvoering	
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD11.5 De kracht van het ondernemerschap wordt verder ondersteund		indicator	kwantitatief succes van het project	
verantwoordelijken	kabinet	SE: Barbara Van den Bossche - W: Bart Julliams	evaluatie	ongeveer 300 koppen bereikt (de helft van het voorziene aantal...)	
	administratie	WSE: HEYMAN Ryfka			
	kabinet				
betrokkenen	administratie		mensen in armoede	Zenitor / Tussenstap	
			andere actoren	VDAB, ESF en SYNTRA Vlaanderen	
korte inhoud actie	Het sluitend maatpak en de betere vertegenwoordiging van de kansengroepen moet ook doorgetrokken worden naar ondernemerschap met aandacht voor sluitende aanpak naar werkzoekenden, verhogen van de ondernemerscompetenties en een verhoogde participatie van kansengroepen onder meer via een drempelverlagend aanbod voor werkzoekenden rekening houdend met de Activiteitencoöperaties en het doelgroepenbeleid van SYNTRA Vlaanderen.				
	(2) ESF-project 'Begeleiding van gefailleerden' – looptijd: 1/11/2010 – 30/04/2012.				
	2010	(3) SVL heeft samen met VDAB Zenitor-project ingediend in het kader van voormeld ESF-project.			
		(2) Openstelling oproep tot 31/08/2010; start op 1/11/2010.			
Stappenplan en Budget		In februari 2011 heeft de SERV een Rondetafel 'ondernemerschap en kansengroepen' georganiseerd, hierop was ook de VDAB uitgenodigd. Naar aanleiding daarvan zijn een aantal aanbevelingen geformuleerd. Verder is er begin 2011 gewerkt aan een Ontwerpnota DWSE ism ESF, Syntra Vlaanderen, VDAB en VSAWSE 'Evaluatie trajecten ondernemerschap voor werkzoekenden'. Daarin worden een aantal aanbevelingen geformuleerd om de vertegenwoordiging van de kansengroepen in het ondernemerschap te optimaliseren, deze wordt in september besproken op de beleidsraad Werk en Sociale Economie.			
		SVL zal 100 kandidaten ontvangen: gefailleerden die momenteel werken, maar de ambitie hebben om opnieuw te starten als ondernemer. SVL staat in voor de begeleiding van deze kandidaten naar een heropstart. Hiervoor voorzien we een traject dat bestaat uit individuele coaching (max 4x2u) en uit een menu van modules, waaruit elke kandidaat 3 gratis modules kan volgen, afhankelijk van eigen noden.			
2011		Actie(s) (wat, wie):			
		(2) Eén promotor realiseert begeleiding van 600 gefailleerden (500 niet werkende werkzoekenden, 100 werkende wz); VDAB en Syntra Vlaanderen zijn partners, alsook de promotor van het ESF-project "Ondernemen Werkt III". De promotor staat in voor de uitvoering van de WIP-fiche 'sluitend maatpak gefailleerden'.			
		Doel(en):			
		(2) Opzetten van een oriënterend traject voor de loopbaanverandering van zelfstandige over gefailleerde naar werknemer of van zelfstandige over			

		gefaillarde naar zelfstandige al dan niet via eerst een werknemersstatuut, met een doorstroompercentage van 100% naar VDAB/Syntra Vlaanderen. Te realiseren (kwantitatief vs. kwalitatief): (2) Zie minimum mijlpalen en activiteiten ESF-oproep 187.
		Meting (wat, wie, hoe, wanneer): (2) SVL: regelmatig overleg met ZENITOR is gepland.
		(2) Oproepbudget: 700.000 (waarvan 400.000 euro WIP-middelen).
	2012	Doelstelling voor 2012 is om op basis van de evaluatie en vanuit de huidige projecten (Ondernemen Werkt, Activiteitscoöperaties, gefaillarden) verder te groeien naar een structurele aanpak om werkzoekenden uit de kansengroepen te ondersteunen naar het opstarten van een eigen zaak. Een ontwerpnota over de trajecten naar ondernemerschap voor werkzoekenden werd op de beleidsraad Werk van mei en met de sociale partners op VESOC van oktober besproken. Syntra Vlaanderen regisseert het geheel van de ondernemerschapstrajecten. VDAB blijft een belangrijke rol spelen. De rol van adviseurs die voorzien is wordt via een ESF-oproep ingevuld. Deze procedure wordt in het voorjaar van 2013 afgerond. Voor een naadloze overgang tussen het ESF-project Ondernemen Werkt en het structureel kader wordt de looptijd van Ondernemen Werkt verlengd met 4 maanden tem eind februari 2013.
	2013	De looptijd van het project werd met 6 maanden verlengd en loopt daardoor tot en met 31/10/2012. Dit met dezelfde middelen en hetzelfde objectief nl. 600 begeleidingen.
	2014	In het voorjaar wordt gestart met een structureel kader voor werkzoekenden die stap naar ondernemerschap willen verkennen/zetten.

ACTIE	8. In 2011 wordt binnen het VPAO gestart met de analyse van inkluderende en uitsluitende beleidsmaatregelen.	fiche		bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD1 De Vlaamse Overheid kiest expliciet voor de bestrijding van armoede	status		Continu
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD1.2 De participatie van mensen in armoede aan het Vlaamse beleid en in de sectoren die Vlaanderen aanstuurt, wordt ondersteund	indicator		
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Muylers + Kabinet Van den Bossche		
	administratie	Alle entiteiten van het beleidsdomein WSE. Departement WSE zit voor; Vlaams Network neemt de secretariaatsfunctie op.		
	kabinet	mensen in armoede	Vlaams Network, De Link en andere verenigingen	
betrokkenen	administratie	andere actoren		
	In het VPAO participeren de aandachtsambtenaren armoedebestrijding van de entiteiten van het beleidsdomein WSE (departement, VDAB, subsidieagentschap WSE, Syntra Vlaanderen; het ESF-agentschap heeft de vergaderingen in 2011 tot heden niet kunnen bijwonen). Daarnaast bestaan de deelnemers uit mensen in armoede, (opgeleide) ervaringsdeskundigen en (staf)medewerkers van verenigingen waar armen het woord nemen. De stafmedewerkster werk van het Vlaams Network staat in voor het secretariaat en stelt in overleg met de verenigingen en de aandachtsambtenaren de agenda van de vergaderingen op. Naast deze vaste partners kunnen afhankelijk van het thema nog andere partijen als expert uitgenodigd worden, maar met respect voor het karakter van het VPAO (overleg en uitwisseling van ervaringen en ideeën tussen het beleidsdomein en de verenigingen, waarop de stem van mensen in armoede duidelijk moet gehoord worden).			
	2010	- In overleg met de sociale partners onderzoeken we momenteel hoe we de krachtgerichte, integrale trajecten voor werkzoekenden in armoede die in twee experimentele projecten werden uitgetest nog kunnen versterken en een duurzame plaats kunnen geven in het beleid. Ondertussen (eind september 2011) is principieel beslist dat deze trajecten een structurele plaats krijgen, gefinancierd met middelen uit de alternatieven voor de jobkorting. Beslissing VR. Momenteel wordt overlegd met alle partners over de precieze aantallen, de plaatse waar aangeboden, de timing en het budget. Ondertussen lopen de experimentele trajecten nog verder tot in 2012. - Het onderzoek 'Duurzame tewerkstelling van mensen in armoede. Uitdagingen en remedies voor beleid, werknemers en werkgevers' wordt uitgevoerd door HIVA in samenwerking met het Vlaams Network; de centrale onderzoeksvraag hierbij: wat is nodig om duurzame tewerkstelling van mensen in armoede te realiseren. Het onderzoek zal worden afgerond tegen midden oktober 2011 en de aanbevelingen zullen worden meegenomen in het kader van het loopbaan- en competentiebeleid. - Het overleg over arbeidszorg dat dit jaar binnen het VPAO WSE werd gevoerd heeft geleid tot een aantal aandachtspunten die meegenomen werden in de Rondetafel arbeidszorg die de SERV op 5 oktober organiseert.		
	2011			
		2012	- Operationalisering integrale trajecten zoals gepland van start gegaan; aan verder uitwerking en timing wordt momenteel gewerkt - Momenteel (maart 2012) wordt onderzocht hoe de aandachtspunten uit het recente onderzoek kan meegenomen worden binnen het loopbaanbeleid.	
	2013			
	2014			

ACTIE	12. In 2011 wordt overleg opgestart over de manier waarop een pool van ervaringsdeskundigen kan worden uitgebouwd	fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD1 De Vlaamse Overheid kiest expliciet voor de bestrijding van armoede	status	In uitvoering
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD1.2 De participatie van mensen in armoede aan het Vlaamse beleid en in de sectoren die Vlaanderen aanstuurt, wordt ondersteund	indicator	
verantwoordelijken	kabinet administratie Departement WSE	evaluatie	
betrokkenen	kabinet administratie	mensen in armoede andere actoren	De Link en andere verenigingen
korte inhoud actie	Het beleidsdomein WSE is betrokken bij 3 acties op dit terrein: 1) project Teams Advies Ondersteuning (TAO) vzw De Link; 2) project ondersteuning ervaringsdeskundigen in armoede en sociale uitsluiting vzw De Link; 3) tewerkgestelde ervaringsdeskundigen in armoede en sociale uitsluiting binnen het beleidsdomein WSE.		
2010	(1) Via stuurgroepoverleg werd onderzocht in welke mate het project Team Advies Ondersteuning in Limburg kan gecontinueerd worden. Via een MB vanuit WVG en WSE werd het project in 2010 verlengd. De stuurgroep heeft zich bovendien gebogen over een mogelijke structurele verankering van de werking van TAO in alle provincies. Een wetenschappelijk onderzoek hieromtrent werd aangeleverd met aanbevelingen naar het beleid. De Link leverde tegen eind 2010 eveneens een voorstel op van mogelijke implementatie en de maatschappelijke meerwaarde van TAO. (2) Op 25 juni 2010 heeft de Vlaamse regering het BVR goedgekeurd m.b.t. de projectmatige ondersteuning van werkende ervaringsdeskundigen in armoede en sociale uitsluiting. (3) Binnen de VDAB zijn er 6 ervaringsdeskundigen in de armoede en sociale uitsluiting aan het werk		
	(1) TAO Limburg werd gecontinueerd, met dien verstande dat het om een overgangsjaar gaat waarin alles wordt voorbereid zodanig dat TAO vanaf 2012 structureel kan opgenomen worden binnen de regelgeving van de lokale diensteneconomie. Tegelijk werd met alle opleidingsverstrekkers rond inzicht in en bestrijding van armoede afgesproken dat in de loop van 2011 een de facto 'front office' tot stand komt zodanig dat opleidingsvragen efficiënt en gemakkelijk kunnen gedispacht worden naar de organisatie die het bestop de concrete vraag kan inspelen. (2) Loopt verder. (3) Loopt verder.		
2011	(1) TAO Limburg en TAO Vlaanderen krijgen een erkenning lokale dienst (2) Loopt verder. (3) Loopt verder.		
2012			
2013			
2014			

ACTIE	6. In elk beleidsdomein wordt een VPAO georganiseerd, dat minstens 2 keer per jaar samenkomt, met vertegenwoordigers van alle relevante actoren. Hierbij staat de rechtstreekse dialoog met mensen in armoede centraal.					fiche	bijgestuurd	
STRATEGISCHE DOELSTELLING		SD1 De Vlaamse Overheid kiest expliciet voor de bestrijding van armoede					status	Continu
OPERATIONELE DOELSTELLING		OD1.2 De participatie van mensen in armoede aan het Vlaamse beleid en in de sectoren die Vlaanderen aanstuurt, wordt ondersteund					indicator	
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Muylers + Kabinet Van den Bossche					evaluatie	
	administratie	Alle entiteiten van het beleidsdomein WSE. Departement WSE zit voor; Vlaams Network neemt de secretariaatsfunctie op.						
betrokkenen	kabinet		mensen in armoede			Vlaams Network, De Link en andere verenigingen		
	administratie		andere actoren					
korte inhoud actie	In het VPAO participeren de aandachtsambtenaren armoedebestrijding van de entiteiten van het beleidsdomein WSE (departement, VDAB, subsidieagentschap WSE, Syntra Vlaanderen; het ESF-agentschap heeft de vergaderingen in 2011 tot heden niet kunnen bijwonen). Daarnaast bestaan de deelnemers uit mensen in armoede, (opgeleide) ervaringsdeskundigen en (staf)medewerkers van verenigingen waar armen het woord nemen. De stafmedewerkster werk van het Vlaams Network staat in voor het secretariaat en stelt in overleg met de verenigingen en de aandachtsambtenaren de agenda van de vergaderingen op. Naast deze vaste partners kunnen afhankelijk van het thema nog andere partijen als expert uitgenodigd worden, maar met respect voor het karakter van het VPAO (overleg en uitwisseling van ervaringen en ideeën tussen het beleidsdomein en de verenigingen, waarop de stem van mensen in armoede duidelijk moet gehoord worden).							
	2010	Het verticale permanent armoedeoverleg (VPAO) binnen het beleidsdomein Werk en Sociale Economie gaat 3 à 4 keer per jaar door, afhankelijk van de door het Vlaams Network voorgestelde onderwerpen. Het formele VPAO kan worden aangevuld met een informeel verticaal overleg, waar dossiers kunnen voorbereid worden die in een latere fase onderwerp worden van formeel overleg. In 2010 ging 3 keer een formeel VPAO door.						
2011	Het verticale permanent armoedeoverleg (VPAO) binnen het beleidsdomein Werk en Sociale Economie gaat 3 à 4 keer per jaar door, afhankelijk van de door het Vlaams Network voorgestelde onderwerpen. Het formele VPAO kan worden aangevuld met een informeel verticaal overleg, waar dossiers kunnen voorbereid worden die in een latere fase onderwerp worden van formeel overleg. In 2011 ging al een informeel door (3 februari) en driemaal een formeel overleg (25 maart, 20 juni en 6 oktober).							
2012	Het verticale permanent armoedeoverleg (VPAO) binnen het beleidsdomein Werk en Sociale Economie gaat 3 à 4 keer per jaar door, afhankelijk van de door het Vlaams Network voorgestelde onderwerpen. Het formele VPAO kan worden aangevuld met een informeel verticaal overleg, waar dossiers kunnen voorbereid worden die in een latere fase onderwerp worden van formeel overleg. In 2012 ging 2 keer een formeel VPAO door. Op het formeel overleg van 9 mei is er een nota 'uitzendwerk' besproken. Na verder overleg werd door het departement een nota als reactie op de standpunten van het Vlaams Network aan het kabinet overgemaakt. Het kabinet zal begin van 2013 een formeel antwoord overmaken aan het Vlaams Network, hierover bilateraal overleg organiseren en indien nodig toelichten op een VPAO. Tevens wordt de vraag bekeken of er nog bijkomende partners bij het (informeel) VPAO moeten betrokken worden; ook hierover wordt begin 2013 een standpunt in bepaald.							
2013								
2014								

ACTIE	146. Binnen de verdere ontwikkeling van testen, erkennen en herkennen van EVC, wordt meer rekening gehouden met competenties en talenten van mensen in armoede.				fiche	Bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD11 De Vlaamse overheid zet in op duurzame werkgelegenheid				status	In uitvoering
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD11.4 Competenties van mensen worden maximaal in rekening gebracht				indicator	Nog te bepalen.
					evaluatie	Nog te bepalen.
verantwoordelijken	Kabinet Werk: Gregory Verhaeghe WSE: Isabel Van Wiele					
betrokkenen	kabinet	administratie	kabinet	administratie	mensen in armoede	andere actoren
						VDAB,, ESF en SYNTRA Vlaanderen (Bart De Geeter)
korte inhoud actie	Binnen de verdere ontwikkeling van het beleid rond het erkennen en herkennen van EVC, wordt meer rekening gehouden met competenties en talenten van mensen in armoede.					
2010	Het ervaringsbewijs houdt sinds de start reeds rekening met het feit dat diverse mensen dit bewijs moeten kunnen behalen. Er wordt daarom steeds begeleiding aangeboden bij de opmaak van de talentenmap. Deze talentenmap maakt de competenties en talenten van de persoon zichtbaar. Ook nadien kan een persoon deze talentenmap gebruiken bij het opstellen van sollicitatiebrieven of Om te vermijden dat enkel hogeschoolden het ervaringsbewijs zouden kunnen behalen, wordt steeds gewerkt met een standaard waarin het gedrag beschreven wordt dat mensen dienen te tonen tijdens de test. Tijdens het assessment wordt geobserveerd of zij dit gedrag ook effectief vertonen bij de uitvoering van een bepaald beroep. Op voorhand krijgen de mensen de standaard ook te zien en wordt deze besproken met de begeleider. Op die manier moeten zij Het gebruik van kennistests wordt beperkt tot een minimum. Om tot slot ook de financiële drempel voor personen in armoede weg te werken, kan het ervaringsbewijs gratis behaald worden, alsook worden de kosten voor verplaatsing of kinderopvang vergoed.					
	- Om als testcentrum voor het ervaringsbewijs erkend te worden, dient de proef gevalideerd te worden. Dit verhoogt de kwaliteit van het ervaringsbewijs. - Kandidaten die het ervaringsbewijs niet behalen, krijgen na het feedbackgesprek ook een advies hoe ze de resterende competenties kunnen verwerven. Daarnaast ontvangen ze ook een schriftelijke neerslag van de competenties die wel reeds aangetoond werden. Dit document kan nadien de basis vormen van een specifiek leertraject dat samen met de traject/loopbaanbegeleider wordt opgesteld.					
	-Een conceptnota: naar een geïntegreerd EVC-beleid werd opgesteld over diverse beleidsdomeinen heen. Het advies van de diverse adviesraden werd opgevraagd. - start van Mijn Loopbaan: een digitaal portfolio, dat burgers zelf kunnen invullen of samen met hun trajectbegeleider					
2012	Doel					
	- Adviezen van de diverse adviesraden verwerken in de conceptnota en een actieplan uitwerken. - versterkt inzetten op het herkennen van de competenties van burgers, via Mijn Loopbaan.					
2013						
2014						

ACTIE	133. Het beleid inzake Nederlandstalige laaggeletterdheid wordt versterkt en de evolutie van de geletterdheid (taalkundige en numerieke vaardigheden) van volwassenen in Vlaanderen wordt opgevolgd.										fiche	Bijgestuurd		
STRATEGISCHE DOELSTELLING		10 De Vlaamse overheid zet in op evenwaardige onderwijs- en vormingskansen.										status	In uitvoering	
OPERATIONELE DOELSTELLING		10.4 Er zijn minder laaggeletterden.										indicator	Nog te bepalen.	
verantwoordelijken		kabinet	Ministers Van Den Bossche en Muyters								evaluatie	Nog te bepalen.		
		administratie												
betrokkenen		kabinet	Dept WSE: Isabel Van Wiele								mensen in armoede			
		administratie									andere actoren	VDAB, ESF en SYNTRA Vlaanderen		
korte inhoud actie		SVL en VDAB hebben een samenwerkingsovereenkomst afgesloten. Bedoeling is enerzijds werkzoekenden die opgeleid zijn door de VDAB te laten doorstromen naar ondernemersopleidingen bij de SYNTRA, anderzijds een voldoende en arbeidsmarktgericht aanbod van NT2-opleidingen aan te bieden (wordt gedaan door de CVO's).												
Stappenplan en Budget		2010	De TLC-projecten lopen.											
		2011	De TLC-projecten lopen.											
		2012	De TLC-projecten lopen.											
		2013	De TLC-projecten lopen.											
		2014												

ACTIE	144. Het systeem van de opleidingscheques wordt gedifferentieerd					
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD11 De Vlaamse overheid zet in op duurzame werkgelegenheid					
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD11.3 Vorming en werk worden maximaal op elkaar afgesteld					
verantwoordelijken	kabinet	W: Gregory Verhaeghe				
	administratie	WSE: Isabel Van Wiele				
betrokkenen	kabinet					
	administratie	VDAB (Willy Vermeir), ESF en SYNTRA (Bart De Geeter)				
korte inhoud actie	Positieve differentiatie van opleidingscheques voor mensen in armoede, 50+ en laaggeschoolden.					
2010	Op 23 juli 2010 keurde de ministerraad de aanpassing goed aan het systeem van de opleidingscheques. Aanpassing van het systeem was nodig om het terug te laten aansluiten bij de initiële doelstelling: het verlagen van de financiële drempel voor werknemers die een opleiding willen volgen om hun positie op de arbeidsmarkt te verbeteren. Sinds de invoering van de maatregel steeg het benodigde budget van ongeveer 4,5 miljoen euro in 2003 tot meer dan 20 miljoen euro in 2010. Dit budget komt momenteel volledig op rekening van de VDAB. Uit onderzoek blijkt dat slechts 40% van de opleidingscheques effectief gebruikt wordt voor arbeidsmarktgerichte opleidingen. De overige 60% gaat naar opleidingen die eerder gevolgd worden vanuit de optiek van levenslang en levensbreed leren of uit persoonlijke interesse. Het gebruik van de opleidingscheques voor deze opleidingen is voortaan niet meer mogelijk. Het gaat dan bijvoorbeeld om opleidingen fotografie, snit en naad, wijnkennis, koken, boekbinden, reisbegeleider, bloemschikken, ... Om de arbeidsmarktgerichtheid te verhogen, komen enkel beroepsopleidingen die erkend zijn in het kader van het betaald educatief verlof, nog in aanmerking voor betaling met opleidingscheques. Dit stelsel werkt met een vaste lijst van goedgekeurde opleidingen die een reële meerwaarde betekenen voor werknemers die hun positie op de arbeidsmarkt willen verbeteren.					
	Een hervorming van de opleidingscheques tegen september 2011 doorvoeren werd niet opportuun geacht. De opleidingscheques worden onder de loep genomen na de hervorming van loopbaanbegeleiding. In 2011 bedroeg het gebruikte budget 8.448.495 euro.					
	Het stelsel van de opleidingscheques blijft ongewijzigd in 2012. Het voorziene budget voor 2012 is 8 miljoen euro.					

ACTIE	50/51/52. Er wordt nagegaan hoe kennis over armoede en sociale uitsluiting aan bod komt in de opleidingen, stages en nascholingen die leiden tot jobs waar mensen in contact komen met mensen in armoede. Leerkrachten, medewerkers van het CLB en andere actoren betrokken bij de studie en beroepskeuzebegeleiding worden meer geïnformeerd over de (gevolgen van de) armoedeproblematiek. Het begrip voor de armoedeproblematiek en de weerbaarheid bij leerlingen worden aangescherpt.				fiche	Bijgestuurd Geclusterd
STRATEGISCHE DOELSTELLING		SD4 De Vlaamse overheid zet in op kennisverspreiding, sensibilisering en vorming over armoede		status	In uitvoering	
OPERATIONELE DOELSTELLING		OD4.1 De Vlaamse overheid communiceert tijdig, eerlijk en duidelijk. De communicatie gaat zo min mogelijk uit van veronderstelde kennis. Aparte communicatie op maat van de doelgroep wordt vermeden waar mogelijk, en verzorgd waar noodzakelijk OD4.2 De Vlaamse overheid moet de verzamelde kennis en ervaringsdeskundigheid over armoede en sociale uitsluiting bij een ruim publiek verspreiden om op die manier te komen tot meer respect, solidariteit en sociale insluiting		indicator	Nog te bepalen.	
verantwoordelijken		kabinet	Ministers Van Den Bossche en Muylers		evaluatie	Nog te bepalen.
betrokkenen		administratie	Dept WSE: Isabel Van Wiele		mensen in armoede	alle intermediaire organisaties SYNTRA Vlaanderen, ESF
		kabinet			andere actoren	
korte inhoud actie		Voor #52: inbedden in de infosessies, workshops, standhouderschap op diverse beurzen, etc., die SVL zal organiseren aan leerkrachten, hun opleiders, pedagogische begeleidingsdiensten en alle andere maatschappelijke stakeholders om het kenniscentrum Competento – dat alle initiatieven (lesmaterialen, acties, events) rondom ondernemend onderwijs (in enge zin en competentieontwikkeling in brede zin) gebundeld aanbiedt – bekend te maken. Lerenden in armoede of met armoede in zicht moeten (ondernemende) competenties worden aangeleerd, zodat ze leren in hun leven kansen en opportuniteiten te zien en te benutten.				
Stappenplan en Budget		2010	Kennis rond armoede en sociale uitsluiting wordt meegenomen in de bijdrage van SYNTRA Vlaanderen tot (de uitvoering van) het nieuwe actieplan Ondernemerschapsonderwijs en via het kenniscentrum Competento. De SYNTRA-opleidingscentra zullen hier ook werk van maken in hun opleidingspakket. Is vooral een continu proces waarbij de gelegenheden te baat genomen worden zoals ze zich aandienen.			
		2011	Kennis rond armoede en sociale uitsluiting wordt meegenomen in de bijdrage van SYNTRA Vlaanderen tot (de uitvoering van) het nieuwe actieplan Ondernemerschapsonderwijs en via het kenniscentrum Competento. De SYNTRA-opleidingscentra zullen hier ook werk van maken in hun opleidingspakket. Is vooral een continu proces waarbij de gelegenheden te baat genomen worden zoals ze zich aandienen.			
		2012	Kennis rond armoede en sociale uitsluiting wordt meegenomen in de bijdrage van SYNTRA Vlaanderen tot (de uitvoering van) het nieuwe actieplan Ondernemerschapsonderwijs en via het kenniscentrum Competento. De SYNTRA-opleidingscentra zullen hier ook werk van maken in hun opleidingspakket. Is vooral een continu proces waarbij de gelegenheden te baat genomen worden zoals ze zich aandienen.			

	2013	Er zal een enquêteformulier naar de leertrajectbegeleiders en de SYNTRA-opleiders worden opgestuurd om na te gaan of en welke vormingsbehoeften er terzake zijn.
	2014	

ACTIE	Promotie van de leertijd		fiche	nieuw in uitvoering
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD10 De Vlaamse overheid zet in op evenwaardige onderwijs - en vormingskansen		status	
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD10.3 Er komt meer leerlinggerichte ondersteuning op maat		indicator	succes van de leertijd op basis van de instroom
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Muylers	evaluatie	de belangstelling voor de leertijd taant helaas
	administratie	WSE: Isabel Van Wiele		
betrokkenen	kabinet		mensen in armoede	alle intermediaire organisaties
	administratie		andere actoren	SYNTRA Vlaanderen
korte inhoud actie	Promotie van de leertijd als combinatie van leren en werken bij allerhande tussenpersonen en intermediaire organisaties die in contact komen met mensen (en in het bijzonder jongeren) in armoede, zoals OCMW's, ervaringsdeskundigen van Bind-Kracht en De Link, Netwerk van Verenigingen waar armen het woord nemen, etc. Opmerking: er is geen afzonderlijk budget voor beschikbaar (alleen reguliere werkmiddelen).			
Stappenplan en Budget	2010	Voorstelling van de leertijd is gebeurd op informeel VAPA Werk en Sociale Economie van 28 oktober 2010 met de bedoeling dat voormelde intermediaire organisaties hiermee aan de slag zouden gaan. Hier is evenwel geen respons op gekomen.		
	2011	Tevens is de voorstelling herhaald op een individueel overlegmoment met het Netwerk tegen Armoede en De Link (28 november 2011). Ook hier is verder geen respons op gekomen.		
	2012	Tevens is de voorstelling ook herhaald op een individueel overlegmoment met Bind-Kracht (12 maart 2012). Ook hier is verder geen respons op gekomen.		
	2013	Een voorstelling voor de OCMW's is nog in de pipeline, evt. via het VVSG.		
	2014			

ACTIE	132. Geïntegreerde opleidingstrajecten krijgen verder vorm en worden gestimuleerd			fiche	Geschrapt
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD10 De Vlaamse overheid zet in op evenwaardige onderwijs- en vormingskansen			status	Geschrapt
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD10.3 Er komt meer leerlinggerichte ondersteuning op maat			indicator	
verantwoordelijken	kabinet	Ministers Van Den Bossche en Muylers			
	administratie	Dept WSE: Isabel Van Wiele			
betrokkenen	kabinet	mensen in armoede			
	administratie	andere actoren		VDAB, ESF en SYNTRA Vlaanderen (Bart DE GEETER)	
korte inhoud actie	De samenwerking tussen de Centra voor Basiseducatie en de publieke en private opleidingsverstrekkers van beroepsopleidingen (SYNTRA) voor het organiseren van geïntegreerde leertrajecten wordt versterkt.				
Stapenplan en Budget	2010	Nog intern en op verticaal PAO te bespreken. Opleidingssysteem bij SYNTRA Vlaanderen (en de SYNTRA) is momenteel in hervorming (afstemming op Europees opgelegde onderscheid DAB-DAEB (cfr. Dienstenrichtlijn)). Zou in 2012 vastere vorm moeten hebben en dan is overleg met de CB's opportuener.			
	2011	Nog intern en op verticaal PAO te bespreken. Opleidingssysteem bij SYNTRA Vlaanderen (en de SYNTRA) is momenteel in hervorming (afstemming op Europees opgelegde onderscheid DAB-DAEB (cfr. Dienstenrichtlijn)). Zou in 2012 vastere vorm moeten hebben en dan is overleg met de CB's opportuener.			
	2012	Nog intern en op verticaal PAO te bespreken. Opleidingssysteem bij SYNTRA Vlaanderen (en de SYNTRA) is momenteel in hervorming (afstemming op Europees opgelegde onderscheid DAB-DAEB (cfr. Dienstenrichtlijn)). Zou in 2012 vastere vorm moeten hebben en dan is overleg met de CB's opportuener.			
	2013	Hier worden geen acties in gepland. Fiche geschrapt in overleg met het departement WSE.			
2014					

ACTIE	153. Betere vertegenwoordiging van de kansengroepen in het ondernemerschap.	fiche	Bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD11 De Vlaamse overheid zet in op duurzame werkgelegenheid	status	In uitvoering
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD11.5 De kracht van het ondernemerschap wordt verder ondersteund	indicator	Nog te bepalen.
verantwoordelijken	kabinet SE: Barbara Van den Bossche - W: Bart Julliams	evaluatie	Nog te bepalen.
betrokkenen	administratie WSE: Ryfka Heyman	mensen in armoede	
	administratie	andere actoren	SYNTRA Vlaanderen, VDAB en ESF
korte inhoud actie	(1) doortrekken van het sluitend maatpak naar ondernemerschap; (2) binnen Syntra speciale acties in opleidingen en bijscholing naar ondernemerschap. Tal van projecten (meestal samenwerkingsverbanden) binnen het doel- en klansengroepenbeleid van SVL zijn (en blijven) lopende (indien daarvoor financiële middelen ter beschikking gesteld worden): (1) ESF-project 'Ondernemen Werkt II' loopt + samenwerking met Activiteitencoöperaties; toeleiding en screening door VDAB-consulenten zelfstandig ondernemen. (2) UNIZO diende het project "Ondernemen Werkt III" in, dat zou gaan lopen van 1 oktober 2010 tot en met 30 september 2013, samen met SVL. In november 2010 gaat het van start indien het goedgekeurd wordt. (3) projecten naar allochtonen en laaggeletterden toe: TLC-netwerk (intensief traject naar ondernemerschap met schakelcursussen Nederlands), NT2-cursussen, etc. (4) we onderzoeken met de SYNTRA naar mogelijkheden om in te tekenen op nieuwe ESF-projecten: 50+ers en personen met een arbeidshandicap – nog onzeker wegens budgettaire beperkingen. Tal van projecten (meestal samenwerkingsverbanden) binnen het doel- en klansengroepenbeleid van SVL zijn (en blijven) lopende (indien daarvoor financiële middelen ter beschikking gesteld worden). Actie(s) (wat, wie): (1) verlenging 'Ondernemen Werkt', met promotor Unizo in consortium met Syntra Vlaanderen; verderzetting samenwerking Activiteitencoöperaties; beleidsevaluatie door wse. (2) (3) en (4) idem Doel(en): (1) werkzoekenden met interesse in ondernemerschap een sluitend traject naar ondernemerschap aanbieden (2) Te realiseren (kwantitatief vs. kwalitatief):		
Stappenplan en Budget	2010		
	2011		

		(1) Unizo: zie ESF-oproep; Activiteitencoöperaties: zie subsidiebesluit Vlaamse Regering (inspanningsverbintenissen) (2)
		Meting (wat, wie, hoe, wanneer): (1) uitstroom (werk/zelfstandig) wordt gemeten door VDAB (2) nog niets specifiek gepland
	2012	Tal van projecten (meestal samenwerkingsverbanden) binnen het doel - en klansengroepenbeleid van SVL zijn (en blijven) lopende (indien daarvoor financiële middelen ter beschikking gesteld worden).
	2013	Tal van projecten (meestal samenwerkingsverbanden) binnen het doel - en klansengroepenbeleid van SVL zijn (en blijven) lopende (indien daarvoor financiële middelen ter beschikking gesteld worden).
	2014	

ACTIE	11. Initiatieven(structurele tewerkstelling waar mogelijk) inzake de betrokkenheid van opgeleide ervaringsdeskundigen in de armoede en sociale uitsluiting.						fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD1 De Vlaamse overheid kiest expliciet voor de bestrijding van armoede						status	Afgesproken
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD2 De participatie van mensen in armoede aan het Vlaamse beleid en in de sectoren die Vlaanderen aanstuurt, wordt ondersteund						indicator	Aantal tewerkgestelde opgeleide ervaringsdeskundigen
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Van den Bossche				evaluatie	Permanente evaluatie	
	administratie	Afdeling Woonbeleid – agentschap Wonen-Vlaanderen						
	kabinet							
betrokkenen	administratie	Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen				mensen in armoede	Vlaams Netwerk waar armen het woord nemen	
korte inhoud actie	Naast de (eerder) wetenschappelijke kennis is er ook nood aan de ervaringskennis. In de eerste plaats bezitten mensen in armoede zelf heel wat kennis, zowel over de problemen waarmee zij geconfronteerd worden als over mogelijke oplossingen. Opgeleide ervaringsdeskundigen bezitten deze kennis en hebben geleerd deze in te zetten om de kloof te overbruggen. Het inschakelen van ervaringsdeskundigen armoede kan bijdragen tot een beleid dat meer oog heeft voor de problemen van mensen in armoede en effectief hiermee rekening houdt bij het uitwerken van nieuwe maatregelen.							
	2010	Stappenplan en Budget						
	2011	Er wordt nagegaan wat de mogelijkheden zijn binnen het beleidsveld wonen om ervaringsdeskundigen in te schakelen.						
	2012	Er wordt nagegaan wat de mogelijkheden zijn binnen het beleidsveld wonen om ervaringsdeskundigen in te schakelen.						
2013								
2014								

ACTIE	14. In de beleidsnota's en de jaarlijkse beleidsbrieven, van de leden van de Vlaamse Regering wordt aangeduid op welke manier het armoedebestrijdingsbeleid gevoerd wordt	fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD1 De Vlaamse overheid kiest expliciet voor de bestrijding van armoede	status	Continu
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD3 We voeren een inclusief beleid waarbij armoedebestrijding een prioritaire aandachtspunt is voor elke minister doorheen het hele beleid	indicator	Er is aandacht voor armoede in de beleidsnota / beleidsbrief
verantwoordelijken	kabinet administratie	evaluatie	Tijdens de opmaak van de documenten
betrokkenen	kabinet administratie	mensen in armoede andere actoren	
korte inhoud actie	Armoedebestrijdingsbeleid moet een integraal beleid zijn, dat doorheen alle beleidsdomeinen van de Vlaamse overheid gevoerd wordt. Het is de opdracht van elke minister en elk beleidsdomein aandacht te hebben voor armoedebestrijding en maatregelen te nemen om de armoede terug te dringen. Door in de beleidsnota en beleidsbrieven aan te geven op welke manier het armoedebestrijdingsbeleid binnen het beleidsdomein gevoerd wordt, is hier permanente aandacht voor.		
Stappenplan en Budget	2010		
	2011	Er wordt bij de opmaak van de beleidsbrief Wonen 2011-2012 aandacht besteed aan de manier waarop binnen het beleidsdomein wordt bijgedragen aan het Vlaams armoedebestrijdingsbeleid.	
	2012	Er wordt bij de opmaak van de beleidsbrief Wonen 2012-2013 aandacht besteed aan de manier waarop binnen het beleidsdomein wordt bijgedragen aan het Vlaams armoedebestrijdingsbeleid.	
	2013	Er wordt bij de opmaak van de beleidsbrief Wonen 2013-2014 aandacht besteed aan de manier waarop binnen het beleidsdomein wordt bijgedragen aan het Vlaams armoedebestrijdingsbeleid.	
	2014	Er wordt bij de opmaak van de beleidsnota Wonen 2014-2019 aandacht besteed aan de manier waarop binnen het beleidsdomein wordt bijgedragen aan het Vlaams armoedebestrijdingsbeleid.	

ACTIE	15. In de beheersovereenkomsten van de Vlaamse overheid wordt waar relevant de link met armoede opgenomen.				fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD1 De Vlaamse overheid kiest expliciet voor de bestrijding van armoede				status	Continu
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD3 We voeren een inclusief beleid waarbij armoedebestrijding een prioritaire aandachtspunt is voor elke minister doorheen het hele beleid				indicator	Vermelding in beheersovereenkomsten
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Van den Bossche			evaluatie	
	administratie	agentschap Wonen-Vlaanderen, Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen, agentschap Inspectie RWO				
	kabinet		mensen in armoede			
betrokkenen	administratie		andere actoren			
korte inhoud actie	Armoedebestrijdingsbeleid moet een integraal beleid zijn, dat doorheen alle beleidsdomeinen van de Vlaamse overheid gevoerd wordt. Het is de opdracht van elke minister en elk beleidsdomein en elke entiteit van de administratie om aandacht te hebben voor armoedebestrijding en maatregelen te nemen om de armoede terug te dringen. Een beheersovereenkomst is een overeenkomst van bepaalde duur, waarin de wederzijdse engagementen tussen de politieke overheid (de functioneel bevoegde minister(s) namens de Vlaamse Regering) en de ambtelijke beleidsuitvoerders (de leidend ambtenaar van een intern verzelfstandigd agentschap of de Raad van Bestuur bij een publiek of privaatrechterlijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap) worden vastgelegd. Door in de beheersovereenkomsten aan te geven op welke manier het armoedebestrijdingsbeleid binnen het beleidsdomein gevoerd wordt, is hier permanente aandacht voor.					
Stappenplan en Budget	2010					
	2011	Bij het aanpassen of vernieuwen van de beheersovereenkomsten met de betrokken entiteiten van het beleidsveld Wonen wordt, waar relevant, de link met armoede opgenomen.				
	2012	Bij het aanpassen of vernieuwen van de beheersovereenkomsten met de betrokken entiteiten van het beleidsveld Wonen wordt, waar relevant, de link met armoede opgenomen.				
	2013	Bij het aanpassen of vernieuwen van de beheersovereenkomsten met de betrokken entiteiten van het beleidsveld Wonen wordt, waar relevant, de link met armoede opgenomen.				
	2014	Bij het aanpassen of vernieuwen van de beheersovereenkomsten met de betrokken entiteiten van het beleidsveld Wonen wordt, waar relevant, de link met armoede opgenomen.				

ACTIE	154. Het decreet grond- en pandenbeleid voorziet 43.440 extra sociale huurwoningen, 21.170 extra sociale koopwoningen en 1.000 extra sociale kavels tegen 2020. In 2012 werd een voortgangsrapportage opgesteld betreffende het gerealiseerde en vergunde sociaal woonaanbod.		fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD12 De Vlaamse overheid waakt over een gezond woning- en energiebeleid		status	In uitvoering
OPERATIONELE DOELSTELLING	De toegang tot betaalbaar wonen wordt bevorderd, zodat ook de meest kwetsbare groepen op de woonmarkt terecht kunnen in een betaalbare woning.		indicator	Aantal extra sociale huurwoningen
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Van den Bossche	evaluatie	Voortgangstoets
betrokkenen	administratie	Afdeling woonbeleid – agentschap Wonen-Vlaanderen	Vlaams Netwerk van Verenigingen waar armen het woord nemen	
	kabinet	Ruimtelijke Ordening		
	administratie	Stedenbouwkundig Beleid – departement RO	mensen in armoede	Sociale woonorganisaties, lokale besturen, private initiatiefnemers
korte inhoud actie	Voor elke gemeente is een bindend sociaal objectief (BSO) vastgesteld en wordt een sociale last, onder de vorm van een bepaald aandeel sociale en bescheiden woningen in het kader van nieuwe verkavelings- en woningbouwprojecten van zekere omvang, opgelegd. De verkavelaar of bouwheer wordt verplicht een sociaal en bescheiden woonaanbod te verwezenlijken dat in lijn ligt met het op het verkavelings- of het bouwproject toepasselijk percentage. Voor de financiering van het bindend sociaal objectief werden in artikel 22, §2, van de Vlaamse Wooncode de volgende bedragen ingeschreven: - Een minimaal jaarlijks investeringsvolume van 420.065.000 euro betreffende de sociale huurwoningen - Een minimaal jaarlijks investeringsvolume van 171.323.000 euro betreffende de sociale koopwoningen en de bijzondere sociale leningen - Een minimaal jaarlijks investeringsvolume van 36.516.000 en 15.000.000 euro betreffende respectievelijk de aanleg van wooninfrastructuur en verrichtingen in het kader van het grond- en pandenbeleid			

Stappenplan en Budget		2010	Helpdesk, handleiding en toepassingsmodel (ondersteuning)/ Uitvoeringsbesluiten en decreetsaanpassingen m.b.t. operationalisering / Monitoring opgestart. Omzendbrieven met oog op verduidelijking van de regelgeving.
	2011		Professionalisering sociale sector (studiedagen, meer lokaal woonoverleg, meer gemeentelijke dynamiek, overlegplatform binnen de Vlaamse overheid), BVR monitoring/voortgangstoets, en decreetswijziging grond- en pandenbeleid (23 december 2011). Opmaak en implementatie monitoringsapplicatie BSO (web gebaseerd) en opstart van evaluaties met het oog op hervorming van de financiering van de sociale huisvesting. Het uitreiken van deelattesten (200-tal) met oog op de realisatie van sociale woningen in uitvoering van sociale lasten (door private ontwikkelaars).
	2012		Uitvoering voortgangstoets, provinciale studiedagen, BVR rollend grondfonds, BVR kredietregeling, BVR wonen in eigen streek, procedure sociale woonbeleidsconvenanten, bijdrage aan het Grond- en pandenbeleidsplan Vlaanderen, opmaak model van motiveringsnota, opmaak vademecum decreet grond- en pandenbeleid.
	2013		Decreetswijziging grond- en pandenbeleid, aanpassing Omzendbrief RW 2010/01, BVR wegingsfactoren vrijstelling specifieke inhaalbeweging, opstart evaluatie van het decreet grond- en pandenbeleid, BVR bescheiden woonaanbod.
	2014		Voltooiing evaluatie van het decreet grond- en pandenbeleid, uitvoering voortgangstoets 2014.

ACTIE	155. Het aanbod woningen verhuurd door sociale verhuurkantoren en de gebiedsdekking van de sociale verhuurkantoren wordt uitgebreid.	fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING		status	In uitvoering
OPERATIONELE DOELSTELLING		indicator	Aantal beheerde SVK-woningen Aantal gemeenten met aanbod SVK-woningen
verantwoordelijken	kabinet	evaluatie	Opvolgen evolutie werkingsgebied en beheerde woningen door SVK's
	administratie		
	kabinet	mensen in armoede	Vlaams Netwerk van Verenigingen waar armen het woord nemen
betrokkenen	administratie	andere actoren	Sociale verhuurkantoren, ondersteuningsstructuur van de sociale verhuurkantoren (VMSW), lokale besturen
korte inhoud actie		Tekort aan betaalbare, kwaliteitsvolle huurwoningen, in het bijzonder voor de huishoudens met lage inkomen en in een preciaire woonsituatie. Het aanbod van de SVK's richt zich in het bijzonder op deze doelgroep, maar haar patrimonium is nog relatief beperkt (5.295 beheerde woningen eind 2010) en niet in alle gemeenten aanwezig (243 gemeenten eind 2010). Analyse van de sterkten en zwakten van de organisatie, werking en financiering van de sector van de SVK's met het oog op een bijsturing en versterking. Aangepaste regelgeving met stimuli tot verdere professionalisering van de organisatie en werking, en uitbreiding - zowel van aantal beheerde woningen als naar werkingsgebied - van het aanbod en de dienstverlening. Eerste resultaten van de analyse en krachttijnen in het kader van de versterking van de sector.	
Stappenplan en Budget	2010		
	2011	In overleg met de sector en de betrokken entiteiten worden de krachttijnen voor een aangepast erkennings- en subsidiebesluit uitgewerkt, met bijzondere aandacht voor het stimuleren van woninggroei en minimale schaalgroei en uitgaande van het garanderen van een kwalitatieve uitvoering van de kerntaken van een SVK. Op basis van de geformuleerde krachttijnen wordt een nieuw erkennings- en subsidiebesluit concreet uitgewerkt.	
	2012	De procedure tot goedkeuring van het ontwerp van besluit houdende bepaling van de erkennings- en subsidievoorwaarden van sociale verhuurkantoren werd doorlopen en het besluit werd op 20 juli 2012 definitief goedgekeurd door de Vlaamse Regering.	

		Belangrijke aanpassingen zijn het duidelijker afbakenen van de kerntaken, het inschrijven en ondersteunen van een woningaangroei-traject naar minimale schaalgrootte, een uitbreiding van de werkingmogelijkheden en een lineaire aanvullende subsidie, het inschrijven van de exclusiviteit van het werkingsgebied en een voorafgaandelijk woningkwaliteitsonderzoek. Het budget bedraagt 9.720.000 euro.
	2013	Inwerkingtreding nieuwe regelgeving 1 januari 2013. Opvolging toepassing nieuwe regelgeving en evolutie van de werking, de dienstverlening en het woningaanbod van de SVK's. Het voorziene budget bedraagt 11.560.000 euro. Communicatiecampagne met het oog op de verdere bekendmaking van de werking en dienstverlening van SVK's naar het ruime publiek en naar eigenaar-verhuurders in het bijzonder.
	2014	Opvolging toepassing nieuwe regelgeving en evolutie van de werking, de dienstverlening en het woningaanbod van de SVK's.

ACTIE	156. De betaalbaarheid van sociaal wonen wordt bevorderd.		fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD12 De Vlaamse overheid waakt over een gezond woning - en energiebeleid		status	In uitvoering
OPERATIONELE DOELSTELLING	De toegang tot betaalbaar wonen wordt bevorderd, zodat ook de meest kwetsbare groepen op de woonmarkt terecht kunnen in een betaalbare woning.		indicator	Huurprijsontwikkeling in de sociale huisvesting in relatie met inkomen Aantal uithuiszettingen naar aanleiding van huurachterstand
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Van den Bossche	evaluatie	
betrokkenen	administratie	Afdeling Woonbeleid – agentschap Wonen-Vlaanderen		
	kabinet		mensen in armoede	Vlaams Netwerk van Verenigingen waar armen het woord nemen
korte inhoud actie	administratie	Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen	andere actoren	Sociale woonorganisaties
	Op 1 januari 2012 werd de nieuwe huurprijsberekening van kracht, met uitzondering van de energierecorrectie. Het concrete effect op de betaalbaarheid van de huurprijs, zeker in combinatie met de huurlasten, zal voor de sociale huurders verder worden opgevolgd. Het steunpunt ruimte en wonen heeft in de zomer van 2011 zijn onderzoek afgerond naar de mogelijk invoering van een energierecorrectie. Onder andere op basis van de bevindingen van dit onderzoek wordt een energierecorrectie voorbereid door de VMSW en VEA.			
Stappenplan en Budget	2010	De volledige inwerkingtreding van de nieuwe huurprijsberekening werd uitgesteld tot 1 januari 2012 met het oog op het doorvoeren van een grondige evaluatie.		
	2011	Er werd een grondige evaluatie van de impact van de huurprijsberekening en het nieuwe financieringssysteem op de betaalbaarheid voor de huurder, op de huurinkomsten en rendabiliteit van de investeringen in sociale woonprojecten voor de verhuurder en de budgettaire impact voor de Vlaamse overheid via de gewestelijke sociale correctie, uitgevoerd. Op basis van de vaststellingen werd duidelijk welke bijstellingen nodig waren. Aansluitend werden de uitvoeringsbesluiten m.b.t. de minimum huurprijzen en de patrimoniumkorting opge maakt, met het oog op de volledige inwerkingtreding van de nieuwe huurprijsberekening vanaf 1 januari 2012.		
	2012	Zowel de resultaten van het onderzoek omtrent de mogelijkheid tot invoering van een energierecorrectie als de resultaten van het onderzoek omtrent de betaalbaarheid van de huurlasten werden meegenomen.		
	2013	Inwerkingtreding van de nieuwe huurprijsberekening vanaf 1 januari.		
	2014	Opvolging van de impact van de huurprijsberekening.		
		Opvolging van de impact van de huurprijsberekening.		

ACTIE	157. De betaalbaarheid van privaat wonen wordt bevorderd door een verruiming van de huursubsidie.	fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD12 De Vlaamse overheid waakt over een gezond woning - en energiebeleid	status	In uitvoering
OPERATIONELE DOELSTELLING	De toegang tot betaalbaar wonen wordt bevorderd, zodat ook de meest kwetsbare groepen op de woonmarkt terecht kunnen in een betaalbare woning.	indicator	Aantal begunstigde huishoudens van een huursubsidie
verantwoordelijken	kabinet Kabinet Van den Bossche	evaluatie	
betrokkenen	administratie Agentschap Wonen-Vlaanderen	mensen in armoede	Vlaams Netwerk van Verenigingen waar armen het woord nemen
	kabinet	andere actoren	Sociale woonorganisaties, lokale besturen
	administratie		
korte inhoud actie	Door het beperkte aanbod sociale huurwoningen kunnen veel woonbehoeftige huishoudens niet binnen de sociale huisvesting terecht. De huurprijs van een kwaliteitsvolle woning op de private huurwoningmarkt is evenwel voor veel huishoudens met een beperkt of laag inkomen moeilijk of niet betaalbaar. Door het verstrekken van een huursubsidie aan een ruimere groep woonbehoeftigen wil men de betaalbaarheid van een kwaliteitsvolle woning op de private huurwoningmarkt verbeteren. Door de huursubsidie verkrijgen meer huishoudens met een laag inkomen toegang tot kwaliteitsvolle en betaalbare woningen, via het huren van woningen op de private huurmarkt en/of via het huren van een woning van een sociaal verhuurkantoor.		
Stappenplan en Budget	2010	Een verruiming van het huursubsidiestelsel wordt voorbereid.	
	2011	Het stelsel voor kandidaat-huurders voor een sociale huurwoning die langer dan 5 jaar op de wachtlijst staan werd op 27 mei 2011 principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Het Besluit werd op 4 mei 2012 definitief goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Er wordt een ICT-applicatie gebouwd om de informatiestromen over de potentieel rechthebbenden van de SHM's, via VMSW naar Wonen-Vlaanderen te organiseren, waarna de huurpremie kan worden behandeld door het agentschap. De applicatie moet het mogelijk maken om zover mogelijk tot een automatische toekenning van rechten te komen.	
	2012	Het besluit van de Vlaamse Regering van 4 mei 2012 tot instelling van een tegemoetkoming voor kandidaat-huurders is inmiddels in werking getreden. Vanaf mei werd aan personen / gezinnen die vijf jaar of langer op de wachtlijst staan voor een sociale woning een aanvraagformulier gestuurd voor de huurpremie. De startgroep ontving de aanvraagformulieren vanaf de maand mei en in oktober gebeurde de eerste uitbetalingen voor de maanden augustus en september. De informatietoepassing, die zorgt voor een semi-automatische rechtentoekenning, is nog in opbouw. De verwachting is dat de applicatie tegen einde 2012 alle stappen in het dossierbehandelingsproces kan verwerken die nodig zijn om de dossierstroom efficiënt te verwerken.	

	2013	In de loop van 2013 zullen we een eerste stand van zaken kunnen opmaken over de mate waarin de doelgroep bereikt wordt. Het doelgroepbereik zal worden geëvalueerd in overleg met het Vlaams Netwerk en de verenigingen waar armen het woord nemen. De verschillende huursubsidiestelsels worden geëvalueerd en afgestemd. De verwachte budgettaire impact voor begrotingsjaar 2013 bedraagt 8.971.762 euro.
	2014	De verwachte budgettaire impact voor begrotingsjaar 2014 bedraagt 8.668.999 euro.

ACTIE	158. De toegang tot een betaalbare woning wordt verbeterd.	fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD12 De Vlaamse overheid waakt over een gezond woning - en energiebeleid	status	In uitvoering
OPERATIONELE DOELSTELLING	De toegang tot betaalbaar wonen wordt bevorderd, zodat ook de meest kwetsbare groepen op de woonmarkt terecht kunnen in een betaalbare woning.	indicator	
verantwoordelijken	kabinet Kabinet Van den Bossche	evaluatie	
betrokkenen	administratie	Afdeling Woonbeleid – agentschap Wonen-Vlaanderen	
	kabinet	mensen in armoede	Vlaams Netwerk van Verenigingen waar armen het woord nemen
	administratie	andere actoren	Sociale woonorganisaties, huurdersorganisaties, intergemeentelijke projecten lokaal woonbeleid, lokale besturen
korte inhoud actie	Er zijn diverse toegangsdrempels tot de bestaande woonondersteuning voor mensen in armoede. Enerzijds ontbreekt het vaak aan aangepaste, laagdrempelige informatiekanalen om mensen in armoede op een begrijpelijke wijze te informeren over de ondersteuningsmaatregelen. Anderzijds blijken de aanvraagprocedures vaak complex of gelden voorwaarden waardoor bepaalde groepen worden uitgesloten. Deze toegangsdrempels verhinderen dat mensen in armoede effectief beroep kunnen doen op deze ondersteuningsmaatregelen.		
	Een combinatie van maatregelen is nodig, om enerzijds de huishoudens te informeren en te ondersteunen bij het beroep doen op de woonondersteuning, anderzijds om voorwaarden om in aanmerking te komen voor ondersteuning die bepaalde groepen uitsluiten of de toegang bemoeilijken te remediëren.		
Stappenplan en Budget	De bestaande diensten voor woonondersteuning (o.a. woonwinkels, huurdersorganisaties) zijn bekend bij en laagdrempelig toegankelijk voor mensen in armoede. De administratieve drempels en uitsluitingsmechanismen bij de inschrijving, actualisatie en toewijzing van een sociale huurwoning zijn weggewerkt.		
	2010	Een uitbreiding en decentralisatie van de adviesverlening van de huurdersorganisaties, via bijkomende regionale steunpunten en de verdere uitbouw van de samenwerking met lokale besturen, zullen bijdragen tot een optimale toegankelijkheid van de dienstverlening en een op termijn gebiedsdekkende werking. Er werd aanvullende subsidie toegekend voor 3 bijkomende regionale steunpunten in respectievelijk Oostende, Halle en Tessenderlo.	

	2011	Er wordt opnieuw een open oproep gelanceerd voor het indienen van subsidieaanvragen voor intergemeentelijke projecten lokaal woonbeleid. Subsidieaanvragen kunnen ingediend worden tot 13 mei 2011. De minister zal uiterlijk op 14 oktober 2011 een eindbeslissing nemen. Een van de te realiseren doelstellingen om voor de subsidiëring in aanmerking te komen, is het uitbouwen van een klantgerichte dienstverlening aan de burger. Dit impliceert het aanbieden van gestructureerde basisinformatie over onder meer de diverse huisvestingsmaatregelen, huuraangelegenheden, sociaal huren, maar ook over rationeel energiegebruik.
	2012	Op 1 september 2012 zijn er in totaal 40 gesubsidieerde intergemeentelijke samenwerkingsprojecten lokaal woonbeleid actief. Er zijn in totaal 202 gemeenten betrokken. Het aanbieden van gestructureerde basisinformatie over onder meer de diverse huisvestingsmaatregelen, over huuraangelegenheden, over sociaal huren en rationeel energiegebruik is een van de uit te voeren activiteiten.
	2013	De bestaande intergemeentelijke samenwerkingsprojecten lokaal woonbeleid kunnen in aanmerking komen voor een verlenging via een tweede subsidiëriingsperiode. Een eventuele nieuwe oproep is afhankelijk van de budgettaire ruimte. In overleg en afstemming met de betrokken beleidsdomeinen en instanties wordt nagegaan of en hoe bij de vermelde dienstverlening m.b.t. het aanbieden van gestructureerde basisinformatie over wonen, eveneens de aspecten energie en water mee opgenomen kunnen worden. Voorgaande als een eerste stap om te evolueren naar een laagdrempelig, geïntegreerd woon-, water- en energieloket.
	2014	

ACTIE	159. Het samenspel van stimulerende en sanctionerende initiatieven ter verbetering van de woningkwaliteit zal worden versterkt met aandacht voor de bewoner.	fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD12 De Vlaamse overheid waakt over een gezond woning - en energiebeleid	status	In uitvoering
OPERATIONELE DOELSTELLING	De woonkwaliteit verbeteren, zodat ook de meest kwetsbare groepen op de woonmarkt terecht kunnen in een woning van goede kwaliteit.	indicator	
verantwoordelijken	kabinet Kabinet Van den Bossche administratie Agentschap Wonen-Vlaanderen	evaluatie	
betrokkenen	kabinet	mensen in armoede	Vlaams Netwerk van Verenigingen waar armen het woord nemen
	administratie	andere actoren	Sociale woonorganisaties, lokale besturen en VWSG, Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting
korte inhoud actie	Er bestaat een uitgebreid instrumentarium ter handhaving en verbetering van de woningkwaliteit op de private huurmarkt. Het instrumentarium houdt tot op heden nog te weinig rekening met de behoeften van de zittende huurder. Zo vormt de herhuisvesting van de bewoners van woningen die ongeschikt of onbewoonbaar werden verklaard, of waarbij de Wooninspectie de verhuurder heeft geëvalueerd, nog steeds een bijzonder knelpunt in het woonkwaliteitsbeleid. Het Steunpunt Ruimte en Wonen heeft een onderzoek 'De evaluatie van het kwaliteitsinstrumentarium vanuit het perspectief van de huurder' uitgevoerd. In dit onderzoek werd de actuele stand van zaken betreffende de herhuisvesting, de begeleiding en de preventie nagegaan. Ook werd een case-onderzoek betreffende het lokale herhuisvestingsbeleid bij een aantal steden en gemeenten uitgevoerd. Daarnaast werd een proefproject 'Recuperatie van de herhuisvestingskosten bij de verhuurder' opgestart. Hiertoe werken een aantal gemeenten samen met Wonen-Vlaanderen en de Wooninspectie. Meer aandacht voor en verbetering van de positie van de zittende huurder in het kader van de procedures woningkwaliteit, door onder meer voldoende en flexibele opvangmogelijkheden voor tijdelijke opvang en voldoende uitgebouwde instrumenten om permanente en structurele herhuisvesting mogelijk te maken voor de betrokken huurders in een kwalitatieve en betaalbare huurwoning op de private of sociale huurmarkt. Verbetering van de herhuisvestingsinstrumenten door een versoepeling van de toegang van bewoners van O/O woningen in enerzijds sociale huisvesting via de aanpassing van de prioriteitsregel en in anderzijds de private huursector via een versoepeling van de toegangsvoorwaarden in het huursubsidiestelsel van 2007.		
Stappen Plan en Budget	2010	Opstart van het onderzoek 'De evaluatie van het kwaliteitsinstrumentarium vanuit het perspectief van de huurder'.	
	2011	Afronding van het onderzoek van het Steunpunt Ruimte en Wonen en terugkoppeling naar de betrokken actoren. Opstart proefproject 'Recuperatie van de herhuisvestingskosten door de gemeente bij de verhuurder', door toepassing van art. 15, §1, 6 ^{de} lid van de Vlaamse Wooncode.	

	Versoepling van de prioriteitsregeling in sociale huur voor huurders van ongeschikt-/onbewoonbaar verklaarde woningen in het Kaderbesluit Sociale Huur zodat de bewoners de ongeschikt/onbewoonbaar bevonden woning na het onderzoek ter plaatse door Wonen-Vlaanderen of de Wooninspectie niet meer moeten blijven bewonen tot het besluit tot ongeschikt- en/of onbewoonbaarverklaring is genomen.
2012	In het kader van de voorbereiding van de voorziene ontvoogding van de gemeenten, waarbij gemeenten de mogelijkheid wordt geboden om autonoom de procedures van woonkwaliteitsbewaking af te handelen, wordt in 2012 de decretale basis voorzien om dergelijke ontvoogding mogelijk te maken. Draaiboek "optreden bij acuut gevaar", met aandacht voor de herhuisvesting van de bewoners, publiceren op de website, zodat gemeenten in hoogdringende situaties een praktische leidraad hebben. De toegang tot het huursubsidiestelsel voor bewoners van ongeschikte en onbewoonbare woningen evalueren.
2013	De voorwaarden waaraan de gemeenten moeten voldoen om "ontvoogd" te kunnen worden, worden uitgewerkt. Onder meer is een van de mogelijke criteria voor de gemeenten het kunnen aantonen van een uitgewerkt herhuisvestingsbeleid, in uitvoering van de herhuisvestingsplicht voor de burgemeester, zoals voorzien is in de Vlaamse Wooncode. Er wordt een laagdrempelige brochure voor huurders uitgewerkt over de mogelijke maatregelen bij het bewonen van een woning die niet voldoet aan de woningkwaliteitsnormen en de gevolgen van de bestaande procedures. Het aantal dossiers in het proefproject 'Recuperatie van de herhuisvestingskosten door de gemeente bij de verhuurder' was aanvankelijk beperkt, maar in 2013 zullen de eerste conclusies kunnen getrokken worden. De tijdelijke huisvesting van gezinnen of alleenstaanden die dakloos zijn of dreigen te worden wordt gefaciliteerd door een doelgerichte, beperkte en tijdelijke afwijking op welbepaalde comfortnormen, vastgesteld in toepassing van art. 5 van de Vlaamse Wooncode, uit te werken. De voorwaarden om op een voorrang te kunnen beroepen op basis van ongeschikt-/onbewoonbaar verklaarde woning in het Kaderbesluit Sociale Huur worden aangepast. De focus komt nog meer te liggen op enerzijds woningen met ernstige structurele gebreken en anderzijds het ontbreken van elementair wooncomfort. Deze aanpassing moet ertoe leiden dat bepaalde ernstige, structurele problemen sneller leidden tot een voorrang, zonder de chronologische instroom te ondermijnen.
2014	

ACTIE	160. De woonzekerheid van de sociale huurder wordt gegarandeerd.	fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD12 De Vlaamse overheid waakt over een gezond woning - en energiebeleid	status	In uitvoering
OPERATIONELE DOELSTELLING	De woonzekerheid voor de meest kwetsbare mensen wordt verhoogd.	indicator	Aantal uithuiszettingen per jaar per sociale huisvestingsmaatschappij met vermelding van reden
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Van den Bossche	evaluatie
	administratie	Afdeling Woonbeleid – agentschap Wonen-Vlaanderen	
	kabinet	Kabinet Vandeuren (zie ook actie 182 / 183)	mensen in armoede
betrokkenen	administratie	Departement WVG, VMSW	andere actoren
	In principe is de woonzekerheid van de sociale huurder groot, zeker in vergelijking met de huurders op de private huurwoningmarkt. Toch worden jaarlijks sociale huurders uit hun huis gezet, omdat ze hun huurdersverplichtingen niet nakomen. Een sociale verhuurder die huurders opvolgt, begeleidt en ondersteunt bij het nakomen van de huurdersverplichtingen, kan snel problemen detecteren en aan de alarmbel trekken. Het is van belang dat een sociale verhuurder beroep kan doen op en doorverwijzen naar gespecialiseerde lokale welzijns- en begeleidingsinstanties (OCMW, CAW, ...), onder meer voor budgetbegeleiding. In overleg en samenwerking tussen wonen en welzijn zal een samenwerkingsprotocol tussen wonen en welzijn, een gedragen methodiek 'preventieve woonbegeleiding' en een programmatie voor de ambulante woonbegeleiding worden ontwikkeld. Dit moet bijdragen tot een betere begeleiding van sociale huurders en resulteren in een daling van het aantal uithuiszettingen in de sociale huisvesting.		
korte inhoud actie	2010	Het Steunpunt Algemeen Welzijnswerk voert een evaluatieonderzoek uit van de bestaande projecten preventieve woonbegeleiding en begeleid wonen bij de CAW's. Vanuit wonen zal een ad hoc onderzoek worden opgestart binnen het Steunpunt Ruime en Wonen naar de uitvoering van de basisbegeleidingstaken zoals voorzien in het kaderbesluit sociale huur (BVR 12/10/2007) en de organisatie van de sociale diensten bij de SHM's.	
	2011	Het Steunpunt Ruimte en Wonen voert een onderzoek naar de invulling van de basisbegeleidingstaken door de sociale huisvestingsmaatschappijen en de sociale verhuurkantoren. De onderzoeksresultaten worden tegen eind 2011 verwacht.	
	2012	De 11 geselecteerde projecten wonen – welzijn, in het kader van de oproep tot het indienen van experimentele projecten waarin de samenwerking tussen de sociale huisvesting en de welzijnssector centraal staat, gaan van start.	
Stappenplan en Budget		Op basis van de evaluaties komen tot een samenwerkingsprotocol tussen wonen en welzijn, een gedragen methodiek 'preventieve woonbegeleiding' en een programmatie voor de ambulante woonbegeleiding. Een samenwerkingsovereenkomst woonbegeleiding –	

		huurdersbegeleiding in het kader van preventie van uithuiszetting werd uitgewerkt en zal worden bezorgd aan de betrokken actoren (CAW's, sociale woonorganisaties, OCMW's). Hierbij aansluitend wordt vanuit welzijn voorzien in een uitbreiding van de capaciteit voor preventieve woonbegeleiding binnen de CAW's om tegemoet te komen aan het vastgestelde tekort aan begeleiding voor sociale huurders die door specifieke moeilijkheden en problemen hun woning dreigen te verliezen. De uitvoering van de projecten wonen – welzijn, in het kader van de oproep tot het indienen van experimentele projecten waarin de samenwerking tussen de sociale huisvesting en de welzijnssector centraal staat, wordt opgevolgd.
	2013	De capaciteit voor preventieve woonbegeleiding binnen de CAW's zal verder worden uitgebreid vanuit welzijn, met het oog op het realiseren van een gebiedsdekkend aanbod. De uitvoering van de projecten wonen – welzijn wordt opgevolgd en een eerste tussentijdse evaluatie wordt uitgevoerd.
	2014	De uitvoering van de projecten wonen – welzijn loopt af (uiterlijk eind augustus), dit wordt verder opgevolgd en geëvalueerd.

ACTIE	161. Woonzekerheid van de private huurder wordt gegarandeerd.				fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD12 De Vlaamse overheid waakt over een gezond woning - en energiebeleid				status	In uitvoering
OPERATIONELE DOELSTELLING	De woonzekerheid voor de meest kwetsbare mensen wordt verhoogd				indicator	Aantal meldingen van vordering tot uithuiszetting (aan OCMW) per jaar
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Van den Bossche			evaluatie	
	administratie	Agentschap Wonen-Vlaanderen				
betrokkenen	kabinet		mensen in armoede	Vlaams Netwerk van Verenigingen waar armen het woord nemen		
	administratie		andere actoren	AES, VVSG (afdeling OCMW's), huurdersbonden, vredegerecht		
korte inhoud actie	Het aantal uithuiszettingen op de private huurwoningmarkt lijkt in stijgende lijn te gaan. In 2009 waren er 12.266 meldingen aan het OCMW tot vordering van gerechtelijke uithuiszetting. De meeste vorderingen tot gerechtelijke uithuiszetting zijn een gevolg van een oplopende huurachterstal, al dan niet in combinatie met andere huurproblemen. De emotionele, sociale en economische impact van een dreigende of effectieve uithuiszetting is zeer groot, in de eerste plaats voor de huurder en zijn huishouden, en in mindere mate eveneens voor de verhuurder. Daarnaast is de financiële kost en de schade voor de samenleving van een escalierend conflict en een uithuiszetting aanzienlijk. Indien de huurder niet over een sociaal vangnet beschikt, wordt hij/zij bovendien thuisloos. Om de mogelijkheden voor een betere preventie van uithuiszetting te verkennen, wordt in eerste instantie de problematiek beter in kaart gebracht. Het betreft gegevens inzake de betrokken doelgroep en de essentiële fases in het proces van uithuiszetting. In dit kader worden verkennende gesprekken met de betrokken actoren belegd, zodat de problematiek verduidelijkt kan worden vanuit de verschillende invalshoeken van de betrokken actoren en instanties. Op basis van deze informatiegaring worden voorstellen onderzocht om gerechtelijke uithuiszetting te voorkomen d.m.v. adequate ondersteuning van zowel de betrokken private huurder als de verhuurder binnen deze procedure.					
Stappenplan en Budget	2010	In kaart brengen van de problematiek van de dreigende en effectieve gerechtelijke uithuiszetting op de private huurwoningmarkt, onder meer via overleg met de betrokken actoren.				
	2011	Op basis van de verzamelde informatie over de problematiek, werden de eerste voorstellen geformuleerd tot betere preventie van uithuiszetting. In het najaar 2011 werd dit afgetoetst met de betrokken actoren.				
	2012	In het najaar 2011 werd decretaal de DAB "Fonds ter bestrijding van uithuiszettingen" opgericht.				
	Om het Fonds operationeel in werking te stellen via een uitvoeringsbesluit, werd in 2012 overlegd met de betrokken actoren. Het voorstel					

		maakt onderwerp uit van een verticaal armoedeoverleg begin december. Het stelsel zal in het najaar 2012 ter goedkeuring voorgelegd worden aan de Vlaamse regering, zodat het in 2013 in werking kan treden.
	2013	In werkingtreding van het Fonds ter bestrijding van uithuiszettingen.
	2014	

ACTIE	Er zijn in 2012 in Vlaanderen minder daklozen dan in 2011					fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD12 De Vlaamse overheid waakt over een gezond woning - en energiebeleid					status	In uitvoering
OPERATIONELE DOELSTELLING	De woonzekerheid voor de meest kwetsbare mensen wordt verhoogd.					indicator	Aantal daklozen
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Vandeuren				evaluatie	
	administratie	Departement WVG					
betrokkenen	kabinet	Kabinet Vandeuren (zie ook actie 182 / 183)				mensen in armoede	Vlaams Netwerk van Verenigingen waar armen het woord nemen
	administratie	Afdeling Woonbeleid – agentschap Wonen-Vlaanderen				andere actoren	Sociale woonorganisaties, OCMW, CAW, Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting
korte inhoud actie	Dak- en thuisloosheid is de meest schrijnende uiting van het tekortschieten van een welzijns- en woonbeleid. Er zijn geen betrouwbare gegevens over het aantal dak- en thuislozen in Vlaanderen, maar de cliëntgegevens van de opvanginitiatieven geven een indicatie. Er zijn verschillende initiatieven voorzien, onder meer een wetenschappelijk onderbouwde nulmeting, meer afstemming en overleg, uitbreiding aantal opvangplaatsen, ... Specifiek op vlak van wonen is de toegankelijkheid en doorstroming naar de reguliere woningmarkt en in het bijzonder de sociale huisvesting van groot belang. In het kader van de evaluatie van het Kaderbesluit Sociale Huur wordt het systeem van versnelde toewijzing in de sociale huur voor daklozen doorgelicht.						
	2010						
Stappenplan en Budget	2011						
	2012	In het kader van de evaluatie van het kaderbesluit sociale huur wordt de versnelde toewijzing van een sociale huurwoning aan een dakloze, zoals ingeschreven in artikel 24, in overleg met alle betrokkenen doorgelicht en bijgestuurd.					
	2013	De wijzigingen aan het artikel 24 van het kaderbesluit sociale huur worden goedgekeurd.					
	2014						

ACTIE	6. Organisatie Verticaal Permanent Armoedeoverleg					
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD1 De Vlaamse overheid kiest expliciet voor de bestrijding van armoede					fiche
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD2 De participatie van mensen in armoede aan het Vlaamse beleid en in de sectoren die Vlaanderen aanstuurt, wordt ondersteund					status
verantwoordelijken	kabinet	Kabinet Van den Bossche				indicator
	administratie	Afdeling Woonbeleid – agentschap Wonen-Vlaanderen				evaluatie
	kabinet					
betrokkenen	administratie	Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen	mensen in armoede	Vlaams Netwerk waar armen het woord nemen		
			andere actoren	Indien relevant naargelang het thema		
korte inhoud actie	Naast de (eerder) wetenschappelijke kennis is er in het beleid ook nood aan de ervaringskennis. In de eerste plaats bezitten mensen in armoede zelf heel wat kennis, zowel over de problemen waarmee zij geconfronteerd worden als over mogelijke oplossingen. Deze informatie moet bij het beleid geraken. Door het betrekken van de doelgroep via dialoogmomenten kunnen zij hun ervaringen inbrengen in het beleid. Op die manier kunnen de beleidsmaatregelen beter afgestemd worden op mensen in armoede en hun problemen. Binnen het beleidsdomein wordt hiertoe een verticaal overleg opgericht. De minister bepaalt in overleg met het Vlaams Netwerk de nadere regels en thema's voor de werking van dat verticale overleg binnen zijn beleidsdomein. Het verticale overleg vindt minstens tweemaal per jaar plaats. Het verticale overleg heeft tot taak de specifieke beleidsinitiatieven te toetsen aan de visie en de ervaring van de doelgroep en voorstellen tot bijsturing te formuleren.					
	2010	Op 8 januari 2010 en op 20 september 2010 heeft een verticaal armoedeoverleg plaats gevonden. In januari stond de woonbegeleiding centraal in september het kaderbesluit sociale huur.				
	2011	Minimaal twee vergaderingen verticaal armoedeoverleg wonen. Op 12 mei 2011 heeft een verticaal armoedeoverleg plaatsgevonden over het voorstel tot huursubsidie voor kandidaat-huurders voor een sociale huurwoning die vijf jaar of langer op de wachtlijst staan. Op 21 juni 2011 heeft een verticaal armoedeoverleg plaatsgevonden over de problematiek van uithuiszetting van huurders. Op 14 november 2011 heeft een verticaal armoedeoverleg plaatsgevonden over ongeschikt- en onbewoonbaarverklaring en herhuisvesting.				
	2012	Minimaal twee vergaderingen verticaal armoedeoverleg wonen. Op 17 april 2012 heeft een verticaal armoedeoverleg plaatsgevonden over dak- en thuisloosheid, met betrokkenheid van het kabinet Vandeuren (welzijn), kabinet Lieten (armoedebestrijding) en kabinet Van den Bossche (wonen). Op 4 december 2012 is een verticaal armoedeoverleg gepland over het voorstel van huurgarantiefonds.				
	2013	Minimaal twee vergaderingen verticaal armoedeoverleg wonen.				
	2014	Minimaal twee vergaderingen verticaal armoedeoverleg wonen.				

ACTIE	42. Het beleidsveld wonen zal een doordacht communicatiebeleid voeren met onder meer een doelgroepsspecifieke aanpak.	fiche	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING		status	In uitvoering
OPERATIONELE DOELSTELLING		indicator	Gebruik draaiboek communicatie
verantwoordelijken	kabinet		Nog te bepalen
	administratie		
betrokkenen	kabinet	mensen in armoede	Vlaams Network: aftoetsen van communicatie-initiatieven gericht naar mensen in armoede
	administratie	andere actoren	
korte inhoud actie		Er is nood aan duidelijke communicatie en informatie voor specifieke doelgroepen over de bestaande en nieuwe steunmaatregelen. De informatieverstrekking via de klassieke kanalen, zoals folders, advertenties, ..., blijkt vaak niet te volstaan om de mensen in armoede effectief te bereiken en afdoende te informeren. Bij nieuwe communicatie-initiatieven over steunmaatregelen voor mensen in armoede, zo mogelijk in overleg met het Vlaams Network, stil staan bij de geëigende kanalen en media om de informatie op een laagdrempelige en begrijpelijke wijze over te brengen. De resultaten van het project om tot structureel verbeterde communicatie met mensen in armoede te komen, zoals opgenomen onder actie 39, kan hierbij een waardevolle inbreng betekenen. De beoogde doelgroep is zowel beter geïnformeerd over de bestaande steunmaatregelen waarvoor zij in aanmerking kunnen komen als over de voorwaarden en aanvraagmodaliteiten.	
Stappenplan en Budget		2010	
		2011	In het kader van nieuwe communicatie-initiatieven over bestaande of nieuwe steunmaatregelen wordt nagegaan of de geëigende kanalen en media worden gehanteerd om de beoogde doelgroepen te bereiken en begrijpelijk te informeren, met bijzondere aandacht voor mensen in armoede. Afhankelijk van de beschikbaarheid en bruikbaarheid van de resultaten van het communicatieproject (actie 39 – praktisch draaiboek), worden deze ingeschakeld met het oog op een verbeterd communicatiebeleid naar mensen in armoede.
		2012	Afhankelijk van de beschikbaarheid en bruikbaarheid van de resultaten van het communicatieproject (actie 39 – praktisch draaiboek), worden deze ingeschakeld met het oog op een verbeterd communicatiebeleid naar mensen in armoede.
		2013	Afhankelijk van de beschikbaarheid en bruikbaarheid van de resultaten van het communicatieproject (actie 39 – praktisch draaiboek), worden deze ingeschakeld met het oog op een verbeterd communicatiebeleid naar mensen in armoede. Er wordt een laagdrempelige brochure voor huurders uitgewerkt over de mogelijke maatregelen bij het bewonen van een woning die niet voldoet aan de woningkwaliteitsnormen en de gevolgen van de bestaande procedures.
		2014	Afhankelijk van de beschikbaarheid en bruikbaarheid van de resultaten van het communicatieproject (actie 39 – praktisch draaiboek), worden deze ingeschakeld met het oog op een verbeterd communicatiebeleid naar mensen in armoede.